
Raftul Denisei

Michelle Gable

Un apartament la Paris

roman

HUMANITAS fiction

Michelle Gable

Un apartament la Paris

Traducere din engleză de
FLORICA SINCU

Humanitas

Pentru Dennis
Pentru tot

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul I

Nu-și dorea decât să plece din oraș.

De-ndată ce directorul i-a spus „apartament”, „al nouălea arondisment” și „o grămadă de prostii din secolul al nouăsprezecelea”, April și-a zis: „vacanță”. Avea să fie și ceva treabă, asta era fără importanță, doar pleca la Paris. Așa cum știe orice scriitor, orice poet, orice pictor și, de ce nu, orice expert în mobilă, acolo e locul cel mai potrivit pentru o evadare.

Echipa pariziană se și apucase de lucru. Șef era Olivier. April și-l imagina cum umblă chiar în momentul acela prin apartament, cu un carnet și ia notițe cu degetele lui strâmbe. Ceruse ajutor de la New York pentru că aveau nevoie de încă un evaluator, mai precis de un expert în mobilă care să aibă mai multă autoritate în materie. După părerea șefului ei, apartamentul acela de șapte camere conținea „destule piese ca să mobilezi cu ele o duzină de bordeluri de mâna întâi”. Dar Peter nu se aștepta la mare lucru. April spera mult mai mult, însă din cu totul alt motiv. Până la urmă niciunul n-a avut dreptate.

Capitolul II

În vreme ce soțul ei își aranja papionul și-și netezea mânecile jachetei, ba îndesând, ba trăgând de hainele de pe el pentru un rezultat perfect, April își pregătea valiza pentru zborul de noapte către aeroportul Charles de Gaulle. În mod normal era o călătoare pricepută, obișnuită cu voiajele, dar călătoria aceasta de treizeci de zile îi punea al naibii de multe probleme cu privire la greutatea valizei. Nu pleca niciodată pentru mai mult de o săptămână, dar se părea că, la un moment dat, între „grămada de rahat" și tipărirea biletului de avion, cineva îi șoptise lui Peter că de data aceasta nu era vorba de o descoperire obișnuită. „Stai cât e nevoie", i-a spus. „Putem să-ți prelungim șederea."

April avea să-i reamintească de asta mai târziu.

— Ce-i cu tine? a întrebat-o Troy, observând că soția lui se încruntase. Își mai îndreptă nițel cămașa.

— Valiza asta. Nu-s sigură că am suficiente lucruri. Treizeci de zile. Paris. În iunie. Asta înseamnă că temperatura poate să sară oricând cu douăzeci de grade în sus sau în jos în aceleași douăzeci și patru de ore. Cum se spune, nu te duci la Paris de dragul vremii.

April își ridică privirea și ochii i se opriră pe butonul de la manșeta lui stângă, care reflecta lumina candelabrului din tavan. Pasiunea evaluării era un obicei imposibil de stăpânit, April trebuia să-i interzică creierului ei să calculeze cu cât s-ar vinde la licitație nu știu ce buton din onix și platină. Nu însemna c-ar fi dorit să-i moară pe loc soțul, că evaluarea ar fi fost o chestie normală sau că o făcea cu gândul de a câștiga ceva. Evaluările ei mentale erau mai de grabă un produs secundar al faptului că lucra la cea mai mare casă de

licitație din lume.

— Ce-i cu privirea asta? a întrebat Troy, ușor amuzat. Nu merg butonii la cămașa asta?

— Ba da, merg perfect.

April privi în altă direcție, ușurată că nu se specializase în ornamente primite ca moștenire de la vreo rudă țicnită, ursuză și plină de riduri, și că, prin urmare, îi lipseau cunoștințele necesare ca să evalueze ce purta soțul ei. În evaluarea lui Troy Vogt avea însă un adevărat doctorat, muncit din greu. Acela-i spunea că butonii, cei pe care soțul ei îi păstra pentru ocazii speciale din cadrul slujbei, erau inestimabili, cel puțin pentru el. Ce-i spunea despre cine avea să fie prezent cu ocazia asta nu o interesa pe April în niciun fel.

— Sunt depășită. April scutură din cap privind fix valiza, dar nu vorbea neapărat despre pulovere și fulare.

— Nu înghesui prea multe lucruri, i-a spus Troy. Poți oricând să-ți cumperi altele de-acolo. Doar e vorba de Paris, nu?

— Asta-i răspunsul tău la orice problemă, vezi? Cumpără!

— Și asta-i rău? a întrebat Troy făcând o ocheadă, deplasându-se spre oglinda cea mare și mângâind-o în trecere pe spate pe April. Ești într-adevăr o soție nemaipomenită.

„Soție nemaipomenită." Cuvintele au șocat-o pe April, dar n-ar fi trebuit. Aveau acum o nouă semnificație. Soție. *Soție.*

— Fără să însemne că asta ar interesa pe cineva, a continuat Troy, în afară de toți cei de pe Wall Street, filosofia mea, „cumpără", arată de ce criza a fost cel mai bun lucru care li se putea întâmpla firmei și investitorilor mei.

— Ce superbă atitudine, a spus April, încercând să glumească. În ultima vreme fusese dureros de puțin umor în casa lor. Totul părea să scârțâie, să se fi ruginit. Cui nu-i place perspectiva unui șmecher de pe Wall Street când e vorba de a nimeri drept la țintă?

Troy a râs și și-a îmbrăcat fracul. A continuat să se privească în oglindă, chicotind de unul singur, în vreme ce April a mai înghesuit o pereche de balerini în valiza ei din material dur.

— Că veni vorba de șmecheri de pe Wall Street, a spus Troy cu o veselie bine jucată, s-ar părea că iar n-ai avut noroc.

— N-am avut noroc? a răspuns April sprijinindu-se de comodă (*stil George III, cu partea din față curbă, din mahon, circa 1790),* cu ochii la valiză, apreciind cam cât ar cântări. Ce vrei să zici?

Nu părea prea grea.

April trase aer în piept. Veșnic imaginându-se cu umeri lați și puternici ca ai unei înotătoare olimpice, în locul celor fragili și delicați pe care-i poseda ea în realitate, April a tras de valiză să o dea jos de pe pat. Valiza a căzut pe podea, la o jumătate de centimetru de piciorul ei stâng pe care ar fi putut să i-l zdrobească.

— N-ai avut norocul încă unui accident la împachetat valiza, una la mână, a zis Troy. Îți dai și tu seama că valiza aia e mai mare decât tine, nu-i așa? Scumpa mea, ai deja biletul acela de avion care nu fusese prevăzut. Nu e nevoie să-ți rupi un picior ca să eviți participarea la un nenorocit de eveniment de la slujba mea.

— Ehee, nu sunt chiar așa de neplăcute. April și-a șters fruntea, apoi a înclinat valiza într-o parte.

— Nu sunt chiar așa de neplăcute? Sunt groaznice, și tu o știi. Celelalte neveste o să moară de-a dreptul de invidie.

Celelalte neveste. Ce era de spus despre ele? s-a gândit April. Ce-și închipuiau când se gândeau la Troy? Sau la ea?

— Tu ești fetița mea norocoasă, a continuat Troy. Parisul o să te salveze. O să te salveze de la încă o seară teribilă într-o sală plină de trântori capitaliști.

— Așa e, bieții capitaliști! April a ridicat ochii spre cer și a continuat cu un accent britanic nu prea bine reușit. Ce *norooc* pe

mine să pot evita specia asta. Obsesia lor at*ââââ*t de vulgară de a câștiga bani! N-au *niciun pic de* cl*aa*să!

April spera că-și acoperise binișor tristețea cu glumele ei cam stângace. Se simțea cu adevărat norocoasă. Oricum, nu pentru că scăpa de o serată plină de ifose, în care ar fi trebuit să-i suporte pe cei mai străluciți (și mai nesuferiți) țipi de pe Wall Street.

Nici vorbă, April era în stare să stea la palavre cu cei mai buni dintre ei, chiar dacă nu era la curent cu ce se întâmplase pe piața asiatică în dimineața aceea. Putea să suporte chiar și apariția celei mai recente neveste-trofeu din grup, care inevitabil avea să-și permită prea multe pahare de șampanie și să petreacă jumătate din noapte minunându-se câte diplome de diferite feluri avea April, pentru ca în final, cu un ton strident, să le zică celor din cercul apropiat de paharul ei de băutură: „Soția lui Troy are o diplomă în m*ooo*bilă!"

Dar nu-și mai amintea când se întâmplase ultima oară ca doctoratul ei în istoria artei să fie confundat cu priceperea unui vânzător de obiecte de artă. În ultima vreme Troy nu-i mai propunea deloc să iasă cu el. Zicea mereu că „își arată doar mutra" la unele evenimente, sau că ele sunt „doar între bărbați", sau „prea plictisitoare" pentru April. Asta era problema. Troy zicea că-i norocoasă, zicea că-i salvată, dar April nu prea putea să fie recunoscătoare că a evitat un eveniment unde nimeni nu se aștepta s-o vadă. Sau și mai rău, unde prezența ei nici nu era dorită.

Troy încetase s-o mai ia cu el chiar de pe când relațiile lor erau destul de bune. Acum, cine știe? Oare se presupunea măcar c-ar trebui să participe?

În definitiv, April nu se considera nici „norocoasă", nici „salvată". Cu un bilet de avion pentru Paris în buzunar nu trebuia să se mai gândească la invitația-lipsă din seara aia. Nu mai avea de ce să se

întrebe dacă lucrurile fuseseră făcute cu bună știință.

— Trebuie să-ți mai lucrezi accentul, i-a spus Troy apropiindu-se de ea.

— De reținut, a zis April dând la o parte mâna lui Troy, care voia să o ajute cu valiza, că mie îmi plac seratele voastre. Oamenii sunt interesanți. Conversația e plină de viață.

— Nu-i adevărat!

Apoi s-a întors spre oglindă și s-a privit cu multă atenție. April nu-și dădea seama niciodată dacă făcea asta pentru că știa că îl privește sau pentru că își închipuia că n-o face.

— Ce-i așa de important de trebuie să pleci chiar astă-seară? a întrebat el. Pretinsa nepăsare forțată din glasul lui părea să ascundă o umbră de îndoială.

— Știi cum se întâmplă. April se întreba dacă el ar admite că o suspectează. O urgență legată de mobile. Trebuie să fiu acolo înainte să afle concurența de vânzare.

— Dar nu pleci de obicei pentru mai mult de o săptămână, cel mult zece zile, și niciodată nu ești prevenită așa, în ultimul moment. Nu-i prea normal să primești de la soție mesajul „trebuie să plec din oraș" și când vii acasă s-o găsești făcând bagaje pentru o lună.

„Chiar așa?" ar fi vrut să zică April. „Chiar te deranjează serios?"

În condiții normale ar putea să glumească zicându-i că *el* e cel norocos, cu nevasta plecată. Dar rănile și vânătăile morale erau prea recente, iar prognoza relației lor pe termen lung neclară.

— Și eu am fost surprinsă de atâta grabă, spuse April. Fusese într-adevăr surprinsă, dar și recunoscătoare. După părerea celor de la Paris este o descoperire remarcabilă. A murit o femeie în sudul Franței și a lăsat în Pigalle un apartament care rămăsese în familie mai bine de un secol. Nu erau proprietari, aveau însă un contract de închiriere pe o sută de ani.

Tot vorbind începuseră să i se decontracteze umerii și nu mai avea falca încleștată. Era un teren pe care April știa cum să navigheze.

— Femeia aceea, a continuat ea, moarta, nu mai intrase în apartament din 1940. Nimeni nu intrase. Îmi tot spun că informația ar putea să fie greșită. Poate că datele exacte s-au pierdut în traducere și apartamentul n-a fost închis decât după un divorț prost terminat pe la sfârșitul anilor '90.

April simți cum se crispează pronunțând cuvântul „divorț", dar era prea târziu. Îi ieșise din gură. Și doar fusese foarte atentă să-l evite.

— Șaptezeci de ani! ciripi ea, vocea urcându-i-se spre tavanul înalt de patru metri. Inimaginabil!

— Nu știu, spuse Troy, săltând un umăr și fără nicio emoție, cu o față de piatră, severă. Poate că același lucru se întâmplă și-n Manhattan tot timpul. Locuri care rămân închise în vreme ce avocații și trusturile trimit cecul de chirie automat în fiecare lună, fără ca nimeni să-și dea osteneala să pună vreo întrebare.

— Nu cred că e și cazul apartamentului ăstuia. E plin până la tavan cu mobilă și tablouri, cu mai toate obiectele care au intrat în posesia familiei înainte de al Doilea Război Mondial.

— Ceva bun?

— Olivier așa pare să creadă, altfel n-ar trimite după mine. Chiar dacă n-ar fi vorba decât despre asta, e ceva absolut nou pe piață. Nici măcar nemții n-au aflat încă. April dădea mirată din cap. Ai putea să-ți închipui că măcar unul din familie, cineva cu datorii făcute la jocurile de noroc sau din pricina drogurilor, ar fi dorit să pună mâna pe ceva de-acolo în atâta timp.

— Dacă nu cumva acolo nu-s decât nimicuri. Troy își luă telefonul și scrise un mesaj. Fruntea lui, netedă până atunci, se încreți. Un

parizian de genul celor care adună compulsiv de toate, continuă el, deși nu mai părea interesat de conversație.

April oftă.

— Zău, scumpo, glumesc, spuse el, întotdeauna pregătit cu o scuză, era un reflex la el. Pare să fie foarte interesant. Zău.

Oftatul? Nu crezuse că avea să fie interpretat așa.

— Da. Interesant. April flutură o mână ca și cum ar fi vrut să împrospăteze aerul. Gestul era făcut cam la întâmplare, dar Troy încetă să mai dea atenție telefonului.

— Inelele tale, zise el încruntat ușor și cu ochii la mâna ei. Sunt în seif?

April încuviință și își privi și ea degetul. Nimeni nu purta bijuterii de valoare în Europa, nu-i așa? Nu era vorba de căsnicia lor, ci de slujba ei. Mușcându-și buzele, April clipi ca să alunge din ochi o senzație de înțepătură.

— Troy, ascultă… începu April, dar el se întorsese la scrisul mesajului pe telefon.

Brusc i-a sunat ei telefonul. Mașina era la ușă. Se uită la bărbatul ei arătos, la frumoasa lor casă și se gândi cât de fericită fusese. O vreme viața ei fusese strălucită, sclipitoare. Apartamentul *ei* conținea tot ce-și dorise vreodată. Șaptezeci de ani? Sperase să stea mai mult acolo. Pentru totdeauna.

— O să-ți simt lipsa, i-a spus Troy, apărând lângă ea când își băga telefonul în geanta mare de piele pe care o lua ca bagaj de mână.

Camera se umpluse de parfumul lui masculin. Pe când el o îmbrățișa, April încerca să țină bine minte fiecare amănunt fără să se gândească dacă, sau când, avea să mai vadă sau să mai simtă tot ce se afla atunci în jurul ei.

Troy o sărută ușor pe creștetul capului.

— Nu vreau să pleci, îi spuse cu un oftat sonor. Poate mai poți

aștepta. Câteva zile?

Părea sincer.

— Nu te îngrijora, spuse April și se desprinse de el. Mă întorc curând.

Capitolul III

April n-avea să uite niciodată mirosul acelui apartament. Șaptezeci de ani păreau o nimica toată de îndată ce pășeai în acel apartament parizian. Mirosul părea să aibă o mie de ani, dacă mirosurile ar fi avut vârstă. April abia inspiră, că simți cum se impregnează de praf și de parfum. Avea să păstreze senzația de dulce iritație în fundul gâtului timp de luni de zile. Iar ce văzuse avea să-i revină în minte și mai îndelung.

Apartamentul era în al nouălea arondisment, pe malul drept al Senei, în apropiere de Opera Garnier, de Folies Bergère și de cartierul rău famat Pigalle. Era Parisul colorat, Parisul scriitorilor, al artiștilor și al cineaștilor. April bănuia că apartamentul fusese și el plin de culoare cândva, înainte ca timpul să-l acopere cu praf și uitare.

În timpul zborului pe deasupra Atlanticului, April citise pe nerăsuflate tot materialul adunat de Sotheby's pentru ea. Apartamentul avea șapte camere: o anticameră, un salon, o sufragerie, două dormitoare, o sală de baie și o bucătărie. În fotografii nu părea mare, ci opulent: tavane înalte de lemn, tapet de damasc roz, ornamente aurite.

Dar fotografiile lucioase fuseseră departe de realitate. Acum, în picioare, în aerul sufocant, se simți copleșită. Toate lucrurile acelea, umplând cameră după cameră. Troy avusese dreptate, se gândi ea

cu un zâmbet: femeia aceea strânsese compulsiv tot felul de lucruri. Bogată și-n aparență fără gust, dar tot colecționară compulsivă trebuia numită. Pentru prima oară în cursul carierei, April se întrebă dacă avea să se descurce.

Pășind cu grijă prin labirintul de mobile, April auzi voci care veneau din fundul apartamentului. De-abia aștepta să-l vadă pe Olivier și să înceapă treaba, dar, în vreme ce picioarele o tot împingeau înainte, April avansa, aproape pe vârfuri, pe micuțele poteci șerpuind prin aparent nesfârșita colecție de oglinzi, de fotolii și de obiecte de artă proptite peste tot, lăsând deoparte mamiferele și păsările împăiate. Imediat începu să facă în minte inventarul.

După încă zece pași făcuți cu grijă, și doar cu un metru și jumătate mai încolo, April dădu peste un birou cu aurituri, stil Ludovic XVI, peste o pereche de fotolii din mahon, stil George III, peste un covor Savonnerie, stil Charles X, și peste o incredibilă aplică de aur, de pe la mijlocul secolului al XVIII-lea. Noduros și plin de vine, obiectul părea să posede o viață proprie. Dădea impresia că de-abia așteaptă să se întindă și să înjunghie pe cineva.

La fiecare pas avea o nouă surpriză. Pe lângă obiecte care puteau să fie ușor considerate antichități cu o sută de ani înainte, April găsi un struț de 1,80 m împăiat și un Mickey Mouse rezemat în colțul din spatele lui. Spionându-și colegii printr-o ușă întredeschisă, April se strecură pe lângă un uimitor birou în stil japonez, negru cu auriu, și aproape că se împiedică de o etajeră simplă, banală, plină vârf cu hârtii.

— Aa, *madame* Vogt, spuse cineva. Bun venit la Paris. Ați scăpat de vremea ploioasă.

April trecu dincolo de ușă și dădu de Olivier, care era însoțit de două persoane. Pe unul din ei îl văzuse la o licitație la New York. Știa că avea nu știu ce post la Sotheby's și își amintea de felul în care,

beat criță, încercase de mai multe ori să o pipăie pe asistenta ei. Dar poate că doar îl confunda cu vreun alt francez.

— *Bonjour*, spuse ea. Încântată să vă văd din nou, Olivier.

— *Bonjour, madame* Vogt, spuse francezul subțiratic. Cum mai e la New York? De luni întregi tot încerc să mă întorc acolo.

Aha, așa e, acum își amintea de el. Îl chema Marc, el era cel care aproape că se năpustise asupra asistentei ei, Birdie. April încercă să-și controleze zâmbetul batjocoritor, pupându-l

politicos pe amândoi obrajii și pronunțând cu glas scăzut cuvintele franțuzești obișnuite în aceste ocazii, tot sperând că disprețul ei putea trece drept buna și demodată distanță tipică parizienilor.

Lângă Olivier și Marc stătea un bărbat costeliv, cu păr moale, negru, purtând o cămașă de seară de culoarea levănțicii. April nu se putu stăpâni să nu urmărească atent elegantele cusături ale cămășii bine băgate în pantalonii dintr-o stofa cu dungi fine. Căscă ochii cu un pic de invidie la șoldurile și torsul lui proiectate înainte, astfel încât dădeau impresia de siguranță de sine sau de mândrie, sau de altceva ce nu prea putea să numească. April începu chiar să roșească, dar deodată observă că el avea în gură o țigară.

— Nu e voie să fumați aici, șuieră ea. Cea mai mică scânteie poate să distrugă întregul apartament, oricine își dă seama de asta. Imediat! Stingeți-o imediat!

Bărbatul se hlizi, dădu drumul țigării și o strivi de podea cu un pantof maro bine lustruit. Imediat April se repezi și culese chiștocul de pe jos. Îl flutură prin aer ca să se asigure că e stins.

— E clar că sunteți o antifumătoare devotată, zise bărbatul cu un zâmbet ironic, în vreme ce April băga chiștocul în buzunar.

— E cu noi, spuse Olivier drept explicație, sau scuză. Este April Vogt. Specialista noastră în mobilă continentală.

— Aha, zise delincventul care nu mai fuma, cu accentul lui franțuzesc apăsat, *l'Américaine.*

— April Vogt. Îi întinse o mână. El afișă zâmbetul acela zeflemitor, încuviință din cap și apoi o trase spre el pentru a o saluta printr-un dublu sărut pe obraji. Mirosea a țigări scumpe și a colonie și mai scumpă. Pe April o făcu să se fâstâcească gestul tradițional, dar incredibil de personal.

— Vi-l prezint pe Luc Thébault, spuse Olivier. Este avocatul doamnei Quatremer.

— *Madame* Quatremer?

— Da, decedata. Acesta a fost apartamentul ei.

— Nu e întru totul corect, spuse Luc și își sprijini brațul de un scaun. April se cutremură gândindu-se la prețul care se deprecia din cauza atingerii neatente, neprofesionale. Tehnic, eu reprezint moștenirea asta, nu pe doamna Quatremer. În general nu le este permis celor morți să își ia avocați. În orice caz, acesta a fost apartamentul bunicii ei. Doamna Quatremer locuia la Sarlat și n-a venit niciodată aici, după cum ați putut ghici văzând starea interiorului.

— Iar domnul Thebault este persoana care ne-a chemat pentru obiecte, îi explică Olivier. Lucru pentru care îi suntem deosebit de recunoscători.

— Aveți și de ce. Luc se întoarse spre April. Dumneavoastră, îi zise el și o studie atent, din cap până în picioare, aproape că ați trece drept franțuzoaică. Nu mă așteptam… la asta.

April zâmbi șters. Cu ani în urmă, după ce reușise să obțină cu greu funcția de directoare a unui muzeu parizian de mobilă din secolul al XVIII-lea (acum defunct), citise mult despre cum să arate a pariziancă. Sau, mai de grabă, cum să nu arate chiar atât de americancă. Cu taioare elegante, de culoare închisă, făcute la croitor,

îi spunea documentația, cu lucruri ușor de asortat pe care le arunci pe tine și arăți de parcă n-ai aranjat nimic în mod special. Iar așa, se gândi April, era mai mult sau mai puțin cum era alcătuită *ea însăși*. Dreaptă, brună și bine croită, doar linii pure. Părul, ochii, nasul: totul asamblat cu naturalețe; piese de bază, fără defecte. Ca să fie remarcată, tot ce-i mai trebuia era vreo eșarfă mai nostimă sau o bască, asta constituia Regula Numărul Doi despre Cum-Să-Treci-Drept-Franțuzoaică.

— N-aveți nimic de zis, *madame* Vogt? spuse Luc. Nu sunteți chiar atât de vorbăreață pe cât ar trebui. Eu credeam că americancele dau din gură tot timpul.

A făcut cu degetele un gest care imita măcăitul rațelor.

— Se pare că nimeni nu stă să-și aleagă cuvintele mai mult decât noi. April ridică bărbia și se întoarse. Așa deci, Olivier. S-ar părea că avem ceva de lucru.

Uitându-se peste umărul lui descoperi o masă din malachit, stil Ludovic-Philippe, proptită de o canapea superbă din nuc, stil Ludovic XVI. Făcu ochii mari. Comorile se înmulțeau la nesfârșit în fața ei.

— Unele dintre piesele acestea… sunt de necrezut.

Vocea îi era tristă și plină de reverență.

April se gândi la muzeul mobilei, care nu mersese, și se încruntă. Cum ar fi fost dacă n-ar fi dat faliment? Dacă ar mai fi rămas la Paris încă o lună? Două luni? Pe Troy îl cunoscuse pe aeroportul Charles de Gaulle, la plecare. Luase loc în fața ei în sala de așteptare rezervată clasei întâi de la Air France, o întâlnire întâmplătoare, căci ea nu mai fusese niciodată în sala de așteptare pentru clasa întâi și, cu atât mai puțin, nu-i permisese niciodată unui tip oarecare să intre în vorbă cu ea într-un astfel de loc. Pe vremea aceea April își zisese că, dacă pleci din oraș acoperit de rușine, măcar să o faci cu

eleganță. Inexplicabil, Troy o găsise atrăgătoare și nu se lăsase respins de bruneta aceea care-și înghițea lacrimile, încercând să se desprindă de primul ei vis de adult.

— Nu-i nevoie să plângeți, *madame* Vogt, spuse Luc. Nu-i decât niște mobilă.

— Nu plângeam, îl repezi ea. Și cum adică „nu-i decât niște mobilă"? Vă rog! S-ar putea umple un muzeu întreg doar cu piesele din camera asta.

— Lăsați canapelele și birourile, *madame* Vogt, spuse Olivier, pocnind din degete și forțând-o pe April să-i dea atenție. Indica un punct din fața lui. Asta ați văzut? Tabloul?

April îl ocoli pe Luc făcând un mare cerc și se duse spre Olivier. În fața lui, proptit de un perete, era un tablou reprezentând o femeie. Tabloul avea cam statura lui April, și, deși era pictată din profil, femeia din el era indiscutabil de o frumusețe uimitoare.

Întinsă pe o sofa mov, femeia nu se uita la pictor. Avea păr șaten, cam încâlcit, tras spre spate, încât părea mai mult căzut decât ridicat. Purta o rochie roz, spumoasă, magnifică, înfășurată pe picioarele ei de parcă era coada unei sirene. În contrast cu minunăția de rochie, purta numai câteva bijuterii, discrete, iar chipul îi era animat de cea mai pură frumusețe.

— E nemaipomenită, spuse April, cu mintea tot la mobile, dar cu ochii la tablou. Pur și simplu nemaipomenită.

— Nemaipomenită. Da. Dar vă uitați bine? Vedeți ce e?

April se mută mai aproape, chiar într-o baie de lumină.

— Vă rog să închideți obloanele, spuse ea și ridică inutil geanta ca să se apere de soarele care o izbea prin geam. Trebuie să fim foarte atenți cu obiectele de aici.

— Femeia, o îndemnă Olivier. *Madame* Vogt, tabloul.

April se opri. Se uită mai atent de data asta, observând din nou

cât de puține bijuterii purta femeia (un mic șirag de perle, câte un inel pe fiecare mână) și decolteul adânc al rochiei. Dacă pictura ar fi fost o fotografie modernă, careva ar fi putut s-o mărească și să zărească sânul.

Apoi văzu. Culoarea. Trăsăturile de penel. Inimitabilul *șfichiuit.*

— Vai, Doamne! zise April și-și ascunse mâinile la subsuori. Dorea să atingă tabloul. Voia teribil să-l atingă. Fusese unul dintre motivele care o atrăseseră încă de la început spre această meserie. Erau lucruri pe care ea avea dreptul să le atingă, pe când publicul general, nu.

— Cum vi se pare? o întrebă Olivier. Era o provocare, nu o întrebare. Voia ceva anume de la ea. Voia să facă o comparație cu propriile lui observații.

— Boldini, șopti ea. Cred că-i un Boldini. Dar nu se poate. Chiar e?

— Da! Olivier aplaudă, aproape cântând de satisfacție. Găsise nu numai tabloul, ci și persoana potrivită pentru treaba care era de făcut. Se întoarse spre Marc. Vezi? Ți-am zis eu. Tu spuneai, *„non, c'est impossible!"* Dar *madame* Vogt vede același lucru.

— Credeam că se pricepe doar la mobilă, explică Marc.

Luc scoase un gâjâit. April îi aruncă o privire disprețuitoare fără să vrea.

— Bine, să zicem că mă mai pricep și la alte lucruri, spuse ea.

Într-adevăr, nu petreci ani întregi să obții tot felul de diplome în istoria artei și nu trăiești la Paris fără să fii în stare să recunoști un tablouaș de Giovanni Boldini. „Maestrul șfichiuitului" fusese cândva cel mai celebru portretist din lume. Înspre sfârșitul secolului al XIX-lea și în primii ani ai secolului XX nici nu existai dacă nu-ți făcea Boldini portretul. Femeia asta fusese cineva.

— Nu-mi amintesc de tabloul ăsta, spuse April. Portretul

doamnei Juilliard, lady Colin Campbell, ducesa de Marlborough, câteva *donna* Franca Florio. Dar nu femeia asta.

Acum lui April îi bătea cumplit inima. Îi plăcea Boldini. Îi plăcea mult. Măiestria lui portretistică era indiscutabilă. Deși văzuse cu ochii ei vreo duzină sau chiar mai multe tablouri de-ale lui, April nu simțise niciodată așa ceva. Femeia era frumoasă, de acord. Dar era mai mult decât atât. Era o prezență evidentă.

— Nu-mi vine să cred, șopti April.

— După câte știu, nu există în inventarul lui, spuse Olivier. Ar putea să fie un fals?

Nu. Nu un fals. April înțelesese deja asta.

— Un fals al naibii de bun, dacă așa stau lucrurile, spuse ea. Pe de altă parte…

April se opri un moment ca și cum ar fi cântărit posibilitățile.

— Cine ar ține închis un Boldini toți anii ăștia? N-a trebuit să moară pentru a deveni celebru. Era deja celebru. Cine-ar face una ca asta? De ce?

— Cine-i Boldini? întrebă Luc aprinzând o altă țigară.

— Puteți stinge țigara aia? sări April. Nu vreau să se impregneze de miros tot ce-i aicea.

Luc îi spuse ceva prea puțin inteligibil lui Olivier. April deschise gura să le amintească de franceza ei fluentă, grație căreia putea să înțeleagă echivalentul lui „crispată". Acela fu momentul în care observă, împinsă spre perete, sofaua mov din tablou. I se opri respirația. Dintr-odată o zărea pe femeia aceea așezată pe sofa. O vedea la măsuța ei de toaletă, o vedea scriind scrisori la birou, o vedea privindu-se în cele o sută de oglinzi din jur. O încăpere care i se păruse moartă cu zece minute mai înainte îi apărea acum foarte vie.

Capitolul IV

April se ocupase de sute de licitații în cariera ei. Obiectele proveneau de obicei din diferite versiuni ale aceluiași loc, conacul bunicii, casa de la țară a tatălui, apartamentul luxos care tocmai se pusese în vânzare. Toate acestea erau diferite de lumea artei contemporane, în care tratamentul era asemănător cu acțiunile de la bursă, cu plăcerea jocului de noroc sau care viza doar câștigul. April continua să aibă de-a face cu bunuri care proveneau din categoria celor trei D: datorii, divorț sau deces. Obiectele pe care le avea în față proveneau din apartamentul unei femei moarte, da, dar mai mult decât atât, ele veneau dintr-un trecut. Erau nenumărate obiecte demne de un muzeu, neatinse, supravegheate doar de păianjeni și de fantome.

April își puse mănușile și se apropie de sofa.

— *Madame* Vogt, spuse Olivier. *Madame* Vogt, mă ascultați?

— Ah, ce? Scuzați-mă, eu tocmai…

Aproape uitase de cei din jur.

— O să ieșim puțin să discutăm și să fumăm. Să nu vă deranjăm, *bien sûr.*

— *Merci.*

— V-aș invita să veniți, dar presupun că nu sunteți interesată.

— Puteți să vă duceți, desigur. Eu rămân aici să încep planul de triere și de inventariere a obiectelor. Sunt atâtea de făcut! April încerca să nu lase să i se vadă bucuria. Da, *bons messieurs,* chiar vă rog să ieșiți!

Voia să rămână singură cu femeia aceea și cu lucrurile ei.

— Aha, iată, în direct, celebra etică americană a muncii, spuse Luc. *Tres bien!*

— Doar n-am venit aici să pierd vremea.

Inexplicabil, toți bărbații izbucniră în râs în același timp.

— Nu începeți să calculați comisioanele fără noi! mai strigă Olivier înainte ca toți trei să iasă din apartament.

April încuviință din cap și se forță să zâmbească. Ușa se închise. Ea se îndreptă în grabă spre celălalt colț al camerei, în apropiere de ușă, unde se afla biblioteca de care fusese cât pe-aci să se lovească la intrarea în încăpere. Piesa ca atare n-o interesa. Deși era veche, părea să provină mai degrabă dintr-un dormitor din căminul unei școli, nu dintr-un bordel elegant; n-avea să aducă vreo sumă importantă la licitație. Dar etajerele erau ticsite de hârtii, pe care le zărise când traversase labirintul dintre mobile. Pe fiecare suprafață posibilă era un teanc, pe fiecare teanc, alte cinci. Persoana care locuise aici fusese ori o scriitoare prolifică, ori o adevărată concurentă a vânătorilor de informații din Paris.

Nu putea fi bănuită de indiscreție, se gândi April. Nu întru totul. Era doar în căutarea provenienței. Documentele puteau să o pună pe urma provenienței. Poate e menționat undeva tabloul. Nu era chiar așa, dar era o scuză bună.

April luă primul teanc, apoi un al doilea, apoi un al treilea și le scoase din odihna lor de șaptezeci de ani. Hârtiile erau legate cu panglici decolorate, una verde, alta roz, alta albastru deschis. Erau îngălbenite, uzate, acoperite de pânze de păianjen. Scrisul era șters, uneori ilizibil, dar pe măsură ce le frunzărea, vorbele îi păreau mai luminoase, propozițiile mai grăitoare.

April se duse spre fereastră cu câteva pagini în mână. Privi în jos, în stradă, unde Olivier, Marc și Luc pălăvrăgeau, însă vocile nu se auzeau din pricina geamului de cristal. Avea un pic de răgaz. April știa din experiență că, odată pornit, cu greu îl mai făceai pe Olivier să tacă.

Se așeză pe scaunul pe care Luc nu-l atinsese pentru că nu-l

lăsase ea. Cu primul teanc în poală, desfăcu grijulie panglica verzuie. Desprinse foile una de alta și le frunzări. Facturi. Scrisori. Bucăți de jurnal. Inima i-o luase la galop.

Datele cunoscute nu păreau să corespundă. *Madame* Quatremer sigilase apartamentul în 1940. Boldini, dacă tabloul era într-adevăr un Boldini, murise în 1931. Ce era cu datele astea? Nu se putea să fie corecte.

Iar dacă erau, dacă era cu putință ca datele să fie valabile și nu falsificate de *madame* Quatremer sau de dubiosul ei avocat, Luc, atunci povestea asta uimitoare nu dura din 1940, adică doar de șaptezeci de ani. Istoria era mult mai veche.

Pagina pe care o ținea în mână purta o dată scrisă cu grijă: „2 iulie 1898". Nu era din secolul trecut, ci din cel dinaintea lui. Se mai uită o dată la etajere. De când dura povestea asta?

April parcurse rapid scrisorile, stăpânindu-și un zâmbet. Femeia aceasta, cea care scrisese, era curajoasă, nu cunoștea opreliști, și mai avea și haz. Scrisul era impecabil, până și când scria cuvinte ca „petoman", „membru" sau „sfârcuri". Dacă scrisorile erau autentice, iar April acum știa că sunt, dacă paragrafele acestea erau veritabile, autoarea avea curaj. Nu-i era frică de nimic. Dar, nu-i așa? nici nu avusese cum să știe. Nu și-ar fi putut închipui că o americancă o să-i umble prin lucruri peste un secol.

Cu conștiința vinovăției, April legă la loc teancul de foi. Documentele nu făceau parte din averea Quatremer, oricum nu aveau de-a face cu licitația. Decolteurile sau problemele gastrointestinale n-aveau cum să stabilească proveniența obiectelor, oricât și-ar fi dorit April.

Pe când făcea o fundă panglicii care lega teancul, lui April îi căzu privirea pe o propoziție. Primul ei gând a fost: „Slavă Domnului, nu am călcat în picioare intimitatea nimănui".

Iar al doilea: „Fir-ar să fie. Aveam cu toții dreptate. Tabloul acela este un Boldini”.

Capitolul V

Paris, 20 iulie 1898

Am pozat azi pentru Boldini. Iarăși.

Doar câteva schițe în plus și totul are să fie cum se cuvine, promite el. Câteva schițe? Omul ăsta și mâzgălelile lui nesfârșite au să mă trimită direct la azilul de nebuni! La drept vorbind, ar fi o ușurare bine-venită pentru mine. Aș scăpa în fine de portretul ăsta nenorocit. E o veritabilă păcăleală. Încă n-a luat o pensulă în mână! Să le fie învățătură de minte tuturor femeilor. Cu un pictor renumit și arătos pe deasupra, care vrea să-ți redea chipul pe o pânză, nu trăiești un scenariu atât de romantic.

Sucește-te încolo, sucește-te încoace, tot zice. Încruntări, frunte brăzdată, limbă piperată și multe hârtii făcute ghem. Și apoi o luăm de la capăt. Am zis oare că e foarte cald? îngrozitor de cald? între temperaturile astea și mirosurile grele mă aștept să leșin în orice clipă. Aș fi chiar jignită dacă toată trăsnaia asta n-ar fi atât de tipică pentru Giovanni. A mai făcut-o.

— Meseria ta e pictura, i-am spus, nu caricatura!

N-a apreciat interferența, dar, zău, există perfecționism și există demență, iar el se apropie primejdios de aceasta. „Maestrul șfichiuitului”, ce să zic. S-ar cuveni să „șfichiuiască” mai puțin.

Marguérite a venit cu mine ultima oară. Mi-a spus că sunt prea dură cu el, lucru care m-a făcut să râd. M-a cunoscut ea altfel decât dură cu vreun bărbat? Nu, de fapt cel mai adesea scopul meu este să mă port exact invers. Oricum, *monsieur* Boldini o și merită pe deplin.

Îl tachinez, e-adevărat. Îl previn să nu pățească la fel ca predecesorul lui, să aibă un succes care provoacă scandal. Să mă ferească Domnul să-mi cadă și mie de pe umăr o bretea și să devin următoarea *madame* Gautreau.

Dar nu-i decât o glumă. El știe asta și nici n-ar repeta erorile artistice ale lui Sargent, chiar dacă de multe (multe, multe) ori e gata să facă exact asta. Spre deosebire de Sargent, Giovanni e precaut. Comerțul contează pentru el la fel de mult ca arta și n-are nici cea mai mică înclinație pentru *la vie de bohème.* În privința aceasta ne asemănăm.

Presupun c-ar trebui să o iau mai ușor, dar ce nu i-am spus lui Marguérite, nu, ce nu i-am spus nici măcar lui Giovanni, e că nu numai lipsa mea de răbdare mă împinge să-l cicălesc. Dacă breteaua rebelă a doamnei Gautreau a fost o amenințare pentru mai multe reputații, nu pot nici măcar să-mi închipui ce-ar fi la salonul de anul viitor dacă Boldini ar expune un tablou reprezentând o femeie vizibil însărcinată. Și pe deasupra nemăritată! *Mon Dieu!*

E destul de ușor de ascuns, dar va veni vremea când o să fie nevoie să i-o mărturisesc lui Giovanni, lui Marguérite, întregului Paris! Pentru moment, o să amân inevitabilul cât s-o putea de mult. N-am hotărât nici măcar ce să-i spun lui Boldini. Oare să-i spun că-i copilul lui? Să-i spun că-i al altcuiva? Nu-mi face nicio plăcere să-l mint, mai cu seamă când se adună minciunile și secretele cu privire la propria mea descendență. Totuși, o femeie nu poate să subziste doar pe baza bunelor intenții. Uneori trebuie să spui o minciună ca să poți trăi adevărul.

Capitolul VI

Paris, 1 august 1898

Boldini, ce măgar! Ultima schiță e mai mult decât inacceptabilă. Și are intenția s-o folosească! Situația e dezastruoasă. E așa un *merde*!

Schița era doar pentru pregătire, așa a zis. Ar fi trebuit să nu-l cred și, de fapt, în clipa în care a luat în mână un creion am obiectat. Nu eram în formă pentru a fi imortalizată, pentru că tocmai fusesem *très horizontale* cu el pe sofaua mea mov.

— Arăți sublim, mi-a zis, când de fapt nu era așa. De-abia mă ridicasem un pic. Aveam ochii aproape închiși, părul ciufulit și fără nicio formă. Pierdusem o brățară printre cearșafuri, și pudra mi se dusese aproape complet.

Iar rochia! îmi vine greu să discut în ce hal era. Doamne sfinte! Mânecile erau suflecate, pieptul mototolit, șiretul nu era nici măcar încheiat până sus! E o rochie pe care o urăsc, nici mai mult, nici mai puțin. Una pe care nici n-avusesem intenția să o cumpăr! Va trebui să scriu despre rochia asta. Ar fi trebuit să-mi dau seama că nesuferita asta de rochie roz o să mă nenorocească. Acum, dacă Boldini face după capul lui, nenorocita asta de rochie o să-mi supraviețuiască!

— Poate vrei să-ți rup mâna, l-am amenințat văzând că nu se oprește. Lasă odată creionul ăla!

— Ți-am spus că-i doar o schiță pregătitoare, mi-a promis el. Arăți atât de minunat, că trebuie să-ți prind înfățișarea…

— Hai, hai, îmblânzitorule de șerpi! Numai că eu nu sunt șarpe ca să mă las vrăjită!

— Nu te îngrijora, a zis, cu o urmă de zâmbet pe buze. E doar pentru mine, pentru uz personal. Ai încredere, iubito, n-ai arătat niciodată așa de formidabil. Vreau să-mi amintesc momentul ăsta.

Cum să mă împotrivesc unui sentiment? Mi s-au relaxat umerii. Am încetat să mă mai uit în jur după un pistol.

Idioată, femeie idioată ce sunt!

Pe moment, ce se întâmpla era tolerabil. Era chiar plăcut, ce minune să-l vezi pe Giovanni *zâmbind* când lucrează, în loc să-l vezi încruntat, să-l auzi înjurând sau purtându-se ca un copil răsfățat. Mi-a zis că sunt frumoasă, că sunt perfectă, și cum știe toată lumea care îl cunoaște, acestea sunt cuvinte cu greutate la el.

În fine, a terminat. Când m-am ridicat în picioare, el a continuat să stea la masa de lucru rânjind ca un idiot, cu creionul strâns în mână. Eu am rostit singurul cuvânt pe care-l puteam spune: *Merde*!

Râzând ca un apucat, Giovanni a aruncat creionul pe jos, a aplaudat și a declarat că ăsta e tabloul pe care o să-l picteze! Nu cel pentru care lucrase timp de dracu' știe câte săptămâni. Nu cel cu rochia atent aleasă, cu bijuteriile potrivite, cu capul înclinat doar un pic. Nici *donna* Franca Floria în persoană (el a scuipat și a rânjit) n-a putut să arate vreodată atât de bine. Nu, pe-ăsta îl voia, schițat în grabă, pictat cu brutalitate!

— Plec la Monte Carlo! a zis apoi.

Monte Carlo! O lună! îmi venea să-l strâng de gât, dar și gestul ăsta mi se părea un tratament prea generos.

— *Mori Dieu!* am exclamat.

El a râs.

— Nu vreau să te mai aud niciodată! i-am spus.

El a râs.

Ce om deplorabil, ce idiot! Nu poți să-i smulgi luni de zile nici cel mai mic zâmbet pe sub mustața aia, și-apoi, dintr-odată, râde ca un apucat.

— Sper să-ți putrezească boașele și să rămâi fără ele!

Abia atunci i-am spus.

Sigur că trebuia s-o fac. Plănuisem asta de la început, dar numai purtarea lui nesuferită m-a împins să i-o spun. Așa am descoperit că

băgase de seamă că mă schimbasem. Văzuse că mi se rotunjiseră sânii și pântecul. Era ușor să ascunzi asta pe stradă sau în lume, dar nu poți să porți corset tot timpul. De, *unora* le place așa ceva, dar nu e cazul lui Boldini.

— Mă tot întrebam, mi-a spus când am terminat de vorbit, când mărturisirea îmi scăpase și rostisem amândoi vorbe pe care le regretam deja, de ce nu mai încăpeai în rochia cealaltă.

Ce îndrăzneală!

Îmi venea să urlu, să-i amintesc că existau în acest oraș anumiți gentlemeni prevenitori care angajau un coafor sau o slujnicuță pentru doamnele pe care le primeau de la patru la cinci, și care puteau să pară cam ciufulite după vizită. Erau strânse șireturile colea, se înfoia fusta dincolo, se aranja părul, arătau ca lumea din nou, așa cum trebuia! Ceea ce *monsieur* Boldini nu ajungea să înțeleagă era că nu oricine acceptă să-și încalce demnitatea și să plece acasă pe furiș cu un corset cu balene disimulat sub capă!

— Nu ești scutit să-mi dai o mână de ajutor, i-am spus. Șireturile rochiei nu se pot strânge singure.

— Poate doar dacă rochia ar avea mâini!

Rochia! Blestemata asta de rochie! Am urât-o din prima clipă! Iar acum urma să fie imortalizată într-un tablou, făcut chiar de mâna maestrului șfichiuitului.

În fine. Trebuie să scriu despre rochie.

Pe la începutul săptămânii, atelierul meu preferat, Ducet, îmi trimisese o femeie și trei rochii. Imediat, femeia care servea de manechin mi s-a părut cunoscută. A îmbrăcat prima rochie. Am zis nu. A îmbrăcat-o pe-a doua. Am zis tot nu. În tot acest timp creierul meu încerca să-și amintească de unde o cunoșteam. Când a îmbrăcat-o pe-a treia, o rochie roz, oarecum transparentă, cu un decolteu adânc și mâneci cât niște pânze de cort, mi-am adus

aminte. Am reușit să-mi înăbuș râsul, pentru că la ultima noastră întâlnire tânăra femeie fusese într-o poziție cât se poate de neplăcută!

Are de-a face cu Marguérite, ca aproape întotdeauna. Este cea mai bună prietenă a mea, poate cuvântul *prietenă* nici nu e suficient de puternic. Chiar dacă poate fi foarte drăguță, sunt lucruri pe care trebuie să eviți să i le spui lui Marguérite. Cu câteva luni în urmă mă apucasem să o pun la curent cu privire la cel mai prețios dintre secretele mele de îngrijire a frumuseții. Ea e veșnic preocupată de tenul ei (ne) îngrijit și respirația (ne) parfumată. I-am prescris o clismă pe zi drept soluție, dar am neglijat să adaug că e de făcut în intimitate. Cu Marguérite trebuie spus tot!

Când am trecut pe la ea a doua zi, am găsit-o sprijinindu-se de placa șemineului, cu poalele de la rochia *d'intérieur* ridicate peste talie și cu o slujnică aplicându-i exact tratamentul de care-i vorbisem. În jur, vreo patru servitori arabi asistau la scena asta cu ochii ieșiți din orbite. Vai, Marguérite!

Așa că, în ziua aceea, când femeia era în fața mea îmbrăcată în rochia roz, cam de aceeași culoare cu partea de dinapoi a lui Marguérite, memoria a funcționat pe loc. Era fosta slujnicuță, cea care-i făcea clisma! Fată deșteaptă! Nu-i trebuise mult ca să-și găsească altă slujbă. Pe deasupra, era într-adevăr o ființă mult prea drăguță ca să stea să se ocupe de fundul lui Marguérite.

— Ei bine, ai progresat binișor în viață! i-am spus râzând.

— Pardon? și s-a întors să-mi arate mai bine rochia.

— N-are rost să fii timidă, am adăugat. Bine-ai făcut să pleci de la Marguérite. Permite-mi să-ți prezint scuze în locul ei. Entuziasmul ei pentru tratamentele de înfrumusețare o împiedică uneori să aibă simțul decenței. Și eu l-aș fi implorat pe Doucet să mă angajeze, zău așa!

— N-am idee despre ce vorbiți, a răspuns femeia cu buzele tremurânde.

— Erai slujnică la prietena mea Marguérite. Te-am văzut ocupându-te de ea într-o anumită ocazie.

— Mă duc să mă schimb, a zis ea. Vă rog să vă gândiți la rochiile acestea și să-l informați pe *monsieur* Doucet dacă doriți să cumpărați vreuna.

S-a strecurat din cameră într-așa o grabă, încât nici n-am avut timp să-i spun că Marguérite trebuia să fie jenată, nu ea.

Până la urmă m-am simțit obligată să cumpăr rochia roz, apoi obligată să o port măcar o dată. Dacă mi-ar fi păsat câtuși de puțin de rochia asta, n-aș fi fost atât de neglijentă în studioul lui Giovanni. Vedeți? Cum ziceam, veșnic ajungem la Marguérite.

Doamne sfinte, Giovanni are să picteze rochia.

Doamne sfinte, ce i-am spus lui Giovanni?

Giovanni. Copilul. Trebuie să mă ocup de acest fiasco. Nu e momentul acum. Cum se zice, *j'ai d'autres chats à fouetter.* Pe deasupra, nu mai am chef să scriu. Toată povestea asta cu Marguérite mă face s-o revăd neîncetat sprijinită de cămin, cu fundul expus ca o șuncă la piață, cu metri și metri de rotocoale de tub ieșindu-i din popou. Și trebuie să spun că nu mai e un popou la fel de țeapăn și de fraged cum a fost cândva!

Capitolul VII

— Citiți scrisorile personale, *madame* Vogt?

April tresări. Îi căzură foile din mâini, dar le prinse între genunchi. Aproape tremurând, April ridică ochii spre cei trei bărbați, a căror expresie trecea de la amuzament la dispreț.

— Aa, salut! Tocmai mă uitam…

Luc se aplecă. O bătu ușor pe picior.

— *Allons-y!* O mai atinse încă o dată. Dați-le drumul!

April desfăcu strânsoarea genunchilor și lăsă foile să cadă în mâinile lui. Era o zi răcoroasă, dar transpirase la rădăcina părului pe frunte și la ceafa. Nu avea nevoie de nicio oglindă ca să-și dea seama că avea fața roșie ca o pătlăgică.

— Vă credeam specialistă în mobilă, spuse Luc frunzărind paginile. Olivier nu mi-a spus că sunteți și expertă în manuscrise. Va trebui să văd dacă beneficiarul moștenirii Quatremer dorește ca și aceste hârtii să fie expertizate. Până atunci, ele nu sunt pentru consum public.

— Nu-i chiar consum public, spuse April, cuprinsă de o ușoară greață. Nu era la Paris decât de o oră și își supărase clientul. Putea foarte ușor să aleagă altă casă de licitație. Comisioanele aveau să explodeze, iar ea avea să rămână fără slujbă în câteva secunde dacă pierdeau afacerea.

— *Madame* Vogt… începu să zică Olivier.

— Aceste documente ne vor ajuta să stabilim proveniența mobilelor, zise ea pe un ton scăzut. April tuși să-și dreagă glasul și arătă spre tablou. De fapt aveai dreptate, Olivier. Ce ochi ai! Portretul *este* un Boldini. Cred că am dat chiar peste jurnalele femeii din tablou!

— Adevărat? ridică din sprâncene Olivier. N-ai rămas singură nici cinci minute și ai și autentificat piesa? *Monsieur* Thebault, vă rog să-i dați înapoi jurnalul, să ne arate și nouă pasajul cu pricina.

Luc zâmbi ironic, aparent aceasta era expresia lui obișnuită, și-i înapoie lui April hârtiile. Nu-și luă deloc ochii de la ea și nu-și îndulci nicio clipă expresia.

— *Merci beaucoup.* Aha… uite! 20 iulie 1898. „Am pozat azi

pentru Boldini”, citi ea.

— Hmm… făcu Marc. Cred că-i un bun început.

— Autoarea noastră continuă numindu-l „Maestrul șfichiuitului”. Ba chiar menționează rochia roz.

April arătă tabloul, cu degetul întins chiar spre rochia pe care n-o putuse suferi femeia. Își reținu râsul gândindu-se la Marguérite și la *popoul* ei.

— E ceva amuzant, *madame* Vogt?

— Da, este. Femeia asta știe să mânuiască vorbele. E de-a dreptul fascinant ce scrie și eu am citit doar câteva pagini. Din pasaj reiese că era însărcinată când a fost făcut tabloul, purta un copil al cărui tată era chiar Boldini.

Acesta nu era un detaliu: o femeie însărcinată, pictată de cel mai celebru portretist din *Belle Époque.* De ce nu voise *madame* Quatremer tabloul ăsta? April îl implorase pe tatăl ei să-i dea o biată fotografie a mamei ei însărcinată, nici nu conta care copil era în pântecul ei. Indiferent dacă era fratele ei sau ea, April voia o fotografie cu oricare dintre ei. Voise s-o vadă pe maică-sa exact așa, ca mamă. Maternă. La începutul vieții ei, nu în starea teribil de neajutorată în care-și ducea ultimele zile.

„Sunt dezolat, puiule, maică-ta și cu mine n-am adunat niciodată lucruri ca hârciogii. Iar pentru fotografii n-am avut niciodată o mare pasiune. Nu ne trebuiau decât amintirile noastre.”

Halal de binele pe care ni l-au făcut amândurora.

— Un copil din flori, râse Marc. Foarte interesant.

— Eu nu fac parte dintre așa-zișii experți ai voștri în mobile, zise Luc în vreme ce frunzărea paginile. Dar… viața sexuală a unei femei moarte de mult nu mi se pare relevantă pentru expertiza mobilelor.

— De necrezut, spuse Marc, privind atent pasajul a doua și a treia oară. Este un Boldini.

— Oricum, o să avem nevoie de ceva în plus pentru autentificarea piesei, spuse Olivier. Dar e un bun început. Mulțumesc, April, că te-ai ocupat de asta câtă vreme am ieșit noi.

April încuviință din cap și încercă să evite privirea fixă, ca de șarpe, a lui Luc, care era undeva la periferia viziunii ei. Simțea pe sub hainele de pe ea cum i se scurge sudoarea pe spinare. Dacă n-ar mai privi-o așa, toate senzațiile acestea s-ar risipi.

— Uită-te la pasajul ăsta, spuse Marc. E cineva *sniffeur?*

— Doamnei noastre îi plăcea cocaina? zise Olivier chicotind. Asta ar explica de ce apartamentul e atât de neîngrijit.

— Stați așa o clipă, se repezi Luc și le luă foile din mână. Acestea sunt documente personale și nu aveți permisiunea de a le frunzări.

Luc luă o cutie dintr-un colț, o cutie atât de veche și de uzată, încât fusese probabil chiar cea în care sosiseră aici caietele. Probabil că femeia le comandase și îi fuseseră livrate acasă în număr mare, o ladă plină, suficiente pagini pentru a pune pe hârtie tot ce-i trecuse prin cap, toate senzațiile pe care le trăise.

— N-ați dori o pereche de mănuși pentru a manipula caietele? se simți April obligată să întrebe.

— Nu-i nevoie.

— Unde aveți de gând să le duceți? spuse April și se uită spre colegii ei. Vor fi undeva unde să avem acces pentru cercetările noastre? E posibil să am nevoie de ele pentru a stabili proveniența obiectelor.

— Așa e, *madame* Vogt are dreptate, spuse Olivier. Poate le lăsați în grija noastră, să ne ajute la evaluare.

— *Non.* Am să le înapoiez beneficiarului moștenirii Quatremer, spuse Luc în vreme ce transfera teancurile de hârtii legate cu panglici de pe etajere în cutia de carton. Numai această persoană poate să decidă ce se face cu ele.

— Ce se face cu ele? spuse April cu un nod în gât.

— N-aveți nevoie de ele aici.

April se cutremură văzându-l cum manipulează caietele, și simți o înțepătură neașteptată undeva în mijlocul pieptului. Voia mai mult. Voia să afle despre sarcină, despre reacția lui Boldini, și, Doamne-ajută, ceva mai mult și despre purtările ireverențioase ale lui Marguérite.

— Dacă-mi permiteți, cine este beneficiarul?

— Nu contează.

— Ați spus că bunica doamnei Quatremer închiria acest apartament. Femeia din tablou este această bunică? Era ea însărcinată cu… încerca să calculeze. Era ea însărcinată cu mama doamnei Quatremer? Se potrivesc datele?

— Nimic din toate acestea n-are de-a face cu expertiza dumneavoastră, spuse Luc aruncând ultimele teancuri de hârtii în cutie. Nu-i decât vorbărie, nimic altceva.

— În realitate, începu o frază Olivier, dacă posedăm mai multă culoare drept fundal pentru mobile putem obține un preț mult mai mare la licitație. Clienții adoră piesele care au ceva istorie, care spun o poveste.

— Am încheiat treaba aici, îl repezi Luc. Clientul meu nu vrea neapărat să scoată maximum de dolari.

— Nu se omoară toată lumea după un maximum de dolari? spuse April, încercând să plaseze o glumă. Asta suntem noi învățați în America.

Luc se strâmbă aruncându-i ochii spre tavan și mai aruncă în cutie încă niște caiete și alte documente. April îi întoarse spatele și își aținti privirea la femeia în roz, de parcă și ea ar fi fost prezentă în apartament. Cu un brusc sentiment de responsabilitate pentru ce avea ea de spus, pentru ce lăsase în urmă, April îngăimă o scuză

rapidă.

— Domnilor, vă rog să mă scuzați, spuse April cu o voce care i se oprise undeva între coaste.

N-ar fi trebuit să-i pese de felul în care umbla Luc cu hârtiile acelea, iar lui April îi păsa mai mult decât se cuvenea. În meseria ei era adesea ușor să vadă doar obiectele și să uite cu

desăvârșire de oamenii care le posedaseră cândva. De data aceasta April n-avea de gând să facă aceeași greșeală.

— O să încep să mă ocup de mobilier. Să fac câteva fotografii. Mă apuc imediat de lucru.

I se tăia vocea, iar și iar. April se forță să tușească pentru a disimula ce i se întâmpla. Era mult praf. O scuză destul de bună.

— *Monsieur* Thebault, mi-a făcut plăcere să vă cunosc.

Îi strânse mâna și se grăbi să iasă din cameră, lăsându-i pe bărbați să discute despre contracte și termene.

Parcurgând holul, April și-o imagină pe femeia aceea brunetă, plinuță dansând, plutind prin apartament. Încercă să și-o imagineze și pe propria ei mamă, care fusese și ea brunetă și plinuță, dar i se părea mai puțin reală decât femeia din tablou. În cazul mamei ei nu exista niciun portret, nicio mobilă, nimic care să o lege de lume. April își strânse pleoapele de parcă încerca să prindă lumina unui asfințit, văzu culori, dar nimic altceva de care să se agațe.

Capitolul VIII

În anticameră, April se ocupă de un fotoliu lăcuit în albastru și auriu și de un covor de meditație din Tabriz, de undeva din Persia, care nu avea o origine continentală, însă *devenise* continental prin

cumpărare. Cu alte cuvinte, exact ce era de așteptat să se găsească într-un apartament de lux din Europa secolului al XIX-lea.

Făcându-și drum printre piese, April încerca să nu se gândească la tabloul lui Boldini sau la femeia din tablou. Avea să fie destulă muncă pentru trierea obiectelor. Nu-și putea da frâu liber emoțiilor.

April se strecură după fotoliu ca să inspecteze un birou de mahon. Era un lucru perfect, simplu, dar nu neinteresant. Își plimbă degetele pe suprafața lui și dădu la iveală două peceți pe care se citea „J.H. RIESENER".

— Jean-Henry Riesener, șopti înfiorată.

Riesener fusese ebenistul favorit al Mariei Antoaneta. Până și acest birou simplu, fără ornamente, era greu de evaluat.

— *Cine* erai dumneata, *madamei* zise ea. *Cine* erai?

Pe biroul Riesener erau puse două statuete din fildeș ale Ioanei d'Arc. În spatele Ioanelor era un vas masiv de jad pe care se vedea o scenă de luptă. Incapabilă să ajungă la el, se sui pe balamalele de fier ale unui cufăr din apropiere, cu grijă să nu-l strice. April se întinse spre vază ca să găsească pecetea artistului, dar își dădu seama că era prea grea pentru mâinile ei, care mai și tremurau de emoție. Împingând-o la locul ei, simți cum i se ridică părul de pe ceafă.

— *Madame* Vogt!

— *Mon Dieu!*

Sări de pe cufăr, dar nu aprecie bine impactul cu podeaua. Pantofii ei plați, cu talpă alunecoasă, o proiectară înapoi, peste un fier de șemineu, care era cât pe-aci să i se înfigă în pulpa stângă, deși până la urmă se trezi într-o poziție și mai delicată, cu obrazul lipit de pieptul lui Luc. El îi înconjură talia cu un braț.

— *Tout va bien?*

— *Merde!*

— *Oh là là!* Nu mă așteptam la un astfel de limbaj de la o

americancă așa de simpatică! spuse Luc cu zâmbetul lui ironic, care devenise marca lui.

— Nu sunt chiar așa de simpatică.

April se dădu înapoi pe moment, dar nu-și recăpătase încă echilibrul. Se agăță din nou de Luc, alegând să-și încalce mai degrabă mândria decât să spargă fluturele de sticlă de doi metri și ceva din spatele ei.

— Vă cer scuze dacă v-am ofensat, dar v-ați furișat în spatele meu.

— *Je suis désolé,* spuse Luc cu gura până la urechi, iar dinții lui ascuțiți nu arătau niciun semn că s-ar scuza. O strânse și

mai tare pe după umeri. Limbajul colorat e neașteptat, dar nu și îmbrățișarea. Tipic americană.

— Nu-i nicio îmbrățișare.

April încercă să se smulgă din brațele lui, dar nu avea niciun centimetru ca să se miște.

— Atenție!

Luc o eliberă din strânsoare, dar ea îi mai simțea încă trupul lipit de-al ei. Asta îi fusese șoldul, *non!* Nu era decât șoldul.

— Nu fac decât să fiu atentă la tot ce văd! mormăi April.

— Spuneți-mi, *madame* Vogt, locuiți pe-aproape?

— Mi s-a închiriat un apartament pe rue Fontaine, răspunse ea cu indiferență.

În mod normal n-ar fi divulgat astfel de amănunte unui străin, într-un oraș necunoscut, dar era tot preocupată să nu se atingă de el printre toate lucrurile acelea fragile.

— Cunoașteți cumva Café Zephyr? E tot în al nouălea arondisment.

Luc îi susținu privirea și rămase indiferent la panica ei. April se întrebă dacă simțea că începuse să asude.

— N-am auzit de ea.

Încercă să se miște spre stânga, dar mișcarea ei dădea impresia că mai degrabă i se cuibărea în brațe decât să se fi îndepărtat. I se părea că o aude pe femeia din tablou chicotind amuzată. Nu era o clismă cu martori, dar situația era tot umilitoare.

— N-are rost să fiți atât de îngrijorată, *madame* Vogt, spuse Luc râzând. Nu am intenția să vă… cum se zice în America? Ah, da, nu încerc să vă *bursucesc sexual.*

Lui April îi apăru în minte imaginea unui bursuc sexi, un soi de dihanie cu blană, cu dinți enormi, lanțuri de aur la gât și o jachetă de seară din mătase. O umflă râsul împotriva voinței ei, în ciuda prezenței lui Luc și a situației ridicole în care se afla.

— „A hărțui" spuse April țuguindu-și buzele. Nu „a bursuci". Nu mă hărțuiți sexual.

— Mă bucur că sunteți de acord, zise Luc mulțumit, dându-se (în sfârșit!) la o parte din calea ei. Ea simți un curent de aer ceva mai rece.

— Nu… nu sunt de acord. April scutură din cap, nelămurită. Îmi pare rău, încă sufăr din cauza schimbării de fus orar. N-am capul limpede. Când? De ce?

— S-ar părea că aveți multe întrebări, așa de multe întrebări, spuse el. Primele se referă la femeia din tablou, nu-i așa?

April încuviință din cap, curioasă dar și preocupată.

— Pot să vă răspund la întrebări, *madame* Vogt. Măcar la unele dintre ele. Asta dacă sunteți de acord să vă întâlniți la o cafea cu cel capabil de bursuceală sexuală.

April ezită. Nu i se părea corect să discute afaceri la o cafea fără ca Olivier și Marc să fie prezenți, mai cu seamă ținând cont de felul în care acest individ plin de fasoane franțuzești flirta cu ea. April se gândi la Troy, la nesfârșitele lui mese și dineuri cu clienții. Pentru că

ceva scandalos se petrecuse o dată, asta nu însemna că așa era întotdeauna. Oricum, măcar unul din ei era capabil să se comporte cu un pic de reținere.

— Cred că da, zise ea în cele din urmă. La ce oră?

— La trei, spuse el. Café Zephyr. O să fiu pe terasă. În așteptare.

Capitolul IX

Amețită și secătuită din pricina somnului și a foamei, April se trânti pe scara de marmură a imobilului. Mai avea treizeci de minute până la întâlnirea cu Luc. Prea puțin timp ca să mai lucreze, dar suficient pentru ce avea de făcut. O treabă pe care o aștepta nerăbdătoare, dar de care nu avea niciun chef.

Mai rămâneau douăzeci și șase de minute. Douăzeci și trei. April ezită. Cu trei luni în urmă ar fi format numărul lui Troy de mult. Acum, cu telefonul în mână, trecea în revistă în minte scenariul la care se aștepta.

Mai întâi Troy o s-o întrebe despre Paris. Minunat. Superb. Multe de făcut. April l-ar întreba poate de petrecerea din seara precedentă, deși primise deja un raport parțial printr-un mesaj de la o prietenă din liceu care punea deoparte diverse obiecte de artă cu preț exagerat pentru tipii din sfera lui Troy. „Nu s-a dezlipit de el o tipă”, îi scrisese Melanie. Asta fusese primul lucru de care luase cunoștință April la coborârea din avion la Paris.

Totuși. Troy era încă soțul ei. Bârfa sau nu, indiferent ce-o fi fost cu mesajul, April trebuia să-l sune. Ea o să spună câte ceva. El o să spună altceva. Toate acestea vor fi nimic pe lângă cele nespuse.

La New York era opt și jumătate dimineața, ora cea mai potrivită ca să-l găsești pe Troy dacă aveai într-adevăr chef să dai de el. Mai

tot timpul, după ora nouă, era în ghearele tuturor. Formând numărul își simți mâinile lipicioase, iar inima îi bătea tare. Poate ar fi trebuit să-l sune ceva mai târziu, când avea să fie prea ocupat ca să răspundă. Numai că nu câștiga nimic, doar pierderea părea mai mică.

— Birourile Troy Vogt, răspunse o voce veselă.

Asistenta lui Troy. Drăguț. Foarte bine. Poate obținea ceva informații interne.

— Salut, Kimberly, eu sunt.

Pauză. April își imagină ce-i spusese probabil Troy. El era zgârcit la vorbă, taciturn, își arăta numai părțile bune întotdeauna. Totuși, uneori erau necesare unele explicații, erau directive de dat: poți să-mi transferi apelurile. Fii fără grijă, April nu mai e acasă.

— A! Salut, April! ciripi Kimberly.

April încercă să nu cântărească efortul pus în acest răspuns.

— Cum e la Paris? Doamne, tu ești persoana cea mai norocoasă din lume! Paris. Ohoho! Nu mi-am ales bine meseria.

— Ce să zic, nu sunt aici decât de vreo opt ore, așa că n-am prea văzut nimic din Paris până acum. Doar un apartament abandonat, plin de praf și niște francezi posaci.

— Chestia cu apartamentul nu sună bine, dar francezii merită atenție.

— Poți să mă crezi, apartamentul merită mai mult, spuse April. Zi, Troy e pe-acolo? Sau deja nu se mai poate vorbi cu el?

Avea o mică speranță.

— Pentru tine e întotdeauna disponibil.

Sarcasm? Fanfaronadă? April scutură din cap. Doamne sfinte, Vogt, ține-te bine.

— Dacă nu e acolo, pot să sun mai târziu…

— Nu. E aici. Doar o clipă, cred că e cineva la ușa lui.

— Zău, nu-i nimic. Încerc mai târziu.

— Nici gând. Dă-mi doar un minut! Așteaptă pe fir.

Clic.

April respiră adânc. În loc de muzica standard de pe liniile de birou, asculta cum o voce drăguță, ca un clopoțel, o punea la curent cu ultimele mașinații ale piețelor de capital. Era amuzant cum se opuneau meseria ei și a lui. Valoarea muncii lui April se sprijinea în întregime pe istorie, pe procesul de stabilire a provenienței. În cazul lui Troy nimeni nu era interesat decât dacă lucrurile se petrecuseră în ultimul sfert de an sau aveau o șansă să se întâmple în următorii trei sau cinci ani și să adauge un beneficiu de douăzeci la sută sau mai mult.

— April!

Tresări.

— Credeam că n-o să mă mai suni, spuse el.

— Nu credeai c-o să te sun? încercă April să chicotească. Cum nu fusese niciodată capabilă de asta, efortul ei suna de parcă cineva ar fi călcat pe o veveriță vărgată.

— Vreau să zic… ăăăă… doar că nu mă așteptam să suni așa de curând.

— Am avut o pauză între două întâlniri, spuse ea, așa că…

Greșit. I se părea greșit. Era vorba de soțul ei, dar totul era deconectat.

— Așa că… spuse ea. M-am gândit… ăăă… să-ți telefonez.

Vorbind, își privea mâinile. Încerca să-și imagineze verigheta de platină, bine ascunsă în seif, și inelul de logodnă cu diamant galben, de trei carate, pe care i-l oferise Troy când o ceruse în căsătorie la clubul ăla privat și dezgustător de luxos din Pittsburgh. Se afla în orașul acela în interes de serviciu, locuia la un Omni pe aproape, când Troy îi făcuse surpriza să se materializeze acolo venind cu un

avion privat. O luase pe sus din hotelul acela oarecare și o dusese în partea secretă a orașului, unde nu mai fusese niciodată.

— Bun, mă simt onorat, spuse Troy. Ce minunat să încep astfel ziua! Deci cum e primăvara la Paris? Bătrâna era o colecționară compulsivă, așa cum am zis eu?

— Da, de fapt, cam așa ceva. Scutură din cap și zâmbi. Doar că specia bună de colecționar. Nu ce vedem la televiziune, cartoane de pizza vechi de zece ani și nu știu câte movilițe de mizerie de câine în sufragerie. A pus deoparte numai lucruri de mare clasă. Dacă fiecare ar aduna lucruri în felul ăsta, slujba mea ar fi mult mai ușoară.

— Amănunte, Vogt. Dă-mi amănunte. Ce-ai găsit?

— Ce-am găsit?!

April ar fi putut să-i povestească despre lampa-aplică de perete, sau despre cornul de rinocer de pe perete, sau despre cada din bronz, dar nu-i venea să vorbească decât despre Boldim. Pictorul și femeia în rochie roz.

— Am găsit *La Belle Époque,* spuse ea. Apartamentul ăsta nu e doar o simplă *locuință.* E o perioadă istorică. Doamne, nu pot să fac altceva decât să mă gândesc la fostul meu muzeu. Dacă am fi fost în stare să ne procurăm astfel de piese, n-am fi închis niciodată.

Dar atunci nu l-ar fi cunoscut pe Troy. Vorbele îi ieșiseră din gură. Își dădu ea seama prea târziu.

— Doar dacă… rosti Troy atingând o clapă de pe tastatura calculatorului. Ia spune, care e piesa ta favorită?

— Piesa favorită? spuse April și se prefăcu că suspină. Troy Edward Vogt, nu-mi vine să cred că întrebi așa ceva! Țin la toate mobilele la fel.

Nu era adevărat, de bună seamă. Avea deja o piesă favorită, tabloul lui Boldini, ceva care nici nu făcea parte din munca ei.

— Hai, hai, spuse Troy. E ca la copii. Poate că n-ai o piesă favorită în general, dar ai una *azi.*

— De acord, ei bine…

April se gândi din nou la tablou, de fapt nu încetase să se gândească la el. Deschise gura să-i spună și lui Troy, dar când vorbele începură să se formeze se opri. Simți dintr-odată că trebuie s-o protejeze cu egoism pe femeia în roz. Căci acum făceau o pereche. April nu se simțea în stare să o împartă cu un alt bărbat.

— Ei bine, își drese ea glasul. Ultimul lucru pe care l-am văzut a fost o pendulă de șemineu, stil Ludovic XV, din porțelan, cu ornamente de bronz aurit, de pe la 1750. În perfectă stare. Va fi cumpărată cu ușurință la peste o sută de mii. Dar ar trebui s-o vezi! Dacă ar fi să i-o descriu tatei, aș zice că-i o pendulă cu câini. Câini mops de porțelan și trandafiri. Țipătoare ca naiba, dar tare greu de găsit.

— O pendulă cu câini pe o sută de mii. Uneori mă-ntreb ce-au în cap oamenii…

— Am mai găsit și o pereche de ouă de struț pictate, de-a dreptul șocante, înghesuite *aux chiottes.*

— Cum? izbucni în râs Troy. Franceza mea e cam neîngrijită, a zis însă delicata și manierata mea April Vogt că ar fi ouă de struț pitite la *căcăstoare?*

— Nu, eu n-am să folosesc nicicând un limbaj atât de murdar, râse April. Era plăcut să râdă împreună cu Troy, chiar dacă nu-i vedea chipul. Nu m-ai auzit bine. Din păcate, da, ouăle erau la toaletă. O pereche de ouă superb pictate cu un model extrem de complicat, de chinezărie.

— Chinezărie. Așa ceva parcă n-ar trebui pronunțat în societate.

— Te rog. Nimic scandalos, zău. E un stil de pictură, viniete inspirate de arta asiatică. Pe ouă poți vedea o femeie care poartă o

lampă, un bărbat cu o umbrelă, niște maimuțe care flutură un steag, imaginile tipice stilului.

— Aha, maimuțe, zise Troy. Așa mai înțeleg și eu.

— Sunt montate pe niște suporturi incredibile din bronz, spuse April, imună la tachinăriile lui Troy. Închise ochii și revăzu picioarele aurite, împodobite cu ananași, și ramuri, și șerpi, își formula deja în minte legenda de pus în catalog. Suporturile sunt de asemenea opere de artă. Iar ouăle sunt în perfectă stare. O descoperire uimitoare în sine, dar numai o picătură dintr-o găleată, un minuscul fir de praf din universul care înseamnă casa acestei persoane. Apropo, mai există și un tigru adus din Malaysia și care acum, împăiat, stă întins pe o parte, în hol.

— Totul pare să fie al naibii de sălbatic!

— Exact. Sălbatic. E de neînțeles cum cineva, știind de apartamentul ăsta, nu s-a atins de nimic.

April se gândea la oameni atunci: fiica, nepoata, ceilalți care trebuie că le frecventaseră. Cuvântul care-i trecea prin minte era *moștenire*. Cum de era cu putință să fie ferecată o moștenire? Coarnele de rinocer, fluturii montați pe stative, pianele ornamentate nu erau decât un început.

— Cam cât timp crezi că vei rămâne acolo? o întrebă Troy.

— M-au programat pentru o lună, îi reaminti April, fierbând pe dinăuntru și încercând să nu se gândească la motivul pentru care el ar dori să știe o dată exactă. Nu era vorba doar de întoarcerea ei pe aeroportul JFK.

— O lună?

— S-ar putea să fie mai puțin de-atât, adăugă repede April. Cei de la biroul din Paris mă pot ajuta cu mobilele. Pe de altă parte, s-ar putea să fie mai mult. Mult mai mult. Nu pot nici măcar să-mi dau seama câte piese avem.

— Deci cum e? Două săptămâni? Șase luni? Ceva pe la mijloc?

April se forță să zâmbească.

— Încerci să obții o dată precisă de la mine, *monsieur* Vogt?

Alte soții ar putea să glumească pe tema vreunei amante fictive în momentul ăsta. Dar April nu. Categoric nu.

— Sunt doar dornic să te știu înapoi în State, zise Troy. Asta-i tot.

Probabil că-și mișcase fața pe lângă receptor. Sau se încruntase. Ori se strâmbase. Troy făcuse o mișcare neatentă iar obrazul, probabil nebărbierit, atinsese receptorul. Oricare ar fi fost cazul, părea sincer. April măcar asta pricepuse.

— O să te anunț imediat ce aflu, îi spuse ea.

Faptul că Troy dorea să o vadă acasă cât mai curând îi dădu și mai multe crampe. Era vorba de dor și dorință, sau de graba de a rezolva povestea căsătoriei lor? Era oare cu putință să-i trimită actele de divorț în Franța?

— Ascultă, ar trebui să vorbim de…

— Cum a fost dineul tău de ieri seară? întrebă April, nepregătită să stea de vorbă pe tema întoarcerii nehotărâte. Am auzit c-a fost un adevărat eveniment!

— Ai auzit? De la cine?

— De la nimeni. Doar, în fine, o știi pe Melanie, colega mea din liceu?

Lui April nu-i plăcea deloc că vorbele ei sunau ca niște întrebări.

— Aha, și ce ți-a spus persoana asta cu numele de Melissa?

— O cheamă Melanie. Nu Melissa. Mi-a zis că totul era foarte sclipitor. Grămezi de diamante. Mâncare nemaipomenită. *Tout à fait delicieux*! Ca de obicei. Acum te las.

— April…

— Serios. Sări în picioare și începu să înghesuie hârtiile în poșeta ei voluminoasă. Am o întâlnire. Ar fi trebuit să plec deja. *Au'voir.*

— Stai așa o clipă. Tu te simți bine?

— Bine? Sigur că mă simt bine. Cine nu s-ar simți bine la Paris?

— Hei, ai un glas care-mi zice că ai băut puțin cam multe cafele. Te știu eu. Așa faci când ești nervoasă. Sau supărată. Ți-a spus ceva Melissa?

— *Melanie*. Nu, nu mi-a spus nimic. Te rog să uiți c-am vorbit de ea. Acum mă auzi? Vorbesc cât se poate de normal.

Lucrurile stăteau mai rău decât își imaginase.

— Cred că știu ce ți-a spus, spuse Troy și oftă. Hai să dăm lucrurile pe față.

— Ce față, nu e nimic de dat pe față.

Ce minciună. O minciună flagrantă, țipătoare, roșie ca sângele.

— Era și Susannah la gală ieri-seară.

April aproape că râse. Asta era marea lui revelație? Că fusese acolo Susannah? Cu Troy? Ea era îngrijorată de o mie de lucruri privitoare la soțul ei, dar nimic n-avea de-a face cu fosta lui soție.

— Minunat, spuse ea cu toată convingerea. Nemaipomenit. Sper că ați schimbat ultimele noutăți. Sunt convinsă că ea și Armând au plănuit o vacanță de vară minunată pentru fete. Dar, ca să știi, Melanie n-a zis nimic de Susannah.

— Poate că nu. Numai că Susannah mi-a făcut figurile obișnuite. S-ar zice că, după mai bine de doisprezece ani de când ne-am despărțit și după căsătoria ei cu un negustor de arme, n-ar mai trebui să simtă dorința să mă vorbească de rău.

— Armând nu-i negustor de arme.

— Adevărat, se repezi Troy. Așa zic ei. Oricum, Susannah asta a făcut aseară mai rău decât de obicei. Înfățișarea de odinioară i s-a dus, dar nu și capacitatea de-a se purta ca o scârbă.

— Nu se face să vorbești așa, mai cu seamă că nici nu-i adevărat. Cu privire la frumusețe, cel puțin.

— Și asta doar în timpul cocktailului, continuă Troy. Era făcută praf. Și s-a purtat chiar mai urât decât se poartă de obicei. Nu știu dacă Melanie asta a dat peste ea sau peste cineva din cercul ei…

— Termină cu Melanie, de acord? N-a zis nici pâs de fosta ta soție. Și, la urma urmelor, ai putea să fii și tu mai puțin arogant. Nici tu nu te abții să o vorbești de rău pe fosta ta nevastă.

Nu era ceva nou. Știa toată lumea că Susannah îl vorbea de rău pe Troy și că el i-o plătea cu aceeași monedă. Ea începuse, e-adevărat. Dar, dintre ei doi, Susannah era mai aproape de adevăr.

În sfârșit, April n-avea aproape nimic de zis de fosta lui nevastă. Nici de bârfelile ori de înfățișarea ei (era mai drăguță, dacă nu mai în vârstă decât el), sau de faptul că era mama celor două fete ale lui Troy. Nimeni nu putea să intre în competiție cu băița caldă de dragoste care urma nașterii unui copil, în care se lăfăia orice cuplu, oricât de puțin ar fi durat și oricât de prost ar fi mers căsnicia lor. April n-avea nicio ambiție să o înlocuiască pe mama-gâscă și putea să suporte cât era ziua de lungă înfățișarea ei severă, nordică, și frumusețea zveltă a adolescentelor. Dar nu putea să sufere să se simtă stupidă.

Susannah n-avea titluri mai înalte de la vreo facultate mai bună sau vreo slujbă superioară – sau chiar vreo slujbă –, dar Susannah *pricepuse.* Ea plecase. Își schimbase viața. Îl văzuse pe Troy așa cum era. April era a doua soție, neghioabă și oarbă.

Se făceau multe seriale cu asemenea personaje.

— N-o vorbesc de rău pe Susannah, insistă Troy. Am pomenit-o doar pentru că ai adus vorba de prietena asta a ta.

— N-am zis decât că Melanie era acolo. Tu ai condus discuția în altă direcție.

Săraca Melanie. Un mesaj când se amețise, care a făcut pleosc în mijlocul unei probleme de cuplu. April își imagină documente de la

tribunal pe care figura numele prietenei ei, citații trimise foștilor colegi de facultate.

— Bine, zise Troy. Vrei să eviți discuția asta. Evit-o atunci. Definitiv. Eu renunț.

— Tu renunți. Fantastic. Mă bucur că mă ții la curent.

— Nu *asta* voiam să zic. Știi bine că nu. Se auzi un sunet de parcă se sufoca. Trebuie să te las. Nu mai pot continua discuția.

— Perfect.

April știa că dă impresia că e iritată, dar era singurul fel în care înțelegea să păstreze aparența de demnitate. Orice îndulcire a glasului ar fi făcut-o să plângă. Îl văzuse pe el cu fetele lui.

» Troy nu putea să sufere lacrimile.

— Dar dacă vrei să știi, era și Willow acolo. Să fie limpede. Era la dineul de gală.

Iată, iată. Cuvântul pe care-l aștepta April. *Willow.* O lovitură sub centură.

— Troy, crede-mă. Trebuie să plec.

— April, ascultă, trebuie să vorbim despre asta. Willow era acolo.

Încă o lovitură, mai dură de data asta. Parcă o făcea dinadins.

— Destul!

— Și deoarece Susannah era și ea acolo, continuă el, a fost încântată să adune toate bucățelele întâmplătoare de poveste și să construiască o istorie sordidă.

— Istorie veche, bombăni April. S-a mai spus.

— Am evitat-o pe Willow cât am putut, zău așa. Dacă n-am fi fost în public, aș fi împins-o până la garderobă. Dar trebuia să mă port civilizat măcar de dragul slujbei, iar ea a căutat toate ocaziile ca să mă facă să mă simt cât mai penibil cu putință. Presupun că spectacolul a fost mizerabil. Willow poate fi așa de…

— Poți să încetezi să-i tot repeți numele?

April ura numele ăla nenorocit. Era o poreclă ridicolă, probabil nici nu era un nume adevărat. Când își aducea aminte, April o numea Consultanta, sau își zicea: „Ieși din mintea mea, scârbă!”

Consultanta era o renumită *ecoloagă* (mă rog!), cu păr lung, neîngrijit și ochi mari cât niște farfurioare, dispusă să stea picior peste picior de câte ori era intervievată pe vreun canal național de televiziune. Scârba de Willow Weintraub! Dar, mult mai probabil, Jennifer sau Debbie Weintraub. Debbie Weintraub n-ar fi ajuns niciodată *renumita ecoloagă* cu ochi de Bambi, dar Willow Weintraub era un nume parcă făcut pentru programele de discuții matinale la TV și pentru revistele *glossy*.

În ultimele șase luni (dintr-un contract de douăsprezece luni) fusese consultată pentru versiunea, pregătită de Troy, a omniprezentului *verde*, cu un salariu de 375 de dolari pe oră. Doamna Weintraub era, printr-un contract, în același pat cu firma Stanhope Capital. Și, profitând de o infamă ocazie, și cu bărbatul lui April.

— Bine, spuse Troy. Nu-i mai rostesc numele dacă îmi spui tu cum să-i zic.

— În niciun fel, e bine-așa? Mi-e silă de povestea asta. E o porcărie, nu e nimic de discutat. Am terminat. Am trecut peste asta.

— Ești sigură? întrebă Troy. Că tot spui că te simți perfect, dar uneori sunt obligat să mă întreb dacă-i adevărat.

Era furioasă, însă Troy avea dreptate. Ea zicea că se simte perfect, dar se întreba și ea dacă era adevărat. Fusese pe jumătate chiar motivul pentru care nu pregetase să plece la Paris. Plecarea fusese bruscă, însă de câteva luni se tot ocoleau. April simțea nevoia să plece, să găsească un loc unde să se dumirească. Era convinsă că și Troy considera că trebuia să plece. Nu ajunsese niciodată să-i spună pe șleau să se care, pentru că numai el era vinovat, dar se iubiseră,

poate că încă se mai iubeau, ceea ce însemna că April putea să-i citească gândurile.

Părerea celor câțiva prieteni care aflaseră era că *Troy* ar fi trebuit să-și strângă lucrurile și s-o șteargă. Dar April înțelegea că incertitudinea care plutea peste căsnicia lor n-avea decât foarte puțin de-a face cu faptul că *Troy* dorea să rămână cu ea sau nu. *April* trebuia să plece. *April* trebuia să-și ofere un răgaz într-un loc de unde să se hotărască dacă să revină sau nu. Problema aceasta o avea și Troy acum. Probabil că el avea să-și spună că ce făcuse nu era doar o gafa, ci un simptom al unei probleme mai serioase.

Sinceritatea era cea mai bună politică. De fapt, ea dorea să nu i se fi mărturisit nimic. Dacă n-ar fi făcut-o, ar fi putut să continue să aibă încredere în viitor alături de un soț amuzant și fermecător, cu două fiice vitrege frumoase, care veneau în vizită miercurea și din două în două duminici, cu un apartament minunat și cu o ocupație care părea mai puțin slujbă și mai mult un hobby.

Călcase strâmb o dată, și atunci în străinătate. O greșeală. Troy nu fusese prins, mărturisise singur. Nu fusese obligat să-i spună. Ce mai, fusese mai degrabă o dovadă de curaj! Mersi pentru nimic, se gândea adesea April. Cel puțin unul din ei putea să doarmă liniștit.

— April? Mai ești pe fir?

Cu ochii închiși, își ținu respirația câteva clipe. Simțea strânsoarea jachetei ca pe o mângâiere.

— Ți-am spus, mă simt perfect, spuse ea. Dar tu ai dreptate. Nu sunt chiar sigură.

Un lung moment de tăcere.

— Bine, spuse el în fine. Așa mi se pare corect.

April parcă-l vedea cum își strânge buzele.

— Trebuie să te las, zău, spuse ea. Nu mai era doar o scuză. Sunt cu adevărat în întârziere.

— Da, și eu. Încă ceva. Te-a căutat tatăl tău aseară la telefon.

— Of, Doamne, nu i-ai spus nimic, așa-i?

— În situația în care suntem, *ar fi* ceva de spus? Sigur că nu, n-am zis nici pâs. Nici măcar n-am vorbit. Lăsase un mesaj.

— Și eu i-am lăsat un mesaj, i-am zis că plec din țară. Dar sunt convinsă că tot nu știe cum se umblă la mesajele vocale.

April se uită la ceas. Era trei și șapte minute. Doar câteva minute de întârziere scuzabilă. Se repezi afară pe ușă, cu geanta mare pe umăr și cu hârtiile sub braț.

— Te iubesc, April, spuse Troy. Orice s-ar întâmpla, sper că știi asta.

Ce putea să spună? Nimic. Era un adevăr pe cât de literal, pe atât de metaforic. Își sprijinea telefonul între bărbie și umăr încercând să navigheze corect atât pe pavajul parizian, cât și pe viitorul căsniciei ei. Dacă deschidea gura, telefonul ar fi căzut pe jos. Poate că asta ar fi fost și soarta căsniciei ei dacă spunea ce ar fi vrut într-adevăr să zică.

Însă buzele ei, creierul, toate erau parcă împotmolite. Așa că, în loc să zică la revedere, scoase un politicos ăhă și apăsă cu urechea pe butonul de închidere. Era clar că Troy închisese.

Capitolul X

Luc era unde zisese că o să fie, fuma instalat comod pe terasa de la Café Zephyr.

Dădu din cap la apropierea lui April, apoi se ridică să-i tragă un scaun. Țigara amenința să-i cadă din gură. April mormăi un mulțumesc și se așeză.

— Mă bucur că ați putut veni, spuse el. Mi-am permis să comand

ceva pâine. Știu că vouă, americanilor, vă plac gustările.

April ridică ochii spre cer.

— Compatrioții mei sunt din fericire teribil de previzibili. De parcă am fi toți una și aceeași persoană! Nu e nevoie nici măcar să te gândești cum să te porți cu fiecare în parte.

Încălzită de la mersul grăbit spre cafenea, April își lepădă jacheta și se instală pe scaun. În jurul lor se auzeau voci scăzute și clinchet de farfurii. Pe după colț treceau în goană scutere și mașini, cu frânele scrâșnind și cu muzica de circ a claxoanelor.

— Ei bine, cum vă simțiți la Paris până acum, *madame* Vogt? întrebă Luc și trase din țigară.

— E agreabil. Și vă rog, spuneți-mi pe nume, April.

— Aha, *Avril,* ca luna aprilie. E anotimpul cel mai potrivit pentru dumneata. Le plăcea mult primăvara părinților dumitale, *non?*

— Cred că le-a plăcut doar numele. Scoase un creion și un blocnotes din geantă. Ei bine, sunt gata să vorbim despre apartament.

— Sunt curios. Văd că nu ai verighetă, dar Olivier mi-a spus că ar fi și un soț. Ești căsătorită, *Avril?*

April se reținu să nu pufnească. Era oare căsătorită? Aceasta era întrebarea, nu-i așa?

— *Oui.* Era un răspuns adevărat din punct de vedere legal, chiar dacă nu avea verigheta. Deci clientul dumneavoastră…

— Și soțul dumitale cu ce se ocupă?

— E specialist în probleme financiare, spuse April, exasperată. Începea să simtă asta în coloana vertebrală. *Je suis désolée, monsieur Thébault,* dar n-am prea mult timp. Nu-mi face plăcere să vă grăbesc, dar presupun că cineva vă plătește cu ora, așa că ar fi mai bine să ne ocupăm de subiectul nostru.

Luc chicoti.

— Văd că te temi să nu cumva să te lași cucerită de farmecul meu, nu-i așa?

— Nu în momentul de față. Hai să discutăm despre apartament. April mâzgăli câteva cuvinte fără niciun sens pe hârtie, ca să-și păstreze mâinile ocupate. Sunt gata să ascult orice ai putea să-mi spui despre femeia din tablou.

— Nu-ți plac întrebările, *norii*

— Întrebările sunt ceva fantastic. Ador întrebările. Am cam un milion de întrebări pentru *dumneata.*

— *Très bien.* Atunci spune-mi, *madame* Vogt, pardon, *Avril,* de ce te interesează atât de mult femeia din tablou?

— Dacă e un Boldini înseamnă că avem ceva deosebit de semnificativ. Portretul singur va aduce măcar un milion de euro, dacă nu mai mult. O să se ocupe de asta toată presa internațională. „Mobilele continentale” nu fac de obicei astfel de valuri. Dumnezeu știe că nu-i o secție care să aducă sume mari, nici măcar aproximativ mari.

— Nu te-am întrebat de ce te interesează *tabloul.* Întrebam de ce te interesează *femeia.*

— Mă interesează numai în măsura în care e legată de tablou și de mobilele din apartament.

— Hmmm. Deci e cât se poate de normal să-i citești jurnalele personale.

— Cum au spus și Marc, și Olivier. April se uită în jur după un chelner. Luc sorbea un espresso, dar era limpede că ea avea să comande ceva mai tare. Jurnalele o să ne ajute să stabilim proveniența, care va spori valoarea totală. Cumpărătorilor le place să aibă parte și de o poveste interesantă. Ai văzut apartamentul și toate mobilele din el. E extraordinar. Eu vreau doar să le cunosc istoria și motivul pentru care cineva le-a lăsat în părăsire.

— Ce-are a face abandonarea apartamentului cu valoarea?

— Lucrurile de valoare din punct de vedere economic sau emoțional tind să rămână în familie. De obicei trec din mână în mână.

De obicei, dar nu întotdeauna, după cum April știa prea bine.

— Vrei să le cunoști istoria dintr-o curiozitate pur intelectuală, spuse sceptic Luc. *Vraiment?*

— Da, chiar așa.

Unde naiba era chelnerul ăla?

— Ei bine, ai dreptate cu privire la familie. Femeia din tablou e bunica doamnei Lisette Quatremer.

— Adevărat? căscă ochii April.

Apăruse chelnerul în spatele ei. Brusc ar fi vrut să-l vadă plecând.

— *Madamei*

— Da, *bonjour, je voudrais du vin.* Arătă pe listă.

— *Entre Deux-Mers*?

— *Oui, s'il vous plaît.*

— Credeam că americanii nu consumă alcool câtă vreme e încă lumină afară, spuse Luc. Cei de felul dumitale sunt mai cu seamă consumatori de ceai, *non?*

— *Non.* Hotărât, *non.*

Flămândă, April apucă o bucățică de pâine și nu se sfii să pună pe ea un strat gros de unt. Tocmai confirma teoria lui Luc, potrivit căruia americanilor le plac gustările, dar puțin îi păsa. Merita. Alături de amintirile ei despre fiece cafenea, despre cinele de la miezul nopții, despre miile de pahare de vin, April își amintea de unt. Era mai cremos la Paris, și mai sărat.

— Mai spune-mi despre *grand-mère,* zise April și își puse mâinile sub fund, ca să nu mai ia o îmbucătură. Îi trecu rapid prin minte cum ar arăta dacă s-ar apleca să lipăie pâinea cu unt ca o pisică. Știa

toată lumea că americanii sunt niște animale, oricum. Ești sigur că ea e femeia din tablou?

— Da, sunt. E foarte frumoasă, *non?*

— Uimitor de frumoasă. Îmi aduce aminte de… de o cunoștință. Mă rog, îi cunoști numele?

Chelnerul reapăruse pe după umărul stâng al lui Luc. April răsuflă ușurată. Ah, Doamne, în fine venise vinul.

— După câte spune familia doamnei Lisette Quatremer, se numea Marthe de Florian, spuse Luc.

— Familia? Madame Quatremer a avut o familie?

— E un fel de a spune. Dar nu chiar cum ai crede. Luc sorbi iar din espresso. Micuța ceașcă părea ridicolă în mâinile lui mari.

— Marthe de Florian. April lăsă numele să i se aștearnă pe limbă. *Marthe.* Sau *Mart,* cum s-ar zice în engleză. Cine era ea? Evident, cineva important, de vreme ce a pictat-o Boldini, fără să mai vorbim de opulența și de valoarea lucrurilor pe care le-am văzut în apartamentul ei. Ce familie avea? Cine era soțul ei?

— N-a fost căsătorită, spuse Luc și-i făcu cu ochiul. Ba chiar dimpotrivă, de fapt. *Madame* de Florian era o foarte bine cunoscută *demi-mondaine.*

— O demimondenă? fruntea lui April se încreți până la rădăcina părului. *Madame* de Florian era o cochetă?

Asta merita desigur ceva de băut, April își scoase mâinile de sub fund ca să apuce piciorul paharului.

— *Oui*, spuse Luc. Un apartament impresionant pentru o prostituată, *non?*

— Demimondenele nu erau niște simple prostituate, spuse April și mai sorbi o înghițitură din pahar. Pe vremea doamnei de Florian existau cu siguranță prostituate de stradă. *Filles soumises,* „prostituate supuse”. Cu o treaptă mai sus erau *les grisettes,* de

obicei muncitoare, croitorese, sau ceva de genul ăsta, care se prostituau doar ca să-și rotunjească venitul. Cu o treaptă și mai sus erau *les lorettes.* Apoi veneau demimondenele, o categorie foarte specială.

— Dar tot prostituate.

— Tehnic vorbind. Dar demimondenele erau cele mai la modă. Cele mai înalte personaje din societate le imitau rochiile și coafurile, dar nu le era posibil să țină pasul cu ele. Chiar și cea mai bogată matroană nu avea decât un bărbat care să-i dea bani de cheltuială, demimondenele aveau mulți. De ce să te mulțumești doar cu generozitatea unui singur bărbat, când puteai să profiți de favorurile a vreo cinci sau șase? Acum înțeleg ocupația ei mai bine, realmente, văzând piesele din apartament.

— Fascinant, rânji Luc. Te admir pentru cunoștințele pe care le ai cu privire la târfe.

— Demimondene, îl corectă April, rânjind și ea. Formau o categorie fascinantă. Nu era vorba nicidecum de faptul că se culcau când cu unul, când cu altul. Aveau datorii sociale, ba chiar obligații legate de carieră. Și după consensul general o cochetă nu-și merita numele dacă nu inspirase cel puțin vreo patru dueluri, o sinucidere și nu avea la activ un *déniaisé.*

— Aha, verbul e *déniaiser,* spuse Luc. Adică îl regula pe fiul cel mare al amantului.

April tuși înecându-se cu ultima înghițitură de vin, în vreme ce Luc chema chelnerul ca să mai aducă două pahare. Se părea că discuția necesita ceva întăriri.

— Îmi cer scuze, ți-am ofensat sensibilitatea?

— Da. Teribil. Doar știi ce delicați suntem noi, americanii.

Luc se opri, obținând dreptul de a o scruta pe April de sus până jos ca și cum avea nevoie să-i verifice apartenența americană. Ea

încercă să se arate cât de cât revoltată. Ce ipocrizie, *non?* El tocmai vorbise în aceeași răsuflare despre particularitățile incestuoase ale unui *ménage à trois* și despre aducerea vinului, iar acum, în mod clar, îi aplica ei o cântărire a atributelor fizice (*piesa arăta ușor obosită, vernis-ul cam tocit, pieptul, dat fiind micimea și lipsa de interes vizual, presupus original).* Dar, în ciuda celor mai bune intenții, April nu simțea niciun dezgust. Cu oricine altcineva asta ar fi simțit și fu surprinsă să constate că lui îi acorda permisiunea.

— Poți să te oprești din holbat, bombăni ea. N-o să descoperi nimic neobișnuit în ce privește americanismul meu.

— E curios, spuse el, în vreme ce se apropia chelnerul. Deși ești foarte bronzată, nu pari să fii americancă.

Luc apucă paharele de pe tava din mâna chelnerului și plasă unul în fața lui April, iar pe celălalt lângă el. Putea să pară nerăbdător sau arogant, făcând serviciul în locul chelnerului fără să ceară voie. Dar April se simți flatată, deși asta o irita. De parcă Luc nu avea încredere în nimeni pentru treaba asta și dorea să-i pună chiar el la dispoziție paharul.

Avea să-i răspundă numai după ce își recăpătă calmul.

— Am pielea măslinie. Nu sunt bronzată.

— Nu pari să fii americancă.

— Da, ai mai spus asta și mai înainte, când îmi inspectai hainele.

— Era numai un compliment, spuse el.

— Aha, mi-am lăsat pantalonii de trening și tenișii acasă, așa că îți înțeleg nedumerirea. Desigur, mare păcat. N-aș vrea să creadă lumea că vin din altă parte decât din bine-cunoscutele State Unite ale Americii.

Luc râse și strivi țigara în scrumieră.

— Cred că ne vom distra pe cinste.

— Sunt aici pentru muncă, nu pentru divertisment, spuse iute

April, încercând să nu se gândească prea mult la ce i se spusese. Mai știi și altceva despre Marthe de Florian? Despre tablou?

— Bine, zise Luc și scutură din cap zâmbind, sorbind vin printre dinți. Înapoi la treabă. După o cercetare rapidă a câteva dintre jurnalele ei, știm câte ceva despre Marthe de Florian. Desigur, presupunând că ce am citit eu până acum e corect.

— De ce n-ar fi corect? Doar ea le-a scris!

— Femeia asta era cunoscută pentru exagerările ei. Sau cel puțin așa mi s-a spus. Dar dacă Boldini a pictat-o într-adevăr în 1898, avea douăzeci și patru de ani atunci.

— Avea douăzeci și patru de ani și de asemenea purta în pântec un copil.

— Așa se pare. Mama doamnei Lisette Quatremer s-a născut în 1899, se potrivește.

— Ce s-a întâmplat cu mama lui Lisette?

El dădu din umeri.

— Nu știu. Dar am înțeles că *sa maman* a murit de tânără.

— De ce a părăsit Lisette Parisul?

— *Je ne sais pas.* Dar pentru că a plecat în 1940, are probabil legătură cu războiul.

— Însă n-a revenit niciodată. Cum de-a putut să părăsească toate lucrurile familiei? Cum de-a părăsit Parisul și n-a mai venit înapoi?

— Da' știu că tot întrebi.

— Și cum se face că moștenitorii lui Lisette vând *totul* înainte de a se uita măcar la un singur lucru?

Luc dădu iar din umeri.

— Există un singur moștenitor. Iar răspunsul nu-l cunosc.

April încerca să nu-și arate iritarea. Luc îi promisese răspunsuri, dar tot ce spusese se limita la un nume, la o ocupație, la anul nașterii, lucruri pe care April le-ar fi aflat și singură. Nu-și dădea

seama dacă se silea să se poarte ca un ticălos sau ce făcea era doar un sub-produs al personalității sale. În definitiv era avocat, și parizian, și… Luc.

— Mai ai și alte informații despre tablou? întrebă April, cu o voce aproape disperată. Sau despre Marthe de Florian? Poate clientul tău ne va permite să citim jurnalele?

— Te preocupă mult jurnalele, *non?*

— Nu-i cuvântul potrivit. Totuși, eu cred că…

— Voi, ăștia, care vă ocupați de licitații, spuse el și se întinse după o servietă de piele pe care o pusese ceva mai înainte pe masă. Ce specie grăbită!

— De fapt, eu sunt expert pe lângă o casă de licitații, spuse April, și bătu în retragere.

Nu-și prezentase titlul cu îngâmfare. Când îl pomeneai la birou, nu însemna mai mult decât dac-ai fi zis specialist în resurse umane sau fiscalist, numele de „expert" devenise la fel de banal ca numele de mărfuri. Dar când era pronunțat în afara sferei licitațiilor părea de-a dreptul arogant.

— Sau „adjudecător", spuse April. Cum vrei. Oricum, nu fac decât să-ncerc să-mi văd de meserie. Toate acestea vor fi de folos pentru vânzarea averii clientului.

— Da, cunosc. Proveniența.

Luc era atât de sastisit de pretextul acesta, încât April nu mai încercă să-i răspundă sau să-l privească în ochi. Iar ea se plictisise să fie ținta glumelor lui. Oricum, dacă s-ar fi ostenit să ridice ochii în loc să se uite morocănoasă în pahar, ar fi văzut în ochii lui acea scânteie jucăușă despre care înțelesese că e felul lui de a manifesta… ceva. Și n-ar fi tresărit când a auzit zgomotul făcut de un obiect trântit pe masă.

— Ce naiba? April își apucă repede paharul ca să nu se verse

vinul.

Remarcă apariția pe masă, între ei, a patru teancuri de hârtii legate cu panglici albastre.

— Sunt chiar…?

— Jurnalele ei? Da, câteva dintre ele, spuse Luc. Le-am frunzărit un pic de când nu ne-am văzut.

— Frunzărit? căscă gura April.

— Le-am citit în diagonală. Am parcurs doar câteva, dar cred că primul e datat din 1891. De acolo ar trebui să începi. Dacă ești cuminte, poate te las să le citești și pe celelalte.

Dacă e cuminte.

Lui April parcă-i cânta inima de bucurie. Se întinse după jurnale și-i mulțumi, de data aceasta privindu-l drept în ochi. Poate că nu-l judecase bine, poate că îl considerase doar o barieră în calea ei, când de fapt se dovedea un aliat. Sigur, era încă îndărătnic și iritabil, dar era un început. Poate că avea să-i dea lui April ce dorea. Își zise că oricât de nesuferit ar fi devenit, și simțea că așa avea să se arate, ea avea să-i acorde cel puțin o șansă ca să-i poată dovedi contrariul.

Capitolul XI

Paris, 24 aprilie 1891

Ei bine, azi a fost ziua cea mare. Fantastica zi în care Jeanne Hugo s-a căsătorit cu Léon Daudet, chipurile îmbinând două faimoase dinastii republicane. Ce nebunie uriașă! Mulțimea! Trompetele! Speculațiile nesfârșite cu privire la dotă! Toți pentru Jeanne *au pain sec* a Franței: Jeanne de mâncat cu pâine uscată! Asta era porecla dată de Victor Hugo iubitei lui nepoate, ea spune ceva despre fetița aceasta! El era celebru pentru mânuirea vorbelor, să fie asta oare

descrierea aleasă de el? Jeanne cu pâine uscată? Eu aș prefera Jeanne *sau* pâine uscată, în care caz aș alege pâinea.

Cine n-o cunoaște în această țară pe Jeanne Hugo, acum Daudet? Dar ce știe de fapt lumea? Că e frumoasă. Asta e pentru ea *la raison d'être,* dar la urma urmelor nu-i un compliment. În schimb, este poate singurul lucru pozitiv pe care-l poate spune cineva despre ea, chiar dacă trebuie judecat dacă aplicat astfel cuvântul se potrivește. Am văzut odată la circ o femeie goală care semăna destul de mult cu frumoasa noastră *Jeanne au pain sec.* De fapt, calul pe care-l călărea femeia amintea de structura osoasă a doamnei Daudet. Ca să fim corecți cu calul, el nu purta aceeași neplăcută mustăcioară fină și neagră. Ca să fim corecți cu călăreața goală, ea avea o personalitate mult mai plăcută!

Deoarece am fost crescută la mănăstire, ar trebui să fiu mai înțelegătoare. Sigur că maicile m-au învățat cum să mă port frumos. Dar urâțenia fizică a lui Jeanne este indiscutabilă. Nu vă lăsați înduioșați de ea. Noua *madame* Daudet nu este o persoană care să-ți inspire milă, n-are o față strâmbă, un nas coroiat și dinții proiectați în afară. Urâțenia îi vine din ce are pe dinăuntru, din cauza lucrurilor pe care le-a făcut. Jeanne a permis înnegrirea treptată a persoanei ei, dinăuntru spre în afară. Mulți nu înțeleg asta. Pentru cei din jur e o fetiță prostuță care își soarbe Pernod-ul și cumpără rochiile cele mai scumpe pentru că își permite. Desigur că eu o cunosc mai bine. Legăturile mele cu ea vin de mult mai departe.

Cu toate acestea simt o anume remușcare pentru gândurile mele lipsite de mărinimie. Mă gândesc la *sœur* Marie și știu că nu i-ar plăcea. Dar sigur că n-ar fi singurul punct de dezacord între maică și mine. Dacă sunt la Paris e pentru că am furat-o. Din păcate, *nous sommes qui nous sommes.*

Suntem cine suntem. E ironic cu privire la Jeanne Hugo. Ironic în

ce mă privește.

Faptul că nu-mi place mireasa nu m-a împiedicat totuși să asist la căsătoria cea mai fastuoasă pe care am văzut-o în viața mea. La fel ca miile de gură-cască (cineva zicea că erau aproape un milion de persoane acolo!) m-am strecurat și eu pe rue de la Pompe ca să văd cortegiul nupțial. Aveam nevoie să văd spectacolul de aproape. Voiam să-i văd pe Jeanne și pe acest nou soț, un bărbat atât de lăudat, încât nici meteorismul lui bine-cunoscut nu-l putuse alunga din înalta societate. Dar mulțimea era prea densă și singura persoană pe care am văzut-o din presupusa dinastie a fost fratele palid și corpolent al lui Jeanne. Georges de-abia se ținea pe picioare, ca de obicei. Mă mir că s-a aventurat să iasă în public ținând cont de datoriile lui de joc. Are noroc că nu l-a înjunghiat nimeni.

Atmosfera era sărbătorească, atât pot să recunosc în favoarea lui Jeanne. Oameni necunoscuți își vorbeau, se îmbrățișau și își zâmbeau când a trecut trăsura lui Daudet. Pentru un moment am fost toți o atotcuprinzătoare familie pariziană cu inimile bătând la unison.

Pe lângă mine erau doi bătrânei cu copii și o vagaboandă slăbuță care se cam clătina pe picioare. Mi-a spus c-o cheamă Marguérite și, cu toate că a zis c-ar avea cincisprezece ani, eu o văd mai spre doisprezece. Nu sunt sigură unde stă și era limpede că nu era acolo ca să vadă cortegiul, ci ca să fure. Cu toate acestea mi-a plăcut de ea pe loc, fără îndoială pentru că primul lucru pe care mi l-a spus a fost: „Oare e cineva mai scârbos decât Jeanne Hugo?”

Am râs și am zis că și eu gândesc la fel.

Deși mica hoață începătoare o detestă probabil pe Jeanne pentru bogăția ei, pe mine asta nu mă deranjează. Nu mi se pare dezagreabil ce *posedă* Jeanne, ci cine *este*. Nu cine e chiar acum, ci cine era înainte. Nu pot să simt altceva decât că mi-a furat o parte

din mine, deși ea refuză să o recunoască.

Capitolul XII

— *Ça va, Avril?*

April scutură din cap.

— Da? Pardon? Ce e?

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

Lăsă jurnalele pe masă și își puse mâinile pe ele, ca și cum le-ar fi protejat.

— Care era întrebarea? zise ea. Îmi pare rău. N-am auzit. Eram cufundată în lectură.

— Da, știu. E palpitant, nu-i așa?

— Incredibil de palpitant. Crezi c-aș putea să-l cunosc pe client? Cu jurnalele și cu o scurtă întrevedere aș putea să am rapid tot ce-mi trebuie ca să-mi termin treaba.

— Aba, *la jolie fille* e prea gurmandă și de-abia a mâncat.

Arătă cu capul înspre jurnale, aruncându-și ochii și spre bucata de pâine începută.

— Desigur, pentru a stabili proveniența ar fi foarte util…

— Of, tu… cu proveniența ta. M-am săturat de cuvântul ăsta.

— Să spun mai degrabă „bani în plus"? Pentru că despre asta vorbim de fapt.

— Bani în plus, necazuri în plus.

— Pardon?

April a râs, surprinsă de vorbele neașteptate. Nu era în stare să decidă dacă Luc încerca să o amuze sau dacă era amuzant de felul lui.

— Nu se zice așa în Statele Unite?

— Presupun că da, dacă faci rap, spuse April, încă râzând. Deși accentul adaugă o nuanță specială.

— Întotdeauna e-așa, *madame* Vogt, replică Luc, suficient de sigur pe sine ca s-o facă pe April să roșească. Oricât de fermecător mi-ai cere jurnalele și întrevederea pentru a aduna material care să te-ajute în stabilirea provenienței, din nefericire răspunsul meu trebuie să rămână nu.

— Nu la ce? Căci dac-aș avea doar un moment cu…

— Moștenitorul nu dorește să cunoască niciun adjudecător curios. Vai, scuzele mele, nu acesta e termenul corect. Cum ai zis? Expert pe lângă casa de licitații? Luc își încreți fruntea.

— Adjudecător e-n regulă, spuse iute April. Și înțeleg foarte bine. Nu e momentul să dau buzna. E limpede că acum ea e într-o perioadă de doliu, dar dacă cumva se răzgândește…

— N-am spus că moștenitorul ar fi o femeie. Și nu e de așteptat să se răzgândească.

— Foarte bine, atunci, spuse April. Jurnalele îmi vor fi suficiente.

Se uită la teancul de documente, citind printre rânduri, încercând să mai prindă vreun cuvânt, vreo frază, vreo altă referință la familia Hugo sau la oricine altcineva.

— Văd că nu te poți abține de la citit, spuse Luc făcându-i cu ochiul. În viața mea n-am intrat în competiție cu un teanc de hârtii mucegăite pentru a capta atenția unei femei.

April se zbârli. Realmente „necaz în plus”. Ce încerca Luc să dovedească? Că putea să tulbure sexul slab grație farmecului său înnăscut și înfățișării lui agreabile? Ei bine, reușise. Acest Luc Thebault dovedea că francezii meritau un nume și mai rău decât li se dădea de obicei. Poate fusese prea magnanimă. Înclinarea lui de a o sâcâi nu putea fi trecută ușor cu vederea.

— Întâi și întâi pare ciudat că ai vrut să-mi captezi atenția, spuse

ea.

— Ah, ce amuzantă e Avril. Nu fac decât să… cum se zice în America?… Să te tachinez.

— Să mă tachinezi? Nu se zice așa. Nu se zice deloc așa.

El se puse pe râs. Iarăși. Parcă râdea tot timpul (cu cineva, la cineva, de cineva). Și zâmbetul acela zeflemitor veșnic pe buze, de parcă-l surprindea tocmai când se pregătea să zâmbească sau când înceta. O făcea pe April să-și piardă răbdarea, dorind să surprindă gluma și-n același timp să-l surprindă fără zâmbet.

— Ești o femeie interesantă, *madame* Vogt.

— Cu tot respectul, nu sunt de acord, spuse April. Oricum, mulțumesc pentru jurnale.

April se ridică pe jumătate și întinse o mână peste masă.

— Celelalte unde sunt? spuse ea, întinzându-se, apucându-le. Erau mult mai multe în apartament.

— Nu o lua așa iute, Avril.

Luc se ridică și el și o împinse blând pe April la loc pe scaun. Ea își puse mâinile în poală, întristată.

— Clientul meu vrea să le vadă primul; e firesc că descoperirea asta este o noutate și pentru el. Vei primi documentele unul câte unul, când le termină clientul. Ți se pare rezonabil? Sau asta o să te împiedice să evaluezi corect mobilele?

— Nu, nu cred c-o să mă împiedice, spuse April cu glas scăzut, mulțumindu-i. Mulțumește-i din partea mea persoanei aceleia, oricine-o fi. Apreciem mult cooperarea domniei sale.

Deodată se opri lângă masa lor, pe trotuar, un bărbat cu un câine. În timp ce bărbatul era cu nasul în telefonul mobil, câinele se așeză în poziție și își dădu drumul privind-o provocator pe April. Proprietarul strigă ceva în telefon, trase de lesă și plecă mai departe fără să mai întârzie.

— *Merde,* spuse April cu jumătate de glas.

— Nu-ți place rahatul de câine, *madame* Vogt? Atunci Parisul poate că nu-i orașul potrivit pentru tine.

— Unele străzi de pe aici au mai mult rahat decât trotuar, bolborosi April. Dacă tipul ăla ar fi fost la New York și n-ar fi strâns ce-a făcut câinele, ar fi fost urmărit de o grămadă de trecători. Parisul e un oraș uimitor, dar e greu să te bucuri de priveliște. Trebuie să fii întruna cu ochii în patru și să supraveghezi rahații de câine, altfel calci în ei cu pantofii tăi mari de american.

— Hmm. Mie unul nu mi se pare deloc ciudat să nu-ți dorești să ții în mână într-o pungă de plastic o grămăjoară aburindă de *merde.*

— Dacă vrei câine, ăsta-i prețul, spuse April.

— Apropo de preț de *merele,* ai un *mari,* povestește-mi ceva despre el.

— Despre soțul meu? lui April nu-i scăpase ironia, o discuție despre *merele* care deviază rapid într-una despre căsătorie. Ce-are asta de-a face cu vreun preț?

Întrebarea era retorică; April cunoștea răspunsul.

— Glumesc, spuse Luc, străduindu-se să nu-și miște niciun mușchi al feței. Povestește-mi despre soțul dumitale.

— Nu prea știu ce să spun.

— Nu prea știi? Doar e o întrebare normală, *norii* Trăncăneală ca între colegi…

— Bine, îl cheamă Troy. April trase aer în piept. Doar faptele. Suntem căsătoriți de șapte ani. E un om inteligent și un tată fantastic.

— Tată? Aveți copii? Sprâncenele îi săriseră atât de sus, încât aproape se făcuseră nevăzute.

— Nu, tehnic sunt doar ai *llllll*ui, se bâlbâi ea. Dar sunt și ai mei. Fiice vitrege. Adolescente.

— Aha, tu ești cotoroanța de mamă vitregă, spuse Luc. Îmi place. Îmi place foarte mult. Mi-ai spus că soțul se ocupă de finanțe. Ce anume face?

— E directorul unui fond LBO. April se uită la coșul de pâine și luă ultima bucățică. Face operații importante.

— Wall Street?

— *Oui.*

April roși. Wall Street nu mai era strada de altădată. În loc să semnifice bani și putere, însemna acum mai degrabă practicieni lipsiți de scrupule și rău-platnici. April simțea nevoia să explice că, deși Troy lucra pe Wall Street, nu se ocupa de scheme Ponzi, nici de operații secrete și nu făcea în niciun fel parte din paria financiară. Se ocupa doar de cumpărare și vânzare de întreprinderi prin investiții pe bază de împrumut și de lichidități.

— Și fratele meu e avocat, spuse Luc. Lucrează cu corporații care fac operații importante, cum ai zis. Poate că mi-ar fi cunoscută firma soțului dumitale.

— S-ar putea. Au ceva tranzacții în Franța și prin Europa, spuse April încercând să nu se lanseze într-o descriere completă a Grupului Stanhope. N-ar fi surprins-o să descopere vreo legătură, două între Luc și Troy, dar nu era o legătură pe care să vrea s-o descopere. Fratele dumitale, a continuat ea, ar putea să cunoască numele, sunt destul de cunoscuți.

— Notorii?

— Nu. Cunoscuți. Respectați.

— E bine e să fii cunoscut, zise Luc și aruncă pe masă un pumn de euro. Vrei să plecăm? De data asta plătesc eu. Dumneata, data viitoare.

— E-n regulă. OK, zise April clipind.

— Ai de gând să-mi dai… arătă cu capul spre teancul de hârtii

pitite sub șervețelul lui April. Jurnalele?

— Bun. Presupun că familia n-a avut încă ocazia să le citească, spuse April, dându-și seama că trebuie să renunțe la ele.

— De fapt, spuse Luc și făcu o pauză. De ce nu le-ai lua? Nu trebuie să mă întorc la Sarlat decât peste câteva zile. E perfect dacă le iei pe timpul ăsta. O să-i comunic clientului. Pari foarte conștiincioasă. Fără îndoială că vor fi pe mâini bune.

— *Oui!* O să am foarte mare grijă de ele. Toată cariera mea e bazată pe grija pentru lucruri. Mulțumesc, spuse April și-ntinse mâna ca să i-o strângă pe a lui la plecare. Încă o dată!

Luc îi apucă brațul și, ca atunci când făcuseră cunoștință, o trase spre el.

— Mulțumesc pentru această ocazie minunată, Avril, spuse el și o pupă politicos pe fiecare obraz, de data aceasta însă întârziind un moment mai mult decât o făcuse de dimineață. Mirosea a țigări și a parfum, dar acum se adăuga și vinul băut împreună. O să țin legătura, a mai spus.

April îl privi cum se îndepărta. Dacă ar fi privit-o cineva, și-ar fi dat seama că se uita după el cu gura căscată. April știa că așa e, dar nu se putu stăpâni, cum nu și-a stăpânit nici senzația pe care o simțea în stomac, precis rezultatul vinului și al accesului la jurnale. Da, asta trebuie că era cauza. Nu exista altă explicație acceptabilă sau vreuna pe care April să și-o poată permite.

Capitolul XIII

Apartamentul închiriat de April nu semăna nici pe departe cu cel al Marthei de Florian.

Clădirile aveau aceleași fațade haussmanniene, înfățișarea întru

totul pariziană, cu înălțimea și liniile lor orizontale și cu balustradele din fier forjat al balcoanelor. Dar aici se terminau asemănările. Pe când Marthe avea șapte camere, April avea doar trei. Apartamentul lui Marthe era plin ochi cu mobile de expus într-un muzeu, încât abia se putea merge printre ele fără să te împiedici. Apartamentul lui April era atât de strâmt, încât se întreba dacă exista destul loc ca să stea undeva cu calculatorul așezat și el pe ceva. Era păcat, se gândea ea, să arunci o amestecătură de mobile ieftine, de asamblat la fața locului, într-un apartament haussmannian prin definiție, chiar dacă era de închiriat.

În ciuda lipsei lui de farmec, lui April îi plăcuse apartamentul de la prima vedere. Îi plăcea locul unde se găsea, podeaua de scândură, precum și faptul că o latură întreagă a salonului era mai degrabă fereastră decât perete. April se imagina sprijinindu-se seara de fereastră, cu un pahar de vin în mână și cu tot orașul sclipind în fața ei. Apartamentul nu era cine știe ce pe dinăuntru, totuși îi dezvăluia Parisul.

După ce își verifică e-mailul (încă nu era semnalată vreo situație critică), April își trânti geanta și telefonul mobil pe masa de sufragerie lăcuită în alb, deși numele nu se potrivea unei mobile pe care, în cel mai bun caz, puteau să încapă două farfurii, sau care, în ce o privea pe April, trebuia să servească atât pentru instalarea calculatorului, cât și a trusei de machiaj. Pentru că nu-și imagina nicio clipă că avea să așeze mai multe tacâmuri.

Tot contemplând platoul mesei, stomacul lui April începu să chiorăie, deși nu mâncare voia ea mai întâi. Îi era din nou foame, deși mâncase ceva pâine la întâlnirea cu Luc, dar, în loc să încerce să găsească ceva de mâncare, căută mănușile de protecție în geantă.

— Hei, liniște! îi zise stomacului zgomotos, scoțând cu grijă din geantă jurnalele Marthei. Foamea era aprigă, dar atracția pentru

jurnale era și mai și.

Se gândise să întindă foile pe blatul din bucătărie și să citească stând în picioare, încălțată, ca la un fast-food. Dar scrisul i se păru dintr-odată nu prea clar, ușor mânjit, indescifrabil. Ca și cum ar fi uitat în întregime limba franceză în timpul orei care trecuse de când o vorbise. Putea să fie decalajul orar sau poate de vină erau cele două zile în care nu înghițise decât vin, pâine și enorme cantități de unt.

— Mâncare, spuse April cu glas tare, simțind cum o cuprinde o durere rea de cap. Am nevoie de mâncare.

Amețită și obosită într-atât încât îi era imposibil să iasă din apartament, cotrobăi prin geanta ei uriașă după pachetul cu caju pe care-l luase din avion. De sub geantă se auzi telefonul sunând.

— Fir-ar să fie! se zbârli ea. Ca și cum cineva ar tine să fiu tot la muncă sau mai știu eu ce! Alo, April Vogt la telefon.

Își aruncă pantofii din picioare și vârî brațul și mai adânc în geantă.

— Eu sunt. De ce nu te uiți niciodată cine te sună înainte să răspunzi? Chiar niciodată! Măcar o dată în viață!

— Ah, Birdie, salut! Scuze. Sunt în mijlocul unor cercetări importante. În geantă erau două pătrățele de ciocolată din avion lipite de coada unei perii de păr. S-a întâmplat ceva?

— Tocmai ți-am trimis să revezi cât se poate de repede câteva dosare, spuse Birdie. Trebuie să trimitem douăzeci și cinci de dosare complete pe zi din biroul ăsta. Iar noi, cum să zic, suntem în mare întârziere.

— Da, bine. O să le recitesc imediat ce pot. Mai întâi trebuie să mă îngrijesc de câteva lucruri. Apoi mă ocup imediat de ele.

April dezlipi o bucată de ciocolată de pe mânerul periei și-o aruncă în gură, prea flămândă ca să-și facă griji de starea lucrurilor

pe care le ciugulea atunci la Paris.

— Am terminat prima variantă a descrierilor, spuse Birdie. Cred că arată destul de bine, dacă zic asta chiar eu. Dar Peter are nevoie să le aprobi tu. Trebuie să fii atentă la numerele trei, patruzeci și șase și două sute doisprezece. Notițele tale originale erau cam greu de descifrat, iar unele dintre descrieri nu prea par să meargă cu epoca. Ai un scris oribil, apropo.

— Așa umblă vorba. O să mă uit. Mulțumesc pentru tot. Sunt convinsă că-i o treabă excelentă.

Birdie făcea întotdeauna o treabă excelentă. Uneori April se întreba dacă n-ar trebui să lucreze ea pentru Birdie. Doar că cineva care punea pe hârtie note aproape ilizibile și uita să mănânce ar fi fost o asistentă jalnică.

— Pot oricând să i le trimit direct lui Peter, spuse Birdie. Dacă ești prea ocupată cu apartamentul.

— Nu, e perfect. Nu mă deranjează să le recitesc.

N-o deranja deloc să le recitească, era chiar adevărat, mulțumită veșnicei calități impresionante a muncii lui Birdie. În mod normal, cu decalajul orar, cu lipsa de hrană și după două pahare de vin April n-ar fi fost în stare să băițuiască poetic nici măcar o mobilă. Dar dacă Birdie se ocupase de partea cea mai grea, putea să corecteze cu ușurință gramatica și să revizuiască amănuntele. Putea, de pildă, să schimbe numărul opt cu nouă.

— Crezi că poți să mi le trimiți azi înainte de sfârșitul zilei de lucru? întrebă Birdie. Ora New Yorkului?

— Cred că da.

— Perfect. Mulțumesc.

April auzi apoi zgomote de hârtii mutate și trântite, urmate de inevitabilul șir de înjurături.

— Mama mă-sii!

— S-a întâmplat ceva, Birdie?

— Fir-ar să fie! Mi-am strivit un deget de la picior!

— Zău c-ar trebui să fii mai atentă, îi spuse April căscând. M-ai speriat.

Nici unui om al muncii nu i se puteau întâmpla mai multe decât lui Birdie. Se lovea întruna la genunchi, își strivea degetele de la picioare și își agăța eșarfele pe planșele de fotografii. Deși, cum presupunea April, când n-ai mai mult de un metru și jumătate și te miști ca un colibri (porecla nu-i venise din nimic!) marja de eroare e foarte redusă. E ușor să te lovești de geamuri sau să te încurci printre crenguțe.

— De vină e aranjamentul din biroul ăsta, spuse Birdie. La orice colț te pândește un accident.

— Așa e. Da.

Fără să se fi săturat cu ciocolata din geantă, April se duse la bucătărie. Spera că cei care locuiseră acolo înaintea ei vor fi lăsat ceva în urmă. Niște pâine uscată, un borcan cu măsline, orice, ar fi mâncat orice.

— Dacă te-ai mișca și tu mai ca lumea, zise și deschise dulapul. N-ar mai trebui să plătești nu știu cât la spălătorie, n-ai mai consuma atâtea bandaje, n-ai mai arăta ca o femeie bătută

când îți pui o bluză fără mâneci.

— E prețul pe care-l plătesc pentru a fi eficientă, *madame.*

— Nu-i sigur c-ar fi un motiv acceptabil la casa noastră de asigurări, zise April. Mai e ceva?

— Nu.

— Atunci, vorbim mai…

— Stai așa. April! Rapid. Birdie trase aer în piept. Deci o știi pe mama lui Daniel? Cea care-i în consiliul Centrului de Oncologie Columbia?

— Ce bine de soacra ta. Birdie…

— Nu mi-e soacră. Nu încă, oricum! Deci Daniel și cu mine am mers cu ei la dineul de gală de acum două seri.

April închise ochii. N-ar fi fost imposibil să leșine. Și cine ar fi găsit-o? Ar putea să zacă pe podea câteva zile înainte să-și dea seama cineva că lipsea.

— Și l-ai văzut pe Troy, încheie ea fraza, ca să n-o spună Birdie. Nu mi-a spus că te-a văzut, dar mi-a povestit totul despre seara aia. Vreau să zic, *totul*. Știu că Susannah dădea din gură și că oamenii au comentat. Știu și că *ea* a fost acolo. Așa că mi-e de-ajuns.

— Grozav. E-n regulă. Birdie avea aerul că i s-a tăiat vorba, că i s-au smuls niște pene. Nu încerc să te înfurii.

— Știu. Și nici măcar nu m-am înfuriat. Zău, m-am săturat de discutat despre asta. Și de gândit la asta. Tu încerci să mă ajuți, să mă susții, să știi că apreciez ce faci. April era tot cu ochii închiși. Cred că, poate, măcar cât sunt la Paris… dacă nu e ceva pentru care crezi că mi-aș pune în balanță căsnicia… mai bine să nu știu nimic în plus. Oricum, ce s-a întâmplat nu poate fi schimbat. Eu una trebuie să mă gândesc cum să depășesc faza asta.

April n-ar fi trebuit să-i spună. Dar era ușor să i te spovedești lui Birdie. Te invita parcă să intri în contact emoțional cu ea. April nu avusese niciodată de gând să devină atât de intimă cu asistenta ei, nici nu-și închipuise că până la urmă s-ar fi pus pe plâns și smiorcăit într-o sală de conferință de la etajul patru povestindu-i amănunțit asistentei cum o înșelase bărbatul.

— În regulă, zise Birdie. Am înțeles. Și iartă-mă!

— Nu-i nevoie să te scuzi, zău.

— OK. Bine.

April deschise ochii. Se întoarse spre bucătărie. Atunci o văzu, așezată pe plăcuțele de ceramică bleu de lângă cafetieră: o sticlă de

vin cu un plic sprijinit de ea.

— Vai, Doamne! April apucă sticla și o lipi de piept. Proprietarii mi-au lăsat vin. Și o scrisoare. O scrisoare pe hârtie mătăsoasă!

— Aha, mătăsoasă. De ce nu mi-ai spus? Pare să fie formidabil.

Sarcasmul lui Birdie era a doua dintre calitățile ei, după stângăcie.

April rupse plicul. Scrisul caraghios al proprietarului, cu litere răsucite ciudat, sărea în ochi. *Bonjour. Opéra. Métro. Fermez la porte.* Și apoi propoziția cea mai interesantă dintre toate: *Fromage dans le frigo.* Așadar era brânză în frigider.

— Trebuie să te las, spuse April. E o urgență.

— Capăt catalogul revăzut în seara asta, da?

— *Oui.* La revedere, Birdie. Te sun mai târziu. Și închise telefonul.

Traversă bucătăria cu grijă și cu sticla de vin lipită de piept în continuare. Apoi deschise ușa frigiderului de inox. Deși nu avea decât jumătate din capacitatea celui mai banal model Costco, conținea tot ce-i trebuia, adică o selecție formidabilă de *fromages,* alături de care mai era și un *pâté de fois gras* cu trufe și alte câteva delicatese pe care nu le mai văzuse de când plecase din orașul ăsta. Generozitatea acestor străini aproape o făcu pe April să izbucnească în lacrimi. Sau poate că responsabil era doar nivelul ei scăzut de zahăr din sânge.

Cu un comportament similar unui urs grizzly, rupse o bucată de brânză Ossau-Iraty, își puse sticla sub braț și se întoarse în salon. Punându-și iar mănușile apucă jurnalele de pe masă. Ca și cum atunci îi venea ideea, reuși să descopere un tirbușon și un pahar, deși nu era strict necesar.

Făcându-și greoi drum spre dormitor, aproape că se împiedică de valiză. Ar fi trebuit să despacheteze. Era genul de persoană care mai întâi se ocupa de aranjat lucrurile. Dar pe de o parte trebuia să

descarce valiza, pe de alta erau vinul, brânza și Marthe. Aranjatul lucrurilor avea să mai aștepte.

Fără să-și scoată pantalonii negri și bluza pe care o suspecta că e mai mult din poliester decât din mătasea promisă pe etichetă, se strecură în patul făcut ca la hotel, deschise sticla de vin și începu să citească.

Capitolul XIV

Paris, 5 mai 1891

Sunt două săptămâni de la superba nuntă a lui Jeanne *au pain sec,* însă discuțiile despre eveniment tot nu încetează.

Ziarele sunt depuse în fiecare dimineață la colțurile străzilor și eu nu sunt în stare să trec de ele. Mă opresc și scot un cuțitaș din tivul rochiei. Când constat că nu se uită nimeni sau că nu-mi dă nimeni atenție, tai sfoara și iau primul ziar din teanc. Cu ziarul ascuns sub haină, r mă întorc la *hôtel* să citesc care sunt ultimele comori primite de Jeanne.

Ar fi trebuit să se liniștească lucrurile până acum, au trecut două săptămâni. În fiecare dimineață apare totuși o nouă enumerare a cadourilor de nuntă primite de Jeanne Daudet, *née* Hugo. De parcă fiecare francez și-a pus la bătaie economiile de o viață ca să poată cumpăra un cadou scump și de niciun folos. Umblă zvonul că ar fi angajat patru persoane doar ca să deschidă pachetele. Într-adevăr, nu sunt suficiente minute în viața unui om ca să le vadă pe toate.

Ce bine-ar fi să mi se arunce și mie cadouri! Mi-ar rezolva toate problemele. Suma neînsemnată pe care am furat-o de la *sœur* Marie s-a dus aproape cu totul. Am fost foarte atentă cu banii, deși asta înseamnă să stau în acest penibil *hôtel des femmes* unde scriu.

Montmartre nu e locul ideal pentru tinerele fete crescute la mânăstire. Ce cabarete! Ce orgii! Ce nelegiuiri! Eu n-am participat la așa ceva decât o dată sau de două ori.

Cum fondurile mi se duc pe zi ce trece, acest *hôtel* nu mai pare un sacrificiu, ci un lux. Tot e bine că vremea se încălzește, iar păduchernița asta nu-i chiar plină de păduchi. Apa nu mai îngheață în lighean. Nu mai dorm cu tot ce am pe mine. Căminul ăsta e tot ce mi-am putut oferi când am ajuns pe ascuns în oraș acum trei luni. Dar nu pot să mi-l mai ofer.

Câteva dintre vecinele mele lucrează la fabricile de textile din împrejurimi. Încearcă toate să-mi facă și mie rost de o slujbă. Din păcate salariile sunt mici, iar consecințele teribile. Fetele au mâinile sângerânde, fețele asprite. Cele de douăzeci de ani parcă au patruzeci. Cele de treizeci de ani par să fie cu un picior în groapă.

Una dintre ele își câștigă salariul transportând materiale de la moară la fabrică. Deși e o slujbă mai bună decât munca din fabrică, cum e încărcată ca un măgar, a început chiar să arate ca un măgar. De câte ori sunt tentată să-mi iau și eu o slujbă ca asta mă întreb ce altceva avem noi femeile mai mult decât frumusețe? Farmec, desigur, dar e dificil să mai ai vreun farmec după un schimb de douăsprezece ore.

În *hôtel* mai sunt și alte fete, *les filles soumises,* care lucrează pe rue Le Peletier. Ele spun că banii se capătă ușor cu comerțul ăsta de carne contra câteva monede. Cred și eu că-i ușor să le dai niște monede! Că-s plătite ca niște cerșetoare. Bărbații cheltuie mai mult pe băutură!

Cu toate că asemenea alegere nu mă tentează, aș minți dac-aș spune că n-am cântărit-o cu atenție. În cele din urmă capeți prea puțini bani pentru prea multă suferință. Deși va trebui și eu să sufăr cât de curând. Dacă m-aș hotărî, ori să lucrez la fabrică, ori într-o

maison de tolérance, n-aș mai avea necazurile financiare de azi.

Mai am o săptămână să mă hotărăsc, o săptămână dacă mănânc cu zgârcenie și sunt drăguță cu patronul hotelului. E mai degrabă un pitic decât un bărbat, dar pot să mă fac că nu văd. Poate întârzii cu câteva zile plata chiriei dacă spun ce trebuie. Patronul e îngăduitor dacă-l faci să se simtă important, probabil ca toată lumea.

Acum o să închid jurnalul și o să găsesc mai multe căi de economisire a francilor până se întâmplă ceva care să mă scoată din rahatul ăsta. Am venit la Paris pentru o viață mai bună și-o să am o viață mai bună!

Capitolul XV

Paris, 12 mai 1891

Ah, Jeanne *au pain sec! Ma chérie,* până la urmă tot tu m-ai ajutat!

Aceste ultime zile au fost criminale, de-a dreptul criminale! Norii, cerul, aerul, totul mă apăsa atât de îngrozitor, că nu puteam respira. Ziua socotelilor se apropia, la fel și ultimele mele zile pariziene.

Și, ca să se înrăutățească lucrurile, patronul hotelului a părăsit orașul dintr-o cauză neștiută, dar scandaloasă, după cât s-a auzit. Lăsase treburile pe mâna bătrânei sale mame. Sau poate că e soția lui. Oricine-ar fi, spre deosebire de predecesorul ei, ea refuză să accepte bani mai puțini doar pentru că știi să bați din gene și să faci avansuri.

— Dacă nu primesc plata săptămânală în următoarele opt ore, mi-a spus, ajungi în stradă. Sunt și altele care abia așteaptă să ia camera.

Nu vorbea în gol. Deși e o maghernița împuțită, erau destule fete gata să ocupe camera. Când Blanche a murit de tuberculoză, s-au

bătut două pentru camera ei chiar înainte să-i fi fost dus corpul la morgă.

— Opt ore? am zis eu, cu o voce de broscuță. Dar n-aș putea totuși…

— Opt ore! a țipat ea la mine, cu gura aia cu dinți de culoarea cenușii.

Dând din cap, m-am întors și am coborât clătinându-mă treptele de la intrare.

Odată ajunsă pe bulevard mi-am reținut lacrimile. *Sœur* Marie îmi spusese să nu plâng niciodată. Că asta arată slăbiciune. Că nu era nimic mai rău decât slăbiciunea. Așa că am mers. Și-am tot mers. Mă bătea soarele. N-am îmbrăcăminte potrivită pentru vremea asta, sau pentru orașul ăsta. Toate hainele mele sunt mai bune pentru mănăstire, oricum nu pentru străzile Parisului primăvara.

Cum soarele bătea din ce în ce mai tare, iar terasele cafenelelor se umpleau de fum și de fericirea oamenilor, mie îmi curgea transpirația pe frunte și pe ceafă. Dacă m-aș fi uitat într-o vitrină, lucru pe care nu îndrăzneam să-l fac, fără îndoială că mi-aș fi văzut fața roșie și lucioasă. Oamenii se uitau strâmb la mine. Se dădeau la o parte din calea mea. Un biciclist aproape că m-a pus la pământ, probabil dinadins. La colț m-am oprit să-mi vin în fire.

Uneori cel mai bun lucru e să respiri adânc.

M-am sprijinit de gărdulețul unei terase de cafenea și mi-am lăsat bărbia în piept. Terasa era plină de bărbați care fumau, beau și-și povesteau istorii despre cabarete, fete care dansau cancan, spectacole de pantomimă. Cabarete, m-am gândit eu. Puteam și eu să învăț cancan. Într-adevăr, era mai bine decât să muncesc într-o fabrică sau să primesc praful de pe tobă ca să-mi desfac picioarele.

Imediat valul de panică și de milă de mine însămi a început să se retragă. Am ridicat capul și am văzut, lipit de o fereastră a cafenelei,

afișul, de culoarea unui asfințit. Femeia din afiș îmi zâmbea. Își ridicase fustele galbene și-și arăta pulpele rotunde, netede. În păr avea o pană care țâșnea în sus. Era frumoasă, chiar splendidă.

„Folies Bergère” scria pe afiș. Cabaretul cel mai cunoscut din oraș. Până și eu, venită de la mânăstire, auzisem de el. M-am gândit că erau căi și mai rele de câștigat un ban. Mult mai rele.

Rupând afișul de pe geam, am pornit imediat spre localul cabaretului, care se găsea ceva mai jos de colina Montmartre, în al nouălea arondisment. Când am ajuns la nr. 32 pe strada Richet mă dureau picioarele, dar n-am pierdut nici măcar un moment ca să-mi recapăt calmul. Dacă aș fi stat prea mult pe gânduri, m-aș fi răzgândit, fără nicio îndoială.

Am intrat în holul plin de rumoarea a zeci de persoane care se pregăteau pentru începerea spectacolului de seară. O femeiușcă atârna de tavan încercând să schimbe becul la un candelabru. Un bărbat scund cu un nas lung conducea un elefant pe o ușă. Am văzut trei femei îmbrăcate bărbătește, doi acrobați și șapte papagali care se țineau după plasatori, ca într-o expediție. Era un circ, iar spectacolul nici nu începuse.

— Scuzați-mă, i-am zis primei persoane care m-a observat. Aș putea vorbi cu directorul?

Mi-a arătat barul cu bărbia, apoi s-a întors la treaba lui.

Lângă bar stătea un gentleman de vreun metru optzeci, cu părul și cu barba negre și ondulate. Purta inele pe fiecare deget și o haină lungă până la pământ, din catifea roșie, căptușită cu blană. Nu prea subtil, mi-a trecut prin cap.

I-am zis Bonjour și m-am apropiat. Încă mai transpiram, mi-era prea cald. Vederea acelei haine îmi făcea rău. Aveam senzația că eram și eu acoperită cu o blană.

— Aș dori un post de dansatoare de cancan la dumneavoastră.

Mă așteptam să-mi analizeze înfățișarea, să-mi ceară poate să-mi ridic poala rochiei. Eram gata să o fac. Numai că el a răspuns la cererea mea cu un hohot de râs. Mi s-au aprins obrajii. Nu știam că poți să te porți atât de mitocănește într-un cabaret.

— Îmi cer scuze, *mademoiselle,* a spus el. Aceasta e o companie profesionistă. Nu acceptăm *filles soumises* la Folies Bergère.

— *Filles soumises?*

Parcă auzeam glasul lui *Sœur* Marie. „Marthe, gândește-te înainte de a deschide gura. Să-ți pui întotdeauna întrebarea dacă nu există un mod mai blând de a-ți exprima sentimentele." Din păcate, nu mai eram pe lângă *Sœur* Marie, iar Folies Bergère nu era o mânăstire.

— *Félicitations, monsieur!* i-am răspuns eu cu un larg zâmbet șiret. Sunteți prima persoană care mă ia de prostituată. Cel puțin în față.

— Nu eu caut de lucru, a răspuns el rânjind.

— Dacă vreți să cunoașteți adevărul, am crescut la maici, așa că sunt exact opusul unei astfel de fete. Dar înțeleg de ce confundați una cu alta. Pentru că sunteți obișnuit numai cu târfe, vă vine greu să distingeți o femeie respectabilă de niște *filles soumises.* Îmi pare rău pentru dumneavoastră!

— *Mademoiselle,* dacă veniți să cereți o slujbă, nu trebuie să fiți obraznică, a zis el, încruntându-se, dar zâmbind cu colțul gurii. Cum ați spus că vă numiți?

— N-am spus. Mă cheamă Marthe, i-am zis.

— Marthe? Doar Marthe? Aveți și un nume de familie?

Ca orice orfan, n-aveam. Știam că trebuie să inventez ceva interesant, un nume care să facă efect. M-am gândit la *grisettes,* fetele de la hotel, și la pseudonimele lor. Ele puneau întotdeauna un „de" înainte de orice nume excentric inventat. Particula îi dădea unei femei o statură, ziceau ele, îi ofereau o istorie, *de* însemna că vii de

undeva, pe când toți ceilalți nu veneau de nicăieri.

— De Florian, i-am spus. Marthe de Florian.

— Încântat de cunoștință, *mademoiselle* de Florian. Deși apreciez că ați venit la noi, aceasta e o instituție prestigioasă, nu un loc unde să dea buzna țărăncuțele cu ochi mari care abia au sosit din satul lor.

— Am mai multă experiență decât credeți, i-am răspuns.

— Nu mă îndoiesc. Chestia este, *mademoiselle* de Florian, că fetele mele sunt dansatoare și interprete profesioniste. A arătat cu degetul un afiș de pe perete, exact cel pe care-l strângeam în palmă. Fetele astea au o carieră. Aduc cu ele nume pe care le putem utiliza în reclame, nume care atrag mulțimile. Dumneata, draga mea, ai frumusețe, dar n-ai nume.

— Dacă mă lăsați să dansez, i-am spus eu, mulțimea o să vină.

A dat din cap.

— Îmi pare rău, dar nu pot. N-ar fi cinstit.

— Cinstit? am început eu. Vă spun eu ce-nseamnă cinstit. Brusc am văzut un mare ceas de bronz atârnat pe peretele din fund. Minutele rămase se scurgeau. La căderea serii o să fiu dată afară din *hôtel.*

— Vă rog să mă ajutați, am spus cu buzele tremurând. Nu știu cui să mă mai adresez.

Chiar atunci a sosit o femeie. Una înaltă, cu părul de culoarea cireșelor și cu cea mai splendidă rochie pe care o văzusem vreodată de aproape. Pieptarul era făcut din cel mai gros și mai fin satin negru, cu vreo duzină dacă nu mai mulți năsturei mergând până sus. Își înfipsese boboci de bujor în decolteu. Fusta largă, gri, se așternea în spatele ei.

— *Bonjour*, Gérard, a spus ea și și-a pus gentuța pe tejghea. A scos o țigară și și-a aprins-o de la una din lumânările care mai pâlpâiau. A ieșit bine aseară?

— Splendid, da.

— Văd că *monsieur l'Eléphant* încă nu s-a dat pe brazdă. A trimis un lung șuvoi de fum în direcția mea. Am încercat să nu clipesc.

— Și dumneaei cine e?

— Emilie, ți-o prezint pe Marthe de Florian. *Mademoiselle* de Florian, aceasta e Emilie.

— E noua fată de la bar? a întrebat Emilie. În sfârșit m-ai ascultat! Nu administrezi un cabaret doar cu dansatoare.

— Aaa, nu, a spus el. Este doar…

— Da, am sărit eu fără să mă gândesc prea mult. Eu sunt fata cea nouă!

— Pardon? a exclamat Gérard, cu ochii cât cepele.

— Încântată să vă cunosc. I-am întins o mână lui Emilie, în vreme ce Gérard privea furios undeva peste umărul meu stâng.

— Slavă Domnului, a spus Emilie și a strivit țigara de un taburet. Avem nevoie de mult ajutor pe-aici. În plus dumneata ești și frumoasă. Când poți să începi?

— Imediat, de bună seamă! Și mi-am pus și eu geanta pe tejghea, lângă a lui Emilie. Și aș dori să vă cer un mic avans.

— Un avans? *Mademoiselle,* dacă vrei să lucrezi la bar trebuie să porți uniforma. Și dacă vrei să porți uniforma trebuie să plătești cincizeci de franci.

— Cincizeci de franci? am simțit eu că mă sufoc. Nu-mi rămăseseră nici măcar cei cinci franci pe care trebuia să-i plătesc cotoroanței de la cămin. Nu putem cădea la o înțelegere?

Emilie a chicotit.

— Nici gând, a mârâit Gérard.

— Atunci nu se poate, am zis. Eram terminată. Nu-mi mai rămânea decât bordelul sau minele de ghips.

Brusc, la câteva mese mai încolo a izbucnit un scandal. Un om

încerca să se ocupe de curățenie, iar clientul îl împingea cu un baston. L-am recunoscut imediat pe bătăuș. Era același bărbat gras și mirosind a transpirație, pe care îl știa tot orașul.

— Nu cumva e chiar… am început eu să zic.

— Ba da. E Georges Hugo, a zis Emilie. Îi permitem să stea aici toată ziua. N-are de fapt unde să se ducă. E mai în siguranță aici.

— Parisul e și el mai în siguranță, bombăni Gérard. I se pare că n-a încheiat bine ziua dacă n-a provocat măcar trei persoane diferite la duel.

Monsieur Hugo avea câteva pachete la picioare, șapte sau opt cel puțin. Nu puteam să-mi iau ochii de la ele. Mă holbam la ele. Rămăsesem cu ochii cât niște farfurioare.

Emilie a băgat imediat de seamă.

— Cu siguranță cadouri pentru soră-sa. *La princesse.* Și își roti ochii spre tavan. Nu face niciun pas fără să-i arunce careva în brațe vreun pachet.

— Cadouri de nuntă, am bâiguit eu. Pentru Jeanne.

M-am revăzut stând în stradă pe când trecea cortegiul nupțial al doamnei Daudet, cu fătuca aceea lângă mine, în vreme ce eram împinsă de mulțime. Atunci mă gândeam că dacă aș pune mâna pe vreun cadou, două, mi s-ar rezolva toate problemele.

— Gérard vă numiți, nu? am zis întorcându-mă spre bărbatul cu haina roșie. O să plătesc pentru uniforma aia prețul exorbitant pe care-l cereți, dar, vă rog, dați-mi voie să muncesc mai întâi. Locuiesc departe și aș vrea să încep lucrul imediat.

Nu s-a arătat prea dispus să accepte. Nu era de mirare, de vreme ce dădusem cărțile pe față, prin urmare știa că n-am nimic.

— Hai, fii mai drăguț, Gérard, a spus Emilie. Îi arăt eu fetei cum e pe-aici. Iar ultima a lăsat o uniformă. Cam de aceeași măsură. Marthe, vino cu mine în spate. Punem noi treaba pe roate. Sunt

încântată că ești aici.

Emilie nu i-a dat șefului ei ocazia să spună nu. O să-mi aduc aminte de asta: nu trebuie să-i lași ocazia să te refuze.

Și uite așa, dragul meu jurnal, am început prima zi de muncă la Folies Bergère. Nu printre dansatoarele de cancan, ci la bar. Din păcate ziua nu s-a terminat când am plecat eu de la nr. 32, rue Richer. De fapt ea continuă! Iată-mă aici, în pat, în hotelul pe care acum pot să mi-l permit, cu fratele lui Jeanne Hugo sforăind lângă mine.

Nu e deloc ceea ce credeți!

Începe să se miște. Povestea, cum se zice, va fi continuată!

Capitolul XVI

Dacă soarele n-ar fi răsărit devreme și ferestrele ar fi fost mate, April ar fi pierdut ziua de muncă.

Când soarele i-a căzut pe față, a și sărit în sus. Era dezorientată, avea capul plin de cancan și de elefanți. Nu s-ar fi mirat foarte tare să dea peste un grăsan transpirat care sforăia alături de ea. I-au trebuit câteva minute bune ca să își aducă aminte cum o cheamă și în ce țară e. Ar fi dat vina pe decalajul orar, dar de vină era mai degrabă vinul franțuzesc de Burgundia, plus o doză sănătoasă de Marthe.

Gemând, își coborî picioarele din pat, doar cât să le retragă repede la atingerea podelei reci de lemn. Îi chiorăiau mațele sau poate că asta făcuseră tot timpul. Oglinda i-a atras atenția asupra înfățișării ei de-a dreptul sălbatice, era ciufulită, cu dinții de culoarea vinului și cu hainele mototolite, îmbrăcate cu două zile înainte pe alt continent.

„Lucrez câte ceva acasă”, îi trimise un mesaj lui Olivier și încercă să se dezbrace. „Acasă”. Era un cuvânt curios pentru un loc în care intrase doar de câteva ore. Era totuși mai acasă aici decât în locuința din Manhattan. „Vin la apartament ceva mai târziu, între nouă și zece.”

Aruncă mobilul pe măsuță și se strecură sub duș, dacă se putea numi astfel. Avusese parte de mai mult spațiu și de mai multă presiune a apei când locuia la cămin în primul an de facultate. Cabina dușului era îngustă. Ca să răsucești robinetele aveai nevoie de forță. Deasupra capului era un fel de sită de metal care abia lăsa să cadă niște stropi călâi. Se răsucea, încercând în zadar să își ude tot corpul. Pentru clădirile cu trecut istoric era de așteptat să aibă săli de baie ciudate, dar aceasta era de-a dreptul ridicolă. Cu o sută de ani mai înainte, Jeanne Hugo avea cu siguranță o baie mai de doamne-ajută. Dar, de bună seamă, ea era Jeanne Hugo. *Jeanne au pain sec* ar fi putut să ceară să facă duș stropită de elefanți, iar orașul s-ar fi grăbit să aducă vreo douăzeci și cinci să-i intre pe ușă.

Jeanne Hugo, se gândea April. Care era adevărata ei poveste? Sau, mai de grabă, ce poveste fusese între ea și Marthe?

Ce amuzant că lumea era de secole obsedată de celebrități și de copiii acestora! Hugo, Kennedy, Windsor, nu se schimbase nimic prea mult, cu excepția mijloacelor de comunicare. Tatăl lui April îi numea „clubul spermei norocoase” și, într-adevăr, se părea că Jeanne nu făcuse mai nimic în afara nașterii într-o familie bună. În ciuda bombănelilor lui Marthe, nu era o mare noutate. Până și Isus Cristos fusese urmat de oamenii umili pentru povestea cu „fiul lui Dumnezeu”.

April nu era tocmai la curent cu cultura pop. Referințele la celebrități n-o atingeau. Dar Victor Hugo? April ar fi stat și ea alături de Marthe și de copiii străzii ca să întrezărească alaiul

nupțial Hugo Daudet. N-avea educație teatrală, oricum, așa zicea Troy, dar Victor Hugo însemna ceva pentru ea. Fără să fi avut habar Hugo, ori familia lui, ori cei care îl cunoscuseră, April putea să pretindă că el făcea parte din obârșia, din „proveniența” ei personală (chiar dacă mai puțin importantă).

Adaptarea muzicală a strălucitului roman *Les Misérables* de Hugo fusese primul musical de pe Broadway pe care-l văzuse April împreună cu tatăl ei, cu toate că de fapt asta s-a petrecut la Los Angeles, într-o duminică, la două săptămâni după ce împlinise cincisprezece ani. Două femei așezate lângă ei zâmbeau și șopteau între ele: ce tată simpatic, ce domnișoară fermecătoare! Tatăl ei era într-adevăr *simpatic.* Iar April, dacă nu fermecătoare, cel puțin nu era oribilă, ca toate adolescentele.

Ceea ce nu aveau cum să știe vecinele lor de scaun, „Frick și Frack” (așa le zisese tatăl ei), era că doar cu patru ore mai înainte, blândul și burtosul tată care zâmbea lângă ele, abandonase totul. Într-o clipă, sau măcar așa crezuse April, tatăl ei nu mai fusese în stare să își îngrijească soția bolnavă. În primele ore ale dimineții, Sandra Potter fusese transferată într-un centru de îngrijiri medicale din apropierea casei lor. Când se trezise April, mama ei nu mai era acasă. În locul ei erau două bilete de spectacol. *Mizerabilii* era piesa favorită a mamei ei.

„Mama e foarte bolnavă”, îi spusese taică-său. Fusese prima și ultima dată când vorbise despre boala ei. Ceva mai târziu avea să spună „confortabil”, „mai ușor” și „pentru binele ei”, însă niciodată „bolnavă”. April a aflat adevărata istorie de la fratele ei. Iar el o aflase bătându-i la cap pe doctori.

Însă în ziua aceea totuși April nu întrebase nimic. Nici nu încercase să afle ceva. Se resemnase să dea din umeri, căutase în fundul dulapului mamei ei o pereche de pantofi albi cu toc mic și se

concentrase asupra modelului de maiou cu *Les Misérables* imprimat pe el pe care voia să-l cumpere. Unul mai larg sau unul strâns pe corp? Părul lung al lui Cosette avea să atragă privirile spre pieptul plat al lui April, oare? Până la urmă alesese unul gri, foarte mare, deși purta măsuri cât se poate de mici.

Până la urmă lăsase punga cu maioul ăla pe jos, sub fotoliu. Nu se aștepta să-i placă spectacolul și socotea că ea îi făcuse o favoare tatălui ei, și nu invers. Dar când reflectoarele au iluminat scena unde începea revoluția, iar Valjean și Fantine își cântau ariile, April a fost vrăjită. Nu se considera o prostuță plângăreață, dar aproape tot timpul spectacolului avusese ochii umezi. Mult mai târziu își dăduse seama că lacrimile de atunci aveau mai puțin de-a face cu piesa și mai mult cu întâmplarea din acea dimineață.

A doua zi tatăl ei se întorsese la Los Angeles ca să caute maioul abandonat. Fusese ultima oară când a făcut ceva pentru copiii lui, altceva decât să-i ducă la spital sau la biserică. Odată ce mama lor a dispărut din casă, toate atențiile lui au fost doar pentru ea. Nu se mai putea concentra decât asupra declinului trist, lent, al soției lui.

Ceva mai târziu, ei i se păruse admirabil comportamentul lui. Dar în momentele acelea totul părea să fie teribil de nedrept. Așa că în timp ce taică-său era la spital ori la biserică ori se ocupa cu ce era necesar ca să poată plăti facturile, April asculta la nesfârșit banda sonoră din *Mizerabilii,* cât se putea de tare și la toate orele. Dacă pe fratele ei îl enerva, pe ea o extazia și, mult mai important, o făcea să nu mai bage de seamă tăcerea asurzitoare lăsată în urmă de maică-sa. După o săptămână, până și câinele vecinilor ar fi putut lătra *Auzi cum cântă poporul?*

În timp ce-și clătea părul, April fredonă câteva versuri din *Stăpânul casei.* Doar când ajunse la „un rinichi de cal, un ficat de pisică, drept umplutură de cârnat” își dădu seama că plângea. Cum

se făcea că plecase atât de departe, dar se simțea mai aproape de casă ca niciodată? Ca și Marthe, dădu vina pe Jeanne Hugo.

După ce se spălă de urmele călătoriei cu avionul și de duhoarea apartamentului închis, luă de pe bară un prosop de mărimea unei mănuși de baie. Își cercetă mobilul și se încruntă. Nici măcar un mesaj. Troy nu era obligat să o sune, dar ei nu i-ar fi displăcut.

Tot ștergându-se și plănuind cu ce să se îmbrace ca să nu mai aibă înfățișarea tipic americană, mai controlă mobilul de vreo treizeci și șapte sau treizeci și opt de ori. Dar el rămânea atât de tăcut, încât liniștea îi rănea urechea.

Trase pe ea niște blugi, un pulover nu prea gros și își puse la gât o eșarfă Hermès cumpărată pe vremea când de-abia supraviețuia ca directoare de muzeu. O investiție, își spusese ea pe atunci. Cam ca rochia de barmaniță a Marthei. Desigur, niciodată nu fusese în primejdie să rămână fără locuință, cel puțin nu atunci când își luase eșarfa.

Afară era răcoare. O ceață joasă îi dădea cerului o nuanță de bleumarin. Pentru că era relativ devreme, străzile erau mai degrabă pustii, doar ici-colo câțiva muncitori care livrau mărfuri, gunoieri și niște cheflii care se îndreptau spre casă după o noapte petrecută în oraș. Nu era un cartier unde întâlnești funcționari plini de ei înșiși, asta îi oferi lui April un motiv în plus să-i fie pe plac.

După ce salută câțiva gunoieri cu o vervă pe care Luc Thébault ar fi descris-o cu siguranță drept tipic americană, April traversă strada și intră într-o *boulangerie.* Un clopoțel îi anunță intrarea. Deși mirosurile erau atât de ademenitoare, încât până și cel mai greu de mulțumit dintre parizieni n-ar fi știut ce să aleagă, ea știa exact ce dorea. Se îndreptă cu hotărâre spre vitrina de sticlă.

Bonjour, les chouquettes, mi-ați lipsit!

Chouquettes. Perfecțiunea patiseriei. Gogoșele pufoase. Ușoare.

Erau de două feluri, unele garnisite cu cristale de zahăr, altele cu bucățele de ciocolată. April alese niște *sucre perlé.* Dacă ești la Paris, ceea ce mănânci poate să și sclipească.

După ce a cumpărat exact o duzină și a dat de câteva ori explicații amuzate, cum că ar avea o familie mare, a cerut și o cafea pentru acasă. Când a deschis geanta ca să plătească, n-a rezistat și s-a uitat din nou la mobil. Niciun mesaj nou.

Cu zahăr și cafeină drept consolare, se grăbi să se întoarcă în apartament. Socoti că are timp berechet să se îndoape cu cel puțin șase-șapte *chouquettes* și totodată să continue așa-zisa cercetare.

Îi spusese lui Olivier că avea de gând să lucreze de-acasă, iar lectura jurnalelor lui Marthe era pe bună dreptate un lucru care se cerea făcut. Pe de altă parte, nu se grăbea să le poarte cu ea, sub privirile curioase ale parizienienilor. Documentele acestea erau o descoperire, iar April n-avea niciun chef să dea explicații, nici despre cum le căpătase, nici când le căpătase sau cum se făcea că ea devenise legătura principală cu avocatul clientului. Totul i se părea primejdios, delicat, de parcă un singur pas greșit ar fi putut strica totul.

Capitolul XVII

Paris, 13 mai 1891

L-am adus în camera mea pe Georges Hugo cu pachetele lui cu tot, ah, da, l-am adus! Nicio grijă, nu m-am atins de nimic altceva decât de ce era înfășurat în hârtie. *Mon Dieu!*

De multe ori am auzit-o pe Aimée, drăguța mea vecină de la *hôtel,* plângându-se de efectul băuturii asupra bărbaților. Deși propria mea experiență nu-mi permite să-mi dau cu părerea, după

ea aceasta e cauza care îi înmoaie de tot. Firește, câte unul se întâmplă să fie într-atât de beat, încât n-ar fi în stare să facă nimic decât dacă i-ai lega membrul de încălțător și i l-ai strecura înăuntru ca piciorul în pantof. Aimée îl compara cu un ciorap ud. Povestea aceasta sună de-a dreptul scârbos, îmbrăcatul n-o să mi se mai pară niciodată ca înainte.

Ceea ce nu mi-a spus însă tânăra Aimée, dar eu aflasem, e că băutura îi face pe oameni să uite. Cu toate că eu n-am avut de pătimit vreodată cu vreun bărbat beat și cu membrul flasc, mănăstirea noastră era celebră pentru producția ei de vin, iar *sœur* Marie nu ezita să se împărtășească. Vorbeam cu ea ceasuri întregi despre lucruri pe care apoi le uita cu desăvârșire.

„Ce-ai făcut aseară, Marthe?" mă întreba. „Nu te-am văzut deloc!"

Habar n-avea că stătuse cu mine trei ore povestindu-mi din tinerețile ei (nu fusese dintotdeauna o soție a Domnului!) și că adesea o ajutam să se schimbe și să se suie în pat. O dată sau de două ori am ajutat-o și la closet!

Așa că în momentul în care Georges Hugo m-a însoțit în camera mea așteptându-se la nespuse desfătări, știam că n-aveam altceva de făcut decât să-i *povestesc* ce s-ar fi întâmplat între noi. Nu era *necesar* chiar să se și întâmple ceva. Când am ajuns la *hôtel*, era prostit de băutură, gata să își piardă cunoștința. Ca să-l adorm mai repede, i-am dat lui Aimée ultimii mei trei franci și ea i-a tras la ceafă cu vătraiul. Nicio grijă, a fost atentă să nu-l schilodească pe viață! O mai făcuse și cu alte ocazii!

Georges s-a trezit dimineața amețit, cu un început de migrenă. Aimée m-a înlocuit și i-a povestit cu multe detalii cum decursese seara. Mi-am zis că-i mai bine să-mi joace ea rolul. Nici măcar n-auzisem despre lucrurile povestite de ea! Se pare că bărbaților le

place să pătrundă o femeie prin mai multe puncte de intrare.

Aimée i-a țesut o poveste bună (și suficient de obscenă), iar Georges nu și-a dat seama de nimic. Chiar dacă nu-și amintea să fi făcut *așa ceva* cu femeia *aia*, un bărbat din clasa lui n-ar fi negat-o niciodată! Satisfăcut de raportul cu privire la vigoarea lui sexuală, a tot aprobat din cap și la sfârșit a plesnit-o peste fese înainte de a se fi întins după portofel. I-a înmânat o sumă bunicică și a plecat târșâindu-și picioarele și fluierând.

Am împărțit banii cu Aimée, care a fost mulțumită să câștige ceva de pe urma unei simple plăsmuiri. A fost chiar recunoscătoare să primească jumătate, dat fiind că nu fusese obligată să și execute acel implicit contract sexual. Cât despre mine, nu mi-a păsat că împart banii, pentru că nu pentru asta îl adusesem cu mine pe Georges.

Mă interesau cadourile, desigur! Cadourile de nuntă pentru *madame* Daudet, *née* Hugo. În cele din urmă încărcătura bietului om fusese mai mare la sosire decât la plecare. Din nefericire, aveau să fie cel puțin câteva cadouri pentru Jeanne care nu vor fi anunțate în ziare. Aveau să fie totuși câteva cadouri de nuntă de cea mai bună calitate în vitrinele caselor de amanet din Montmartre! Avea să fie, de asemenea, printre altele, o nouă rochie cu care să mă prezint la bar.

Merci, ma chérie! Merci!

În cele din urmă, lucrurile se aranjează întotdeauna!

Capitolul XVIII

Paris, 18 iunie 1891

Folies Bergère e ceva de necrezut! Nici după o lună nu-mi revin. Spectacolul ia cu asalt toate simțurile. Pretutindeni sunt lumini,

oglinzi și țesături luxoase, ca să nu mai vorbim de femei luxoase! Cuvântul potrivit ar fi debordant. Totul debordează. Până și fântânile din grădină. Nu poți să treci pe lângă ele fără să-ți uzi poalele rochiei.

Fiecare seară aduce un val neîntrerupt de lume, atât bărbați, cât și femei. Spectatorii intră și se așază unde le place. Unii se plimbă prin galerii în vreme ce spectacolul continuă. Pe scenă sunt și oameni, și animale. Despre elefant am mai scris. Gérard încă nu reușește să-l stăpânească, ba chiar și mai rău, animalul și-a găsit să se așeze peste clienții *habitués.*

Mai sunt și alte animale. Unele ceva mai ascultătoare! Sunt maimuțe, cai, ba chiar și un tigru. Însă nu e așa de primejdios pe cât pare. Deși Gérard neagă, sunt sigură că-l droghează. În loc să ragă feroce, bietul animal se târăște pe scenă și, din zece ocazii, în nouă cade în fosa orchestrei.

În afară de programele cu animale, în fiece seară clienții pot să vadă balet, operetă sau diverse acrobații cu efecte speciale. Nu o dată s-a întâmplat să ia cineva foc. Iar aseară, chiar ieri seară, pe scenă se petreceau lucruri aproape imposibil de descris.

Imaginați-vă! Deasupra publicului atârnă un candelabru. E enorm, are trei rânduri de becuri și e mai voluminos decât majoritatea trăsurilor. Acum gândiți-vă că stați sub acest magnific candelabru și că lumina lui dansează pe mănuși și pe faldurile rochiei. E un simbol pentru Folies, toată lumea a auzit de acest candelabru. Clienții se așteaptă să se bucure de cristalul bine lustruit, de luminile sclipitoare, de reflexele care joacă de jur-împrejur. E magic, dincolo de orice închipuire. În funcție de măiestria dansatorului, candelabrul poate fi cea mai frumoasă parte a spectacolului.

Să presupunem că erați una dintre vizitatoarele fidele de ieri

seară. Vă așezați și băgați de seamă că poalele rochiei arată oarecum neobișnuit. Par, nu știu cum, mai puțin luminoase. Țesătura nu mai face ape. Brusc vă trece prin minte: candelabrul! *Mon Dieu*! Au uitat să-l aprindă! Vă uitați în sus. Și rămâneți cu gura căscată! Pentru că, în locul șiragurilor de cristale și al luminilor, vedeți șiruri de femei goale. Candelabrul e garnisit cu sfârcuri și pulpe!

Fetele au stat așa timp de trei ore, cu sfârcurile brune și umflate, cu zâmbetul lipit pe față. Unele dintre cele mai cunoscute dansatoare de cancan erau acolo sus. Ce fericită că sunt la bar! Mi-a plăcut priveliștea, dar n-aș fi rezistat. Ca să nu mai vorbim de lipsa de pudoare!

În afară de femei goale săltate în cer, la bar am avut ocazia să întâlnesc mai multe persoane interesante decât dacă aș fi fost atârnată goală de candelabru. Desigur, diversele persoane din familia Hugo. Din fericire, Georges nu dă niciun semn că m-ar recunoaște. Am cunoscut pictori și poeți și scriitori, chiar și pseudo-scriitori, cum e ființa aia flecară, Marcel Proust. Se dă mare maestru cu vorbele, dar nu face nimic altceva decât să publice o cronică de societate. Și ce plicticos poate să fie!

Îmi dă destul de multă atenție un tip care se numește Robert de Montesquiou. Se zice c-ar fi un soi de poet, dar până acum n-am auzit de el. E sigur că se îmbracă destul de poetic: costumul lui preferat e de culoarea fisticului, și poartă o vestă albă de catifea. Adesea poartă la gât flori în loc de cravată, iar pe deget are un inel cât un ou, în care pretinde că păstrează lacrimi. Îi plac grozav băieții, dar odată a încercat s-o cucerească pe Emily cu o ploscă de încălzit patul. Îi aparținuse lui Napoleon, de pe vremea bătăliei de la Waterloo, dar tot o ploscă rămâne. E arătos primejdie mare, dar tot nu știu ce să cred despre el.

În ciuda distracțiilor de care nu duc lipsă, slujba mea e destul de

plicticoasă uneori. E o slujbă ingrată, la sfârșitul zilei mă dor mâinile și am picioarele umflate. Să nu fiu înțeleasă greșit! Nu vreau să mă plâng. În mare parte îmi place. Îmi place să privesc rochiile care intră, rochiile care ies, rochiile care sunt scoase. Da, da, e-adevărat, sunt scoase!

Deși dădusem cam mult din gură, părerea mea din prima zi nu era prea departe de realitate. Cu toate că fetele de la Folies Bergère nu seamănă cu bietele făpturi care se târâie în fiecare noapte din bordelurile de pe rue Peletier (să te țină Dumnezeu, Aimée, *je t'adoré),* nici ele nu sunt tocmai niște fecioare. Pe-aici sunt încăperi mai aparte. Sunt și femei mai aparte. Și sunt unii bărbați nu chiar așa de aparte care se duc în acele încăperi cu acele femei, iar când ies de acolo arată cât se poate de mulțumiți.

Odată am întrebat-o pe Emilie despre lucrurile acestea. A ezitat și apoi a pretins că ea nu știe nimic. După ce-am încercat de mai multe ori să o prind în cursă (rochiile, doar nu-și pot permite rochiile alea doar pe salariul lor, apoi bijuteriile, ce să mai zicem de bijuterii? Rubine, perle, diamante!), mi-a spus în cele din urmă că ele nu erau prostituate, ci demimondene. *Les demi-mondaines.* Nu prea știu bine ce înseamnă cuvântul ăsta, dar am de gând să aflu. E un cuvânt formidabil, nu-i așa? *Demi-mondaine.* Are o rezonanță aproape regală.

PARTEA A DOUA

Capitolul XIX

Deși știa că era târziu, April tot a fost surprinsă că îl găsise pe Olivier în apartament. La Paris, New York City ori în alte locuri mai puțin faimoase, April era întotdeauna prima la birou. E drept că apartamentul lui Marthe nu era neapărat un loc unde *se lucra* efectiv, dar April era genul de persoană prima ajunsă, ultima plecată. În plus, rar i se întâmpla să sufere din cauza decalajului orar, de dureri de cap, sau să i se fi împrumutat un jurnal vechi de-un secol, așa că toate acelea erau circumstanțe atenuante.

— *Bonjour,* zise April clătinându-se pe tocurile prea înalte ale pantofilor. Dată fiind starea ei fizică destul de precară și tremurul nervos provocat de glucidele îngurgitate, ar fi făcut mai bine să rămână cu pantofii ei credincioși cu talpa plată. Toată lumea e bine în dimineața asta?

Scoase un șervețel din geantă și îl așeză împreună cu o a treia cafea pe o masă din mijloc.

— *Bonjour, madame* Vogt, răspunse Olivier. *Comment allez-vous?*

— *Bien, et vous?*

— *Bien.*

April se uită în jur și, în lumina unei alte zile, după ce dormise o noapte întreagă, apartamentul îi păru și mai greu de evaluat. Ieri April văzuse doar comori peste comori. Încă mai vedea comorile, dar erau împotmolite într-un imposibil vălmășag care aștepta intervenția ei. Probabil că Marthe învățase grabnic ce înseamnă

demimondenă și își folosise cu mare succes noile cunoștințe. Acela nu era apartamentul unei fete care servea la bar.

— Păreți neliniștită, *madame* Vogt.

— April, vă rog. Neliniștită? Nu. E totuși o treabă copleșitoare.

— Da, zise Olivier, avem cam multe de făcut.

— Puțin spus. Când aveți de gând să transferați obiectele la birou? April își deschise blocnotesul. Și ce serviciu de transport o să folosiți? Cu ani în urmă eu foloseam o firmă foarte bună. O să mă uit dacă mai există.

Olivier scutură din cap.

— Nu mișcăm nimic din loc până cu ceva vreme înainte de expunere. N-avem loc. De câteva luni avem în custodie un număr astronomic de obiecte, așa că nu e loc și pentru lucrurile doamnei Quatremer.

Lucrurile lui Marthe, voia April să-i zică. Acestea erau lucrurile lui Marthe de șaptezeci de ani. *Madame* Quatremer nu le-a vrut niciodată, nici măcar un singur moment.

— Bine, spuse April, nesigură dacă era o noutate bună sau rea. Deci vom lucra aici.

Apartamentul era frumos, dar parcă bântuit de stafii, o inspira, dar o și dezorienta. April se simțea probabil mai bine la subsolul unei case de licitații, un loc unde nu erau candelabre asupra cărora creierul ei să proiecteze sfârcuri. Cu toate acestea, dacă nu ținea cont de dificultăți, ea ar fi dorit să rămână acolo oricât de mult se putea.

— Dacă nu v-am spus încă, zise Olivier, să știți că suntem recunoscători că ați venit. Punem mare preț pe ajutorul dumneavoastră. Suntem convinși că vă pricepeți la mobila continentală mai bine decât oricine din biroul nostru.

— *Merci beaucoup,* răspunse April. Sunt încântată că mă aflu aici.

Cu toate că i se făcuse un compliment, April se încruntă. Era

dezorientată, de parcă o asaltau o mie de greieri. Ceva nu era în regulă. Avea creierul învăluit în ceață, greoi și confuz.

— E ceva cu mine, începu ea. Sau e ceva ciudat aici…

April privi peste umăr, pricepu și tresări violent. Boldini.

Nu mai era acolo.

— Unde e tabloul? spuse cu greutate. Ce s-a întâmplat?

— *Pe acela* l-am dus la birou pentru evaluare. Olivier dădu din umeri.

April își strânse cu mâna pântecul, se clătina toată. Gândul că n-o să mai vadă tabloul îi făcea de-a dreptul rău. De vină erau doar *Ies chouquettes,* își zise. Nu era deloc recomandat să mănânci zece gogoșele într-o oră, chiar dacă aveai un stomac zdravăn.

— Dar n-a fost încă autentificat, spuse April, cu răsuflarea tăiată, de parcă tot praful din apartament era acum în plămânii ei. Avem nevoie de un plan pentru a stabili proveniența înainte de a-l expune. Mi s-au încredințat niște documente cu împrumut din partea moștenitorului, care ne pot ajuta în această privință.

Aduceți-l înapoi. Aduceți naibii tabloul înapoi.

— *Ne vous inquiétez pas,* spuse Olivier. Ne ocupăm de tot. Am descoperit că soția lui Boldini a scris o biografie care n-a fost publicată niciodată. În ea e menționat tabloul. S-ar părea că avem proveniența destul de bine stabilită.

— Aha! exclamă April. OK. Superbă știre. Cu privire la verificare. Grozav! Ce noroc!

Era într-adevăr așa, superb, teribil, un noroc. Dar April avea totuși impresia că-l minte. Asta-i tot, deci? Nu mai era nevoie de Folies Bergère sau de demimondene sau de candelabre din sfârcuri? Știri bune pentru casa de licitații, dar nu chiar așa de bune pentru curioasa așa-zisă expertă a lui Luc.

— *Madame* Vogt, spuse Olivier. Nu vă simțiți bine? *Vous êtes*

stressée.

— Nu. Nu stresată.

Doar *foarte* stresată. Voia portretul. April voia ca încăperea să arate cum fusese cu o zi înainte.

— *Madame* Vogt?

— Mă gândesc… hmm… mă gândesc la licitația în sine. Ați stabilit un calendar preliminar? Trebuie făcut cât de curând.

Orare. Calendare. Astea erau lucrurile cu privire la care trebuia să se îngrijoreze April, nu curtezane, rochii vaporoase sau tragerea pe sfoară a unor proeminente personalități din familia republicană. Dar Marthe merita să fie în calendar și ea. *Ea* stabilea orarele. Acela era un Boldini și asta însemna că mii de oameni vor vedea chipul lui Marthe. April dorea ca aceștia să vadă și restul despre Marthe.

— Licitația aceasta se bucură de o rară ocazie care o face foarte specială, continuă April. Ideile i se legau pe măsură ce vorbea.

Ar trebui probabil să se construiască ceva în jurul lui Marthe de Florian, să i se ofere un fel de celebritate postumă, o notorietate comparabilă cu cea a lui Jeanne Hugo, de preferință mai mare decât a lui Jeanne, se gândi ea și zâmbi cu aroganță.

— Eu îmi închipui o expoziție de mai multe zile, spuse ea. Istoria e destul de bogată. Deși femeia nu e cunoscută, nici măcar nouă, caselor de licitație. Ea a fost în contact cu Proust și cu Montesquiou, și chiar cu familia Hugo. Și de bună seamă cu Boldini! Ce de povești ar putea spune lucrurile astea!

— Aha, foarte deșteaptă idee, spuse Olivier.

April începu să zâmbească.

— Din păcate. *Non,* spuse el. Totul a fost deja decis.

— Decis?

— Cea mai mare parte din bunuri intră în septembrie într-o vânzare cu titlul „Mobilă franceză importantă, sculpturi și alte opere

de artă”. Restul se potrivește cu alta, „Obiecte importante din argint, cutii de aur și alte curiozități”, care o să aibă loc, își privi mobilul, în octombrie.

— Cum? Nu se poate una ca asta! spuse April confuză. Piese de umplutură? Nu are niciun sens.

— La drept vorbind ne cam lipsea așa ceva pentru toamna care vine. Obiectele acestea o să se potrivească de minune.

Brusc, tot ce sperase April cu privire la licitație se prăbuși. Marthe fusese încuiată și ținută deoparte timp de șaptezeci de ani. Făcuseră descoperirea asta nemaipomenită, dar dacă lucrurile ei erau despărțite unele de altele și răspândite printre alte loturi cu care se asortau doar pe jumătate, era ca și cum nici n-ar fi descoperit-o.

— Nu arătați prea bine, notă Olivier. Poate ar trebui să vă așezați. E un aer cam îmbâcsit aici, ce-i drept.

— Olivier, respiră adânc April. Vă implor să vă mai gândiți. M-ați făcut să vin aici pentru o expertiză și…

— Într-adevăr, așa e, spuse el. Din păcate, așa s-a hotărât. Cred că-i cel mai bine. Deci ne apucăm de lucru?

Fără să aștepte, Olivier se răsuci pe călcâie și se duse spre bucătărie. April rămase în hol descumpănită și cu fața căzută. Nu puteau să-i facă lui Marthe așa ceva. Dacă-i arăta lui Olivier jurnalele poate că se răzgândea. Sau poate că nici nu putea fi vorba de asta.

— Nu pot să cred că se întâmplă așa ceva, își zise April strângând la piept geanta în care atârnau greu jurnalele lui Marthe. O să ai propria ta licitație. Mobilă franceză importantă? *C'est merdique.*

Cuvinte grele, dar cele mai potrivite. *C'est merdique;* era într-adevăr o treabă căcăcioasă.

Capitolul XX

O oră mai târziu April se duse după Olivier, socotea că e un minimum de timp necesar înainte de a reveni în mod rezonabil. Din nou. În cele cincizeci și șapte de minute (cincizeci și opt, cincizeci și nouă) de când Olivier îi refuzase ideea de licitație, April nu realizase mare lucru. Avea creierul congestionat de frustrare, de blestematele de mobile și curiozități.

„Importantă piesă de argint european”. Așa numeai o piesă oarecare dintr-o casă oarecare, cu care nu știai ce să faci, o piesă descrisă în catalog fără inspirație, nefiind legată de nimic mai important. Sau, cum zisese în glumă cândva Birdie încercând să descrie o furculiță strâmbă dintr-un castel care cădea în ruină în Anglia: „E de argint, surioară, și vine dintr-un castel. Nu e suficient?”

— Olivier, spuse April. Putem sta de vorbă?

Se apropiase de bucătărie, unde el, în picioare, cu spatele spre ușă, se uita într-o ladă cu sticle de vin sigilate.

— *Bonjour*, April, spuse el fără să se întoarcă. Cum merge cu mobila? Eu unul nu sunt sigur c-am putea pune vinul ăsta la licitație…

— Trebuie să discutăm despre apartament.

— *L 'appartement?* Se întoarse spre ea. Ce-i de discutat? E închiriat, *non?* Nu intră în moștenire.

— Nu mă refer la apartament în sine, spuse April, încercând să-și controleze tonul. Ce-avem aici nu sunt piese de umplutură, Olivier. Nu le putem înghesui printre obiectele incluse în alte licitații.

El dădu din umeri.

— Nu sunt de acord.

— Și cu Boldini cum rămâne? Nu poate fi…

— Licitația „Artă impresionistă și modernă”. Se potrivește perfect.

— Artă impresionistă și modernă, repetă April uluită. Nu puteți face una ca asta.

De după colț apăru capul lui Marc.

— *Ça va?* spuse el. Avem o problemă?

— Da, avem o problemă, spuse April chinuită.

Dintr-odată își imagină cum cei doi alergau la sediul casei de licitație din Paris ca să umple cu lucrurile de la Marthe găurile jenante ale altor averi risipite. Împreună, obiectele doamnei de Florian spuneau o poveste, cu poleiala de aur de pe ele, cu penele de struț, cu toate celelalte.

— Nu sunt obiecte de umplutură, repetă ea și își vântură mâinile de jur-împrejur, de parcă ar fi cunoscut toate lucrurile acelea de zeci de ani, nu doar de câteva ore. Nu se poate să faceți așa ceva.

Poate că, dacă repeta asta suficient, aveau să fie de acord.

— Nu vedem niciun motiv ca să fie organizată o licitație cu totul diferită, spuse Olivier. Ar costa enorm. Gândiți-vă la cataloage și la dineuri! N-am realiza niciun profit dacă fiecare descoperire ar fi vândută separat la o licitație personalizată. Știți toate acestea, April. Lucrați în domeniul ăsta de ani de zile. Asta nu-i artă contemporană. Se strâmbă. E mult mai economic să plasăm aceste bunuri împreună cu alte proprietăți.

Proprietăți, bunuri, asta-i tot ce reprezentau lucrurile acelea pentru ei, mărfuri de colectat și de transformat în bani. Desigur, asta stătea la baza casei Sotheby’s, dar nu era la fel și pentru April, cel puțin nu în cazul de față.

— Olivier, Marc, apreciez și eu pe de-a întregul nevoia de rigoare,

spuse ea. Dar ascultați-mă până la capăt. Sunt puțin surprinsă că pe mine nu m-ați consultat, e însă biroul vostru și îi înțeleg dinamica. Cum spuneați, sunt în meseria asta suficient de mult timp și vă spun drept că am impresia că suntem miopi. Există intangibile de pus în valoare. Împreună, piesele acestea prezintă ceva în plus, proveniența, cea care a făcut ca tabloul de Rothko, proprietatea lui Rockefeller, să aducă 73 de milioane de dolari în loc de 30. Au acel *je ne sais quoi* care a adus câteva sute de mii de dolari în cazul perlelor false ale lui Jackie O.

— Elisabetta Quatremer nu e Jacqueline Onassis, râse Olivier. Dar poate aveți o fotografie a lui Sean-Sean înfășurându-și până la bărbie șiragul acela al ei.

— John-John, spuse April dând din cap agasată. Nu Sean-Sean.

— Asta am zis și eu, *non?* Oricum, dacă *madame* Quatremer n-are vreo progenitură dintr-o așa-zisă familie regală americană, sau nu e ea însăși vreo Rockefeller de care n-a aflat nimeni, numele ei n-are să atragă pe nimeni la o licitație personalizată. Ar fi încă un așa-zis eveniment, nimic altceva, zeci de mii de euro aruncați în vânt. E mult mai ușor s-o cazăm cu licitațiile programate în mod regulat.

— Intriga e furnizată de Marthe de Florian, spuse April, își imagina cum avea să se intituleze cu siguranță catalogul – „Colecție privată, Paris” – nu cum ar trebui, „Marthe de Florian”. Femeia din tabloul lui Boldini e cea care poate să conteze pentru public, nu *madame* Quatremer.

Doamne, trebuia să le arate jurnalele mai curând, nu mai târziu, nu-i așa? April se enerva la gândul acesta.

— Cercetările mele sunt doar la început, continuă ea. Dar bazându-mă pe ce am citit, cred din toată inima că dacă organizăm licitația asta cum trebuie, o să depășim dublul cheltuielilor. Dacă publicul află cine e femeia din tablou, toate loturile vor beneficia de

aura lui Boldini și de faptul că ea a fost iubita lui, o femeie cu un trecut fascinant. S-ar întinde peste toate obiectele această aură, le-ar ridica la toate și în total valoarea.

— April!

Mersese prea departe acum ca să se poată opri.

— Tot ce e de făcut este să-i convingem pe cei care vor licita să vadă valoarea pieselor în afara descrierii lor fizice. Povestea din jurul lui Marthe ne-ar aduce cel puțin dublul sumei așteptate. Sunt absolut convinsă.

— Marthe, așa-i ziceți? se strâmbă Olivier. Îi ziceți pe nume?

— Da, chiar așa, iar dacă ne jucăm cartea cum trebuie, toți cei din lumea artei o să-i zică tot pe nume.

— Argumentul e convingător, dar prea riscant. Nu știu dacă pot să aduc în sală destui cumpărători pentru un asemenea fel de vânzare.

— Dar priviți fie și numai piesele! Lăsați la o parte istoria ei. Fiecare obiect e nou pe piață! De la asta pornește prețul de vânzare.

— Aha, poate. Dați vina pe economie. Pe departamentul nostru. Asta e ceea ce a decis echipa noastră. *Je suis désolé.* Îmi cer scuze că nu v-am invitat la discuții.

— O, nu era… necesar, bombăni April.

La urma urmelor, ea nu era decât americanca plătită să se uite pe sub mese și pe dosul covoarelor.

April se întreba dacă s-ar fi putut adresa cuiva plasat mai sus. Marthe merita să se pună reflectorul pe ea, chiar dacă, la fel ca toate celelalte, lucrurile depindeau de economie. Nu se schimbase mai nimic. Cu o sută de ani în urmă Marthe nu avusese un nume suficient de cunoscut ca să poată apărea într-un spectacol la Folies. În schimb, Gérard o instalase la bar, ca să o înlocuiască pe Emilie la nevoie. April o spusese și ar fi repetat-o: Marthe nu era de

umplutură.

— Nu vreau să vă dezamăgesc, spuse Olivier. Se încruntase aproape imperceptibil, iar pentru o clipă April chiar îl crezu. Dar mă bucur că înțelegeți. Oricum, eu unul trebuie să plec acum. Am o ședință la birou. Aveți nevoie de ceva?

— Cred că nu, e perfect. O să lucrez în dormitorul principal azi. Vă sun mai târziu pe mobil ca să vă țin la curent.

— Foarte bine. Vorbim după-amiază. *Au'voir,* April.

— *Au revoir.*

April se întoarse pe călcâie și se duse spre fundul apartamentului, cu ochii fierbinți care anunțau venirea lacrimilor. Marthe de Florian. Era aproape dispărută.

Mobile, își spuse ea din nou. Ești aici pentru mobile.

Olivier avea dreptate. Erau afaceri, iar ea ar fi făcut bine să trateze totul drept un șir de tranzacții, exact ceea ce urma să fie. Nu era de niciun folos să se atașeze de o femeie dintr-un tablou. Ce-i păsa ei de o prostituată din *Belle Époque*? Asta n-avea nimic de-a face cu bibliotecile de nuc sau cu canapelele mov.

Din nefericire era imposibil să umbli prin budoarul lui Marthe fără să o vezi pe ea însăși. Deși camera era la fel de ticsită ca și restul apartamentului, în centrul ei era un impozant pat *aux nénuphars* din mahon, cu garnituri din bronz aurit. Avea o tăblie enormă, cu cobre aurite. Alături erau măsuțe asortate cu picioare tot în formă de cobră și cu motivul nufărului. Nu era suficient să spui că piesele erau extravagante. Un set similar se găsea la Musée d'Orsay.

Deși April era acolo pentru mobile, cum se silise să-și repete de cinci, de șase, de douăsprezece ori, ceea voia cu adevărat erau jurnalele. Integra și erudita expertă în mobile continentale, April Vogt, era mult mai interesată de ce se petrecuse în patul acela, decât de cine îl făcuse și când. I se întâmpla pentru prima oară așa ceva.

Își puse mănușile și scoase jurnalele din dosar. Aruncă un ochi înspre locul unde Olivier și Marc stăteau și discutau în franțuzește despre locul de unde aveau să comande sendvișurile pentru ședința de după-amiază. Avea timp să citească vreo câteva pagini. Măcar atât putea să facă pentru femeia care trăise cândva aici, o femeie a cărei viață avea să fie în curând făcută bucățele și vândută celui care oferea mai mult.

Capitolul XXI

Paris, 22 septembrie 1891

Am descoperit că se pot obține lucruri de la specia masculină, lucruri valoroase.

Flirtezi un pic cu ei și se excită ca naiba, se dau peste cap să-ți facă complimente și să-ți ofere comori. *Vous êtes plus belle que les étoiles!* Mai frumoasă decât stelele? Greu de spus, dar accept sfeșnicele dumitale și cutiile de lemn lăcuit. *Merci, Georges Hugo.*

Până acum am căpătat: patru rochii, două coliere, un tablou și o mulțime de franci vârâți în buzunare și-n mâneci. Nu mai am loc în garsoniera mea, trei perechi de sfeșnice sunt la Aimée. Probabil o să le vândă și o să spună că i s-au furat. Nu-i nimic. E o scuză pentru mine ca să capăt lucruri noi!

Am renunțat eu la ceva pentru a fi astfel răsfățată? Ei bine, da, dar nu la *ceea ce contează,* și nu pentru că acești așa-ziși gentlemeni n-ar fi încercat! Ceea ce Aimée, Louise și celelalte fete din *hôtel* nu realizează e că nici măcar nu trebuie să treci prin *asta.* De ce să-ți dai chiloții jos pentru orice tip care-ți oferă câțiva franci, când poți în schimb să-i oferi o poveste dulce și curată de dragoste? Mă lipesc de el într-un anume fel, protestez doar de formă când își rătăcește o

mână sub pieptarul rochiei. Sunt doar niște sfârcuri, dar ele pot stârni atâta excitație și atâta generozitate!

Uneori îmi alunecă și mie mâinile spre pantalonii *lui. Sœur* Marie ar cădea pe jos la mănăstire dacă ar auzi de așa ceva! *C'est pas și mal.* Nu e ceva chiar atât de rău. Zău că e mai degrabă o experiență științifică decât altceva. Într-adevăr, după ce i-am făcut-o prima dată unui bărbat am fost chiar mai uimită decât când am pus prima oară piciorul la Folies. Iar obiectul respectiv la fel de arătos!

Nu-i nevoie să spun că *sœur* Marie nu m-a învățat nimic despre agresivitatea cu care partea aceea de jos a unui bărbat poate să învie după câteva atingeri. Doamne, ar trebui să nu mai râd atâta. E aproape ridicolă creatura asta, parcă vine din fundul oceanului. Nici nu mai pot ține creionul în mână de râs. În plus, creionul în sine mi-aduce aminte de unii bărbați mai lipsiți de noroc. *Mon dieu!*

Mulțumesc cerului că sunt femeie.

Acum că m-am potolit din râs trebuie s-o spun. Dragul meu jurnal, ca să nu crezi că sunt o femeiușcă pricepută, cam cum e scumpa noastră Aimée, trebuie să te lămuresc imediat. Diferența dintre mine și ea, alta decât cea evidentă, *le grand acte*, este că negoțul meu este aventura romantică. Ceea ce ofer eu durează mai mult de-o noapte! E rău să fii îndrăgostit? Sau să pretinzi măcar c-ai fi? Dacă nu ții cont cât de mare e averea cuiva (sau membrul!), este și el ca orice alt om, ca orice altă ființă umană, de fapt. Cu toții, până la ultimul om, nu dorim decât să fim iubiți.

Un nou gentleman a apărut în fața mea aseară. Ca și cum ar fi știut că de curând am rămas singură, ultimul meu curtezan plecând recent din țară din cauza unei obligații de ordin politic în străinătate („politica” era soția lui, iar „obligația” faptul că era însărcinată). Nou-venitul are o înfățișare destul de aparte, mic de statură și cu multe bucle între brun și alb îngrămădite în jurul urechilor. Cam

rotunjor, dar asta sugerează că-i place mâncarea bună, și nu că bea sau că ar fi leneș. Cu alte cuvinte, un gras fericit. Și, spre deosebire de cei mai mulți parizieni, nu și-a lăsat barbă. O piele atât de netedă te tulbură.

— Ce să vă ofer astă-seară? l-am întrebat.

A cerut un scotch, apoi s-a mirat că sunt la bar și nu pe scenă. Am pus pe tejghea un pahar gol și l-am certat (zâmbind, făcându-i cu ochiul) pentru lipsa de originalitate. „Am mai auzit comentariul ăsta de trei ori azi. Și nici n-a fost lume multă."

A roșit, iar asta m-a făcut să zâmbesc. Pentru el nu era o vorbă de-a gata, ci singurul lucru care-i trecuse prin cap. Se părea că nu mai fusese la Folies. Mi-a plăcut pe loc.

— Ca să vă spun adevărul, m-am aplecat eu peste tejghea cu pieptul înclinat într-un gest teatral, locul cel mai bun e la bar.

O minciună, desigur. Le-o spun bărbaților, mi-o spun și mie. Fiecare își dorește propriul spectacol.

— E un loc mult mai sigur, am continuat. Și pot să stau la taclale cu toți clienții simpatici, ca dumneata. Mai degrabă o conversație bună decât ore întregi în care se holbează toți la tine.

— Da, spuse el, roșind în continuare. Am înțeles.

— Cum vă numiți? l-am întrebat în timp ce lustruiam paharul.

— Burée. Pierre Burée.

— Și ce vă aduce la Folies Bergère, *monsieur* Burée? Am început să torn în pahar. Sunteți parizian sau doar în trecere?

— Aici m-am născut, dar am lipsit mulți ani. Trăiesc în America de Sud.

Am ridicat dintr-o sprânceană. Mulți se laudă în felul ăsta, dar mai niciodată nu-i adevărat.

— America de Sud ați spus? Cam pe unde?

— În Argentina, a răspuns fără ezitare.

— Unde în Argentina?

— În partea cea mai sudică. Lângă Santa Cruz. Cunoașteți partea asta a lumii, *mademoiselle*…?

— De Florian. Marthe de Florian.

— Ați fost în America de Sud, *mademoiselle* de Florian? Aveți un aer latin, părul negru, ochii negri, pielea măslinie.

Deși *monsieur* Burée avea să spună mai târziu că fusese un compliment, cuvintele lui m-au ofensat. Sunt eu destul de conștientă de așa-zisa piele măslinie a mea. Pierre considera că semăn cu femeile din America Latină, dar după părerea lui Gérard și a lui Emilie, culoarea mea e mai aproape de a țiganilor. Emilie nu-ncetează să-mi recomande rețeta ei pentru obținerea unui ten alb, căci pielea albă ca alabastrul e de rigoare, iar paloarea particulară a lui Emilie e obiect de invidie al multora dintre dansatoare. Și eu aș putea să am pielea albă ca laptele dacă m-aș unge pe față de trei ori pe zi cu pasta aia groasă. Așa că am început tratamentul. Cam arde produsul ăsta, dar nu prea tare.

— Nu, sunt din Paris, i-am răspuns, încercând să-mi ascund iritarea. N-am pus niciodată piciorul în America de Sud, dar nu mi-e cu totul necunoscută. Mulți bărbați spun că lucrează acolo.

I-am trântit paharul pe tejghea.

— E drept, acolo se pot face bani buni, a spus Burée cu cea mai mare inocență.

— Și dumneata cum ți-i câștigi? l-am întrebat. Din cafea?

De fiecare dată se vorbește de cafea.

Pierre a dat din cap și a sorbit din pahar pe-ndelete.

— Din guano de liliac, a spus el.

Căcăreze de liliac? Poate nu auzisem bine.

— Pardon? am spus eu, înecându-mă cu vorba asta.

— Da, a zis el și a mai luat o înghițitură. E o industrie destul de

rentabilă.

Atunci mi-am dat seama că *monsieur* Burée era sincer. Nu se dădea drept împărat al cafelei, ci al căcărezelor de liliac, în toată splendoarea lor.

Așa că i-am permis lui Pierre să stea tot restul serii pe taburetul meu favorit, cel mai apropiat de mine. Ni se cere să încurajăm bărbații să circule, să-i trimitem cât mai repede în sală. Cu cât mai multe fotolii ocupate, cu atât mai mulți bani câștigă toată lumea. Dar mi-a făcut plăcere să-l țin lângă mine, deși era un băutor timid și era încă și mai timid ca partener de discuție.

Pe la sfârșitul serii am început să mă gândesc serios să-l aleg pentru următoarea mea aventură romantică. Pierre are o blândețe cuceritoare. Vedeți? Îi zic deja pe nume! M-am gândit chiar să-i permit să mă conducă acasă, dar am decis că-i mai bine să fiu deocamdată prudentă. Promit însă că nu-i ultima oară când îl văd pe *monsieur* Burée!

În drum spre casă, din nefericire singură, am remarcat că se făcuse frig. Mi-e greu să-mi imaginez că sunt de atâta vreme la Paris, că am trecut de la frig la cald și iar la frig. Sunt la același *hôtel* ca acum un an, dar am ajuns departe. Am și acum tot timpul de plătit câte ceva, dar încasez de câteva ori mai mult. Bani câștigați, nu furați dintr-o prăpădită de mănăstire.

Așa că m-am hotărât. E vremea să-mi caut o locuință mai ca lumea. O să-mi lipsească fetele, mai cu seamă draga de Aimée, dar nu mai rezist încă o iarnă aici. E drept că acum posed mai multe rochii pe care să le pun una peste alta când dorm, dar aspir spre ceva mai mult decât să sufăr din nou o iarnă întreagă. M-am născut pentru mai mult.

Jeanne Hugo e poate invidiată de tot Parisul, dar n-o să mai țină mult asta. Într-o bună zi va trebui să mă recunoască, să-mi

recunoască rangul. Va veni o furtună de schimbări. Când vor urla realmente vânturile, Jeanne o să mă roage să-i dau atenție, să o invit acasă *la mine.* Va înțelege în fine ce înseamnă să te simți respinsă, singură, în ghearele tristeții. *Madame* Daudet va înceta să mai fie răsfățata acestui oraș, pentru că, în cele din urmă, tot Parisul mă va invidia pe mine.

Capitolul XXII

Nu-și dăduse seama că era un bărbat în spatele ei.

— Poți obține lucruri de la specia masculină. I-adevărat, *ma chérie?*

April tresări, apoi se ghemui ca și cum era vizată de o minge de baseball, și nu de privirea curioasă și amuzată a lui Luc Thébault.

— *Madame* Vogt? Alo? *Avril?* Știi că tot te văd? Dar poziția e nostimă. Ca un gândac.

— Ah, da, salut! spuse April, îndreptându-se. Sunt surprinsă că m-ai găsit.

April se strecurase în colțul cel mai îndepărtat al camerei din fund, unde se întinsese de câteva ceasuri pe o banchetă îmbrăcată într-o catifea verzuie decolorată de soare. Cu spatele la ușă și cu picioarele proptite de pervazul ferestrei, era concentrată asupra jurnalului lui Marthe. Se ascunsese o vreme de lumea modernă și nu se aștepta să vină cineva în vizită, cu atât mai puțin Luc.

— Ar fi greu să nu te văd, spuse Luc.

April se întoarse și își întinse pe brațele fotoliului mâinile în care ținea caietele.

— Nu sunt decât eu pe-aici, spuse ea.

— Da. Văd. S-o iau ca pe o invitație sau ca pe o punere în gardă?

April își rostogoli ochii spre tavan. Nu dorea să-i dea lui Luc un răspuns pe care să-l interpreteze greșit sau de care să poată profita. Oftând, puse caietele pe canapeaua îmbrăcată în blană de jaguar de alături. Luc o privea de la înălțime, cu brațele încrucișate pe piept. Părul lui ondulat era încă ud de la duș, iar barba i se îndesise față de ziua dinainte.

— Pot să te ajut cu ceva? întrebă ea.

— Cred că n-am văzut niciodată pe cineva atât de captivat de lectură.

Zâmbea cu toată gura, poate afectuos, oferindu-i lui April imaginea completă a incisivilor lui nu prea arătoși. Luc Thebault nu ținea la ortodonție, era clar, dar cumva, dinții lui înghesuiți ca un gard făcut din țăruși îi dădeau un aer atrăgător.

— Dar este o poveste captivantă, spuse ea.

April își scutură capul spre stânga ca să-și îndrepte șuvițele de păr care-i cădeau pe frunte și obraji. Părul ei era lung, drept, fin și pe deasupra veșnic zburlit de electricitatea statică. După cinci minute petrecute în prăfăria de acolo, părul lui April arăta de parcar fi stat cinci ani sub un fes de lână.

— Aș putea sta să citesc jurnalul ăsta toată ziua.

Își scutură iar capul, dar nu reuși decât să își provoace o durere undeva în ceafa.

— Fir'ar să fie, aaau!

— Ce s-a întâmplat, *madame* Vogt? Mi se pare că treci printr-o criză fizică. Sau, cum se spune în engleză? *Saisie?*

— Nu, n-am un atac de apoplexie.

April își înfășură părul în jurul stiloului pe care îl luase cu câțiva ani în urmă dintr-un hotel Hilton din Dallas. Ce licitație enormă fusese aia. Loturi peste loturi, cu toată grandoarea texană în jur. Cel care vindea terminase în proporție de nouăzeci la sută mobilarea

vilei care era o copie jalnică, de mai bine de 650 de metri pătrați, a palatului Versailles, când bilanțul lui intrase pe roșu și rămăsese fără bani.

Casa de licitații intrase atunci în scenă. April era acolo pentru că nevasta tipului își făcuse o meserie din importul de piese originare din Franța, nu pentru că ar fi avut vreo pasiune pentru mobila franceză, ci doar pentru că piesele asta erau: mobile continentale din Franța. Și scumpe. Și pentru că se putea lăuda cu sutele de mii de dolari plătiți pentru transport. Femeia habar n-avea ce poseda. Dar avusese parte de o licitație strict personalizată.

— Luc, am știri proaste, spuse April.

— Vai, nu! Sună groaznic.

— Eu așa văd lucrurile. Nu se va face o licitație separată. Bunurile din moștenirea lui Marthe de Florian vor fi amestecate cu alte piese. Eu am în continuare sarcina de a stabili datele și stilurile și creatorii, dar istoria e acum mult mai puțin importantă. Nici măcar nu sunt sigură că mai am nevoie de restul jurnalului. Mi-ar *face plăcere* să îl citesc, dar nu mai e absolut necesar.

— E interesant ce-mi spui.

— Despre licitație? Știu. E o imensă dezamăgire. Marc și Olivier nici măcar nu m-au consultat cu privire la decizie. De fapt, nici n-aveau o asemenea obligație.

— Nu. Nu despre licitație. „Moștenirea lui Marthe de Florian”. Voiai să zici, a doamnei Quatremer, *non?*

— Da. Sigur că da, spuse April, deși spusese exact ce voise să spună de prima dată.

— Ești contrariată, constată Luc. Se așeză și el pe canapeaua acoperită cu blană de jaguar și își încrucișă picioarele cum numai un francez zvelt știe s-o facă.

— E sediul lor, ei o să aibă comisioanele și onorariile, spuse April.

Ei au hotărât că ar fi cea mai economică soluție, așa că opinia mea nu mai contează. Dar, într-adevăr, sunt contrariată. Consider că ar merita ceva numai pentru ea.

— Dar tabloul? întrebă Luc. Cel care v-a trezit teribil interesul tuturor, Bolini?

— Boldini. O să-l prezinte într-o licitație de tablouri impresioniste cu care se deschide sezonul de toamnă. April oftă. Cât se poate de tare.

— Spune-mi, o întrebă Luc, te gândeai cumva la o licitație personalizată înainte de citirea jurnalului?

— Ce importanță mai are? dădu din umeri April. Oricum, am început să îl citesc. Mi-e greu să separ lectura de vederea pieselor. Este necesară prezentarea lor în ansamblu din punctul meu de vedere profesional.

Mușcându-și buzele de frustrare, se apucă să cerceteze un joc de domino de voiaj de pe o masă alăturată. Mâzgăli „cutie de jocuri din fildeș sculptat” în caietul ei. Își dorea să fie lăsată singură, într-un fel însă ar fi fost mulțumită dacă Luc putea să mai rămână.

— Olivier și Marc au noroc să te aibă în echipa lor, spuse Luc, aplecându-se spre ea.

— Voi, francezii, știți să flatați. Oricum, nu te simți obligat să rămâi. M-ai ajutat enorm, dar se pare că nu mai am nevoie de restul jurnalului. O să pot descrie destul de ușor piesele și fără ajutorul lui.

April se ridică, își puse iar pantofii și se prefăcu interesată de un suport din sârmă împletită pentru plante. Gata cu visurile cu ochii deschiși, își zise. Gata cu imaginile de dansatoare de cancan și elefanți sau candelabre garnisite cu sâni. April era acolo pentru lemn sud-american stacojiu și mahon și pentru toate piesele acelea masive, grandioase, pe care putea să le vândă fără să le lege de viața cuiva.

— *Avril,* spuse Luc.

Fără să-l privească, ea continuă:

— Aș putea să inventez vrute și nevrute, cum că trebuie totuși să citesc în continuare jurnalul, bombăni ea. Și o parte din mine chiar asta ar vrea. Dar ți-ai da seama imediat de jocul ăsta, *non?* Ai fi imediat conștient de ce urmăresc.

— *Avril,* zise Luc din nou.

— Așa că ai scăpat! Nu te mai bate la cap cu jurnalul pisăloaga asta de expertă în mobilă. *Quel soulagement!* Oricum, clienta dumitale va fi mulțumită până la sfârșit, vreau să zic financiar. Am văzut sute de colecții de mobilă de-a lungul anilor, dar nimic de genul ăsta. Sper să capeți o parte din plăcintă, sau din *croissant* sau din *mousse,* am uitat expresia franceză. În tot apartamentul nu e nimic de aruncat.

— *Avril,* zise a treia oară Luc, dar ceva mai tare. Mai hotărât. Ca un ordin. Stop! Ascultă-mă o clipă!

Întinse mâna și o apucă de tivul rochiei. Deși de-abia o atingea, April se simți parcă obligată să nu se miște.

— Am zis eu că-ți împrumut jurnalele în funcție de felul în care plănuiți să faceți licitația? întrebă el.

— Sunt convinsă că nu te-ai gândit la așa ceva.

— Ți-a spus cineva vreodată că vorbești într-un ritm imposibil?

— Nu, niciodată. Nu îndrăznea să i se uite în ochi.

— Poți păstra caietele dacă-ți face plăcere, îi spuse Luc. Poți să citești și restul.

— Adevărat? zise April, cu ochii larg deschiși acum, apropiindu-se de el. Vreau să zic… nu am cu adevărat nevo*ie de* ele.

— Da, dar nu ziceai că poți să găsești o explicație? în cazul în care ții morțiș? Sunt convins că o să descoperi în ele un amănunt, două care să te ajute la stabilirea provenienței.

— Ai dreptate, spuse April. Nu pot decât… decât să ajute.

— *Oui.*

April puse o mână pe umărul lui Luc. Era gradul cel mai înalt de familiaritate pe care își permitea să-l manifeste. Se simțea însă din nou instabilă pe tocurile ei înalte, gata să cadă a doua oară în dimineața aceea.

— Îți sunt sincer recunoscătoare, îi spuse. Promit că n-am să pierd ocazia asta.

Poate că mai avea o șansă. Trebuia făcută parcelarea, iar când era vorba de mobilă, April era neîntrecută.

— Îți dai foarte multă osteneală pentru mobile, spuse Luc, parcă citindu-i gândurile.

Se rezemă pe coate, așezându-se mai comod pe canapea. Jaguarul. April se cutremură. Te rog fii atent cu jaguarul.

— Pari foarte… cum să spun, uimită la culme când privești mobilele astea, spuse el. Dar nu acum. Acum mi se pare că ești nervoasă.

— Da… cum să zic… canapeaua… nu te superi? Se cutremură din nou. Avea impresia că Luc făcea numai ce-i plăcea.

— Știi, camera asta, apartamentul ăsta… se strâmbă Luc. Mie mi se pare totul cam țipător. Lipsit de stil.

— Țipător? Lipsit de stil? Glumești?

— Nu glumesc niciodată, *Avril.*

— Bun, gusturile nu se discută, cum se spune. Doamne sfinte, Thébault, nu e nimic țipător în casa asta. Privește. Aici. Sau aici. Și colo. Numai în camera asta sunt patru piese de François Linke. Și astea sunt doar cele pe care le pot arăta cu degetul.

— Linke? N-am auzit în viața mea de el. E drept că nu-i treaba mea să fiu la curent cu moda în materie de mobilă.

— François Linke nu e o modă. Piesele lui definesc *La Belle*

Époque! Sunt aurite, fanteziste, complicate și întru totul agresive prin optimismul lor.

— Mobile optimiste?

— Uită-te la acest *armoire.* April se întinse și atinse dulapul cu palma pe o latură. Marchetăria, detaliile trandafirilor. Nu pare asta să arate că banii nu se vor termina niciodată? Că n-o să fie războaie? Că timpurile fericite o să țină o veșnicie? Reflectă tot ce însemna perioada asta.

— Din nefericire, mie nu-mi spune nimic din toate astea.

— Permite-mi să o spun din nou în termeni pe care să-i apreciezi: o piesă comparabilă s-a vândut cu aproape două milioane la o licitație acum câțiva ani. Iar acesta e într-o stare similară, dacă nu mai bună.

— Două milioane? De ce-ar cheltui cineva două milioane pentru un *armoire?*

— Cred că dacă cineva are destule case și *jet*-uri, are nevoie și de alte domenii în care să-și plaseze banii.

— Pare să fi pictat cineva pe el.

— Da, asta-i marchetăria. Oftatul ei zgomotos putea să fie socotit pe bună dreptate bătaie de joc.

— Văd că e un nud aurit pe dulap, spuse Luc. Asta mă pune pe gânduri.

— *Armoire.* E un *armoire.* Și acolo sus nu e un „nud aurit". E Minerva, zeița înțelepciunii.

— Zeița înțelepciunii într-un dormitor? Stupid.

— Stai așa, pun pariu că o să găsesc o piesă pe placul cuiva lipsit de o doză firească de optimism, ceea ce pare să fie boala ta. April trecu peste niște teancuri de ziare vechi. Da. Iată. Până și un avocat țâfnos poate să aprecieze o pendulă *vintage.* Nu-i așa că e perfectă? Ce vrea să zică privirea asta? Cui nu-i place o pendulă *vintage*"

April sări înapoi peste ziare și se precipită spre colțul opus al camerei. Îi arătă patru cuțite și un pistol, dar Luc nu se arătă impresionat. Asta o surprinse. Își închipuia că oricărui bărbat îi plăceau armele.

Începând să ghicească încercarea la care era pusă, scoase un zâmbet și se repezi în alt colț. Îi arătă o pereche de oglinzi asortate, cu rame aurite (oglinzile nu prea sunt convingătoare) și un *bureau de dame.* L-ar fi convins pe Troy să i-l cumpere ei, dacă ar fi fost sigură că vor continua să coabiteze. Cu acest birou obținu totuși o reacție de la Luc, care, imaginându-și că biroul era o femeie în patru labe și că un bărbat scria pe spatele ei, găsi că imaginea era de tot hazul.

Luc rămase până la sfârșitul zilei și o ascultă pe April ținându-i prelegeri despre calitățile remarcabile ale mobilelor doamnei de Florian. Îi făcea bine să aibă pe cineva cu care să discute amănunte despre lucrurile din acel apartament. Desigur că Luc se uita din când în când dacă n-are mesaje pe mobil și ridica ochii în tavan când April folosea pentru a mia oară cuvântul „excelent”, dar ei nu-i păsa. Cineva asculta. Uneori nici nu era nevoie de mai mult.

Capitolul XXIII

Parcă trecuseră doar câteva minute, însă orele fugiseră una după alta. Luc rămăsese bine instalat pe canapeaua acoperită cu blană de jaguar și doar din când în când (dacă nu se încrunta April la el), se întindea pe patul lui Marthe. Între timp, April dansase prin dormitorul principal și prin camerele alăturate. Lăuda lucrurile din jur și nota amănuntele tehnice.

April încerca să insufle viață în fiecare obiect. Găsea la repezeală o istorie pentru fiecare gravură, pentru orice trăsătură de penel,

auriturі sau pentru pietrele încrustate. Luc îi prindea privirea din când în când, iar ei îi sclipeau acum ochii. El părea fericit să înregistreze tot ce i se spunea.

Când i-a sunat telefonul la cinci fără zece, April aproape că uitase de el. Cu o mișcare vioaie (April nu se manifesta aproape niciodată așa), traversă dintr-un salt camera și-și căuta mobilul în fundul genții.

„TV3” o anunța ecranul. Era bărbatul ei, Troy Vogt III.

— Cred… ăăăă… Privea țintă la telefon. Cred că nu răspund la apelul ăsta.

— Te rog să nu refuzi apelul din cauza mea. Luc se ridică de pe canapea, blana de jaguar se lustruise și se mototolise în locul în care stătuse așezat mai toată ziua. N-ai atins nici măcar o singură dată telefonul de când am venit eu. Fără îndoială că lumea încearcă să te contacteze.

— Prea târziu, spuse April făcându-se că apasă pe butonul „răspunde”. S-a oprit. O să mă sune el mai târziu.

— Aha, zâmbi Luc. El. Soțul, presupun?

April își drese glasul.

— Da, zise ea. Cred că el era.

— Celebrul soț. Troy Vogt.

— Stai așa. Ai auzit de el?

— Sigur. *Le grand m'sieur.*

— El, o persoană importantă? Nu știu să fie așa ceva.

— Așa se zice pe Google.

— Sunt convinsă i-ar plăcea lui să fie considerat așa, bombăni April.

— Aș fi curios să știu, zise Luc cu zâmbetul lui ironic, întotdeauna ironic. Cum de s-a întâlnit o drăguță expertă în mobilă cu acest *grand m'sieur!* V-ați încrucișat prin aceleași cercuri?

— Nici gând. Ne-am cunoscut de fapt la Paris.

— La Paris? *Quel choc!* Doi americani să se descopere în acest imens oraș? Câte șanse erau?

— Destul de multe când iau amândoi același avion spre State. Bun, atunci cred că ne vedem mâine? Sau mai târziu, în cursul săptămânii?

— Prea o iei iute, spuse el. Sunt în culmea curiozității. Cine a cucerit inima unei fermecătoare experte în mobilier continental? Cum s-a întâmplat? El te-a abordat? Sau a fost invers? Ce tot zic eu aici? Sigur că el a fost cel care a făcut primul pas. Ce ți-a spus?

— A întrebat cum mi se pare vinul. Bun, ai terminat cu întrebările, *monsieur* Thebault? Pot să aranjez să stai de vorbă cu el la telefon dacă vrei să-l cunoști mai bine.

— Aha, înțeleg. Doamna are treabă până peste cap cu atâtea întrebări. *Okey-dokey.*

— *Okey-dokey?* Sună caraghios cu accentul dumitale.

— *Non.* Greșești. Totul sună mult mai bine cu accent franțuzesc. Luc îi întinse o mână. Fii fără grijă. Am terminat cu tortura pe ziua de azi. Putem lăsa discuția despre *le grand m'sieur* pentru altădată. Pentru moment, mulțumesc pentru minunata instruire. A fost un adevărat cadou.

— Oricând dorești, *monsieur* Thebault, spuse April întinzându-se spre mâna lui întinsă. Era însă dezamăgită că nu-i propune cele două pupături pe obraji. Probabil că tot mișcând mobilele de colo-colo transpirase și nu putea să pretindă mai mult. Își mirosi discret subsuoara stângă și primi strângerea de mână a lui Luc.

— Iar acum, zise el, păstrându-i palma într-a lui, mergem să mâncăm?

— Pardon? spuse April trăgându-și mâna și lăsând-o să atârne. Se înroșise toată.

— Ai planuri pentru masă? întrebă el.

— Masă?

Oare… O invita să iasă împreună? Nu, imposibil. Omul se arăta pur și simplu prietenos, hotărî ea, deși asta nu părea să fi fost purtarea lui caracteristică de până acum.

— Da, masă, spuse el.

— Masă? repetă ea. Masă ca să *mâncăm?*

— Da, cred că am ajuns amândoi la concluzia că vorbesc de masă. Doar trebuie să și mănânci, *non?*

April izbucni în râs.

— Bine, *merci beaucoup.* E o invitație simpatică, dar am prea mult de lucru. Pot să păstrez invitația?

— S-o păstrezi?

— Înseamnă că nu pentru astă-seară, ci pentru altădată.

Zâmbi și el, amuzat.

— Bine, am înțeles. Atunci o lăsăm pe altădată?

— Da, da, neapărat!

— Poate că ar trebui oricum să-ți suni bărbatul, spuse el, cu un ton brusc mai rece. Doar nu vrei să se îngrijoreze.

— Ha! râse April. Așa e, ai dreptate. Nu se îngrijorează el niciodată, dar cu siguranță că moare de curiozitate să-i povestesc despre dormitorul principal. Data viitoare, Luc. O să mergem la masă data viitoare.

Se întoarse spre interiorul apartamentului, unde o așteptau, într-adevăr, ore întregi de muncă. Înainte să poată gândi măcar cuvântul „birou”, April simți cum o cuprind de umeri două mâini care o întorc în cealaltă direcție. Se trezi cu cămașa de in a lui Luc la nivelul ochilor.

— Nu se spune așa la revedere, zise el, dându-i drumul. Dacă *madame* nu se supără, și aici Luc făcu o plecăciune amuzantă, e

necesară o despărțire mai puțin oficială de avocatul ăsta neglijent care ți-a mâncat ziua.

— Vai, cum așa, nici gând, spuse iute April, înroșindu-se și mai mult cu fiece secundă. Ești, cum să zic, cea mai puțin neglijentă persoană pe care o cunosc.

— Cauți să mă flatezi.

Luc se îndreptă, apoi se aplecă să o sărute pe fiecare obraz.

— Pe curând, *Avril,* spuse el și îi făcu cu ochiul.

Pe când Luc se îndepărta, April se surprinse zâmbind, ba chiar având un regret în suflet. De ce nu acceptase invitația lui la masă? E adevărat că încrederea ei în Troy se știrbise, dar în ea însăși avea toată încrederea. Să iei masa cu un coleg se întâmpla tuturor celor care munceau împreună. Așa că de ce oare simțise cum o cuprinde brusc o emoție? De ce îi era oare frică?

Capitolul XXIV

Cu totul surprinzător, refuzul invitației lui Luc o făcuse să se simtă părăsită și fără niciun rost. De ce spusese nu? Ce altceva avea de făcut? încă o noapte jalnică în pat, amețindu-se cu vin de Burgundia și mâncând brânză Vacherin Mont d'Or?

Fusese întru totul satisfăcută seara trecută, capul greu de dimineață și ghiftuiala cu brânză arătau limpede că nu era totul pierdut. Totuși, era la Paris. Nu mănânci în pat când ești la Paris. Ieși din casă, explorezi, vii acasă cu mașina la ora la care de obicei se doarme. De obicei faci așa ceva împreună cu altă persoană, iar April chiar asta ar fi putut face dacă n-ar fi reacționat atât de iute, atât de negativ, împotriva primului impuls.

De la scara de intrare se vedeau cinci cafenele. Ea o alese pe cea

cu copertină portocalie. Numele nu i se vedea, iar meniul era înscris afară pe o tăbliță, acesta ar fi fost ansamblul detaliilor pe care le-ar fi putut da cuiva care căuta locul acela. April intră pe ușă cam pe la șapte și jumătate, șocant de devreme pentru un parizian care ia masa de seară. Îi era foame, iar oboseala era o scuză bună ca să treacă peste orice obiceiuri.

Cafeneaua era micuță, un local drăguț, tipic, cu vreo zece mese, cum se găseau prin toate cartierele. April se apropie de chelneriță și-i spuse că dorea o masă pentru o persoană. Aceasta se uită peste umărul stâng și oftă din greu, deși nouă din zece mese erau libere. April mormăi ceva despre o gustare rapidă, iar ea oftă din nou, apucă un meniu și se îndreptă spre mese. April o urmă, dar parcă nu era reacția pe care ar fi trebuit să o aibă.

Femeia o instală lângă alți doi clienți, un cuplu în vârstă, care, deși nu arătau neapărat a turiști, după o privire scurtă la felul în care erau îmbrăcați, i se părură americani. Fără să-și dea osteneala să tragă cu urechea, află că veniseră pe jos de la operă și aleseseră cafeneaua bazându-se pe o recomandare a unei prietene acum moarte, care trecuse pe-acolo cu vreo doisprezece ani în urmă. Cuplul nu se gândise să verifice dacă era același local sau altul, situat la aceeași adresă. Oricum, lui Petty Perkins îi plăcuse locul.

Chelnerul a avut nevoie de vreo zece minute ca să-i remarce prezența. În așteptare, April se tot fâțâise pe scaun neștiind ce să facă și se străduise să nu le ceară vecinilor să guste din vițelul lor. Nici măcar nu aveau de gând să-l termine?

April își consultă telefonul, rulând pe ecran notele din ziua respectivă. Apoi revăzu apelurile ratate. Unul dintre ele era cel de la Troy, însă April nu se simțea pregătită să-l sune. Scoase în schimb un teanc de foi din geantă și se apucă de lucru.

— *Bonjour, mademoiselle,* îi spuse chelnerul și căscă. *Que voulez-*

vous?

— *Bonjour,* răspunse April, zâmbind cu gura până la urechi.

— *Que voudriez-vous?* o întrebă el din nou.

— *Le filet de bœuf.* Mușchi de vacă. Da. Cea mai corectă alegere. April savura deja gustul cărnii pe limbă. *A point, s'il vous plaît.*

— *Pour commencer?*

— A… da. Une *cassolette d'escargots.*

— *Cassolette d'escargots*? spuse el și râse zgomotos. Caraghioasa asta de americancă comanda melci? April nu era timidă într-ale gastronomiei. Da, ea mânca melci. Și mai mânca și ficat, și măruntaie, și orice s-ar fi îndurat francezii să-i arunce în cale.

— *Oui,* răspunse April cu un zâmbet și mai larg. *Une cassolette d'escargots, s'il vous plaît.* De asemenea… hmm… Vittel sau Evian. Se mai gândi un moment. Et du vi*n, o sticl*ă de… Georges Duboeuf Côtes du Rhône, 2007. Merci beauco*up.*

— *Très bien.* Chelnerul se holbă o clipă la ea. *Merci.*

Luă meniul și își târșâi pașii spre bucătărie. April oftă și se uită la teancul de descrieri de obiecte care erau mai puțin atrăgătoare decât cu puțin timp în urmă, când n-o cunoștea încă pe Marthe. Din păcate, mai erau și alte licitații decât cea a lui Marthe, iar Birdie o bătea la cap să termine chestiile referitoare la State. Paris sau nu, April avea anumite obligații, și dacă voia să-și păstreze felul în care era apreciată, trebuia să citească toate astea înainte de terminarea zilei de lucru la New York. Putea să-l sune pe Troy mai târziu.

În vreme ce chelnerul deschidea o sticlă de Georges Duboeuf pe măsuța pusă alături, April își revizui descrierile. Mâzgăli pe margine câteva comentarii și îi trimise lui Birdie diverse cereri de aprofundare a cercetărilor. Birdie îi înapoie răspunsurile, ba chiar și câteva detalii pe care April nu se gândise să le ceară. Când Peter spusese că biroul ei trebuie să furnizeze o duzină de cataloage,

întregul birou era în joc. Birdie muncea mult mai mult decât ar fi fost cazul pentru salariul și postul ei.

„Te-ai descurcat perfect”, i-a scris April. „Ca întotdeauna. Meriți o promovare”.

„Nu-mi trebuie nicio promovare. Prefer să rămân în culise. Iar dacă facem o treabă căcăcioasă, numai TU ești dată afară.”

April zâmbi. Încerca să scrie ceva cu haz, când primi un nou mesaj. De data asta nu era de la Birdie.

„Hei”, citi ea. „Ai un minut?”

„Hei?” spuse April cu glas tare. *Hei??*

Vecinii de masă tocmai încercau să iasă din locul acela strâmt. Rămăseseră în așteptare, se întrebau dacă femeia asta părăsită, singură, încerca să intre în vorbă cu ei. Se întrebau dacă să plece încetișor sau să urmeze o linie în zigzag, ca atunci când încerci să scapi de atacul unui aligator. Erau din Florida, îi auzise April zicând, probabil că erau obișnuiți să se ferească de creaturi potențial primejdioase.

— Nu vorbesc cu dumneavoastră, le spuse April celor doi și arătă spre BlackBerry. Eram la telefon.

Cei doi din Florida zâmbiră cam strâmb și ieșiră glonț din restaurant.

Hei.

Idiotul de Troy.

Cui îi zicea el „hei”? Doar nu soției lui, că era ea pe jumătate despărțită de el. Sau nu. Nu era un salut adresat cuiva pe care juraseși să-l iubești până moartea te va despărți de el (sau cei care se ocupau de mediul înconjurător). *Hei.* Putea să-și înfigă hei-ul lui drept undeva.

„Hei și ție”, scrise ea furioasă.

„Bine. Înseamnă că ești acolo”, scrise el rapid, cu toate literele la

locul lor, așa cum trebuie, fără abrevieri, totuși cumva impertinent. „Ai un minut?”

„Sunt la masă”, scrise ea, apoi se opri.

Ridică ochii și-l văzu pe chelner venind spre ea, cu o farfurie în mână. Deși *bœuf*-ul era mic, nu mai mare decât o cutiuță de agrafe, April simțea mirosul cărnii de la distanță de câteva mese. Telefonul mai vibră de câteva ori dar ea nu se mai uită la el. Chelnerul îi puse farfuria în față și adăugă rânjind: *„Bon appétit!”*

„Nu pot vorbi acum”, scrise, „sună mai târziu”.

April aruncă telefonul în geantă și începu să muncească de zor la felia de *bœuf*. Brânza din seara trecută nu fusese rea, dar pentru asta, pentru asta merita să te deplasezi la Paris. Bine fript pe dinafară și crud pe dinăuntru, n-avea nevoie de cuțit să fie tăiat. Nici de mestecat nu prea era mare nevoie. Carnea era așa de bună, încât putea s-o considere desert. Cum se făcea oare că mușchiul de vacă și ciocolata nu făceau parte din aceeași familie? Păreau să fie cel puțin veri primari!

Pierdută în mica ei lume plină de carne bună, April nici nu observă că orele înaintau, întâi spre 9.00, apoi spre 9.30. Între timp apăruseră mulți clienți, oameni care o cunoșteau pe chelneriță sau pe proprietar. La 9.37 chelnerul îi aruncă nota de plată fără s-o mai întrebe dacă vrea un desert. Fusese binevenită, dar acum, în mod oficial, nu mai era.

După ce semnă bonul, încurcată cu privire la maniera continentală de a lăsa bacșiș, April își adună lucrurile și ieși afară în noaptea răcoroasă de primăvară. Trase adânc aer în piept și se simți pe loc copleșită de emoție. Era ora magică a orașului. Lampadarele sclipeau. Cerul era violet. Perechile treceau braț la braț.

Deși pe ea n-o ținea nimeni de braț, își dădu seama că zâmbea. Și asta în ciuda faptului că îi era în primejdie căsnicia. În ciuda faptului

că slujba ei părea dintotdeauna să fie cumva sub semnul întrebării, chiar dacă de fapt nu era. Se mai gândea și la familia ei din California, care trecea atât de des prin greutăți, încât nici n-avea rost să se mai îngrijoreze. Cu toate astea în cârcă, April dorea să strige în gura mare că avea mare noroc. Era acolo. Era din nou la Paris. O clipă ar fi putut chiar să pretindă că nici nu-l părăsise vreodată.

Capitolul XXV

În vreme ce urca apăsat scara până la apartamentul ei de la etajul trei, încă beată de parfumul orașului și probabil că și din cauza mâncării și a vinului, i-a sunat telefonul. Troy, mai mult ca sigur. Promisese să-l sune după masă, dar de fapt nu planificase deloc când și cum, sau ce să-i răspundă la mesaj.

Hei. Nu era chiar felul cel mai dezagreabil în care un bărbat se adresează soției sale. Totuși o înfuriase. Oare rămăsese atât de puțin între ei? Sau poate atât de mult, atât de multe cât să-l facă pe celălalt s-o ia la goană? Terenul de mijloc era acum doar un „hei”? înviorată de vinul băut și de furie, April răspunse.

— Alo, zise ea, strângând ușor din dinți. Troy, ascultă, îmi pare rău că…

— Nu e Troy! răspunse o voce melodioasă. E cineva mai bine decât soțul tău plicticos! Sunt eu!

— Aaa, salut!

April zâmbi și descuie ușa. Era Chelsea, cea mai mare dintre fetele ei vitrege, cea cu păr blond, ochi albaștri și nas pistruiat. Deși Chelsea avea acum șaisprezece ani și își machia pistruii cu o tonă de fard, April o vedea tot ca la șapte ani, când o cunoscuse. În afară de câteva motive întemeiate pentru care nu voia să aibă copiii ei, April

se mai întrebase și dacă o a doua serie de odrasle de-ale lui Troy ar putea măcar să intre în competiție cu prima. În definitiv, s-ar angaja fiecare cu jumătate din gene, iar lui April i se părea că genele ei n-ar putea produce decât niște versiuni spălăcite ale fetelor lui, Chloe și Chelsea.

— Nu m-am uitat cine sună, spuse April închizând ușa în spatele ei. Ce mai faci? Ce mai e pe la New York?

— Tu nu verifici niciodată cine te sună. Oricum… La New York? Te rog frumos! De ce să vorbim de așezări provinciale pierdute la capătul lumii când tu ești în Franța? Doar ca să mă necăjești!

— Pentru că tu ai fost făcută să trăiești la Paris, nu-i așa? Auzi, așezări provinciale, pufni ea. Nu sunt de acord, dar, cum i-am spus lui taică-tău, dacă mai sunt aici când iei vacanță, ești bine-venită. Poți să-ți părăsești provincia îndepărtată și să vii încoace. Mi-ar face o mare plăcere să te primesc.

— Poți să mă crezi că de când mi-a spus tata, nu încetez să mă bat în direcția asta. Dar trebuie convinsă *Su-s-a-a-a-nn-ah,* spuse Chelsea lungind numele mamei ei. Iar ea nici nu vrea s-audă. Zice: Nu te duci la Paris neînsoțită, *Missy!*

April scutură din cap, aruncă din picioare pantofii cu toc și își puse geanta pe canapea.

— Sunt convinsă că aș putea să joc eu rolul de însoțitoare, spuse ea, mergând prin apartament. April întinse mâna spre întrerupător, dar și-o retrase imediat. Se vedea bine în casă de la felinarele din stradă care sclipeau prin fereastra mare cât peretele. Deși dacă maică-ta nu acceptă aranjamentul, nu prea am ce face.

April înțelegea care era motivul: femeia asta n-a avut niciodată copii! De câte ori spusese asta Susannah, atât pe la spatele ei, cât și în față? Cu o contribuție genetică cu rezultate mai puțin arătoase sau nu, April avea câteodată chef să procreeze doar ca să demonstreze

că nimic n-o făcea pe Susannah atât de specială. Femeile fac copii în fiecare zi, fie că sunt sfinte, fie că se droghează. Desigur că doar ca să le închizi gura fostelor neveste nu era un motiv de adus pe lume o altă ființă umană, dar uneori era tentant.

— Ai putea tu să vorbești cu ea? o rugă Chelsea. Sau cu tata?

— Încerc, dar…

— Nu înțelegi! E chiar mai rău decât să-mi interzică Parisul. Ne duce să stăm în jalnica aia țară din deșert a lui Armând cam toată vara. Bătrâna vrea probabil să ne împingă într-un măritiș aranjat sau în cine știe ce alt rahat. Iar Armând o să ne pună să purtăm *burka.*

— Zău? O să facă una ca asta?

— Presupun. Chelsea a oftat adânc. Hai s-o lăsăm baltă. Uită ce ți-am spus. Cred că Susannah n-are să cedeze în niciun caz.

— Bun, dar cu taică-tău mai vorbesc o dată, spuse April. Efortul din ultimul tranșeu.

— Baftă! Știi, el e ultimul care s-o convingă să facă ceva.

— Poate am formula altfel cererea. Nu drept o vacanță. Ceva cu mai mult sens. Cu nota pe care o ai tu la istoria artelor… Tot un zece ai, nu?

— Sigur că da, mă mir că mă mai întrebi!

— Cu nota asta și cu un stagiu la mine la birou în vacanța de primăvară, poate o convingem pe maică-ta că e vorba de o experiență educativă. Mi se pare că susține acest interes. Șocant, dar April nu adăugase „aș putea să aranjez să participi la vreun curs, două la Sorbona”.

— Vai, Doamne, urlă Chelsea. Ești răutăcioasă! O să mă faci să plâng! Hai, încearcă să vorbești cu ea, dar o cunoști. Susannah nu se răzgândește. Niciodată.

— Nu, încuviință April. Ai dreptate.

April dorea ca Chelsea să vină, dar nu într-atât încât să se

războiască cu Susannah, nu într-atât încât să o audă plângându-se în următorii zece ani că o tipă rea și fără copii a încercat să distrugă planurile familiei ei de a face o excursie în Orientul Apropiat.

— Așadar, ce-i nou? întrebă April, grăbită să încheie discuția despre Susannah. Cum Chelsea și Chloe intrau în adolescență, scopul ei era să mențină un contact apropiat cu ele fără să facă apel la resentimentele comune împotriva lui Susannah drept forță unificatoare. Ca orice scop adevărat, și acesta părea imposibil de atins.

— Ce e nou? repetă Chelsea. Nu mare lucru. Oftă iar, de data asta cu lehamite, nu cu exasperare.

„Tu m-ai sunat, drăguțo", îi venea lui April să-i spună.

— Hmm, bine. M-ai sunat cu un scop precis sau doar ca să stăm de vorbă?

April se opri în ușa dormitorului și se dezbrăcă. Camera asta nu avea un perete din sticlă, dar tot avea o fereastră, iar ea era goală și luminată din spate. În picioare în ușă, April se gândi la spectacolul pe care-l puteau vedea cei din stradă și constată că nu-i păsa. Era în regulă să fii un pic mai goală aici, în al nouălea arondisment.

— Cred că și una, și alta, răspunse Chelsea. Dar mai cu seamă am un motiv. De fapt trei, dacă vrei să mă asculți.

— *Bien sûr!* zise April fericită. Începea să se simtă ca pe un vapor în tangaj din cauza stărilor sufletești ale lui Chelsea. Spune tot!

— Bine, mai întâi am primit pozele trimise. Și, Doamne sfinte, ce nemaipomenit e portretul ăla! Cât de frumoasă era Marthe de Florian!

Chelsea iuțise iar vorba. Doamne sfinte, în ce hal pendula personalitatea dramatică la fetele astea! April încercă să-și amintească dacă așa era și ea la șaisprezece ani.

— Știu, spuse April, zâmbea și pe dinăuntru, și pe dinafară. Se

pronunță însă „mart”.

— *Mart.* Interesant. Ei bine, tabloul ăla e ceva extraordinar.

— E vorba de un maestru, încuviință April.

— Auzisem de Boldini, dar vag. Mi-am propus să mă duc la Metropolitan când o să fiu liberă, dar nu au nimic de el. Ce porcărie!

— Mai tot ce-a pictat e în colecții particulare.

— Așa am înțeles și eu. Aoleu! Trebuie să plec într-o secundă. Sunt chemată. Bun. A doua întrebare. Trebuie să știu la ce muzeu te-ai dus prima oară când ai ajuns la Paris? Să-mi povestești tot ce e mai interesant. Dar în sistemul Sparknotes, că zău trebuie să plec…

— N-o să fie greu, îi spuse April. Pentru că n-am fost decât în apartamentul lui Marthe de Florian, dar, de fapt, e aproape cel mai bun muzeu în care am pus vreodată piciorul.

— Vai, nu-mi vine să cred că ești la Paris și privești lucrurile alea uimitoare toată ziua, zi de zi, în vreme ce eu trebuie să-mi petrec vacanța de vară tocmai la naiba-n praznic, în Gaza.

April lăsă să-i scape un chicot.

— Vai, spuse iar Chelsea. OK, al treilea și ultimul motiv pentru care te-am sunat e că vreau să te rog să te vezi cu un tip pentru o geantă.

— Ah, exclamă April. Râdea de-a binelea. Știam eu. Mă întreb chiar dacă îți pasă cu adevărat de muzee.

— Cum să nu, sigur că-mi pasă! ciripi Chelsea. Îți jur!

— Aha. Ia spune, ce tip și ce geantă?

— Bun, poate că mai mulți tipi și mai multe genți. Mai întâi Goyard.

— Ce-i asta? spuse April. Cum se scrie?

— N-ai auzit de Goyard? Hmm, trebuie să mai ieși și tu din casă! Dar stai liniștită, am căutat eu adresa. E la numărul 233, pe rue Saint Honoré. Cunoști?

— Da.

April se întoarse spre birou. Luă un creion. Goy-yar. Sau era de fapt „Goyard” și dicta Chelsea prost? April le ajutase pe amândouă fetele la franceză, dar ca tot ce le spui adolescenților, habar n-ai ce vor reține.

— Ai zis G, O, Y… începu ea.

— Așa. Mai întâi vreau poșeta pentru weekend *Croisière.* Într-o culoare, știi, ceva frumos, dar nu prea țicnit. Nu ce se vede la New York. Și, zău, în niciun caz ceva ce-ai văzut deja copiat.

— Nu cred să fiu persoana cea mai potrivită care să-și dea cu părerea despre ce se vede la New York. N-aș dori să te pun în vreo încurcătură cumpărând o poșetă de vreo mie de dolari pe care s-o mai aibă cineva sau una care, Doamne ferește, a fost deja copiată.

— O mie de dolari? râse Chelsea. M-ai omorât! Nu costă o mie de dolari!

Râsul ei, își zise April, nu era probabil provocat de faptul că alesese drept exemplu un preț prea ridicat.

— După asta vreau trusa de toaletă *Sardaigne* din piele aurită. E cu pânza creată de Goyard, știi?

— Nu.

— Te descurci tu. Și vreau inițialele mele pe amândouă. Culoarea care arată cel mai bine. Tu decizi. Și dacă ai niște timp, trebuie să intri și la Moreau, mor, mor, mor să am o *Diligence Pochette.* Într-o culoare vie, cum ar fi turcoaz? Vreau să zic, e ca un portofel. Se presupune că te amuzi când o porți, înțelegi ce vreau să zic?

Deși suna ca ceva foarte puțin dăunător, April știa din experiență că o *pochette* de genul cerut de Chelsea putea să coste până la trei mii de dolari.

— Cred că am pierdut șirul, zise April, care nu mai ținuse ritmul notițelor și se împotmolise pe undeva pe la geanta pentru weekend.

— O să-ți trimit un mesaj cu toate detaliile.

— Nu te-ai putea mulțumi doar cu ceva de la Louis Vuitton sau în genul ăsta?

— Louis Vuitton? Chelsea dădea impresia că se îneacă. E atât de banal, April.

— Vezi, n-ai cum să te bizui pe mine să-ți aleg geanta potrivită.

— Hmm, făcu Chelsea. E-adevărat că tu ai un stil clasic. Dar gustul tău merge un pic spre utilitar.

— Vai, mulțumesc! Vezi, de-aia am nevoie să fii cu mine. Am putea petrece tot weekendul la Galeries Lafayette. Sunt convinsă că ți-ar plăcea.

— La galerii? Capcană pentru turiști. În primul rând m-aș duce la L'Eclaireur.

April râse.

— Știi prea multe despre shopping la Paris pentru cineva care n-a fost pe-aici niciodată.

— Știu, nu-i așa? Numai că toate talentele mele sunt inutile. Fir'ar Susannah să fie! Apropo de ea, Chloe a avut prima ei întâlnire. Să nu cumva să-i spui ei ceva, pentru că o să sară în sus.

— Nu, zău? Nu știu de ce sunt așa de surprinsă.

În mintea lui April, Chloe era o fetiță de șase ani, nu de cincisprezece. Cu genunchii juliți și plini de coji. Cu părul ca firele de pai. Ce soi de bolnav mintal putea să fie interesat de o fetiță? Răspunsul e, desigur, evident: orice adolescent. Frumusețea lui Chelsea sărea în ochi, însă amândouă fetele erau la fel de frumoase cum erau părinții lor.

— Poate că ești surprinsă pentru că, la fel ca mine, credeai că e lesbiană.

— Chelsea! Nici nu mi-a trecut prin cap!

— Oricum, ca o fantastică soră mai mare ce sunt, am zis c-a fost

cu mine, pentru că Susannah zice *jură întâlniri înainte de șaisprezece ani.* Și adaugă degetul arătător care se mișcă de la dreapta la stânga. Dar nu te speria. A fost o chestie total inocentă. Să știi că n-aș lăsa-o pe Chloe să intre în cine știe ce combinație. Am grijă de ea.

— Sunt convinsă că ai, spuse April, gândindu-se la toate ocaziile în care Chelsea se folosise de sora mai mică drept alibi de câte ori o lua ea razna (sau era doar suspectată).

— L-am cunoscut și eu, continuă Chelsea. E-n regulă… Un puțoi drăguț. E la Poly Prep. În Brooklyn. Și face arte interpretative. Nu știu, ceva de genul ăsta. E destul de simpatic. Dar face și boacăne. Și… Au, am încurcat-o. Stai o clipă.

April așteptă, auzi pași, apoi o mână pusă peste receptor care însă nu estompa decât prea puțin sunetul.

— Saluut, zise Chelsea. De ce dai buzna în camera mea neinvitat? N-ai voie să faci asta! Trebuie să-mi lași posibilitatea să fiu singură, pentru că sunt o adolescentă nesigură pe mine. Și încerc să-mi găsesc drumul în lume. S-ar fi putut să am în mână o cutie de tampoane sau cine știe ce altceva. N-ai auzit nimic din ce-a zis Susannah? *No bueno, padre. No bueno.*

Padre? Stomacul I se crispă nervos. April nu se așteptase ca Chelsea să fi fost la Troy. Nu își dădea bine seama ce zi e și ce se putea întâmpla acasă, la New York, în absența ei. Cum tatăl și fiica se ciorovăiau, degetul i se apropie de butonul de întrerupere. Poate că trebuia să închidă. Poate că era mai bine pentru toți dacă întrerupea conversația, înainte să fi fost cineva rănit, să dea de vreun necaz sau să înceapă Troy să țipe.

Cu pleoapele strânse, își mișcă degetul și mai aproape de butonul de închidere. Ce ușurată s-ar simți dacă ar închide! Să-l lase acolo, în așteptare, să se mire că tot nu l-a sunat.

Capitolul XXVI

— Cu cine vorbești? voia Troy să știe.

Ea tot nu închisese. Pendulând între agonie și frică, April rămăsese pe fir. Poate pentru că se gândea la Susannah și o fărâmă din inima ei se înmuiase la gândul acestei femei educate, frumoase, cu limba ascuțită. Fusese și ea în locul lui April cândva, poate că nu în același fel, dar probabil tot așteptând să se întâmple ceva, întrebându-se câtă vreme o să mai reziste alături de Troy.

— Nu-i deloc treaba ta, sări Chelsea cu gura.

— E momentul să-nchizi. Te tot aud chicotind și înjurând. Trebuia să-ți faci temele. Pentru numele lui Dumnezeu, Chelsea, cum crezi c-o să intri la facultate? Grație farmecului și frumuseții? Nu așa merg lucrurile. Iar eu n-am să-ți pun nicio pilă. Nici nu mă gândesc!

— Vai, tată. Las-o mai moale. Vorbeam cu April. Apreciez încrederea pe care o ai în mine.

— April? E-n regulă. Tu du-te și fă-ți temele la fizică.

Ei i se făcu pielea de găină. Își imaginase o clipă că el o să închidă pur și simplu telefonul și se blestema că n-o făcuse ea mai întâi.

Se auzi fâsâitul telefonului trecut dintr-o mână în alta.

— Mda. Am auzit. Pa, April! strigă ea. O să-ți trimit un mesaj cu privire la genți!

— Pa, Chels, șopti April.

Stomacul i se crispă din nou. Dacă ar fi fost să divorțeze, care erau drepturile ei cu privire la fete? O să poată să ceară un drept de vizită fără să pară nerezonabilă? Se întrebă când avea să le mai vadă, dacă era să le mai vadă.

— April, repetă el, cu glasul tulburat. Erai la un dineu? întrebă

Troy direct, fără vreun salut, fără măcar un „hei”. De-aia n-ai răspuns?

— Mda, da, spuse April și râgâi ușor, gustul de carne și de Côtes du Rhône îi rămăsese undeva în gât.

— Lung dineu. Data viitoare poate-mi dai și mie un telefon scurt?

— Îmi pare rău. Nu m-am gândit că era ceva important.

— Nu m-am gândit că eu nu sunt important.

— Nu asta am vrut să spun.

— Bun, cum a fost dineul? Credeam că marile dineuri nu se țin decât când se apropie licitația. Avea o voce ciudată, un pic prea înaltă, vorbea cu pauze, inegal.

— Nu era un *dineu* adevărat. Doar o masă. La bistroul de peste drum.

— Aha. Cu cine?

Se auzi cum trage un fermoar. Pleca undeva? Și, în definitiv, ia stai! La urma urmelor ce căuta el acasă? La New York era doar după-amiază târzie. Iar el nu se întoarce acasă decât după ora nouă, mai ales dacă trebuie să se mai și ducă în altă parte.

— Stai nițel, spuse April. Ce faci tu acasă la ora asta? Și mi se pare mie, sau îți faci bagajele? Pleci undeva?

— Da! De-asta am tot încercat să te sun. Trebuie să închei o afacere la Londra. Ieri credeam că totu-i mort, dar acum s-a-ntors povestea. Nu credeam că tâmpitul ăla o să bată palma, dar asta e! Nu-l supărați pe Troy Vogt, imbecililor! Aș putea să aștept toată ziua!

— La Londra? Un contract de încheiat?

Era un anunț neașteptat, sau poate că nu tocmai. Dacă o afacere era încheiată undeva în lume, Troy mergea să semneze documentele și să participe la obligatoriul dineu de la final. Firma Stanhope nu mai încheiase o afacere de câtăva vreme încoace, de fapt de mai bine

de trei luni. Așa că veștile erau bune. Oarecum.

April nu-și mai amintea câte afaceri fuseseră încheiate în cei șapte ani de căsătorie sau în cei nouă ani de când erau împreună. Nu-și mai amintea nici câte dintre ele necesitaseră o deplasare în străinătate. Tot ce își amintea era că ultima oară Troy plecase în Singapore. Iar în Singapore se culcase cu altă femeie.

— Da, răspunse Troy. Un contract de încheiat. Cumpărăm nouăzeci la sută dintr-o fabrică de rulmenți. Cred că ți-am povestit.

— Bine! April făcu o pauză. Îmi povestești asta pentru că…

— Îți povestesc pentru că mă gândeam că e indispensabil să-i spui soției că pleci din țară. Majoritatea soțiilor adoră asta.

Încerca să fie grosolan sau doar să aibă haz? Uneori era greu de distins între una și alta.

— Numai la Londra, sau acolo e doar o escală? întrebă ea.

A lăsat pe masă notițele mâzgălite despre un oarecare Goy sau cam așa ceva și despre tot felul de genți, apoi s-a înapoiat la fereastră. În picioare, într-un șort mov de dantelă și o camizolă, se uită la oamenii de pe stradă. Prietenii, perechile, îndrăgostiții, doar doi câte doi. April se gândi la bărbatul ei, a doua zi avea să fie la Londra, la doi pași cu trenul. „De ce nu ne-am întâlni mâine-seară să luăm masa împreună?” ar putea s-o întrebe el. Un rendez-vous romantic pe continent. Dar astă seară n-o să-i spună așa ceva. Și nici ea n-are să i-o propună.

— Londra e aproape de Paris, spuse April cu un ton plat, atât cât să i se șteargă din glas dramul de speranță.

El trebuia să facă primul gest. Nu era un test sau un joc, dar ea nu putea să-și salveze căsnicia fără să simtă din partea lui măcar un strop de dorință ori de demodată tandrețe. Dacă era ea cea care sugera întâlnirea, n-avea să știe niciodată dacă el accepta din milă sau din remușcare. Troy trebuia să-i arate ce însemna ea pentru el.

La drept vorbind, April nu își amintea prea bine dacă Troy cel de odinioară ar fi venit să o întâlnească în Franța sau ar fi așteptat să se întoarcă amândoi la New York. În ultimele luni nu-i fusese ușor să rupă persoana de care se îndrăgostise de persoana pe care și-o dorea, și una, și alta, niște idealuri de neatins. Din nefericire, și probabil că pe nedrept, îi era încă prea ușor să-l considere pe Troy un individ mârșav, lipsit de inimă, nu doar o persoană obișnuită, imperfectă și capabilă să comită erori.

— Așa-i, spuse el, cred că ai dreptate. N-o să mai avem probleme cu fusul orar.

— Aha! Beneficiul fusului orar, oftă April. Prin urmare, amuză-te în continuare.

— Ai vrea să nu mă duc? Asta e problema?

— De ce n-aș vrea eu să te duci? E perfect!

— N-am mai fost plecat de acasă de când…

— Da, știu, îl întrerupse April. Și nu mă deranjează.

Oare chiar n-o deranja? Da, nu, nu prea. Care erau posibilitățile? April nu putea să-i spună să nu se ducă. Aveau un pact, nu era pus în vorbe, dar cu toate acestea exista. Nu se putea să pedepsești pe cineva la nesfârșit pentru aceeași crimă, oricât de mult ai fi vrut. Ori scoți peștele din apă, ori îi dai drumul. April era pe ponton, dar încă nu știa dacă se ducea sau se întorcea de la pescuit.

— Ca să fie lucrurile clare, spuse el ca un excelent negociator, sau poate ca unul execrabil, asta depinzând de ce loc ocupi la masă, trebuie să știi că o să fac drumul împreună cu Willow Weintraub. A muncit și ea la tranzacție.

April nu spuse nimic. Troy suspină.

— Nicio reacție? Nu ai nimic de spus?

— Nu. Zău că nu. Poate doar să nu te culci cu ea și de data asta.

— April, nu-i cinstit.

— Ai dreptate. Dar, ce naiba, mă bucur că vine cu tine. Sunt convinsă că prezența ei e absolut necesară la dineu.

— E la mijlocul perioadei pentru care a fost angajată. Că-mi place mie sau nu, face parte din echipă. Aș fi sugerat să nu vină, să-și caute de lucru în altă parte, dar aș fi fost obligat să-i reziliez contractul. Asta m-ar fi obligat să dau o grămadă de explicații partenerilor mei și companiilor cu care a lucrat. În plus, m-ar putea da în judecată. Așa că asta e.

— Las-o baltă, zise April. E foarte bine.

— N-o să te mai înșel niciodată. Nu știu de câte ori trebuie să ți-o mai spun.

— De fapt, aș vrea să nu te mai aud niciodată spunând niciodată.

April se îndepărtă de fereastră și porni spre baie, perfect conștientă că cei din stradă puteau să-i vadă tot spatele. Îi făcea plăcere, de parcă l-ar fi pedepsit pe Troy. Și alți oameni pot să mă vadă goală! Desigur că lui Troy nu i-ar fi păsat.

— Fapte, nu vorbe, spuse el.

— Cam așa ceva. April își trecu peria de dinți pe sub jetul de apă. Oamenii merg la dineuri în interes de serviciu. Cu membri ai sexului opus. Atractivi, de ce nu? înțeleg.

Dacă avea de gând să-i povestească de paharul băut în compania lui Luc, acum era momentul. O secundă se gândi s-o facă. Dar ce era de spus? Nu voia să-i facă rău și, sincer, îi făcea oarecum plăcere faptul că ține povestea asta doar pentru ea. Desigur, poate chiar așa gândise și Troy cândva despre Willow.

— O, spuse Troy, cu un glas ezitant. Bine, foarte bine.

— Bine.

— Bine.

April nu știa prea bine ce ar fi dorit să-l audă spunând, dar oricum nu „bine” (sfârșit de propoziție, punct).

— Mă gândeam…

Vocea lui Troy era distantă, șoptea. Fără să lase telefonul din mână, April începu să se spele pe dinți.

— …poate când te întorci ar trebui să începem terapia.

April scuipă în chiuvetă.

— Știi bine ce cred despre terapie, spuse ea.

— Dar n-are ce să ne strice, nu crezi?

— Crezi că nu?

— Nu pricep de ce ești tu așa convinsă că lui taică-tău nu-i face bine să se vadă cu persoana cu care se vede. A durat mult…

— Mult nu-i suficient spus!

— …însă are acum o cu totul altă perspectivă asupra raporturilor cu mama ta.

— În primul rând, nici măcar n-am să te întreb cum de ai aflat tu ce perspective are tata, c-or fi ele noi sau vechi, spuse April. În al doilea rând, nu aduce vorba de mama când suntem în plină *discuție*, de acord? Se va termina prost pentru tine.

— De ce oare îți e atât de frică? continuă Troy să zgândărească rana care doare. Ai trecut prin atâtea în viața ta. Povestea asta cu maică-ta ta e foarte serioasă. Oamenii au nevoie de terapie pentru motive mult mai simple. De ce ești atât de pornită împotriva ideii ăsteia?

— Pentru că terapia nu merge, iar eu n-am nevoie de așa ceva. O să trecem și de asta. Într-un fel sau altul, o să trecem.

Cu alte cuvinte, viața ei putea să fie într-o stare deplorabilă, dar n-avea să i se rupă inima. Nu era posibil. Taică-său era dovada vie.

April se întoarse în dormitor. Trase de pătură și se strecură între cearșafuri. Tremurând, s-a uitat la ceas, la lampă, la micile ghemotoace ale țesăturii de lână. Troy nu spunea nimic. Nu-i auzea nici măcar respirația.

— S-ar părea că ieși pe ușă, spuse April auzind închiderea unei imprimante.

Auzi și clinchetul calculatorului și un zgomot înfundat la contactul servietei sale cu biroul.

— Da. Vine imediat mașina să mă ia de jos. Te iubesc, April.

— Și eu.

— Și mi-e dor de tine. Încă de pe-acum.

— Atunci vino, îi scăpă, spre propria ei surprindere. Al naibii, vinul ăla. Vino la Paris. E atât de aproape! O să fim atât de aproape! Chiar dacă vii doar să mâncăm împreună într-o seară. Un rendez-vous romantic. De fapt sună chiar sexy.

— Sună minunat, spuse el imediat. Dar n-o să fie timp. E o călătorie strict dus-întors.

Dus-întors. Era exact genul de tranzacție de care se temea April, în mai multe privințe. Troy știa că e întoarsă pe dos, încă nedumerită care era poziția lor unul față de altul, dar nici nu *încerca* măcar să ia în considerare o posibilă călătorie Londra-Paris. April se strădui să privească în viitor, să-și imagineze cum avea să i se pară retrospectiv momentul ăsta. Oare ăsta era momentul când trebuia să își dea seama că s-a terminat între ei?

— Ah! A sosit mașina. Bun, trebuie să plec. Te sun de pe drum. Te iubesc.

— Poate-aș da eu o fugă până la Londra, vru April să zică. Însă el închisese telefonul.

April oftă, se întinse și stinse lampa. Era prea multă liniște. Era aproape trist. Aruncă cearșaful și plecă în picioarele goale spre fereastră. Rămase aproape goală în lumina lunii a treia oară în seara aia. Se aplecă să deschidă una din ferestre, să lase să intre aerul nopții.

Înapoi în pat, și le închipui pe Marthe și pe Jeanne și se gândi la

magnații îmbogățiți din guano de liliac, așteptând să o ia somnul, în vreme ce zgomotul Parisului ajungea la ea prin fereastra deschisă. Încercă să-și șteargă din minte cuvintele lui Troy. N-o să fie timp. Era prima oară când o refuza fără ocoliș. Dar, la urma urmei, era de asemenea prima oară când ea îi dăduse prilejul s-o facă.

Capitolul XXVII

Era vineri.

Era și a cincea zi de când April era la Paris și a doua de când Troy era la Londra.

El trebuia să se întoarcă acasă luni. Cum spusese, nu era mult timp. Totuși, când se gândea la Willow Weintraub și la tot ce se putea întâmpla între acum și atunci, timpul părea o veșnicie.

Își petrecuse dimineața făcând inventarul pieselor transportate din apartamentul lui Marthe în subsolul casei de licitații, în ciuda pesimismului inițial al lui Olivier, reușiseră să le facă loc. April arunca un ochi printre lucruri, inspectând ștampilele și semnăturile meșterilor, plimbându-și degetele pe suprafețele lăcuite, bine finisate, și întrebându-se ce mobile fuseseră relăcuite. Însă avea tot timpul senzația că Troy ar fi pe-aproape.

Conversația lor îi furase liniștea două nopți de-a rândul. Invitația refuzată o umpluse de o dorință pe care n-o mai simțise de nouăzeci de zile. Îl dorea, fir'ar el să fie! De fiecare dată când se întorcea în pat de pe-o parte pe alta se aștepta să fie lângă ea. Ar fi jurat că-i simte mirosul, că-l aude râzând pe aproape.

Pleacă de-aici, Troy, își spunea. Sau, mai bine, vino.

Muncind la subsol ar fi trebuit să aibă mai mult randament decât la apartament. Marthe nu mai era atât de prezentă. Astfel lipsea un

motiv de distragere mare cât America de Sud. (Dorește cineva niște guano de liliac?) Era cu neputință să ți-o imaginezi pe Marthe în subsolul ăla de beton cu podeaua acoperită cu mochetă industrială și cu iz de umezeală. Din păcate și la subsol tot muncă era, iar April se gândi că prezența lui Marthe era poate estompată doar de cea a lui Troy. Până la jumătatea după-amiezii nu realizase mare lucru, astfel încât se hotărî să se oprească. Se simțea dezorientată și o durea spatele din pricina lipsei de somn și de soare.

Urcă scara și odată ajunsă în holul clădirii se gândi că, dacă tot nu putea să scape de fantoma lui Troy, era mai bine să-l caute pe adevăratul Troy. Îi spuse portarului *au revoir,* scoase telefonul și trase o gură bună de aer. „Vino la Paris”, îi scrise soțului ei. „Te rog. Îmi lipsești.” Trimis. Ca să nu aibă timp să se răzgândească.

Vremea era neobișnuit de vântoasă și de mohorâtă pentru acea zi de iunie. Cum vântul îi biciuia fața, April își înfipse pumnii adânc în buzunarele trenciului. La jumătatea drumului spre casă i-a sunat telefonul. Bâzâia iar și iar, interminabil. Nu se așteptase ca el să reacționeze atât de iute, și mai cu seamă să o sune. Poate că totul se aranja până la urmă. April se refugie într-o cofetărie și își trase eșarfa peste gură.

— Vii? spuse ea, retrăgându-se în colțul cel mai îndepărtat ca să nu fie luată drept client. Deci vii la Paris. O să fie bine. Avem nevoie de asta.

— Într-adevăr avem nevoie. Dar nu știam că sunt invitată. Când plec?

Birdie. April ar fi trebuit să-și dea seama. Sau mai degrabă ar fi trebuit să se uite cine o sună, ca orice persoană normală. Unde naiba îi era capul? Era o prostie să își închipuie că Troy îi răspunde la telefon în mijlocul unei zile de muncă în Europa. Cum făcea oare de o nimerea greșit de atâtea ori la rând?

— O, salut, Birds, spuse ea. Am crezut că e Troy.

— Troy? Se auzi un fâsâit, urmat de o ploaie de înjurături. Fir-ar să fie! Mi-am vărsat iaurtul grecesc în sutien.

— O să miroasă frumos mai târziu.

— Ce tot spui, exclamă Birdie. Aici sunt cel puțin șaizeci și cinci de grade. Cu o umiditate de miliarde de miliarde la sută.

— Mă bucur că nu exagerezi niciodată.

— Ce-i povestea asta cu Troy la Paris? întrebă Birdie. Vine să te vadă?

— Am discutat despre asta, răspunse April. Nici nu era complet fals. El e de fapt pe partea cealaltă a Canalului, la Londra. Pentru o semnătură.

De-abia îi *scrisese* un mesaj. Se putea ca planul ei să se realizeze în mai puțin de o oră. Troy nu putea să mai spună nu încă o dată. Nu se putea.

— Uau! strigă Birdie. M-aș mira să se rupă de la petrecere.

— Pardon?

April se ascunse și mai bine în colț, puțin îi păsa că e singura persoană care sporovăiește nepoliticoasă la telefon.

— Și prietena mea cea mai bună e acum la Londra, spuse Birdie. O știi pe Hailey… Cred că ai cunoscut-o…

— Sigur.

De fapt nu-și amintea deloc de ea.

— Hailey este asistenta executivă a unui mare șef de la Carlyle. Și ei încheie o afacere la Londra săptămâna asta. Cum se cunosc bine, ce naiba, jumătate dintre ei au lucrat la amândouă firmele, ei bine, fac petrecerile împreună. Ea l-a și văzut pe Troy! Deși se presupunea ca eu să nu dau din gură…

— L-a văzut pe Troy făcând ce?

Brusc i s-a părut că e prea cald în cofetărie. Își desfăcu eșarfa și se

apucă să-și facă vânt cu un șervețel.

— L-a văzut la petrecere, spuse Birdie. La Clubul Beauchamp. Era toată banda, cei de la Stanhope, de la Carlyle, plus toți intermediarii.

— Toți intermediarii, repetă April. Intermediarii erau avocații, consultanții specializați în problemele mediului înconjurător.

— Da. Se pare că se bea serios. Stau treji toată noaptea, iar dimineața merg direct la întâlnirile de afaceri. Hailey a devenit expertă în mersul direct la lucru, încă beată, dar până și pentru ea e prea mult.

Și mult prea mult pentru April. Se bea serios, și ce-i cu asta? Asta fac tipii din finanțe când e să petreacă. Sticle de vin de cinci mii de dolari bucata, note de bar care devin știri internaționale și care provoacă dezgustul americanilor cinstiți și muncitori. Pentru April nu excesele contau. Conta unde te conduceau excesele.

April știa cum e Troy când se despărțea de imaginea lui lustruită, cu părul lins. O știa și Willow, după cum se văzuse cu *incidentul de la Singapore,* dar experiența lui April mergea și mai departe în trecut.

La început o intimidase bărbatul acesta care mai târziu avea să-i devină soț. Avuseseră patru întâlniri, cinci dacă iei în considerare și întâlnirea din sala de așteptare pentru business class și întârzierea zborului. Dar după acele patru întâlniri și jumătate, April habar n-avea cât o să mai dureze.

Se înțelegeau bine. Se înțelegeau chiar de minune. Asta nu fusese niciodată o problemă. Troy era simpatic, atent și spunea exact ce trebuie tot timpul. Intimida cu personalitatea, cu înfățișarea lui, haine impecabil călcate, maxilare incredibile, părul de culoarea nisipului, întotdeauna impecabil pieptănat, câteva fire albe pe la tâmple. La început, ea stătea la pândă și aștepta să-l prindă făcând un pas greșit.

Fusese și atunci, la New York, un dineu după o semnătură. April

nu mersese, de bună seamă, n-avea nimic în comun cu afacerea aceea și foarte puțin de-a face cu Troy. Dar el se dusese la dineu, apoi venise fără să se anunțe la ea acasă. Când deschise ușa, îl văzu sprijinit de perete, cu părul ciufulit și zâmbind ușor. Drace, își zise atunci April. Arăta mult mai bine când avea aerul un pic neglijent.

Troy rămăsese peste noapte, iar ce se petrecuse între ei fusese mai puternic decât tot ce cunoscuse ea vreodată, deși trecuse printr-un număr rezonabil de experiențe cu care să facă o comparație. Nu numai faptul în sine. Desigur că asta îi luase multă vreme, dar au râs și au pălăvrăgit și s-au bucurat unul de altul până când a răsărit soarele. Ei însă nu puteau să vadă răsăritul. Locuința ei de atunci nu dădea spre o priveliște remarcabilă. Cu toate astea simțiseră împreună cum se revarsă lumina peste ei. April a știut atunci că asta fusese, nu putea să se mai întoarcă la o viață din care el să lipsească, cel puțin pentru o vreme.

Chestia cu Singapore era că April nu putea s-o condamne pe Willow, nu întru totul. Înțelegea bine cum se petrecuseră lucrurile. Și îi era teamă că așa ceva avea să se întâmple și la Londra.

— April, zise Birdie, mai ești pe fir?

— Da, iertare. Sunt într-un magazin… E cam aglomerație…

Își înghesui eșarfa în geantă, dar continua să se simte sufocată, ca și cum ar fi avut-o încă strânsă în jurul gâtului. Parfumul și culorile (ah, *les macarons* roz, portocalii, galbene, albe) începuseră să i se învârtă în jur, de parcă o drogau cu zahărul lor. Vocile răsunau ca prin ceață, oamenii, ca niște acrobați de circ, treceau pe lângă ea grăbiți.

— Birdie, trebuie să te las, spuse ea. Nu e îngăduit să telefonezi înăuntru. Te sun eu mai târziu.

April se întoarse, dezorientată. Îi trebui un minut să găsească ușa.

— Pardon, spuse April strecurându-se printre cei din jur.

Pardonnez-moi.

Cineva i-a rostit numele. April a țâșnit afară. Clopoțelul tot mai suna deasupra ușii în vreme ce înainta pe trotuar. A dispărut după colțul cofetăriei cu vitrina de sticlă, tot încercând să își regăsească suflul. A continuat să meargă pe lângă clădirea veche de piatră. Respira prost, trăgea aer pe gură, dar era incapabilă să își regleze respirația, aerul îi scăpa din piept ca apa printr-o sită.

Capitolul XXVIII

— April, spuse o voce.

Scutură din cap.

— April!

O mână o strângea de umăr. April deschise gura să țipe și ridică geanta în aer, gata să se apere de cel care o ataca.

— *Avril!*

Se opri brusc, dar geanta își urmă mișcarea și o lovi pe ea însăși în cap.

April căzu în fund și ridică ochii la bărbatul ciufulit din fața ei, care zâmbea amuzat. Abia îl distingea prin părul care-i intra în ochi, dar și din cauza loviturii pe care și-o dăduse singură.

— Ah, rosti ea. Luc. Salut.

— Pari foarte nervoasă. Pe deasupra, stai pe jos. Nu-mi face plăcere să te întreb ce e evident, dar te simți bine?

Se simțea bine? întrebare fără răspuns.

— *Bonjour,* spuse ea și se șterse la nas cu dosul palmei. Îmi pare rău. Nu te-am văzut. M-ai speriat.

— S-ar părea că fac asta cam des. E totul în regulă? Mi se pare că ești tare tulburată.

— Nuuu! răspunse ea, cu o voce frântă. Tulburată? N-am nimic! Absolut nimic!

Încercă să se ridice cât putea de grațios de unde căzuse, lângă zidul cofetăriei, în vreme ce folosea o enormă geantă Chanel matlasată drept armă de apărare.

— Dacă ești sigură…

— Întru totul. Ce mai faci?

— Fac bine, răspunse el și iar zâmbi ironic. Firește că zâmbi! în orice caz, trebuie să-ți spun că mă bucur c-am dat de tine. Am o grămadă de vești bune, chiar aici în servietă. Veneam să-ți comunic asta, când am văzut o ciudată, dar fermecătoare persoană ieșind în goana mare dintr-o cofetărie.

— Nu eram în goana mare. Era mai degrabă o plecare grăbită.

— Ciudat cum vezi tu lucrurile. În orice caz, viața lui Marthe ia o turnură fericită.

Luc scoase un teanc de foi din servieta de pe umăr.

— Are un apartament nou! Nu mai îngheață apa în lighean! Astea sunt legate cu o panglică galbenă, cred că asta arată o întorsătură pozitivă pentru *madame* de Florian a noastră. Sau poate am interpretat eu aiurea culoarea.

— Sunt din jurnal? râse April. Era mai ușor să râdă decât să plângă. Sunt pentru mine?

— Sigur. Doar ți-am spus că poți să le citești. N-a fost suficient de clar?

Luc îi înmână pachetul de hârtii. Ea îl luă fără nicio vorbă.

— Îl întâlnim acum și pe Boldini, spuse el cu un zâmbet și mai larg.

April le ținea strâns lângă corp, nedumerită de ce se petrecuse în ultimele șapte minute, sau de ce s-ar fi putut petrece dincolo de Canalul Mânecii. Își scutură capul, încercând să se dumirească.

— Te simți bine? întrebă Luc a treia oară. Ceva pare să te supere.

— Nu știu. April oftă. Habar n-am.

Căsnicia ei, bărbatul ăsta care apăruse din senin, tensiunea încercării de a o trata pe Marthe cum se cuvine… nu era de mirare că simțea nevoia să se sprijine de zid. Într-un fel ar fi dorit să alunece din nou jos lângă el.

— Mersi pentru jurnal. Mă bucur că ne-am întâlnit din întâmplare. Te-a scutit de un drum. Pe curând.

Se întoarse și o luă la goană în sens opus. Era convinsă că Luc o urmărește și înainta imprudent, în mare viteză, călcând pe carosabil. Dacă îi bara cineva drumul putea să nimerească drept în calea nebunilor de pe motociclete.

— O să fii strivită ca o clătită, îi strigă Luc din urmă. Nu făcuse mare efort să țină pasul cu ea. Salut! Așteaptă! Trebuie să vorbim!

Apucând-o de braț, o trase pe trotuar și o conduse printre două porți verzi de fier. Ea clipi. Brusc nu mai era vânt, nu se mai auzeau motociclete, nu mai erau oameni în jur.

— Unde suntem? întrebă ea, lăsându-și brațul moale în mâna lui Luc.

Se uită în sus la ferestre, unde jardinierele explodau de culori: roz, roșu și portocaliu. Erau înconjurați de pereți acoperiți cu iederă. La picioarele lor, o potecă pietruită. La capătul potecii, o bancă. April se îndreptă spre ea călcând pe iarba din jur.

— Într-o curte, răspunse Luc. Un loc de odihnă.

— Ce frumos! spuse April și se așeză pe bancă. Printre alte lucruri pe care le iubea la Paris erau numeroasele locuri unde puteai găsi singurătatea, nenumăratele spații lăturalnice unde să evadezi. Parisul era o destinație, desigur, dar unde puteai să faci o mie de călătorii.

— E-adevărat, spuse Luc. Tare frumos.

El rămase în picioare, aproape provocator, o aștepta să se ridice și să refuze răgazul pe care i-l sugera. S-ar fi potrivit cu felul ei de a fi, *non?* Dar glasul îi era atât de blând, încât April fu bucuroasă de odihnă și fericită să profite de momentul acela de confort.

Acest moment. Parcă devenea prea plăcut.

— Bine, zise April de pe bancă, străduindu-se să aibă un ton mustrător. Sper că n-am intrat pe proprietatea privată a cuiva. Nu vreau să fiu arestată.

— Nicio grijă. Dacă ne întreabă cineva, am venit la un dentist care are cabinet în clădirea aceea.

April se gândi atunci la dentistul ei, cu cabinetul plin de mobile de prost gust, cu un acvariu și un ghișeu din imitație de lemn. Revedea coridorul îngust și liftul mic de metal care funcționează doar marțea.

— Până și mersul la dentist e formidabil în orașul ăsta, spuse April în glumă.

— Ai avut o zi lungă, *madame* Vogt? Pari hărțuită.

— Mersi. Hărțuită. Ești prea drăguț. Da, o zi lungă, o săptămână lungă, o lună lungă. Chiar și mai lungă.

Luc tăcu. April își scărpină brațul stâng.

— Nu-i nevoie să te ocupi de mine ca de un copil, știi?

April se aștepta să se așeze lângă ea, de fapt o părticică din ea chiar își dorea asta. Dar Luc rămânea în picioare, pe poteca de piatră lustruită, cu mâinile în șold, cu razele soarelui strecurate prin părul lui negru.

— Ce-a fost atât de neplăcut astăzi? întrebă Luc.

— Doar asistenta mea. April scutură din cap. M-a sunat. Și… E grozavă. Mi-e foarte dragă. Dar câteodată mă cam calcă pe nervi.

— Înseamnă că-i franțuzoaică.

Pe April o pufni râsul.

— Nu, nu-i franțuzoaică. Nu sunt dreaptă cu ea. E o asistentă fantastică. Poveste lungă. Și, de fapt, nici nu-i vorba de ea. N-are rost, e ceva stupid. Vreau să zic, toată povestea asta.

Luc încuviință. N-avea să împingă lucrurile mai departe.

— Vrei să te las o clipă singură? o întrebă el.

— Nu cred. Dar nu te simți obligat să rămâi cu mine.

El făcu un gest spre jurnale.

— Descopăr că, dacă sunt agitat, cititul îmi face foarte bine.

— Aha, foarte înțelept! Din partea unui francez! zise April și încercă să nu zâmbească. Acum pentru că vorbești despre asta, recunosc că e o soluție excelentă.

Brusc se stârni din nou vântul. Lui Luc îi flutura părul pe frunte, iar pe ea începură să o înțepe urechile. Își înfășură din nou eșarfa în jurul gâtului.

— Bine, atunci ne vedem curând, spuse Luc. Distracție plăcută cu jurnalele!

— Mulțumesc, Luc. Din nou. Pentru tot.

— Toată plăcerea e de partea mea! Aș face orice pentru zâmbetul unei fete frumoase.

Cu un mic gest, Luc o salută, îi aruncă o ocheadă, se întoarse și porni să iasă din curte, fără griji, cu mersul lui obișnuit, fără să se întoarcă măcar o dată.

April îl observa; la poartă s-a oprit și și-a aprins o țigară. Vântul aduse înapoi spre April fumul și un iz de parfum. Deși filtrat de distanță și de parfumul ultimelor flori din copacii din jur, acest iz îi dădu impresia că Luc e tot lângă ea. April își schimbă poziția pe banca crăpată, de piatră, și așteptă să se potolească vântul. În vreme ce niște porumbei ciuguleau pe lângă picioarele ei, desfăcu panglica primului teanc. Nu citise încă niciun cuvânt, dar îi și revenise zâmbetul pe buze.

Capitolul XXIX

Paris, 15 octombrie 1891

Ei bine, s-a făcut! Am trecut și de asta. Am făcut un progres! Un apartament nou! *Je l'adore!*

Dacă trebuie s-o spun, uite, e micuț și nu prea departe de locul unde stăteam, iar asta nu numai într-un sens. Totuși, e al meu și e călduros și e loc pentru (aproape) toate rochiile mele. Mai grozav decât orice, e pe gratis. Pierre nici nu vrea să audă să-l plătesc eu din salariu.

Pierre, ah, Pierre! Am petrecut câteva săptămâni superbe la plimbare prin Paris, cumpărând cadouri și bijuterii, cinând la cele mai bune restaurante. Dar acum a plecat în Argentina să se ocupe de guano și de chestii de mai mică importanță. Când se întoarce o să ne căsătorim, așa a decretat el. Nimic nu-l poate ține departe de mine, spune el, cu excepția morții. Nu i-aș dori nicicând moartea bietului om, dar sper să-și petreacă restul vieții ocupându-se de guano.

Să nu fiu înțeleasă greșit. Pierre e o persoană simpatică, dar nu e bărbatul lângă care să mă trezesc în fiecare dimineață. Nu vreau să sărut nasul ăla mare și borcănat sau să-i ating urechile alea mici și păroase în fiecare seară la culcare. E un tip agreabil, dar eu n-am nici optsprezece ani încă, așa că nu sunt pregătită să trag oblonul și să renunț la tot restul vieții mele, mai cu seamă dacă el e cel care o propune.

Din păcate am făcut multe promisiuni și o să iasă chiar scandal când se întoarce. Pot doar să sper că nu revine. Pe baza celor spuse de fetele de la căminul de dinainte, bărbații din America de Sud nu

se mai întorc niciodată. Desigur, spre deosebire de bărbații cu care aveau ele de-a face, al meu chiar venea din America de Sud.

Fetele de la *hôtel des femmes*… Louise și Gabrielle și Aimée. Credeam că o să fiu tristă dacă plec. Mă așteptam să contemplu timpul petrecut cândva împreună cu un amestec de zâmbet și lacrimi. Dar în vreme ce încărcăm ultimul cufăr și îmi puneam pălăria, m-am simțit de-a dreptul ușurată că plec din locul ăla uitat de Dumnezeu. Când fetele s-au adunat să-mi spună adie*u, am* observat cât de îmbătrânite păreau, cât erau de uzate de orașul ăsta și de ocupațiile lor. Mai cu seamă Aimée mi s-a părut întotdeauna frumoasă. Dar când a pășit în hol, în lumină, pentru un ultim la revedere, felul în care arăta a făcut să mi se strângă inima. Părea bătrână, mototolită. Machiajul i se înfundase în riduri ca noroiul crăpat pe fundul uscat al unui râu.

Bătrâna avusese dreptate când prezisese că o să fie la mare căutare camera mea. În ultimele zile înainte de plecarea mea a avut tot timpul discuții cu potențiale locatare care se certau și cotcodăceau ca niște găini bete. Eram prima persoană care pleca din proprie inițiativă, în loc să fie aruncată afară sau să moară de un sifilis oribil. Din pricina asta bătrâna a fost teribil de nesuferită. Mi-a făcut foarte mare plăcere să trec pe lângă ea aruncându-i un scurt *au'voir* și făcându-i cu ochiul așa cum face Emilie.

Coborâsem toate treptele, aproape că plecasem definitiv, când s-a auzit o voce mititică de lângă un lampadar.

— Jeanne Hugo? a zis șoricuța aia de femeie.

Aproape că nu m-am întors, mi se părea că urechile îmi joacă o festă.

— Jeanne Hugo, a zis iarăși vocea, Daudet?

M-am răsucit brusc, aveam cuvintele în gușă, gata să iasă sub formă de înjurături. Apoi am recunoscut-o. Era Marguérite, mititica

de lângă mine de la procesiunea de nuntă a lui Jeanne, cu nu știu câte luni în urmă. Valiza ei uzată a fost dovada că ea era corpul fierbinte care avea să-mi ia locul în camera aia rece.

— *Bonjour,* i-am spus și i-am reamintit cum mă cheamă. Ce plăcere să te revăd.

Marguérite mi-a făcut o reverență, ce i-o fi venit! Apoi am văzut-o radioasă, cu fetișoara aia a ei, cu obraji roz, cu dinți albi și micuți, cu ochi căprui, mari și umezi. Aveam în fața mea o femeie în miniatură, cu brațe mici, talie subțire, micuță întru totul, poate cu excepția pieptului, care sfida natura. S-ar fi spus că e copilul cuiva. Restul fetelor păreau să fi ieșit din pământul rece, maroniu, sau să fie făcute într-o fabrică, în condițiile cele mai rudimentare. Marguérite era altfel. În acel moment am simțit nevoia să o salvez. Nu știam că posed o astfel de înclinație.

— Ești aici pentru camera mea? am întrebat-o.

— Da. Am fost foarte bucuroasă să găsesc un loc, mi-a spus, de parcă era o mică regină, și nu un prunc într-o stare deplorabilă. Acum trebuie să-mi găsesc și de lucru.

A ridicat ochii spre clădire. I-am urmat privirea și am întrezărit-o pe Louise care privea pe fereastră. Mi-a stat inima în loc.

— Draga mea fetiță, i-am spus de parcă eram maică-sa, deși n-am decât un an sau doi mai mult decât ea. Ești sigură că asta vrei? Acest *hôtel?* Oamenii de-aici? Tu vezi că eu plec.

Și n-o fac fără motiv.

— Dacă sunt sigură? i se strâmbase toată fața. Cum să zic, nu prea am o mie de soluții.

— Soluțiile ni le găsim singure, i-am spus și am și băgat mâna în geantă. Aș vrea să-ți dau ceva.

I-am împins în mână niște bani.

— Dar nu pot…

— Sigur că poți. Te rog, înainte de a-ți lua o slujbă sau de a te împotmoli călcând pe urmele fetelor astea, gândește-te ce fel de viață îți dorești. Sper ca banii ăștia să-ți ofere un răgaz de gândire.

— Și tu ce faci de-ți permiți să dai bani unei străine? m-a întrebat. Las-o baltă, știu de fapt ce faci!

— Nu, am sărit eu. Nici gând. Ai auzit de Folies Bergère?

— Cabaretul? m-a întrebat, și iarăși i s-a înviorat fața. Am văzut afișele. Chiar există? Și fetele alea frumoase chiar sunt înăuntru?

— Sunt, i-am spus. Și fetele alea, și multe alte lucruri. Știu pentru că eu lucrez acolo.

— Dansezi cancan? Aproape că îi săriseră ochii din orbite. Ce nemaipomenit!

— Nu, nimic de genul ăsta. Eu lucrez la bar! Vocea mi se ridicase până la cer. E o slujbă extraordinară!

— Aha! Era în mod clar dezamăgită. Până și pieptul parcă i-a căzut. Bine, mulțumesc c-ai stat de vorbă cu mine.

— Înainte de a respinge ideea, dă-mi voie să îți spun câte ceva. În primul rând, uniforma e superbă. Slujba e bine plătită și cunosc oameni foarte interesanți. Și, mai important, asta îmi permite să-mi închiriez un apartament cu mult mai bun decât acesta.

E adevărat că nu datorită slujbei îmi plăteam noul apartament, dar fără Folies Bergère n-ar fi existat niciun Pierre și niciun nou apartament, așa că tot la asta revenea.

— De ce-mi spui toate astea? m-a întrebat Marguérite.

— Poate s-ar găsi și pentru tine o slujbă.

Vorbele astea au țâșnit din gura mea așa cum vedeam adesea țâșnind muci din nasul lui Pierre când râdea. Nu aveam niciun fel de autoritate să-i ofer o slujbă. De-abia obținusem o slujbă! Dacă intra pe ușă Marguérite, Emilie ar fi putut ori să moară de râs, ori să-mi tragă un șut în…

— Zău? a zis Marguérite. Crezi că s-ar găsi?

— Sigur că da.

Minciună. O prostie totală. De fapt, aș fi putut pune pariu pe salariul pe-o lună că nu s-ar dovedi niciodată posibil. Sau că s-ar dovedi valabil în pofida mea. *Bien sûr, mademoiselle!* Sigur că putem să-ți oferim ceva. De fapt, tocmai ne-a părăsit fata de la bar!

— Sunt acolo aproape în fiecare seară i-am spus lui Marguérite, înfundându-mă și mai mult, dar incapabilă să mă opresc. Te rog să vii să mă cauți. O să văd ce pot să fac.

Dacă nu pe Emilie, o să pot conta pe Gérard, m-am gândit eu. Deși părea dur pe dinafară, era mai ușor de mișcat din loc decât pisica bolnavă care-mi miorlăise noapte de noapte la fereastră.

— Mulțumesc, mi-a spus Marguérite, cu niște ochi mai rotunzi și mai umezi ca niciodată, atât de adânci, că parcă o înghițeau chiar pe ea cu totul. Apreciez gestul tău.

— Te rog să vii să mă cauți, am repetat. O să te aștept!

Asta s-a întâmplat acum trei zile. În fiecare seară mă mișc între tejgheaua barului și sticle. Zâmbesc și farmec lumea. Spun ce trebuie și o-ntorc unde trebuie, asigurându-mă tot timpul că sunt în lumina ideală. În vreme ce flirtez și pretind că totul e minunat, posibilitatea să apară Marguérite îmi stăruie în minte.

N-ar fi trebuit să-i spun să mă caute. E o idee frumoasă care foarte iute se poate transforma într-un necaz. Deja i-am luat lui Emilie locul de cea mai frumoasă servantă de la Folies. Eu nu dansez cancan, dar am deja un nume, ca să nu mai vorbesc de dreptul de a hotărî cine poate să-mi ridice fustele.

Marguérite e necioplită și zdrențăroasă, dar sub mizeria corporală are o strălucire a ei. O vizită la un bun coafor plus o doză bună de spălat și albit, și mica Marguérite ar putea să mă depășească. Am progresat mult, dar picioarele pe care stau sunt

încă nesigure. Urc scara, dar încă nu-i văd capătul. Emilie bombăne că atrag toată atenția asupra mea și că i-a scăzut teribil câștigul de la sosirea mea. În câteva luni mi-ar veni mie rândul să spun același lucru despre Marguérite.

Dar trebuia s-o chem. Trebuia să-ncerc s-o iau cu mine spre acest loc necunoscut pe care încerc să-l ating. Mi se făcea rău gândindu-mă la mutrița ei de șoricel intrând în rândurile acelor *filles soumises.* Ah, halul în care profesia aia decimează femeile zilnic, puțin câte puțin! Marguérite e așa de mică, dureros de fragilă, de slăbuță. Bărbații ar transforma-o rapid în nimic.

Adevărul e că, din clipa în care am văzut-o, am simțit o legătură între Marguérite și mine, am avut de îndată un sentiment matern față de ea, lucru care, doar bunul Dumnezeu o știe, e cu adevărat neașteptat la mine. Nu ne despart decât câțiva ani, dar parcă cineva mi-a trimis-o mie să o protejez. Și chiar dacă se va dovedi că Marguérite îmi face concurență, o femeie nu poate trăi numai printre bărbați. O vreau pe lângă mine.

Cred că și ea simte același lucru, nu cu privire la bărbați, ci cu privire la legătura asta invizibilă dintre noi. Există un sens în faptul că a venit să se mute în camera mea. Există un sens în faptul că a ascultat ce i-am spus să facă și ce nu. O să vină, sunt sigură. Încă nu l-am avertizat pe Gérard. Sper doar să avem loc amândouă sub aripa lui.

Capitolul XXX

Paris, 2 februarie 1892

Nici nu-mi amintesc când am văzut soarele ultima dată. E frig ca naiba, până și zăpada e mai înghețată decât ar trebui să fie. Fie și

doar să te dai jos din pat dimineața și e nevoie de multă voință. De mai multe ori m-am gândit chiar să-mi pun niște cărbuni fierbinți în buzunare când mă duc la slujbă. Chiar și Marguérite își ține pieptarul rochiei încheiat până sus!

E teribil târșâitul ăsta de acasă la muncă și înapoi. Mi se lipește zăpada pe botine și mă udă până la degete. Nu știu cum, dar am mai multă zăpadă în botine decât pe dinafară. Apartamentul meu e cald, măcar în comparație cu cel de dinainte, dar în ciuda faptului că pun tot timpul cărbune în sobă, rămâne suficient de umed ca să nu pot zice că e confortabil.

Marguérite și cu mine ne lipim una de alta noaptea. E singurul mod de a ne încălzi. Adesea totuși trebuie să dorm singură. Orele ei de lucru diferă de ale mele, dat fiind că ea participă la spectacol, în vreme ce eu sunt doar fata de la bar. Zâmbesc scriind despre asta. Când Marguérite m-a anunțat că avansase și că avea de-acum propriul ei număr în spectacolul de la Folies Bergère, n-am simțit gelozia pe care o anticipasem.

Cu fiece zi care trece sunt tot mai fericită să fiu servantă, și nu dansatoare de cancan ori contorsionistă. Marguérite face parte dintre contorsioniști. E angajată pentru pieptul ei care arată nemaipomenit când e răsucită și i se văd sânii pe sub subțioară. Pot să jur că-ntr-o zi o să rămână înțepenită în poziția aia! Din păcate, eu n-am niciun talent special și nici cine știe ce sâni, așa că rămân la bar. *Eh bien! Je suis heureuse!*

Pierre continuă să mă amenințe cu iminenta lui reîntoarcere din America de Sud, iar eu continui să-l descurajez. Cine vrea să fie la Paris în plină iarnă? Mocirla cea mai pură! Nu-l mint deloc. Îmi exprim de asemenea convingerea că un bărbat trebuie să-și caute plăcerea și când nu e lângă iubita lui. Sunt zvonuri că doamnele din America de Sud, pentru bani, le întrec chiar și pe parizience. Eu tot

aștept să mă întreacă vreuna! De-abia aștept!

Vorbind de rușine (sau de lipsa ei!), Joseph Pujol mi-a devenit foarte bun amic. Obișnuiții de la Folies Bergère îl știu cu porecla de *Pétomane,* cel mai mare specialist în bășini din lume. Pe afișul lui scrie că e unicul interpret care nu plătește drepturi de autor compozitorilor! Când s-a apropiat prima oară de bar și mi-a spus cum își câștigă el existența, nu l-am crezut. Cine l-ar crede? Apoi l-am văzut pe scenă și, într-adevăr, n-am mai avut dubii. Și nici simțul olfactiv.

Joseph e autorul unuia dintre numerele cele mai reușite. Oamenii vin cu două ore înainte ca să nu rateze numărul lui și nici nu mai găsesc locuri (sau trebuie să ia loc în rândul întâi, cea mai primejdioasă poziție!). N-ați auzit niciodată atâta râs și atâtea aplauze ca atunci când e el pe scenă. Nici măcar când se produce Marguérite, cu răsucelile și cu limbajul ei colorat! Bănuiesc că suntem toți încă la vârsta copilăriei!

Ce îmi place cel mai mult la iubitul nostru specialist francez în pârțuri este grupul lui de prieteni. N-am văzut în viața mea o colecție mai impresionantă de artiști și de oameni luminați prezenți când Pétomane se apleacă și-și expune bucile: Emile Zola și Edgar Degas, și micuțul prieten italian al lui Degas, pictorul Giovanni Boldini. Cu toții îl adoră. Așa se face că el e la curent cu cele mai bune bârfe.

Joseph zice că mai cu seamă Boldini mă place. Vrea chiar să mă picteze! Deși Marguérite se îndoiește că ar fi adevărat. Ea zice că: „*Pétomane* scoate vânturi pe la amândouă capetele, ca de obicei”. Eu nu pot să spun că nu m-aș bucura să mă placă, sau să-mi facă portretul, sau și una, și alta. E un bărbat atrăgător și un portretist reputat, cel puțin așa mi se spune.

După vorbele lui Proust (cel mai mare colportor de bârfe din

lume), Boldini a devenit cunoscut în timpul Expoziției Universale din 1889, când era comisarul secției italiene. Pe vremea aia n-aveam decât cincisprezece ani. Cu toate că *Sœur* Marie m-a dus la expoziție, n-am avut ochi decât pentru noul turn Eiffel, care era înjurat de toată lumea. Ce copil crescut la mânăstire n-ar vrea să vadă direct cu ochii lui Turnul Babei? Se spuneau atâtea lucruri contradictorii despre structura aia nenorocită, că sunt surprinsă că Boldini, italianul, a mai avut parte de măcar un pic de atenție!

După câte se povestește, Boldini era de ceva vreme la Paris în momentul expoziției. Preluase de la *monsieur* Sargent un atelier cu câțiva ani înainte. Se pare că Boldini fusese celebru la Londra înainte de a veni în minunatul nostru oraș. N-am avut nicio confirmare a acestor povești, dar, ca să se știe, asocierea lui cu cel mai admirat bășinos e reclama cea mai bună!

Monsieur Boldini e un omuleț caraghios, nervos și arțăgos. Totuși are ceva fermecător, pomeții aceia proeminenți și fruntea, trăsăturile fine și ochii lui albaștri nemaipomeniți. E ceva mai în vârstă decât mine, chiar și decât Pierre, dar e cumva plin de tinerețe. Poate pentru că se înfurie așa de ușor! Ce de fițe face! Jur că se apucă să urle până și când nu-i place cum bate vântul!

Boldini vine la bar de cel puțin trei ori pe săptămână. Dacă te iei după Emilie, apare adesea când nu sunt eu acolo și nu-i lasă fetei niciun franc. *C'est la vie!* În loc să rămână pe lângă Emilie, stă doar cinci-zece minute acolo și pleacă fără să ia nicio gură de alcool și nicio îmbucătură. „Pârțâie pe la ambele capete", Marguérite? N-aș crede.

Trebuie să fiu prudentă totuși, pentru că *monsieur Merde* e un client fervent și destul de iubit la Folies. Nu pot fi sigură dacă schimbă scrisori cu Gérard sau cu alți tipi care mă întreabă adesea de el. Mi s-a spus să flirtez cu clienții, dar Gérard nu ar tolera să-l

înșel pe Pierre. Nu-mi pot permite să-mi pierd apartamentul, sau alocația mea lunară, mai cu seamă când profilul financiar al lui Boldini nu e deloc limpede. Nu sunt niciodată sigură dacă se scaldă în bani sau e fără resurse. E o persoană greu de descifrat, lucru care, desigur, mă împinge cu atât mai mult să aflu ce-i cu el.

Capitolul XXXI

April nu plănuise să se întoarcă la lucru. Dar Boldini? Și marele bășinos? Și *monsieur Merde?* April nu putea să-i vâre înapoi în geantă și să nu mai știe de ei până mâine.

Apartamentul lui Marthe era la două străzi de al ei. Ar putea să treacă pe acolo. Să găsească poate ceva ce nu observase mai înainte. Poate că vedea vreun obiect într-o nouă lumină. Poate ar fi făcut în cele din urmă și altceva decât să aștepte să n-o sune Troy. La aproape treizeci și cinci de ani se presupune că s-a terminat cu așteptatul soneriei telefonului.

Astfel, cu jurnalul bine băgat în sacoșă, se întoarse la apartament. Urcând scara, se pregătea să dea ochii cu harababura de lucruri înghesuite care o surprinsese de fiecare dată. Era hotărâtă să înceapă din sufragerie. Se găseau acolo multe scaune desperecheate care meritau să se spună ceva despre ele.

Ușa de la intrare nu era încuiată. Când a pășit pragul, April s-a întrebat o clipă dacă nu cumva intrase în alt loc. Scaunele neasortate dispăruseră. La fel ca și nouăzeci și cinci la sută din piesele din sufragerie și de peste tot, din anticameră și din hol. Primul gând al lui April a fost să cheme poliția, că totul se furase.

— Olivier? strigă ea, iar vocea i se pierdu într-un ecou în spațiul golit de lucruri. Marc? Unde sunteți?

— În capăt! răspunse Olivier. În dormitorul principal!

Botinele lui April răsunau pe podele. Așa cum i se spusese, îl găsi în camera lui Marthe. Încerca să scoată cât mai cu grijă tapetul de pe perete.

— *Bonjour,* April, o salută el. Cum te simți azi? Din păcate nu sunt decât eu. Marc e la o ședință. Ai o privire stranie. Ai văzut tapetul ăsta? E făcut de Dufour. Putem obține până la o mie de euro pe fiecare fâșie, dacă le desprindem cum trebuie.

— Apartamentul! scânci ea. E gol!

— E mai ușoară deplasarea, *non?* Tocmai a plecat spre depozit încă un camion plin. A trebuit să dăm la o parte o mie de chestii ca să le facem loc ăstora. În curând vom putea aranja o scenă ca să le fotografiem. Nici nu-ți dai seama când s-a făcut deja septembrie!

April încerca să nu intre în panică. Le comunicase deja ce gândea ea. Cum era aici doar ca să-și facă treaba, April nu putea dispune de felul în care urma să aibă loc licitația. Dar se mergea prea repede. Totul se desfășura prea repede.

— Înainte să se finalizeze catalogul, cred că echipa ar trebui să citească jurnalul doamnei de Florian, spuse April și își atinse geanta. Nu era pregătită să îl scoată din cercul cald creat de faptul că numai ea și Luc îl cunoștea. Din păcate, timpul nu era de partea lui Marthe. Cum Marthe însăși ar fi spus, și chiar o făcuse: *J'ai d'autres chats à fouetter.* Avea alte pisici de biciuit. Lectura clandestină nu era trecută în agendă.

— Ah, jurnalul! Nu l-am trecut noi deja în revistă? întrebă Olivier.

— Doar câteva pagini. Dar sunt mult mai multe, iar moștenitorii ne-au permis să folosim informațiile pentru catalog. Luc a convins familia că ne-ar ajuta cu stabilirea provenienței obiectelor.

— Luc? zise Olivier ridicând ochii de la ce făcea. Cine e Luc?

— *Monsieur* Thebault. Avocatul.

— A, da. El. Bun, e ceva cu semnificație culturală în jurnale? Sau doar bodogănelile unei bătrâne?

— Bodogăneli? spuse April. N-a fost bătrână toată viața, știți? Și, da, au o mare semnificație culturală. Vorbește despre Boldini! Vorbește de Zola și de Proust!

April se opri, căci Olivier căuta ceva în husa laptopului.

— Deci ați vrea să-l vedeți? întrebă ea.

— Jurnalul? Olivier scoase tableta. Dădu din umeri pe jumătate convins. Nu în mod special. Nu prea am timp să mă împiedic în detalii de genul ăsta.

— Detalii… Olivier, cred că ne scapă informații foarte prețioase. April bătu din nou geanta cu mâna. Deși apreciez nevoia de prudență fiscală, cred că lăsăm deoparte prea mult din valoare. Cred cu tărie ce spun. Dacă nu adăugăm ceva mai multă carne acestei vânzări o să se dovedească o decizie economică nevalabilă până la urmă.

Până și Troy, bărbatul ei, înarmat cu toate planșele lui și modelele lui financiare și concentrarea asupra valorii de vânzare a bunurilor, până și *el* ar fi luat în considerare caietele jurnalului. De câte ori cumpără o întreprindere, lucru care implică o reală *tranzacție*, în care își pune pielea proprie la bătaie (adică sunt implicate fondurile lui proprii), Troy dorește să cunoască tot fondul afacerii. Zice că sunt eforturi necesare. În realitate, e un altfel de a defini proveniența.

— Hmm, spuse Olivier, ridicând iar din umeri. Continuați să citiți jurnalul. Cred că am putea reveni când o să terminați. Din păcate, mi se pare că este o grămadă de muncă pentru nimic.

Încerca să o împace, și orice promisiune de revenire la ele era făcută doar ca să scape de ea. Iar ea n-avea să mai discute acum, dar nici să renunțe complet la ideea ei.

— *Merci beaucoup*, bombăni ea. Scuzați-mă, o să mă ocup de

lucrurile rămase în sufragerie.

Cu ochii plini de lacrimi (Doamne sfinte, chiar că avea o zi proastă!), April se întoarse în sufragerie. Numai câteva obiecte de mâna a doua o întâmpinară, mai cu seamă o serie de oglinzi de mică valoare, câteva pălării cu pene și un suport de umbrele.

April trase o oglindă din teanc. N-arăta rău, aducea poate câteva sute, dacă nu chiar o mie în cazul în care s-ar fi adăugat ceva despre proveniența asta afurisită. Întoarse pe dos oglinda și o pipăi. Nu era nimic acolo care să implice și o oarecare însemnătate istorică. Valora doar câteva sute, iar asta dacă se făcea o licitație purtând numele lui Marthe. Altfel, zero. Nimic din ce era aici nu era bun nici măcar ca umplutură. Nu puteau să fie prezentate separat.

În vreme ce încerca să o sprijine de perete, un colț alb alunecă din spatele oglinzii. Cu o unghie reuși să scoată cartonașul din locul unde era pitit. Era mic, de forma cărții de vizită a unui om de afaceri. Lui April i se tăie respirația când văzu numele.

Georges Clemenceau.

Nu era cartea de vizită a unui om de afaceri, ci doar una cu numele lui pe ea, lăsată acolo de fostul prim-ministru francez.

Simțindu-se brusc amețită, April controlă și celelalte oglinzi și găsi multe alte cartonașe. De la Marcel Proust, de la Robert de Montesquiou (dandy-ul care purta costume de culoarea fisticului), și cel puțin vreo șase de la Georges Clemenceau. Se repezi în camera de alături, apoi prin celelalte camere, una după alta. April inspecta fundul meselor, spătarele scaunelor. Curând avea mâinile pline, cu degetele întinse, țepene, încercând să le țină pe toate.

— Olivier, strigă ea, alergând spre bucătăria unde era el acum. Ați văzut cartonașele astea? Le-am găsit pitite în diverse locuri.

Întinse cartonașele pe tableta lui.

— Ah, cărțile de vizită, spuse el și le dădu la o parte. Am găsit

sute.

— Ați găsit?

— Da. Când am început să luăm mobilele, literalmente a plouat cu cartoane, și din mobile, și chiar din obiectele de artă.

— Nu-mi vine să cred că eu nu le-am văzut.

— Nimeni nu le-a văzut. Doar când transportorul a întors un birou cu susul în jos…

— L-a întors cu susul în jos?

— *Oui*, chiar așa. Când a picat primul cartonaș, Marc s-a apucat să cerceteze celelalte piese. A tras de părțile laterale ale mobilelor și de fundurile lor duble și a descoperit câteva sute.

— Marc a tras de părțile laterale ale mobilelor? April simți că i se face rău.

Olivier zâmbi și scutură din cap.

— Am impresia că scorpia asta bătrână avea ceva popularitate!

— Scorpie bătrână, nici gând. A fost cândva tânără, spuse

April, puțin confuză, de parcă ea ar fi fost întoarsă cu susu-n jos, nu birourile și scaunele lui Marthe. Și ce aveți de gând să faceți cu cartonașele astea?

— Să le punem la dosar, îmi imaginez. Deși sunt pline de haz, nu cred să aibă vreo importanță particulară.

— Dar ai văzut numele? Georges Clemenceau, de pildă.

— Da, am văzut numele. Ridică ochii din tableta lui și chicoti. Nu mă așteptam să te intereseze atât de mult cărțile de vizită. Se pare că *monsieur* Thebault avea dreptate.

— *Monsieur* Thebault?

— Scuzele mele, *Luc,* cum îi spuneți. I-am zis că o să facem un dosar cu ele. Dar el a spus că veți fi împotrivă, că o să vreți să le vedeți mai întâi. Iar noi ne gândeam, nu, desigur că nu, ce să vrea April de la cartonașele astea? E expertă în mobile. Dar el avea

dreptate. N-o să fie de acord, a zis. O să protesteze sus și tare.

— Așa a zis?

— Da. Cărțile de vizită sunt aici. A deschis o cutie. În cazul în care vreți să vedeți restul. A fost monstruos de greu să le adunăm. Olivier își închise tableta. O să mă întorc la birou. V-ar deranja să încuiați dumneavoastră?

— Nu, desigur că nu.

— *Merci beaucoup, madame* Vogt. Îi strânse mâna, n-o îmbrățișă după moda continentală. Pe mâine.

Olivier se-ntoarse pe călcâie, cu pardesiul fluturându-i în jur. April așteptă, ascultă zgomotul pașilor lui care se stingea treptat. O cuprinse un fior rece.

Încăperea pulsa încă, deși nu se mișca nimic. Într-un colț fluturau penele struțului împăiat. În altă cameră, dintr-un alt apartament, cineva cânta la pian. Trecând din cameră în cameră, tremura în continuare. Prin pereți se auzea vuietul vântului.

— Îmi pare rău, Marthe, spuse ea, deși nu știa bine de ce.

Până la urmă ajunse în cel de-al doilea dormitor, încă neatins. Cam douăsprezece piese, decise ea. O să se ocupe de ele. Dacă nu se lăsa distrasă de nimic, ar fi avut o versiune a descrierilor înainte de plecare. Lucrează mai repede, nu mai îndelung. Acesta era mottoul lui April, cartea ei personală de vizită. Dar iarăși, fiind vorba de Paris, mai îndelung nu însemna în mod necesar ceva rău.

Capitolul XXXII

— Alo? răspunse April, cu telefonul strâns între ureche și umăr, în vreme ce cobora scara la plecarea din apartamentul lui Marthe.

Nu era Troy, o știa. Nu era nici Birdie, care ar fi putut s-o sune

oricând ca să-i dea un răspuns la o anume cerere („Găsește-mi două piese similare vândute la prețuri foarte diferite din cauza provenienței”)Nu, persoana care suna nu era de la New York. Apelul era local.

— *April Vogt a l’appareil.*

Era cineva de la biroul din Paris? Sau întreprinderea care-i închiriase apartamentul? Poate îi găsiseră ochelarii la bistrou?

— *Avril,* spuse vocea, tulbure, gravă, fără să mai lase loc întrebărilor.

April se opri la etajul doi, cu inima bătându-i nebunește, deși cobora scările, nu le urca.

— Mă bucur că te găsesc.

Luc. Cum de avea Luc numărul ei? Nu era imposibil să-i fi dat ea o carte de vizită la un moment dat, dar nu-și amintea. Era mai probabil că intervenise Olivier, sau că asistenta lui cedase farmecului fin al lui Luc. Era totuși o necuviință, deși nu neapărat una neplăcută.

— *Bonjour, monsieur* Thebault. Sunt surprinsă că m-ai chemat. Mulțumesc încă o dată pentru caiete. De fapt, azi sunt câteva noutăți interesante în legătură cu apartamentul. Cel puțin așa consider eu. April a tăcut, cu gândul la cărțile de vizită, și i-a trecut prin minte rapid imaginea lui Olivier dând din umeri cu nepăsare.

— Grozav! Mi-ar face plăcere să-mi spui mai multe. Când pleci de la treabă?

— De fapt, chiar acum, spuse ea. Am terminat pe ziua de azi, mai mult sau mai puțin.

— Ai și terminat? Ce surpriză! Mi se pare că abia ne-am despărțit.

— Îți pui întrebări cu privire la etica mea de muncă, domnule avocat? Căci de obicei spui că muncesc prea mult.

— Nu-mi pun întrebări, sunt doar îngrijorat că o să înlocuiești hărnicia americană cu lenea pariziană. S-ar părea că persoana despre care vorbesc lucrează douăsprezece ore pe zi, în loc de… aproximativ două? Aici April și-l imagină consultându-și ceasul, un mare Cartier din titan. Poate că într-*adevăr eșt*i altfel decât concetățenii tăi, zise el.

— Nu, nu sunt, replică April. Vreau să zic, nu sunt mai așa sau mai pe dincolo… Am lucrat la birou în dimineața asta și mi-am mai și luat cu mine de lucru acasă. Mă acuzi că am lăsat-o mai moale, mons*ieur Thé*bault?

Între pereții aceia vechi de piatră vocea ei era urmată de ecou. Lejeritatea sunetului o surprinse, la cât de greu îi picase ziua aceea.

— *Non! zise* Luc. Nu te-aș acuza nicicând că ai lăsat-o mai moale! Și faptul că îți mai iei și de lucru acasă… Asta sună absolut a american get-beget, pur sânge albastru.

— Sânge roșu.

— Scuzele mele. American cu sânge roșu. Cei bogați îl au albastru. Voi faceți parte dintre cei cu sânge roșu.

— Eu una nu fac parte nici dintre unii, nici dintre ceilalți. Dădu din cap. Vreau să zic, sunt americancă, dar asta n-are nimic de-a face cu sângele… și… În orice caz… Ziceai că ai încercat să dai de mine?

— Da. Ești la apartament acum?

— Da. April se uită pe fereastra de pe culoar de parcă voia să fie sigură. Dar tocmai plec.

— Excelent, spuse el. Eu sunt jos. Ești disponibilă?

— Disponibilă? Ce vrei să spui cu asta?

— Ah, *ma chérie*. Nu te enerva. *Tu viens boire une coupe avec moi?*

— Un pahar…

— *Oui. A La Terrasse,* mă gândesc. E ultimul etaj la Galeries Lafayette. O priveliște minunată.

— Nu știu, începu April. Am o groază de lucru astă-seară.

— O groază? Voi, americanii, adorați exagerările. Vino. E aproape și oricum se închide devreme. În orice caz nu vei fi obligată să mă suporți prea mult.

— Bine, spuse April și coborî ultimele trepte. Presupun că am timp pentru un pahar.

— Sau trei. Aha, îți văd creștetul capului.

April ieși în stradă, într-adevăr el era acolo, cu o cămașă bine călcată, cu jumătate din nasturi deschiși, cu pantaloni kaki, pe șold, cu pantofi bine lustruiți. Nu se putu abține să nu zâmbească, mai cu seamă pentru că Luc zâmbea deja.

— *Bonjour,* spuse ea cu tot trupul cuprins de un tremur în ciuda voinței ei.

— De două ori într-o singură zi. Ce plăcere!

Luc o conduse printre cei care ieșeau de la slujbă și cei care își plimbau de-acum câinii. Era un adevărat carnaval al funcționarilor, al celor care-și plimbau câinii sau ieșiseră la cumpărături. Strada aducea mai mult cu Calcutta decât cu Parisul, dar lui April nu-i displăcea complet agitația. Însemna că nu prea era cu putință să fie angajată într-o discuție cu Luc. Deja să socializeze cu o băutură în față i se părea un motiv suficient de încordare, iar ea nu voia să-și consume de pe-acum bruma de subiecte de conversație în timp ce trebuia să pășească peste grămăjoarele proaspete de rahat de câine.

Mai fusese de multe ori la Galeries Lafayette. La câțiva pași de opera din Paris, *Les Galléries* sunt un mare magazin, probabil că asta era și pricina pentru care Chelsea se strâmba la ideea de a călca pe acolo. Dar sunt un mare magazin doar prin faptul că găzduiesc o mulțime de firme sub un singur acoperiș. Nu sunt un mall de la marginea orașului, nici Westfield Shopping Town. *Les Galléries* țin cu ușurință tovărășie splendorii operei.

Inaugurat în 1893, urmând o linie estetică plină de dramatism și de poleială de aur, behemotul de zece etaje are în centru o cupolă de oțel și vitralii, a căror cascadă de culori se revarsă întruna peste clienți, ca și candelabrul de la Folies, se gândi April. *Les Galléries Lafayette* erau, cum zisese Chelsea, o capcană pentru turiști, dar asta nu le făcea mai puțin uimitoare. Pentru April erau o permanentă ilustrare a epocii lui Marthe, *La Belle Époque.* Dat fiind că fusese construită în așa-zisa epocă a frumuseții, clădirea era mai mult decât un loc de unde cumperi o geantă Louis Vuitton sau unde te simți privit cu condescendență de vânzători.

Cu toată splendoarea clădirii, terasa de pe acoperiș era surprinzător de banală. *La Terrasse* era un restaurant destul de simplu, cu câteva mese înalte de metal și cu umbrele albe pătrate. Dar perspectiva întrecea cu mult auriul și culorile etajelor inferioare. De unde stăteau ea și Luc, se vedea cea mai mare parte a Parisului, inclusiv o imagine a Turnului Eiffel și alta a bisericii Sacré Cœur, cu domurile și spiralele ei albe impozante. Acolo se găsea cel mai mare clopot din Franța, iar mozaicul de pe tavan era cel mai somptuos din țară.

— Ai mai fost aici? întrebă Luc, bine instalat pe scaunul lui. Vreau să spun pe acoperiș. Pentru că ai mai fost desigur înăuntru.

— Da, spuse April aruncând pe furiș o privire în meniu. Am urcat la punctul de observație de câteva ori când locuiam aici. Nu cred să existe o vedere mai minunată pe întreaga planetă.

April consultă meniul a doua oară, încercând să dea impresia că n-ar interesa-o, poate că ar mânca ceva, dar nu neapărat, când adevărul era că voia neapărat să mănânce. Era prea târziu pentru o masă de prânz și prea devreme pentru una de seară. Reușise din nou să rateze pe ziua aia ocazia de a mânca și nu credea să mai reziste până la o oră potrivită pentru o cină pariziană.

Luc făcu semn chelnerului. Ceru două pahare de șampanie. April adăugă repede *macaroni au fromage* pentru ea. Era doar un fel amuzant de a numi macaroanele cu brânză, dar April se gândea că, dacă faci așa ceva pe un acoperiș la Paris, nu erai socotit burghez.

— Ești obligată? o întrebă Luc.

— *Macaroni?* spuse April înroșindu-se din nou – se înroșea mereu la față când era cu omul ăsta. Ei bine, mi-e cam foame, îmi pare rău că nu mă potrivesc cu sensibilitatea franțuzească. Știi cum suntem noi, americanii, ne ghiftuim toată ziua, la toate orele.

— Nu. Luc râse. Trebuie să mănânci. Ești cam subțirică. Mă refeream la geantă. Arătă spre scaunul dintre ei. Cred că te sună cineva.

— O. O! April apucă geanta și căută telefonul.

— E amuzant că ai un BlackBerry. Toată lumea are un smartphone azi, nu?

— Presupun că eu fac parte din preistorie.

Telefonul afișa „TV3”. April tăie sonorul.

— O să mă ocup de asta mai târziu, spuse ea, puțin surprinsă de propria ei reacție.

— E-n regulă, zise Luc ridicând indiferent din umeri.

April se întinse după pahar, dar șampania nu sosise încă.

Când își retrase mâna băgă de seamă că-i tremură.

— Așadar aveai ceva de discutat cu mine? întrebă ea cu o voce la fel de tremurătoare ca și mâna.

— Da. Am vorbit cu moștenitorul doamnei Quatremer astăzi, răspunse Luc. Despre ce scrie în jurnal, despre lucrurile din apartament, despre toate întrebările tale. Și am ceva noutăți.

— Noutăți? April încercă să nu se arate alarmată. Despre ce e vorba? Vrea caietele înapoi?

— N-are nimic de-a face cu jurnalul, spuse Luc. Răbdare, *madame*

Vogt. S-o luăm pe rând. Cât așteptăm să ne aducă șampania, cred c-ar trebui să citești asta.

Capitolul XXXIII

Paris, 12 aprilie 1892

M-am dus la atelierul lui Boldini astăzi, și, culmea scandalului, nu între patru și cinci!

Orice matroană (sau tânără) din societatea bună știe că nu se cuvine să vizitezi un bărbat decât în acest interval. Dacă ajungi la trei și jumătate e necivilizat, ba chiar nerușinat. Societatea te va respinge și la trei și patruzeci și cinci de minute. Dar la patru, cum să nu, sari pragul direct în casă! Apoi pleci la patru și jumătate, cu coafura deranjată și cu rochia mototolită. Asta e acceptabil.

Adevărul e că nu înțeleg fereastra asta de șaizeci de minute, dar probabil că lăsarea serii acoperă orice lucru indecent. Dar mai degrabă nu se vede pentru că toată lumea a căzut de acord să-și vadă de aventuri la aceeași oră. Astfel nu e nimeni prins asupra faptului!

Am sosit la Boldini la prânz, nici măcar pe-aproape de ora prescrisă. Emilie mă prevenise că, dacă mă vede cineva, s-a terminat, puțina mea reputație, câtă era, s-ar fi dus naibii. Și aici e vorba într-adevăr de puțină reputație. Am ajuns eu departe, dar puțin peste zero se rotunjește tot la zero. Am băgat la cap ce mi-a spus, desigur: la prânz nu era o oră potrivită pentru o vizită la un bărbat. Chiar dacă nu era însurat, chiar dacă scopul vizitei mele nu avea de-a face cu desfacerea corsetului. Din păcate, la sfârșitul schimbului de la Folies, n-aveam unde să mă duc.

Deși sunt atentă la cutumele sociale și la corectitudine, nu toată

lumea are aceeași părere. Mai ales când e vorba de o păsăruică contorsionistă cu numele de Marguérite, care s-a încurcat cu o dansatoare de cancan. Prima dată când dansatoarea ne-a vizitat, nici n-am apucat să zic *bonjour* că cele două și-au început mângâierile safice. Nu le-a păsat de prezența mea, dar mie mi-a păsat de-a lor. Am văzut prea mult. E teribil cum nu poți să nu vezi lucrurile astea, nu-i așa?

Azi am ajuns acasă de la lucru mai târziu decât de obicei, din cauza unui duel care a avut loc dis-de-dimineață și care a lăsat în urmă sticlă spartă și câțiva papagali decapitați pe podele. Emilie și cu mine ne-am petrecut restul dimineții măturând fulgi și spălând de pe jos urmele de sânge. De-abia așteptam să fac o baie și să mă culc nițel, dar Marguérite avea alte planuri. Nici nu intrasem bine pe ușă, când *mademoiselle* Cancan a dat din coada de pene și a intrat și ea pe ușă. Nu prea aveam cum s-o dau afară. Nu-mi face nicio plăcere s-o dezamăgesc pe Marguérite. Cele două m-au invitat să particip și eu la festivități. Am refuzat politicos și am spus că trebuie să mă duc undeva, deși habar n-aveam unde aș fi putut să mă duc.

Cum mă învârteam prin Pigalle, ferindu-mă din calea fetelor care se întorceau de la lucru, mi-a venit în minte mutra caraghioasă și arțăgoasă a lui Boldini. El își exprimă întotdeauna tot felul de opinii după orice duel; cu siguranță că era cel mai indicat să zică ceva după unul ca ăsta, cu atâtea victime cu pene.

Am dat pe la Folies să văd dacă nu era acolo. Emilie nu-l văzuse de două săptămâni, pentru că noi două lucram în schimburi diferite, dar n-aveam decât să aștept să văd dacă sosește. Cum nu mi-a plăcut niciodată să aștept, am luat decizia îndrăzneață de a-l vizita pe Boldini direct la atelier. Știam unde locuiește, de vreme ce se lăuda adesea și cu glas tare că-i luase locul lui John Singer Sargent. Emilie m-a sfătuit să n-o fac, dar m-am făcut că n-aud.

Era mult de mers, așa încât cam la jumătatea drumului, traversând Sena, nu mai era posibil să mă întorc. Fără exagerare. Speram să mă trimită înapoi acasă în trăsura lui.

După o plimbare prin Grădina Luxembourg, vremea pariziană fiind de data asta de partea mea, am ajuns în pragul lui cu un zâmbet pe buze (nu cu pene în fund, ah, fata asta!). Boldini m-a primit cu o agitație veselă. Vreau să spun că vocea îi părea fericită, dar privirea arăta că era speriat. Poate că e mai bine că n-am ajuns între patru și cinci. Cine știe în ce încurcătură l-aș fi găsit!

— Marguérite avea nevoie de apartament, i-am spus. Așa că am pornit la plimbare și, fără să-mi dau seama cum, am ajuns la ușa dumitale!

— Vrei *să intri?*

Lui Boldini nu-i venea să creadă, de parcă i-aș fi împins un revolver în coaste și i-as fi cerut ceasul de buzunar.

— Da, cam așa ceva, am zis eu. De obicei la asta se așteaptă cineva când merge în vizită la un prieten. Vin de departe și o să am nevoie să plec cu trăsura acasă, apropo.

Boldini a oftat și m-a poftit să intru în atelier cam fără entuziasm.

Ce să zic despre atelier? E la fel de dezordonat pe cât e însuși Boldini. Cum spusesem, îi aparținuse lui Sargent, care fusese obligat să renunțe la el după scandalul cu *madame* Gautreau, sau *madamei,* cum i se zice acum, de parcă poate cineva să uite că ce e acum un X era înainte Gautreau.

În vreme ce el pregătea în bucătărie o ceașcă de ceai (n-a găsit de fapt niciun fel de ceai), eu am profitat de moment ca să arunc o privire prin atelier să văd dacă simt ceva din intensitatea scandalului care se petrecuse aici. N-aveam decât unsprezece ani pe atunci, dar îmi ajungeau destule lucruri la urechi, spre neplăcerea maicilor.

Acum eram chiar în locul unde superba *madame* Gautreau lăsase să-i cadă de pe umăr o bretea de la rochie, o mică acțiune care parcă dăduse foc Europei. O parte din mine se aștepta să vadă chiar tabloul infam dacă mă răsuceam.

Atelierul în sine nu e deloc oribil. E chiar foarte frumos dacă treci cu vederea toate vopselele și pânzele și dezordinea artistică, încăperea e plină de stucaturi în formă de coroană, de lambriuri decorative, iar podelele sunt din stejarul cel mai fin. Tavanul e atât de înalt, încât până și răsuflarea are ecou. Din atelierul principal ai acces la trei camere ascunse de perdele groase. Când m-am oprit lângă una din ele, cu mâna pe catifeaua perdelei, Boldini m-a repezit.

— Nu-i pentru musafiri, a zis.

A trebuit să mă întreb ce fel de activități nerușinate se petreceau dincolo de perdea!

Un soi de consolă lungă se întinde pe tot peretele dinspre nord. Pe ea e instalată o colecție de păpuși moi, murdare și mai scârboase decât un anume dansator de la Folies, cu un ochi de sticlă și dinți galbeni. După câte zice Boldini, îi aparținuseră lui Sargent, care nu mai venise niciodată să și le ia după mutare. Boldini n-are inimă să le arunce, iar Sargent s-ar putea să vină totuși să le ia. Ce idiot! Așa stau lucrurile de șapte ani, oricât timp s-ar mai acorda ar fi degeaba. Oricum, păpușile alea fantomatice o să dispară de-aici într-o lună. Promit!

Ca să-mi alunge orice dubii aș fi avut cu privire la natura prolifică a vocației lui de portretist, apartamentul lui Boldini e plin ochi de pânze, iar cea care-mi place cel mai mult este un autoportret pe jumătate terminat. Poartă o cravată lată, neagră și o haină de culoare închisă. Își arată obișnuita mutră ursuză, cu mustățile bine răsucite în sus, zâmbind, când de fapt nu o face. Doar dacă mă uit la tablou

și mă apucă tremuriciul. S-ar părea că mă atrage mai degrabă ce e amar decât ce e dulce.

Lângă tablou am găsit alte două pânze, amândouă portrete aproape terminate. O mamă cu fiica ei, mi-a spus Boldini când a văzut că stau și privesc. Ceva din felul în care a rostit cuvântul „fiică" a făcut să mi se strângă inima. Sau poate cuvântul „mamă".

— Este Josephina de Alvear de Errazuriz, a spus el când am refuzat să mă mișc din locul ăla. Iar portretul de-acolo e al fiicei ei, Giovinetta, o adevărată mică veveriță.

— N-am auzit niciodată de ea, i-am spus.

— N-ai auzit de Josephina? Bogata expatriată din Chile?

Am chicotit. Expatriată chiliană? Poate că-l cunoștea pe magnatul guanoului din emisfera de sud.

— Regret, am zis. Singurul sud-american pe care-l cunosc este Pierre.

— Da, știm cu toții cât de bine vă cunoașteți voi doi. Dacă e să cunoști un sud-american, atunci acela e sir Pierre!

Mi se părea mie sau îl irita legătura noastră? Da, mi-am spus, așa era! Ce lucru minunat!

— Bine, am continuat. Oricine ar fi femeia asta, e foarte frumoasă. Tabloul e nemaipomenit.

— Mulțumesc, a bodogănit el, înroșindu-se până la urechi.

Nu am adăugat și că *madame* de Errazuriz era atât de frumoasă că, uitându-mă la portretul ei, aveam impresia că mi se uita în ochi provocându-mă cu frumusețea ei. Femeia aia, Josephina, se holba la mine direct din pânză, cu sprâncenele ridicate, cu gura țuguiată de un surâs satisfăcut. Chiar și aici, la mine acasă, tot îi văd rochia, dintr-un satin auriu cu dungi de un verde închis și cu o fundă verde asortată în jurul taliei. Și mai mult, femeia aurie era așezată pe un scaun auriu. *Madame* de Errazuriz era însăși definiția luminozității.

Mi-a displăcut pe loc.

— Ce noroc au ele să aibă un portretist atât de stimat în serviciul lor, i-am spus, căci un Boldini nițel periat e mai ușor de suportat decât cel obișnuit. Dar ce-i cu fetița?

La fel de frumoasă ca maică-sa, rezemată de o canapea de catifea violetă, veverița de Giovinetta părea de-a dreptul insolentă. Ce să mai zic de felul în care era îmbrăcată? Nu am înțeles nimic din îmbrăcămintea ei. Nu era potrivită pentru un copil de zece ani, dar nu s-ar fi potrivit nimănui, la nicio vârstă! Giovinetta purta o bonețică de copil de patru ani, o capă care parcă ieșea din șifonierul unei *grand-mère* și o umbrelă de dandy proptită de coapsă.

Coapsa ei! Doamne! Roșesc doar când încerc să vorbesc despre asta! În portret poartă ciorapi lungi, negri, ciorapi mai potriviți unei femei de optsprezece ani decât unei fete de zece. Dar asta nu-i nimic! Unde se termină un ciorap se vede o bucată de piele. *Mon Dieu!* Boldini o s-o pățească mai rău decât Sargent!

— Ce vrei să zici? a întrebat Boldini. Nu-ți place portretul?

— Din punct de vedere tehnic e bine făcut. Dar ai observat… I-am arătat piciorul fetei. Se vede pielea!

— Sigur că da. Zâmbi. Eu am pictat-o, așa că sigur că am văzut-o. Ai ceva împotrivă?

— N-am nimic împotrivă, dar mi-e frică să nu te pui singur în primejdia unui scandal… să nu-ți faci singur o *madame* Gautreau, o *madame* X proprie! Ce alt pictor ar mai prelua atelierul Sargent/Boldini când vei deveni un paria și n-o să-ți mai poți plăti chiria?

— Vai, Marthe, a zis el. Nu te credeam atât de delicată! în cincisprezece minute, de la barul tău, tu vezi mult mai multă piele goală!

— Nimeni nu vrea să vadă pulpele unei copile, Giovanni. E ceva

cu totul diferit.

Eram de-a dreptul revoltată, și-mi era într-adevăr frică de un asemenea scandal, care l-ar fi obligat pe dragul meu Boldini să plece de la Paris. De lângă mine!

Boldini s-a mulțumit să râdă.

Incapabilă să mai suport, fie și pentru o clipă, să văd pielea acelei fetițe, am început să mă plimb prin atelier admirând tablourile în lucru. Îmi era imposibil să mă hotărăsc dacă eram în apartamentul unui om de succes sau al unuia care se zbătea să se țină pe linia de plutire. Presupun că asta-i problema cu artiștii. Nu poți să-ți dai seama niciodată dacă au sau nu bani!

Cu cât studiam mai atent atelierul, cu atât stinghereala lui Boldini devenea mai evidentă. Părea interesat de opiniile mele, chiar avansa scuze pentru vreun tablou sau altul, tot insistând că vrea să mă picteze și că acela va fi tabloul lui cel mai grozav. Deși declarația lui m-a impresionat, eram conștientă că Boldini nu lua asta în serios. Pur și simplu n-avea ce să zică altceva.

— Nu trebuie să-mi pictezi portretul ca să mă faci fericită, i-am spus și l-am luat de mână. Mi-am împletit degetele cu ale lui.

Boldini a sărit cât colo.

— Eu sunt un gentleman… a mormăit el. Nu sunt sigur ce…

L-am privit cu subînțeles. Adică, știam că-i gentleman, dar nu era obligat să se poarte chiar atunci ca un gentleman. Nu-mi făcusem planul să-l seduc, dar în ziua aia intențiile mele se luau după alte idei!

Înainte ca vreunul din noi să-și revină, am condus un Boldini tremurând într-una dintre camere, sperând că voi găsi acolo un loc unde să ne așezăm ca să ne odihnim picioarele. Am avut noroc. Împins la perete, era acolo scaunul galben al doamnei de Errazuriz.

Cum Boldini tot ezita și se împiedica, l-am tras de mână și am

poposit amândoi pe acel scaun. Ceva s-a aprins în el. În câteva secunde îmi deschisese rochia și corsetul. Doar am clipit și degetele lui îmi mângâiau sfârcurile. Am mai clipit o dată și el a înlocuit degetele cu buzele, mâinile ocupându-se cu dexteritate de altceva pe sub fusta mea.

E mai bine să mă opresc aici și să spun doar că Giovanni Boldini nu e numai un artist talentat, ci și un expert în cel puțin câteva alte domenii. Bărbatul ăsta e cunoscut pentru geniul pe care îl are în mâini, dar eu simt că acelor două membre li s-a atribuit o cantitate nemeritat de mică de glorie față de ce merită. Mare artist rămâne, orice ar face cu mâinile!

Capitolul XXXIV

— Pornografie din *Belle Époque.* April puse caietul pe masă. Numai la asta nu mă așteptam!

— Of, Doamne, spuse Luc când au ciocnit paharele în cinstea Parisului, dacă tu crezi că asta-i pornografie, atunci probabil că jurnalul n-ar trebui să fie singurul periodic pe care să-l împărțim.

— Și uite-așa începe iar hărțuirea sexuală. April sorbi din pahar ca să nu zâmbească cu gura până la urechi. Șampania o gâdila în gât, rece, înțepătoare. Nu știam că Boldini a trăit în atelierul lui Sargent. Ar fi trebuit să știu, dar nu știam. Jurnalul, atelierul lui Sargent, mi se pare că totul e un șir de întâmplări norocoase, de parcă eu eram cea menită să le citesc.

Mai mult ca oricând, trebuia să facă în așa fel încât licitația să aibă loc. O adevărată licitație. Doar pentru Marthe. Respecta opinia lui Olivier în această privință, dar asta nu însemna că el avea dreptate.

— Îmi dau seama că ce spun sună de parcă îmi dau importanță și

că îmi fac iluzii, continuă ea când Luc nu făcuse altceva decât să ridice ironic dintr-o sprânceană. Dar Sargent e pentru mine, e, cum s-ar zice, genul meu.

— Genul tău?

— Soțul… Prietenii și familia mea mă acuză că sunt oarecum obsedată de artistul ăsta. În fine, mai cu seamă de Mada*me X. E l*a Metropolitan.

— *Madame* X? E vorba de vreo starletă porno?

— La Metropolitan? Dar ce-i cu dumneata? spuse April aproape râzând, când de fapt voia să-l certe. Tabloul intitulat *Madame X* se numea înainte ca modelul, *madame Gautreau*. Bătu cu degetele în hârtii. I-a fost schimbat numele pentru a proteja o persoană inocentă. Nu ți-am spus asta? Ți-am spus-o. Uneori am impresia că nu mă asculți deloc.

April îl bătu pe mână în joacă. Nu voia ca Luc să creadă că-i mereu serioasă, că-i o scorpie de vârstă mijlocie, care contabilizează cu grijă toate afronturile și scăpările celorlalți.

— *Avril*, spuse el cu o voce serioasă și fără nicio inflexiune. Țin minte fiecare cuvânt pe care mi l-ai spus. Fiecare cuvințel.

Luc nu își schimbă expresia, de data aceasta nu zâmbea ironic. April simți cum îi ard obrajii când își fixă privirea asupra ei.

— Serios, totuși, zise ea, jucându-se cu tot ce ar fi putut fi folosit la mâncat sau la scris pe masă. Am văzut tabloul *Madame* Ade o sută, de o mie de ori. E tabloul meu preferat din întregul muzeu. Soțul meu… April simți cum se înroșește în mod inexplicabil la rostirea cuvântului… Troy nu înțelege cum de pot să mă uit la același tablou săptămână de săptămână, lună după lună, an după an. Ne ducem la Metropolitan. Des. Bunica lui e mare pe-acolo. În plus, e vorba de Muzeul Metropolitan. El vrea întotdeauna să vadă ultimele colecții: „Klee”, „Argintărie britanică”, „Covoare și

ritualuri în budismul tibetan”, orice. Dar eu încep întotdeauna cu Madame X.

— Aha, spuse Luc. Există un lucru care-ți place mai mult decât mesele și birourile.

— Mobilele continentale sunt categoric pe gustul meu, dar când eram încă elevă, *Madame X* aproape că m-a făcut să-mi schimb ideile. Din păcate, doar cu John Singer Sargent ar însemna să mă limitez la extrem de puțin. Și Domnul știe că n-am acceptat să-mi petrec o mare parte din carieră uitându-mă la François Boucher. April se strâmbă. Sau la Jean-Honoré Fragonard. Ptiu.

— Da. Ar fi fost îngrozitor. Tipii ăștia sunt de neiertat.

— Îngeri și cupidoni și cherubini. Deloc pe gustul meu.

— Ce romantică delicioasă ești! în orice caz, având recomandarea ta și pe cea a lui Marthe de Florian, o să trebuiască să mă uit pe Internet să văd și eu de ce s-a vorbit atâta de femeia aia.

— Nu-mi vine să cred că nu cunoști tabloul. April își trânti paharul pe masă. Cum e oare cu putință?

— Ei, nu trăim cu toții doar între tablouri și mobile. Luc își termină paharul și-i făcu semn chelnerului că ar mai vrea unul. Spune, vrei să auzi noutățile? Sau preferi să continui cu lauda asta poetică a unei alte doamne, din alt tablou, și nu a dragei noastre Marthe de Florian?

— Nu, sigur că nu! Suntem aici pentru Marthe. Spune-mi… Dar mai întâi spune-mi că nu sunt vești rele.

— Stai liniștită, *Avril.* Veștile sunt bune. Ce mult te agiți! Ca o veveriță! Fără îndoială ca mica veveriță Giovinetta Errazuriz din tabloul lui Boldini.

— Apropo, cunosc aceste două tablouri, cele despre care scrie Marthe. Boldini le-a vândut direct baronului de Rothschild, care le-a vândut unui colecționar particular, probabil acum vreo douăzeci de

ani, cu mult înainte ca eu să-mi încep cariera. Dar studiam la școală toate marile vânzări. Tranzacția a fost realizată de o casă de licitații, să-i zicem, concurentă. E clar că baronul de Rothschild avea gusturi discutabile.

— Fascinant, spuse Luc, ridicând ochii spre cer. Câte poți să afli despre întâmplările neobișnuite de la licitații! Bun, uite, i-ar face plăcere să te cunoască.

— Cui? Lui Giovinneta de Alvear de Errazuriz? Sunt aproape sigură că a murit.

— Nu. Nu fetiței care arată ca o rozătoare. Lui Agnès Vannier. Moștenitoarea doamnei Quatremer.

April rămase tăcută. Moștenitoarea. În fine îi spusese pe nume beneficiarei averii lui Lisette Quatremer.

— Lud exclamă ea. I se tăiase respirația.

Numele de Agnès Vannier nu-i spunea nimic, în orice caz nu avea nimic de-a face cu proveniența mobilelor. După reacția ei, s-ar fi zis că Luc îi făcuse un cadou ales dintre lucrurile din apartament. Se uita cu niște ochi la el, de parcă ar fi primit un cadou nemeritat și extrem de scump, nu departe de felul în care îl privise pe Troy prima dată când acesta îi pusese în mână o cutioară delicat împachetată.

Pe atunci i se părea drăguț din partea lui că-i oferă bijuterii la doar două luni de când se întâlniseră, dar April își dăduse seama că, pentru cineva ca Troy, așa ceva nu era ieșit din comun. Doar că deschisese cutia și găsise înăuntru o pereche de cercei cu perle și diamante vânduți recent la o licitație de la Paris, intitulată „Proprietatea unei doamne". Sotheby's fusese casa de licitații, așa că April văzuse catalogul. Doamna în chestiune avusese o seamă de bijuterii mult mai bătătoare la ochi, cu diamante, cu rubine, dar Troy alesese exact ce și-ar fi ales chiar April. Cerceii erau simpli, deși nu

lipsiți de frumusețe, cel puțin în comparație cu celelalte piese. Totuși erau fără îndoială de mare valoare. April a evitat în mod intenționat să afle la ce preț se vânduseră, dar bănuia că prețul inițial era mai mare decât ce câștiga ea într-un an, doi, poate chiar în trei.

Atunci rămăsese fără glas, simțise că nu-i merită. I-ar fi cerut chiar să-i dea înapoi dacă s-ar fi putut. În loc de asta, fusese obligată să accepte cerceii, deși îi spusese de mai multe ori că i-ar face plăcere să-i dea înapoi mai târziu. Poate că-i putea pune deoparte pentru fetele lui când aveau să se mărite.

Asta era de-acum o istorie veche. Între timp April se obișnuise să primească tot felul de cadouri. Nu trebuie să cauți mereu o apropiere între valoare și preț, nu ai decât să spui mulțumesc. Dar în vreme ce asta se aplica fără îndoială la diamante și la perle, cadoul lui Luc valora în ochii ei atât de mult, încât April se simți copleșită. Tot ce a putut să îngaime a fost un simplu mulțumesc. Apoi a scos șervețelul de sub farfuria ei cu macaroane cu brânză.

— Plângi? o întrebă el după scâncetul ei de mulțumire.

— *Bien sûr que non!* Avea o voce prea înaltă, țipătoare, subțire. Ar fi caraghios din partea mea. Dar sunt oarecum uluită. Mă gândisem că pe *madame* Vannier (numele, acum cunoștea numele), mă gândisem că pe *madame* Vannier n-o interesează o persoană curioasă de la casa de licitații.

— S-a răzgândit, presupun. Iar tu nu ești oricine. Eu i-am dat toate asigurările.

— Dar cine e? întrebă April, tamponându-și colțurile ochilor. E cumva fiica lui Lisette?

— Nu, *madame* Quatremer n-a avut niciodată copii.

— Atunci îi e soră? întrebă April. Verișoară, poate? Sau ce?

Din geanta ei voluminoasă se simți o vibrație. Nu se mai osteni să se uite cine o căuta. Troy n-avea decât să și-o pună unde vrea, își

zise. Gândul la Willow nu-i dădea pace.

— Nu-i treaba mea să dau explicații. Vrea să-ți povestească ea însăși totul. Nu e mai bine să cunoști proveniența direct de la sursă? îi făcu Luc cu ochiul.

— Da, desigur. Pot s-o întreb despre detaliile importante când ne întâlnim.

— Să fie clar. Dacă vă întâlniți, spuse Luc. *Dacă.* Nimic nu e garantat.

— Ce vrei să spui cu „nimic nu e garantat"? Doar ai spus că o dorește!

— *Avril…*

— *C'est merdique,* Luc. April dădu pe gât restul de șampanie. Ultra-căcăcios, de fapt. Nu mă interesează genul ăsta de joacă. Ori vrea să mă cunoască, ori nu. Nu înțeleg de ce-mi faci propunerea asta, doar ca s-o retragi imediat. Da sau nu, Thebault. Alege. Zău că-i doar alb sau negru.

— Nimic nu-i vreodată doar alb sau negru, spuse el. Ea vrea să te cunoască, dar s-ar putea să nu iasă cum vrea ea. Deși apreciez reacția ta, super-căcăcios, de-a dreptul. *Madame* Vannier e mai tânără decât era Lisette Quatremer când a murit, e totuși în vârstă. Mai exact, are optzeci de ani. Nu se bucură de cea mai bună sănătate și întreg organismul ei e într-o stare foarte delicată.

— Îmi pare rău să aflu asta.

Luc dădu din umeri.

— Așa e viața. Suntem tineri, suntem bătrâni, nu ne mai țin puterile, murim.

— Dacă avem noroc, bombăni April.

— *Madame* Vannier a fost dusă la spital ieri-seară, spuse Luc, turnând jumătate din șampania lui în paharul lui April. Când se întoarce acasă, *dacă* se întoarce…

— Ce spui e cam dur.

— Ăsta-i adevărul. Nu e nici dur, nici nedur, e doar adevărul. Nimic mai mult. Dacă se întoarce acasă, *madame* Vannier va fi încântată să te cunoască. După ce-și recapătă puterile, se înțelege. Doar atunci.

— De ce n-ai spus așa din capul locului? Sigur că putem aștepta până se simte mai bine. Nici nu visez să facem altcumva. Nu mă interesează să pun piciorul într-un spital. Am trecut prin așa ceva, am avut de-a face cu asta de mai multe ori decât aș vrea să-mi amintesc.

April se întinse după o bucățică de pâine.

— Între timp o să-mi termin cercetările cu ajutorul jurnalului. Împreună cu asistenta mea am conceput un plan și cred că e genial, nu mi-o lua în nume de rău. E vorba de ceea ce în finanțe se cheamă să faci liste de comparații – de ce n-am face-o și cu privire la averea lăsată de Marthe, dat fiind că avem jurnalul ei, informații interne, ca să zic așa.

— Caietele care constituie jurnalul.

Luc se fâțâi pe scaun. Se strâmbă de parcă-l durea ceva. Era prima dată când April îl vedea stânjenit. Era prima dată când dădea impresia că nu controlează toate aspectele situației.

— Vai, Doamne, ce-i? spuse ea.

— Păi, jurnalul. Trebuie să discutăm despre asta. Cred că e și o veste proastă odată cu cea bună. O să încerc să obțin ceea ce vrei, dar pentru moment trebuie să…

— Nu! i-o trânti April. Știu ce ai de gând să spui, și răspunsul e nu.

Nu putea să-i facă asta. Nu putea să-i dea ceva doar ca să-i ia altceva în loc.

Femeia voia caietele înapoi. April nu se îndoia că Agnès Vannier

ar fi o persoană minunată și că, pe deasupra, ar putea avea o conversație încântătoare. Însă ea nu dorea deloc să facă târgul ăsta.

— *Je suis sincèrement désolé, Avril.*

— Nu, spuse April din nou. Absolut nu.

— Dulcea mea *Avril, ma chérie.* Mi-e greu să ți-o cer. După cum se pare că ai ghicit, *madame* Vannier dorește să-și recapete caietele. Iar eu trebuie să le recuperez. Singura mea speranță e că ai să mă ierți.

Capitolul XXXV

Informația o lovise drept în moalele capului, cu toate că bănuise de dinainte. Să-l ierte pe Luc? Nicio șansă!

— *Avril?* zise el. *Ça va?* Nu te-apuci iar să plângi, nu-i așa? Trebuia să existe o soluție. Obligatoriu. Îi veneau în cap tot felul de fragmente de idei.

— Bun. Își drese glasul. Poate să le ia.

— Zău? Așa de ușor? Luc ridică fruntea spre cer. Asta nu seamănă cu *Avril* pe care o cunosc eu.

— Dintotdeauna am socotit că trebuie să le dau înapoi, *bien sûr.* O să le capete în câteva zile. Nu te îngrijora, eu citesc foarte repede.

Luc clătină trist din cap.

— Sunt sigur că citești iute ca gândul. Din păcate, *madame* Vannier se apropie de sfârșitul vieții. Vrea să le aibă înainte să moară.

— Înțeleg. Dar ne rămâne încă puțin timp, nu?

— Toți avem timp, spuse Luc. Dar *madame* Vannier, tu, eu, niciunul dintre noi nu știe cât.

— Da, da, ne poate răsturna o motocicletă chiar mâine. Dar, fii cinstit cu mine, cât de aproape de moarte e *madame* Vannier? Ea cel

puțin poate vedea cât de cât când îi va veni ceasul. Doctorii trebuie că și-au spus părerea.

— Părerea? Cât de aproape e de moarte? *Mon Dieu, madame* Vogt.

— Nu m-ai înțeles bine.

— Ba cred că am înțeles foarte bine.

— Haide, haide, Luc, poți să-mi mai lași un pic jurnalul, *s'il vous plaît?*

Încă o lovitură de la el. Era plătit să fie aici, ca Marthe cu Pierre, deși, în momentul de față, persoana în rahat până la gât era April. Cineva îl plătea pe Luc pentru timpul petrecut cu ea. El n-o spunea direct, dar ea oricum asta auzea.

— Luc…

— *Avril.*

— Perfect. Putem măcar să îl copiem? Trebuie să-mi îngădui măcar asta!

— Bine, văd câtă înțelegere ai pentru starea doamnei Vannier! Pentru dorința unei femei pe moarte! Pocni din limbă. Doamne sfinte!

— Regret, spuse prompt April, încasând afrontul, dar fără să renunțe la hotărârea ei.

Respiră și își fixă privirea pe linia orizontului, pe cerul înroșit din jurul Turnului Eiffel. Cum să dai impresia că ești o persoană rezonabilă? se minuna ea. Că dai mai multă importanță vieții umane decât mobilelor, decât jurnalelor unei năluci?

— Par să fiu complet insensibilă, admise ea. Regret din suflet. Mă întristează starea proastă a clientei tale.

— Gogoși, zâmbi Luc sarcastic. Nu te întristează nimic, în niciun caz nu starea sănătății ei.

April avea să copieze jurnalele. Asta era soluția pentru a răspunde cererii unei femei pe moarte. Biroul din Paris era echipat

cu tot ce trebuia pentru a scana documente vechi. April n-avea decât să facă în așa fel încât să fie justificată această acțiune.

— Poate îmi poți permite să le păstrez azi după-masă…

— Destul, suspină Luc din rărunchi. Nu vrei să cedezi în niciun fel. Nu mai suport. Poți să ții jurnalele încă trei zile. Mai există și altele, o să ți le aduc până diseară. Apoi le iau pe toate înapoi de-aici în 72 de ore. Se uită la ceas. Să ne înțelegem însă: dacă cumva doamnei Vannier i se înrăutățește situația, ți le voi cere mai curând.

April încuviință ținându-și respirația.

— Între timp, copiază-le, citește-le, fă ce vrei!

— Mulțumesc, spuse ea încuviințând din nou. Regret că m-am purtat ca o nebună.

— Ah, asta nu-i nimic nou, spuse Luc și o strânse de un genunchi. M-am obișnuit. Deși, trebuie s-o spun, adevărata ta vocație ar fi fost să le ridici moralul celor îndoliați. Nu înțeleg de ce-ți pierzi vremea ocupându-te de mobilă.

— Foarte amuzant, spuse April și încercă să zâmbească. Vorba „mobilă” o înțepase ca un pumnal în coaste. Se gândi cum arăta acum apartamentul lui Marthe, gol-goluț, scheletul care susținuse viața lui Marthe dispăruse aproape complet.

— *Ça va? o* întrebă Luc, atingându-i a doua oară genunchiul.

— Da, totul e perfect, minți April. Mă gândeam la apartament. Nici nu l-ai mai recunoaște. E aproape gol. Au început să jupoaie și pereții. Totul se mișcă atât de iute, prea iute. În curând o să fiu înapoi la New York, licitația se va fi terminat, iar eu am să mă ocup de următoarea afacere.

Ca și cum următoarea afacere ar fi putut să fie cât de cât comparabilă cu asta. Orice licitație ar fi așteptat-o, oricât de cuprinzătoare ar fi fost averea scoasă la licitație, n-avea cum să fie altfel decât inferioară.

— Nu-nțeleg. Treaba pe care o faci tu nu implică dispariția mobilelor în schimbul unor sume de bani? întrebă Luc. Sunt perplex.

— Da, desigur că e vorba de bani pentru cel care vinde și pentru casa de licitații. În realitate e vorba de artă. Arta contează. E mai presus de bani, la urma urmelor. Se putea găsi pe pereții peșterilor. Arta rămâne. Dar posesiunile lui Marthe… Ne grăbim atât de tare cu pregătirile, de parc-am avea de-a face cu rotițe și șuruburi, sau cam așa ceva. Îi tremura vocea. Regret, nu am intenția să mă implic emoțional, dar piesele astea sunt importante.

Luc încuviință din cap.

— Așa s-ar părea. Spune-mi, întrebă el în vreme ce chelnerul le mai aducea niște șampanie, de data aceasta fără să i se fi cerut. De ce ești atât de pornită ca licitația să se facă așa cum o vezi tu? De ce au atât de mare importanță lucrurile lui Marthe pentru tine?

Înainte de a răspunde, April luă trei înghițituri. Creierul începuse să i se învăluie în ceață. Dintotdeauna de categorie ușoară, era surprinsă că băutul aproape excesiv de vin la Paris nu-i îmbunătățise aproape deloc toleranța la băutură. Ce rost avea să bei serios, dacă asta nu-ți permite să bei și mai serios mai târziu?

— Ei bine, răspunse ea, silindu-se să nu i se împleticească limba, avem ocazia să facem o treabă foarte bună aici. De obicei sumele mari sunt aduse de tablouri și de bijuterii. Iar arta contemporană… ea lasă totul în urmă, pentru motive pe care eu nu le înțeleg. Oricum, departamentul meu nu este, cum se zice la noi, cel din vârful piramidei. Comisioanele pentru vânzare și onorariile din partea cumpărătorilor aduse de mobilele vechi și de obiectele decorative de-abia acoperă salariile asistenților. Abia ajung pentru călătoriile mele și pentru cataloagele de lux. De data asta poate fi totuși altfel. Aceste piese, proiectate pe fundalul vieții doamnei de

Florian, ar putea stabili recorduri.

— Deși ești un intermediar de la casa de licitații…

— Expert în mobilă continentală.

— Deși faci parte dintre intermediari, nu cred că onorariile contează cu adevărat pentru tine.

— De ce nu crezi? Din cauza lui Troy? Dă-mi voie să corectez asta. Am propriul meu cont în bancă, iar contractul nostru prenupțial e complet oneros din punctul meu de vedere. De fapt, mai oneros decât credeam eu…

Înaintea căsătoriei i se păruse o bună idee să pună pe hârtie la ce se angaja. Era o declarație către avocați și familie, persoane pe care n-avea să le mai vadă după nuntă, dar tot declarație rămânea. La cina dinaintea nunții, numită cina de repetiție generală, April redactase un document care atesta situația ei financiară și semnase o declarație în care se stipula că, în caz de desfacere a contractului de căsătorie, ea avea dreptul doar la ce descrisese în acel document, plus tot ce ar fi reușit să acumuleze în contul ei curent cu numărul 99844201 și pe contul ei de comisioane, 5601–4324. Privind în urmă, fusese o declarație temerară, dar putea cel puțin să fie sigură că o a treia soție a lui Troy n-ar fi putut să o acuze că l-a lăsat fără nicio lețcaie în pungă.

— Am zis eu ceva despre *le grand m'sieu?* spuse Luc strâmbându-se. Poți să fii sigură că nu mă interesează. Cum nu mă interesează nici situația ta financiară sau onorariile pentru mobile sau cât costă fabricarea unui catalog. *Non.* N-am întrebat nimic de genul ăsta. Nu-mi pasă de ce mobilele au o anumită importanță pentru casa de licitații sau pentru contul în bancă al vreunei persoane. Am întrebat de ce aceste obiecte au atâta semnificație pentru tine.

O privi cu multă atenție, într-un fel atât de intim, încât April simți nevoia să se miște pe scaun. O parte din ea voia s-o ia la goană. Alta

își dorea ca el să o atingă din nou.

— Pentru mine? întrebă ea după ce își drese glasul.

— Pentru tine.

El nici nu clipise.

April se gândi o clipă. Existau sute de răspunsuri posibile, dar toate implicațiile puteau fi reduse la doar câteva cuvinte. Cât să-i spună, se gândi ea, fără să se trădeze?

— Cred că adevărata întrebare, răspunse ea reținându-și un râgâit, nu e de ce înseamnă atât de mult pentru mine, cât de ce au însemnat atât de puțin pentru Lisette Quatremer? De ce nu contează pentru *madame* Vannier? Toate aceste piese alcătuiesc o moștenire, sunt mărturia unei vieți. E de neînțeles că Lisette a încuiat ușa și a lăsat totul în urmă și că *madame* Vannier vrea să vândă totul fără să mai arunce măcar o privire. Nu intenționez să o insult pe clienta ta. Sunt convinsă că are motivele ei. Dar mie mi-e greu să mă gândesc la vreun motiv.

— Poate că nu au ținut niciodată la trecut, spuse Luc. Poate nu au nevoie de nicio mărturie. Nu cunoști expresia „trăiește clipa"?

— Prostii. Fiecăruia îi pasă de trecut, zise ea. Fiecăruia. Mai vrei un pahar? Eu aproape că l-am terminat. Cât o fi ceasul? Nu trebuie să închidă? Și-atunci n-ar trebui să mai comandăm ceva?

— Poate că ar trebui să te abții. Ești tu slăbuță, dar ești și înaltă, nu sunt sigur c-o să te pot purta în brațe până acasă.

Luc îi făcu din nou cu ochiul șmecherește, cum îi era obiceiul. April simți iar că se înroșește la față.

Omul ăsta era al naibii de atrăgător, cu toată alura lui costelivă de european. E adevărat, voia să-ți intre pe sub piele, iar pieptul păros, vizibil prin cămașa întredeschisă, indica nevoia de exhibare a virilității. Mai era și fumător, tabloul era complet, cu unghii pătate de tutun și precis cu o pereche de plămâni negri.

Nu înțeleg ce anume îl face atrăgător, își zicea April. Chipul s-ar potrivi pe un afiș în alb și negru, cu umbre, poate o reclamă la parfum, prezervative sau băuturi scumpe. Însă Luc nu era deloc genul ei, dacă ar fi fost celibatară și ar fi avut un gen. Lui April îi plăcea un singur fel de bărbat, voinic, cu părul de culoarea nisipului și american. Cu unghii curate. Cu dinți drepți și cu părul bine pieptănat.

Dar dacă nu-i plăceau francezii semineglijenți, de ce oare îi bătea inima ca naiba de fiecare dată când îl vedea? De ce bea ea șampanie (cam multă) pe un acoperiș din Paris cu cineva care-i era aproape străin, primejdios de aproape de-a spune lucruri pe care nu i le povestise decât lui Troy?

— Te gândești că nu rezist la băutură? întrebă April, încercând să evite un alt râgâit pe care îl simțea venindu-i pe gât. O să fii surprins.

— Sunt deja. Luc se aplecă și vărsă un pic din paharul lui într-al ei. Ia spune, *madame* Vogt, ce-ai păstrat din trecut? O casă plină de obiecte care au aparținut altor generații?

— Nici gând, zise ea pufnind. După ce s-a îmbolnăvit mama, tata s-a debarasat de tot.

— De ce s-a îmbolnăvit?

— Degeaba întrebi. Noi, aici April făcu semnul ghilimelelor în aer, nu vorbim despre asta. Și, de fapt, nici nu contează. Doamne, ce gogoașă! Conta, de bună seamă. Conta într-un milion de feluri de mică importanță și-n cel puțin câteva de mare importanță. S-a petrecut cam așa: într-o zi era acasă, au luat-o la spital, apoi a dispărut. Pur și simplu n-a mai rămas nimic. Dacă aș fi fost mai mică în momentul acela, aș fi putut să cred că tot ce-i aparține unei persoane e atât de tare lipit de ea, încât dispare cu desăvârșire dacă persoana respectivă pleacă.

— Ce s-a întâmplat cu lucrurile ei?

— Tata le-a vândut. Ca să plătească cheltuielile de spitalizare sau ca să scape de amintiri, sau poate că și una, și alta. Aș fi dorit să păstrez ceva. Dar totul a dispărut înainte să pot cere ceva.

— Deci n-ai nicio amintire de familie.

— Nicio amintire, niciun bibelou, nici măcar bijuterii fără valoare. Iar tata, ca să zic așa, a dispărut și el. Cu riscul de a părea melodramatică, m-am trezit orfană de pe o zi pe alta. Ca Marthe de Florian, eram o adolescentă pe marginea trotuarului, privind cum trec familiile altora, întrebându-mă cum aș face să am și eu așa ceva.

— Îmi pare rău, *Avril,* spuse Luc cu accentul lui mieros, franțuzesc. Se încruntă, nu dădu niciun semn că ar fi gata să afișeze vreun zâmbet ironic sau să scoată vreo observație neplăcută. Trebuie că ți-a fost tare greu.

— Eram într-o situație de rahat, zise April, apoi își acoperi gura. Iertare pentru limbaj.

— *Ça fait rien.* Am auzit de toate culorile astă-seară.

— Cred că ai dreptate. April înfipse furculița în ultimele macaroane. Se răciseră și erau lipicioase, dar avea nevoie să se hrănească. Cum să-ți spun… Când a făcut asta, când a transportat totul de-acasă, ori a vândut obiectele la un târg de stradă, ori ce naiba o fi făcut cu toate lucrurile, n-a mai rămas nimic. Doar coaja unei vieți care fusese. Mi-aș dori să fi păstrat ceva. Ceva substanțial de pus în casa mea, o piesă la care să mă uit și să-mi zic: Da, uite-o pe mama. Mobila e mobilă. Așa e. Dar are o memorie intrinsecă. Nu mă înțelege greșit. Am un apartament, un apartament frumos, plin cu piese scumpe. Troy a fost foarte generos.

— *A fost?*

— Este. Dacă mă interesează ceva la vreo licitație, de obicei nu zice nu. Dar majoritatea lucrurilor noastre? Superbe. Îngrozitor de

scumpe. Însă fabricate în ultimii cinci ani și cumpărate de soțul meu. Alese de cineva pe care nici nu-l cunosc.

— Asta-i sentimentul pe care-l ai pentru soțul tău? Că nu-l cunoști?

— Nu asta am vrut să spun! protestă April, dar asta o puse pe gânduri. A fost mai simplu pentru noi să angajăm un decorator și să aprobăm pur și simplu ce alesese el. Domeniul meu de expertiză nu era de niciun folos pentru apartamentul nostru sau pentru gusturile noastre combinate. Pentru Troy era o nouă căsnicie, iar pentru mine o nouă viață după Paris. Amândoi o luam de la zero.

— Prin urmare, lucrurile de când erai mică, de-acasă…? spuse Luc. Amintirile de familie, de la mama ta? Mă întreb. Ar fi fost ele vreodată cu-adevărat suficiente? Pentru că ele nu sunt ea.

— Sigur că nu sunt ea. Dar ar fi fost de-o mie de ori mai mult decât ce am eu acum, adică un mare zero. Așa că le-aș fi preferat. Fără să clipesc.

April adună ultimele resturi de brânză rece și lipicioasă de pe marginea castronelului și puse jos furculița. Era tot flămândă și avea o senzație de gol în suflet. Așa se întâmpla întotdeauna când se gândea la mama ei. Stomacul i se transforma într-o groapă fără fund, care nu se putea umple niciodată.

— Dar tatăl tău? El mai e printre noi?

— Vrei să zici dacă mai e în viață? Da, da, este. Dar printre noi… E discutabil.

— Deci nu sunteți mai apropiați acum, când tragedia e de domeniul trecutului?

— Nu știu dacă tragedia e de domeniul trecutului, spuse April. Dar vorbim frecvent. E campion la scris e-mailuri, deși mă ține la distanță. Așa face de douăzeci de ani. În plus, ei sunt în California și eu la New York. Încerc să mă duc acolo o dată la câteva luni, dar

fratele meu e mult mai implicat decât mine. Pe de o parte, asta mă face să mă simt prost. Pe de altă parte, cine-ar fi mai bun? Brian se descurcă cu mult mai bine decât mine. Sunt bucuroasă că el a rămas în California, nu eu.

— Ai un frate?

April încuviință.

— Brian e nemaipomenit. Are cu patru ani mai puțin decât mine. Trăiește în San Francisco și e căsătorit cu o infirmieră.

— Și el se ocupă de mobile?

— Ha, ha, nu! E programator la Google. April imită bătutul la mașină. E de fapt o slujbă foarte mișto, fiind vorba de calculatoare. Știi cum e când cauți ceva inofensiv și brusc îți apare pe ecran o sugestie complet nebună? Să zicem că vrei să afli mai multe despre dinozauri și de-abia ai scris „dino", când Google îți sugerează „dinozaurii erau poneii lui Isus"?

— „Dinozaurii erau poneii lui Isus". Luc își încreți nasul. Nu înțeleg. De ce erau poneii lui Isus?

— Nu erau. OK, poate că anecdota nu se poate traduce cum trebuie. Vreau să zic, asta face el. Mă rog, o parte din ce face. E programator și creează fraze bizare care-i fac pe oameni să râdă când caută ceva pe Internet.

— Adică e plin de umor. E umorist.

— Da. Foarte plin de umor. Și un pic cam ciudat. Dar te face să mori de râs.

— Ca tine, rânji Luc.

— Eu n-am pic de umor.

— Poate că mă refeream la ciudățenie.

— Asta sună atât de grotesc, încât nici măcar nu pot să mă simt ofensată. Eu sunt atât de puțin ciudată, că nu găsești mulți pe lume ca mine. Probabil că sunt ființa cea mai mediocră pe care-ai întâlnit-

o vreodată.

— Ba nu, tu ești plină de umor, spuse Luc și-o bătu pe mână. Așa cum am presupus tot timpul.

April zâmbi și scutură din cap. Momentul penibil trecuse. Îi povestise despre mama ei mai multe decât ar fi trebuit, din cauza șampaniei, dar nu se alesese cu nicio rană dureroasă. Acum vorbeau despre poneii lui Isus și despre cât de puțin haz avea ea. April se simți din nou sigură pe sine. Luc auzise versiunea prescurtată, dar nu își putuse da seama cât de adâncă era rana.

— Ei, atunci cerem nota de plată? spuse April și se aplecă să-și ia geanta.

— Din nou, îmi pare rău pentru mama ta. Trebuie că a fost tare greu.

— Este în continuare, admise ea.

Luc se rezemă de spătar și îi făcu semn chelnerului, cerându-i un espresso și nota. Când April aruncă o privire în jur, văzu că nu mai erau decât ei doi în restaurant.

— Îți mulțumesc că mi-ai povestit despre ea, spuse Luc. Despre mama ta. Ești o excelentă povestitoare când nu ocolești răspunsul la întrebări.

— Eu ocolesc? Nu sunt sigură că am priceput ce vrei să spui, după cum nu sunt sigură că aș fi excelentă. Cred că sunt normală, în niciun caz nu sunt o Marthe de Florian.

April îi spusese lui Luc o nimica toată despre mama ei, nici pe departe întreaga poveste. Marthe ar fi dat probabil pe față toate amănuntele sordide, adăugând pe margini lucruri interesante despre contorsioniști sau clisme.

— Nu mulți ar avea curajul lui Marthe, adăugă April.

— Poate că ar trebui doar să încerci. Luc își recuperă cardul din mâna chelnerului.

— Apropo, ai zis că de data asta e rândul meu.

— Data viitoare. Mergem? A trecut de ora închiderii.

— Mergem. Mersi pentru masă. Și pentru șampanie. Delicioase amândouă.

April se ridică rapid de pe scaun și își atârnă geanta voluminoasă pe umăr, dar fu obligată să își aranjeze părul care i se strecurase sub bareta genții. Îi crescuse prea mult, necontrolat. Acum îi ajungea aproape la nivelul cupei de la sutien. În Franța îi creștea întotdeauna mai repede.

— Te conduc acasă? întrebă Luc. Zona asta a orașului nu e primejdioasă, dar ce fel de gentleman aș fi eu dacă nu te-aș conduce?

— De fapt, zise April iute, am să mă plimb un pic prin *Galeries*. Încerc să găsesc niște cadouri pentru fiicele mele vitrege…

Deși Chelsea îi ceruse mai cu seamă să ocolească Galeriile, April descoperi că de-abia așteaptă să se despartă de Luc, să iasă din cercul privirii lui cercetătoare. Băuse un pic cam mult și spunea prea multe, vorbele (și altele) îi ieșeau prea ușor pe gură. Ce zicea Troy întotdeauna când era vorba de negocierile pentru o afacere? își deschisese prea de tot halatul, îi permisese lui Luc să o privească prea îndelung. În plus, April își dădu seama că i se încețoșează creierul, că bunul ei simț se duce naibii. O voce îi ciripea în cap întrebându-se dacă oferta lui Luc de a o conduce acasă mai avea și vreun alt motiv. Altceva, nu o voce, ci ceva mai adânc, mai instinctiv, purta speranța că motivul nu era chiar pur. Puterea acestei dorințe o înfricoșă.

— Nu mă grăbesc, zise Luc dând din umeri. Pot să te aștept până îți faci cumpărăturile.

— Nu, nu, e-n regulă. S-ar putea să-mi ia ceva mai mult timp, spuse April, apoi adăugă repede: Totuși îți mulțumesc. E foarte

drăguț din partea ta.

— Perfect atunci.

Luc se înclină spre ea și o sărută pe amândoi obrajii, în stilul parizian, fără să aibă acum nevoie de niciun subterfugiu pentru asta.

— *Au'voir,* Luc, spuse April, mușcându-și interiorul buzei de jos ca să nu zică ceva ce-ar fi putut regreta. Bine. Pa.

O luă cu pași apăsați în direcția opusă, cu obrajii încă fierbinți de la atingerea cu obrajii lui nerași. Se îndepărtă înainte ca el să-i zică la revedere.

Capitolul XXXVI

Paris, 20 iulie 1892

Ce căldură vine odată cu vara la Paris! Uneori chiar îmi lipsește umezeala de la mănăstire, deși aceea se instala sub formă de tuse adâncă, puternică, în fundul plămânilor mei, în mai toate lunile anului. Cel puțin vara acolo era răcoare.

Deși străzile Parisului s-au golit, cei privilegiați ascunzându-se în casele lor ancestrale, la Folies suntem la fel de ocupați ca întotdeauna, un lucru bun pentru mine. Am nevoie de bani. Pierre e în America de Sud și-mi trimite din ce în ce mai puțini bani, tot amenințând că vine acasă definitiv. Pentru mine asta chiar sună a amenințare. A auzit el dintr-o sursă nedezvăluită (Salut, Emilie!) că Robert de Montesquiou ocupă scaunul din fața mea de la bar în cele mai multe seri ale săptămânii. Lui Pierre nu-i place asta. Iar sursa lui de informații nu se înșală.

Ah, *Le Comte de Montesquiou,* cel mai dandy dintre dandy, cu chicotitul lui și cu florile lui la butonieră. Frumușelul de el pretinde că-i poet, dar principala lui ocupație este că s-a născut cu bani. E

adevărat că își petrece mult timp pe lângă mine, dar *monsieur Le Comte* nu mă privește ca pe o parteneră de aventuri romantice. Eu sunt o placă de rezonanță unde se fudulește cu cele mai stranii isprăvi. Chiar dacă-mi pică falca pe jos, tot nu se abține. Dimpotrivă, e chiar invers. Cu cât mă mir eu mai tare, cu atât povestea respectivă se dovedește mai bună pentru a fi spusă în public.

Ca să spun adevărul, eu sunt cea care-l privește pe el drept partener de aventură romantică. Se poartă complet aiurea când e vorba de bani. Piesele de aur îi pică pur și simplu din buzunare când merge. Doar că în vreme ce ar putea să-i ofere unei doamne cele mai minunate podoabe și cel mai grozav apartament, mă deprimă să-l văd atât de neselectiv. E în stare să facă amor cu oricine și orice. Și asta și face.

E caraghios că Pierre are suspiciuni cu privire la Robert de Montesquiou și nu zice nimic de Boldini, singura persoană care ar trebui să-l îngrijoreze. Dacă aș avea o posibilitate să mă dumiresc ce potențial financiar are Giovanni, l-aș trimite imediat pe *monsieur Merde* la plimbare! Deși presupun că nu-i chiar așa de simplu. Ca și în privința banilor, dispozițiile lui Boldini sunt teribil de greu de prevăzut.

E o mică furtună omul ăsta. Uneori Boldini e un adevărat uragan. Alteori e calmul dinaintea furtunii. Nu sunt senină în prezența lui. Mă ia pe nepregătite. E imposibil! Nu o dată am jurat să-l las baltă, atât de tare mă înfurie. Totuși, dacă nu-i lângă mine, nu mă gândesc decât la următoarea întâlnire, la următoarea masă împreună.

Restaurantul nostru preferat este Tortoni, unde se adună lumea elegantă și cultivată. Adesea stă cu noi Emile Zola. Alteori ni se alătură Dumas fiul. Sunt prezenți toți *bulevardierii* valoroși, gata să facă un comentariu inteligent, să pronunțe *le motjuste.*

Bem bere sau lichior de *cassis* cu apă minerală sau absint. Vorbim

despre poezie, despre literatură. Ne batem joc de diverși republicani cu funcții oficiale, asta în cazul în care nu sunt cu noi, pentru că, dacă sunt, îi lăudăm pentru eforturile lor. Când se termină masa am impresia că sunt mai cultă decât la venire, că nu mai semăn cu fata de la mănăstire, care a sosit la Paris cu optsprezece luni în urmă. De câte ori cad pe gânduri crezând că nu mi s-a întâmplat mare lucru, mă opresc și îmi amintesc de femeia-copil care privea cortegiul nupțial al lui Jeanne Hugo. Cât de departe am ajuns de atunci! Din păcate, pentru fiecare masă importantă și prețioasă cu Boldini sunt măcar alte trei care se termină prost, iar eu jur să nu-l mai văd niciodată!

Acum două zile m-am dus neanunțată la atelier. Nu știu niciodată ce dispoziție poate să aibă când sosesc. În acea după-amiază Boldini mi-a deschis ușa purtând pe el doar o cămașă de noapte, și cu cel puțin șapte culori de vopsele prin părul lui subțire și sârmos.

— Salut, Giovanni, am zis și am dat să intru.

Mi-a blocat intrarea fără să clipească măcar din ochi, privindu-mă de parcă nu mă mai văzuse niciodată.

— Hei, ai de gând să mă lași să intru? am întrebat. Am venit pe jos.

— Nu poți să intri, mi-a răspuns mohorât.

Mi-a dat prin cap că poate am nimerit prost, în intervalul de la patru la cinci. Era cu altă femeie în atelier. Nu știam că s-ar mai vedea cu alta, mă convinsesem cumva că eram singura care putea să-i suporte toanele. Dar e bărbat, iar bărbații au nevoi, mai cu seamă de-astea.

— O, am zis mușcându-mi limba ca să nu suspin. Presupun că ești ocupat. Bine, atunci spune-i salut din partea mea persoanei, oricine o fi.

M-am întors să plec, trăgându-mi nasul.

— Se termină lumea! a strigat el. Sunt un impostor!

M-am oprit din mers, dar nu m-am întors cu fața la el.

— Ce vrei să spui cu asta? Un *impostor?*

Avea o nevastă? O familie? Un staul plin de bărbați tineri? Doamne, ce gânduri mi-au trecut prin cap în clipele acelea! Ar fi trebuit să-mi dau seama. Ar fi trebuit să știu că problema lui era chiar el însuși.

— Nu-mi vine să cred că vrea careva să mă plătească să-i fac portretul, țipa el. Sunt un amator, un fals artist, un pictor de noutăți. Nu merit să lucrez în atelierul sfânt al lui Sargent! E prea mult! E vreun post liber la bar la Folies? Trebuie să pui o vorbă să mă angajeze!

Oftând, m-am întors cu fata la el.

— Ce ți s-a mai năzărit de data asta? l-am întrebat.

— Contele. Vrea să încerc din nou să-l pictez. Nu sunt în stare! Nu-mi iese! Nu-i place nimic din ce-i prezint!

— *Le Comte?* Montesquiou? Doamne sfinte, Boldini, omul ăla n-o să fie niciodată mulțumit de vreun portret, pentru că niciunul n-o să fie la înălțimea ideii de frumusețe pe care și-o face despre sine!

— Nu, nu e vina contelui. E a mea, se văicări el din nou și refuză, ca de obicei, să dea ascultare unui argument onorabil. S-a terminat cu nebunia asta cu pictatul. Mă fac și eu un poet de rahat! M-apuc să beau! Sau și una, și alta!

— Bine, atunci, i-am spus eu, ferindu-mă să mă amestec în furtuni de-astea în care se îndoiește de sine. Ține-mă la curent dacă vrei să scapi de vopsele și de pânzele goale. Mi-ar plăcea să mă apuc și eu să fac portrete. Pare să fie un hobby destul de plăcut.

Boldini a scos un urlet lung, pe un ton scăzut, și-a luat haina și pălăria și m-a anunțat că el pleacă la morgă ca să-și vină în fire. E-

adevărat că era unicul loc care-l putea înveseli. M-am gândit să-i spun că-i în cămașă de noapte, dar am decis că nici unui cadavru n-o să-i pese de asta. Și-apoi, în ultima vreme fusese o avalanșă de decese sinistre. Uneori la intrarea la morgă este o coadă care se întinde pe două-trei străzi. Uneori mă întreb dacă nu-s mai mulți vizitatori acolo decât la Folies.

Giovanni Boldini. Acest om caraghios și zănatic. Doar ce-i scriu numele și mi se face dor să-l văd, să am parte de o seară mai bună decât precedenta întâlnire. Poate că trece pe la Folies astă-seară. Poate că o să sară vesel pe taburetul de la bar, cu o dispoziție mai bună după vizita la cadavre, și-o să mă anunțe că ne adunăm la Tortoni. Cadavrele și-un pahar de absint, astea îl vindecă perfect pe omulețul ăsta nebun.

Capitolul XXXVII

April o luă cam împleticit în sus, pe rue de Clichy. Mersul îi era împiedicat și din pricina jurnalului lui Marthe. În mod normal, ținea documentele dovedind proveniența (se părea că nu renunța la povestea asta) la birou, sau în locul unde își exersa profesia în acel moment. Dar era la Paris. Dădeai de istorie și mergeai pe lângă „proveniențe” tot timpul. În plus, era un pic cam amețită.

A fost un miracol că a auzit telefonul, deoarece era cu mintea la Marthe, dacă nu pe jumătate adormită. Miracol și mai mare era că s-a uitat să vadă cine sună. Troy? se uita ea încremenită la ecran.

Uitase că era o posibilitate, că Troy urma să o sune și că n-o făcuse. Hai să ne întâlnim la Paris! O sugestie la care el nu răspunsese. April simți din nou toată furia adunându-se în ea și își aminti cât fusese de rănită.

— Ia te uită, Troy Edward Vogt al Treilea! zise ea în telefon. Măi, măi, măi, chiar el în persoană! Ce plăcere să te aud!

— Alo, încerc să dau de April Vogt.

Dacă alesese să fie serios sau să facă pe nebunul, April n-avea cum să știe, deși Troy nu prea era cunoscut pentru umorul său sau farsele pe care le făcea. Birdie îl numise odată „persoană anti-orice-intimitate”, iar soacra lui April declara că la începutul pubertății el se transformase subit într-un bărbat de patruzeci și trei de ani.

— Să mori de râs! ciripi April. Soțul meu mă face să mor de râs. Ești soțul meu, nu? Parcă nu prea sunt sigură.

April o luă după un colț și se strecură pe lângă trei cupluri care dădeau impresia că nu se certaseră nici măcar o clipă în viața lor. Poate că nu avuseseră de ce. Poate că erau de acord să-și acorde libertate de la patru la cinci, având astfel posibilitatea să se culce cu cine voiau, dar numai la orele prescrise. Dacă exista un acord cu privire la înșelat, cel puțin erau cu toții la egalitate.

— April, tu ești? Vocea soțului ei dădea impresia că e într-adevăr îngrijorat, deloc pus pe glume. Asta o puse pe gânduri, până ce își dădu seama cu cine avea de-a face: cu Troy, nu cu Luc.

— Cum? Te așteptai să vorbești cu vreo *aaaaltă* nevastă? întrebă ea, lungind vocalele ca să dea impresia unui accent mai elegant, dar nereușind să semene cu ceva demn de Teatrul Capodoperelor, din cauza celor câteva pahare de șampanie.

— Ce-i cu tine? spuse Troy. Te-am sunat de șapte ori în ultimele cinci ore. Dai impresia că ești iritată, dar eu sunt cel căruia nu i s-a răspuns la telefon.

— Vezi tu, am fost ocupată, spuse April. Se izbi de un felinar, îl ocoli și se lovi de următorul. În spatele ei se auziră râsetele unui grup de bărbați.

— Ocupată cu ce?

— Vai, îmi cer iertare, poate că munca mea nu-i suficient de importantă pentru *le grand m'sieu?*

— Te rog să vorbești aceeași limbă cu mine, spuse Troy.

— M-ai prins! Am fost la morgă. Să mă uit la cadavre. Unii găsesc că asta relaxează.

— *Cadavre?* Ce faci? Mă ameninți?

— E un hobby destul de obișnuit la Paris. Vezi tu, „în ultima vreme a fost o avalanșă de decese sinistre", câtă ea vorbele lui Marthe. Privitul cadavrelor e mai la modă ca niciodată!

— Ești beată?

— *Non,* răspunse April. Tocmai constata că trecuse de casa ei și se întoarse pe călcâie.

— Să te sun mai târziu când ți-o trece beția după un somn bun? Pentru că nu înțeleg nimic din ce spui.

— *Mais que tu es bête!* April se strecură pe ușa principală a clădirii unde locuia exact când ieșea un card de tineri cam de douăzeci de ani. Fata asta n-are nevoie de somn. Spune-mi, tu ce-ai făcut toată ziua asta minunată? Ai tras din greu. N-ai făcut prostii, sper!

— Nu, nu. Cred că nici una, nici alta. Mi-am petrecut ziua pe un șantier de reconstrucție de teren, zise el și râse. Se poate zice că era muncă, tehnic vorbind, deși era vorba de o groapă de gunoi…

— Îmi dau seama de ce ți se pare amuzantă treaba asta. April nu reușea să bage cheia în ușă. Nu cumva nu era apartamentul ei? Se uită la număr, încercă a cincea, apoi a șasea oară. Nimic mai potrivit decât o vizită pe un șantier, un loc perfect pentru genul vostru de vizitatori. Ha, ha! Bancherii, avocații… și Willow. Toți aliniați lângă o groapă de umplut cu gunoi drept reconstrucție de teren. Perfect. Pare chiar prea frumos. Cred că inventezi.

— Nu sunt sigur că m-aș osteni să inventez reconstrucția de teren, dar cum văd că te interesează subiectul, află că noua noastră

achiziție poate să-și micșoreze numărul de puncte de poluare cu carbon dacă face reconstrucții de teren. Așa că am fost obligați să verificăm asta la fața locului.

— Sunt sigură c-ați fost. April reuși în cele din urmă să bage cheia în broască. O răsuci atât de puternic, încât i se făcu frică să n-o rupă. Apropo, am auzit de marea petrecere de la Clubul Beauchamp. A avut loc înainte sau după vizita la șantier? Habar n-am cum de le faci pe toate. Ești o forță a naturii, Troy Vogt.

— A fost… hm… înainte, de fapt. Cine ți-a povestit de petrecere?

— Un spion de-al meu.

— Să-ncerc să ghicesc. Birdie, nu-i așa?

— Întotdeauna ai avut un dinte împotriva ei. April se sprijini de ușa descuiată și se trezi grămadă pe jos pe mijlocul podelei.

— Ai căzut, nu-i așa?

— *Niet.* A căzut o mobilă continentală. Din secolul XX. Se ridică și își scutură fusta. Dar înțeleg de ce. Nu-ți place Birdie pentru că te-a citit de la prima vedere. Te cunoaște pe dinafară.

— Nu mă cunoaște deloc. Și, dacă vrei să știi, Birdie nu-mi displace. Nu zic nici că-mi place. De fapt, am exact zero sentimente sau opinii despre Birdie. Deși mă tulbură întru câtva faptul că pui mai mult temei pe ce spune asistenta ta decât pe ce spun eu.

— Bine, cum vrei.

— Și ce amănunte ți-a oferit?

— Că a fost o petrecere, o petrecere care a durat toată noaptea. Și că tu erai acolo.

— Un punct pentru câinele tău păzitor, spuse Troy. Da, a fost o petrecere și am fost prezent. E adevărat. Și posed acum un costum Brioni care nu va mai fi salvat din pricina mirosului.

— Ce nenorocire pentru tine! Așa deci. Curios. A fost și Willow la petrecere?

— E ciudat. Îmi ceri să nu-i mai pronunț numele, iar tu faci asta tot timpul…

— Răspunde la întrebare, Vogt.

— Îhâm, a fost. Și a fost și înainte, la masa de după semnarea contractului. Am fost și în același avion. Vrei să-ți recit tot itinerariul?

— De ce? întrebă April. De ce a fost acolo? Mi-ai spus întotdeauna că partea ei de muncă se petrece înaintea semnării documentelor.

— O semnătură e unu la sută muncă și nouăzeci și nouă la sută petrecere, spuse Troy. Doar știi asta. Toți cei care au contribuit la contract și toți acționarii erau acolo. Scopul absolut e ca fiecare dintre cei implicați să se simtă cât se poate de bine. Avocați. Bancheri. Toată lumea. De ce mi se pare mie că sunt supus unui interogatoriu când n-am făcut nimic?

— Deci plimbarea la Londra a avut de fapt ca scop un dineu.

— În mare parte. Da.

— Și o petrecere.

— Așa e. Sigur.

— Și după aia ați fost la șantier toată ziua? spuse April. Chiar toată ziua?

— Da. Câțiva dintre noi. Willow era doar una dintre mulți…

— Te rog încetează să rostești numele ăsta nenorocit.

— Colega mea, spuse el, cu un mic oftat.

— Nu știu dacă așa e mai bine.

— Zău? Acum și „colegă” te deranjează? Și tu ai colegi, cu siguranță. Marc, Olivier…

— Luc. Nu se poate să-l uiți tocmai pe Luc, *mon Dieu!*

— Cine dracu' mai e și Luc?

— Uite ce mă deranjează, zise April, deviind discuția. Dacă

trebuie să ți-o spun pe șleau. Ai fost toată noaptea la o petrecere. Ți-ai petrecut toată ziua lângă o groapă. Dar n-ai putut să-ți rezervi șase ore să vii să mă vezi pe mine la Paris. Nici șase minute ca să-mi explici de ce. Sau doar șase secunde ca să-mi răspunzi la mesaj, să-mi scrii că nu poți veni.

— Îmi pare rău, dar nu cumva trebuie să-ți controlezi auzul? Tocmai ți-am spus că toate astea fac parte din încheierea unei afaceri. Sunt obligatorii.

— Îmi pare rău, dar nu cumva eu sunt soția ta?

— Aș putea să pun și eu întrebarea, April, zise el. Tu de ce n-ai putut să-ți iei șase ore din… cât, de fapt… din luna ta întreagă la Paris ca să vii să mă vezi pe mine la Londra?

— Am de lucru, spuse ea.

— Exact.

April se împletici spre pat. Dăduse de un zid, de un obstacol atât de mare, încât nu putea să fie ocolit. Avea dreptate. Înainte marcase ea o grămadă de puncte. Fiecare din ei marcase foarte multe puncte. Dar dacă nu erai pe teren la Wimbledon, punctele păreau să fie un mod tare dureros de a sfârși sau de a continua o căsnicie.

— Fugi, ca de obicei, spuse el. Așa faci când ai terminat o chestie și nu vrei să negociezi. Ai fugit la New York ca să scapi de situația ta familială. Ai fugit la Paris când ai dat de greu la New York. Apoi ai fugit înapoi la New York când nu ți-a mers la Paris.

— Mi-am pierdut slujba! Muzeul s-a închis. Se opri lângă pat. Aș fi rămas dacă puteam. Crede-mă. Dar tipilor de la serviciul pentru imigrări nu le place dacă depășești timpul permis. Niște caraghioși!

— Nu pot să continui așa, April. Trebuie să te hotărăști ce vrei. Dacă poți să mă ierți. Dacă nu poți… Am impresia că nu poți. Nu faci parte dintre persoanele care știu să ierte.

— Ce vrea să însemne asta?

— Tatăl tău?

— Pe tata l-am iertat. El nu intenționase să-mi facă rău.

— Aha. Troy râse cu amărăciune. Spre deosebire de mine. Asta-i ce mă omoară când e vorba de relația ta cu tatăl tău.

— Asta faci tu acum? Aduci vorba de problemele mele cu tata?

— Nu poți să treci peste felul oribil în care s-a purtat în legătură cu boala mamei tale, cel puțin așa spui tu. În același timp pe mine mă pui să ating idealul imposibil de relație pe care l-a atins el. Cât de devotat este acest om! Nimeni nu se poate compara cu nivelul ăla de fidelitate.

— Nici nu-mi trece prin cap să fac una ca asta! Chelsea și Chloe trebuie să fie pe primul loc întotdeauna, spuse April. Și era exact ce gândea. Ele. Nu eu. N-am pus niciodată asta sub semnul întrebării, așa că de ce crezi tu…

— Toată povestea asta, spuse Troy, tăindu-i vorba violent, cum se purta adesea. De câte ori te uiți la mine, o văd în ochii tăi. Chiar și în voce. Eu n-o să fiu mereu perfect, n-am să fac veșnic exact ce trebuie, pentru că nu sunt un om perfect. Regret, dar nu sunt. Cel puțin n-am pretins asta niciodată. Trebuie să înțelegi.

— Nu ți-am cerut niciodată să fii perfect, spuse April. Am cerut doar puțină decență.

Pe undeva el avea dreptate. April nu-l iertase. Voia s-o facă, chiar cu disperare. Îl iubea pe Troy, la fel și pe fete și viața lor frumoasă în New York City. El fusese cinstit de la început, fusese direct, dăduse totul pe față într-un stil foarte Troy Edward Vogt III. „Te-am înșelat, nu sunt un om perfect, hai să trecem peste asta." Era nevoie de curaj, da! Dar April voia mai mult decât „ori accepți, ori nu". Voia gesturi mari și promisiuni, chiar dacă el n-ar fi fost în stare să și le tină sută la sută.

— Pot să te întreb ceva? rosti ea.

De zece ani dăduse la o parte întrebarea asta, o strivise de-a dreptul în ultimele nouăzeci de zile. Acum, din cauza ultimei nopți, din cauza lui Marthe și a șampaniei băute, și, da, și din cauza lui Luc, April descoperi că era gata să arunce vorbele alea în univers.

— Pe Susannah ai înșelat-o?

O pauză lungă. Două pauze. Încă niște secunde.

— Aștept, spuse ea.

— Mă surprinzi cu întrebarea asta, spuse Troy, vorbind rar, egal. Asta ar fi fost de discutat în primele stadii ale relației noastre.

— La momentul potrivit. Da. Înțeleg. Să-mi fie rușine. Răspunde la întrebare.

— Motivul pentru care căsnicia noastră s-a destrămat nu s-a schimbat de când am discutat prima oară despre asta. Susannah s-a încurcat cu cel mai bun prieten al meu și niciunul din ei nu dădea semne c-ar vrea să înceteze. Pe deasupra, era o adevărată performanță să o suport zi după zi, după cum știi.

— N-am întrebat cum s-a terminat căsnicia. Asta știu. Te-am întrebat dacă ai înșelat-o.

— Da, spuse el într-un final. Am înșelat-o.

April oftă și se lăsă să alunece pe jos. Rămase acolo câteva momente, incapabilă să vorbească, iar gâfâiala ei înfundată făcea să trepideze podeaua pariziană seculară. Era o reacție extremă la ce i se întâmplase altei persoane, dar pentru ea era ca o altă trădare a propriei căsătorii, nu a lui Susannah.

— Îți bați joc de mine? mârâi Troy. Suferi pentru Susannah? Dă-mi voie să-ți amintesc că ea mă înșela.

— Știai asta pe atunci? întrebă April. Oricum, n-ar fi fost o scuză. Să te culci cu altcineva drept represalii nu e ceva de dorit în nicio împrejurare. Dar era mai bine să se fi purtat toți rău, în afară de bărbatul pe care te străduiești să-l crezi.

— O suspectam, dar nu eram sigur. Era un moment dificil. N-ar fi trebuit s-o fac, dar, dacă tu mă întrebi, nu vreau să mint. Asta n-are nimic de-a face cu noi doi. Împrejurările erau diferite. Toată căsnicia cu ea a fost diferită de la început. Am știut că n-o să meargă din clipa în care am pus piciorul în biserică. Eram imatur și idiot și făceam tot timpul ceva care ne sabota relația.

— Poate că era diferită, dar tu nu prea inspiri mare încredere, dat fiind că s-a întâmplat din nou, și de data asta se presupunea că era o căsnicie fericită. Totul e doar interpretare. Vreau să zic că, dacă furi de la un sindicat de credit sau de la o bancă de economii și consemnațiuni nu contează, tot hot ești și trebuie să fii dus la închisoare.

— Ehei, asta-i ceva nou. Nu-mi dădusem seama că infracțiunile maritale se pot pedepsi cu închisoarea. Troy hohoti sec și scoase un oftat lung, adânc, obosit. Ce-am făcut eu a fost oribil, dar recunoaște că nu ești onestă. Tu poți să alegi. Ori treci peste asta, ori nu. Ce alegi? E hotărârea ta.

April închise ochii și se ridică ținându-se de marginea patului. Înțelesese brusc că Troy n-avea să-i ofere ce căuta ea. Nu putea să-i ofere cuvintele sau gesturile sau marile declarații care să aranjeze totul, care să-l absolve de toate crimele trecute. Declarațiile lui mai degrabă înrăutățeau lucrurile.

Nu. April trebuia să caute iertarea, orice formă ar fi luat aceasta, chiar în sinea ei. Iar Troy avea dreptate. Probabil că nu era în stare.

— April? spuse Troy cu o voce răgușită. Mai ești pe fir?

— Nu știu, Troy. Zău că nu știu. Trebuie să te las.

April trebuia să-l lase.

Telefonul aruncat din mână atinse salteaua doar cu câteva momente înainte ca ea să se prăbușească peste el. Cu fața înfundată în cearșafuri, April își scutură picioarele deasupra covorului alb cu

albastru. Reuși să scape de pantoful din piciorul drept, care căzu pe podea. Pantoful din stângul îi atârna încă de picior, suspendat în aer, de unde, după câteva minute, căzu și el cu zgomot pe podea.

Doborâtă de somn, April tot mai auzea zgomotul pantofului de piele izbind podeaua de lemn, de parcă se răspândise în tot apartamentul și în tot Parisul, auzea zgomotul ăsta, acest moment final de abandon. Orice femeie știe că atunci când îi scapă din picior ultimul pantof ziua e terminată, e gata, e cu totul și cu totul încheiată. Trebuia să se întâmple la un moment dat. Totul trebuia să aibă un sfârșit. Dacă nu-l vedeai venind, înseamnă că nu te uitai suficient de atent.

Capitolul XXXVIII

Paris, 1 iulie 1893

Nu mai există! Tortoni s-a închis, așa cum se și auzise. Petrecerea s-a terminat, cum s-ar zice.

Nu-mi vine să cred, chiar dacă de câteva luni ziarele ziceau că o să dispară. Când m-am întors pe o parte în pat azi-dimineață, cu Giovanni lângă mine desenându-l pe *le comte de Montesquiou* (dandy-ul favorit al orașului, de data aceasta cu un papagal), am zis „bună dimineața”, iar el a spus „S-a închis Tortoni”.

— Cum poți să minți în halul ăsta?! M-am ridicat în capul oaselor și mi-am aranjat cămașa de noapte care mi se ridicase pe șolduri.

— N-ai decât să te uiți în ziar, a zis el, arătând cu capul spre capul patului. E scris negru pe alb.

Giovanni avea și el dreptate o dată. Citez un fragment din ziarul *Paris Herald* de ieri:, Astăzi dispare de pe harta Parisului Tortoni. Cafeneaua de la colțul dintre Boulevard des Italiens și rue Taitbout,

care de un secol încoace a fost cunoscută ca unul dintre locurile favorite ale literaților de renume, ale artiștilor și aristocraților, urmează azi soarta restaurantului Brebant, dispărând de pe fața pământului. Sâmbătă va începe demolarea și astfel piere încă un atribut al vechiului Paris".

— Dispare de pe fața pământului! Se rupe ceva în mine când mă gândesc.

Cumva treaba asta pare prevestitoare de rele. Mi-a stricat complet buna dispoziție.

— E doar o cafenea, zice Giovanni din când în când. Ai totuși Maxim's. Nu-i nicio pagubă, în ce mă privește.

Dar Tortoni este mai mult decât o cafenea oarecare! Pentru o fată ca mine, care n-a intrat în societatea pariziană la un bal al debutantelor, a fost ca și cum exact acolo am debutat. Chiar dacă asta nu s-a întâmplat dintr-odată, chiar dacă s-a făcut în vreme ce pe lângă masa noastră dansa învârtindu-se *La Belle Otero,* cu sudoarea curgându-i pe picioare și cu un sân practic ieșit din corsaj. Uneori acolo erau schilodiți unii, la vreun duel cu săbii sau cu bastoane, locul era totuși fabulos… și era al meu! Vai, Tortoni, ce mult ai să-mi lipsești!

Acum toate cafenelele aveau să încerce să ia locul lui Tortoni. Când au ieșit zvonuri despre dificultățile de administrare, au apărut în tot orașul sumedenie de cafenele, toate străduindu-se cu disperare să-i atragă pe cei mai vestiți bulevardieri. Nu ultima dintre ele e cafeneaua lui Maxime Gaillard, Maxim's, care de fapt e cea care izbutește cel mai bine s-o facă. Și asta din cauza felului în care își face reclamă. Restaurantul are patru mari vitrine spre stradă, și în fiecare e o poliță, iar pe fiecare poliță câte o frumusețe! O idee genială, realmente, deși eu sunt aceea care i-am dat-o în orele pe care le petrecea la mine la bar.

Ah, asta am scris? Una dintre frumuseți sunt eu!

A devenit rapid o poziție de prestigiu. Câteva dintre dansatoarele noastre cele mai cunoscute de cancan și-au exprimat dorința să se arate în vitrinele de la Maxim's, dar dintre toate fetele de la Folies eu sunt singura pe care o plătește patronul să stea cocoțată acolo ca o pasăre (cu penajul complet!). Chipul meu îi vrăjește pe clienți să deschidă ușa de la intrare, silueta mea plină de curbe aruncă umbre pe trotuar. De bună seamă nu-i ușor să rămâi pe poliță. Sunt asaltată de toți cocoșeii care se îmbulzesc înăuntru!

— Ce păr minunat! spun ei. Culoarea părului tău n-are rival!

— Ce piele! Mai netedă și mai albă decât fundulețul unui bebeluș!

Da, și vă mulțumesc amândurora, datorită minunilor făcute cu henna și de minunata cremă cu care-mi dau pe față să-mi albească pielea. N-am neapărat nevoie, desigur. *Mon Dieu!* E doar un mijloc de a îmbunătăți ce mi-a dat Dumnezeu. Presupun că părinții mi-au lăsat totuși ceva moștenire. Mama n-a trăit mult, dar frumusețea ei era legendară.

Cu toate acestea, trebuie să am grijă să nu rămân prea mult sub ochii admiratori ai bulevardierilor. Uneori, dacă stau prea mult cu crema pe față, pielea capătă o nuanță gălbuie. Desigur, sunt convinsă că există întotdeauna o altă cremă care să ascundă acest defect! Ce nu trebuie să faci ca să rămâi frumoasă! Șiretlicuri, zice Boldini, deși ar avea și el nevoie de nițică cremă și de henna!

Maxim's nu e singura mea sursă de venit, deși drăgutul de Maxime îmi dă un salariu dublu față de cel de la Folies. De fapt, îmi dă ce crede el că e dublul, e mai de grabă triplul! Și-n vreme ce Gérard menține o regulă strictă cu privire la rochia de purtat la Folies, la Maxim's mă îmbrac așa cum vreau eu. Singura regulă e să mă îmbrac suficient de atrăgător ca să provoc falimentul a cel puțin

trei bărbați pe săptămână! E uimitor cât de repede acești așa-ziși gentlemani își întorc buzunarele pe dos ca să-mi ofere mie bunătăți și cadouri! Absolut toți bărbații sunt niște *paniers percés*! Coșuri cu găuri, cu toții!

În mod obișnuit ocup vitrina de la Maxim's cu o blană de șinșilă pe mine, la o masă pe care e șampanie și caviar și tot ce-mi mai trimit admiratorii. Adesea port și o *aigrette* pe cap. E un ornament nemaipomenit, deși e incomod de purtat. Biata pană albă e veșnic în primejdie să ia foc de la becul de deasupra. Dar nu-i nimic, ce contează e că arată spectaculos!

Până acum se dovedește că Maxim's a dat cu adevărat lovitura (ce plăcere, domnule Gaillard!). Se poate chiar să-l înlocuiască pe Tortoni. *La grande dame* mai mare decât toate marile doamne, frecventează și ea localul. Da, mă refer la Jeanne Hugo Daudet. Ar putea să-și petreacă mai puțin timp aici de fapt. În multe seri bea până se îmbată criță. O dată a sărit pe scenă și s-a apucat să dirijeze orchestra cu un sparanghel.

Proust îmi spune că face asta din cauză că ea și bărbatul ei sunt destinați să divorțeze. Deși e o știre delicioasă la culme, mi-e cam greu să o cred. Toată lumea știe că Proust e plin de *merde* aproape întotdeauna. Pe deasupra… *divorț?* În familia aia? După grandoarea nunții și după toate cadourile primite? Cum ar putea să nu mai aibă nicio valoare? Ar fi stupid să arunci la gunoi atâtea lucruri din cauza unor certuri. Boldini și cu mine ne certăm aproape constant. *C'est la vie!*

Am încercat s-o abordez pe Jeanne în mai multe ocazii. Văzând că evită intenționat să se uite la mine în vitrină, e clar că mă recunoaște, am știut asta dintotdeauna. Uneori o surprind uitându-se la mine, de parcă m-ar invita să o abordez. Când se întâmplă așa ceva, mă uit mai întâi unde se găsește Maxime (lui nu-i place să plec

din vitrină), și, dacă-i ocupat, mă duc spre ea. Iar atunci, inevitabil, se-ntâmplă ceva.

O dată am ajuns chiar să-i zic *bonjour,* dar au dat năvală rușii, așa cum fac de obicei. Jeanne a luat-o complet razna, s-a urcat pe bar și a strigat: „Vin cazacii!" Exact stilul Jeanne Hugo Daudet! Ca un măscărici. Fără nicio clasă. Se bizuie pe numele ei nefăcând nimic ca să-l merite.

În acea seară anume, pe când Jeanne stătea călare pe bar, m-am retras în colțul meu să-i observ pe ruși cum iau cu asalt Maxim's, aruncând monede de aur în jur ca să-și facă loc. Aș fi scăpat de tot felul de bărbați, și de Maxim's, dacă aș fi adunat o porție zdravănă din acei *louis d'or* pe care-i aruncau pe jos sălbaticii ăia ori de câte ori intrau în sală. Când nu se uită nimeni, chiar adun câțiva. Mi-e teamă că o să am nevoie de ei.

Pentru că, așa cum Tortoni a închis ca să facă loc unui restaurant, ceva mai mare, viața mea cu Pierre a ajuns și ea la sfârșit. Acum o săptămână am primit o telegramă. Pierre zice că luna asta n-au să fie fonduri. Nu știu dacă e din cauză că el nu mai are fonduri de oferit sau dacă, pur și simplu, nu vrea să-mi mai dea nimic mie. Ajunsesem să mă bizui pe aceste sume lunare care veneau din America de Sud. Deși știam că își cam pierduse răbdarea în ce mă privește, nu mă așteptam ca generozitatea lui să se ducă și ea așa de repede.

Să fie clar. Maxime și chiar și Gérard mă plătesc destul de bine, n-am de ce să mă plâng de salariile mele. Dar trebuie să ai o haină pe tine și să-ți încălzești casa – sunt lucruri necesare. Și mai e nevoie și de o blană de șinșilă și de pene, tot lucruri necesare, dar pentru alte motive.

Așa că am făcut un ultim efort să-mi salvez cecul lunar. Astăzi de dimineață, după o lungă noapte la Maxim's și apoi cu Giovanni, am

venit acasă și am scris rapid o țidulă pe hârtia mea cea mai fină, roz. În ea îi lăudam lui Pierre bărbăția și talentul în afaceri. Apoi mi-am înmuiat sânul stâng în niște pudră albă și l-am apăsat în josul scrisorii. Nu pot decât să sper că amintirea pielii mele va trece cu bine oceanele și îmi va mai oferi un răgaz.

Capitolul XXXIX

Apartamentul părea mai gol decât fusese cu zece ore înainte.

April a presupus că ea fusese ultima care plecase, dar între momentul când ea era la restaurantul La Terrasse și acest moment, cineva mai deplasase cel puțin o duzină de obiecte, inclusiv pe bietul Mr. Mouse. Mickey era acum culcat pe o cutie cu cărți vechi și avea lipit pe față un bilet pe care scria „De transportat”.

Pășind peste grămezi, April înaintă și ajunse la animal.

— Vai, Mickey, spuse ea și strânse la piept creatura cu urechi rotunde și plină de praf. Te trimit de-aici și pe tine.

Folosindu-se de eșarfa legată la geanta ei voluminoasă, April îl frecă blând pe creștetul capului. De eșarfa albastră cu auriu s-au lipit bucățele de blană neagră.

— Vai! Regret, micuțule. Ești și-așa destul de prăpădit!

Îl purtă la nas. Mirosea, da, a praf și a vechi. Dar mai era ceva. Ceva dulceag. Floral. Poate parfumul lui Marthe? Al lui Lisette Quatremer? îi făcea plăcere să creadă că și după moarte oamenii pot să mai recunoască ceva din tine. Presupunând, bineînțeles, că ți se lăsa un colț unde să-ți rămână o urmă.

April puse păpușa pe consola stil Napoleon al III-lea pe care începuse să o descrie cu o seară înainte.

— Ah, dac-ai putea să vezi ce se întâmplă cu casa ta, Mickey!

spuse April și-și scoase blocnotesul. S-a transformat complet.

Se apucă să scrie.

Oglindă aurită și consolă din lemn de abanos. Pe dos scria: „No.2".

Al treilea trimestru din secolul al nouăsprezecelea?

Oglindă cu rulouri, flori și ornamente imitând pietrișul.

Cu lună în creștere și trei stele, cu o pereche de turturele de o parte și de alta.

Platoul consolei – din marmură în tonuri de roșu-regal, cu serpentine, și picioare *cabriole* curbate.

April controlă și pe dos, unde descoperi o inscripție *„De la grande antichambre /du Kiosque de Gezira / Console or et ébène".* Zâmbi, uimită. Numai Marthe de Florian putea să posede o piesă care fusese cândva într-un palat din Cairo.

„Marea anticameră, Palatul Gezira" scrise, apoi sublinie de două ori. Nu se potrivea deloc cu lotul 379 de la licitația de „nimicuri europene amestecate".

Deodată April auzi o cheie care se răsucea în ușa de la intrare. Se ascunse după consolă și apucă o sabie decorativă. Nu era ascuțită, dar putea să servească la ceva dacă loveai un intrus în moalele capului.

— Alo? zise ea înainte să se deschidă ușa. *Bonjour?*

În hol apăru Luc.

— *Avril?*

— Vai, Doamne! April răsuflă ușurată. Îl privi de unde se ascunsese. M-ai speriat. Iarăși.

— Scuzele mele eterne, zise Luc și își puse servieta pe podea. Nu mă așteptam să găsesc pe nimeni sâmbăta. Ce faci aici?

— Îmi continui treaba.

Îmi ocup mintea. Încerc să nu mă gândesc la bărbatul de dincolo

de Canal sau la femeia care e cu el.

— Ești la Paris, în weekend, și tu muncești! Cât de jalnic!

— Și tu ești aici, zise April și ocoli un dulap negru. Deci și tu ești jalnic!

— Da, sigur. Însă eu am venit doar să caut un anume tablou la dorința doamnei Vannier. După asta îmi continui weekendul. Niciun gând la muncă până luni.

— Dacă ai venit după un tablou, n-ai noroc. Tot ce constituia operă de artă se află acum la depozit. Olivier și Marc pot să-ți permită accesul la el luni. Mă îndoiesc că ar fi pe aici azi. Îmi pare rău, dar ai venit degeaba.

— Nu-i nimic, zise el dând din umeri și proptindu-se de o comodă lăcuită, o piesă făcută de Riesener, copie a uneia dintre piesele cele mai celebre din mobilierul regal francez. Cuvântul „copie" suna prost, dar avea să se vândă cât ai clipi pe cel puțin trei sute de mii de dolari.

— Ai putea să nu te sprijini de obiecte? îl apostrofa April. Uite, am ceva pentru tine. Dat fiind că ai tendința să te sprijini de toate cele, am cerut să fie aduse în mod special pentru dumneata niște scaune pliante. Îi arătă un colț al camerei. Sper că nu te superi!

— Vai, vai, *Avril* a noastră! Uneltind tot timpul să nu se atingă nimeni de birourile și de bibelourile ei!

Încercând să facă pe supăratul, Luc apucă un scaun și-l târî pe podea. Într-o secundă April era în patru labe, încercând să facă să dispară zgârietura.

— Poți să-ți iei toate precauțiile cu putință, s-ar părea că eu tot stric ceva, orice-aș face, spuse Luc cu un surâs ironic. Așadar e o Linke, comoda asta? Vezi, te ascult când îmi ții predici despre mobile.

— Nici măcar pe-aproape, surâse și ea la fel de ironic. Ești la

distanță de vreo sută cincizeci de ani. Nu, asta-i o piesă făcută de Jean-Henri Riesener. Era *l'ébéniste du roi,* ebenistul oficial al regelui. Este o copie după o piesă din mobilierul familiei regale. Vezi asta? Monograma Mariei-Antoaneta e chiar în față.

Luc se aplecă peste ea cercetând-o cu atenție. Părea căzut pe gânduri, dacă nu cumva cam obosit.

— Oricum, te scutesc de predicile mele. Dar pe-asta ai văzut-o? întrebă April și se întinse după sabia pe care o lăsase din mână. O ridică și o roti în jur, calculând foarte prost greutatea ei, așa că îl lovi fără să vrea pe Luc în genunchi. Încă vreo patruzeci de centimetri și l-ar fi lovit din plin între picioare.

— *Mon Dieu!* țipă el.

— Aoleu, iartă-mă! Te doare genunchiul?

— Nu de genunchi îmi pasă mie. Era cât pe-aci, *Avril.* Viitorii mei copii îți mulțumesc.

— Ce bine că nu-s chiar neîndemânatică, spuse April roșind serios. Dar, nu-i așa că sabia asta e superbă? Ca bărbat cred că-ți plac armele, nu?

— Sunt într-adevăr un bărbat, deși, cred eu, nu chiar după cea mai exactă definiție americană.

— Asta așa e, spuse April și își plimbă un deget pe tăișul sabiei. Nu știu cum o să evaluăm sabia asta. Poate că n-are nicio valoare. Mă întreb dacă Marthe o folosea să se apere de vreun amorez prea îndrăzneț. Sau de vreo rivală!

April fandă în față și pretinse că-i sfâșie pântecul lui Jeanne Hugo, deși violența ei imaginară nu se oprea doar la acea persoană. Se întreba dacă cineva înjunghiase vreodată o ecoloagă sau o specialistă în fonduri de investiție.

— Oricum, zise April punând sabia la loc în teacă, să terminăm cu joaca.

— *Avril,* de ce te încrunți?

— Cum așa, mă încrunt?

— De când am intrat pe ușă n-am văzut decât priviri mânioase. Luc își trecu un deget la rădăcina nasului. Ce s-a întâmplat? Ne pândește o nouă criză privitoare la mobilier?

— Nu, nimic de genul ăsta.

April mai desfăcu un scaun pliant și-l instală în fața lui Luc. Brusc, i se înmuiaseră picioarele. Nu mai avea douăzeci și cinci de ani. Nu putea să muncească într-o continuă stare de stres puternic, iar apoi să rotească o sabie grea în jur fără niște efecte asupra ei.

— M-am tot gândit la Marthe în dimineața asta, zise April. Spunea adevărul, dar nu chiar toată povestea.

— În dimineața asta? Aveam impresia că te gândești la *madame* de Florian în toate momentele zilei. Luc chicoti. Când April nu-i răspunse, o atinse încet pe genunchi. Te tachinez doar, *ma chérie.* Spune-mi, la ce te-ai gândit?

— La intervalul de la patru la cinci, admise April. Cunoscut lui Marthe și prietenilor ei drept ora admisă pentru adulter.

— Aha, văd, infidelitatea îți ofensează sensibilitatea puritană.

— Nu, nici gând! spuse April și încercă să își pună în cuvinte gândurile, fără să dezvăluie prea multe. În realitate se poate spune câte ceva despre aranjamentul ăsta. Toți sunt de acord, nimeni nu are de comentat. Nimeni nu se supără. Nu e scandalos. Este, pur și simplu. Cum se permite adolescentului să bea un pic de vin la masa de duminică. Se demistifică totul.

— Ai de gând să propui reluarea practicării intervalului? întrebă Luc. M-aș aventura să spun că ai găsi un sprijin larg pentru această idee, deși poate doar din partea bărbaților.

— Da, probabil că n-ar fi admisă propunerea, zise April. Și-acum o întrebare la întâmplare. Ai dori să știi că nevasta ta te înșală?

— N-am avut niciodată nevastă.

— Să zicem că ai. Ți-ar păsa?

— Ca în toate cele, ar depinde de situație, spuse Luc. În general, *non.* Nu mi-ar „păsa”, cum zici dumneata. Nu-i lucrul cel mai grav din lume. De ce am eu impresia că asta nu-i o întrebare la întâmplare?

April trase cu sete aer în piept și-l privi pe Luc cu coada ochiului.

— Soțul meu, începu ea, ei bine, el…

April scutură din cap.

— El și cu mine am avut discuția asta, adăugă ea repede. Despre o prietenă, soțul ei a înșelat-o cu cineva o dată.

— *Prietena* voastră. Luc încuviință în semn că înțelege. Desigur că era perfect în stare să interpreteze genul ăsta de subtilitate americană.

— *Oui.* April privi în altă direcție. N-avea nevoie să confirme măiestria lui la descifrarea subtextului american. Soțul i-a povestit de aventura asta. Ca să fie clar, i-a zis că nu fusese o aventură, ci numai o greșeală de judecată.

April ar fi putut să dea mai multe amănunte despre încurcătura în care se găsea prietena aceea. Ar fi putut să-i spună că soțul femeii se găsea la Singapore pentru o treabă. Încheia o afacere. Fusese un dineu și cam multă băutură necunoscută lui. Și era pe-acolo și o consultantă. Cei doi terminaseră seara în camera lui la hotel. După întâmplare își sunase soția și-i mărturisise totul. După o sută de zile, ei încă îi mai răsuna în cap conversația aia.

— Cât de mare a fost greșeala? întrebă Luc. După zisele cuplului, căci doar ce cred ei contează, nu după altcineva.

— O noapte de sex. Dar nu-i niciodată numai atât, nu-i așa?

April își imagină mâinile soțului ei mângâind sânii altcuiva, coapsele, pe sub lenjerie. Troy cu gura pe sfârcurile ei. Încă un lucru

pe care April n-avea nevoie să și-l amintească sau pe care să-l imagineze.

— Ce vrei să spui cu „nu-i niciodată numai atât"? întrebă Luc.

— Hei, sunt multe opriri pe drumul consumării faptului.

— Aha, zise Luc. Deci la ce se referă discuția voastră? Discuția dintre tine și soțul tău? Deși ar trebui spus că e un pic cam dubios să te-apuci să discuți problemele căsniciei altora.

Ridică ochii în chip de provocare.

— O, ea nu-i supărată, bombăni April. Discuția e următoarea: eu cred că el n-ar fi trebuit să-i spună soției. Iar Troy crede că-i admirabil din partea tipului că a mărturisit totul.

— Dar *prietena* ce crede?

— Ea își dorește să nu fi știut nimic.

April tot întorsese gândul ăsta și pe față, și pe dos de când se întâmplase, dar era prima oară când ajungea să-l exprime. Deși nu era mândră de fraza ei, se simțea bine că a spus-o cu glas tare, în loc să se tot gândească la asta. Luc nu era primul care auzea de prietena asta inventată. April își spunea chiar și sieși minciuna asta.

— Oare de ce? întrebă Luc. De ce dorește să nu fi știut?

— Pentru că o pune pe ea într-o poziție proastă. Dacă n-avea de gând să continue, de ce să-i spună? Ca să nu se mai simtă vinovat? Ca să-și ia o piatră de pe inimă și să i-o paseze ei? Pe cine altcineva în afară de el l-a ajutat cu ceva faptul că a dat totul pe față?

— Da, îndeosebi pe el l-a ajutat, cu toate că cineva ar putea să pretindă că adevărul are prioritate. Onestitatea nu e o parte a motivului pentru care l-a luat de bărbat?

— Sigur că da. Dar acum se frământă, se frământă fără încetare. Iar soțul, el e aproape arogant pentru că a mărturisit. Iertarea, i se pare lui, este, fără discuție, încheierea normală, este ceea ce e de așteptat. Ca și cum ar zice: „Regret c-am făcut-o, dar nu sunt perfect,

așa că…” Și-așa mai departe, citește printre rânduri.

— Atunci ea se teme că se va întâmpla din nou.

— Da, spuse April. Și temerea asta e aproape cel mai rău lucru cu putință. Poate că ar trebui să se instaureze intervalul de la patru la cinci al lui Marthe. Să fie inclus cumva printre celelalte înțelegeri sociale nerostite. Cum ar fi să ții ușa deschisă ca să treacă o doamnă în vârstă. Să arunci gunoiul. Să ți se permită ocazional o aventură fără importanță, câtă vreme ea nu distruge programul regulat. Nimeni n-ar fi surprins. Nimeni n-ar avea un aer idiot.

— Nu crezi cu-adevărat ce spui.

— Nu?

— Eu personal cred că-i o idee fantastică, spuse Luc. Dacă vrei să știi adevărul…

În clipa aia îi sună telefonul. Luc se uită cine sună și se strâmbă.

— *Merde,* spuse mai mult în șoaptă. Trebuie să plec. Putem să continuăm discuția mai târziu?

— Nu… Adică sigur că da. Dar nu e necesar.

— Nu sunt deloc de acord. Când se ridică, îi trosniră genunchii. Regret că trebuie să plec în grabă. N-aș face-o dacă n-aș fi absolut obligat. Te superi că te las singură aici?

— Sigur că nu, doar am început de una singură.

Luc își puse scaunul pliant în colț, grijuliu să nu zgârie a doua oară podeaua cu picioarele de metal. Venind înapoi spre ea începu cu zâmbetul obișnuit urmat de *„au'voir, Avril”*, cuvinte pe care aproape că le auzea și-n vis.

— Ai grijă de tine, spuse el.

April zâmbi vag drept răspuns, însă nu se ridică. Nu era în stare. Picioarele (întregul corp, mintea) nu erau în stare să o susțină. Deși de-acum aștepta cu plăcere felul în care își luau rămas-bun, nu era în stare să își adune forțele.

— Salut, Luc, zise cu un glas asemănător celui al lui Chelsea sau al lui Chloe, sau al oricărui alt adolescent american. Pe mai târziu.

— Asta nu se face! Vino! îi întinse o mână. *Lève-toi.*

— Luc, du-te, nu te supăra. Sunt obosită. N-ai de ce să glumești cu o morocănoasă…

Fără menajamente, el se aplecă, o ridică și o strânse în brațe. Ea rămase nemișcată, cu mintea tulbure, clipind întruna. Luc se înclină și o sărută pe obraz, delicat, însă hotărât. Ai grijă de tine, apoi pe celălalt, dulce *Avril.*

PARTEA A TREIA

Capitolul XL

April încerca să ignore avansarea rapidă a foilor calendarului, în vreme ce cantitatea de mobilă din apartamentul lui Marthe continua să se micșoreze. În creștere era doar efortul cerut de evaluarea fiecărei piese rămase față de precedenta. April constata diverse anomalii. Avea întrebări care necesitau cercetări suplimentare. Timp. Avea nevoie de mai mult timp.

Incrustată cu fâșii de lemn galben și de abanos, piesa are un platou de marmură de culoare vișinie, cu partea centrală proeminentă, în formă de semilună, situată deasupra unei frize în casete. Prezintă trei sertare centrale și două laterale, cu balamale, ornamentate cu frunze de laur, precum și o tabletă centrală încrustată cu crini. Două sertare lungi în casete sunt încrustate sans traverse; *au în centru un panou în marchetărie (revopsită?) reprezentând un coș cu piersici și flori, având de fiecare parte câte o ușiță pe balamale, care simulează două sertare scurte. Comoda e instalată pe picioare de leu, fusul piciorului având forma de acant (refăcute?). Fiecare picior se sprijină pe o poliță.*

Întrebări peste întrebări, scuze peste scuze care justificau de ce continua să muncească, de ce rămânea la Paris. Cel mai minunat lucru despre cercetare e că nu poate fi nicicând epuizată. Și, după cum le spusese Avril lui Peter și lui Marc, și oricui mai voia s-o asculte, ea aștepta o întrevedere cu Agnès, cu *madame* Vannier, o femeie care putea să se dovedească sursa de informații cea mai surprinzătoare în toate privințele. Din fericire nu era încă moartă.

Era o miercuri după-amiaza și April stătea pe unul dintre scaunele pliante inspectând o statuetă de bronz de Aimé-Jules Dalou. April văzuse sculpturi de-ale lui înainte, în muzee sau în Grădina Luxembourg, dar nu ținuse niciodată vreuna în mână. De obicei piesele lui erau mari, erau monumente, nu ornamente domestice. De unde avea Marthe piesa asta? se întreba April. De la Boldini, de la Montesquiou sau de la bogatul negustor de guano? Sau poate o avea chiar de la Dalou? Marthe trebuie că era singura femeie din istorie pentru care toate posibilitățile acestea aveau șanse egale să se adeverească.

Această statuetă, ca multe altele de Dalou, era un nud, o femeie cu un spate și un fund rotunde, cu amândoi genunchii aduși la piept. Stătea pe o stâncă, goală, cu bărbia pe un umăr, contemplând râul de sub stâncă. April se simțea cam ca nudul lui Dalou în momentul acela: ghemuită în sine, perfect expusă, dar nearătând nimic, gata ca în câteva minute să se cufunde inevitabil în apa rece și iute.

April fotografie statueta cu telefonul. De obicei lucra cu un aparat fotografic, dar imaginea asta voia să i-o trimită pe e-mail lui Troy, împreună cu un mic comentariu în care să-i spună ce bine ar arăta ea în apartamentul lor. Ești liber s-o cumperi la licitație! Glumeam. (Și nu prea.)

Dar April își reaminti că nu putea să-i comunice așa ceva lui Troy. Bine, ar fi putut, dar el s-ar întreba de ce dracu' April discută despre decorațiuni interioare când ar trebui să se hotărască mai întâi dacă vrea să mai rămână în apartament.

De patru zile nu mai vorbiseră, comunicaseră doar prin e-mail sau prin mesaje pe telefon, invocând, și unul, și altul, munca și diferențele orare pentru lipsa de comunicare telefonică. *Je vais tomber dans les vapes!* Sunt așa de obosită, că-mi vine să leșin!

Amândoi înțelegeau perfect acest subterfugiu, lucru care o făcea pe April să se întrebe de ce naiba se mai oboseau acum cu asta.

„Fir-ar să fie!” îi spuse April telefonului BlackBerry. „N-o să posed un Dalou!”

Ca un șarpe cu clopoței, telefonul se puse să zbârnâie în mâna ei. April îl aruncă din mână, de parcă realmente ar fi mușcat-o. BlackBerry-ul continua să sune. April se aplecă să-l ia de pe jos.

— Ah, Birdie, salut!

Se simțea ușurată? Dezamăgită? Ar fi putut să descrie mobile toată ziua, dar nu și propriile ei sentimente când vedea numărul altcuiva pe ecranul telefonului.

— Ai primit ce ți-am trimis aseară? întrebă April.

— Am primit, răspunse Birdie. Mulțumesc. E pe masa lui Peter acum. Apropo, e îngrozitor de nerăbdător să te întorci. Mă tot întreabă când o să vii înapoi.

— Ce drăguț din partea lui. Îi e dor de mine. Din păcate, zborul meu nu e planificat decât pe 11 iulie.

— Știu, i-am spus de o mie de ori, dar cumva nu ține minte mai mult de zece minute. E ca și cum n-ar putea funcționa fără tine sau cam așa ceva. E jalnic. M-a întrebat chiar dacă poți să vii înapoi mai devreme.

— Mai devreme? se revoltă April. Se gândi la *madame* Vannier. Se gândi la Troy. Nici gând, nu pot.

— Da, eu știu, și-ncerc să-l lămuresc cum pot, dar nu-i ușor. Femeia mai e încă în viață, așa-i? Moștenitoarea.

— Da. E încă în viață. Pentru moment.

— Bine. Am câteva comparații interesante, cum vorbisem, obiecte vândute în cadrul unei licitații purtând numele proprietarului, în comparație cu vânzările în cadrul unui grup mai mare de obiecte. Nu există tone de obiecte similare vândute într-una sau în alta, dar e

un început. Oricum, îți trimit ce am.

— Mulțumesc, spuse April și oftă.

— Capul sus! Peter este cu totul de partea ta.

— Minunat, dar nu cred să aibă prea multă influență asupra celor de aici.

— Când o să fie această femeie, citez: „de negăsit”, de găsit din nou? întrebă Birdie. Poate că ea ar putea influența biroul parizian?

— Asta mi-e speranța, dar e o loterie. E bolnavă, e la spital. Iar data de ieșire nu e prea clară.

— Dar dacă nu reușești să vorbești cu ea înainte de data plecării? Ai putea s-o suni sau ceva de genul ăsta?

— O, o să-i vorbesc, spuse April. Stau o săptămână în plus. Două săptămâni. O lună. Mă duc la ea chiar dacă-i pe patul de moarte dacă trebuie.

Se surprindea pe ea însăși cu vorbele acestea spuse cu glas tare. Cum data zborului ei se apropia (11 iulie, în două săptămâni), April se trezea în fiecare zi ceva mai tulburată, ceva mai îngrijorată. Rezervarea fusese făcută în așa fel încât să fie acasă de ziua ei. Dacă rămânea la Paris, o sărbătorea de una singură, deși tot de una singură putea să fie și la New York. Era limpede că era mult mai bine să fie singură la Paris decât la ea acasă. Da. Își va prelungi șederea. Peter îi zisese să stea cât era nevoie. Și nevoie era, din plin.

— Vrei să-ți prelungești șederea? spuse Birdie și râse. Îți bați joc de mine. Lui Peter o să-i explodeze capul.

— N-ar fi prima oară.

— De ce am eu impresia că vrei să rămâi definitiv acolo? Că ai să ajungi cumva să lucrezi pentru biroul parizian?

— Ar fi minunat, dar am o slujbă și o viață la New York. Chiar dacă acest „la New York” o înfricoșa. Chiar dacă „la New York” n-avea să mai arate la fel ca atunci când plecase. La un moment dat

trebuie să mă întorc!

— Bine că-ți dai seama de asta. Căci *va trebui* să vii acasă. Vocea lui Birdie scăzuse de parcă se pregătea să-i dea o veste proastă. Adăugă pe un ton plat: Aici e casa ta.

— Știu, spuse April. Bine, să vedem ce mai reușesc să fac săptămâna viitoare. Adu-i aminte lui Peter de întrevedere. Spune-i că aștept.

Urmă un mic moment de ezitare, ca și cum Birdie trebuia să-i spună, ca de obicei, „bineînțeles”, dar se hotărâse în ultimul moment să mai aștepte. Poate că ghicise ce avea să urmeze. Poate făcuse o pauză pentru că simțise că îi era necesară lui April. Pe de altă parte, poate că doar se înecase cu brioșa pe care o mânca la micul dejun, cum se mai întâmplase de atâtea ori.

Oricare ar fi fost cauza, Birdie a tăcut un pic cam mult. Suficient pentru ca April să adauge, înainte ca cineva să aibă ceva de zis:

— Știi ceva? Spune-i lui Peter că n-avem noroc. Prelungește-mi șederea. Cu două săptămâni. Pentru moment.

Capitolul XLI

Paris, 30 noiembrie 1893

Sunt luni de zile de când n-am mai scris în jurnalul ăsta. Sunt multe de povestit, dar prea puține pot să spun!

Ei bine, s-a întâmplat și asta. Ieri a sosit o ultimă scrisoare de la Pierre. Negustorul meu de guano era la curent cu tot ce-am mai făcut eu și mi-a declarat că nu îmi mai finanțează aventurile. La ce aventuri *anume* se referă, nu știu. Mi-a scris să nu îi mai răspund la scrisoare, să nu-l rog sau să pledez sau să-i mai trimit imprimate pe scrisori diverse părți ale corpului meu. S-a terminat între noi. A

plătit apartamentul până la sfârșitul anului, dar apoi trebuie să-mi găsesc altceva. O să trebuiască să mă mut! Luna viitoare! Dar nu îmi pot permite asta. Unde mi s-au dus toți banii? Pe rochii și pantofi și șampanie, presupun. Credeam că am mai mulți!

M-am dus la Boldini. Știam eu că el o să mă salveze. Relația noastră a evoluat mai mult decât preconizasem la început. E ca o relație de familie, nu pentru obiecte și necesități. Într-adevăr, el nu mi-a cumpărat nici măcar un lucrușor, și cel mai adesea *eu* sunt aia care-i plătește lui *masa* la Maxim's!

De-a lungul tuturor acestor luni am construit o bună relație. I-am cerut mai puțin decât oricare alta cu care o mai fi avut vreo legătură în viața lui. Astfel, ar trebui să nu-i vină greu să mă ajute în momentul ăsta mizerabil pentru mine. Cum să zic, eram de-a dreptul veselă în drum spre atelierul lui, cu tot felul de cifre jucându-mi în cap. Giovanni va fi salvatorul meu, așa credeam!

Când am ajuns la atelier tocmai se întorsese de la morgă. M-am bucurat, pentru că de obicei cadavrele îl binedispun. Împrejurările erau perfecte. Pe moment mi-a părut chiar bine că Pierre nu mă mai finanța. Nu mai aveam un laț în jurul gâtului, chit că fusese de la depărtare. Aveam să pot să stau cu Boldini fără să mă mai simt vinovată! Nu prea simt eu așa ceva, dar câteodată ești luat prin surprindere de remușcări.

— Am niște vești grozave! i-am spus lui Giovanni de cum am intrat pe ușă și m-am învârtit pe călcâie ca să-i fac plăcerea de a-mi admira fusta care se înfoia superb în jurul meu. Sunt îndrăgostită de tine. Am isprăvit cu Pierre ca să putem fi împreună, fără reproșurile nimănui și fără bârfele fetelor și băieților care dansează la cabaret!

— Ești îndrăgostită de mine?

S-a schimonosit de parcă gusta o invenție gastronomică de-a lui Marguérite. Biata copilă, își face iluzii că dacă termină cu Folies

poate să devină *chef* la cel mai fin restaurant din oraș. (Un *chef* femeie!) Ce prepară ea e groaznic, și unicul loc unde va ajunge o să fie pușcăria, pentru otrăvirea clienților. Acolo, și pe deasupra prea grasă ca să mai fie contorsionistă, căci gustă prea mult din mâncăruri!

— Ești îndrăgostită de mine, a repetat el.

Tot cu mutra aia acră.

— Chiar așa! Dansând, m-am apropiat de el și mi-am pus brațele în jurul gâtului lui. Putem fi împreună! Pentru totdeauna! Nu ne mai stă în cale niciun Pierre!

Giovanni s-a uitat apoi la mine direct, a strâmbat din nas și a zis:

— Marthe, te ador. Dar nu sunt suficient de bogat ca să te și iubesc.

— Cum poți să spui așa ceva? am țipat eu. Vai, ce cuțit am primit în inimă! Parcă mi-a sfâșiat pieptul! Nu poți să-mi refuzi dragostea! Vreau să ne căsătorim!

— Nu, nu vrei așa ceva, a zis el. Ești doar plictisită.

— Boldini, te iubesc, idiotule! Din toată inima!

Mi-am dus o mână la frunte și m-am făcut că leșin. M-a prins în brațe înainte să cad.

— Am mult de lucru, mi-a spus. Te rog, du-te să joci teatru în altă parte. Vin eu pe la tine mai târziu.

— N-ai timp pentru dragoste?

— Pentru dragoste am timp. Am zis că nu pot să mi-o permit. N-am însă timp pentru variatele tale emoții, care sunt o cu totul altă poveste. Te rog, ia-ți tălpășița. Ne vedem mai târziu.

Ce puteam să spun? Cumplit de umilită, am plecat de la atelier. În ciuda vechilor povețe ale lui *Sœur* Marie, mi-am permis să-mi dau drumul lacrimilor pe stradă, arătând lumii întregi ce simțeam.

Am făcut singurul lucru pe care puteam să-l fac: am pornit

imediat spre noul apartament al lui Marguérite. Nu înțeleg cum de ea are un apartament nou-nouț când eu mă aflu la asemenea strâmtoare. Marguérite tot avusese aventuri, cu grămada, dar toate doar cu femei!

La început am crezut că înclinarea ei pentru sexul slab era doar un șiretlic, un mod de a atrage un anumit gen de bărbați. Totuși, ea rămâne în mod hotărât aceeași. Zice că bărbății n-o interesează deloc sexual. Se poate crede așa ceva? Să contezi pe femei ca să te întrețină? Pe cinstea mea! Ca și cum ar aștepta să-i pice din cer niște pudră magică sau să dea de girafe vorbitoare! Presupun că, gândind în felul ăsta legendar, Marguérite a început să creadă și că ar putea face mâncăruri pentru marii reprezentanți ai literaturii și ai artelor și că ar fi și plătită pentru asta.

Când am sosit la locuința de care Marguérite a făcut rost în chip misterios, era contorsionată, împletită ca cifra opt. Așa a răspuns la ușă, cu fundul deasupra capului, mergând ca o curcă în căutarea curcanului. Simțindu-mă ceva mai ușurată, am întrebat-o de ce nu-și întâmpina vizitatorii normal. Apoi am intrat repede pe lângă ea în salonul surprinzător de mare. Marguérite m-a urmat, călcând greoi pe podea, tot înnodată ca un opt.

— Ce-i rău în asta? a zis ea, cu o voce schimbată, guturală, parcă voia să ilustreze expresia „vorbește cu fundul, nu cu capul".

— Sunt moartă! m-am văicărit eu și m-am prăbușit pe canapea. Spre deosebire de Boldini, ea nu m-a prins.

Tot scoțând cele mai sfâșietoare suspine, am frecat cu degetele canapeaua. Era dintr-o catifea fină, cu un model mai frumos decât tot ce văzusem în viața mea.

— De unde-ai făcut rost de asta? n-am putut să mă abțin să întreb. M-am ridicat în capul oaselor și am pipăit și spătarul fixat cu ținte. E extraordinară!

— Am cumpărat-o. Cum altfel? Spune-mi, Marthe, ai nevoie de bani, de-aia ai venit?

— Ce te face să te gândești la asta?

— Pentru că nu te manifești așa decât dacă-i vorba de *francs* și de *louis!*

— Foarte bine, am zis eu. Nu greșești. Am ceva dificultăți financiare. Pierre nu mă mai finanțează.

— Mă mir că i-a trebuit atâta timp. Dar cu banii câștigați ce-ai făcut?

— S-au dus. Viața e scumpă. S-ar putea zice că eu nu câștig la fel ca cei care se produc pe scenă.

— Nu câștigi la fel? Ha! a pufnit Marguérite și a revenit la poziția verticală. Sânii îi cădeau spre talie. Sfârcurile îi erau maronii, grăsuțe și drepte. Ți-am spus mereu să le ceri celor de la Folies să-ți transfere salariul direct la Maxim's, ca să nu se mai piardă vremea!

— Marguérite, te rog, te implor, doar sunt prietena ta cea mai veche!

— Bine, a oftat ea. Nu pot să-ți dau prea mult. Dar îți dau tot ce pot.

— Mulțumesc, am zis eu și am încercat să zâmbesc. Îți rămân datoare.

— Te rog să-i folosești pentru mâncare și alte necesități, nu pentru șaluri de șinșilă și produse dubioase de frumusețe.

— Dubioase?

— Marthe…

— *Très bien,* m-am smiorcăit eu. Cum vrei tu.

După ce-am intrat în posesia banilor și am privit-o pe Marguérite executând ultima figură de contorsiune, mi-am luat la revedere și am ieșit din nou pe stradă. Cerul se întunecase. Erau nori negri peste oraș și aerul era umed. Tot numărând banii, m-a cuprins un

val de panică. Ce-mi dăduse Marguérite nu-mi ajungea decât o lună sau două. Timpul avea să treacă iute.

Fiindu-mi teamă să mă întorc la mine acasă și să dau peste vreunul dintre proprietari la curent cu cele întâmplate, am luat-o spre Maxim's pentru un pahar la iuțeală. Din păcate, cum mi se întâmplă adesea, un pahar s-a transformat în trei și din trei în patru, și așa mai departe. În scurt timp dansam cu *La Belle Otero* printre mese, în vreme ce iepurașii ei roz se răspândeau pe sub scaune. Am călcat cel puțin pe unul.

Seara a fost nemaipomenită. Cel puțin o vreme. Apoi, când după indicațiile date de *La Belle* îmi înfășuram o eșarfă în jurul capului și apoi o treceam printre picioare, am ridicat ochii și am văzut-o. Jeanne Hugo. Era evident că se uită la mine. Mie mi s-a părut cel mai bun moment să trec la atac.

După ce-am împins-o pe *La Belle Otero* din drumul meu, m-am dus ață, traversând restaurantul, înspre locul în care era Jeanne, cocoțată pe pian, cu picioarele încrucișate, cu fusta drapată în jurul ei cât se poate de strategic. Trebuie spus că nu mai e pâinica uscată de dinainte. De dragul reputației, își permite să fie *și mai* urâtă.

Maxime zice că am dat la o parte din calea mea spre pian nu unul, ci vreo doi chelneri. Când am ajuns lângă Jeanne, mi-am proptit de o parte și de alta a ei câte o mână și m-am întins până ni s-au atins nasurile. Băuse șampanie. Îi mirosea respirația.

— Cum ți se pare? am întrebat-o cu lacrimile curgându-mi pe față. Cum e să poți să te instalezi pe pianul unui biet om, fără grija zilei de mâine? Știind ceea ce știi, știind ce le-ai luat altora de la gură?

— De ce crezi că eu n-am grija zilei de mâine? a zis ea și a sorbit șampanie direct dintr-o sticlă. Poate am o groază de griji. Poate chiar mai multe decât dumneata.

— N-ai grija hranei, nu-i așa? Sau a locuinței? Sau a următoarei haine sau pălării la modă? Ai totul!

— Totul nu e totul! a zis ea.

Totul nu era totul? Totul *era* totul, și însemna extrem de mult. Pentru mine însemna viața.

Jeanne n-a fost niciodată obligată să stea cu un bărbat care o dezgustă, care miroase a *merde* cules dintr-o peșteră. N-a trebuit să stea cocoțată într-o vitrină de bar, cu dureri de spate, ca să-și plătească o croitoreasă sau două, zâmbind fără încetare celor vreo sută de bărbați din jur, pe lângă care negustorul de guano părea de-a dreptul un prinț.

Ea n-a lucrat niciodată la un bar, privind cu jind scena, întrebându-se cum ar putea face să ajungă și ea sub luminile rampei. N-a fost nici obligată să se împrumute chiar de la prietena pe care zicea c-o protejează, sau să-l convingă pe un bărbat s-o iubească pentru a-și putea plăti chiria, când ea avea doar sentimente de dragoste pentru el. Și totuși! Și totuși aici era locul unde puteam să stau în picioare și să zic pe bună dreptate „am ajuns departe”. *Mon Dieu*! Ce umilință.

— Nu e totul? am zis, înnebunită. Căsătoria, cadourile, cele patru case, astea erau pentru ea „nu totul”. Doar pentru că avusese noroc și se folosise și de câteva înșelătorii pe deasupra. Nu știu cum poți să rostești vorbele astea când ești cine ești. Și când știi cine sunt eu!

— Dumneata? Nu ești decât o nebună! Asta ai fost dintotdeauna!

Amețită de furie, i-am smuls sticla de șampanie din mână și am aruncat-o într-un perete, era cât pe-aci să-i lovească pe prietenii pitici ai lui Maxime. În sală s-a făcut liniște. S-a oprit și pianistul. Până și respirația mea s-a oprit.

— Vin cazacii! a strigat cineva. Toți și-au întors privirile de la Jeanne și de la mine ca să se uite la ușă. Chiar sosiseră, năvăleau pe

ușă ca niște găini ieșind din coteț. Rușii.

— Cazacii! a strigat la unison toată sala.

— Păzea! Vin cazacii!

Asta se strigase la Waterloo, dar aici e semnalul că orice alte bătălii în curs se încheie. E momentul să se comande alt rând, să se adune de pe jos monedele de aur.

Exact la acest strigăt pianistul a început să bată în clape, iar cei din sală au izbucnit în urale. Eu una, am fost cumva luată pe sus de o mulțime care se înghesuia spre ușă și în final am ajuns afară. M-am pomenit în stradă, cu rochia și cu sufletul făcute praf. Mă uitaseră cu toții, asta era pe de-o parte o ușurare, dar și cel mai oribil sentiment posibil.

Am luat-o în jos pe rue Royale, plângeam pe fondul uralelor de la Maxim's, când m-am ciocnit de un vechi prieten. Era Pujol, iubitul emițător de bășini al orașului. Nu mă gândisem niciodată că un astfel de „artist" ar putea să prezinte o imagine romantică, dar el așa arăta, era un dandy elegant, fluierând în mers.

— Joseph! l-am strigat eu și m-am aruncat în brațele lui. Sunt moartă! Nu mai pot continua așa!

— *Ma chérie,* a răspuns el și m-a mângâiat pe păr. Ce necaz ai?

Am sughițat și apoi i-am turnat toate necazurile mele. A tot dat din cap în timp ce vorbeam, privind în jos, singura persoană sensibilă la nefericirea mea.

— Vai, drăguța mea Marthe, ce rău îmi pare că ești în halul ăsta, mi-a spus. Nu te plătesc suficient cei de la Folies?

— Sunt foarte generoși, i-am spus și am ridicat ochii spre el, sperând că, deși plânsesem tot mă va găsi frumoasă, că cremele mele de albit și vopseaua de păr își făceau efectul dorit. Dar sunt într-o situație extrem de dificilă!

— Bun, să-ncerc să te ajut.

— Adevărat? am zis eu clipind de zor, încercând să-mi pară ochii mari și lăcrimoși ca ai lui Marguérite. Crezi c-ai putea? Ți-aș fi foarte recunoscătoare! Îți promit! Orice ai vrea…

S-a dat cu un pas înapoi.

— Te rog. Nu trebuie să-mi promiți nimic. Sunt fericit să te ajut. Deși n-am nici eu mare lucru prin buzunare, am să încerc să inventez ceva. S-ar putea să am nevoie de vreo idee nouă, dar o să-mi dau silința.

Plângând cu lacrimi mari de ușurare, l-am strâns din nou în brațe. Nu mi-a oferit nici vreo cifră, nici vreo garanție, doar o promisiune, care mi s-a părut la fel de valoroasă ca aurul cazacilor. Asta e tot ce aveam nevoie: o promisiune de ajutor, nedefinită, dar având posibilitatea să se întindă la nesfârșit.

Capitolul XLII

— April? O voce aspră, iritată mârâi în telefon.

Trecuse mai bine de o săptămână. April crezuse că scăpase de griji, dat fiind că biletul ei de întoarcere fusese prelungit și nu auzise nicio vorbuliță de la New York. De obicei Peter prefera să te certe imediat, dar de data asta era mai rău. Își lăsase timp să se perpelească.

— Peter? răspunse April cu glas dulce. Ce mai faci?

— E inacceptabil!

Cu telefonul încins la ureche, April se duse la fereastră. De când vremea se încălzise în sfârșit, la ora prânzului în apartamentul lui Marthe era sufocant, aerul era plin de alergeni și de nori de praf.

— Oricare o fi motivul care te-a supărat, începu ea, în ciuda faptului că știa precis cauza, nu cred să fie atât de grav.

— Nu face pe proasta cu mine, Vogt. E vorba de e-mailul tău și de biletul schimbat, imprimat și pus pe masa mea de Birdie.

— Am aranjat asta cu mai bine de o săptămână în urmă.

— *Am* aranjat asta? Ha! Formidabil. Nu-mi amintesc să fi fost consultat. Despre ce fel de „am aranjat" vorbim aici?

— Splendid. Eu am aranjat. Birdie a urmat instrucțiunile mele. Dar asta s-a petrecut acum opt sau nouă zile. *Acum* te superi?

— Am avut nevoie de tot timpul ăsta ca să mă calmez! Ar trebui să te concediez în clipa asta. De fapt, cred că asta o să și fac.

Peter era genul ăsta bombastic, iute la mânie. O amenința pe April cu concedierea măcar o dată pe lună, deși rapoartele cu privire la realizările ei conțineau doar laude și lungi declarații despre enormul talent și calitățile de expertă ale lui April.

— Trebuie să fii la birou *luni,* continuă el, ridicând vocea cu fiecare cuvânt. Știi, nici noi nu stăm aici degeaba scărpinându-ne în fund, întrebându-ne cu ce se mai ocupă draga noastră April. Avem de lucru. Avem alte licitații. A trebuit să mă deplasez *în persoană* să văd o casă la Long Island.

— Ce teribil! spuse April. Și îmi pare rău că nu-s acolo să ajut. Dar nu mi-aș fi prelungit șederea dacă nu era absolut necesar. Dacă-ți aduci aminte, mi-ai zis că se va putea. Când mi-ai spus să plec. Mi-ai spus să stau cât e necesar. Ei bine, e necesar să stau mai mult.

Peter oftă, dorința de a se război cu ea începuse să-l părăsească.

— Birdie mi-a spus că ești de partea noastră, îi reaminti April. Și că avem deplina ta aprobare. Zău așa, Pete. Doar știi că am dreptate.

El oftă din nou, mai tare, să fie sigur că April îl aude.

— Nu-mi zice mie Pete.

— Zău, șefule. Știi că trebuie să rămân.

— Îți dai seama cât ne costă, nu? zise el. Și se apropie sezonul de licitații. Am nevoie de tine la New York. Până și Karen vrea să te

întorci. S-ar părea că sunt insuportabil când ești plecată. S-ar părea că soției mele nu-i place să fie sunată în miezul zilei, cel puțin nu pentru a discuta problemele mele de serviciu. Ne simțim amândoi mizerabil din cauza ta! Ne distrugi căsnicia!

— Te rog să-i transmiți cele mai sincere scuze din partea mea, spuse April înăbușindu-și râsul, căci el părea tare pierdut. Aș vrea să fiu acolo, să ascult eu tot ce ai pe suflet din cauza stresului legat de muncă. Dar această prelungire a șederii mele la Paris o să compenseze toate costurile necesare. Cu cât e mai exact dovedită proveniența, cu atât urcă prețurile de vânzare, cu atât mai mari sunt onorariile. Tu m-ai învățat asta, Peter. Este exact ce ai face chiar tu. Vechiul Peter. Cel tânăr și gata de bătaie.

Peter mormăi ceva în vreme ce April se străduia să audă ce zice.

— Nu-ți stă bine să te legi de vârsta mea, spuse el. E-n regulă. Ai două săptămâni în plus.

— Ura! strigă April. Și să fim bine înțeleși, e vorba despre două săptămâni de azi încolo? Pentru că…

— *Două.* De *azi* înainte.

April țipă din nou.

— Deci asta-i, spuse el. Să nu mai aud de prelungiri.

— Grozav. Perfect.

— Nu știu de ce-ți trec cu vederea toate manevrele astea, bombăni Peter.

— În final o să merite! spuse April din nou, fericită. Îți promit! OK, mai bine m-aș întoarce la treabă ca să termin la vreme.

— Da. Mai bine.

Telefonul se închise.

Rămasă fără suflare din cauza entuziasmului produs de glorioasa ei victorie, April se grăbi să-și adune dosarele și fișele cu note din apartament. Era vineri, iar Olivier și Marc plecaseră cu o seară

înainte la casele lor din afara orașului. April nu vedea de ce-ar rămâne să înghită în continuare praful de-acolo. Avea să-și petreacă restul după-amiezii lucrând în Place des Vosges, la soare.

La ora unu, în oraș era insuportabil de cald. După ce timp de câteva săptămâni temperatura oscilase între zece și cincisprezece grade, cu ploaie măruntă, vremea se îmbunătățise brusc, temperatura ajungând la aproape treizeci și cinci de grade, și tot Parisul era învăluit într-o pătură groasă și umedă de căldură. Dacă te exprimai în grade Celsius, cum o făcea April, pentru un efect cât mai dramatic, temperatura se triplase în doar câteva zile.

Aflându-se la întretăierea arondismentelor trei și patru, până la Place des Vosges era nițel de mers din al nouălea, mai cu seamă dacă aveai cu tine un laptop și mai și transpirai din belșug, dar era unul dintre locurile favorite ale lui April la Paris. Muzeul ei de mobilă fusese situat la câteva străzi mai încolo și rar trecuse o zi fără să se plimbe pe sub arcadele pieței sau să meargă pe iarbă.

Trecuseră mulți ani de când nu mai văzuse Place des Vosges, dar April putea încă să-și închipuie clădirile din cărămidă roșie și piatră albă, cu acoperișuri abrupte din ardezie, și fântâna cu două etaje și lei din gura cărora țâșnea apa. Henric al IV-lea crease Place de Vosges ca pavilion regal cu mai bine de patru sute de ani înainte. Acum clădirile adăposteau magazine, restaurante și apartamente de lux. Dar înainte, timp de secole, fusese piața preferată pentru dueluri. April se întreba dacă cei din jurul lui Marthe se duelaseră vreodată pe peluza asta. Era greu să-ți imaginezi săbii sau pistoale acolo unde totul era acum împestrițat de îndrăgostiți, de amatori de plajă și de copii mici.

April găsi o masă sub una din arcade. Își scoase laptopul și se apucă de treabă. Deja aglomerat când sosise ea, parcul se popula din ce în ce cu fiecare minut. Mămici elegante, la modă, soseau cu

copiii lor cu perișor moale, căutând terenul de joacă cu nisip aflat la umbră. Cupluri bine îmbrăcate se plimbau ținându-se de mână, uneori discutând cu pasiune, alteori în totală tăcere. Turiștii și tinerii care își purtaseră rucsacurile în spate erau întinși pe iarbă.

April ar fi dorit și ea să se întindă pe iarbă. Peter se arătase nervos, dar în definitiv ce avea ea de terminat chiar atunci? Era aproape weekend. Toți parizienii veritabili erau deja plecați, bucurându-se de odihnă. În timp ce îi treceau toate acestea prin cap, April parcă simțea furia lui Peter traversând oceanul.

Răspunsul era, desigur, că trebuia să termine totul. Trebuia să facă *toată* munca asta, și cât se poate de repede.

Privindu-i cu oarece invidie pe tineri (*mon Dieu,* ce viață, fără nicio responsabilitate!), April luă telefonul. Birdie promisese să-i trimită niște fotografii, elemente de bază pentru marele lor plan. Deși nu avea niciun e-mail de la Birdie, o aștepta un alt mesaj. Lui April îi tresări inima.

„Am niște vești cu privire la Marthe”, îi scrisese Luc cu șapte-opt minute înainte. „Unde te-aș putea găsi azi? Ești în oraș?”

„Da!” scrise April cu degetele sprintene pe taste. „Sunt la Carette, lângă Place des Vosges. La o masă afară. O să rămân aici vreo oră, două.”

Crezuse că și Luc era plecat la sfârșitul acesta de săptămână, ca Olivier și Marc, cine știe în ce vechi conac de piatră. Că era la Paris, gândindu-se la Marthe (și, ei bine, poate și la ea), îi aduse pe față un zâmbet mai larg decât era acceptabil social de la o persoană care stătea de una singură. Un observator, ca vreuna din cele două femei în roz așezate aproape de ea, ar fi putut s-o creadă într-o ureche. Acelea nu-i dădeau de fapt nicio atenție, nici n-o observaseră, dar dacă ar fi cunoscut-o și-ar fi zis cu siguranță: Vai dragă, ce i s-o fi întâmplat dragei noastre April? Am impresia că-și pierde mințile.

Dar în scurt timp n-o să mai fie singură. Zâmbetul până la urechi putea să rămână, dar apoi ele o să-l vadă pe Luc. Și într-o clipă aveau să înțeleagă.

Capitolul XLIII

Luc se așeză în fața ei cu zâmbetul care îi lăsa la vedere dinții ușor strâmbi.

— *Bonjour, Avril,* spuse el. Am venit cât am putut de repede.

April băgă de seamă că nu se răsese în ziua aia, poate nici cu o zi înainte, sau cu două. Drept rezultat, lui Luc aproape îi crescuse barbă, care îl făcea și mai seducător, așa cam neglijent cum părea. Până și cele două femei în roz de alături, care înainte nu observaseră nimic, acum îl priveau pe furiș.

— N-aveai de ce să te grăbești, spuse ea, deși era bucuroasă c-o făcuse.

Luc dădu din umeri. Băgă mâna în buzunar și scoase un pachet de țigări. După ce execută una dintre acele manevre ciudate, de bătut pachetul în palmă, pe care le iubeau așa de tare fumătorii, Luc scoase o țigară și o aprinse.

— Nu m-a deranjat, zise el. Și îți mulțumesc că ești întotdeauna așa de ușor de găsit.

Cum April încerca să evite o interpretare a acestui comentariu, Luc înclină capul și se uită în jos la picioarele ei. Apoi încet, pe furiș, îi studie picioarele. Brusc April își aminti că n-avea pe ea decât o banală rochie de plajă și nimic mai mult. Nu era deloc o ținută profesională, dar era prea cald și nici nu era „la birou". April nu se așteptase să dea de cineva cunoscut care să se uite la picioarele ei prea descoperite și, mai cu seamă, care să mai facă și vreun

comentariu.

— Drăguță rochie, zise Luc cu un zâmbet ironic. Îmi place.

— Sigur că-ți place, bombăni ea. Regret. Dar e cald. Apartamentul lui Marthe n-are aer condiționat, și nici al meu. Nu mi-am imaginat că o să văd pe cineva cunoscut.

— De ce te tot aperi, *ma chérie?* Luc trimise un norișor de fum pe deasupra umărului lui drept. „Drăguț” e un compliment și-n limba ta, *non?*

— Da, uneori este. Deci m-ai căutat ca să vezi cu ce sunt îmbrăcată? Sau mai există și un alt motiv al prezenței tale?

— Hainele sunt o scuză destul de bună. Râse încântat, cu ochii sclipindu-i ca furca de aur a diavolului. Dar din păcate nu asta mă aduce aici. Am niște vești. I-au dat drumul din spital doamnei Vannier. E pe cale de vindecare.

— Adevărat? April aproape sări în sus de pe scaun. E fantastic! Ce enormă restabilire, într-un timp destul de scurt!

— Fără îndoială mulțumită rugilor tale fierbinți din ultimele săptămâni. Știu cât de mult te-a preocupat asta. Am să-i transmit urările tale de bine.

— Chiar te rog. Și spre deosebire de ale tale, sentimentele mele nu sunt false. Dar ia spune-mi, când putem s-o vedem?

— Nu sunt false, zici?

— Ce-ai zice de mâine? Am putea să mergem mâine s-o vedem pe *madame* Vannier? S-ar potrivi numai bine, cu Olivier plecat din oraș…

— Mâine? Nu știu, *Avril*, de ce să așteptăm atâta? Poate ar trebui să mergem chiar acum! Poate ajungem acasă la ea chiar înaintea ei! Luc își stinse țigara și îi făcu cu ochiul. Un avocat și o expertă în licitații, ce formidabil „bun venit”! Ar putea s-o trimită imediat înapoi la spital.

— Bine, bine, bine, înțeleg. Ridică ochii spre cer. Dar ține cont, tot nu cred că ar fi nerezonabil s-o vedem chiar în acest weekend, dar o să mă supun judecății tale.

— Aha, draga mea *américaine.* Totdeauna grăbită ca un bursuc.

— Tu și obsesia ta cu bursucii, clătină April din cap. Se zice „grăbit ca un castor”! Nu bursuc.

— Castor. De acord. *Très bien.* Îmi plac castorii.

— Of, Doamne!

April încercă să se încrunte. Se uită la masă, dar îi venea să surâdă.

— Nu te simți bine, *madame* Vogt?

— Nu, deloc. *Monsieur* Thébault, dacă nu mergem weekendul ăsta, când crezi că am putea să o întâlnim pe clienta ta? spuse April înainte ca el să mai zică ceva. Trebuie să-mi planific timpul.

— Poate peste câteva săptămâni?

— Câteva săptămâni? April ridică privirea.

— Două, poate trei. Eu plec o vreme din Paris…

— Luc, nu se poate peste trei săptămâni. Eu trebuie să fiu înapoi la New York în două. Și e limita absolută. Dacă încerc să-mi mai prelungesc șederea, cu siguranță o să fiu concediată.

— Pentru că pleci? sări Luc. Deschise ochii mari, apoi clipi de câteva ori. În două săptămâni? Noua țigară pe care se pregătise s-o aprindă rămase înghețată în aer. Lui Luc nu-i păsa de eventuala concediere, dar asta, asta părea că-l perturbă iremediabil pe imperturbabilul *monsieur* Thébault.

— *Oui,* răspunse April. Edictul zice două săptămâni. Sunt convinsă că de-abia aștepți data asta. N-o să mai fie nicio *américaine* pe-aici să te plictisească cu privire la jurnale și scrisori, sau la doamne în vârstă spitalizate.

— Da. Luc își drese glasul o dată, apoi încă o dată. Strivi țigara pe

care nici n-o fumase. Ce bine de mine! Da, bine. Presupun că trebuie să ne grăbim.

— Ar fi mult apreciat, zise ea cu un glas blând. Era oare cu putință? Resimțea și el un regret, aproape vizibil, la ideea plecării ei?

Pe neașteptate, Luc se ridică. Părea emoționat și mai șifonat decât în mod normal. April făcu la fel, ridicându-se și ea și îndreptându-și rochia. Părea să fie cu treizeci de centimetri mai scurtă decât când o pusese pe ea.

— Cred c-ar trebui să mă duc, spuse April, cu un glas optimist, vesel, tot trăgând de tivul rochiei.

— Să te duci unde? Luc se apropie câțiva pași. Cracul pantalonului lui îi atinse genunchiul.

— Să mă întind nițel. Arătă către iarbă. O să-mi găsesc un locșor, o să citesc jurnalele, o să mă relaxez. Nu prea mă pricep eu la relaxare, dar ziua asta pare făcută pentru așa ceva și nu mai am multe ore să mă întind la soare la Paris.

— Într-adevăr, nu ai, zise Luc trecându-și mâinile prin păr și apoi trăgându-și în sus pantalonii. Dă-mi voie atunci să te conduc pe iarbă.

— *Merci.*

— Hai, draga mea. Să ne bucurăm de lumină!

Luc îi cuprinse prietenos umerii cu un braț. Cum înaintau pe sub arcade, prima reacția a lui April a fost aceea de a se face mai mică, ca să scape de brațul lui. Doi pași la dreapta și nu mai putea s-o atingă. Dar ceva a făcut-o să rămână unde era.

— Vii des pe-aici? îl întrebă April și tresări sperând că n-a ales un subiect care să fie înțeles prost.

— Când am ocazia. Îi simți tot corpul zâmbind lângă ea, se lupta să nu profite de întrebarea ei. Dar tu?

— Veneam aici tot timpul când lucram la muzeu, spuse ea. Era escapada mea obișnuită.

— E un loc minunat, spuse el luând-o la stânga și ieșind la soare. Victor Hugo avea cândva o casă care dădea pe peluza asta. Dar cred că știi de mult asta.

— E-adevărat? April se întoarse spre el, cu un mare zâmbet pe față. Nu, *nu știam. Adevăratul* Hugo? Bunicul lui Jeanne, pe care Marthe o considera dușmanca ei cea mai teribilă?

Luc râse și o mângâie pe cap.

— Mai toată lumea îl cunoaște drept unul dintre cei mai mari și vechi scriitori și umaniști. Dar „bunic al dușmancei" e un nou punct de vedere, presupun. Arătă peste peluză. Trăia în clădirea aia. Cândva a fost o reședință particulară, iar acum este un muzeu dedicat lui, pentru a-l onora.

— Deci există un muzeu Victor Hugo?

— Și voi aveți un muzeu la Monticello, *non?* E cam același lucru.

— Fantastic! Am fost aici de cel puțin cinci sute de ori și habar n-am avut.

April se opri pe o porțiune de peluză aproape de umbra copacilor, în caz că s-ar fi încălzit prea tare. Cu Luc atât de aproape de ea, îi era deja prea cald.

— Uite, zise ea, ăsta pare să fie un loc bun. Cum ți se pare?

— Cel mai bun de sub soarele parizian, fără îndoială.

April scoase din geantă o eșarfa și o întinse pe iarbă. Își dădu silința să se așeze ca o doamnă, fără să atragă atenția.

— Ești invitatul meu să rămâi, spuse April, dar dădu repede înapoi, nu voise să zică chiar asta. Vreau să zic, dacă ai nevoie să-ți iei liber după-amiaza asta.

— Dacă am nevoie? Am. Dar din păcate am o ședință.

— O, sigur, se încruntă April. Cred că unii dintre noi mai trebuie

să și muncească. Chiar și sâmbăta. Îți mulțumesc că m-ai ajutat să găsesc cel mai bun loc.

— A fost o mare plăcere pentru mine, *madame* Vogt. Luc îi făcu o scurtă reverență. *Au'voir.* Pe curând.

Tăcută și puțin încruntată, îl privi pe Luc cum se îndepărtează. Nu era în apele lui, ceva nu era în regulă. Luc nu pleca niciodată fără să-și ia la revedere cum trebuie. April își atinse obrazul, întrebându-se dacă a făcut ceva care l-a enervat.

— *Avril?*

Tresări. O surprinsese urmărindu-l cu privirea iar acum se întorcea spre ea. Cum arăta oare? Avea gura deschisă? Ochii încețoșați? Arăta ca o adolescentă suferind din dragoste? Sau ca o ucigașă în serie?

— *Ça va?* o întrebă el.

— Da, *oui.*

— Uitasem să te întreb, ai vreun plan pentru ziua de *fête naționale*?

— Ziua Căderii Bastiliei? Vrei să zici chiar în ziua aia, sau în seara de dinainte?

Deși April știa că ziua națională era pe 14 iulie și că de cele mai multe ori festivitățile aveau loc cu o seară înainte, nu-și dădea seama de ce ceruse precizări. N-avea o mie de planuri nici pentru seara dinainte, nici în ziua următoare, de fapt n-avea niciun plan toată săptămâna. Nu avusese nici cu o săptămână înainte. N-avea nici pentru săptămâna de după. Singurele planuri pentru luna iulie aveau de-a face cu terminarea procesului de stabilire a provenienței și luarea unui avion spre un viitor incert.

— Oricare, zise Luc dând din umeri.

— Pe treisprezece e ziua mea, se scăpă April. Stai, nu e.

Se înroșise toată.

— Nu-nțeleg. Este sau nu ziua ta?

— Perfect. Este. Răsuflă. Este ziua mea. O să împlinesc treizeci și cinci de ani, oficial ajung la mijlocul vieții, de unde refuzul meu de a o accepta.

— Aha, pentru că n-o să trăiești decât șaptezeci de ani?

— Dacă am noroc.

— Ei bine, e perfect. Cred că trebuie să ai experiența unei *fête nationale* ca să sărbătorești intrarea în „vârsta medie". *Le bal des pompiers.* Ce zici? Ochii îi sclipeau din nou.

— *Le bal des pompiers?* Nu știu, Luc.

April trăise la Paris câțiva ani, trecuse de câteva astfel de celebrări, dar nu fusese niciodată la balul pompierilor. Se gândise să se ducă o dată, în ultima ei vară la Paris, dar se închisese muzeul și se grăbise să plece ca să uite de eșec. Își propusese să se întoarcă în câteva săptămâni, după ce-și găsea altă slujbă și se putea arăta iar în lume. Dar îl cunoscuse pe Troy și planurile se schimbaseră. Și, de fapt, când l-a întâlnit pe Troy nu i s-au schimbat doar planurile. Totul s-a schimbat.

— Ce nu știi? spuse Luc. Ar fi modul ideal de a-ți petrece aniversarea.

April fu pe punctul să refuze invitația dar se răzgândi. Dacă era ceva pe lume de care avea nevoie acum, era un pic de dans și de râs… plus, evident, șampanie.

— Știi ce? spuse ea. Mi-ar face mare plăcere. Da. *Le bal des pompiers.* Pare să fie o adevărată explozie.

— O explozie?

— *Oui.* Dar să fii tu atent să nu beau prea multă șampanie, altfel devin revoluționară și pot să m-apuc să cânt tot ce-mi trece prin cap. Cânt foarte bine *Lovely Ladies.*

— *Lovely Ladies?*

— Cunoști *Les Misérables?* După Victor Hugo? Arătă spre clădirea în care trăise cândva bunicul lui Jeanne. Să-ți cânt câteva note că să fie mai clar?

— Nu știam că ești și actriță. Mi-e tare greu să mi te imaginez pe scenă.

— Nu-i nevoie să fii actriță ca să cânți o arie.

— *Okey-dokey!* Clătină din cap. Aplecându-se spre locul unde stătea ea pe iarbă, Luc îi luă o mână într-ale lui. Ea privi în jos, observând cât de netedă, fără păr, ca de copil, era pielea ei pe lângă a lui. Atunci, așa rămâne, *lovely lady. Le bal des pompiers* cu avocatul dumneavoastră. Îi sărută mâna, apoi i-o lăsă. Cum ziceți voi? Rămâne cum am stabilit?

— Da, e notat în agendă. April nu era sigură că scoate corect cuvintele pe gură.

Luc încuviință din cap, cu veșnicul lui zâmbet ironic pe față. Îi căzuse o șuviță de păr negru pe frunte.

— Perfect, spuse el, plimbându-și degetele pe brațul ei înainte de a se ridica complet. De-abia aștept. *Au'voir* din nou, *ma chérie.* Ne vedem foarte curând.

Capitolul XLIV

Paris, 10 mai 1894

Chiar și după atâtea luni, tot n-am curaj să merg la Maxim's, de frică să nu mă întâlnesc cu Joseph Pujol. Vai, ce repede ni s-a stricat relația! Cât de iute a încetat orașul să-l mai trateze drept favorit! Cel mai mare flatulist din lume, cel care asigura numărul cel mai grozav la Moulin Rouge, astăzi un paria al societății pariziene! Dă vina pe mine, dar a fost ideea lui!

Eu n-am făcut altceva decât să îi cer ajutorul. Nu i-am cerut ca acesta să ia o anumită formă. Nu i-am cerut să improvizeze un număr la un preț pe care nu-l mai ceruse niciodată. Când m-a anunțat ce plănuise, n-a suflat o vorbă despre faptul că numărul ăsta viola contractul lui exclusiv cu Moulin Rouge. N-a zis nici pâs că ar putea să fie dat în judecată pentru daune!

Monsieur Pujol este acum într-o poziție oribilă. Moulin Rouge i-a luat tot ce-a putut, iar restul i-au luat avocații. Eu i-am dat înapoi ce îmi rămăsese din profitul spectacolului, dar n-am putut să-i cer înapoi proprietarului meu ce-i plătisem pentru chirie. Lui puțin îi pasă de unde vin banii, de la bar, de la un bordel sau de la un spectacol ilegal. A primit banii și îi păstrează. Nici nu mai sunt chiriașa lui!

Am încercat să repar situația. În fiecare zi îl rog pe Gérard să-i aranjeze lui Pujol un spectacol la Folies. A mai lucrat aici. Dar cine vrea să angajeze un om cunoscut pentru că și-a trădat patronul? Unul care a părăsit cândva firma umblând după un salariu mai mare? Din capul locului a avut cele mai mari drepturi de autor. Totul e mai mult decât dezastruos. Mi-e teamă că Pujol o să recurgă la a-și trage bășinile la colțul străzii. Ce lipsă de demnitate, ce teribilă cădere în dizgrație!

Și situația se înrăutățește. Boldini brusc nu mai e sensibil la farmecele mele. Nici nu vrea să mă recunoască! Am bătut la ușa lui. Niciun răspuns. I-am lăsat bilete rugându-l să vină pe la mine, acasă sau la Folies. Nicio reacție. L-am așteptat pe aleea din spatele atelierului, ceea ce l-a făcut să cheme un *gendarme* și să mă acuze că l-am agresat.

„Femeia asta a încercat să mă fure!” a țipat. „E opiomană și hoață, ar trebui s-o duceți imediat la pușcărie!”

Ghici ce barmaniță a lipsit din schimbul ei de la Folies pentru că

era pusă la fermentat într-o pușcărie pariziană? Ar trebui să-i trimit lui Boldini o factură, să-mi plătească salariul pierdut în vremea asta. Cel puțin cineva (Boldini, sper eu) i-a vorbit lui Montesquiou de situația mea. *Le Comte* moare după orice fată la ananghie, sau un băiat, sau vreo capră, dacă e să fie, prin urmare, a fost excitat la culme și a sărit în ajutorul meu. N-aș fi fost mai excitantă pentru el nici dacă m-aș fi scăldat într-o baie de aur și mi-aș fi pus diamante pe gene. Dandy-ul favorit al Parisului a plătit să fiu eliberată, afișându-se în haina lui favorită, de culoarea fisticului, *bien sûr.*

Cred că e momentul să accept adevărul, s-a terminat între noi. S-a terminat cu Boldini. S-a terminat cu diminețile de lenevеală din atelierul lui. S-a terminat cu plimbările de seară prin curtea lui și prin Grădina Luxembourg. Cel puțin vor dispărea din viața mea și durerile de cap de la mirosul vopselelor și de la toanele artistice, un rezultat dulce-amărui, asta-i sigur. Dragostea dintre noi, construită de-a lungul multor luni, e acum epuizată, ca și cum nici n-ar fi existat vreodată. Marguérite zice că fac prea mult tam-tam, că până la urmă se aranjează totul. Dar, zău, cum poți să-ți închipui vreun alt rezultat când iubitul te dă pe mâna jandarmilor ca să fii dusă la zdup?

Însă chiar de pe-acum îi simt lipsa lui Giovanni. Mi-e dor de felul lui de-a fi, caraghios și morocănos. Simt că mi s-a furat o relație care însemna mult pentru mine. De asemenea, mi s-a furat și explicația. Toată povestea asta cu furatul… poate c-ar trebui să chem și eu jandarmii, împotriva lui! Boldini nu m-a avertizat în niciun fel c-ar fi sătul, indignat, pe punctul de a se despărți de mine. Cel puțin Pierre mi-a permis să fiu demnă. L-am întrebat pe Giovanni dacă era supărat din cauza poveștii cu Pujol, sau din cauza lui Montesquiou. A refuzat să-mi dea un răspuns, zicând că nici n-ar trebui să întreb. Nici nu i-a trecut prin cap că el ar fi putut să mă salveze din vreuna

sau din ambele situații.

Deoarece nu-mi acordă luxul de a primi o explicație, nu pot decât să presupun că e vorba de Montesquiou, povestea cu Pujol fiind mai puțin personală și neimplicând fapte ilicite (cu excepția spectacolelor). Boldini e gelos pe relația noastră, dar nu-mi dau seama de ce. Eu i-am propus să ne căsătorim micului și idiotului de portretist, dar el nu m-a vrut! După refuzurile lui și idioțenia cu Pujol, zău că nu am avut ce face. În cea mai mare parte este un aranjament de afaceri, și, oricum, o femeie ar putea să aibă o soartă mai tristă decât să se afișeze cu *Le Comte!* Nu-i vina mea că Boldini n-a reușit să-l picteze după atâtea încercări.

„Credeam că respecți niște reguli", a mârâit Giovanni când a auzit prima dată de combinația mea cu *monsieur* de Montesquiou. „Ai uitat câte ore am petrecut ponegrindu-l pe omul ăsta?"

„Ponegrindu-l?" Nu eram noi așa de răi! Desigur, am spus bancuri pe seama lui *Le Comte,* dar nu erau decât vorbe cu haz despre un om care nu dorește altceva decât să se vorbească despre el. E-adevărat că Robert poate să fie un pic plicticos și că n-o să iubească niciodată pe cineva mai mult decât se iubește pe sine. Dar el știe toate astea! Și a râs și el la bancuri! Atunci, zău, ce-i rău dacă-l bârfești și apoi îi intri în pat? E vorba de supraviețuirea mea. Ce mult aș vrea ca Giovanni să înțeleagă!

Capitolul XLV

Paris, 2 iunie 1894

Le Comte nu-i chiar așa de nesatisfăcător.

Boldini: „Dacă tot o ții că nu-i nesatisfăcător, înseamnă că chiar este". Cel puțin acum Giovanni îmi vorbește, chiar dacă o face doar

ca să se lege de hotărârile mele, însă fără să-mi ofere el altă soluție.

Putem să cădem cu toții de-acord că Montesquiou nu face o conversație strălucită. Nădăjduiește să se realizeze literar și artistic, dar contribuția lui cea mai însemnată de până acum este ceea ce criticii numesc „un volum mătăhălos de poezii imposibil de înțeles". Dar, slavă Domnului, are alte calități. Știe cum să surprindă plăcut o femeie, ceea ce nu-i de mirare când te gândești la toată experiența lui, ca să nu mai zic că arată perfect la o masă sau în salonul unui om celebru sau nobil. E infinit mai prezentabil decât Giovanni, deși asta nici nu-i greu, e-adevărat.

Montesquiou este un specimen de o rară frumusețe, nu se poate contesta. Este zvelt și grațios, cu un păr negru, molatic, ondulat, și o mustață perfectă (nu zgârie, ca a lui Boldini!). *Le Comte* are și un nas, un nas pe care Giovanni îl invidiază, fără doar și poate. Robert e un cintezoi, în timp ce Boldini e un papagal. Pe de altă parte, dinții lui Robert te fac să te gândești tot la păsări, sau mai degrabă la grăunțele care se dau păsărilor, așa de mici și de negri sunt. De-aia zâmbește doar din buze.

Acest zâmbet studiat de el la perfecție era foarte vizibil când a semnat actele pentru noul meu apartament, în al nouălea arondisment. E fantastic apartamentul ăsta, cu toate cele șapte camere ale lui. Acum am atât o anticameră, *cât și* un salon. Uneori mă tem că am spațiu prea mult. Cu siguranță însă că nici prea mult nu-i vreodată suficient. Și ce bine am să mă distrez mobilându-l!

Am și început să ne ocupăm de asta. În fiecare zi sosesc rochii noi și bijuterii. Montesquiou îmi trimite opere de artă și vaze și porțelanurile cele mai fine, sunt livrate de cei mai de seamă anticari, ba chiar și de unu sau doi tipi suspectați de contrabandă. Am încercat să-i dau lui Pujol câte-un obiect dintre acestea, drept recompensă, dar nu vrea să accepte filantropia mea.

Conform bârfelor, când Boldini a auzit de apartament și de binefăcătorul meu, și-a luat toată colecția de schițe de portret ale contelui și le-a înfipt în statuetele din jurul Operei. Aș îndrăzni să zic că distrugerea schițelor reprezentându-l pe Robert de Montesquiou va fi singurul lucru care să-i aducă vreo satisfacție lui Giovanni în încercarea de a-l picta. Dar să lăsăm gândurile răutăcioase! Iertare, Robert! Dar ce dificil poți să fii când ai impresia că nu ți se apreciază frumusețea la justa ei valoare!

E amuzant cât de frumoase sunt piesele pe care le trimite chipeșul Montesquiou acasă la mine, când apartamentul lui arată cum arată! Omul ăsta are treizeci și nouă de ani și încă locuiește la părinți, într-un apartament de la etajul casei tatălui lui, pe Quai d'Orsay. Deși casa în sine e impresionantă, camerele de la etaj sunt de-a dreptul oribile. Doar ca să ajungi acolo trebuie să urci o scară foarte primejdioasă și să înaintezi pe un culoar ca un tunel căptușit cu tapiserii egiptene. Și ăsta-i doar începutul! La fiecare colț te pândește ceva care-ți violează toate cele cinci simțuri, șase, dacă includem și bunul-simt.

Le Comte are o cameră roșie și una portocalie, o cameră violet și alta pe care încă se gândește cum s-o facă. Când are o *humeur* proastă (nu tot atât de des ca proastele dispoziții ale lui Boldini, slavă cerului), Robert se instalează în camera gri, unde stă pe mobile gri și își miroase trandafirii gri, pe care îi cultivă special pentru el un om de la țară.

Găsești aici și blănuri de urs polar, și o sanie rusească (vin cazacii!). Nu se poate uita animalul de companie al lui Montesquiou, o broască țestoasă – una vie! – care se târâie de colo colo pe covoarele persane. Are pietre prețioase incrustate în carapace și își lasă excrementele pe unde are chef.

Dacă vine la el o femeie cât de cât atrăgătoare, *Le Comte* se oferă

să o plimbe prin fața tuturor acelor *nuances les plus tendres,* colecția lui blestemată de cravate, și își „distrează” invitata cu câte o poveste despre fiecare. Știe cineva că o cravată poate să aibă o poveste? Dacă-i aparțin lui Montesquiou, cravatele au multe de povestit. Oricum, colecția asta e nimic pe lângă cea de fotografii. Are 199 de fotografii cu un singur subiect, *Le Comte.*

Uneori mi-e teamă că apartamentul meu arată prea mult bun-gust și că Robert o să înțeleagă ce oribil e la el. În momentul de față eu însă nu caut niciun fel de „coleg de cameră” și n-am niciun chef să-l găzduiesc pe *Le Comte* noapte de noapte! Din păcate, apartamentul lui Montesquiou îi reflectă perfect personalitatea, așa că sper ca în continuare să nu mă deranjeze.

Plus că, logistic vorbind, Robert își folosește camerele pentru a se bucura de plăcerile oferite și de alte femei decât mine. N-am nicio dovadă, dar știu că există: moștenitoare americane, actrițe de la Folies, chiar și antica Sarah Bernhardt, și din când în când, drept bonus, și câte un băiat. Nu vorbim despre asta. Suntem ca un cuplu căsătorit! Uneori e plăcut să știu că sarcina de a-l distra le mai revine și altora.

Deși Robert poate fi neserios, când suntem împreună nu e chiar neplăcut și chiar avem multe interese comune. De pildă, amândurora ne place să ne dăm în spectacol prin oraș în noua mea trăsură! Vehiculul e o frumusețe, un landou pe opt arcuri, tapițat cu satin albastru și tras de patru cai negri. Este trăsura cea mai potrivită pentru femeile de felul meu, pe care lumea le numește *demi-mondaines,* „model de lux pe opt arcuri”. Sigur că „modele de lux”! Nici nu mi-aș închipui să fie altfel!

Vinerea luăm cu noi în trăsură unul sau doi prieteni, eu îmi pun un mantou cu dublură de jaguar, cu pălăria ornată de trandafiri și pene. Montesquiou își pune unul dintre costumele lui de mătase

potrivit cu dispoziția lui de moment și uite-așa ne facem apariția în cafenele.

Deși mie îmi place în continuare Maxim's (chiar după evenimentele cu Pujol, chiar dacă, sau tocmai pentru că l-am putea vedea pe Boldini pe-acolo), Robert preferă Paillard's, restaurantul favorit al prințului de Wales. Acest așa-zis prinț face niște glume jalnice din cauza veșnicului lui plictis. Dacă mă face să-i mai ascult încă o dată refrenul, cred că-mi bag cărbuni aprinși în urechi.

„Toată lumea mă recunoaște, dar nimeni nu mă cunoaște", se plânge prințul la nesfârșit.

Da, e-adevărat. Nimănui nu-i pasă să te cunoască, pentru că plictisești pe toată lumea! Pe lângă tine, Montesquiou pare să aibă un intelect de cea mai înaltă calitate!

Prefer să rămânem la nord de Sena decât să traversăm pe partea cealaltă. Folies, Maxim's, Moulin Rouge… ce nevoie are cineva de arondismentele cinci, șase sau șapte, când îl avem pe-al nouălea? Asta-i tot spun eu lui Montesquiou, oricum.

Uneori totuși, sunt obligată să mă aventurez la sud, căci *Le Comte* e mare amator să meargă la Café Procope. Deși nu-i genul meu de restaurant (clientela e la fel de uscată ca mâncărurile făcute de Marguérite, *petit poulet en cocotte fermière*), cel puțin are o istorie, un cadru în care au evoluat clienți din alte vremuri. Voltaire venea aici în mod regulat cam cu un secol și jumătate înainte și bea până la patruzeci de cești de cafea pe zi, bătându-și joc în mod public de Biserica Catolică. Victor Hugo însuși petrecea aici o grămadă de timp. Când sunt și eu acolo, îmi place să-mi imaginez că-i așezat pe lângă mine.

După ce ne facem datoria socială la Café Procope și la mai puțin ilustrele sale vecine, Montesquiou și cu mine ne întoarcem și o luăm în sus pe rue Notre-Dame-des-Champs. Nu e drumul cel mai drept,

și, ca să spun adevărul, nu avem niciun motiv real de a ocoli pe-acolo. Îmi imaginez că Robert o face de dragul meu, dar desigur că s-ar putea să fie doar de dragul lui însuși.

Neținând cont de asta, oricât de obosită aș fi, sau oricât de fericită că am urcat încă o treaptă, când trăsura o ia pe strada lui Boldini și văd de departe clădirea înaltă cu cărămizi albe și porțile negre de fier forjat sclipind sub felinare, mă uit întotdeauna să văd dacă nu cumva e lumină când trecem pe lângă atelier. Rămân cu capul întors spre Notre-Dame-des-Champs până cotim pe Boulevard Raspail, apoi traversăm Sena pe la Pont Royal și o luăm spre al nouălea arondisment. Montesquiou nu zice niciodată nimic, nu face nicio observație cu privire la neatenția mea.

Uneori mă trezesc a doua zi de dimineață amețită, cu capul mare de la noaptea de dinainte și nu mă pot gândi decât la portretistul meu morocănos. Vreau să-l văd. Vreau să râd de vreo întâmplare petrecută la Maxim's cu nouă ore mai înainte, încerc să discut asta cu Robert, doar ca să-mi dau seama că nici n-a observat ce s-a întâmplat, preocupat cum era să se uite într-o oglindă său să își dea cu un pieptene prin barbă.

Oricum, spre lauda lui, când mă înfurii nițel că n-a observat nimic și că e mereu neatent, Montesquiou știe cum să mă potolească. Nu are decât să deschidă *Le Fígaro* și să găsească numele meu la rubrica de modă și, nu știu cum, ca prin minune, el e aproape întotdeauna acolo. Acum trei ani intram în orașul acesta purtând cea mai mizerabilă rochie de pe lume, care atârna pe mine. Acum pariziencele cer cu voce tare să citească cu ce mă îmbrac eu. Încearcă până și să-mi imite rochia! Coafura! Dacă acum se văd pene peste tot, e pentru că eu le-am lansat ca modă!

După spusele lui Montesquiou, eu sunt acum mai cunoscută decât Jeanne Hugo. Adevărat sau nu, el se pricepe destul de bine să

îmi ațâțe dezgustul pentru această femeie. Cred totuși că doar îmi respectă furia. Ziarele scriu *într-adevăr* mai mult despre rochiile, coafura și bijuteriile mele decât despre ale ei. Deși poate că lucrul acesta are de-a face mai puțin cu mine și mai mult cu ea. De ce să discute rochiile lui Jeanne, când pot să scrie despre divorțul ei?

Ei bine, da, Jeanne l-a părăsit în fine pe diavolul ăla de soț, pe Léon Daudet. Prea multe jocuri de noroc, prea multă băutură, prea multe aventuri, ca să nu mai vorbim de timpul petrecut criticându-și căsnicia. Cât de demnă de disprețuit este o asemenea creatură ca Léon, tot nu mi-aș fi închipuit că aveau să își termine astfel căsnicia. După toate excesele și frumusețea zilei căsătoriei lor, e greu de crezut că divorțează din cauza aventurilor de pe străduțele cele mai întunecoase, din paturile cele mai mizerabile, din hoteluri dărăpănate și vechi, în chipurile cele mai oribile de imaginat. O mică parte din mine simpatizează cu Jeanne. Dar când simt așa ceva, mă lepăd de acest sentiment cât pot de repede.

Dacă tot vorbesc de străduțe întunecate, Robert a plecat în această seară la unul dintre *cluburile* lui. O să-mi petrec seara cu Marguérite. Draga mea Marguérite! Sunt pe punctul de a părăsi postul meu de barmaniță la Polies grație generozității lui Montesquiou și ea ar face mai bine să o ia pe urmele mele. Totuși, prostuța asta de fată insistă să iubească alte actrițe, nu conți, și, oricât ai încerca, nu poți s-o convingi să facă altfel! Eu nu-ncetez să-i repet că nu-i vorba de sex. Nu-i vorba de sex!

Cu toate acestea Marguérite o duce foarte bine. Numărul ei de contorsionism a câștigat notorietate. A primit chiar și o ofertă de la competiție, de la Moulin Rouge! Presupun că și-a făurit o mică specialitate, o nișă. Și nu-i Marguérite exact așa? Face întotdeauna totul după capul ei. Desigur, asta nu le servește nicicum prietenilor ei și anturajului decent. Dacă nu vrea să poarte corset, nu poartă.

Dacă vrea să prepare rasol de porumbel, o să încerce să-l prezinte drept fazan!

Mi-a sosit birjarul, caii bat din copite pe caldarâmul din fața ferestrei mele. Cred că e timpul să mă opresc din scris și să plec la Marguérite ca să mănânc prost. Sunt tristă astă-seară, n-am chef să discut cu dansatoare de cancan și cu acrobați. Presupun c-ar trebui să adopt punctul de vedere al lui Robert. El nu se duce la un dineu fără să declare „casa cea mai onorabilă e cea în care mă aflu eu”. De vreme ce persoana în prezența căreia se simte cel mai bine este el însuși, Montesquiou e întotdeauna cel mai fericit om din salon. Oricât ar părea de ridicol, cred c-am putea cu toți să învățăm ceva de la el.

Capitolul XLVI

Masa de bucătărie era plină de hârtii care așteptau să fie transcrise în catalogul licitației. April se ridică și se uită rapid la telefon. Era aproape ora șase, doar cincisprezece minute de când se uitase ultima oară ca să controleze dacă n-are felicitări de la Troy, și asta fusese după alte cincisprezece minute de la controlul precedent.

April ar fi trebuit să se fi spălat la ora asta și să se pregătească pentru a-și petrece aniversarea cu Luc. Dar ea se uita la cât avea de lucru și la telefonul mut și nu găsea niciun motiv să petreacă, chit că era vorba să aibă un însoțitor francez, hirsut, dar atrăgător. Era la Paris ca să muncească, nu ca să se ducă la balul pompierilor cu un avocat. Avea treizeci și cinci de ani doar de câteva ore, dar i se părea deja că vârsta asta nu aducea nimic bun.

Formă numărul lui Luc.

— *Bonjour!*

— Alo! Sunt eu, April.

— Alo, eu, *Avril.* De-abia aștepți petrecerea de astă-seară?

— Pentru asta te sun. Știi, apreciez enorm oferta ta de a mă scoate în oraș. Dar din nefericire trebuie să refuz.

— Să refuzi? Prostii!

— *Je suis désolée.* Știu că-i nepoliticos să refuzi în ultima clipă, dar pur și simplu nu găsesc în mine resursele necesare astă-seară.

S-a instalat o lungă tăcere. De afară se auzeau claxoane, apoi mugetul motocicletelor. Luc n-a scos nicio vorbă.

— Luc? Mai ești acolo?

— Ce resurse? spuse el. Ce vrea să zică expresia asta?

— Înseamnă că n-am energia necesară. Fornăi. Îmi dau seama că asta echivalează *foarte tare* cu vârsta de treizeci și cinci de ani. O vârstă geriatrică.

— N-ai energie *acum?* N-are sens ce spui. Dacă rămâi așezată pe al tău *derrière* toată seara, *atunci* cu siguranță îți va lipsi energia. Nu vei mai avea niciun fel de energie.

— E valid punctul ăsta de vedere, acceptă ea. Bine, poate e vorba mai degrabă de dispoziția în care sunt decât de nivelul scăzut de energie. Sincer, sunt cam mohorâtă, un pic cam tristă.

— Și te gândești să te vindeci de mohoreală de una singură? Acasă? Când împlinești treizeci și cinci de ani?

De ce oare felul în care gândea el era mai logic decât al ei?

— Mai am și o groază de lucru, spuse April, în ciuda faptului că știa că dreptatea era mai degrabă de partea lui. Când termin, poate beau un pahar, două de vin, mănânc puțină brânză și mă culc devreme. Totul pare mai proaspăt dimineața, inclusiv experții în licitații la vârsta de treizeci și cinci de ani.

— Ai de gând să lucrezi de ziua ta? întrebă Luc cu mirare. *Avril,* poți să lucrezi oricând, dar ziua ta și *la fête nationale* sunt acum. Nu

vrei să te amuzi azi și, pentru variație, să nu te mai îngrijorezi pentru ziua de ieri și cea de mâine?

— Serios, Luc. Nu simt niciun imbold. Își dădea silința să sune cât mai hotărâtă.

— Serios? Ești tot timpul prea serioasă. Într-un mod prea serios! Plescăi din buze la contactul cu o țigară. Din păcate, *non.* Nu vei refuza pentru că, avocat bun cum sunt, eu știu ce-i mai bine pentru fiecare. E clar că trebuie să începem festivitățile imediat. Este o urgență, nu se poate aștepta începerea balului pompierilor. Trebuie să ne pregătim înainte cu niște cocktailuri pentru urările de *joyeux anniversaire.*

— Cocktailuri înainte? în America numim asta *pre-party.* Și zău că nu-i cea mai bună idee când eu sunt ușor deprimată și am o groază de treabă.

— Nu ai libertatea de a alege în chestiunea asta. În clipa în care terminăm conversația, îți trimit un mesaj cu adresa mea. Vino încoace și o să ne distrăm luând un aperitiv înainte de a pleca la balul pompierilor.

— Luc…

— Nu te agita, *madame*, nu te bag cu forța în casa mea, ricană. Putem sta la cafeneaua de la parter. Ne destrăbălăm în public. Fără hărțuială. Promit.

April oftă. Nu voia să se ducă. Părea un efort prea mare pentru o seară care precis avea să fie punctată de momente extrem de penibile, urmate de o mulțime de regrete.

Totuși, să aștepte felicitările întârziate ale lui Troy părea și mai neplăcut. Doar nu puteai să stai să te tot chiorăști la un telefon la nesfârșit. Ideea de a se delecta cu un bun *Côtes-du-Rbone* era mult mai romantică, teoretic vorbind, decât să se trezească singură toată seara, ascultând ecourile petrecerilor de ziua republicii de afară.

— Bine, spuse în cele din urmă April. M-ai convins. Îți urez noroc. Căci aștept mult de la seara asta.

— Excelent. Am de gând să-ți întrec toate așteptările.

April râse în ciuda voinței ei.

— Când să vin? întrebă ea. La nouă? Nouă și jumătate?

El chicoti.

— Chiar acum. Vino acum.

April se uită la pantalonii ei de yoga și la pieptul ei fără sutien, care avea treizeci și cinci de ani. Era departe de a putea ieși în oraș ca o pariziancă.

— Să zicem între șase și jumătate și șapte, spuse ea, îndreptându-se spre dormitor. Nu sunt prea prezentabilă.

— Eu sunt gata oricând ești tu gata. Pe curând, *ma petite.*

— *Ma petite?* Nu prea mai sunt o tinerică. *Au'voir*, Luc.

April închise telefonul și-l aruncă pe pat. Se precipită apoi în birou, întrebându-se dacă mai e timp să se repeadă până la Galeriile Lafayette ca să găsească ceva mai festiv de pus pe ea decât hainele ei americănești de la un mare centru comercial. Un bal al pompierilor nu era decât o petrecere de cartier, mult trâmbițată, totuși un eveniment care se petrecea la Paris.

După ce-și aruncă pe ea o fustă înfrumusețată de materialul care sclipea *Le Comte* ar fi fost mândru), și își trase peste cap o bustieră neagră, April își apucă geanta și o luă spre stradă. Se hotărî să meargă pe jos până la Luc, deși ar fi ajuns mai repede cu metroul sau cu un taxi. April voia să vadă ceva și nu era vorba doar de încă vreun nou loc din Paris.

Capitolul XLVII

April părăsi imobilul și traversă spre al optulea arondisment îndreptându-se spre Sena.

Urma în mod deliberat un anume drum, către rue Royale, o stradă scurtă între Place de la Madeleine și Place de la Concorde, nu departe de magazinul unde se găseau gențile foarte scumpe dorite de Chelsea. Pe măsură ce se apropia, April mărea pasul. Pe buze i se fixase un zâmbet.

Coti și ajunse: era la Maxim's. Se opri și privi atent copertina roșie de la intrare, fațada de lemn, literele aurite, bine răsucite. Și-o imagină pe Marthe cocoțată în vitrină. Intrau cazacii. Apoi plecau. Apoi o văzu pe Marthe cum se clătina pe stradă și cădea în brațele lui Pujol.

„Ți-aș fi dat eu banii", șopti ea.

Lângă ea se opri un tânăr parizian cu mutră de hipiot, cu o privire întrebătoare. April roși și-i făcu semn s-o lase în pace.

Fără chef să plece din locul pe care Marthe îl descrisese în multe dintre paginile scrise, April mai coti o dată și își continuă drumul prin Place de la Concorde, cea mai mare piață din Paris, în mijloc erau instalate tribune temporare, construite pentru defilarea de 14 iulie, împodobite cu copertine cu tricolorul albastru, alb și roșu. Piața era calmă, aproape goală, iar April nu era în stare să își imagineze animația care avea să se producă aici a doua zi. Aveau să defileze tancuri, mașini de pompieri, elicoptere, avioane și brigăzi întregi de soldați. Urale și jocuri de artificii aveau să răsune în tot orașul.

April porni încet de-a lungul Senei, privind șlepurile care avansau lent, împodobite cu steaguri care fluturau în briza ușoară. Trecu pe la *bouquinistes* și se apucă să frunzărească niște cărți și fotografii pe care n-avea nicio intenție să le cumpere. Timpul și grijile se estompau.

Cum ea înainta încet, Luc îi trimisese o serie de mesaje întrebând-o când crede că va sosi. Exista măcar o persoană care încerca să comunice cu ea de ziua ei. April ricană (învățase de la el) și ignoră mesajele. Putea să mai aștepte.

Căutând printr-un teanc de ilustrate cu Arcul de Triumf la unul dintre standuri, April se gândea cum are să-l ia în râs pe Luc pentru nerăbdare. Se plângea că ea lua viața prea în serios, dar acum nu-i convenea că ea ardea gazul fără rost. Pe când formula în cap tot felul de replici tăioase, degetele ei dădură de o acuarelă de șase pe șase înfiptă printre pozele de opt pe zece. O ridică, așteptându-se să dea de vreun alt monument din Paris. Dar era un peisaj din New York, cu bine-cunoscuta linie de orizont.

April sări în sus. Acuarela îi căzu din mână.

— *Qu 'est-ce que vous faites?* strigă la ea vânzătorul, care avea gâtul brăzdat de vene groase.

— Eu aici trăiesc, spuse April într-o engleză urâtă, fără zorzoane, aplecându-se ca s-o ridice.

El îi mai adresă câteva cuvinte de ocară.

— Eu aici trăiesc, spuse ea din nou, de data asta doar pentru ea. Nu părea real. Orașul ei iubit, casa ei i se păreau cumplit de departe.

După ce plăti douăzeci de euro, un preț prea mare, pentru care April nu se simțise în stare să negocieze, făcu sul acuarela și o vârî în geantă. Își continuă drumul spre Luc, cu geanta umflată proptită de șold.

Apartamentul lui Luc n-a fost greu de găsit. Dată fiind meseria lui și adresa din al șaisprezecelea arondisment, April își închipuise un imobil tradițional, în stilul Haussmann, scump, ornamentat cu gust, cu o tendință spre minimalism. Când Luc i-a arătat rapid apartamentul, April nu a avut nicio surpriză, cu excepția câtorva piese de pe la jumătatea secolului, pe care le-a privit imediat cu

ochiul specialistului în licitații.

— Ești gata? spuse Luc după ce o surprinse pe April făcând câteva poze măsuței lui din salon. Sau preferi să dispari cu câteva mobile de-ale mele?

— Dacă te hotărăști vreodată să-ți abandonezi apartamentul timp de șaptezeci de ani, te rog să nu uiți c-aș vrea să te moștenesc. Sau, cel puțin, să lași instrucțiuni precise moștenitorilor de drept să contacteze Sotheby's.

— Voi, ăștia care vă ocupați de licitații, sunteți ca niște păsări de pradă. Luc râse și își luă telefonul. April rezistă tentației de a și-l controla pe-al ei. *Allons-y!* Plecăm!

După ce își luă adio de la superba măsuță, April coborî scara după Luc și îl urmă în cafeneaua de la parter. Odată instalați la o masă lângă un gărduleț care separa terasa de stradă, au comandat imediat o sticlă de șampanie și un platou cu brânzeturi asortate.

Uite că împărți, se gândea April, privind brânzeturile la lumina asfințitului. Împărți toate astea cu cineva.

După vreo douăsprezece bucățele de brânză și două pahare de șampanie, milioanele de larve de îngrijorare din creierul lui April începură să dispară. Îl asculta pe Luc povestindu-i despre copilăria lui la Dijon și la internatul din Lausanne, apoi despre timpul petrecut în America, la Georgetown, pentru obținerea celei de-a doua din cele trei diplome ale lui. Rapid, se dondăneau care dintre ei avea mai multe diplome, iar April își dădu seama că trecuseră nouăzeci de minute în care nu-și consultase nici măcar o dată BlackBerry-ul.

În vreme ce Luc plătea, înfipse mâna în geantă, așteptându-se să fi ratat vreun apel, două. Sigur că Troy o sunase înainte de ora mesei la New York. Din păcate, telefonul ei nu afișa nimic, nici e-mailuri, nici mesaje vocale.

— Stai așa, mi se pare mie, sau tocmai ai zis „măgarul”? întrebă Luc, cu sprâncenele ridicate.

— Nu, nici gând. N-am zis nimic.

April își cufundă mâna și mai adânc în geantă. Dădu cu degetele de acuarela cu New Yorkul. Și le retrase de parcă ar fi atins un șarpe.

— Ai un șarpe în geantă? glumi Luc.

— Ce idee! April își roti ochii spre cer. Scoase ruloul. E New York City. Am găsit acuarela asta la un buchinist. Nu pot s-o sufăr. Habar n-am de ce am cumpărat-o.

— Ai cumpărat ceva ce nu-ți place?

— Pare ciudat, știu.

— Da, așa e, pare.

— Dar cred că eram *menită* s-o cumpăr. Parcă fusese păstrată de vânzător special pentru mine. Avea coșurile pline cu tot felul de imagini cu monumente din Paris, dar după două secunde în fața standului lui, am dat de asta.

— Pare să fie o coincidență, dădu Luc din umeri.

— Nu știu. Dintre toate standurile, m-am oprit la acela. Piesele expuse nu erau mai atrăgătoare decât la altele. În plus, eu lucrez pentru o casă de licitații. Din nefericire, am pretenții foarte mari când e vorba de opere de artă. Parcă mă *urmărește* New Yorkul!

Luc chicoti.

— Asta și face. Dar nu sub forma unei acuarele de proastă calitate.

Luă nota de plată și o rulă în jurul cardului.

— Ar fi trebuit să mă lași pe mine să plătesc, spuse April. Zici tot timpul „data viitoare”.

— E ziua ta. Cum să plătești tu? far pentru mine asta-i oricum o cheltuială profesională.

— Cheltuială profesională? încercă să nu i se audă dezamăgirea

în glas. Bine, cum vrei.

April împinse scaunul de trestie și se ridică, clătinându-se un pic. Se ținu de un lampion de încălzit terasa ca să-și recapete echilibrul. Luc îi făcu cu ochiul, observase dificultatea. Ea întinse un deget mijlociu în direcția lui.

— Vezi, asta nu necesită nicio traducere, spuse el și o bătu ușor pe spate. Ești gata, *mademoiselle?*

— *Oui.* Cu năduf. *Oui.*

— Ah, *Avril,* mă faci să râd!

Luc trecu cu ușurință peste gărduletul scund de fier pe trotuar. Înainte ca ea să încerce măcar să facă la fel (lucru care precis l-ar fi amuzat la culme pe Luc), el se aplecă nițel și o cuprinse pe după talie cu un braț tare ca piatra. Îi puse celălalt braț sub genunchi și o ridică rapid peste obstacol. N-a apucat nici măcar să protesteze.

— Ești mai puternic decât pari, îi spuse April când el se aplecă s-o lase pe trotuar.

— Iar tu, draga mea, ești mai ușoară decât pari, spuse, cu mâna încă centrată pe spatele ei. Mult mai ușoară.

— E de mirare că nu ești căsătorit. April se abținea cu grijă să privească în ochii care erau doar la câțiva centimetri de ai ei. Te pricepi de minune să faci complimente unei fete.

— *Merci beaucoup!* Fac și eu ce pot! întinse o mână și o ciupi ușor de obrazul colorat de la șampanie.

April nu putu să-și ascundă zâmbetul. Luc își retrase brațul și îl întinse către trotuarul de vizavi.

— *Allons-y,* spuse el.

Și au plecat.

Capitolul XLVIII

Străzile erau de pe-acum pline de grupuri care se loveau, se împingeau și țipau. Era haotic. Haotic cum ar fi la un bal de absolvire la Las Vegas. Oamenii dădeau peste mașini. Motoretele urcau pe trotuare, cu fete aproape goale pe scaunul din spate, agățate ca niște steaguri. Fără să se gândească, să plănuiască sau să și-o dorească, April se apucă de brațul lui Luc ca de-o ancoră. El mergea cu doi pași înainte, dar se uita în urmă și zâmbea, i se încrețea pielea din jurul ochilor.

Sosiră la cazarma aleasă puțin după ora zece. La intrare erau postați pompieri care-i întâmpinau pe oaspeți, lampioanele roșii erau aprinse în spatele acestora, iar mașinile lor din stradă aveau toate farurile aprinse și stăteau înșirate ca la expoziție.

În prima curte cânta o orchestră braziliană de alămuri, muzicienii purtau peruci și muzica lor era atât de asurzitoare, încât se cutremura până și solul. Deasupra capetelor lor atârnau ghirlande de lumini sclipitoare și stegulețe. Pe marginile curții erau înșirate standuri. Deși era atât de devreme, era multă lume. Perechile dansau. Femeile singure se mutau de la un stand cu mâncare la altul, încercând să-i atragă în discuție pe pompieri, când nu erau prea ocupați cu distribuirea farfuriilor.

— Oho! spuse April, cu sângele gonindu-i prin vene în ritmul muzicii. Am senzația că sunt la cel mai select bâlci din lume. Unde-i standul cu bere?

— Există un bar care distribuie șampanie înăuntru, îi spuse Luc.

Din cauza zgomotului, era obligat să se aplece spre ea când îi vorbea, suflarea lui fierbinte o făcea pe April să se înfioare.

— Șampanie, spuse April dându-se un pas înapoi. Mult mai bine decât o berărie. Arată-mi pe unde-o luăm.

Agățându-se iar de brațul lui, îl urmă pe Luc în încăperea care servea drept bar și discotecă. Decorul nu semăna cu nicio clădire municipală pe care-o mai văzuse vreodată. Desigur, clădirea aceasta fusese construită cu patru sute de ani în urmă, în cel mai mare oraș din lume, așa încât nu erau în clădirea vreunui departament municipal american, sau în sala vreunei primării dintr-un mic oraș. April simți în clipa aia importanța istorică a locului, chiar dacă pompierii care o înconjurau erau îmbrăcați în cămăși bine mulate pe corp.

Cu șampania în mână, Luc o ghidă spre un grătar lung și nu prea înalt, pe care sfârâiau șiruri după șiruri de cârnați care-ți lăsau gura apă. Se putea găsi ceva echivalent la orice stadion din Statele Unite, dar clădirea asta, carnea, șampania care parcă curgea dintr-un izvor, totul era amețitor.

— Ah, cârnați! căscă ea gura. E ca și cum nu mi-am dorit niciodată altceva mai mult.

Luc se întoarse spre ea, cu o sprânceană ridicată.

— Ce-ai spus?

— O, nimic, scutură ea din cap. Arată grozav grătarul.

El o apucă de mână.

— *Allons manger.*

Se apropiară de grătar, unde un alt tânăr musculos, cu un chip cizelat cu finețe, întorcea de pe-o parte pe alta cârnații de porc.

— *Un comme ça, s'il vous plaît,* zise April, dându-și silința să fie politicoasă, să nu fie văzută ca o scorpie de vârstă mijlocie și flămândă, cum era.

— *Comme vous voulez,* spuse pompierul și scoase unul de pe grătar. Îl puse pe o farfurie albă din polistiren pe care i-o dădu lui

April. Bietul cârnat părea tare singuratic.

— Și unul de colo, adăugă ea repede.

— Cum se zice în America? ricană Luc, cu dinții parcă mai ascuțiți decât de obicei. Ai ochii mai mari decât stomacul?

April era pe punctul de a protesta, când observă că și el avea tot doi.

— *J'ai faim*, spuse ea, pe un ton defensiv. Poate mi se trage de la toată șampania băută și de la mersul pe jos.

— Ah, da, de la șampanie. Sigur. Hai pe-aici, spuse el. S-ar părea că în cealaltă curte ne-am putea așeza undeva.

April încuviință din cap. Cu paharul ținut în îndoitura cotului și cu farfuria cu cârnați în echilibru în mână dreaptă, îl urmă pe Luc în curtea alăturată, gândindu-se în tot acest timp că nicio combinație gastronomică nu era mai grozavă decât ce purta ea în mâini.

A doua curte era cam de patru ori mai mare decât prima, înconjurată de clădirile impunătoare de piatră. Scena era înconjurată de steguleţe tricolore. Ringul de dans unde se agita lumea parcă era o cutie plină cu șerpi. La microfon era o femeie într-o rochie din pene albe, cântând o versiune deformată a unui șlagăr american.

După ce-și făcură drum prin mulțimea care dansa frenetic, găsiră un loc pe o bancă de metal, undeva mai în fund. Imediat ce-și puse geanta pe masă, aceasta începu să salte – de la muzică oare, de la un apel? Nu era sigură.

Gândindu-se că poate e ceva important (oare nu se va învăța minte niciodată?), April scoase telefonul, punându-și în primejdie băutura și cârnații. Geanta se zgâlțâise poate de la muzică, dar suna și BlackBerry-ul. April rămase cu ochii la telefonul din mână, în vreme ce femeia în rochia cu pene anunța o scurtă pauză.

— *Ça va*? întrebă Luc încruntându-se ușor.

— *Oui*, spuse April, tot cu ochii la telefon. E doar tata. În fine, mă

sună să-mi facă urări de ziua mea. Începusem să mă întreb ce se întâmplă.

Se uită în continuare la telefonul care emise un ultim țârâit. Când trecu pe mesagerie, April băgă de seamă că mai ratase un apel, de data aceasta unul de la Troy.

— Era și vremea, fir'ar să fie! bombăni ea.

— Trebuie să vorbești cu el? întrebă Luc.

— Nuu, e cam zgomot aici, zise ea încruntată.

Chiar atunci nu era zgomot. Deși cineva agățase un iPod de piciorul unui microfon, cei mai mulți dansatori se răspândiseră spre altă curte, spre alt loc unde să se învârtă și să mestece.

— Cum crezi, spuse Luc. Dar nu te abține din cauza mea.

— O să le telefonez mai târziu tuturor, spuse April în cele din urmă. Închise telefonul. N-am chef să pierd nimic din ce se întâmplă aici! Ridică paharul. *Á ta santé!*

— Noroc și ție.

Ciocniră paharele de plastic și luară câte o înghițitură.

Cu latura furculiței, April tăie o bucată zdravănă de cârnat și mușcă din ea. Îi trosnea sub dinți pielea aceea groasă, arsă, apoi ajunse și la umplutura divină, uleioasă.

— Ah, Doamne, zise ea, mușcând din nou, vorbind fără jenă cu gura plină. E absolut ridicol. Ridicol!

— E foarte bun. Sunt de acord.

Luc continuă să mănânce cu îmbucături rezonabile, ca orice parizian, în vreme ce April își înghiți rapid amândoi cârnații și începu să se gândească la un al treilea.

— Ia spune, *Avril,* îi spuse Luc începând al doilea cârnat. În clipa aceea ea îl ura de-a dreptul pentru că mai avea ceva în farfurie. Ar fi dorit să fi fost căsătoriți, doar ca să poată întinde furculița și să termine ea restul. Cum te simți la treizeci și cinci de ani?

— Până acum, grozav! răspunse ea, neștiind de fapt dacă se simțea mai bine sau mai rău, deși lucrurile arătau incomensurabil mai bine acum decât cu câteva ore înainte. Dar e un jalon important. Cu mult mai mult decât vârsta de treizeci de ani.

— Asta pentru că americanii au decis că vârsta de treizeci și cinci de ani trebuie să sperie, spuse Luc, ștergându-se la gură. April se uită la șervețelul ei pe care nu-l folosise încă. Nu fusese timp pentru bune maniere.

— Ce-nțelegi prin „trebuie să sperie”? zise ea. Și despre ce fel de americani vorbești?

— Despre doctori. Despre programele de la televiziune și despre ziare.

— Nu pricep.

— Nu e vârsta de treizeci și cinci de ani cea la care ei impun femeilor să înceteze procrearea?

April pufni în râs. „Ei”, oricine-or fi „ei”, nu impun nimica. Sunt femei care au copii și la patruzeci de ani! Chiar și la cincizeci!

— Dar nu vi se arată grămezi de documente înfricoșătoare despre progenituri deformate și alte asemenea lucruri? Eu asta am auzit. După treizeci și cinci de ani sarcinile se pot duce până la sfârșit doar cu masive doze de medicamente care te îngrașă și te fac să-ți pierzi mintea.

— Eu cred că pur și simplu sarcina te îngrașă și te înnebunește, zise April râzând. Nu sunt sigură cum să reacționez la… presupunerile tale. Ar trebui să mă necăjesc că mă consideri bătrână, dar tu, în definitiv, cu câți ani ești mai bătrân decât mine? Cinci? Șapte?

Asta de fapt n-ar fi contat, la un bărbat vârsta nu contează niciodată. Luc marcase un punct. Pentru o femeie, vârsta de treizeci și cinci de ani era un moment important din punct de vedere

medical. Pentru bărbați nu însemna decât un an mai mult decât la treizeci și patru, unul mai puțin decât la treizeci și șase.

— Nu-i o insultă, spuse Luc, tăindu-și încă o feliuță de cârnat. Eu gândesc că e oribil că le înfricoșează pe femei în felul ăsta. Să nu mai faci copii! Ești prea bătrână! Sora mea a avut copii și după patruzeci de ani și nu i-a zis nimeni nimic.

— Cu toate acestea, știința *are* ceva de zis, spuse April. Fertilitatea scade vertiginos la treizeci și cinci de ani, iar riscul de a avea copii cu probleme la naștere crește. Acestea sunt faptele.

— Sau asta zic ei, zise Luc privind spre cer.

— Eu tind să-i cred pe profesioniști, zise ea. Dar așa cad în categoria celor țicniți. Și, în orice caz, pentru mine nu e o problemă. Da, am treizeci și cinci de ani, dar nu o să fac copii.

— Și de ce nu?

— Pardon? Nu-i cam personală întrebarea asta?

— E o întrebare și tu ești o persoană, deci… Dădu din umeri. Sunt doar curios. De ce nu vrei copii?

— Nu-i vorba c-aș avea ceva cu copiii în general…

— E din cauza mamei tale? întrebă Luc, vorbele lui străpungând-o pe April în piept. Pentru că ai pierdut-o când erai așa de tânără?

— Oho, știi cu-adevărat cum să amețești o fată de ziua ei. April trase adânc aer în piept în vreme ce Luc se uita în jos, aproape descumpănit. E oare din cauză c-am pierdut-o? Nu. Lucrurile nu s-au întâmplat chiar așa.

De fapt n-o pierduseră, la urma urmelor, într-un singur moment. Era vorba de mult mai mult.

— Nu-i vorba c-ar fi murit. Ce vreau să zic e că *presupun* că există un aspect legat de boala ei. Dar e mai simplu să spun că încă de la început copiii n-au fost niciodată un scop pentru mine. April strivi în pumn șervețelul nefolosit. Uite, se întoarce pe scenă orchestra.

Vrei să dansăm? Am un chef nebun să dansez!

April n-avea niciodată chef de dans, dar părea ceva mai plăcut decât discuția curentă.

— Ești sigură? întrebă Luc, ridicându-se pe jumătate, nesigur dacă să se ridice complet.

— Dacă vreau să dansez? Râzi de mine? Sunt profesionistă. Cum de nu vezi că toată ființa mea urlă „fata asta știe să se miște”?

April se forță să râdă. Lacrimile amenințau să-i umple ochii, așa că încerca să le rețină zâmbind. Doamne, mama ei. Cât de mult îi lipsea. Sandra Potter fusese femeia cea mai uimitoare, chiar dacă era genul de mamă tradițională, cu totul comună. În orașul ei de lângă plaja californiană, fuseseră considerați simpatici acei părinți care trăiau ca niște hipioți cei care erau în stare să uite niște biscuiți cu marijuana pe masa din bucătărie. Totuși, în ciuda faptului că nu inspira decât o vagă simpatie, ea tot pe mama ei o preferase dintotdeauna.

— Îmi cer scuze, spuse April trecându-și șervețelul făcut ghem pe la ochi. În preajma zilei mele de naștere devin cam sentimentală gândindu-mă la ea. Încep să-mi fac reproșuri în câte privințe nu i-am dat nicio satisfacție și cum aș fi putut fi o fiică mai bună. Doamne, *încă* aș putea să mă port mai bine, chiar dacă n-are cum să știe.

— Putem pleca, spuse Luc. Putem merge în altă parte. Unde-i mai puțină lume. Și putem sta de vorbă despre toate acestea. Sunt… of… își trecu toate cele zece degete prin păr, frecându-și capul cu unghiile… nu sunt cel mai bun tovarăș de discuție, dar putem merge în alt loc. Nu suntem obligați să rămânem aici.

— Nu, spuse April și bătu și din picior pentru subliniere. Vreau să dansez și să mă amuz de ziua mea. Ai promis că așa o să fie, *monsieur* Thébault. Ridică dintr-o sprânceană, lacrimile începuseră

să se usuce. Ai promis.

— Așa e, am promis.

Luc îi luă o mână și o strânse bine într-a lui. În vreme ce o conducea spre ringul de dans, April își dădu silința să înlăture toate gândurile legate de mama ei, de aniversare, de procreare și de Troy. Era mult mai bine să se lase trasă de mână de Luc.

Capitolul XLIX

Noaptea trecu fără ca ei să bage de seamă.

Au dansat, au băut, au înghițit încă niște șampanie și niște cârnați. April îl întrecu pe Luc în privința mâncatului, deși au fost amândoi suficient de politicoși, încât să nu facă vreun comentariu cu privire la asta.

Femeile îi făceau ochi dulci lui Luc, iar el făcea eforturi eroice să nu le bage în seamă. Când April era singură vreun moment, diverși indivizi oarecum soioși încercau să intre în vorbă cu ea, unii erau chiar soioși, nu genul de bărbat în aparență neglijent, pe care, fără prea mult succes, îl asocia ea cu Luc. În cele din urmă, francezul – care în mintea ei era chiar acel gen – se întorcea de la toaletă sau de la bar, cu șampanie, și-i lua la rost pe acei indivizi că se legaseră de *ma femme. Femme* înseamnă femeie în franceză, dar *ma femme* înseamnă soție. April aprecia gestul pentru alt motiv decât că-i alunga pe cei nedoriți.

Au vorbit despre Marthe. Luc citise mai mult din jurnale decât s-ar fi așteptat ea. Și deși glumea tot timpul zicând că ea nu se mai gândea la nimic altceva, și el petrecuse surprinzător de mult timp cu gândul la acea *demi-mondaine.*

April i-a spus ce înțelegea ea din cuvintele lui Marthe, fără să

încerce să reducă totul la ideea de proveniență. Și-au dat cu părerea despre Jeanne Hugo și de asemenea despre Marguérite. Au glumit pe seama lui Montesquiou și a felului lui exagerat de a fi, și au încercat să depisteze printre dansatori pe cineva care să semene cât mai mult cu descrierea lui. Și într-adevăr la balul pompierilor erau mulți *comtes* umblând de colo-colo, dar nimeni care să-i semene lui Boldini.

La sfârșitul nopții, April nu se dumirea cum de înghițise atâta șampanie fără să se simtă mai amețită decât în momentul în care intrase și contemplase pentru prima oară scena din acea *caserne de pompiers*. Nu fusese niciun moment penibil, cum se așteptase, nu se simțise deloc jenată. Cum ar fi zis o fetiță de șapte ani, fusese aniversarea ei cea mai minunată. Iar April se simțea așa de tânără și de fără griji.

Când s-a terminat petrecerea, după ce pompierii, cu mult tact (dar autoritar), dăduseră mulțimea afară de la dans și din curți, Luc și April au ieșit pe stradă sub cerul de cobalt al dimineții. S-au oprit pe trotuar, iar Luc și-a consultat ceasul. Era aproape cinci. April nu era genul de persoană care își petrece nopțile în oraș până la cinci. Nu era deloc genul de persoană care își petrece nopțile în oraș până a doua zi dimineața.

— A fost… începu April, dar nu era capabilă să găsească cuvintele care să descrie sincer noaptea. Au mai mers câțiva pași până ce ea a completat fraza:… Nemaipomenit. Cea mai minunată aniversare. Îți mulțumesc că m-ai forțat să vin.

— Mă bucur că până la urmă ai decis că te-ai amuzat, spuse Luc, mergând în pas cu ea. După o noapte de dans, acum parcă aveau mișcările sincronizate. În privința sărbătorilor naționale, asta a fost și pentru mine cea preferată.

April încuviință din cap, în vreme ce inima îi palpita într-un fel

pe care nu-l înțelegea, își simțea tot corpul lipsit de vlagă, pe de-o parte din cauza euforiei, pe de alta, în măsură egală, din cauza oboselii. Tremura, dar avea fruntea încă udă de sudoare. În aerul răcoros al dimineții pariziene, frisonă. Mai traversară câteva străzi într-o tăcere plăcută, până ajunseră la un punct în care erau obligați să se decidă. Casa lui Luc era într-o direcție, a lui April în cealaltă.

Ea își drese glasul.

— Bun, zise ea, aici ne despărțim. Noapte bună. Și îți mulțumesc din nou. A fost cu adevărat o noapte specială.

— *Non.* Merg cu tine.

— Ah, e stupid. Apartamentul tău e exact în direcția opusă.

— *Non,* spuse el din nou, de data asta fără să mai lase loc de discuție. Niciun gentleman nu-și lasă partenera să se ducă singură acasă pe întuneric.

— Dar e aproape dimineață, arătă April. *Partenera.* O numise „partenera". În scurt timp nu mai e întuneric. Zău, Luc, n-aș vrea să te supăr. Dar mă simt perfect de una singură. Parisul e un oraș mare, dar îl cunosc bine. E probabil mai puțin primejdios decât dac-aș merge pe jos prin New York. Tot vorbind, April își trecea greutatea de pe un picior pe altul. Pleacă. Rămâi. Nu prea era sigură ce-ar fi vrut de la el. Ciudat, nu? La New York sunt acasă, dar mă simt mai în siguranță la Paris.

— Înțeleg foarte bine. Luc o luă de mână. Cu toate acestea, te conduc.

April zâmbi din nou.

— Mulțumesc.

Se hotărî să nu-l mai contrazică. Drumul până la ea acasă a durat pe de-o parte prea puțin, pe de alta a fost interminabil. April simțea fiece os din mâna lui Luc care i-o ținea pe-a ei. Îi simțea pulsul. Trecea de la bucuria de a simți o senzație străină, aceea că *o ținea*

cineva de mână, la îngrijorarea că nu știe ce înseamnă asta, sau, dacă nu însemna nimic, care ar fi fost cauza cea mai neplăcută.

April era așa de preocupată de ghicitoarea cu privire la degetele unui străin, încât, în clipa în care Luc s-a oprit și i-a spus „am ajuns”, a trebuit să se uite la clădire ca să înțeleagă.

— Da, spuse April surprinsă, apoi adăugă repede: cred c-am ajuns.

Luc îi dădu drumul și-și puse mâinile în șold. Cu unul din zâmbetele lui ambigue îi făcu cu ochiul și își strecură un deget mare prin betelia ușor zdrențuită, cum era la modă, a blugilor care-i veneau perfect.

— Ei bine, *madame* Vogt, seara asta a fost într-adevăr o plăcere.

— A fost, spuse April, simțind cum i se înfierbântă ochii. Mulțumesc, Luc. De obicei nu mă omor după aniversări, dar de data asta n-a fost complet ratată.

El ricană.

— Nu prea e o laudă, o preferam pe precedenta: „cea mai minunată aniversare”, deși cred că nici „n-a fost complet ratată” nu-i rău. Pot s-o adaug la CV-ul meu?

April nu zise nimic timp de treizeci de secunde, un minut.

— Asta-i tot? spuse ea.

— Care asta? întrebă el, pe bună dreptate nelămurit.

— Hai, hai, Thebault! Ești în stare de mai mult decât atât! Amândoi am utilizat cuvântul „ratată”. Cum de nu ai un comentariu mai deosebit?

— Aveam impresia că te cam obosesc comentariile mele mai deosebite.

Nu-și dădea seama dacă glumește. Iar adevărul era că nu o oboseau. Nu găsea deloc obositoare comentariile lui.

— Poate câteodată, minți April. Dar fac atât de mult parte din

tine, că acum conversația pare golașă fără ele.

— Golașă?

Iar râdea.

— Da, zise April. Complet goală. Nudă. *Á poil.*

Urcă și ea pe trotuar și se opri fața-n față cu el, nas în nas. Fără să se gândească, April se înclină și își apăsă ușor buzele pe ale lui, atât de ușor, că de-abia se atinseră. Nu rămase așa decât o jumătate de secundă și fu prima care se dădu înapoi.

Dar în clipa aia April a înțeles. Și-a dat seama cât de ușor îi era lui Marthe să treacă de la un protector la altul, să înceapă, fără să stea pe gânduri, legături pe termen lung, să treacă din pat în pat, dintr-un aranjament financiar în altul, păstrându-și tot timpul capacitatea de a recunoaște dragostea adevărată când o întâlnea. Boldini nu fusese pentru ea o fantezie, nu fusese o distracție.

O jumătate de secundă i-a trebuit lui April ca să simtă cum îi lipsea de prea multă vreme un pic de dragoste și câtă nevoie avea să fie protejată și să își dea seama cât de adevărat era acest sentiment. Marthe își petrecuse toată viața încercând să-l găsească și să-l proclame, când îl descoperise pe Boldini. Și aici, în Paris, îl avea și April.

Așa că îl sărută din nou. De data aceasta Luc fu cel care se dădu înapoi.

— Ai băut prea multă șampanie, *non?* spuse Luc și încercă să zâmbească, deși părea cam trist și confuz. Și el se clătină dându-se înapoi.

— Nici gând, spuse April. Dimpotrivă, sunt foarte trează. N-am mai avut capul atât de limpede de luni de zile.

El scoase un sunet, un fel de „umf". Luc dădu să plece, dar doar pentru că simțea că așa ar trebui.

— Poate ar trebui să mă conduci până sus, zise ea. Nu se știe ce

soi de vagabonzi sau răufăcători se ascund în hol.

— April, spuse el cu un glas răgușit. N-aș vrea să te pun într-o situație neplăcută.

— Ah, crede-mă. Nici mie nu mi-ar conveni ceva neplăcut. Nu e pe lume o persoană mai precaută decât April Vogt. Înțeleg acum, totuși. O înțeleg pe Marthe.

— Despre Marthe e vorba? spuse Luc îngustându-și ochii.

— Da. Nu. Este și nu este. Doar că… ajung în cele din urmă la concluzia că nu putea să fie îndrăgostită de niciunul dintre cei pe care trebuia să se sprijine. În toți anii cât a fost întreținută de ceilalți bărbați, ea căuta doar drag*ostea lui* Boldini; nu avea nevoie de bani de la el. Dorea doar să fie iubită. Luc, eu…

Cea care vorbea nu părea deloc să fie April. În viața ei nu fusese atât de directă, atât de flagrant deschisă, atât de sân-imprimat-pe-scrisoare. Dar ce bine se simțea! Uneori te simți bine să fii altcineva.

— April, spuse Luc, întrerupând-o din nou, folosindu-i prenumele american pe care-l pronunța atât de rar. Se apropie cu câțiva pași, era atât de aproape, încât April îi simțea chiar mirosul, și îi cuprinse mâinile într-ale lui. April fu surprinsă că avea mâinile lipicioase, un pic tremurânde. Cred că nu ești în toate mințile. Sau le-ai vândut americanilor ideea cu intervalul de la patru la cinci până la urmă? Tehnic, suntem acum cam după patru, puțin înainte de cinci. Deși e dimineață și nu-mi dau seama cum de-ai realizat această revoluție socială în atât de puțin timp.

Glumele care îi veneau atât de ușor pe buze lui Luc păreau acum forțate. Se opri.

— N-avem nevoie de intervalul ăla, spuse April. E pentru persoane care se simt supravegheate, nu pentru cei liberi să facă ce vor.

Își trase mâinile dintr-ale lui și îi înconjură cu ele talia. Fuseseră

împreună aproape toată noaptea, dar nu-i venea să creadă că se apropiase așa de mult de el acum. Aproape că se aștepta ca el să sară înapoi, ori surprins, ori fără niciun motiv. Dar n-a fost așa. Luc, dimpotrivă, s-a lipit și mai tare de ea.

— Credeam că ești căsătorită, spuse el. De data aceasta nu glumea. Că e pe undeva un *grand m'sieu* și tot restul.

— Nu, zise ea. Nu există niciun *grand m'sieu.* Nu mai există.

Capitolul L

Paris, 3 mai 1896

Am mers azi pentru prima oară la *Bazar de la Charité.*

E cel mai monden eveniment al lunii, poate al întregii primăveri! Am doar speranța c-o să se scrie despre mine mâine. Căci mi-am dat toată silința cu rochia și bijuteriile mele. Și mi-am dat și silința de a mă plimba prin preajma bârfitorilor de la *Le Figaro*!

Știam de acest *Bazar de la Charité* încă de pe vremea când eram la mânăstire. Este un eveniment filantropic anual, organizat de aristocrația catolică pariziană, și dat fiind că fetele și femeile din mănăstiri erau catolice și aveau nevoie cu-adevărat de filantropie, era perfect natural să ne placă așa de mult!

Sœur Marie obișnuia să mă ducă să văd structurile enorme din lemn și pânză care erau ridicate pe Champs-Élysées. Uneori se număra printre maicile invitate să binecuvânteze desfășurarea evenimentului. În orice caz, după binecuvântare rămâneam împreună, copleșite de grandoarea, pompa și steagurile roșu cu alb care fluturau în vânt. Stăteam ore întregi pe o bancă afară, uitându-ne la cei care intrau și ieșeau, inventând povești despre fiecare.

Pe atunci îmi jurasem să intru în corturile acelea într-o bună zi,

nu drept reprezentantă a sărăcimii beneficiare, ci ca o doamnă grațioasă care nu-și economisea timpul și averea pentru cei nevoiași. *Sœur* Marie mi-a spus atunci să nu țintesc așa de sus. Fii fericită cu ce ai. Fii fericită cu un pat cald (hm, hm), și mese regulate, și nu mai face planuri grandioase după modelul unor asemenea persoane. Pricepusem eu că *sœur* Marie spera să-mi fac planuri grandioase după modelul ei, dar mie nu-mi trecuse nicicând prin cap să devin maică. Eu visam la corturile acelea, la saloane, visam Parisul.

Pentru cei mai mulți, acest *Bazar de la Charité* este doar un eveniment anual, ceva care sosește conform calendarului, cum sunt Crăciunul sau Anul Nou și toate celelalte evenimente după care-și reglează ceasul sau își stabilește fiecare programul social. Și poate că într-o bună zi la fel am să gândesc și eu. Dar azi. Azi. Azi, după unsprezece ani de stat pe dinafară (de fapt de douăzeci și doi, dacă stai să te gândești), am intrat în cort. Am trecut prin turnichete. Am căscat gura la sutele de vizitatori, la grupurile de femei care stăteau în spatele meselor și vindeau noutăți, banii urmând să fie folosiți drept ajutor pentru fetițe cum fusesem și eu cândva.

— M-am și plictisit, a zis Montesquiou în secunda în care am pus piciorul înăuntru, înainte să am ocazia să respir sau să mă uit în jur. Hai să căutăm Sala Oglinzilor. Trebuie să-mi perfecționez tehnica.

„Tehnica" lui. *Mon Dieu,* tehnica lui! La bazar nu sunt doar chestii de vânzare, sunt și spectacole, cum ar fi cel dat de unele doamne care n-ar fi angajate să danseze la Folies sau la inferiorul Moulin Rouge. E de asemenea o ocazie pentru membrii societății celei mai înalte să-și arate talentele teatrale fără frica de a fi dezaprobați. Nu se cade pentru un baron, un conte sau o doamnă să urce pe scenă și să interpreteze ceva; dar în numele filantropiei *c'est autre chose!*

Robert n-avea de gând să facă contorsiuni sau să-și arate pulpele, deși ar fi fost în stare, el avea în minte ideea de a-i trata pe vizitatori

cu una dintre secvențele lui celebre de așa-zisă mimă. Ultima oară când o făcuse, ziarele se referiseră timp de câteva luni la el, numindu-l *„Le Comte,* om de litere, care uneori face mimă". Era de-a dreptul oribil, dar când e vorba de Montesquiou, spectrul de orori e larg, iar mima e una dintre cele mai mărunte. Așa-zisa lui orchestră de mirosuri de acum

doi ani a fost și mai groaznică. Nu i-a vrăjit pe spectatori ca ilustrul Pétomane.

Lăsând deoparte amenințarea cu mima, Robert s-a purtat destul de bine, dar doar pentru că încerca să-l impresioneze pe Proust, noul lui *protégé.*

Proust pretinde că-i scriitor, dar nu-i mai mult decât moara de bârfe a orașului, și se ține peste tot după Robert, cum îl urmau pe Georges Hugo prostituatele. Îl copiază pe *comte* în toate manierismele, repetă expresiile și bravura lui, imită chiar felul în care chicotește Robert ca o fetiță când termină ceva de povestit. În definitiv, Proust se poartă ca o femeie mai mult decât toate fetele din jur. A fost adus pe lume cu un set complet greșit de organe sexuale!

Nu pot scrie „organe sexuale" fără să-l menționez pe Boldini. E cam lipsită de gust referința, sunt de acord, dar dacă o femeie nu poate zice lucrurilor scandaloase pe nume nici măcar în jurnalul personal, atunci unde? în orice caz, cum ne plimbam prin bazar, eu mă uitam de jur-împrejur, doar-doar l-oi zări pe Boldini, deși era exact genul de loc unde n-ar fi intrat nici să-l pici cu ceară. Nu țineam neapărat să-l văd, deși n-ar fi stricat să vadă el cât de excepțional arătam. Mai mult decât atât, voiam să i-o plătesc. După ani de agonie, după o sută de începuturi și de abandonuri, *monsieur* Boldini terminase în fine redarea lui *Le Comte* pe pânză. Ce convenabil! Acum că trăiesc eu cu el, Boldini brusc îl pictează fără nicio greutate. Bănuiesc că nu înfipsese pe stâlpii de la operă chiar

toate schițele.

Povestea Bastonului, așa au numit ziarele acest portret (și încă o mai fac). Conform spuselor lui Montesquiou, Boldini a insistat să-i includă în tablou iubitul lui baston cu mâner de peruzea. L-a instruit pe Robert să-l țină cam în dreptul gurii și să se uite la el cu drag, cum s-ar uita la un fost iubit pe care se bucură să-l revadă. Sau, cum zice obraznica de Marguérite, cu privirea pe care Robert o rezervă de obicei ca să-și admire propriul lui membru!

— Trebuie să fii de acord, a izbucnit Marguérite. Felul în care ține gâtul bastonului în mâna lui cu mănușă albă este exact cum își ține în budoar propriul membru!

— De unde să știu eu așa ceva? o reped eu. Când sunt eu acolo n-are nevoie de nicio mână!

Marguérite n-a fost unica persoană care să facă glume pe tema asta. Nici pe departe! Portretul acela blestemat a produs un asemenea val de zeflemele, că mă întrebam dacă o să se termine vreodată. Și unde ai de gând să bagi bastonul, *monsieur* de Montesquiou? Et cetera.

În vreme ce eu eram scandalizată la culme de povestea asta, Robert n-a făcut decât să râdă zicând: „E mai bine să te urască lumea decât să nu te cunoască”. Nu sunt deloc de acord. Trebuie să-ți păstrezi măcar aparența unei respectabilități, căci dacă n-ai o reputație solidă, ce-ți mai rămâne?

Deși Robert crede că Boldini n-a avut nicio intenție rea, eu sunt convinsă că blestematul ăla a vrut să-l reprezinte în lumina cea mai proastă: esența lui de dandy mărită de zece ori! Situația a fost dusă la apogeu de recenta explozie a popularității lui Boldini. Acum e la modă să spui că tot ce creează el e și genial, și realist. *Ergo,* dacă subiectul pictat dă impresia că i-ar plăcea să-și vâre un baston în *derrière,* trebuie că asta-i chiar ce vrea!

Oricât de rușinoasă a fost toată experiența asta, Robert nu are noțiunea de ascunziș. Continuă să mă tragă după el la Maxim's și la operă, și chiar acolo unde lucram eu înainte. Fiecare pas ne e însoțit de un cor de chicote! Dar *Le Comte* măcar înțelege că eu am nevoie de o recompensă pentru expunerile astea înjositoare. Niciodată nu m-a copleșit cu atâtea cadouri frumoase ca acum. Apartamentul meu nu mai pare atât de mare ca înainte!

Lăsând la o parte cadourile, după o oră în corturile alea, cu Montesquiou dându-se în spectacol cu blestematul lui de baston, mi s-a părut de cea mai mare importanță să dau de Boldini și să-l pun în situația de a primi în față toată mânia mea. Căci am încercat să-l învinuiesc pe Robert că s-a ajuns la dezastrul ăsta, că a fost atât de idiot, încât să-l lase pe Boldini să hotărască ce recuzită necesita tabloul, dar lui puțin îi pasă.

Tot învârtindu-ne prin bazar, i-am oprit pe toți cei care-l cunosc pe Boldini ca să-i întreb dacă știu unde se află. L-am întrebat pe Gauguin și pe Bourget, până și pe piticul ăla. Toți mi-au spus că era pe-acolo, dar că nu era chiar sigur. Așa de concentrată eram, că nici n-am băgat de seamă imediat cine era femeia abătută, trasă la față, care-a dat peste mine. Nu imediat.

— Fii atentă pe unde mergi, i-am spus când m-a călcat pe pantof. Cu atâta lume aici, nu te repezi așa printre oameni.

Crezusem că era vreuna dintre fetele bătrâne și sărace care se aflau acolo ca să servească la bufet și să numere mărunțișul. Dar când în cele din urmă ochii mei s-au fixat pe chipul femeii, am constatat că în fața mea era Jeanne Hugo Daudet în persoană, cu copiii ei urâți ca naiba agățați de fusta ei ca niște mici maimuțoi dresați.

— N-ai decât să fii dumneata atentă, s-a răstit ea.

— Vai, *madame* Daudet. *Bonjour.* Am simțit un anume fior pe

spinare. Nu v-am observat. E foarte ciudat că oriunde mă aflu apari și dumneata! E de-a dreptul ciudat, nu găsiți, *madame* Daudet?

Am folosit fostul ei nume de familie tocmai ca să pun accent pe statutul doamnei Daudet de femeie căsătorită de două ori. Marguérite tocmai îmi vorbise de faptul că, după recenta ei căsătorie, Jeanne se prezentase la Folies și se instalase la fosta masă a fratelui ei, acum vacantă, pentru că Georges fugise în Italia cu verișoara neveste-sii. După ce dăduse pe gât două pahare de Pernod, Jeanne plânsese cu nasul în batistă toată seara. Nu-i convine deloc a doua căsătorie. N-a putut să sufere faptul că fusese obligată să se îmbrace într-o rochie maro în loc de una albă.

Din păcate, trebuie să recunosc, în favoarea ei, că noul soț, Jean-Baptiste Charcot, pare să fie un om corect. C-o fi de bine sau de rău, el pare mult mai interesat de aventuri pe vârful munților decât în dormitoare sau în bordeluri. Când lucram încă la Folies, îl auzisem uneori vorbind, iar ce spunea n-avea de-a face decât cu vârfurile pe care le escaladase sau pe care dorea să urce, și de aparatele care înfruntă gravitația, cu care încerca să zboare. Deși s-ar putea întâmpla să se prăbușească de pe vreo stâncă, cel puțin el n-o să se molipsească de blenoragie.

— Nu înțeleg de ce folosești în continuare fostul meu nume, a spus Jeanne îndreptându-și spatele în vreme ce lumea de la bazar se înghesuia prin jurul nostru. Nu sunt sigură că știu de ce mi te adresezi, în definitiv. Nu cred c-am fost prezentate vreodată formal. Dacă am fi fost, ar trebui măcar să-mi cunoști numele. Din nefericire, eu una nu pot ține minte toate persoanele sărmane pe care le-am ajutat vreodată de-a lungul anilor.

— Știu că ai haz, i-am răspuns eu, încercând să-mi maschez furia interioară. Ar trebui să ai grijă, zău așa. Circulă zvonuri că te-ai fi recăsătorit. Eu am spus că nu e cu putință, că de-abia te-ai separat

de Léon. Nu sunt sigură cine împrăștie astfel de minciuni sfruntate, dar ar trebui să găsești sursa și s-o stârpești imediat!

Jeanne Hugo Daudet a râs zeflemitor și a ridicat din sprâncene.

— În realitate, m-am măritat recent cu cel mai curajos om din Paris… din toată Europa, de fapt! Dar probabil că știi asta, nu-i așa? Dandy-ul tău drăgălaș a făcut tot ce-a putut ca să fie invitat la ceremonie. A pocnit din limbă. Ne-a părut rău, dar n-am putut invita decât persoanele cele mai importante din Paris!

M-am grăbit să-i atrag atenția că, deși cu o clipă înainte zisese că nu mă cunoaște, admisese că-l cunoștea atât pe *comte,* cât și pe mine. Dar victoria nu părea să fie de partea mea.

În clipa aia a apărut Robert. Am profitat de ocazie ca să „tresar" și să vărs „din greșeală" o sticluță tocmai cumpărată, de parfum uleios, pe rochia lui Jeanne. A urlat de groază, acoperindu-și ochii și aruncându-se pe jos, deși lichidul nu se îndreptase nicidecum spre fața ei. Nici fierbinte nu era măcar.

— Vai, *comte*! M-ai speriat. Și sunt teribil de stângace dacă mă sperie ceva! Biata *madame* Hugo Daudet…

— *Madame Charcot!* a șuierat ea printre dinți.

Montesquiou a încercat s-o ajute să se ridice, dar ea l-a împins.

— Ce rău îmi pare pentru rochie!

— Ești o femeie insuportabilă, a continuat ea, scuturându-și rochia.

— Văd că recunoști bine specia.

— N-am timp să stau la palavre cu femei de felul dumitale! a mai țipat ea. Nu pot să cred că Montesquiou e prostit în halul ăsta! E cel mai stupid bărbat în viață, dar chiar și pentru unul ca el e absurd!

Cu asta Jeanne și-a ridicat poalele și a luat-o în direcția opusă, cu copiii urmând-o ca niște pui de găină. M-am întors spre Robert gata să mă scuz. Dar *Le Comte* era atât de ocupat să-și studieze

manichiura proaspăt făcută, că n-a catadicsit să dea vreo atenție purtării mele stranii.

Am petrecut restul după-amiezii bătătorind fânul de pe jos și trecând pe la standurile la care doamnele vindeau tot felul de fleacuri. La un moment dat, când s-a lăsat seara, Robert și cu mine ne-am întors acasă. În vreme ce el turna ceva într-un pahar, eu mi-am scos pantofii și rochia. Mă simțeam dintr-odată epuizată, obosită, mult prea tulburată.

Robert mormăia o melodie turnând un lichid gălbui într-un pahar de cristal, iar eu stăteam și mă gândeam cât era de ciudat că noi trăiam de doi ani împreună, că trecusem de un Daudet și că începuse vremea lui Charcot. Era o bucată bunicică de viață cu o singură persoană, cel puțin în lumea mea și, deși îl cunosc bine pe *comte,* în același timp parcă abia îl știu. Toate gândurile acestea îmi umblau prin cap în timp ce urmăream cum îmi toarnă băutura. Eram tare nelămurită. Și așa mă simt în continuare.

E prima oară de când sunt la Paris când îmi iau în considerare felul de viață, viitorul… atât de cețoase, de neclare. Am acum un apartament. Rochii. Mobile multe și obiecte de artă. Nu sunt căsătorită cu Montesquiou, dar se presupune oare că trebuie să rămân cu el toată viața?

— Vrei un pahar sau mai întâi ceva dezbateri sexuale? m-a întrebat *Le Comte,* agitând cu un deget gheața din pahar. Mie mi s-a făcut cam greață.

Nu mi s-a mai întâmplat să nu-l vreau. E-adevărat că nu sunt întotdeauna dispusă să-i accept avansurile, uneori chiar trebuie să mă străduiesc ca să facem amor. Dar în clipa aia până și gândul c-o să-i simt pielea pe a mea mă îngrețoșa. E stupid, mi-am zis, e doar din cauza vizitei la bazar. Împrejurările pe care le trăim ne pot afecta dispoziția, dorințele, mai mult decât am dori să admitem. Adevărul

e că toată aventura asta mă dezamăgea. E curios cum ce-ai visat să ai vreme de o jumătate din viața ta arată cu totul altfel când visul se împlinește.

PARTEA A PATRA

Capitolul LI

Paris, 9 mai 1897

Cum se zice, oare? Că lumea se poate schimba într-o clipă? Mie așa mi s-a întâmplat. Ca o scânteie care atinge o pânză, totul a luat foc și a ars complet, n-a mai rămas decât structura, doar o idee despre cum arătau altădată lucrurile. Asta e atât o metaforă, cât și o interpretare strictă a celor ce s-au întâmplat.

Acum cinci zile s-a ținut la Paris anualul *Bazar de la Charité.* Plecând cu Robert de acasă aveam un sentiment intens de déjà vu. Nu tocmai făcusem același lucru? Nu plecasem la fel la bazar? A trecut un an, dar atât de puțin s-a schimbat. Gândul acesta m-a făcut să paralizez, așa încât lui Montesquiou i-au trebuit patruzeci și cinci de minute ca să mă convingă să ies din casă. În multe privințe ar fi fost mult mai bine dacă rămâneam pe loc. Dar, în acest caz, n-aș fi fost acolo când s-a întâmplat ce s-a întâmplat. Tot ce a urmat mi-a servit ca să ajung unde sunt acum.

Anul acesta bazarul n-a avut loc pe Champs-Élysées, ci aproape de Place des Vosges, pe rue Jean-Goujon. Mergeam cu Robert spre corturile umflate, din pânză și lemn, când am simțit un fel de ghem în stomac. Cineva ar putea crede că zic asta acum, privind înapoi, dar mă simțeam atât de rău, că Montesquiou chiar m-a întrebat ce-i cu mine. *Le Comte* preocupat de altă persoană? Se întâmpla pentru prima dată. Odată dăduse peste un om înjunghiat, zăcând plin de sânge la picioarele lui, iar el s-a întors spre mine și m-a întrebat dacă îmi plăcea costumul lui.

Nu eram nici înjunghiată, nici plină de sânge, dar lui Robert nu trebuie să-i răspunzi niciodată sincer, așa c-am mințit că totul e perfect.

Cu crampe la stomac, l-am urmat pe Robert prin turnichete, pe podelele de pin norvegian, o îmbunătățire față de anul precedent, când pe jos fuseseră doar fân și crenguțe. Și decorul era diferit. Ca să ajungi în aria centrală, trebuia să străbați un adevărat labirint cu pereții prost pictați cu false peisaje, dealuri prea verzi, vaci care semănau cu niște hipopotami pătați, flori în culori pe care nu le mai vedeai decât la grădinarii care inventau ceva special pentru *Le Comte.* Nu puteai evita labirintul, trebuia folosit obligatoriu și pentru a intra, și pentru a ieși din *bazar.* Fusese conceput pentru a amuza, pentru a distra, dar și pentru a controla mișcările mulțimii. Mie mi s-a părut inoportun. Mai târziu a fost mult mai rău.

Odată ieșiți din labirint, vizitatorii erau împinși ca o turmă de porci pe diferite alei, care, la rândul lor, îndreptau lumea spre o ușă mică, joasă, ce dădea în sala de expoziție. În fine, scăpai! Sala conținea treizeci de standuri. Deși era la fel de multă lume ca anul trecut, aria principală nu dădea impresia de aglomerație, căci cei mai mulți participanți erau îngrămădiți într-un anume colț, un stand de cinematografie.

Era prezent celebrul Georges Méliès, care-și prezenta cel mai recent film: *Apariția prin magie a unei femei la teatrul lui Robert-Houdin.* După cum mă așteptam, *Le Comte* s-a înghesuit printre ceilalți privitori ca să vadă mai bine. Orice lucru nou sau diferit acționează ca un magnet asupra acestui om. Eu am stat deoparte și m-am uitat la fleacurile expuse de o femeie îmbrăcată în țigancă, undeva pe lângă punctul unde se termina labirintul. Și pe mine mă interesa filmul, dar eterul folosit ca să meargă mașinăria îmi dădea amețeală. Presupun că unii stăteau chiar în rândul întâi tocmai

pentru asta.

Puțin după ora două, Robert m-a găsit și m-a anunțat că se plictisește, exact cum mă așteptam. Voia să meargă la Maxim's. Eu eram ocupată să mă târguiesc pentru un șirag de perle negre cu o bătrână mustăcioasă, așa că i-am zis s-o ia înainte. L-am văzut plecând. L-am văzut intrând în labirint. L-am văzut bine! Nimeni nu mă crede. Nu se întâmplă veșnic așa? Oamenii vor să creadă poveștile pe care le inventează chiar ei.

După vreo zece minute de târguiala, căci femeia hirsută refuza să scadă prețul, s-a auzit un zgomot puternic, o plesnitură, de la proiectorul de film. Cu șiragul acela înfășurat în jurul mâinii, m-am întors spre proiectorul care continua să hârâie.

— Uite de-asta filmele n-o să aibă niciodată succes, i-am zis eu femeii. Cine se poate concentra asupra filmului cu tot zgomotul ăsta?

Brusc, mașinăria a scos o scânteie care a aterizat pe lampa cu eter. Lampa a explodat pe masă și a fost proiectată de-a curmezișul sălii. Înainte ca cineva să-și dea seama ce se întâmplă, mingea de foc a atins o latură a cortului și a aprins-o. Nu m-am mai gândit la nimic. Pur și simplu, când m-am uitat în jos, picioarele mele goneau să se îndepărteze de foc.

Ajunsesem pe la jumătatea labirintului, când m-a ajuns fumul din urmă. În spatele meu oamenii urlau. Tinerii călcau peste femei în vârstă. Toți se înghesuiau în spațiul strâmt încercând să respire, se zbăteau ca să trăiască. Eu m-am agățat de haina unui bărbat și în curând am ajuns în stradă, toată lumea țipa, toată lumea fugea, fără pic de disciplină, ca o bandă de *apaches.* Dar nu toată lumea putuse să fugă. Cei mai mulți erau încă înăuntru.

Cu totul au murit 140 de persoane, multe dintre ele provenind din cele mai renumite familii pariziene, de pildă ducesa D'Alençon.

Au murit câteva persoane pe care le cunoșteam, deși nu dintre cei la care țineam. Cu toate acestea, am senzația că am pierdut ceva.

Când l-am regăsit pe Montesquiou mai târziu la Maxim's, aveam fața plină de lacrimi și de funingine. El a râs de felul în care arătam și m-a întrebat dacă voiam să trec drept arăboaică. Chiar și după ce i-am povestit ce s-a întâmplat, a continuat să facă haz. Furioasă, l-am lăsat pe *Comte* să se distreze de unul singur și m-am întors acasă, unde mi-am petrecut restul nopții plângând cu nasul în pernă.

Oare bătrânul în cârje reușise să iasă? Dar cele două fetițe drăgălașe cu bonete albastre și cordoane de mătase? Țiganca nu putuse, cu siguranță. O luase spre flăcări, nu în direcția opusă. Când m-am trezit a doua zi de dimineață, cu capul greu de atâta plâns, încă mai aveam perlele la încheietura mâinii.

Din nefericire pentru Robert, „povestea bastonului" continuă să-l urmărească, acum însă e mai rău ca oricând. Ziarele publică relatări isterice despre diverse persoane care s-au purtat execrabil în timpul incendiului de la *bazar,* în fiecare zi e povestită o nouă tragedie. După cum zic martorii, fiecare om s-a bătut să-și scape propria piele, punând la pământ femei și copii. Dar nimeni n-a avut parte de articole mai teribile decât însuși Montesquiou.

S-a povestit că Robert era în cort când s-a declanșat focul și că i-a lovit pe toți cei din calea lui cu bastonul ca să ajungă nevătămat afară. Se spune că celebrul lui baston a fost folosit „ca o bâtă împotriva femeilor în viață, și ca un clește împotriva moartelor", asta dintr-o duzină de alte atrocități. Jurnalistul mizerabil, Jean Lorrain, a lansat aceste zvonuri, deoarece e de mult teribil de afectat c-a fost supranumit adesea în presă drept un „Montesquiou pentru săraci". Individul se referă la Montesquiou numindu-l „Grotesquiou", atât în public, cât și în ziar, ca nu cumva să fie bănuit de gelozie.

Eu am încercat să sar în apărarea bietului *comte*, dar ori de câte ori am povestit că nici măcar nu era acolo, că ieșise cu câtva timp înainte și că nici nu avea bastonul la el în ziua aceea, protestele mele nu au fost considerate decât o metodă de a ascunde adevărul.

Din păcate, tâmpitul nici nu a făcut nimic ca să se apere, dimpotrivă, s-a dus la Palais de l'Industrie să se uite la cadavre, cele mai multe de nerecunoscut din cauza incendiului. S-a tot învârtit pe-acolo și a sărit printre cadavre, ridicând cearșafurile (cu bastonul) ca să se uite la fețele morților.

Și dacă aș fi murit și eu în incendiu? Și dacă mi-am pierdut ultimii trei ani din viață cu un dandy căruia nu-i pasă că tot Parisul crede că-i capabil să lovească betegi și copii ca să-și salveze viața? Partea cea mai proastă e că înțeleg cum de-au crezut oamenii astfel de zvonuri. Toate bănuielile acestea i se potrivesc! Sunt lucruri pe care cu siguranță le-ar fi făcut. Nu e adevărat, dar ar fi putut să fie.

Trei ani cu *Le Comte!* Trei ani cu un om pe care ziarele l-au numit „cel mai iscusit povestitor de nimicuri de pe pământ". Este extraordinar de generos. Într-adevăr, mi-a dat un apartament și atât de multe bijuterii, că toți aristocrații Franței ar avea cu ce să se împodobească. Mulțumită lui am putut să renunț la Folies. Cu toate acestea, am impresia că Giovanni mi-a dat mult mai mult, deși nu mi-a dat niciodată nimic.

Unii zic că incendiul a fost meritat, că mânia divină s-a abătut asupra celor bogați. Într-o predică, un preot bine-cunoscut a spus că adevărata cauză a fost mânia Domnului împotriva ideilor științifice și sociale ale noii generații. A zis că incendiul a fost un „înger exterminator", a zis-o aproape cu speranță, și a asigurat asistența că victimele lui au spălat de păcate întreaga nație. Eu nu sunt de acord cu acest raționament, copiii morți n-aveau nicio crimă să își reproșeze, dar ideea că focul înseamnă spălarea păcatelor mi-a

rămas totuși în minte.

Când Montesquiou a venit să mă vadă azi-dimineață, i-am anunțat intenția mea de a rupe în mod formal contractul nostru, care n-a fost niciodată oficializat. N-o să mai mergem seara să cinăm la Maxim's, n-o să-și mai petreacă nopțile în patul meu. A fost un discurs riscant. Tot ce posedam îi aparținuse lui mai întâi.

— Înțeleg, a spus Robert. Mă mir că relația noastră a durat atât de mult.

— Să știi că n-am să mă mut, i-am spus cu o voce nesigură. N-am vrut să-l întreb ce se va întâmpla cu apartamentul. N-am vrut să-l întreb nici ce se va întâmpla cu mine.

— Atunci, nu te muta. A dat din umeri.

— O să încerc să plătesc eu chiria, dar…

— Șșșttt. Mi-a pus un deget pe buze. Avea un gust ciudat, de sare arsă. Speram doar că zvonurile alea nu erau adevărate, că se folosise *doar* de baston ca să cotrobăie curios printre cadavrele arse. Vei rămâne aici. Mie nu mi-e de niciun folos acest apartament. Putem găsi un aranjament convenabil pentru amândoi.

— Dar ți-am spus că nu mai…

— Nu mă refer la genul ăsta de aranjament.

— O să încerc să-mi recapăt slujba de la Folies. Poate de data asta o să mă lase să apar chiar pe scenă! Acum am o reputație. S-ar putea ca oamenii să vrea să dea bani ca să mă vadă ridicându-mi fustele.

— Numai dacă o dorești cu adevărat, mi-a spus. Și să n-ai nicio grijă pentru apartament.

— Trebuie să…

— *Ma chérie,* mi-a spus și m-a sărutat pe nas. Nu te îngrijora. E vorba doar de niște bani, iar de-ăștia sunt întotdeauna mai mulți.

Acestea fiind zise, și-a luat bastonul, a bătut în podea cu el de două ori și a ieșit din apartament. Dacă mă așteptasem la un

dezacord sau la o ceartă, nu mi-a oferit nici una, nici alta. Poate că așa e felul lui. Sau poate zvonurile erau adevărate, și anume că exista o moștenitoare bogată americană care-l îndemna să traverseze oceanul. Ea ar vrea să se mărite, zic unii. Iar eu le urez mult noroc amândurora.

După ce-a plecat Montesquiou și înainte să îmi dau seama ce fac, am încuiat și am plecat la Boldini. Nu știam de ce. Nu știam ce-aș putea să-i spun, știam doar că trebuie să mă duc. Dacă nu era cu altă femeie, îmi dădeam eu seama ce trebuie să-i spun.

M-am oprit în fața ușii atelierului, am tras aer în piept, am ridicat un pumn și am bătut de trei ori cu forță. S-au auzit pași pe podea. Erau pași rapizi, iritați și mi-a sărit inima auzindu-i.

A deschis ușa.

— Giovanni, am strigat eu. Te rog să nu-mi închizi ușa în nas. Nu mai suport să fiu departe de tine. N-am idee de ce s-a stricat totul între noi, dacă e din cauza lui Montesquiou sau a lui Pujol. Nu pot să dau timpul înapoi și să retrag spectacolul lui Pujol, dar în privința lui Montesquiou, totul s-a terminat între noi. Poate că sosesc cu o întârziere de trei ani, mai mult de o mie de zile. Dar află că tot timpul cât am fost cu ochii la diamante sau la blănuri, nu făceam decât să încerc să nu mă gândesc la tine!

Boldini n-a răspuns. Am căzut în genunchi și i-am cuprins gleznele cu brațele, plângând cu nasul în pulpanele pantalonilor lui. S-a mișcat, încercând să scape de mine. Eu m-am agățat și mai tare. Până la urmă mi-a împins capul și a reușit să se elibereze. S-a întors și a plecat de la ușă.

Dar a lăsat ușa deschisă.

Stupefiată, am ridicat ochii din poziția aia jalnică în care eram. Boldini s-a întors la pânza lui. N-a scos nici măcar un sunet. N-a vorbit, luându-și din nou pensula. Nu mi-a oferit nicio consolare,

nicio garanție. Dar m-a lăsat să intru.

M-am ridicat încet. Am intrat în cameră îngrijorată că doar uitase ușa deschisă, nu că era o invitație să intru. Se știa că Boldini uita sobe aprinse, vopsele care picurau, uneori uita de hainele comandate la croitor chiar și un an întreg.

Totuși, când m-am strecurat în cameră, Giovanni s-a uitat o clipă la mine. Am detectat o încuviințare aproape invizibilă. După ce m-am așezat pe o canapea, mi-am încrucișat picioarele și mi-am netezit fusta mototolită. Boldini și-a văzut de pictat. N-a spus nimic. Eu îl priveam, mulțumită că simt un fel de nou început între noi.

Capitolul LII

Când s-a trezit, Luc plecase, dar nu exista nicio îndoială. Fusese acolo. Exista și un bilet („*Ma chérie*, ce moment prețios!”) și pe partea cealaltă a patului așternutul era mototolit, dar lui April nu-i trebuia de fapt nicio dovadă a celor întâmplate.

Nu prea știa ce simte. Se culcase cu cineva care nu era Troy. Nu fusese niciodată pentru trădarea jurămintelor care stau la baza unei căsnicii, dar ce mai rămăsese din căsnicia lor în momentul acela, în afară de o foiță de hârtie? Un teanc de foi, dacă puneai la socoteală contractul prenupțial și cine știe câte alte hârtii, dacă ajungeau să divorțeze.

„Dacă ajungeau să divorțeze.” Era surprinsă că acest *dacă* mai avea un rol. Și mai mult, April era surprinsă că se gândea la asta folosind un verb, „să divorțeze”, în locul substantivului pe care și-l imagina de obicei.

Lăsând actele legale deoparte, Troy nu putea să zică mare lucru de faptul că April se amuzase și ea la sărbătoarea de 14 iulie. El o

înșelase înainte, și pe ea, și pe soția anterioară, și, fără îndoială, pe cele pe care le curtase înainte de Suzannah și poate și mai înainte.

Dar ce făcuse ea nu era tocmai o răzbunare sau o afirmare sexuală a propriului ego. Fusese ceva mai mult cu Luc. April nu putea să spună că avea vreun sentiment pentru el sau că era chiar îndrăgostită. Faptul că-l dorise era, de fapt, ceva separat de problemele ei cu Troy. Noaptea petrecută cu Luc nu avusese loc doar pentru că el fusese singura persoană din preajmă înzestrată cu organele sexuale potrivite. Poate că fusese beată, dar făcuse totul în mod deliberat. Era ca povestea lui Marthe, care se dusese la Boldini după incendiu.

April surâse. *Marthe e din nou cu Boldini,* avea chef să-i scrie avocatului bine făcut care o văzuse goală, tocmai bărbatului care, ah, Doamne! fusese la înălțimea tuturor așteptărilor pe care nici nu știuse că le avea în privința lui. Singura problemă era că, dacă îi scria lui Luc despre Boldini, era obligată să mai zică și altceva, iar ea nu se simțea capabilă să țină piept obstacolelor unei conversații. Așa că April lăsă intenționat deoparte atât telefonul, cât și calculatorul, așteptând să se simtă în stare să *reintre* în relația lor bine organizată fără să facă valuri. Asta dacă relația avea să mai existe.

Își petrecu aproape toată ziua în pat, citind și lucrând, dar mai cu seamă dormind. De câte ori se forța să se ridice, umbla prin apartament în picioarele goale și-n lenjerie de corp, aerul umed de iulie care intra prin perdele înfiorându-i pielea caldă încă.

Sărbătorirea zilei naționale continua, parada, artificiile și grupurile de oameni luaseră cu asalt Parisul. Din cauza gălăgiei era greu să te concentrezi, cu toate că zgomotul din capul ei, care o stânjenea și mai și, nu era doar rezultatul petrecerii.

Formularea unor prețuri estimative pentru licitație, corectarea de ultim moment a unor elemente de descriere, de nimic nu se ocupa

cum se cuvine, căci îi veneau tot timpul în minte mici episoade cu Luc, abătând-o de pe calea bunelor intenții. De la primele sărutări grăbite, cuminți la început, apoi tot mai intense, până ce el mormăise: *„Putain, c'est pas trop tôt!"*, când încerca să-și recapete respirația. Traducerea literală – „Fir-ar să fie, nu-i prea devreme!" – era echivalentul francez al expresiei „La naiba, era timpul!"

April îl simțise lipit de ea în vreme ce navigau prin hol, când urcau amețiți treptele, când o lipise de ușă și când ea, încă o dată, se chinuise să descuie broasca aia înțepenită. April nu mai avea răbdare. Nu se simțea în stare să mai aștepte.

Se dezbrăcaseră rapid de hainele acelea umede și lipicioase din cauza orelor de dans. April nu-și amintea cum ajunseseră până la pat, doar că ajunseseră. Îi fulgerau în minte imagini ale zâmbetului lui când se prăbușise peste ea, încă simțea atât groaza, cât și extazul pe care i le adusese noaptea.

Iar când se trezise… abia acum își aducea aminte. Încă amețită de somn, deschisese ochii și-l văzuse pe Luc aplecându-se peste pat. O sărutase blând pe frunte, cu o suflare în care se simțea încă parfumul zilei dinainte.

April tresări revenind la prezent. Se uită la fereastra în care loveau stropi de ploaie. Era bine că pleca în curând, încercă April să se convingă singură. Era din ce în ce mai greu să duci o treabă la bun sfârșit în orașul ăsta. Acesta era Parisul. Existau prea multe distracții.

Capitolul LIII

April ieși în fine din apartamentul ei a doua zi de dimineață. Judecând după grămezile de gunoi de pe străzi și după steagurile

rupte, mototolite, încurcate printre boschete, ploaia nu împiedicase decât foarte puțini parizieni să participe la petrecere.

April se îndreptă spre Café du Mogador, un mic local din al nouălea arondisment, situat vizavi de Eglise de la Sainte Trinité. Pe copertina roșie de deasupra intrării scria *Sandwicherie,* lucru care i se păruse perfect până în clipa când simțise o pseudo-excitație (plus frică) la gândul de a mânca ceva, lucru care i se trăgea de la seara de petrecere. O neliniștea ideea de a mânca.

Totuși, la un moment dat trebuia să mănânce ceva, ultima oară îngurgitase trei prăjiturele luate de pe un stand la ieșirea din cazarma de pompieri, cu o zi și jumătate în urmă. Alese ultima masă rămasă liberă (mică, rotundă, cu blat de marmură) și tocmai încerca să-și potrivească pe ea atât laptopul, cât și un creion, când a apărut un chelner. După ce comandă fără prea multă convingere, April își așeză notițele pe masă și un teanc de foi în poală. Calculatorul trebuia să mai aștepte. Trecuseră câteva zile, ce mai conta o oră sau două?

Acum, că proveniența tabloului lui Boldini era stabilită, la fel și cea a altor „piese importante", April revizuia varianta finală și făcea schimbări de ultimă oră în cataloagele în care aveau să apară lucrurile lui Marthe. Existau câteva obiecte pentru care comentariul nu era încă terminat, o gaură sau poate douăsprezece, iar April se bizuia pe Birdie ca să le umple. Asta era treaba ei: să umple golurile, să remarce textele care șchioapătă.

Amintindu-și de ceva ce descoperise Birdie despre un set de scaune greu de descris, April se apucă să-și consulte e-mailurile și rămase uimită când descoperi că telefonul ei era mort. Câtă vreme fusese închis? Douăzeci și patru de ore? Patruzeci și opt? April își amintea că îl stinsese când era la cazarma de pompieri. Era oare posibil să nu-l mai fi deschis de-atunci?

Telefonului îi trebuiră parcă ore întregi ca să revină la viață, să se deruleze programele și să opereze actualizările. În fine apăru mesageria vocală. Erau exact opt mesaje. Troy era probabil îngrijorat. Și mai rău, taică-său intrase probabil în panică. April se cutremură dându-și seama câte apeluri ratase din urmă cu două nopți, când fusese în oraș cu Luc.

— Iertare, tăticule, zise cu glas tare, încurcându-se în degete ca să deruleze mai repede mesajele. Te rog să nu chemi încă jandarmii.

Înainte de a reuși ea să asculte mesajele, BlackBerry-ul lui April sună. Se uită la număr. Era fratele ei, deloc surprinzător de vreme ce ea fusese absentă atâta vreme.

— Ah, salut, Brian, spuse ea direct. Mă caută tata? îmi pare foarte rău că am fost imposibil de găsit. Nici măcar nu mi-am dat seama că telefonul mi-era stins de două zile. Te rog să-i spui că n-am fost răpită și nu sunt nici victima vreunei bombe în metrou. Sunt cea mai rea fiică din lume.

— April!

Vocea lui Brian era răstită. El nu se răstea niciodată. April înțelese că ceva nu era în regulă. Ar fi trebuit să ghicească în momentul în care îi văzuse numele. La Paris era aproape de ora prânzului, dar asta însemna șase dimineața la New York, doar trei noaptea în California. Trei noaptea, ora cea mai liniștită, prea târziu pentru cei care ieșeau noaptea ca bufnițele, prea devreme pentru cei care se sculau odată cu cocoșul. Ora la care se întâmplau lucruri grave.

— Cât e ceasul? Simți că îngheață. De ce mă suni așa devreme? Ce s-a întâmplat? E ceva cu tine? Cu Allie?

— Ai vorbit cu tata? Spune-mi c-ai vorbit.

— A sunat când ieșisem în oraș de ziua mea, aveam de gând să-l sun înapoi când mă întorceam acasă. N-am vrut să sperii pe nimeni.

— Spune-mi că l-ai sunat.

— Nu mi-am dat nici măcar seama că aveam telefonul închis. Îmi pare rău. O să-l sun imediat.

— Fir-ar să fie de treabă! O spuse o dată, apoi o mai repetă de câteva ori ca să fie clar. Nu era deloc felul lui de a se purta, dragul și veșnic binedispusul profesor de surfing. El trecea peste valuri, nu le crea. Nu era niciodată îngrijorat. Nu era supus stresului.

— Brian, te rog. Spune-mi că totul e-n regulă.

— Ha, râse el amar. Nimic nu-i în regulă. Fir-ar să fie. Ce porcărie, cred că sunt obligat să-ți spun eu imediat, la telefon, ceea ce e o porcărie inimaginabilă. Dar ce altceva aș putea să fac?

— Brian, nu mă face să înnebunesc.

El trase adânc aer în piept și scoase un soi de râs în care se împleteau tristețea și furia. Apoi vorbi.

Capitolul LIV

Sunt momente pe care știi chiar când se întâmplă că ți le vei aminti toată viața: logodna, momentul din fața altarului când spui „da", clipa în care afli că te-a înșelat soțul, când cineva îți spune „ești concediat". Toate momentele astea, frumoase sau mizerabile, sunt veșnic înscrise pe rola ta proprie de film și le poți revedea în orice secundă, până la capătul zilelor tale.

Cu toate acestea, April a fost surprinsă să descopere că nu-și amintea acest moment. În câteva secunde după ce Brian pronunțase cuvintele, ea și uită cum le-a spus. Desigur, își amintea esența celor spuse, esența reacției ei. Dar April n-avea să-și amintească nimic altceva în afară de ce-a făcut în momentul următor.

În clipa în care Brian a închis (oare își spuseseră măcar la revedere?), April a format numărul lui Luc. Din ce motiv? Habar n-

avea. Știa doar că are nevoie de cineva, iar pe Troy nu voia să-l sune. Privind în urmă, fusese o reacție deplasată, dar în momentul acela i se păruse lucrul cel mai natural.

— *Bonjour, Avril!* îi ajunse vocea lui Luc la ureche. Urmă o pauză în care el parcă se lovea de ceva și apoi continua să meargă. Se auzi cum se închide o ușă. Ne-am revenit după petrecerea de aniversare? Ai văzut știrile? A ars una dintre cazărmi în noaptea aia. Ce ironie, nu-i așa? Păcat că nu era nicio mașină de pompieri prin apropiere.

— A ars una dintre cazărmi?

April se gândea la Marthe și la ceilalți zbătându-se să iasă din labirintul de la *Bazar de la Chanté.* Aproape că simțea gustul de fum și auzea țipetele. O clipă uită de știrile pe care i le dăduse Brian, un lung moment uită chiar și de noaptea petrecută cu Luc.

— Toată lumea a scăpat nevătămată, slavă Domnului. S-au produs multe stricăciuni, dar nimic în privința speciei umane.

— Ce bine! spuse April și răsuflă. Sunt ușurată să aud asta. Ascultă, am mare nevoie să vorbesc cu tine.

— Aha?

— Da, spuse April, aproape uitând că ar fi trebuit să se simtă jenată după noaptea petrecută împreună, după ce el îi atinsese tot corpul, fiecare centimetru, și că ea și-o dorise. O cunoștea intim acum, și nu numai fizic. Poate ar fi trebuit să facă un atac de panică, dar i se părea stupid, ca și cum s-ar fi preocupat de bagaje în vreme ce cădea avionul. Mă întrebam dacă te-aș putea vedea. Ne-am putea întâlni undeva?

— *Avril,* îți faci griji pentru noaptea trecută, *non?*

— De fapt, nu…

— Te rog, nu lua asta foarte în serios și nu-ți face griji, griji, griji. Știu eu cum ești. Bucură-te de ce-a fost. Nu-i nimic de explicat, nici de căutat punctul de pornire…

— Nu, spuse apăsat April. Nu-i vorba de asta. Ce s-a întâmplat s-a întâmplat.

— Aha.

— Și a fost grozav.

— Da.

— Nu despre asta e vorba. De fapt, n-are nimic de-a face cu tine. Nu știu de ce am format numărul tău. Doar că… vreau să zic…

— *Avril?* Ce-i? Acum chiar că m-ai îngrijorat *pe mine*, și asta e greu.

— Nu pot… nu pot… se bâlbâi ea, suspinele îi urcau din piept, dar i se opreau în gât, o împiedicau să respire.

— E vorba de Marthe? întrebă el. De apartament?

— E vorba de mine. De ziua de azi. S-a întâmplat ceva.

— Unde ești? spuse el. Ești la tine? Vin imediat.

La ea? April păli. Se părea că noaptea petrecută împreună nu era chiar atât de îndepărtată pe cât crezuse ea. Imaginea lui apărând în pragul ușii o făcu să intre în panică. Se gândi în ce hal erau salonul, patul nefăcut, hainele ei răspândite pe dușumea, plus o mie de alte semne ale celor întâmplate între ei. Nu. N-o să intre niciun Luc în apartamentul ei azi.

— Sunt… sunt la un restaurant, spuse ea. Nu sunt acasă. Nu-i nimic, Luc. N-ar fi trebuit să te sun. Ce idioată sunt.

— Vin oricum.

— Nu. Apartamentul e într-un hal…

— Atunci vino tu încoace. Mai ai adresa mea?

— Adresa ta? se gândi o clipă. Era, bineînțeles, trecută printre adresele din telefon. N-o păstrase intenționat, dar nu putuse să șteargă definitiv un mesaj de la Luc. Cred că o am.

— Excelent, spuse el. Unde ești acum? Cât de departe? Ești în al nouălea arondisment?

— Da, spuse April, un pic amețită. Chiar avea s-o facă, avea cu-adevărat să se ducă la el acasă și să-i pună în brațe problemele ei? Ești sigur că vrei să vin? îmi dau seama că nu-i nimic profesional în asta și n-aș vrea să te oblig…

— Sigur, vino. Fără scuze și justificări. Doar vino.

— Bine, spuse ea, încuviințând și mușcându-și buza. *A bientôt*. Pe curând.

Capitolul LV

Lui April îi tremura tot pieptul când a băgat telefonul în buzunar. Se întreba cum are să se ridice, cum are să poată ajunge în al șaisprezecelea arondisment înainte de a exploda într-un milion de bucățele.

Punând pe masă un teanc de euro exact în secunda în care chelnerul îi aducea ce comandase, un *Croque Madame,* April ieși glonț din restaurant și Ucu semn unui taxi. Sărind în mașină, îi citi șoferului adresa lui Luc. Trânti portiera și porniră spre al șaisprezecelea arondisment.

Trebuia să facă ceva. Trebuia să-și umple timpul ăsta altfel decât uitându-se pe fereastră și lăsând gândurile negre să-i invadeze mintea. Mesageria vocală. Trebuia să asculte mesajele. Niciunul nu putea fi mai teribil decât ceea ce tocmai auzise.

Erau opt în total. April avea dreptate. Niciunul nu era mai teribil decât ce o anunțase Brian, fiind cu toatele variații pe aceeași temă. Precauția, prevenirea, urgența crescândă, evitarea de a spune pe nume lucrurilor întâmplate. Troy nu-i lăsase vreun mesaj de ziua ei, dar până și el strigase: „Sună-mă imediat! E urgent!”

April era bucuroasă că vorbise mai întâi cu Brian. El era persoana

cea mai potrivită când venea vorba de dat vești proaste. Ce bine ar fi fost dacă Troy l-ar fi folosit ca intermediar acum câteva luni! Dar informația aceea nu mai avea nicio greutate acum, chiar dacă mărturisirea lui Troy fusese neașteptată, iar ceea ce-i spusese fratele ei era inevitabil, era șocul de înaltă magnitudine pe care April îl aștepta de mult.

— *Madame?* șoferul se uită la ea peste umăr.

— *Pardon?* spuse April ștergând ultimul mesaj, cu obrajii plini de lacrimi.

— *Nous sommes ici.*

— Ah, spuse April ridicând ochii. E adevărat c-am ajuns. *Merci beaucoup.*

Îi plăti cursa și ieși din mașină fiind foarte conștientă că el o urmărea cu privirea.

Cu totul ușurată la vederea clădirii în care locuia Luc, și apoi la urcarea scării, April urcă în goană la apartament, înecându-se și transpirând. Când ajunse la ușă, ciocăni cu o mână, cu cealaltă sprijinindu-se de ea ca să se țină dreaptă.

— *Entre donc!* strigă Luc. Nu e încuiat!

Tremurând, April puse mâna pe clanța de modă veche a ușii, răsucind-o și trăgând de ea până ce în fine reuși să intre în salon. Rămase în mijlocul camerei cu lacrimile încă șiroindu-i pe față și pe gât, cu gura strâmbată de un suspin. Încercă să-și tragă sufletul.

— Luc? spuse ea cu o voce schimbată. Își șterse fața cu o mânecă. Unde ești?

El apăru pe ușa de la bucătărie, cu mâinile în șold. April se întrebă dacă își dădea seama cât de des lua poziția asta.

— Ai ajuns mai repede decât mă așteptam, spuse el, clipind rapid. Părea tulburat, lucru pe care April îl înțelegea. Dacă n-ar fi fost informațiile de la Brian, și ea ar fi fost tulburată.

— Luc, e grozav că pot să te văd, spuse April, căzându-i în brațe. Sunt dezolată că te deranjez, dar trebuia să vin.

— *Au'voir,* Luc, se auzi o voce melodioasă din dormitor. *A ce soir!*

Era o femeie, era vocea unei femei. Retrăgându-se, April simți că îi vine să vomite.

— Cine… e… April se străduia să scoată două vorbe întorcându-se în direcția de unde venea vocea.

În cameră apăru o femeie care răspândea în jur o boare de parfum Chanel, toată numai haine Hermès și zveltețe pariziană. Avea părul lung. Și drept. Și bogat. De culoarea caramelei. Era oare fotomodel? Balerină? Putea să fie și una, și alta, fără îndoială.

— *Ma belle,* spuse Luc punându-și un braț în jurul taliei ei, cu o foarte mică grimasă. *C'est mon amie*, April Vogt.

Luc îi pronunță numele așa cum n-o făcea niciodată. *EIP-ril.* Iar ea se simți în clipa aceea exact ca o maimuță păroasă și grosolană.

— Ah, *Avril!* Chipul femeii se însufleți. Ce plăceeere să te cunosc!

Avea o iubită. Desigur că Luc avea o iubită. Era stupid să-i pese. Ce superficială fusese! Ce mioapă! Dar de păsat, îi păsa. April crezuse până în clipa aceea că inima îi era sfărâmată în mii de bucăți, dar, după cum se dovedea, rămăsese loc să mai crape nițel.

— *Bonjour,* spuse April, clătinându-se. Își dădu seama că se uita cu niște ochi cât cepele la Luc, deși n-avea niciun drept.

— O, chițăi din nou femeia. *Très bien. 'Ello, 'ello!*

April îi aruncă iar o privire lui Luc.

— Toată lumea se întreabă… îl auzi ea bombănind, dirijându-și toată atenția spre femeie.

— Toată lumea se întreabă? Ce se întreabă?

— *Ravie défaire votre connaissance,* reuși April să îngaime, cu grație, spera ea.

— Ți-o prezint pe Delphine Vidai, spuse Luc și gesticulă spre

femeie. Bancher *extraordinaire.*

— Bancher care… cum îi ziceți voi? *Chilește?*

April își încreți fruntea.

— Nu sunt sigură că înțeleg…

— Care chiulește, o corectă Luc. Bancher care chiulește de la slujbă. În curând o să vorbești corect, *mon amour.*

Delphine se prefăcu că-l ciupește de ureche.

— Bărbaaatul ăsta al meu eeee *très teerriiible.*

Delphine scutură din cap și râse. Avea dinți de un alb orbitor și tulburător de drepți, asta îi dădea aproape un aer de cal, dar un cal frumos. Erau oameni care se ocupau de cai și apoi erau cei care făceau echitație. Delphine Vidai făcea parte dintre aceștia din urmă.

— Așa deci, aceasta eeee *sweet Avril!* Am auzit așa de grămezi despre tine!

— Mă mir că Luc a pomenit de mine, se bâlbâi April.

— Luc vorbește despre tine tot timpul, spuse Delphine, cu același zâmbet strălucitor. Ce fericire că ne-am cunoscut!

— Bine, ce minunat, spuse April, deși ea era mult mai puțin „fericită" s-o cunoască. Nu știuse că engleza vorbită atât de prost putea să sune încântător. Mulțumesc!

Dar ce-și imaginase? Sigur că Luc avea o iubită. De ce n-ar avea? Și ce-i cu asta? își făcuse cumva iluzii că ar lega o relație cu vreun francez după o singură noapte? (Oricât de perfectă ar fi fost ea?) își imaginase oare că ea e Marthe, și el Boldini? Că putea să intre în apartamentul lui și că el ar lăsa-o să-l privească pictând până s-ar simți din nou normală? Poate că după asta mergeau și la morgă!

Femeia probabil știa și ce se petrecuse cu o noapte înainte. Ce mizerie, Delphine oferindu-i din milă iubitul, în scopuri mai înalte. Arăta așa de modernă, așa de generoasă.

— Luc spus că vii din orașul New York? spuse Delphine, cu ochii

ei verzi licărind.

— *Elle parle le français*, îi spuse Luc prietenei lui văzând-o cum se chinuie cu cuvintele englezești. *Ça va?*

— Da. Încercam să practic *zee engliș!* Fără să fi înțeles informația dată de Luc, Delphine zâmbea și mai tare, colțurile gurii îi erau acum undeva pe lângă urechi.

— *Très bien, mon amour!* zâmbi și Luc.

De unde cu nouăzeci de secunde înainte păruse tulburat și nerăbdător, începea să reapară obișnuitul Luc, bărbatul pe care îl cunoștea April, sau își imagina că-l cunoaște. Îi făcu niște observații în joacă lui Delphine despre engleza ei, apoi o mângâie pe spate. April întoarse capul atât de rapid, că-și scrânti gâtul.

Mâinile acelea. Le simțise pe ea doar cu puțin înainte. April se înroși toată, încurcată și mânioasă.

— Eu. Trebuie. Să. Plec, spuse Delphine separând fiecare cuvânt. Foarte mult atâta plăceeere să te cunosc.

Se aplecă și-i depuse lui April două săruturi pe obraji.

— Plăcerea e de partea mea, răspunse răgușit April.

— *Au'voir!* Delphine plecă parcă dansând, fluturând o mână peste umăr. Brățări de platină cu diamante îi sclipeau pe braț. *A bientôt!*

De parcă suflase un vânt din deșert prin salon, Delphine Vidai dispăru, lăsându-i pe Luc și pe April fără glas, cu gura uscată, în picioare în mijlocul covorului lui fantezie, din lână.

— Engleza ei e foarte săracă, spuse Luc.

— A încercat. Asta contează. Delphine este iubita ta?

Luc nu răspunse imediat.

— *Oui,* spuse el în cele din urmă. Este. Dar te rog să înțelegi, nu ești singura…

— Locuiește aici?

— Ai venit doar ca să mă întrebi care e situația mea locativă?

Părea iritat, ca și cum April nu avea niciun drept să pună o astfel de întrebare. Pe de altă parte, poate că nici n-avea. April scutură din cap.

— Vreau să știu, spuse ea timid și se întoarse către fereastră. Am nevoie să știu.

— Nu, răspunse el și oftă. Nu locuiește aici.

— Unde era în seara de dinainte *de fête nationale*?

— Se ocupa de o tranzacție în Luxemburg, spuse el. *Avril,* de ce ești aici? Mi-ai spus că s-a întâmplat ceva. Hai să vorbim despre asta, nu despre treburile mele. Deși, dacă vrei să continui pe tema asta, o să am și eu câteva întrebări de pus.

— Am înțeles, mormăi April.

— *Avril?* spuse el din nou, de data asta atingându-i ușor brațul.

— Habar n-am, Luc. Probabil c-ar trebui să plec. E prea mult de spus. Sordid.

April trase adânc aer în piept și-l studie pe Luc. Se întreba dacă mai avea atâta încredere în el, încât să-i spună ce aflase. Cumva răspunsul a fost că avea.

— Spune-mi, zise el.

— Bine. Răsuflă. Dacă tot am venit până aici și… bănuiesc… te-am deranjat în mijlocul după-amiezii (am văzut lucruri pe care n-ar fi trebuit să le văd). Ei bine… Ți-amintești când eram în oraș noaptea cealaltă și mi-a sunat telefonul? Și tu mi-ai zis să răspund și eu am zis că nu?

— *Oui.* Taică-tău. Te suna să-ți facă urări.

— Da. Cam așa. Era tata, doar că nu suna pentru asta.

April închise ochii. Mai respiră de câteva ori. Clocotea totul în ea.

— *Avril.* Îl simți pe Luc schimbându-și poziția picioarelor. O mângâia ușor pe braț. Ce s-a întâmplat? Ce nu-i în regulă?

— Mama, zise ea și brusc deschise ochii. Ea… ei bine, a murit. Mama mea a murit.

Capitolul LVI

Odată rostite acele vorbe, împrăștiate peste mobile, pe toată podeaua, April se prăbuși pe canapeaua lui Luc și își ascunse fața în mâini.

— Ce vrei să zici cu „a murit”? întrebă Luc. Pe când erai adolescentă?

— Nu, spuse ea și se întoarse cu fața spre el fără să îi pese că e plină de pete de roșeață. A murit în noaptea aniversării mele, când noi eram la cazarma de pompieri. Deși în California era practic dimineață. Ce mai, pe când noi mâncam cârnați, mama a făcut o congestie cerebrală fatală.

Luc nu avu nicio reacție. Rămăsese de partea cealaltă a încăperii, între ei era o eternitate de spațiu. Ea resimți dureros depărtarea asta. Era dureroasă fizic.

— Nu înțeleg, spuse el. Mi-ai spus că a murit demult.

— Nu, nu ți-am spus. Niciodată.

— Ba da.

— Spune-mi când ți-am spus eu așa ceva. Numește măcar *o dată.*

— Nu-mi amintesc exact, dar sunt sigur că așa ai zis.

— N-ai înțeles tu bine, spuse April. Îmi dau seama că sunt cam rezervată când vine vorba de situația ei, dar știu că nu puteam spune că-i moartă când era în viață. N-are niciun sens.

— Nu înțeleg, spuse iarăși Luc și se îndepărtă cu încă un pas. Curând avea să fie în bucătărie și April avea să fie obligată să strige. Ea voia să fie luată în brațe, să i se spună că totul va fi în regulă.

— Las-o baltă, spuse April. Îmi pare rău, Luc. N-ar fi trebuit să vin. Eu sunt făcută praf, iar cu Delphine aici… arătă fără mare chef spre ușă, parcă o vedea încă pe acea femeie, „bancher *extraordinaire”… Hai* s-o lăsăm baltă.

April se mustră aspru în minte. Voia prea multe de la Luc de fapt, prea mult de la amândoi, ca și cum ar fi existat un *amândoi,* singura lor legătură fiind un contract semnat de Agnès Vannier cu Sotheby's; numele de Vogt și Thebault nici măcar nu apăreau în document.

— *Avril,* spuse Luc. Trebuie să te explici. Despre mama ta. Dusă. Absentă. Când tot timpul era acolo. Mi-ai spus povești.

— Nu ți-am spus povești! protestă April. Și nu era deloc „acolo". Era perfect dusă chiar înainte de plecarea mea la facultate. Nu fizic. Exista un corp care era al ei. Dar în realitate femeia pe care o știam dispăruse.

Luc se încruntă. Încerca să pară sever, furios că ea nu-i dăduse o informație exactă. Dar chiar de pe canapea, cu toată distanța dintre ei, April a înțeles că pe chipul pe care-l vedea se citea într-adevăr grijă, tristețe.

— Mama are, *a avut,* un Alzheimer care s-a instalat imediat, îi spuse în fine April. Ai idee ce înseamnă asta? Există în franceză o expresie diferită?

— Știu ce înseamnă, spuse Luc. Expresia feței lui era tot severă, dar începea să se îndulcească.

— Simptomele au început când era tânără, continuă April. Foarte tânără. Eu nu aveam decât paisprezece ani când lucrurile s-au înrăutățit. Sau, cel puțin, la paisprezece ani am început eu să observ. Mama avea atunci patruzeci și doi de ani.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Luc. Când lucrurile s-au înrăutățit?

— Of, chestii banale. Pierdea cheile, uita să ne ia de la școală, nu știa ce căuta într-un magazin, nu-și recunoștea mașina. Tot felul de

lucruri mărunte pe care o vreme nici nu le bagi în seamă.

— Până ce nu se mai poate, spuse Luc, cu o voce brusc răgușită.

— Exact. Până ce se întâmplă un lucru serios. April își lovi o palmă cu pumnul. Când ești obligat să deschizi dulapul și să te uiți înăuntru.

— Cum s-a întâmplat? întrebă din nou Luc și făcu câțiva pași să se apropie. Ajunsese aproape de covor. Care a fost lucrul acela?

— Chiar vrei să auzi așa ceva? întrebă April. Pentru că e o poveste al naibii de deprimantă.

— Da. Vreau s-aud. Trebuie să-mi povestești.

April încuviință din cap și pentru numai a treia oară în viața ei povesti ce se întâmplase la grădina zoologică.

Capitolul LVII

Fratele ei împlinea zece ani. Din cauza unor incidente recente, când mama uitase unele lucruri, puse pe seama stresului și a lipsei de somn, tatăl decisese să nu se facă o petrecere pentru Brian. Ar fi fost prea obositor. În schimb, mama și cei doi copii aveau să se bucure de o zi petrecută la grădina zoologică.

April avea paisprezece ani pe atunci, deci de la început s-a arătat destul de iritată de toată povestea asta. Era vară, era vacanță. Prietenii ei erau la plajă, se ungeau cu cremă de soare și se instalau pe foi enorme de aluminiu. April ar fi vrut să fie cu ei, dar era obligată să se învârtă în grădina zoologică, unde era cald, terenul era destul de accidentat și peste tot plutea mirosul maimuțelor încălzite și al excrementelor de elefant, iar pe deasupra își însoțea fratele mai mic care nu prea avea niciun haz.

Dimineața se derula precum se așteptase, adică stătuseră enorm

de mult în fața gropii cu șerpi, pe care îi urmăriseră cum înghit iepurași întregi. Pe de o parte, era dezgustător. Pe de alta, lângă groapa aia cu șerpi fuseseră cel puțin ceva mai la umbră.

Când Brian se săturase în fine să vadă cum mor niște biete creaturi fără apărare, toți trei se îndreptaseră spre o gheretă la care se vindeau crenvurști. Era coadă mare, și ceea ce începuse ca o mare plictiseală se transformă în cu totul altceva. Pe la jumătatea cozii, mama lor intrase în panică.

„Unde sunt părinții voștri?" o întrebase pe April, apoi pe Brian. „Ați venit aici singuri?"

„Suntem cu tine", răspunsese Brian, nedumerit.

„Mamă, ce vrei să spui?" întrebase April uitându-se în jur să se asigure că nu era nimeni cunoscut.

„Ce oameni mârșavi există pe lume!" se răstise maică-sa pe un ton scăzut, ca și cum acei „mârșavi" ascultau și erau gata să sară pe ea. Veniți, veniți cu mine!

„Ce naiba se-ntâmplă?" spusese April, în vreme ce maică-sa făcea semn unui paznic și întreba pe unde s-o ia ca să ajungă la ghereta paznicilor grădinii.

„Mi-e foame", scâncise Brian.

„Vă duc la poliție!" strigase maică-sa, strângându-i de mâini și trăgându-i după ea prin parc.

Brian se uitase la sora mai mare și începuse să râdă, sperând că și ea o să facă la fel. Era o glumă, nu-i așa? Mama se amuza. April îi zâmbise, deși tocmai își dăduse seama că viața lor cotea pe o altă cale, că nimic n-avea să mai semene cu ce fusese înainte. Puteai să nu te sinchisești de chei pierdute sau de o sticlă de detergent pentru vase pusă din greșeală în congelator. Dar să uiți chipurile copiilor tăi? Nu era o anecdotă de povestit la clubul de bridge.

„Bună ziua, doamnă, cu ce pot să vă ajut?" întrebase unul dintre

paznici când intraseră în ghereta sufocantă a poliției parcului.

„Cineva i-a lăsat pe acești minori singuri în grădină!” strigase mama lui April, împingându-i în față pe copii, care aveau semne roșii pe încheieturile mâinilor de la strânsoare. „Trebuie să le găsiți părinții! Ei nu vor să-mi spună nimic!”

„Foarte bine.” Bărbatul își termină doza de limonadă din mână și scoase un carnețel. Se uită la April. „Tu nu mai ești chiar copil. Unde sunt părinții voștri?”

„E cam greu de explicat”, îi răspunsese April nervoasă. Brian era lângă ea, trecând de la chicote la mici suspine. *„Ea* este mama noastră.”

„Pardon?”

Bărbatul își mângâiase cu o mână mustața, apoi își umezise buzele cu o limbă de culoare albastră. April n-avea nicicând să uite nuanța aia artificială, vineție a limbii lui.

„Aceasta este mama noastră”, spusese ea. „I se întâmplă din când în când. Nu mai știe cine e. O cheamă Sandra Grace Potter. S-a născut pe 2 decembrie, 1951. Noi suntem April și Brian Potter. Pe tata îl cheamă Richard. Lucrează la baza navală pe Coronado. Acolo și locuim.”

„Doamne Sfinte!” strigase maică-sa, speriind pe toată lumea din încăpere. Până și ventilatorul rotativ tresărise.

În fine, se gândise April, își dă seama ce se întâmplă.

„Geanta! Cineva mi-a luat geanta!” Se întorsese spre April. „Voi sunteți huliganii care mi-au luat-o?”

„Mamă.

„Nu-mi găsesc geanta.” Începuse să se pipăie pe pântec, pe sâni.

„Nu vă faceți griji, doamnă”, spusese ofițerul. Luase în mână un walkie-talkie. „Dau un anunț. O să vedem dacă a găsit-o cineva. Cum arată?”

„Hmmm.” Maică-sa își dusese un deget la bărbie. „Ce caraghios! Nu-mi amintesc!”

„E maro”, spusese April. „Din piele. Cu un șiret care o strânge ca pe o pungă. În ea trebuie să fie cheile de la o mașină Oldsmobile. Și probabil un milion de șervețele de nas parfumate, făcute ghem. Și balsam pentru buze, cu miros de cireșe negre.”

Enumerând lucrurile acestea, mica April, de paisprezece ani, începuse să plângă. Nu-și dădea seama de ce.

„Deci chiar mi-ai furat geanta!” strigase maică-sa.

„Mamă, nu. E-adevărat, totul e o nebunie.”

„April?” se smiorcăise Brian, cu un colț al cămășii răsucit între dinți. Avea zece ani, dar în momentul acela semăna cu un copil de trei ani. Cu ochii fixați pe acești așa-ziși membri ai aceleiași familii, paznicul lansa un apel cu jumătate de glas prin walkie-talkie. Avea nevoie de ajutor, dar nici el nu știa de ce fel.

Faptul că un bun samaritean găsise geanta lui Sandy la adăpostul pentru păsări a fost un adevărat noroc pentru April (și pentru paznic). Au reușit astfel s-o identifice pe femeie, precum și pe copii, după pozele din portofelul ei. Când în fine a venit tatăl lor, mama aproape își revenise, dar nu știa că fuseseră toată ziua la grădina zoologică, amintindu-și doar vag că încercase să ajute niște copii rătăciți.

— Uite, așa a fost, spuse April și se uită în sus, în ochii lui Luc, pentru prima oară de când începuse să povestească. Asta a fost începutul sfârșitului.

— Uau, spuse el și se frecă pe bărbie. Ce poveste!

— Da. A fost groaznic. Ce-a fost și mai rău e că s-a întâmplat la celebra pe plan internațional San Diego Zoo, acea nenorocită atracție turistică ce se recomandă pe patruzeci și șapte de panouri pe orice autostradă și care își face non-stop reclamă la radio și la

televiziune.

— Îhâm, asta a fost, cum ziceți voi, *violent*.

— Da, „violent” e cuvântul potrivit. Când m-am mutat la New York, la facultate, toată lumea zicea că-s nebună să plec din San Diego. Dar adevărul e că aș fi înnebunit de-a binelea dacă rămâneam acolo.

— Și-apoi ai plecat la Paris, spuse el pe jumătate zâmbind. Ca să fii și mai departe.

— Nu am privit niciodată lucrurile așa, scutură ea din cap. Oricum, de atunci încolo lucrurile au degenerat. Mult mai rău. Tata a crezut că se poate ocupa el de ea, dar când am împlinit eu cincisprezece ani, a fost dusă la un azil. N-am avut nicio petrecere nici la șaisprezece ani, și nicio mașină făcută cadou. A trebuit să-l conving pe vecinul nostru să mă ducă la examenul pentru permisul de conducere. Tata a fost mai mult sau mai puțin absent de atunci încolo. La fel ca mama. Ba chiar mai mult. Dar el avea posibilitatea de a alege. La cincisprezece ani am avut impresia că mi-am pierdut ambii părinți, deși până acum două zile erau amândoi în viață.

April își luă geanta și scoase din ea portofelul.

— Uite, să-ți arăt. O poză face cât o mie de cuvinte, nu?

Își strecură degetele în spațiul din spatele cardurilor. Vârâtă între un carnet de cecuri, trei cărți de vizită și niște timbre ieftine, era o fotografie. April o scoase și i-o întinse lui Luc. Spre marea ei surpriză, el era acum lângă ea, pe canapea. Se uită în jos și văzu că pulpele aproape li se lipeau.

— Deci aici sunt părinții tăi, spuse Luc studiind fotografia, urmărind profilul bărbatului cam chel care se apleca peste un pat de spital. Sub el, sprijinită pe două perne, era o femeie cu privirea pierdută în gol. El avea ochii închiși, ai ei erau fără expresie, privind fix. Se țineau de mână. Sau, mai bine zis, bărbatul strângea mâinile

femeii, iar degetele ei erau parcă fără viață într-ale lui.

— Da, ei sunt, spuse April dând din cap. Să nu mă întrebi când a fost făcută fotografia, că n-am idee. El a tot stat în poziția asta de nouăsprezece ani încoace. Adică a stat până noaptea trecută. Bietul de el. Ce naiba o să facă acum?

— *C'est incroyable,* spuse Luc. Asta-i dragoste adevărată!

— Da, cred că e un fel de-a privi lucrurile, bombăni April.

— Dar e minunat, *non?* Cine n-ar dori să simtă așa ceva! Luc dădu să-și pună mâna în jurul taliei lui April sau să-i atingă spatele, dar apoi avu un gest atipic pentru el, de retractare. Cei mai mulți oameni n-au această șansă. Prea multe lucruri, lumea, viața, intervin și-i împiedică.

— Nu mi-am închipuit că ești atât de romantic, spuse April, mințindu-l. Sunt de acord că o iubea enorm, dar, cu riscul de a vorbi ca April cea adolescentă, ce-avea de gând în privința *noastră?* Avea în continuare niște copii de crescut, dar el a uitat complet de noi.

— Am ceva îndoieli.

— Troy, soțul meu, fostul meu…

— *Le grand m'sieu,* spuse Luc cu un zâmbet forțat. Da, știu despre cine vorbești.

— Ei bine, *le grand m'sieu* crede că îi impun *lui* modelul tatei, că așa-zisele mele „probleme de încredere" izvorăsc din faptul că el n-ar fi în stare de un astfel de devotament. Dar eu nu doresc așa ceva. Cred că *trebuie* să le iubească pe Chelsea și pe Chloe mai mult decât pe mine. Aș fi nefericită dacă n-ar face-o! Căci aici e punctul în care tata a luat-o pe o cale greșită. Fetele lui Troy trebuie să fie pe locul întâi, nevasta pe un al doilea loc, mai îndepărtat.

— *Avril,* se încruntă Luc. Mă întristezi. *Tu* trebuie să fii pe locul întâi. Și n-ar trebui să te referi la tine ca la „nevastă".

— Ha! Cu partea a doua ai dreptate.

— Nu asta am vrut să spun…

— Sunt copiii lui, Luc! Pe viață! Eu una aș putea să mă îmbolnăvesc sau să-l părăsesc, pur și simplu.

— Ai putea să-l părăsești, spuse el.

Era o întrebare? Era o întrebare sau o afirmație? Sau nu era decât ecoul vorbelor ei?

— Tata a știut că starea mamei nu se putea îmbunătăți. Nu exista nicio posibilitate ca ea să-și revină, nu aveau de depășit o dificultate împreună, ea n-avea să-l recunoască a doua zi. Totuși lui nu-i mai păsa decât să-și petreacă lângă ea fiece moment în care nu dormea, chiar dacă vedea că ei îi merge din ce în ce mai rău. Și-a părăsit slujba. A vândut tot, orice amintire de familie, toată mobila și mașina ca să plătească îngrijirea ei și să pună ceva pe masă, de vreme ce nu mai voia să aibă nicio slujbă. A găsit ici-colo de lucru pe insulă, îl angajau vecinii ca să-l ajute, așa cred eu, dar nouă ne lipseau toate cele. Fusesem prădați.

— Amintirile de familie, spuse Luc. Lucrurile din apartamentul lui Marthe. Slujba ta. Acum înțeleg totul.

— Nu-i chiar atât de simplu, răspunse April. Nu voiam lucrurile, *lucrurile materiale.* Domnul știe că n-am un apartament spațios în al nouălea arondisment în care să țin totul. April încerca să zâmbească, iar Luc zâmbi și el, dus pe gânduri, drept răspuns. Voiam să am ceva de păstrat, ceva care să fi fost al ei, ceva important care să continue să existe și după mine.

Luc zâmbi din nou, de data aceasta mai larg.

— Te gândești la ceva anume, *non?*

— *Oui,* încuviință April. Cum se făcea oare că Luc ghicea întotdeauna răspunsul corect? Mama avea o masă de toaletă lunguiață, din lemn de cireș, pe care o moștenise de la bunica. Era superbă. Avea o marchetărie lucioasă, strălucitoare. Stil Queen

Anne, dar nu era chiar Queen Anne. Știi, una dintre cele cu mânere din alamă?

— Nu prea…

— Nu contează. Era a ei. Pot să închid ochii și să văd ce era în fiecare sertar, chiar și colecția ei oribilă de sutiene și chiloți de culoarea pielii. April închise ochii. Pot să văd mileurile de pe ea, sticluțele de parfum, roz sau portocalii. O văd pe mama periindu-și părul în fața oglinzii care avea pe o latură o poză de-a mea în costum de străjer.

April deschise din nou ochii. Rămase surprinsă să vadă că lui Luc i se adunaseră lacrimi în ochi.

— De ani de zile caut ceva asemănător, admise ea. Au apărut câteva de vânzare la licitație, dar nimic similar. M-am dus și la magazinul la care o depusese tata inițial pentru vânzare. O vânduseră cuiva pe nume Carol, pentru 125 de dolari! îți vine să crezi? 125 de dolari?! Am dat un anunț la ziar s-o caut pe acea Carol care a cumpărat măsuța, oferindu-i un preț de cinci ori mai mare. De cincizeci de ori. De o sută! Ei bine, anunțul a apărut timp de un an. Nimic.

— Ce rău îmi pare, *Avril,* nu știu ce să spun.

— De-aia mă necăjește așa de mult povestea cu apartamentul lui Marthe. Cum au putut copiii ei, cine-or fi ei, și nepoata ei, să lase totul de izbeliște? N-au vrut nimic care să le amintească de ea? Nici măcar nu mă gândesc la mobilă, spuse April și râse uscat. N-aș fi crezut să spun eu vorba asta. Deși la început m-a interesat mobila, la jurnale mă gândesc când plec acasă seara. Dacă aș fi fost Lisette, aș fi păstrat în primul rând jurnalele. Poate că, în cazul meu, nici nu voiam măsuța aia blestemată de toaletă. Poate vreau doar ceva din viața mamei, amintirile ei. Desigur, dat fiind diagnosticul, amintirile au fost cele dintâi care i-au pierit din minte. April scutură din cap.

— Ești o femeie extrem de puternică, spuse Luc mutându-se și mai aproape de ea. Am priceput asta de la început, dar nu mi-am dat seama în ce măsură, până acum.

Luc se apropie și mai mult. Ezita încă, era cam reticent să o atingă, fie din cauza poveștii auzite, fie din cauza nopții petrecute în apartamentul ei, fie din cauza lui Delphine, sau poate era o combinație între toate trei, pe care April n-o putea distinge. Ea însă îi simțea parfumul, mirosul de țigară din răsuflare, așa că, deși el n-o atingea, ea avea impresia că o face.

— E greu de spus c-aș fi puternică, spuse ea. Umerii i se relaxară. Ce-am făcut eu? Am luat-o la goană. Mama nu știa cine sunt. Lui tata nu-i păsa. Am decis să o iau de la capăt în altă parte, pentru că tot ce avusesem în California era pierdut. Mă duceam în continuare să-i văd, ca o bună fiică, dar încercam să o iau de la capăt. Am plecat la liceu, apoi la facultate. Și apoi la alte facultăți, până ce n-am avut ce diplome să mai obțin. Am crezut că viața mea o va lua pe o altă cale la Paris. Și așa s-a și întâmplat. Într-o oarecare măsură. Timp de o secundă, totul a fost perfect.

— Americanii și lupta lor pentru perfecțiune, spuse Luc. Într-o bună zi o să descoperi că așa ceva nu e realizabil. Că așa ceva nici măcar nu e de dorit. Așadar, *ma chérie,* uite ce întrebare îți pun eu. Ce ai de gând acum? Nu poți să-ți faci griji pentru ce n-ai realizat. Ce ai să faci dacă îți continui drumul? Numai așa o să găsești răspunsurile pe care le cauți.

— Pe termen lung? Habar n-am. Dar pe termen scurt, trebuie să plec la San Diego, spuse ea. Mă întorc acasă să-mi iau la revedere.

Capitolul LVIII

Paris, 12 aprilie 1898

Intențiile! Vai, ce diabolice pot să fie!

Fiecare le poate avea. Pot fi pure, bune. În mintea ta le pui în aplicare într-un mod foarte precis și cu inima curată. Apoi se-ntâmplă ceva și totul se duce dracului. Persoana respectivă devine mai puțin bună din cauza asta? Eu cred că nu.

De la incendiul din corturile acelea, n-am mai petrecut aproape nicio noapte departe de Boldini, exceptând aventura lui de câteva săptămâni la Monte Carlo, unde s-a dus să-și facă harachiri. Oricât m-ar necăji, eu continui să îl iubesc pe omul acesta, reținut.

Totuși, felul în care se desfășoară conviețuirea noastră poate să fie dificil. Căci el nu încearcă niciodată să aplaneze conflictele aducându-mi o bijuterie sau vreo piesă de mobilier. Pentru moment, sunt în stare să mă întrețin datorită generozității lui *Le Comte,* dar mă îngrijorez pentru ziua de mâine, și pentru cea de după. Domnul știe că nu te poți bizui pe Boldini să contribuie cu ceva. Au trecut atât de mulți ani, dar eu tot nu știu dacă e bogat, sărac, sau ceva între cele două.

N-aș supraviețui pentru a treia oară sentimentului acela care-ți înmoaie oasele, de a te ști sărac. Nu s-ar mai găsi poate niciun rege al căcărezelor guano, vreun celebru *pétomane* sau vreun conte înamorat care să mă salveze data viitoare. Așa c-am făcut ce trebuia să fac. M-am întors la Folies și le-am cerut să îmi reiau slujba de dinainte. Drăguțul de Gérard mi-a spus că, atâta vreme cât rămân o frumusețe, el va avea întotdeauna un loc pentru mine. Nu pot să garantez partea cu frumusețea, dar să fiu a naibii dacă n-o să încerc. Henna și ultimele măști de albire a pielii vor continua să-mi fie aliatele cele mai grozave!

Ziua în care am cerut înapoi slujba de la Folies era după cea în care Boldini se întorsese din călătoria lui de șase săptămâni la

Monte Carlo. Imediat ce mi-am terminat treaba, am plecat în viteză la atelierul lui, dornică să-l văd după tot acest timp, dornică să-i dau vestea cea bună că Gérard mă reangajase. Boldini nu avea de ce să se îngrijoreze pentru întreținerea mea. Nu că s-ar fi îngrijorat vreodată!

Cum mergeam pe strada lui, am zărit de departe o trăsură superbă pe opt arcuri cu roți aurite. Din ea a coborât o rochie verde de catifea de culoarea vomei, și îndesată în ea era Jeanne Hugo! Copilul ăla nenorocit al ei, băiatul din prima căsătorie, era cu ea, bosumflat, cu un bot imens.

— *Jeanne au pain sec,* am gâfâit eu. În carne și oase.

Apoi, de parcă era lucrul cel mai firesc din lume, femeia a luat-o direct spre clădirea în care stă Boldini! Am simțit că mă sufoc. Nu, nu se putea. Nu se putea să se ducă la el. M-am apropiat de atelier. Chiar atunci s-a aprins lumina în hol, și coafura lui Jeanne Hugo s-a zărit prin fereastră.

Nemernica! Putoarea! Doar o persoană fără niciun pic de simț moral ar aduce cu ea un copil când are o aventură! Primul meu gând a fost să iau atelierul cu asalt, să cer o explicație și poate s-o străpung pe individa aia cu vârful umbrelei. Apoi, c-o fi fost mai bine sau mai rău, m-am răzgândit. Am luat-o în partea cealaltă.

Soțul lui Jeanne era acasă când am ajuns, un adevărat miracol, o confirmare că ideea mea fusese bună. Deși Jean-Baptiste Charcot este un doctor cu școală, și taică-său a fost unul dintre cei mai celebri neurologi din toată Europa, omul acesta preferă spațiile largi, deschise, ale ghețarilor, în locul unei săli de operație limitate. După ce-i murise tatăl și Jean-Baptiste era independent din punct de vedere financiar, renunțase complet la meseria lui și își cumpărase nu știu câte vapoare cu care umbla prin lume. Se afla cel mai adesea în Insulele Shetland, în Islanda sau în Groenlanda, de aceea mi se părea incredibil că l-am găsit la Paris exact în momentul când l-am

căutat.

Întâmpinată de un servitor, m-am prezentat drept *La Belle Otero* (celebra dansatoare de la Folies) și i-am spus că trebuie să-l văd imediat pe M. Charcot. El fusese oarecum amorezat de dansatoarea în chestiune înainte de a se fi căsătorit cu Jeanne, așa că știam c-o să fie de acord să mă primească auzind acest nume.

Servitorul lui Jean-Baptiste a acceptat minciuna mea, deși cred c-o văzuse pe *La Belle Otero* de cel puțin douăsprezece ori. Încă un lucru care arăta că universul era de partea mea. După ce a intrat în cameră Jean-Baptiste, servitorul mi-a făcut cu ochiul și a tras ușa după el.

— Nu ești *La Belle,* a zis Jean-Baptiste imediat, cu un zâmbet strâmb, deși nu părea să-i displacă situația.

— Aveți dreptate în privința asta. Dar, din fericire pentru dumneavoastră, sunt mai bine.

Am zis asta distrată, uitându-mă în jur, uimită de tapetul de damasc roz și de suprafețele aurite care ne înconjurau. Jeanne, femeia aia oribilă, avea gust. Era genul de apartament pe care ar trebui să-l am eu. Al meu, deși e adorabil, pare cu totul lipsit de strălucire în comparație cu acesta.

— Deci spune-mi, domnișoara *Non La Belle,* de ce ești aici?

— Soția dumitale te înșală cu Giovanni Boldim, pictorul, i-am spus eu.

— Ești absolut sigură?

— Da, foarte.

— Hmmm. Avea aerul nedumerit, nu neapărat necăjit. E-adevărat că o pictează. Poate că ai confundat ședințele de poză cu altceva mai scandalos.

Am pălit din cauza surprizei. El o picta? Giovanni punea fața aia pe o pânză? Era mai rău decât dacă s-ar fi culcat cu ea! Să-și reverse

atențiile sexuale asupra ei mai înțelegeam, dar nu și talentul!

— Nu, am spus. Mi-am strâns pântecul cu mâinile, eram sigură că aveam să dau afară ce mâncasem la prânz. Nu se poate.

— Ba da. Voia un tablou cu fiul ei. Spune-mi, Charles era cu ea când s-a întâmplat această așa-zisă aventură?

— Sigur că nu, am mințit eu.

Boldini. Nu-mi venea să cred că mă trăda în felul ăsta. O picta pe Jeanne Hugo Daudet-Charcot și oricum s-o mai numi mai târziu! Era mai groaznic decât dacă i-aș fi prins în *flagrante delicto* pe podeaua atelierului. Era mai groaznic decât dacă ar fi fost însărcinată cu o sută de copii de-ai lui! Chiar voia să mă facă să sufăr? În momentul acela, era unica explicație posibilă.

— Cred că sunt foarte îndrăgostiți, am adăugat eu, ca să spun ceva.

Parcă îmi luase foc creierul. Cât sunt ele de minunate, măștile acestea de albit tenul nu-i permit feței să asude sau să elibereze căldura, așa încât ea se urcă mai mult sau mai puțin spre rădăcina părului. Câteodată mi-e teamă să nu mi se jupoaie complet fața. Din păcate, pentru păstrarea frumuseții nicio neplăcere nu e un preț prea mare.

— O aventură, repetă cuminte Jean-Baptiste. Spune-mi, te rog, *Non La Belle…*

— Mă numesc Marthe. Marthe de Florian.

Jean-Baptiste nici n-a clipit la auzul numelui. N-a dat niciun semn că l-ar cunoaște. Eu am fost atât de tulburată, că am avut impresia că-mi crapă pe loc fața.

— Spune-mi, Marthe, îți faci în mod normal o datorie din a povesti ce aventuri se petrec în societatea pariziană?

— Nu, i-am răspuns eu cu buzele țuguiate. Dar am considerat, pentru că sunteți căsătoriți de atât de puțină vreme și pentru că

soția ta e una dintre frumusețile Franței – ah, câtă durere resimțeam scuipând vorbele alea am considerat că ți-ar face plăcere să fii la curent!

Tipul a râs ironic și a făcut câțiva pași spre mine.

— Ei bine, a spus el și m-a luat de-o mână. E ea destul de drăguță, dar nu cred că frumusețea ei poate să intre în competiție cu a dumitale.

M-a făcut praf cu asta! Între umilința faptului că Boldini *picta* o altă femeie și conștiința că numele meu nu însemna nimic pentru Jean-Baptiste, pentru Jeanne, pentru căminul lor, am acceptat fără nicio vorbă ceea ce dorea el să-mi ofere. Și anume, floarea bărbăției lui!

Am săvârșit fapta repede și murdar, pe jos, în salon. Eu mi-am petrecut timpul mai degrabă uitându-mă la oglinzile de pe tavan decât la el. N-a fost o experiență cu totul penibilă, ba chiar au fost cam nouăzeci de secunde de plăcere printre gemete. Asta este o răzbunare perfectă, m-am încurajat eu, împotriva lui Boldini, a lui Jeanne, a oricui era capabil să se îndoiască de talentul meu de a reuși în viață. Eram acolo, în salonul femeii celei mai celebre din Franța, culcându-mă cu soțul ei, nici mai mult, nici mai puțin!

Răzbunare. Sunt așa de mulți care o caută. Sunt așa de mulți care o cer. Dar nimeni nu-ți spune că e cumplit de deșartă. Tot timpul m-am gândit c-o să mă simt mai bine după ce-i făcusem asta lui Jeanne. E oare cu putință să mă simt de fapt mai rău?

Capitolul LIX

Paris, 7 mai 1898

Lucrurile se pot povesti mai delicat sau mai puțin delicat. Cum

acesta e jurnalul meu, prefer să nu fiu delicată.

Sunt însărcinată.

Doar scriind vorbele acestea, chiar dacă le-am scris de o sută de ori noaptea trecută ca să poată și creierul meu să priceapă, tot mi se pare ceva străin de mine. Nicicând n-am dorit să se întâmple una ca asta. Nicicând nu mi-am dorit copii. De fapt, nicicând nu m-am gândit la așa ceva nici măcar o secundă.

Din păcate, asta e. De la cincisprezece ani, menstruația mea a fost mai regulată decât calendarul. Când m-am trezit într-o marți dimineața și mă așteptam să vină, dar nu s-a întâmplat nimic, m-am gândit că poate am încurcat eu zilele. Când nu mi-a venit nici a doua zi și nici a treia, mi-am dat seama că ceva nu-i în regulă. M-am dus la doctor. Poziția cervixului și situația uterului mi-au confirmat temerile. Voi avea un copil.

Desigur că m-am apucat imediat să fac tot felul de *emménagogues* pentru a provoca ciclul întârziat. Fetele de la Folies au un milion de sugestii când vine vorba de ciclul neregulat, dar al meu s-a hotărât să nu mai vină. M-am dus până și la un așa-zis doctor din Montmartre care are o prăvălie cu poțiuni de tot felul. El mi-a explicat procedura necesară pentru a provoca fluxul menstrual, apoi mi-a arătat instrumentele.

— Aveți de gând să-mi faceți o clismă? am țipat eu. Pentru că astea așa arată.

— Se folosesc aceleași instrumente, a zis el. Apoi, observând expresia mea înfricoșată m-a întrebat: Ți-e rău?

— Nu știu, i-am răspuns eu.

— Atunci ce-ai de gând?

— Cred c-o să fac copilul ăsta.

Asta a fost. Soarta mi-e pecetluită.

Doamne sfinte, o să trăiască cu mine o mică ființă! O ființă

neajutorată care va avea nevoie de atenția mea tot timpul! Să trăiești sub același acoperiș cu un copil care urlă nu poate să fie prea diferit de-a locui cu Marguérite, dar în niciun caz ființa asta mititică nu va deveni o contorsionistă care să se mute apoi în apartamentul ei!

Marguérite a fost atât de încântată de veste, că mi-a promis că mă va ajuta la orice. Sincer, eu cred că vrea doar să aibă cu cine să se joace. După părerea ei am putea să aranjăm în așa fel lucrurile la slujbă, încât una din noi să fie întotdeauna disponibilă pentru a se ocupa de copil. În plus, mai e și tatăl. Bărbații nu sunt buni de nimic cu un copil, dar Boldini ar putea să se ocupe de el dacă suntem la ananghie, cel puțin așa crede Marguérite.

Ce nu știe Marguérite e că nu m-am mai culcat cu Boldini de când am descoperit că o picta pe Jeanne, iar el nici nu mi-a spus nimic despre asta! A fost o perioadă de pauză sexuală, un duel. Mai bine n-aș fi făcut așa ceva. Mai bine n-ar fi fost absent atâta timp înainte, dus la Monte Carlo! Astă-seară trebuie să pun lucrurile la punct. Trebuie să-l atrag pe Boldini în patul meu. Chiar dacă nu e tatăl copilului. Ce n-aș da să fie!

Ăsta-i norocul meu, ce să fac? În toți anii aceștia am avut atâta grijă să folosesc *redingotes anglaises*, așa-zisele pelerine englezești de călărie, am insistat chiar și când partenerul refuza. Și uite ce-am pățit acum. O singură dată nu m-am ferit și sunt însărcinată!

N-are niciun rost să-mi doresc să fi fost atentă, când numai la precauție nu m-am gândit eu. S-a terminat! Asta-i! S-a întâmplat și acum mi se rotunjește pântecul (și sânii) și o să se vadă. Acum e momentul să fiu practică, ceea ce înseamnă mai întâi să-l atrag pe Boldini în patul meu. O să văd eu ce-o să-i spun până la urmă despre copil. Poate îi spun adevărul, îi explic ce și cum. Știe cum o disprețuiesc eu pe Jeanne. Știe că mi-a ascuns măcar un lucru în privința asta! în plus, a fost plecat atât de mult timp. În tot acel timp

nu m-am culcat decât cu un bărbat, și cu acela doar o dată! în realitate a fost aproape un act eroic din partea mea.

Dar, în același timp, n-aș vrea ca Boldini să refuze să mă mai vadă. Oricât de furios a fost cu privire la *Comte*, ar fi de două ori mai mult acum, că-i vorba și de un copil. Trebuie să mă culc cu el astă-seară. Poate îi spun adevărul. Poate nu. Am doar nevoie de ocazia de a spune ori una, ori alta. Pe de o parte, lucrul cel mai important pentru o femeie e să aibă bani, pe de alta, cel mai important este să aibă mai multe posibilități între care să aleagă. O doamnă trebuie să poată alege.

Capitolul LX

April n-a dormit în timpul nici unuia dintre zboruri, în ciuda faptului că Troy insistase să-și ia bilet la clasa întâi și că astfel traversase Atlanticul într-un avion cu scaune care se întindeau, formând un pat ca un cocon de liniște, paturi în care toți dormeau, cu excepția lui April.

Ea a rămas în capul oaselor și a băut vin, a citit din jurnalul lui Marthe și s-a uitat pe fereastră la golul din jur. Când a pășit afară din ultimul avion la San Diego, un steward a atins-o pe mână și i-a spus că totul va fi în regulă.

April și-a târât picioarele pe lungul culoar până la ieșire, printre controlori, întrebându-se cine avea s-o aștepte. N-avea cum să fie Troy. „O să încerc să vin la înmormântare, dar am o afacere de încheiat." Nu putea fi nici taică-su. „Știi că am oroare să conduc, fetițo." April se gândea la toate dările când se întorsese de la școală, când venise de la Paris sau de la New York și trebuise să se strecoare spre stația de taxi prin mulțimea de călători care-și îmbrățișau

rudele și să rămână la coadă, ca orice turist sau om de afaceri, nu ca cineva care se întoarce acasă.

Aproape de scările rulante, călătorii făceau și mai multă gălăgie. April se opri și se uită în jos, peste balustradă, la panoul de semnalizare pe care scria „Transport urban”. Oamenii se înghesuiau lângă benzile rulante în așteptarea valizelor. Se sărutau și râdeau, câțiva plângeau, fericiți că erau la sol și că îi întâmpinau cei pe care-i iubeau.

Cu un oftat, April păși pe scara rulantă. Apoi se uită peste balustradă și văzu în capăt o persoană care aștepta. Bărbatul purta un tricou, un șort voluminos și zâmbetul cel mai natural din lume.

— Brian! strigă ea.

El o salută. April simți cum i se umplu ochii de lacrimi, apoi coborî de pe scară, împingând la o parte cel puțin vreo doi copii, o mamă și un tub de oxigen care îi stăteau în cale. (Unde era bastonul lui Montesquiou?) Ajunsă la capăt, se aruncă în brațele fratelui ei. Nu era înalt, dar îl simțea pe Brian puternic, mai solid decât își amintea ea. Și mirosea a ocean.

— Fantastică îmbrățișare! spuse el strângând-o tare la piept. Acesta era fratele ei cel mic. Ori ai făcut o cădere nervoasă când m-ai văzut, ori ești într-o situație de rahat.

April se trase înapoi cu un mic zâmbet.

— De rahat? Da, da, așa era. Îi arătă petele de rimei pe care i le lăsase pe tricoul alb.

— Ești un om marcat, spuse ea. Îmi pare rău pentru tricoul tău.

— Nu-i nimic, zise el dând din umeri. Lacrimi de la April Potter. Nu credeam că ești în stare.

— Ha, ha. Uite-le, ce vrei. Au fost posibile întotdeauna.

Se frecă la nas cu un colț al șalului de cașmir în care era înfășurată. Stând în fața fratelui ei care purta un șort uzat, șlapi și

ochelari de soare, April se simți brusc ridicol de elegantă. Aici oamenii purtau costume de baie și cămăși pentru surf, iar ea ateriza în cizme cu toc și cu toate accesoriile pe care făcuse efortul să le asorteze.

— Ce bine arăți! îi spuse ea. *Très* californian.

Într-adevăr, Brian arăta bine, tocmai pentru că era întotdeauna același: bronzat, în formă, cu sare din ocean pe la tâmple.

— Mersi, surioară, zise el. Iar tu arăți cam slăbuță.

— Mersi.

— Nu era un compliment.

— Aha. Oricum, mersi. Nicio grijă. Am mâncat în neștire. Mai mult decât era necesar.

April se gândi o clipă la tot ce mâncase la cazarmă. Și la ce mâncase cu o seară înainte. Mai mult decât era necesar, într-adevăr.

— Ești realmente *prea* slabă, spuse Brian. Emaciată. Nu numai că ai o față colțuroasă, dar acum pari și mai înaltă, și mai ascuțită, și mai severă.

— Severă. Mersi. Ce talent ai să mă faci să mă simt ca o babă! Și-o închipui pe Delphine Vidai, o persoană care făcea onoare noțiunii de slabă. Știi, printre parizience sunt considerată o rotunjoară.

— Bine că n-am fost niciodată la Paris. N-ar ști cum să numească corpul ăsta pătrățos al meu, spuse el și își încordă o pulpă.

— Ți-ar plăcea foarte mult, spuse April. Deși n-ai cum să faci surf. Mergem?

— N-ai bagaje? zise Brian și arătă spre banda rulantă de alături, unde un paznic se chinuia să-l tragă de pe ea pe un puști cu o față ca de meduză, ca să nu fie izbit de valizele negre cu rotițe.

— Bagaje? Doar ce vezi. Dădu o palmă sacului Louis Vuitton, ca de marinar, care-i atârna pe umăr. Doar ăsta și geanta. Asta-i tot. Am învățat să călătoresc cu puține lucruri.

El ridică dintr-o sprânceană.

— Să înțeleg că n-ai de gând să stai mult?

— Nu pot. Trebuie să-mi termin treaba la Paris. Dar mă întorc. Promit.

— Cum crezi, April. Brian se întinse și-i luă sacul de pe umăr. Hai, Louis Vuitton. E vremea să mergem acasă.

Capitolul LXI

April ieși după Brian prin ușile automate, afară, în soarele californian. Lumina îi izbi retina, îi arse ochii până în fundul creierului. Era altfel soarele aici, mai strălucitor, mai intens.

— Isuse, murmură ea, băgând mâna în geantă ca să își caute ochelarii de soare. Soarele bate al naibii de tare aici!

— Ar trebui să lucrezi la o agenție turistică, zise Brian și râse: „Veniți la San Diego! Soarele bate al naibii de tare aici!"

— Vorbesc serios. E ceva rău în asta, parcă-i un pact cu diavolul.

— Uite ce zice doamna care tocmai a picat de la Paris!

Paris. April se gândi instantaneu la Luc. Dar poate că se gândise la el doar pentru că tocmai treceau pe lângă un grup de fumători cu priviri vinovate, adunați în jurul unui coș de gunoi făcut din beton. În ciuda primejdiilor trâmbițate de afișe cu privire la fumul inspirat de nefumători, April inhală. Îi lipsea mirosul acela familiar.

— Doamne sfinte, e groaznic de cald! zise April în vreme ce își continuau drumul printr-o parcare, cu soarele bătându-i în cap. Cât de departe ai parcat?

— Nu prea departe. Mămăligă!

— Ei, port cizme. Și am o grămadă de păr, cu alte cuvinte o pătură maro, lungă și grea, în cap. Mă prăjesc. Cât de „nu prea

departe”? Nu văd nicăieri mașina lui Betty. Cu rugino-mobilul ei ai venit, *non?*

Dacă în ultimii douăzeci de ani îi mersese ceva bine tatălui ei, atunci fusese relația cu vecinii, li plăteau să le repare lucruri care probabil nici nu aveau nevoie să fie reparate. Îi împrumutau mașina de tuns iarba sau foarfecile pentru tăiat gardul viu – poate, se temea April – chiar și bani. În ziua când intrase în anul întâi de facultate, April găsise pe pat un sac cu haine din partea lui Betty Wedbush, cea mai generoasă dintre toți donatorii.

Doamna Wedbush (îi venea încă greu să-i spună Betty) locuia peste drum. În afară de grija pe care o avea ca April să păstreze un aspect vestimentar cât de cât atrăgător, era generoasă și cu mașina ei vetustă, un Cadillac auriu ruginit, care altfel zăcea în curtea din fața casei ei. Cu mașina asta își luase April permisul de conducere. Mașina asta o dusese la aeroport când plecase la facultate, când le spusese adio pentru aproape totdeauna. April fusese ferm convinsă că Betty era gata să se ofere drept înlocuitoare a mamei ei. Îi părea rău că doamna Wedbush n-avusese nicicând această șansă.

— *Non?* zise Brian și-i aruncă un zâmbet peste umăr. Ei bine, *non* îngrijorare, prințeso. N-o să fii expusă Betty-mobilului pe care-l conduceam noi. Sper că mașina mea Subaru este un mijloc de transport acceptabil.

April ar fi trebuit să știe c-o să vină cu mașina lui. Drumul din nordul Californiei până aici era lung, dar presărat cu multe locuri în care se făcea surfing de cea mai bună calitate. April zâmbi când observă că mașina lui era singura din parcare care avea o placă de surfing bine legată deasupra.

— Și Allie ce face? întrebă Alice urcând în mașină. Se arse la o mână atingând bancheta îmbrăcată în vinilin negru. Brian aruncă sacul ei peste un echipament de scufundări. April spera că nu e ud.

— E-acasă, cu tata.

— El n-a vrut să vină cu tine?

Brian a întors mașina.

— Aeroporturile, spuse el și schimbă viteza, nu-s stilul lui tata.

Au ieșit rapid din parcare și au luat-o spre port. Apa sclipea în soare. April văzu la distanță un vas de croazieră, un portavion și câteva vase mai mici de pescuit. Crescută la doi pași de ocean, era greu de crezut că de luni de zile nu se mai apropiase de mare. Brian n-ar fi fost în stare să trăiască în acest fel.

Când traversau podul spre Coronado, April se uită în jos, la bărcile de sub ei, apoi la mal și la micile străzi înghesuite pe insulă, la căsuțele îngrămădite una peste alta. Casa copilăriei ei trebuia să fie tot pe-acolo, la fel cum fusese dintotdeauna: roz, pătrată, cu o fâșie de peluză gălbuie. Semăna cu o capsulă în care era închis un anume timp, mai cu seamă în comparație cu enormele clădiri răsărite de jur-împrejur, în valoare de mai multe milioane de dolari, care ocupau multe dintre terenuri. Casa Potter rămăsese neschimbată de treizeci de ani. Nu avea nici măcar lungimea apartamentului lui Marthe, dar îi făcea concurență.

Mașina o luă în jos pe pod și intră în Coronado. Cartierul arăta la fel de utopic ca întotdeauna. Căsuțe drăguțe, străzi tipic americane, departe de monștrii de oțel din centru care se hlizeau la ele de dincolo de golf.

— Și cum îi merge lui Allie? întrebă April când se opriră mai mult la un semafor pe Orange Avenue.

— Bine, foarte bine. E muncă multă, dar îi place. Îi place grozav.

— Mă tot întrebam… Nu ți se pare ironic? întrebă April. Că, după ce s-a întâmplat cu mama, tu te-ai căsătorit cu o infirmieră?

— Nu, o repezi el. De ce? Ție ți se pare ironic că te-ai căsătorit cu cineva care e putred de bogat?

— Ce are asta a face?

— Tu te-ai căsătorit cu cineva care poate să-ți poarte de grijă. Care are atâtea, că nu se poate să mai pierzi totul. Din nou.

April pufni.

— Nu confunda banii cu grija.

— Tot un drac, din punctul meu de vedere. Asta-i. Ar trebui poate să-ți spun, zise Brian și se întoarse spre ea. Că tot vorbim de grijă și de Allie, e în luna a patra.

— Zău? April se lumină la față. O clipă uită de griji. În fine, o veste bună! Frățiorul meu cel mic o să fie tată!

Se aplecă spre el să-l ia în brațe și schimbătorul de viteze o împunse în coaste.

— Da, e al naibii de palpitant, spuse Brian cu gura până la urechi.

— Nemaipomenit de palpitant. April se îndepărtă și își privi fratele mai mic. Uite un tată. El avea să fie tată. Doar că un tată perfect. O să fii un tată fantastic. Iar Allie o să fie uimitoare, ca de obicei. Ce noroc are! Ce noroc și pe tine! Și pe copil! Sunt extrem de fericită pentru voi!

— Îhâm, ne-am asigurat viitorul, spuse el și coti pe J Avenue, strada copilăriei lor.

April își ținu respirația. De fiecare dată când venise aici, cartierul se mai schimbase câte un pic. Fusese dărâmată o casă. Se ridicase una nouă. Dar de jur-împrejur erau aceiași vechi palmieri și magnolii, care le rezistaseră chiar și celor mai înfocați constructori și care îi aminteau mereu lui April cum arătaseră dintotdeauna locurile.

— Știi că ai noroc! îi zise ea cu o voce ușor tremurândă. Ai aterizat pe partea cea bună a statisticilor acelea speciale!

— April…

— Nu, serios, tu erai persoana cea mai indicată să fii scutit de

greutatea asta. Jumătate-jumătate, nu-i așa? Ei bine, tu ești la zero. N-o să zaci douăzeci de ani într-un pat fără să știi numele lucrurilor sau ale oamenilor din jur. N-ai cum să transmiți asta copiilor tăi.

Mama lor avusese Alzheimer, dar Brian n-o să aibă. Din fericire, nu Brian, nu cel menit să fie tată, bunic. Și din cauza asta, nici copiii lui, nepoții și/sau nepoatele lui April n-aveau să sufere de boala asta. Poate că universul știa ce făcea, la urma urmelor.

— Știu că ai făcut testul acum o mie de ani, continuă April. Dar de fiecare dată când mă gândesc la asta, sunt ușurată. Ca și cum aș primi din nou vestea cea bună. Ești în mod oficial scutit.

Mașina se opri. Ajunseseră acasă.

— Gândește-te atunci ce ușurată ai fi, zise Brian, dacă persoana scutită ai fi tu.

O privi cu luare-aminte. Și casa se uita la ea cu luare-aminte.

— Aha, așa-i, bombăni April, încercând să nu privească nicăieri decât în jos. Dar s-ar putea și invers. S-ar putea să nu fiu deloc scutită.

— Trebuie să-ți aduni curajul și să faci naibii testul ăla. Altfel, stai cu sabia deasupra capului.

— Cu sabia deasupra capului? April îi susținu privirea. Casa stătea în spatele ei, observând-o, privind-o fix, dominând-o. Era o chestie de șanse legale, Brian, să avem gena asta nenorocită. Cum tu ești la zero, probabil că eu am toată suta.

— Știu că n-ai stat niciodată bine cu cifrele, dar se poate să arunci în aer o monedă și să cadă pe partea cu cap de două ori la rând.

— De ce să risc? zise ea. N-am vrut niciodată copii, așa că de ce să fac testul? Doar ca să știu dacă o să am o boală oribilă pentru care nu există niciun remediu?

— Poate te răzgândești, spuse el. Cu privire la copii. Ești încă tânără. Într-un fel.

— Ce caraghios. Și n-o să am niciun copil. Chiar dacă ea încerca să-și asume riscul, cine avea să fie celălalt în tranzacția asta? Nu Troy. De asemenea putea fi sigură că nici alte persoane cu accent franțuzesc, dar nu putea fi chiar atât de ridicolă, încât să creadă că acea posibilitate ar exista. Nu e nicio șansă.

— Stai așa, copilul meu o să aibă nevoie de un văr. Eu credeam că între voi doi subiectul era deschis!

— Posibilitățile au dispărut acum. Nici măcar n-am nevoie de un diagnostic medical pentru asta.

— April, spuse Brian. Ce se întâmplă cu Troy și cu tine? Iartă-mă că mă bag, dar țineam să te întreb. Ce s-a întâmplat?

— Ce întrebare ciudată!

Nu-i spusese nimic fratelui sau tatălui ei. Nici cel mai mărunt lucru. De ce s-ar fi întâmplat ceva cu Troy?

— Pentru că ne-a tot sunat, pe de o parte. Întrebând dacă știm ceva de tine. E ciudat. Foarte neobișnuit pentru Troy.

April nu zise nimic, se juca trăgând de fermoarul de la geantă. Brian se mișcă pe scaun. Se auzi clinchetul cheilor pe care le avea în buzunar.

— M-a înșelat, spuse April după o pauză. Apoi continuă: Nu-mi vine să cred că ți-am spus asta.

— La naiba! Vorbești serios?

— Da. Cât de caraghioasă ar fi gluma, este de fapt adevărul.

— La naiba, repetă el. Ești sigură?

— Ah, da. Nu am ghicit. Troy mi-a povestit. O noapte doar, n-o să se mai întâmple niciodată, et cetera.

— Fir-ar să fie. Ce rău îmi pare, April. E oribil.

— Chiar așa. Dar deși are păreri de rău, eu una aș fi dorit să nu-mi fi povestit nimic. Asta a schimbat totul între noi. Dacă tot nu avea să se mai întâmple, de ce să-mi mărturisească? într-un fel, doar pe el

l-a ajutat. Acum eu sunt paranoică, aștept tot timpul vești și mai proaste. Am senzația că parcă toată viața mea de adult n-am făcut altceva decât să aștept vești proaste.

— Ca povestea cu mama. Ca o boală genetică incurabilă.

— Exact. Încă un rahat de pus la grămadă.

— Îmi pare rău, spuse Brian. E teribil ce-mi spui. Vrei să-l bat?

— Nostim. Și tare simpatic. Dar nu. E-n regulă. Mersi, totuși. Intenția contează.

— Bine, dar să-mi spui dacă te răzgândești. Își răsucea poala șortului uzat. Dă-mi voie să te întreb ceva. Chiar e adevărat că nu ți-ai dorit niciodată copii? Sau ți-a fost frică să îi dorești?

April dădu din umeri.

— Ce importanță are? Mai bine să nu vreau copii decât să fac un test care să îmi arate că nu pot să-i am, sau că n-ar trebui să-i am, ca să nu le transmit vreo genă defectă. Și chiar fără factorul copii, n-aș putea trăi știind că o să ajung să nu mai înțeleg nimic și c-o să fiu țintuită într-un pat.

— Dar…

— Înțeleg. Și tu erai în aceeași situație. Dar tu faci surf și ești genul zen, „nimic nu-i rău pe lume”. Tu faci numai bine în jurul tău, iar eu categoric n-am nevoie de niciun test ca să știu că gena *asta* anume mie îmi lipsește cu desăvârșire. April oftă. Pur și simplu nu pot să-l fac. Nu pot trăi cu frica în sân, așteptând să mi se întâmple ce-i mai rău.

Brian își drese glasul și scutură din cap.

— Vrei să-ți spun ceva, deși nu-mi face nicio plăcere? spuse el împingând portiera cu piciorul. Tu așa trăiești și acum!

Brian îi luă bagajul și porni spre casă. April rămase pe loc, privind nisipul încrustat pe schimbătorul de viteze și întrebându-se dacă avea puterea să intre.

În cele din urmă, se întoarse spre casa de culoare roz care acum devenise mai degrabă de culoarea somonului, de la soare și sare. O ajunseră din urmă douăzeci de ani de emoții nelămurite. Se întrebă o clipă dacă nu cumva murea, deoarece în acea clipă îi defila toată viața prin fața ochilor.

Maică-sa, care se ocupa de cameliile (acum dispărute) din grădină.

Fratele mai mic, care de-abia se înălțase să meargă, umbla prin curte (acum doar pământ sterp), numai cu un scutec pe el și ars de soare.

Tatăl intra pe poartă (acum făcută din zale), cu o pipă în gură și cu ziarul *San Diego Tribune* sub braț.

Ea însăși, care își alinia omuleții pe poteca (acum crăpată) de la intrare, și îi dirija să cânte iar în întregime *Febra de sâmbătă seara: spectacol muzical.*

Totul era încă acolo, nu numai casa, ci toată viața ei. N-avea poate mobilele și celelalte *lucruri* din casă, dar avea amintirile, jurnalul scris în minte, pe care îl putea citi oricând. Cu siguranță nu apăreau în el nici *pétomanes* de profesie, nici candelabre garnisite cu țâțele fetelor, dar asta nu îl făcea mai puțin special, în plus, de ce oare nu l-ar pune și pe hârtie?

Zâmbind vag, April deschise ușa și intră.

Capitolul LXII

În dimineața următoare, April l-a găsit pe tatăl ei în bucătărie, răsfoind un ziar. Dintotdeauna se scula devreme, atunci era probabil în picioare de trei ore, poate chiar de patru. Cu siguranță memorase tot ziarul de la cap la coadă în așteptarea ei, toate detaliile meciului

de baseball jucat de Padres îi erau întipărite în creier și gata să fie comunicate mai târziu sub formă de conversație. Ce trist! Acum, că maică-sa nu mai era, el nu mai avea nimic de făcut.

— Bună, tată, spuse April și-l sărută pe creștetul mai mult chel și plin de pistrui. Cum le-a mers băieților din Padres ieri seară?

— Pauză pentru toate echipele din All Star, bombăni el. Ceea ce înseamnă că n-au jucat. Adică o zi bună pentru susținătorii echipei.

April făcu un efort ca să zâmbească. O șocase să-l vadă atât de slab de cum intrase pe ușă. Nu mai era tânăr și tocmai își pierduse soția, dar April nu se așteptase să-l vadă atât de uscat, de gheboșat și mohorât. În mintea ei, era tot ofițerul naval zdravăn, bine făcut, din copilăria ei. Acum, în toate privințele, Richard Potter era un om bătrân, cum sunt cei pentru care te îngrijorezi că au de urcat o jumătate de etaj. N-avea decât șaizeci și trei de ani, dar arăta de aproape nouăzeci.

— Deci, draga mea, zise el și dădu să se ridice. Pot să-ți fac o cafea?

Cu toate că avea mare nevoie de așa ceva, cafeaua în casa aia însemna Sanka decofeinizată, plus un înlocuitor de lapte sub formă de pudră, puse de Betty Wedbush în dulapul lor din urmă cu cel puțin zece ani. O degradare bruscă după Paris, și oricum, nici înainte de a fi fost la Paris April nu putuse să bea așa ceva.

— Nu, mulțumesc, răspunse April. N-am nevoie de nimic. Și te rog, tată, stai jos, mă descurc singură cu tot ce am nevoie.

— Bine.

Încruntându-se, se reașează pe scaun, o structură de metal de prin 1978 cu șezutul din fâșii de plastic, provenind probabil de prin curtea vreunui vecin.

— Unde-i Brian? întrebă April, și se retrase spre dulapul cu plăcuțe portocalii de ceramică. Să ghicesc? Face surf.

— Sigur. Unde altundeva?

— Și Allie?

— S-a dus să-l privească.

April chicoti. Încerca să se imagineze pe ea privindu-l din proprie inițiativă pe Troy la golf sau la *racquetball.* Nu-i trecuse niciodată prin cap așa ceva, nici măcar când el plătise o mie de dolari ca să joace o rundă cu Tiger Woods în nu știu ce turneu organizat în scopuri caritabile.

— Scumpa de Allie, zise April și clătină din cap. Ce bine le stă împreună!

Se întoarse și căută în dulap o ceașcă, dar nu găsi decât un pahar comemorativ cu inscripția *Dairy Queen,* de prin 1980 sau așa ceva. Își amintea cum băuse din el cantități enorme de lapte amestecat cu sirop Hershey când era mică. Avuseseră mai multe pahare de acest fel, cel puțin vreo șase, dar numai acela supraviețuise.

— Se poate bea apa de la robinet? întrebă ea.

— Da, de ce nu s-ar putea? Scuză-mă, n-avem apă îmbuteliată în casa asta.

— Voiam doar să știu… April deschise robinetul, aproape așteptându-se să vadă curgând apă ruginită.

— Cât rămâi? o întrebă tatăl ei.

— O, ah! April luă trei guri mari de apă. Avea un gust de aramă, dar îi era gura atât de uscată și de arsă, că mai bău vreo trei guri. Până după serviciul funerar, cred.

Taică-său nu zise nimic. Doar se încruntă. Sau poate așa arăta el mereu. April nu-și mai amintea.

— O să vin din nou mai târziu, adăugă ea iute. Imediat ce termin treaba la Paris și mă întorc în State.

— Când crezi tu că e mai bine, spuse tatăl ei. Nu trebuie să te simți obligată să revii.

April încuviință din cap, nesigură ce răspuns să-i dea, cum se întâmpla de obicei când era vorba de Richard Potter. Era greu să te dumirești ce era mai penibil: pauzele sau conversația în care ar fi intrat. Vorbeau adesea, dar nu se cunoșteau deloc.

— Așa deci, zise ea. E greu.

Unul din talentele deosebite ale lui April era să menționeze ce era evident.

— Eu am iubit-o pe maică-ta foarte mult, îi spuse taică-su, cu niște ochi albaștri înlăcrimați. Sper că înțelegi asta.

— Doamne, tată! Da. Sigur că înțeleg. Toată lumea care te cunoaște știe asta. Ai iubit-o mai mult decât orice altceva.

— Da, am iubit-o. Pe ea și pe copiii mei.

April se abținu să nu pufnească în râs.

— Mama a avut noroc cu tine, spuse ea în loc de asta. Poate că n-a *știut-o,* dar a *simțit-o.* N-am nicio îndoială. A *simțit-o.*

— Ți-am povestit că uneori mă recunoștea totuși?

April clipi. Făcuse ea *asta?* Mai poseda niște facultăți cognitive spre sfârșit? April nu știuse că Sandy Potter cea adevărată putuse să mai apară la suprafață în acei douăzeci de ani. Dacă ar fi știut, ar fi tratat-o oare altfel? Ar fi vorbit cu ea altfel?

— Adevărat? spuse ea. Habar n-aveam.

— Da. Din când în când, la mari distanțe în timp, ce-i drept. Dar s-a întâmplat. Intram în cameră și ea îmi zicea pe nume cu zâmbetul ăla larg al ei, cu gropițe în obraji. Iar eu speram că o să se întâmple asta de fiecare dată.

— Trebuie că a fost foarte greu, zise April și se așeză în fața lui. Îi acoperi mâinile cu ale ei. El avea degetele reci, cu pielea iritată și uscată.

— Nu așa trebuiau să se petreacă lucrurile, adăugă el, cu lacrimi în ochi. Eu am crezut că-i o chestie temporară. Vreau să zic, starea

maică-tii. Până în ultima clipă. Și-acum mă gândesc, stai așa, cum să fie moartă? Ar fi trebuit s-o repuneți pe picioare!

— Dar, tată… Era aproape hilar. Auzi! S-o repună pe picioare! Să repari ce-a stricat Alzheimerul? April își mușcă obrazul pe dinăuntru, în vreme ce pe lângă gardul lor trecea un grup de puști cu plăci de surf pe umeri. Doar știai că nu se poate repara nimic, că nu există remediu.

— Da, știam, din punct de vedere științific, spuse el. Știu că dau impresia că sunt nebun. Dar până la sfârșit eu am fost convins că se va face bine. Că se poate face *ceva.* Ei, doctorii. Știința. Cineva. Când a intrat în spital maică-ta, SIDA echivala cu o condamnare la moarte, iar acum nu mai e așa.

— Sigur, dar ea nu avea SIDA. Din nefericire? Nu sună bine. Era vorba de *creier,* tată…

— Înțeleg, se răsti el și se trase înapoi. Dădu să-i mângâie mâinile, dar nu o atinse. Am înțeles, clar? În ultima clipă și mult prea târziu ca să mai servească cuiva la ceva. Dar înțeleg. Refuzam să văd atât de multe lucruri. Acum, că s-a dus, că ai plecat și tu, ca și Brian, dar poate el ceva mai puțin, îmi dau seama că toți anii ăia mi s-au strecurat printre degete extrem de rapid, ca nisipul. Mereu am crezut că a doua zi va fi totul în regulă. Dar timpul nu se oprește. Iar zilei de mâine nu-i păsa de mine.

— Îhâm, asta-i teribil cu timpul. April își plimba un deget pe marginea paharului. Zboară.

— Regret, April. Regret că n-am fost prezent pentru tine. E uimitor cine ați devenit, amândoi, aproape singuri.

— Eu n-am fost de una singură. Și nu te scuza. Ce-ai făcut pentru mama a fost nemaipomenit. Cei mai mulți oameni n-ar putea, n-ar vrea să facă același lucru. A fost o adevărată poveste de dragoste, spuse April cu gândul la cuvintele lui Luc. Ar fi bine să aibă toată

lumea norocul ăsta.

— Ce-am făcut eu pentru mama voastră? spuse taică-su, încrețindu-și nasul. Nu, April. Aici tu greșești. Tot ce-am făcut a fost pentru tine. Și pentru fratele tău. Am făcut-o pentru voi doi.

April n-a știut cum să reacționeze. Putea să-i explice că să-ți neglijezi copiii nu e tocmai cel mai altruist gest părintesc. Ar fi putut să-i spună că, din momentul în care maică-sa fusese dusă la spital, ea nu mai avusese parte de nicio secundă în care să se simtă dorită sau iubită sau având vreo importanță. Dar nu a zis nimic din toate acestea, pentru că bărbatul acesta era încă, și avea să fie, pentru totdeauna, tatăl ei.

— Mulțumesc, tată, reuși să îngaime April. Știu că purtai în inimă tot ce era mai bine pentru noi.

— Nu, știu eu că nu gândești așa. Clătină din cap. Te rog să nu mă minți. Nu crezi asta și înțeleg de ce-ai pus atâta distantă între noi.

— N-am făcut asta. Am încercat să vin înapoi ori de câte ori am putut. Te-am sunat de nu știu câte ori pe săptămână! Am vorbit chiar și cu mama la telefon, pentru mine ăsta a fost lucrul cel mai teribil…

— April!

— …cu putință pe lumea asta!

— E-adevărat c-ai făcut toate astea, răspunse el și ridică dintr-o sprânceană. Dar ce-au astea de-a face cu distanța? Ce te face pe tine fericită, April? Ce te întristează? Astea sunt întrebările care nu mă lasă să dorm noaptea.

— Vai, tată, de ce îți faci griji pentru mine acum? O duc perfect.

— Perfect. Desigur. Te-ai instalat într-o coajă de fericire, strălucitoare, unde totul e *perfect.* Tu pui o mie de întrebări, dar nu răspunzi la niciuna. Asta-i ce faci și la slujbă, așa-i? Pui întrebări.

Dar nu dai nicio explicație despre providența ta.

— Proveniența, spuse ea. Îmi pare rău, tată. Zău. Nu voiam să-ți dau impresia că…

— Nu te scuza. Eu mă scuz. Înțeleg de ce-ai făcut-o. A fost greșeala mea. Când mă uit în urmă, văd că multe lucruri nu le-am făcut cum trebuia.

— Nimeni nu le face pe toate cum trebuie. Nici tu, nici Brian și, cu siguranță, nici eu. Suntem oameni. Greșim. Asta-i ceea ce facem.

— Eu am crezut că fac ce e mai bine, spuse el. Începuse să-i curgă nasul, i se adunau lacrimi pe buza de sus.

— Vai, Doamne, tată, te rog, nu plânge. Nu suport.

— Cel mai rău lucru pentru niște copii este să-și piardă mama, nu-i așa? Ea era cu voi acasă zi de zi. Amândoi o adorați. Eu am crezut că, dacă o iubesc suficient și dacă aștept, o să revină acasă. Când ea era la spital, s-a reușit donarea unei oi, fir-ar să fie! Scutură din cap. Dar pentru Alzheimer n-au găsit remediu.

— Ehei, tehnologia și progresul sunt uluitoare. Gândește-te ce performante și ce mititele sunt acum telefoanele!

Taică-său zâmbi. O raritate. Cu siguranță primul zâmbet de când intrase April pe ușa aia de aluminiu care făcea atâta zgomot.

— Am zis să aștept, spuse el din nou. În plus, voiam să înțelegeți amândoi că o să fim din nou toți patru împreună, orice s-ar întâmpla. Era soția mea, voi erați familia mea. Asta era mesajul pe care încercam să-l transmit în vreme ce așteptam ca doctorii să facă minuni.

April încercă să nu râdă ironic. Auzi, să aștepte ca doctorii să facă minuni! Asta era tot planul lui Richard Potter! Părea naiv pentru un creier din secolul XXI, dar tatăl ei ținea încă de generația care credea că doctorii sunt infailibili. Nu se purta ca cei de vârsta lui April, ca toate mămicile acelea care evitau să își vaccineze copiii, sau femeile

cu cancer la s în care preferau să facă tratamente holiste în Mexic în loc de radiații la clinica Mayo.

— Vai, tată, spuse April și oftă, greutatea pe care o simțise timp de nouăsprezece ani începea să i se ducă de pe umeri. Tot timpul ăsta m-am simțit…

Se opri. Tot timpul ăsta se simțise… cum? *Aba*ndonată. Da, abandonată și singură. Dar nu mai conta în niciun fel.

— Cum te-ai simțit, April?

— Am simțit că încercai să faci tot ce puteai. Până în ultima clipă nu crezuse c-o să spună așa ceva, era un progres. Niciodată nu-și imaginase asta. Că făceai ce credeai că-i mai bine pentru familia ta.

A spus asta a doua oară, mai mult pentru ea decât pentru taică-său. Adu-ți aminte, April. Adu-ți aminte de sentimentul ăsta. Nu era sigură că dăduse complet la o parte resentimentele adunate de atâția ani, dar pentru prima oară vedea că se poate, înțelegea de ce taică-său se purtase așa. Ar fi vrut doar să fi ajuns la concluzia asta mai demult.

— Înțeleg, tată, spuse April. Îi luă din nou mâinile într-ale ei. Sută la sută. Erai lângă mama, ceea ce însemna că erai acolo pentru noi. Ai continuat s-o iubești cum n-ar fi putut nimeni s-o facă. Mă bucur că a fost căsătorită cu tine.

Tatăl ei zâmbi din nou. Raportat la scara lui de zâmbete, era aproape echivalentul hohotului de râs. April de-abia aștepta să-i povestească lui Brian. Și o mică părticică din ea de-abia aștepta să-i povestească lui Troy. Ce mirat ar fi… de conversație, de zâmbetele tatălui ei, de toate.

April își apropie și mai mult scaunul de al lui și îi cuprinse umerii cu brațele. Îi simțea oasele prin piele, fragile sub mâinile ei. Își păstrase mirosul lui obișnuit. Într-o clipă i se îngrămădiră în cap o mie de amintiri, unele fericite, altele triste, dar toate îi spuneau că

era acasă. Putea să plece la New York sau la Paris, tot de-aici se va trage întotdeauna.

— Te iubesc, spuse April când simți că are forța de a se desprinde de el. Și îți mulțumesc. Pentru asta. Arătă în jur bucătăria, deși nu la casă se referea. Pentru tot.

— Da. Bine. Richard roșise, ajunsese la nivelul lui cel mai înalt de exprimare a unei emoții. Trase din buzunarul de la piept o batistă veche, îngălbenită, și i-o întinse lui April. Acum c-am ajuns să discutăm deschis, direct, poate ai putea să îmi răspunzi la o întrebare. Scumpo, de ce nu-ți place cafeaua aleasă de mine?

— Ce? spuse April și se puse pe râs. Nu, e-n regulă, doar că…

— April!

— Bine, de-acord. Știi ce? Cum să-mi placă ce-ai ales când nici măcar nu ai ales? Serios, tată, Sanka? Până și la aeroport pot să capăt o cafea mai bună.

— Vai de noi, ia te uite ce snoabă e fii-mea! Îi făcu cu ochiul. Avem un Starbucks la câțiva pași. Mergem? O să fie destul de bine pentru parizianca mea elegantă?

— Vai, vai, spuse ea și se ridică. Parc-ai fi Brian.

— Copil cu norod Haide. Arătă cu capul spre ușă.

— Stai să-mi iau niște bani.

April se duse să își ia geanta, pusă pe un ochi de aragaz care nu mai funcționase de douăzeci de ani. Împinse mai la fund un dosar cu notițe despre Marthe ca să-și găsească portofelul.

Apoi se opri.

— De fapt, tată… în locul portofelului scoase niște caiete din geantă. Înainte de a pleca, aș vrea să-ți arăt la ce lucrez. Asta doar dacă te interesează.

— Sigur că mă interesează! Foarte rar zici ceva despre ce faci tu, chiar dacă e slujba cea mai fascinantă! Sunt așa de mândru de tine,

April! Extrem de mândru.

— Mersi. Nu-i decât o slujbă ca oricare alta, de cele mai multe ori. Dar proiectul ăsta parizian e diferit. Toată povestea asta m-a vrăjit. April alese primul jurnal. Femeia asta cam seamănă cu mama, de fapt. Te avertizez însă, din când în când e cam vulgară, dar… zâmbi ea cu gura până la urechi, de fapt parcă zâmbea cu tot corpul… sunt convinsă că și ție o să îți placă.

Capitolul LXIII

Paris, 31 decembrie 1898

Se încheie un an în care multe lucruri au mers prost, și cu toate acestea, totul s-a terminat cu bine.

Când l-am informat pe Boldini că avea să fie tată, s-a dezlănțuit. A aruncat lucruri, a înjurat. A zis că l-am păcălit ca să fie tată. Eu nu m-am mișcat din loc, am zâmbit supusă, am încercat să nu plâng, în vreme ce el amenința să distrugă portretul meu, pe care tocmai îl terminase. Desigur însă, când i-am spus că aprob întru totul distrugerea lui (Rochia aia! Rochia aia îngrozitoare!), a început imediat să facă planuri unde să-l expună.

Din păcate, n-am putut să-i permit să mă împroaște cu toate vorbele alea incendiatoare fără să-i adresez și eu câteva. Așa că l-am provocat să-mi răspundă ce fusese cu Jeanne. I-am spus că știam că m-a trădat pictând-o pe unica mea dușmancă adevărată. Că nu mi-a cerut niciodată voie. Că nu mi-a spus niciodată adevărul.

Nu exagerez, Boldini n-a fost deloc mișcat de țipetele mele. În loc să vină lângă mine și să-mi ceară iertare, a pufnit, și-a trecut o mână prin părul lui sârmos, tuns asimetric, și mi-a pus o întrebare:

— Pe cine am pictat ieri?

— De unde dracu′ să știu eu? i-am răspuns ținându-mă de pântec, pretinzând că nu mă simt bine, ca să obțin un efect cât mai teatral.

— Dar azi pe cine am pictat? Și pe cine o să pictez mâine?

— Doar nu îți țin eu carnetul de întâlniri! Zău, Boldini, ar fi ceva dacă te-ai organiza mai bine. Ai putea găsi viața mai ușoară…

— Te informez eu asupra tuturor comenzilor pe care le primesc? Știi tu oare cine din orașul ăsta, sau din Londra, mi-a plătit factura?

— Nuuu…

— Atunci de ce-ar fi trebuit să fii la curent că am pictat-o pe Jeanne Hugo? E doar o altă comandă. Nici mai mult, nici mai puțin.

— Nu despre asta vorbesc! am țipat eu. Nu e deloc vorba de asta! Jeanne Hugo Daudet-Charcot nu e doar o altă comandă, și tu o știi. E cu totul altă poveste.

— Marthe, ai în cap atâtea alte povești, că nici tu nu le mai știi pe toate.

S-a dus înapoi la șevalet.

Fără să mă gândesc, am apucat un creion și i l-am aruncat în cap.

— Te rog să pleci, a zis el fără să se întoarcă. Trebuie să mă gândesc la multe lucruri după vestea asta. Trebuie să fiu singur.

Umilită și gata să izbucnesc în lacrimi, am luat-o spre ușă. Ar trebui să-i spun de Jean-Baptiste, m-am gândit. Era imposibil să aibă o reacție mai proastă de atât. Am rămas lângă ușă o secundă, am deschis chiar gura, gata să retrag tot ce-i spusesem.

— Boldini, am zis, aveam limba și gâtul uscate. Cu privire la copil…

— Pleacă, te rog, a zis el. Nu vreau să mai aud niciun cuvânt de la tine.

*

*   *

Așa c-am plecat. Până la urmă a fost bine c-am plecat. I-am intrat iar în grații (pentru moment; veșnic e doar pentru moment!). Ce-i mai important e că are intenția să fie un tată respectabil pentru copilița mea, dulcea noastră Béatrice!

Ah, Béa mea… cu ce să încep? Aducerea ei pe lume a fost traumatizantă. Credeam că n-o să pot scrie despre asta vreodată, că n-am să discut despre asta sub nicio formă. Dar uite, stau aici și aștern vorbe pe hârtie. Asta doar pentru că fetița e un adevărat deliciu. E atât de dulce și de perfectă, că face să se șteargă toate minciunile mele din momentul în care a venit pe lume.

S-a născut acum o săptămână, în ajunul Crăciunului. Béa n-a pășit în viață după toate regulile. E un adevărat miracol că e printre noi. După toate încercările mele de a-mi provoca totuși menstruația, când mi-au spus c-aș putea s-o pierd la naștere am crezut că mor.

Cu două zile înainte de Crăciun au început contracțiile. Dacă urmau să dureze mult, dacă se presupunea că încep unele slabe, care apoi urcă până la agonie, cu mine nu s-a întâmplat așa. Agonia a început imediat. Contracțiile au apărut cu violența unui tren, îmi străpungeau pântecul și coloana vertebrală, la fiecare dintre ele simțeam un fulger de durere cumplită.

Marguérite a zis că sunt o plângăcioasă. Ea asistase la multe nașteri și în ultimii ani se transformase într-un soi de moașă de facto la Folies. După ea, nu se mai auziseră asemenea țipete și astfel de înjurături din gura unei doamne. Acum, că totul s-a terminat, eu cred că n-a mai auzit asemenea țipete pentru că n-a fost niciodată lângă o femeie care să sufere în halul ăla.

Două zile au durat chinurile nașterii la atelierul lui Boldini, cu el agitându-se de colo-colo în jurul meu. În scurt timp, totul a devenit insuportabil. Marguérite l-a exilat în altă cameră.

La un moment dat, a doua zi, a sosit dr. Pozzi. Ajunsesem într-o

asemenea stare, că pentru mine timpul nu mai conta. Când a constatat care era poziția copilului, s-a întunecat la față. Era vorba de o dublă întoarcere a picioarelor, ne-a spus el. De-asta erau contracțiile atât de teribile și copilul nu putea să iasă.

Durerile au devenit și mai mari. Mi-au dat morfină ca să mă calmeze. Marguérite a zis că efectul era imediat, dar eu n-am simțit nicio schimbare. Contracțiile erau la fel de groaznice. Nici lui Pozzi nu i-a fost ușor să extragă copilul.

Când a venit momentul, nu mai aveam nicio forță să împing. Chiar cu Marguérite și Boldini care mă țineau de umeri și mă îndemnau, mi-am pierdut puterile și simțul realității. Dr. Pozzi m-a pus să împing. Am încercat, dar mușchii mei erau ca morți. Nu mai simțeam nimic.

— O să fiu nevoit să trag copilul ăsta afară cu mâinile mele, i-a anunțat dr. Pozzi. Mama e epuizată. Și a pierdut prea mult sânge.

— Faceți ce trebuie, i-a spus Boldini.

Eu am promis să încerc iar. Marguérite mi-a dat din nou morfină. Durerea m-a mai lăsat. Nu mai simțeam decât presiunea, împinsul și trasul, dar ce-aveam în vintre parcă nu mișca deloc. Eram atât de amețită, c-aveam impresia c-o să-mi cadă capul de pe gât. La un moment dat, Marguérite a ieșit din cameră cu un braț de cearșafuri murdare. M-a surprins faptul că erau ude fleașcă de sânge.

Prin toată ceața, a ajuns la mine glasul lui Pozzi.

— E ori copilul, ori mama, a zis el. Numai unul poate fi salvat.

— Mama! a strigat Boldini.

— Da, a zis și Marguérite. Sigur că mama trebuie întotdeauna salvată! Ce-i cu dumneata? Orice doctor știe asta. Copii poate să mai aibă!

Aici am urlat eu:

— Salvează copilul! Salvează doar copilul!

Pozzi mi-a pus pe față o cârpă înmuiată în eter, în vreme ce eu mă agitam sub mâna lui.

— Trebuie să o adormim, a zis el cuiva. Nu pot să-i permit să-mi distragă atenția.

Mi-am pierdut cunoștința, trezindu-mă doar în momentul în care Pozzi scotea fetița, moale ca o păpușă. Am crezut că e moartă. Știam că e moartă. Am început să urlu de groază.

— Nu! am țipat eu. Nu, fata mea! Vă rog, nu fata mea!

Atunci s-a produs prima mișcare.

Fetița a mișcat un deget de la picior sau a îndoit un genunchi. A făcut ceva indicând că nu era complet pierdută. Imediat a izbucnit gălăgia. Pozzi, Boldini și Marguérite vorbeau unii peste alții. Țipau, apoi s-a auzit un sunet de piele pe piele. Cineva mi-a pus copilul pe piept. Un copil viu. Care m-a privit. Care a clipit.

Vai, și acum îmi vine să plâng când mă gândesc la asta!

Era Béatrice a mea, supraviețuise, deși o crezusem moartă. Era o minune a lui Dumnezeu, deși rolul jucat de bunul doctor nu era de neglijat. Dacă Pozzi nu ar fi lovit-o ușor cu palma ca să o trezească la viață, Béa n-ar fi aici. Îi sunt extrem de recunoscătoare că a salvat și copilul, și pe mama care să se bucure de el.

Ne-au trebuit câteva zile ca să ne venim în fire, până și lui Boldini! A petrecut lungi ore la morgă, inspectând cadavre, încercând să-și recapete buna dispoziție. Mă tot întreb ce s-ar fi întâmplat dacă Béa nu ar fi supraviețuit. Oare Boldini ar mai fi suportat în continuare felul ăsta de a-și petrece timpul? Mi-ar plăcea să cred că nu.

Béa e un copil absolut delicios. Copilul perfect, ce mai! Aproape că nu plânge, și n-are un apetit atât de mare încât să îmi rănească sfârcurile. Fetița mă recunoaște. Știe că eu sunt *maman*, și-i face plăcere să se uite la mine, are o privire intensă în ochii ei căprui

închis. Ce caraghios! Se zice că toți copiii se nasc cu ochii albaștri. Nu și fetița mea, nu Béa mea.

Nu-mi vine să cred că mi-era atât de frică să devin mamă, să fac saltul acesta către o altă viață. Acum, că ea e aici, totul s-a schimbat. O iubesc, Boldini o iubește, și ne adorăm unul pe altul. Ce începuse ca un fiasco incredibil s-a transformat în ceva minunat. Privind spre anul care începe, sunt optimistă pentru prima oară de multă, multă vreme. Am multe de învățat despre copii. Nu-i nevoie să spun că e la fel și pentru Boldini! Of, Doamne, sper că o să ne înțelegem cu toții foarte bine.

Capitolul LXIV

Paris, 1 iulie 1900

Se-aude că Jean-Baptiste Charcot și-a petrecut tot anul trecut navigând prin Oceanul Indian, dar că e așteptat acasă zilele acestea. Dacă-i adevărat, cred că nici n-o să recunoască orașul. Parisul a fost luat pe sus de Expoziția Universală. Eu una aproape nici pe mine nu mă mai recunosc!

De bună seamă, parizieni grijulii cum suntem, am încercat să-i întrecem pe cei care au organizat târgul internațional precedent, cel din 1889, care ne-a oferit dubiosul Turn Eiffel, conglomeratul ăla hidos de fierărie. Suntem în 1900, începem un nou secol! Unde oare să expui toate lucrurile moderne cunoscute omului, dacă nu la expoziție? Insist, *toate.* Dacă vrei să vezi cu ochii tăi ceva progrese sau experimente, le găsești pe toate la târg! Sunt acolo mașini cu raze X și telegraful fără fir, chiar și filme sonore (nu bombe incendiare cu eter, de data aceasta), plus o grămadă de automobile.

De bună seamă, pentru fiecare exponat inteligent, important,

făcut să schimbe fața lumii, există cinci complet idioate. Dintr-o sută de mii de experimente demonstrate, cel puțin jumătate ar fi trebuit să rămână în capul celor care le demonstrează! E limpede că nu era nicio nevoie de „expoziția de negri americani”. Dar caraghioasele „mașini de zburat”? Zău așa!

Parisul nici nu mai arată a Paris, parcă e o bătrână doamnă cu prea multe farduri. Cei la putere n-au putut lăsa în pace frumoasele noastre clădiri. Vai de bietul Haussmann! Tot geniul lui arhitectural, doar ca opera lui să fie acoperită de tot felul de pancarte! Totul arată ca o Veneție grasă, prea fardată și mult mai mare! *Le Comte* m-a dus de două ori la Veneția, dar mie nu mi s-a părut nimic spectaculos.

Comitetul a petrecut ani întregi ca să hotărască ce avea să fie *le clou* la expoziție, clădirea care să-i fie semnătura și care să concureze cu Turnul Eiffel. Unii voiau să transforme chiar turnul. Unul dintre grupuri sugera să-l transforme într-o femeie de 325 de metri înălțime, cu proiectoare luminoase drept ochi. În timpul târgului, din creștetul ei aveau să fie proiectate raze care să mături mulțimea. Până la urmă, comitetului i-a venit mintea la cap, i-a aplicat doar un strat nou de vopsea aurie și și-a văzut de lucru cu crearea de noi clădiri, poduri și palate.

Astăzi, Béa și cu mine am fost la festivități cu dragul meu prieten Léon Blum. Boldini a refuzat să vină. Pe el nu-l interesează decât Jocurile Olimpice. Presupun că-i mai bine decât să se uite la cadavre, deși nu cu mult. El zice că anul acesta vor fi în competiție și femei. Cine-a mai auzit de așa ceva? Se presupune că-i vorba de întreceri atletice! Sportul favorit al lui Boldini la femei e lupta cu odgonul. La bărbați preferă tenisul.

Știind că Boldini se opunea cu încăpățânare vizitei la expoziție, Léon Blum s-a oferit să ne ducă el pe Béa și pe mine. Deși am fost încântată să fiu însoțită de un om atât de învățat, un literat, dacă te

duci undeva cu *monsieur* Blum e ca și cum ai face o declarație publică. Este evreu și socialist, și face parte dintre dreyfusiști. Nu-i vorba c-aș fi cu totul împotriva lor. Am fost chiar foarte mișcată de scrisoarea lui Zola către președinte. Bietul *monsieur* Dreyfus! Băgat pe nedrept la închisoare, doar pentru că e evreu! Se știe că sunt cam mincinoși, dar, în cazul lui, reputația omului nu se potrivea cu așa ceva.

Nu-mi pasă dacă sunt luată drept unul de-ai lor. Dar pur și simplu nu-mi face plăcere să fiu luată drept una sau alta! Cu ocupația mea, trebuie să am grijă când e vorba de poziții politice. Nu pot să-mi îndepărtez protectorii. Lăsând toate acestea deoparte, Blum a fost simpatic și s-a oferit să mă ducă unde Boldini n-avea chef, iar asta e ce apreciez eu cu adevărat la un alt bărbat.

Deși Béa are acum optsprezece luni, tot n-a învățat să meargă. Asta reflectă exact felul ei de a fi copilul cel mai dulce! E mulțumită să stea locului și să se uite la oamenii din jur. Iar eu mă mulțumesc să o privesc la rândul meu! E atât de frumoasă! Atât de calmă! Suntem binecuvântați cu un copil care nu plânge niciodată. Boldini se frământă că nu vorbește încă. Eu îi răspund: Uită-te la taică-su! Pot trece și două săptămâni fără ca el să ne adreseze vreun cuvânt. Uneori chiar uit că nu-i tatăl ei natural, atât de tare seamănă.

Așa că azi, la braț cu Blum, și cu *mademoiselle* Béa în cărut, am trecut prin turnichete și am intrat pe terenul principal ca să vedem ce expune Parisul. Ziarele nu au exagerat cu nimic în privința mulțimii, a haosului, a demonstrațiilor. O parte din oraș a fost rezervată, de pildă, doar pentru pusul în scenă al romanelor lui Victor Hugo.

Cei mai mulți se înghesuiau la „grădina zoologică umană”. Nu înțeleg de ce era nevoie să fie expuși negri. Pe Léon spectacolul l-a tulburat imediat, de bună seamă. E un om bun și a făcut o adevărată

scenă strigând că sunt tratați drept *animale.* Eu mă uitam timid în jur, nefiind sigură dacă vreau să rămân bine înfiptă lângă el sau să o iau în altă direcție.

Chiar atunci m-am uitat pe partea cealaltă și-am văzut-o pe Jeanne Hugo Daudet-Charcot. Ultimul ei nume îmi dădea fiori. Am privit-o pe Béa, apoi din nou pe Jeanne.

— Mă întorc imediat, i-am spus lui Léon, care oricum nu mă asculta. Am plecat cu căruțul spre Jeanne.

— Ah, *madame* Charcot! am zis eu, trecându-i ca din întâmplare cu o roată pe pantof. Credeam c-o să fii la expoziția Victor Hugo!

— Am trăit lângă Victor Hugo, mi-a răspuns ea, privind drept înainte, refuzând un contact vizual cu mine. Am citit tot ce-a scris de o sută de ori.

— Ce situație specială! Bănuiesc că a fost minunat să rămâi orfană și să te crească un bunic atât de nemaipomenit.

— Da, a fost special. Foarte special.

Vorbele acestea m-au făcut să simt cum un curent electric mi se descarcă prin vene, ca niciodată. În mod normal, Jeanne nici nu se uită la mine sau pretinde că nu mă recunoaște. Acum mă întărâta. Femeia asta mă întărâta!

— Și cum îi mai merge bărbatului tău? am întrebat-o. Am auzit că n-a mai fost pe la Paris de vreo doi ani, ba chiar de mai mult!

Am împins roata căruțului din nou peste pantoful ei, obligând-o să se uite în jos.

— Sper că-i merge bine, am continuat eu. Ultima oară când l-am văzut eu… să mă gândesc… fiica mea s-a născut în decembrie. Deci, cam prin martie, acum doi ani… Când monsieur Bol*dini îți* picta portretul. Nu prea stăteai pe-acasă atunci. Și ce apartament minunat ai! Mai cu seamă salonul. Covoarele sunt extrem de moi!

Jeanne s-a întors atunci spre mine, avea flăcări în ochi, îi

tremurau nările.

— Asta e copilul tău? a întrebat.

— Da, al meu, i-am răspuns cu inima plină de mândrie.

În clipa aceea nu mai era nevoie să discutăm în ce fel eram legate una de alta, de tentaculele pe care le înfipsesem în viața și în casa lui Jeanne. Béa e un copil frumos, grozav, nu un pion. Paternitatea ei nu mă interesează câtuși de puțin. Așa că nu eram prea sigură că făcusem bine să traversez. Marguérite zice că-n ultima vreme am fost neglijentă, uitucă, că n-am reflectat. I-am zis să-și vadă de treaba ei, ca de obicei, dar acum mă întrebam și eu dacă aveam dreptate.

— Ar fi trebuit să ghicesc, a spus Jeanne. Ăsta da, copil special, *sans doute*.

— Corect. *Este* un copil special. Cel mai frumos din tot Parisul.

— Te-am văzut cu Léon Blum. Pe fața ei explodă un zâmbet răutăcios. Ce păcat că a moștenit trăsăturile lui. Ochii ăștia negri, nasul, urâțenia generală care trădează originea evreiască.

Mi-a căzut fața. Nici nu știam care dintre insulte mă rănește mai mult.

— Copilul ăsta e superb, am spus eu din nou. Și nu-i copilul lui Blum. Deși e sigur că o femeie ar putea nimeri și mai rău!

— Desigur că e al lui Blum. Doar uită-te la ea! E scris „evreică" pe mutra ei. Îți dai seama fără greș cine e evreu după chip!

N-am mai ezitat. Nu am stat pe gânduri. Am întins o mână și am împins-o pe Jeanne Hugo Daudet-Charcot în groapa Madagascarului, un soi de mlaștină noroioasă fabricată de expozanți, unde erau negri în pielea goală, înlănțuiți de copaci, ronțăind câte ceva.

A izbucnit un adevărat balamuc. Jeanne a scos un urlet și a strigat după poliție. Vreo zece oameni s-au aruncat în groapă, încercând s-o scoată de acolo. Eu am fugit în direcția opusă.

După ce l-am luat de mână pe Léon, i-am grăbit pe el și pe copila mea să ieșim din expoziție, în timp ce Blum a continuat să peroreze despre lipsa de umanitate. Doar când eram dincolo de porți, și-a dat seama că nu era nimeni în jur să-l asculte.

Când mi-am recăpătat suflarea, Béa se uita chiorâș la mine și zâmbea amuzată de goana noastră. Și Léon se uita chiorâș, dar el era doar nedumerit.

— *Madame* de Florian, mi-a zis. De ce graba asta? De ce-am plecat în goană de acolo?

— Am împins-o pe Jeanne Hugo în „Grădina zoologică umană".

Léon s-a pus pe râs.

— Ei bine, a zis el. Pare un loc foarte bun pentru ea. Dar pot să întreb de ce?

— O urăsc pe femeia asta. Cu adevărat. Mi-a distrus viața chiar înainte s-o încep.

Am făcut o pauză, l-am măsurat cu privirea. Dacă era cineva pe lume care să îmi înțeleagă tristul destin, acela era Léon Blum. Boldini auzise povestea. Nu m-a crezut. L-am pus de asemenea la curent pe *comte,* dar el a crezut că glumesc. Marguérite știa, dar n-a exprimat nicio opinie vreodată, nici pro, nici contra. Și maicile știau. Sigur că ele știau. Doar ele fuseseră cele care îmi povestiseră totul mai întâi și mai întâi.

— Victor Hugo a fost tatăl meu, i-am spus.

El a chicotit. Din toate reacțiile posibile, Léon a chicotit.

— Găsiți că-i amuzant? l-am întrebat și i-am atins un picior cu umbrela. Pentru că-i adevărat!

— Iertare, *madame* de Florian, dar credeam că ați fost o orfană crescută la mânăstire.

— Da, orfană, ca și Jeanne Hugo. Singura diferență e că Victor Hugo nu ne putea adopta pe amândouă. Și a ales-o pe ea.

I-am povestit totul. I-am povestit de mama, servitoarea care muncea pe moșia lui Hugo la Guernsey. Era frumoasă, cu păr negru bogat și cu ochi și mai negri. Când Victor Hugo a văzut-o în lumina soarelui, s-a îndrăgostit imediat de ea. I-a trebuit aproape un an ca să își facă curaj să intre în vorbă cu ea. Era foarte priceput la vorbe înșirate pe hârtie, dar cele care trebuiau spuse față în față erau cu totul altă poveste.

Îndrăgostit la culme, Victor a reușit în cele din urmă să își facă curaj și să îi vorbească. I-a spus ceva banal, despre cum e vremea sau cât costă untul. Mamei i s-a părut înduioșător și-uite așa s-a creat o relație între ei. Deși se zvonise că avea de multă vreme o metresă, adevărul e că Hugo nici măcar nu mai zâmbise de când îi murise soția, Adèle, iar acum zâmbea doar pentru mama. Au fost prieteni multă, multă vreme, de fapt câțiva ani buni, înainte de a consuma legătura lor așa cum face toată lumea. A fost un moment atât de covârșitor pentru ea, că mama a știut imediat c-o să aibă un copil.

În ciuda relației neoficializate, au fost amândoi fericiți când s-a adeverit că așa era. Au făcut planul de a se căsători imediat ce se lămureau lucrurile cu Victor. El era într-o poziție cam nefericită după moartea prematură a soției. Iar fiica lui iubită, tot o Adèle, fusese dusă la azilul de nebuni. Amândoi băieții îi muriseră de curând, drept care nepoții trăiau acum cu el. Cu atâtea probleme pe cap, nu dădea bine ca fiul favorit al Franței să celebreze o căsătorie. Plus că mai era și chestiunea nepoților. Era nevoie de timp pentru ca întreaga situație să se aranjeze.

În vreme ce Victor a plecat la Paris ca să se ocupe de dificultățile lui familiale, mama mea și copilul au rămas în urmă. Din nefericire, cu cât stătea mai mult la Paris, cu atât situația lui Victor devenea mai complexă și întârzierea întoarcerii pe insula unde se exilase

cândva mai mare. Subiectul celor mai multe dificultăți nu era altul decât Jeanne, nepoata lui, copilul cel mai dificil și mai capricios din lume.

Între timp, mama, iubirea lui Victor, s-a îmbolnăvit de tuberculoză. La cererea lui Hugo, s-au ocupat de ea toți doctorii disponibili pe insulă. Din păcate, nu era Parisul, iar comunitatea medicală nu era la fel de pricepută. Mama a murit și m-a lăsat singură printre servitori.

Hugo plănuise să mă ia din Guernsey și să mă crească drept copilul lui. Dar veșnic îi bara drumul Jeanne, nepoata de care era nevoit acum să se ocupe cu ambele mâini, ba chiar și mai mult. Nu mult după asta, Hugo a făcut o congestie cerebrală. Distrus de destin, o greutate în plus conta, așa că fiind un copil nelegitim, cel mai simplu a fost să renunțe la mine. Ca să nu mai vorbim de faptul că îi aminteam veșnic de mama, a cărei lipsă o resimțea dureros.

Am ajuns până la urmă și la Paris. Dar în loc să mă ducă la el acasă, Victor m-a instalat la mănăstirea la care mama lui căutase cândva alinare. A făcut asta deși în public se ridicase împotriva Bisericii Catolice. Presupun că la disperare te întorci la ce te-a învățat mai întâi mama. Aș vrea să-mi pot oferi și eu luxul ăsta.

Victor Hugo m-a lăsat la maici, iar maicilor le-a lăsat suficienți bani ca să se ocupe de mine. A promis că se întoarce după mine când voi fi mai mare, când situația lui cu nepoata s-ar ameliora. Jeanne era un suflet mârșav, o răsfățată, care, când i s-a povestit de existența mea, a fugit de acasă și a refuzat să se întoarcă dacă nu-i promitea că n-o să fie niciodată obligată să dea cu ochii de mine. Victor a promis, dar credea că n-o să fie decât o chestiune temporară. Că avea s-o convingă cândva să se răzgândească.

Din nefericire, n-a mai avut niciodată ocazia. Hugo a murit doar câțiva ani mai târziu.

— Și asta, i-am spus, cu obrajii în flăcări, cu vocea stinsă, asta-i povestea originii mele.

— Da, e o poveste uluitoare. Blum a scos din buzunar o batistă de mătase și s-a șters pe frunte. Dintotdeauna am crezut că aveți ceva special, Marthe, acum știu de ce.

— Ah, Léon, am exclamat eu, cum nu se poate mai fericită că exista cineva care nu-mi râdea în nas. Îți mulțumesc pentru aceste cuvinte!

M-am apropiat și m-am aruncat în brațele lui. El m-a mângâiat și m-a sărutat pe păr.

— Lasă, lasă, nu înceta să spună. Lasă, lasă!

Când în fine am ridicat ochii, Léon mi-a luat mâna și și-a apropiat blând buzele de falangele mele.

— Hugo ar fi foarte mândru de dumneata, a zis el. Ai străbătut un drum lung. Ești o persoană frumoasă, atât pe dinafară, cât și pe dinăuntru.

— Ah, Léon, mulțumesc! Ce spuneți contează foarte mult pentru mine.

Brusc, am simțit că mă fixa *ceva* de pe partea cealaltă a străzii, am simțit că mă înțepa privirea cuiva. Am ridicat ochii și am văzut-o pe Jeanne, plină de noroi, dar tot zeflemitoare, la câțiva metri în spatele lui Léon. Asistase la întreaga scenă. Dacă auzise sau nu ce spusesem, nu eram sigură. Tot ce știam e că se uita la noi cu un zâmbet viclean, cu colțurile gurii ridicate într-un zâmbet diabolic.

Capitolul LXV

Înmormântarea Sandrei Potter a fost minunată, dar doar în măsura în care așa se presupunea să fie. Frumos, calm, fără să iasă

cumva din comun. Nu a lipsit nimic din tot ce trebuie la o înmormântare: flori, plânsete și multe vorbe despre Isus care-și cheamă turma la el.

Afară ploua mărunt. Se așternuse un fel de ceață peste orașul *al naibii de însorit* de obicei. Fără tragere de inimă, April a respectat ceremonia și a îndeplinit, cam de mântuială, tot ce-i revenea de făcut sau de spus. La un moment dat, a rostit chiar un mic discurs fără să scoată nicio clipă nasul din notițe.

La sfârșit, April a rămas afară cu tatăl și cu fratele ei, să salute infirmierele și doctorii care fuseseră prezenți. Rostea ca un robot platitudinile obișnuite pentru oamenii care se așezau la rând ca să ajungă la ei. Zâmbea cu gura strânsă și îmbrățișa necunoscuți sau persoane pe care le văzuse doar o dată în viață. Dar se gândea la Marthe. Ea măcar își cunoscuse mama. Își cunoscuse tatăl. Stătuse cu ei mii de minute, minute de care avea să-și amintească multă vreme după dispariția amândurora.

Jeanne Hugo. Ce scârbă!

April se simțea un pic vinovată. Dintre toate femeile decedate la care s-ar fi putut gândi în ziua aceea, nu era deloc firesc să se gândească la Marthe și la Jeanne. Dar, cu gândul la Expoziția Universală, April evita să se gândească la altceva. Și anume la coșciugul alb-argintiu din biserică și la ce conținea el. Cu „grădina zoologică umană" în minte nu era obligată să se gândească la mame. Nu era obligată să se gândească la fiice. Nu era obligată să se gândească de ce, citind despre nașterea lui Béa, se simțise atinsă adânc în suflet, parcă îi fusese scoasă la suprafață o nouă suferință adâncă.

Dar, și mai important, April nu era obligată să se gândească de ce soțul ei era unica persoană apropiată care nu e prezentă. Se părea că într-adevăr se terminase între ei, „dacă" și „parcă" nu mai aveau

niciun rost. April fusese furioasă atât de mult timp, încât nu se aștepta s-o mai doară atâta.

Șirul de persoane parcă nu se mai termina, apăreau mereu oameni care-i urau să-i fie bine oferindu-i cele mai simple condoleanțe. April era din ce în ce mai enervată să audă de la fiecare ce pacientă exemplară fusese maică-sa, drăguță și docilă. Sigur că fusese docilă! Boala transformase mintea lui Sandy Potter într-una de copil mic. Își petrecuse ultimele zile în pat, hrănită de altcineva, fără să creeze vreo problemă, o ființă întru totul simpatică și ascultătoare, nu prea diferită de Béa, fiica lui Marthe.

În cele din urmă, toată lumea a plecat și ceața s-a ridicat.

Brian se uită la ceas. Până și el era frânt. Nu trecuse mult timp, dar după-amiaza era lungă. Marea se agita pe măsură ce urca fluxul. N-avea să aibă prea mult timp să profite pe cât se putea de ziua aceea.

— Acum ce urmează? întrebă April când rămăseseră în sfârșit singuri. Tata nu vrea să meargă la cimitir. Spune-mi ce trebuie să facem acum.

— N-am nici cea mai mică idee, răspunse Brian. Cred că ne ducem să mâncăm. Avem cu toții nevoie să băgăm ceva în gură.

— Parcă nu-mi vine să cred c-o să-mi mai fie foame vreodată.

April se înfășură mai bine în jacheta ei, avea pielea de găină. Acum vedea dintr-o parte coșciugul mamei ei. Niște bărbați costelivi, transpirați, îl încărcau într-un dric.

— Ceremonia a fost frumoasă și așa mai departe, zise April. Dar parcă suna a gol, parcă n-avea niciun rost. Înțelegi ce vreau să spun?

— April…

— Bine, poate ce spun e o cruzime. Probabil că mă simt eu golită și fără rost.

— Hei, April…

— E ca și cum… Ce se presupune că trebuie să facem acum? Nu la masă mă refer. Boala mamei a fost fundalul, zgomotul alb din viața noastră în ultimii douăzeci de ani. Ce facem de-acum încolo?

Brian se încruntă și-i puse o mână pe umăr.

— Cred că n-am terminat încă aici, zise el și îi arătă ceva în spate. Mai avem niște oaspeți.

April se întoarse, cu zâmbetul trist pe buze. Da, bună ziua, domnule doctor, vă mulțumesc că v-ați ocupat de mama în primăvara lui 2003.

Dar în spatele ei April n-a văzut vreun alt membru al breslei medicilor, silit de patronul lui să fie prezent. L-a văzut pe Troy Edward Vogt III, în carne și oase, însoțit de fetele lui. Aproape n-a crezut că-i el, așa că s-a uitat la Brian pentru confirmare. Fratele ei a încuviințat din cap, apoi a zâmbit într-un fel care zicea: „Eu am avut întotdeauna încredere în Troy". Așa era Brian. Vedea întotdeauna numai părțile bune.

Cu gura întredeschisă, April rămase încremenită pe loc. Brian o împinse de la spate. Ea făcu un pas nesigur înainte. El continuă să o împingă, până ce April se trezi lipită de pieptul lui Troy, cu fața ei transpirată mânjind costumul de două mii de dolari.

— Chloe și Chelsea, îngăimă April și se îndepărtă de el. Fetele. Cu ele o să înceapă. Era mai ușor decât să se adreseze tatălui lor. Vă mulțumesc foarte mult că ați venit. Știu ce drum lung ați avut de făcut ca să veniți până aici.

Troy își păstrase o mână pe jacheta ei, o ținea de un colț.

— Nu se putea să lipsim, spuse Chelsea, vorbind, ca de obicei, pentru amândouă. Chloe era atentă doar pe jumătate, ocupată să se uite la Brian, ca toate adolescentele. Te iubim, April.

Cum Chelsea o îmbrățișa, April simți că o atinge ceva pe un sold. Când își dădu seama ce era, zâmbi.

— Recunosc geanta, zise ea. Îți vine foarte bine.

— Toată lumea moare de invidie! Am purtat-o zi de zi de când a sosit! Chelsea era cu gura până la urechi, dar brusc se încruntă. Cred că n-ar trebui să vorbesc de genți la o ceremonie funerară.

— Îhâm, spuse Chloe, aceasta fiind unica ei participare la conversație. Cu toate acestea, April o strânse și pe ea în brațe.

— Vă mulțumesc c-ați venit, spuse. Înseamnă foarte mult pentru mine că sunteți aici.

— Salut, frățioare, ce mai e nou? spuse Brian. April nu vedea decât mâna puternică a lui Troy care o strângea pe a lui Brian. Mă bucur c-ai putut veni.

— Îmi pare rău, Brian. E o lovitură grea, grea de tot.

April asculta sunetele pe care le făceau cei doi bărbați în spatele ei îmbrățișându-se, ecoul bătutului reciproc pe umeri.

— Mulțumesc, Troy. Brian apăru din nou în câmpul ei vizual și îi aruncă o privire pe care ea nu era în stare s-o interpreteze. Atunci eu mă duc să văd pe unde-or fi Allie și cu tata. Chelsea, Chloe, vreți să veniți cu mine?

Fetele dădură deodată din cap, una fără prea mult entuziasm, cealaltă mai cu viață.

— Bine, spuse Brian. Troy, April, vorbim mai târziu. Ne vedem la restaurant.

April rămase nemișcată, asculta cum vocile lui Chloe și Chelsea se îndepărtau, una acuzând-o pe cealaltă că-i strică pantofii favoriți. Închise ochii și se concentră pe respirație. Tragi aer în piept și îl dai afară. Era atât de simplu.

— Ai de gând să te uiți la mine? o întrebă Troy, când ea era pe la respirația a zecea. Sau îmi întorci spatele? Eu pot să aștept. Pot s-aștept și-o veșnicie.

Părea să fie o provocare, dar atunci April se gândi la maică-sa. Se

gândi la taică-său și la tot nisipul care-i cursese lui atât de repede printre degete. Sigur, April putea să refuze să se miște. Dar ce-avea de câștigat din asta?

Cu ochii încă strâns închiși, April trase în piept o cantitate enormă de aer, pivotă pe un călcâi și îl privi în față pe bărbatul ei.

Capitolul LXVI

— Haide, zise Troy. Hai s-o luăm pe jos.

— Hmm, ce-ai zis?

April se aștepta la ceva mai multă tandrețe, măcar la niște condoleanțe.

— Ia-o din loc. Acum.

Fără să verifice dacă ea îl urmează, Troy o luă în jos pe trotuar, spre vest, către Hotel Del Coronado, ale cărui acoperișuri roșii, țuguiate, se zăreau pe deasupra clădirilor din apropiere. Dacă Coronado însemna ceva, atunci însemna hotelul ăsta. Hotel Del era locul cel mai important din oraș, copilul său favorit, personalitatea lui era atât de puternică, încât nimic altceva de pe insulă nu se putea compara cu el în strălucire.

— Vii? strigă Troy peste umăr.

April privi spre biserică. Se uită la spatele bărbatului ei. Se uită iar la biserică, apoi, ca și cum picioarele ei acționau din propria lor inițiativă, o luă pe urmele lui.

— Cum a fost zborul? îl întrebă ea când l-a ajuns din urmă.

— O minune, mormăi el, grăbind pasul. Ajunși la stradă, Troy a apăsat pe butonul semaforului. April se aștepta ca el s-o ia de mână. Dar n-a luat-o.

— De ce ești așa de iritabil, când tu ești cel care…

— Da, cel care te-a înșelat. Știu. N-aș putea să uit, oricât aș încerca.

April se opri la colț. Apăruse omulețul verde care le făcea semn că se putea traversa, îi încuraja s-o facă. Trecu un grup de turiști, încercau să nu se uite la soțul ei adulterin. Unul în costum, când toată lumea purta șlapi. Tipic.

— Troy! strigă ea. Stai pe loc! Nu pleca!

El era la jumătatea șoselei.

April alerga după el acum, un adevărat sprint, i se auzeau tocurile lovind asfaltul. Când ajunse lângă Troy, el era la marginea plajei, privind marea cenușie, plictisită, care lovea nisipul. Atunci lui April îi veni în minte fratele ei. Valurile erau mici, furioase, nu se putea face surfing. Brian n-avea să aibă parte de nicio consolare pe ziua aia.

— De ce te înfurii așa? întrebă April. Tu ai vrut să iei avionul și să vii. Nu eu ți-am cerut-o. Nici nu credeam c-ai să vii.

— Încă o dată, încrederea pe care o ai în mine e copleșitoare. Nu credeai c-o să vin la înmormântare? Eu aș spera, oricare ar fi împrejurările, că dacă rolurile ar fi inversate, ai veni la înmormântarea mamei mele.

— Sigur. Da. De bună seamă, spuse April, vag nedumerită. Nu-i trecuse niciodată prin cap că mama lui Troy, regina șopârlelor din comitatul Westchester, ar putea muri. Ea era ca un gândac negru de bucătărie. Supraviețuise celor șapte bărbați pe care-i avusese și, de asemenea, suflului atomic al bătrâneții sufletului. Tu spuseseși că o să *încerci* să vii, natural că eu…

— Am nevoie s-o aud de la tine, April, spuse Troy, în vreme ce își scotea pantofii Gucci și îi trântea la câțiva metri de un vagabond. Am nevoie să-mi spui cu gura ta că divorțăm.

— Nu mi-am dat seama că ajunsesem la vreo decizie. Dar dacă

asta dorești, nu înțeleg de ce mă pui pe mine s-o spun.

— *Nu* asta doresc! spuse el, strigând spre cer. N-ai idee *cât de mult* nu doresc asta!

— Am senzația că vrei să am eu rolul celui rău.

Troy râse tare, sacadat.

— Nu, cred că rolul ăla e bătut în cuie pentru mine, spuse el. Ce naiba să cred? Te-am rugat să te hotărăști. Ori treci peste ce s-a întâmplat, ori nu. Și de atunci n-am mai auzit nimic de la tine de… Cât să fie? De vreo două săptămâni?

— N-a trecut atâta timp.

— Pentru niște oameni căsătoriți, pot să pară ani. Mă gândeam că, dacă ar fi să se termine căsnicia noastră, mi-ai oferi beneficiul unei micuțe înștiințări, în loc să mă lași să-mi dau singur seama, din lipsa ta de comunicare și din tendința de a te ascunde într-o țară străină.

Troy păși pe nisip și o luă înainte pe plajă. April se uită la pantofii ei, tot de lux, apoi la vagabond. Înjurând în surdină, își aruncă și ea pantofii din picioare și o porni pe nisip după bărbatul ei, aproape fostul-bărbat.

— Foarte drăguț, zise ea când, în fine, îl prinse din urmă. Troy se așezase pe jos, cu fața la mare. Îmi vorbești de divorț la o oră de la înmormântarea mamei. Îți mulțumesc al naibii de tare c-ai transformat ziua asta într-una de neuitat.

— Vorbesc de divorț doar pentru că tu ai început conversația. În felul tău. Cât o privește pe maică-ta, nu-mi spune mie că e un mare șoc. O tratai drept moartă din ziua în care te-am cunoscut. De-abia la a cincea întâlnire am avut parte de marea revelație că de fapt era în viață și nu moartă de multă vreme de o boală fără nume.

— Nu ești cinstit, spuse April. Apoi se gândi la ce-i spusese și Luc. „Tu mi-ai spus că e moartă de mult.” Poate că Troy avea

dreptate. Poate că amândoi aveau dreptate.

— Nu te contrazic, spuse el. La un anumit nivel nu sunt cinstit. Dar nici tu nu ești.

Troy clătină din cap, April rămase în picioare, cu părul în vânt, cu brațele strânse în jurul taliei.

— Eu ce-ar trebui să cred? zise ea. Mai întâi mă înșeli. Apoi te porți de parcă ai fi un tip formidabil pentru că ai mărturisit-o. Apoi ești la Londra, cu un tren la îndemână, iar metresa în chestiune e lângă tine…

— Greu să-i zici metresă…

— Amica bună de luat în pat. Cum vrei să-i zici. Erai cu ea la Londra și ai refuzat să vii să mă vezi. Cum ar putea să interpreteze situația asta o persoană rezonabilă?

— N-am făcut efortul ăsta. Trebuie să o recunosc. Dar ce se poate spune când tu erai la distanță de un tacâm la micul dejun? Sau la distanță de o canapea? Sau chiar în același pat? Și la New York ai refuzat să mă vezi. Erai chiar lângă mine, dar ai fi putut foarte bine să fii la Paris.

— Le ce puteai să te aștepți? Tu ai făcut mărturisirea asta teribilă care m-a făcut să mă întreb dacă am cea mai vagă idee cine ești. Căci soțul *meu* este simpatic și credincios și-n viața lui n-ar face așa ceva. Nici măcar nu mi-ai spus-o în față. Ai pus mâna pe telefon și ai început să mitraliezi, mi-ai aruncat totul în față înainte ca eu să-mi trag măcar sufletul.

— Ai dreptate. Ar fi fost mai bine să vorbim direct…

— Da. Sau mai bine deloc. Pe deasupra, un pic mai târziu admiți, aoleu, că și pe prima nevastă ai înșelat-o! Lucru care, după câte înțeleg, n-are nimic de-a face cu mine. Numai că are. Pentru că reprezintă un șablon comportamental. Și asta-i ceea ce înseamnă persoana.

— N-ar fi trebuit să-ți spun nimic despre Susannah.

— Pe dracu', murmură April. Zgomotul valurilor și vântul din aer îi estompau cuvintele.

— Dar tu ești cea care a întrebat. Și nu-i nimic de comparat între cele două relații. Prima mea căsătorie s-a terminat încă înainte de a începe. Mi-amintesc cum stăteam la altar, cu fața șiroind de sudoare, gândindu-mă exact câtă vreme i-ar trebui familiei lui Susannah, care are relații cu mafioții, să mă omoare dacă mă dezic. Măcar știi că în total am fost căsătorit cu Susannah mai puțin timp decât perioada în care noi doar ne dădeam întâlniri?

— Adevărat? spuse April, care-și înfunda degetele picioarelor în nisipul rece, umed. N-am știut niciodată.

— Susannah și cu mine am fost căsătoriți doar cât a fost nevoie ca să producem două fete, la cincisprezece luni una de alta. Prima dată când Susannah mi-a trimis hârtiile de divorț, prima din cele patru dăți, era în luna a șaptea cu Chelsea. Și-a retras hârtiile de fiecare dată, dar precis c-ar fi existat și o a cincea oară dacă n-aș fi avut curajul să pun eu capăt căsătoriei.

— Ți-a trimis hârtiile când era însărcinată? Cu Chelsea?

— Da. Și din nou, când era însărcinată cu Chloe. Așa că nu-mi vorbi mie de șabloane. Nu-i același lucru. Cu tine, ce s-a întâmplat e din cauză că mă simțeam al naibii de singur. Să nu crezi că te acuz pe tine. Dar tocmai te întorseseși de la licitația aia grozavă din Texas. Se întâmplase ceva și cu maică-ta sau cu taică-tău. Sau era altceva. Dar n-ai vrut să-mi spui nimic. Ai venit acasă întoarsă pe dos, tristă, dar nu făceai decât să insiști că totul era perfect! Erai îngrozitor de departe de mine.

— Texas? se gândi April un moment. Da, Texas fusese, dar Texas nu însemna nimic. Se întorsese ea oare de acolo atât de nefericită?

— Tensiunea creștea, spuse el. Distanța. Probabil că așa se

întâmplă în căsniciile care au mai mult de doi ani, dar de unde puteam eu să știu? Nu trebuie să te explici tot timpul, nu-i așa? Relațiile trec prin diverse cicluri. Acum înțeleg. Căsniciile se mișcă. Sunt cazuri fericite, sau triste, sau nici una, nici alta. Trec prin flux și reflux.

— Care-i de bine? întrebă April. Fluxul e de bine sau refluxul? Pentru că aș avea argumente pentru amândouă posibilitățile.

Trăind la trei străzi de Pacific, ei își plănuiau ziua în funcție de flux și reflux. Când să mergi, când să faci surfing, când să stai la plajă, când să privești apusul, dând pe gât bere furată de la magazinul Qwik. Când venea fluxul, apa era mai aproape, mai puternică, mai maiestuoasă. Dar când era reflux, aveai mai mult spațiu să alergi, să mergi, să explorezi întinderea plajei.

— În realitate, spuse Troy și chicoti un pic, habar n-am. Nici măcar nu înțeleg prea bine analogia pe care am făcut-o.

— Nu s-a întâmplat nimic în Texas, spuse April. Aproape nimic. Dintre obiectele puse la licitație făcea parte o măsuță de toaletă care mi s-a părut să fie copia uneia care îi aparținuse mamei. Oricum, nu era aceeași. Datele nu corespundeau. Apoi m-a sunat tata și a zis că e ceva urgent. Am luat avionul și m-am dus să-l văd, poate îți amintești. S-a dovedit că de fapt nu era nimic alarmant. Așa că atunci când am zis că totul era perfect, chiar așa era. Totul era ca mai înainte, nimic nu se schimbase. E ciudat cum acest gen de nimicuri pot să-ți dea o lovitură.

Troy încuviință din cap.

— Deci, spuse April, dacă am dat impresia că mă țin la distanță, îmi pare rău. Dar reacția ta la greșeala mea a fost disproporționată.

Nu era vorba de faptul că puteai să te culci cu cineva din pricina singurătății. Nu era vorba nici de faptul că April nu făcuse și ea la fel.

— Absolut, spuse Troy. Încerc doar să explic de unde mi s-a tras, ceea ce nu-i același lucru cu o scuză. La urma urmelor, mă simțeam respins. Și-apoi a fost călătoria la Singapore, și ea, acolo, o femeie, o persoană deschisă, care mă asculta.

— Așa sunt toate.

— A fost oribil. Când am înșelat-o pe Susannah, n-am simțit nimic. Nimic. Când a fost vorba de tine, am simțit instantaneu că-s cel mai mare nenorocit de pe lume.

— Bine.

— Dacă vrei… Câtă vreme vorbim în continuare despre același lucru.

— Aș vrea să nu-mi fi spus niciodată, pufni April.

— Pardon?

— Despre Singapore. De ce mi-ai povestit dacă era doar o chestie de-o noapte? Atât de diferită de ce se întâmplase în cazul lui Susannah, că cele două cazuri nici nu puteau fi comparate?

— Pentru că eu cred în onestitate în căsnicie, spuse Troy. Mă îngrijorez la gândul că tu nu crezi.

— Dar asta n-a făcut decât să te spele pe tine de orice vină, mie nefiindu-mi de niciun folos. Niciunul. M-a pus doar pe gânduri, m-a făcut să mă întreb când o să-mi dai următoarea veste proastă.

— Trebuie că glumești…

— Știu că nu-i opinia cea mai populară, știu! Dar asta e. Sunt mai furioasă că m-ai băgat în chestia asta decât că s-a întâmplat pentru prima dată, considerând că această primă dată este și unica. Soții nu trebuie să știe chiar totul unul despre altul. Ce s-a întâmplat nu ne-a afectat în niciun fel până când n-ai decis tu c-ar trebui să fie așa.

— Pe toți dracii! spuse Troy și își sprijini capul pe genunchi. Nu m-am gândit niciodată în felul ăsta la ce s-a întâmplat. Eu cred în completa și totala onestitate într-o căsnicie, mai cu seamă într-a

noastră, pentru că părinții mei n-au crezut în așa ceva niciodată și pentru că e sigur că nici eu n-am crezut așa în timpul primei mele căsătorii. Voiam ca noi doi să fim altfel pentru că așa eram. Eram, *suntem,* altfel. Dar, la dracu'. Nu sunt în mod necesar de acord, dar înțeleg despre ce vorbești. Zău că înțeleg.

April petrecuse luni întregi întrebându-se dacă îl cunoaște într-adevăr pe bărbatul ei după șapte ani de căsnicie. Dintr-odată, brusc, își dădu seama că ce făcuse Troy, faptul că își recunoscuse imediat greșeala, era exact pe aceeași linie cu tot ce știa despre bărbatul ei. Troy gândea în alb și negru, respecta regulile, și pentru că nimeni nu-i perfect tot timpul, dacă o regulă nu era respectată, rectifica imediat lucrurile, fără să se gândească la pierderile colaterale.

— Iar eu înțeleg de ce mi-ai spus, zise ea. De ce-ai făcut-o și maniera în care ai făcut-o. Am fost furioasă, dar nu-i cinstit din partea mea. Nu ți-am spus niciodată ce-am simțit, poate pentru că nici eu nu știam prea bine. Dar mi se pare că, dacă se întâmplă ceva rău, se deschide o cale pentru alte lucruri și mai rele. Îți poți închipui cel mai prost scenariu, poți să-l vezi perfect pus în scenă și în tehnicolor.

Scenariul cel mai rău nu e nici măcar atunci când soțul te înșală o dată. Probabil că poți trece peste asta. Dar poți oare trece peste o a doua oară, sau a treia, sau peste mai multe? Avea o aventură de-o noapte, te gândeai apoi că poate trăiește în același timp cu altcineva, în fine credeai că mai are o familie în altă parte, în Connecticut, de pildă. Lui April, infidelitatea i se părea un diagnostic permanent și de lungă durată, o boală care până la urmă ducea la moarte.

— De douăzeci de ani mă așteptam ca mama să moară, spuse April. Totul, viața mea, mergea ca pe roate, apoi brusc am aflat că era bolnavă și că boala ei nu putea decât să progreseze. Că avea să-i macine creierul, ni s-a spus, până ce ajungea un fel de șvaițer, iar

apoi nu mai rămânea nimic din el. Am tot așteptat, am așteptat fără încetare ca ea să dispară. Îmi pare rău că asta am făcut și în legătură cu tine. Îmi pare rău că m-am așteptat tot timpul la ceva și mai rău.

— Doamne, April, zise Troy și se uită în sus la ea. Pe frunte i se imprimase urma rotundă a ceasului. Nu se poate să gândești în felul ăsta. Nu se poate să trăiești așteptând în fiece clipă să se întâmple o nenorocire. E oribil.

April dădu din umeri. Troy avea dreptate. Era oribil.

— Și asta nu-i tot, spuse April cu un oftat. Ți-aduci aminte cum a fost acum doi ani? Când sărbătoream cinci ani de când eram împreună? Eu eram la telefon cu fratele meu și mă băgasem în dulap.

— Plângeai. Troy privea oceanul amintindu-și. Purtai o rochie de seară, diamante, și plângeai. Și mai și țipai. Tu, care ești întotdeauna atât de calmă. Nu te auzisem niciodată țipând la cineva, mai cu seamă la minunatul Brian Potter, cel care nu face nimănui vreun rău.

Se uită la April și îi făcu cu ochiul, legătura dintre ea și fratele ei fiind un subiect de tachinare permanentă între ei. În ce fel de duo soră-frate era respectul atât de profund, încât nu se plângeau niciodată unul de altul? Părea complet nerealist.

— Da, spuse April. Țipam la el. Cam așa e.

— „Nu pot s-o fac, Brian. Mă bucur că tu ești mai curajos decât mine. Dar eu nu pot și n-o s-o fac."

— Brian făcuse un test, continuă ea. Era vorba de a afla dacă avea gena pe care o avea mama. O chestie genetică. Nu sunt sigură că ți-am vorbit vreodată despre asta.

— Nu, niciodată, spuse Troy. Eu m-am întrebat, dar tu n-ai spus niciodată, credeam…

— Tata tocmai ne spusese. Brian s-a dus imediat și a făcut testul. Iar eu? Ei bine, eu n-aveam niciun chef să aflu cât de nenorocită era

proveniența mea, cum se zice în meseria mea. În termeni clari, cât de stricată era marfa mea.

— Dar Brian? zise el. Marfa lui?

— Fără cusur.

— Și tu? Ai de gând să afli? Stai așa. Cred că știu răspunsul. Zâmbi stins.

— Mi-am zis că nu-l fac, dar acum nu mai sunt așa de sigură. Uneori e mai rău să stai să aștepți vestea cea proastă decât să știi imediat cum stai. Tortura mentală la care m-am supus în ultimele luni a fost de câteva ori mai intensă decât șocul de a fi aflat imediat de la tine ce s-a întâmplat. În același fel, așteptarea morții mamei a fost cu mult mai dureroasă decât moartea însăși. Așa, deci. Poate. Poate o să încerc să aflu.

Dar mai era încă un lucru, nerostit. La început, când trăiau primele zile glorioase ale căsniciei lor, înainte ca durata acesteia să pună vreo problemă, April își zicea întotdeauna că era în câștig cu această căsătorie. Troy pretindea că și el simțea același lucru, iar fratele ei insista că cele mai reușite căsătorii erau ca a lor, în care cei doi soți se simțeau amândoi în câștig.

Dar Troy n-ar fi pretins că făcuse o afacere reușită dacă April ar fi avut garanția că va sfârși într-un pat, incoerentă. N-ar fi considerat că această căsătorie l-a făcut să progreseze dacă era descoperită proveniența ei oribilă. Acum nu mai conta așa de mult. Nu era nimic semnat, pus într-un dosar sau recunoscut printr-un act legalizat, dar era puțin probabil ca el să fie cel care avea să stea s-o păzească lângă acel pat.

— N-am să-ți spun ce cred eu c-ar trebui să faci, spuse Troy. Dar aș vrea să fie clar, știi bine că mie nu-mi pasă niciun pic de asta. Știi, nu-i așa? Adică, dacă ai gena aia sau nu. Probabil că ai rămas cu gândul la proveniența dubioasă și toate prostiile astea…

April zâmbi, surprinsă că el o citea încă atât de bine.

— Ca să sfârșim discuția, nu-mi pasă în niciun fel cu ce boală te alegi până la sfârșit, zise el.

— Hmm, mersi. Zâmbetul i se lărgi. E interesant cum pui tu problema.

— O să ne ocupăm de ce-o fi să fie, asta sau altceva. Și când zic „ne", chiar asta vreau să zic. Tu mi-ai zis să spun dacă vreau să divorțăm, dar n-am să spun așa ceva pentru că nu-i adevărat.

Vocea lui Troy, de obicei puternică, plată, fără să trădeze vreo emoție, începuse să tremure. April se simți luată prin surprindere. Nu-l văzuse nicicând atât de emoționat, de vulnerabil, nici chiar când îi povestise despre Willow. Asta se petrecuse la telefon, poate că asta fusese cauza, dar în niciuna dintre următoarele lor convorbiri nu se mai arătase atât de afectat. Troy nu se dădea niciodată în spectacol, da, și nimeni de pe plajă nu și-ar fi imaginat că era vorba acolo de o adevărată scenă conjugală. Dar, pentru Troy, ce se întâmpla era o demonstrație, ba chiar una serioasă.

— Îți mulțumesc, spuse April. Îți mulțumesc pentru ce-ai spus.

Nici eu nu vreau un divorț.

Cuvintele erau acolo, dar nu le putea rosti. Era adevărat? Sau era doar răspunsul dat din reflex? Soțul îți spune un lucru, tu îi răspunzi la fel.

Când văzu că ea nu avea nicio reacție, Troy dădu din cap, mușcându-și buza de jos, cu ochii plini de lacrimi.

— Mergem? spuse el și arătă cu capul spre drum. Discuția nu s-a terminat, dar eu nu prea știu ce să mai spun.

April dădu și ea din cap. Și pentru ea discuția se cam terminase, dar mai avea o întrebare de pus. Troy respecta punctul ei de vedere cu privire la confesiunea despre Willow. April trebuia să-l respecte și ea pe-al lui.

— Eu trebuie să te mai întreb ceva, spuse ea în vreme ce se îndreptau spre stradă. Nu încerc să ating din nou niște răni mai vechi, zău că nu. Dar trebuie să te întreb.

— Bine, dă-i drumul, zise el cu un râs nervos. Nu pot decât să-mi imaginez în ce necaz mai intru de data asta.

— Nimic de genul ăsta, promit. April respiră adânc. Și dacă m-aș culca și eu cu cineva? Tot o noapte. Ai vrea să fii la curent?

— Ce fel de întrebare e asta? Sigur că… Troy se opri. Se uită la ea și o privi dintr-o parte.

— Gândește-te bine înainte de a răspunde, zise April, susținându-i privirea.

— Sigur că…

— Gândește-te.

— Sigur că totul ar depinde de situație, spuse el în fine.

— Să zicem că astă-seară pleci acasă…

— Nu plec acasă astă-seară.

— Să zicem că astă-seară pleci acasă, iar eu merg la băut cu fratele meu și mă încurc cu vreun tip cu care eram colegă la liceu.

— Un tip cu care erai colegă? Troy părea plictisit, un pic nesigur pe el.

— Uite, nu știu, cum ar fi Miguel Guttierez. Era un foarte bun fotbalist.

— Aha, e ceva ce-ar trebui să știu despre Miguel ăsta?

— Nu! Deloc. N-am mai vorbit cu el de cincisprezece ani. Nici măcar nu ne-am sărutat vreodată. Am luat un nume la întâmplare.

— Și străin, notă Troy.

— Da.

— Și aventura de astă-seară. S-ar petrece pentru că ești tristă și singură și încă supărată pe mine, iar Miguel e încântător și interesant și poate și foarte sexy?

— Ceva în genul ăsta.

El suspină.

— Nu, spuse el. Sunt de acord cu ce-ai spus tu înainte. Mă surprinde că spun eu asta, dar sunt de acord. N-aș vrea să fiu la curent. Poți să păstrezi totul pentru tine.

April se gândi, deși nu era chiar sigură, dar se gândi că Troy înțelesese tot ce voise să spună cu întrebarea ei. N-avea să mai abordeze subiectul ăsta.

— Deci cu Parisul aproape am terminat, zise ea când își regăsiră pantofii abandonați, din fericire nu fuseseră furați de vreun vagabond ca să fie schimbați pe vreo sticlă. Cam într-o săptămână sunt acasă.

— Acasă. Vocea îi suna dogită. Ai de gând să vii înapoi la apartament?

— Da. April încercă să nu-i tremure vocea. Pentru moment. Vreau să zic, dacă sunt bine-venită.

Troy clătină din cap într-un mod care nu spunea nici da, nici nu. Amândoi își curățau nisipul de pe picioare. După ce-și puse din nou pantofii cu toc, April se uită în sus și-l descoperi pe Troy privind-o cu o expresie pe care n-o putea descifra.

— E hotărârea ta, zise el. Este *hotărârea* pe care-o iei? Sau doar un pas care va fi urmat de nu știu câți alții?

— Primul pas. Nu știu ce-o să se mai întâmple, dar e ceva.

— Cât la sută, Vogt? Spune-mi cât la sută.

— Probabil jumi-juma, zise ea și-i făcu cu ochiul. April glumea în mare parte, dar presupunea că jumi-juma nu e prea departe de adevăr. Probabilitățile erau o prostie, dar April voia să își păstreze totuși un spațiu de manevră.

— Mă omori, spuse Troy și zâmbi și el. Să dăm cu banul.

— Zău? Statistica asta e cea care te angajează cel mai puțin.

Chipul lui Troy se lumină într-un mare zâmbet.

— Bine, zise el. Cel puțin știu pe ce picior dansăm. Pentru moment.

Îi întinse mâna. April i-o luă într-a sa.

Cu degetele împreunate, pășiră pe trotuar. April se simțea parcă mai ușoară, mai plină de speranță. Era o reacție ciudată, dat fiind că se afla poate la capătul căsniciei ei și asta tocmai după ce se sfârșise viața mamei ei. Un singur lucru e bun când ești la nivelul cel mai de jos: nu te poți uita decât în sus.

Capitolul LXVII

April se întoarse la Paris sfâșiată, cu nervii zdrențe. Nu putea să iasă din apartament fără să se simtă copleșită de mirosurile și de zgomotele orașului. Oare dintotdeauna fuseseră scuterele insuportabile? Și mirosul de pui fript din jur atât de puternic?

Mai avea trei zile până la plecare, iar ceasul din capul lui April bătea foarte tare. Cu fiecare pas era mai aproape de sfârșit, nu mai rămăsese decât o distanță infimă până la încheierea popasului ei la Paris, iar eforturile ei de a face ceva cu ce rămăsese după Marthe nu avuseseră niciun rezultat concret. April nici nu-și putea închipui cum o să arate catalogul, dacă va conține cuvintele „colecție particulară” sau numele întreg al lui Marthe. Lăsând deoparte catalogul, April nu era în stare să-și imagineze cum avea să arate viața ei după aterizare. New Yorkul i se păruse atât de departe, iar acum se repezea peste ea cu o viteză de necrezut.

April a fost surprinsă când Luc a sunat-o într-o sâmbătă. De când se întorsese de la San Diego, schimbaseră câteva saluturi scurte la diverse ședințe sau în apartamentul lui Marthe. Relații strict

profesionale, așa încât nu se mai aștepta să aibă vești de la el în afara slujbei, pricepuse asta cu destulă melancolie și cu nostalgie.

În ciuda comportamentului extrem de protocolar al lui Luc (cum de pieriseră aluziile sexuale?), i se părea că, dacă ar fi luat acum telefonul să îl sune, ar fi comis o trădare. Se culcase cu el și ea nu-i spusese nimic lui Troy (nu direct, oricum). Asta nu era bine, indiferent cum o luai. Dacă răspundea la telefon era tot un lucru de ascuns, un secret, un fel de complicitate, chiar dacă nu o greșeală directă. Din păcate, April nu-și făcea iluzii că Luc ar privi-o altfel decât ca pe o colegă. Nu-i plăcea să se gândească la asta, iar această reacție o enerva chiar mai mult decât că trebuia în primul rând să fie în stare să răspundă la apel.

— *Monsieur* Thebault, zise ea, brusc emoționată să-i audă vocea, de parcă era un prieten drag cu care pierduse de mult legătura. Deși prietenia lor nu dura de mult, Luc era categoric și pierdut, și drag, datorită felului lui de a fi. Pentru ea era prietenul cel mai apropiat de la Paris, bărbatul care o ajutase să o descopere pe Marthe, care o ajutase să descopere atâtea.

— Am *une plainte,* o anunță Luc, cu obișnuita lui purtare jucăușă prezentă din nou, dansând parcă în jurul cuvintelor.

— O plângere? Vai, Doamne, instalează-te la coadă!

— Nu ne-am distrat niciun pic de când te-ai întors din California. Totul se rezumă la muncă. Mă simt parcă silit să fac și eu ca americanii.

Lui April îi bătea inima să-i spargă pieptul. Ce ar fi trebuit să răspundă? Oare trebuia să-i explice? Cu Troy nimic nu se schimbase iremediabil, rezultatul pozitiv era doar că se înțelegeau unul pe altul și că erau de acord că exista probabilitatea ca situația să se rezolve, deși nimic nu era sigur. Mai exista, desigur, și Delphine Vidai. De ce se jucase Luc cu ea, de vreme ce exista Delphine? Avea atât de multe

de spus, încât probabil era mai bine să tacă.

— Să te americanizezi, tu? Nu te-aș îndemna la așa ceva, insistă April. Știu că nu te-ar scoate nimeni din felul tău parizian de-a fi.

— Hmm. Cred că am arătat că pot fi și altfel, *non!* Spune-mi, *Avril,* ai fost vreodată la La Guillotine?

April râse nervos.

— Nu, nu propriu-zis, în orice caz. Dar am sentimentul că în ultima vreme am petrecut, la figurat, ceva timp sub o ghilotină.

— E un club de jazz, explică el. În al cincilea arondisment. Astă-seară cântă acolo o mică orchestră. Eu am hotărât că mergem.

— Ai hotărât tu.

— E o idee perfectă, e ultima ta ocazie să te bucuri de orașul ăsta. Pleci luni, *non?*

— Ce memorie bună!

— Doar pentru unele lucruri, zise el. O să mergem. Astă-seară. Nu accept un refuz.

April făcu o pauză, înghiți o gură de cafea. Sigur că voia să meargă, dar lucrurile pe care le treceau sub tăcere îi urlau ei în urechi chiar în clipa aceea. Iar ultima oară când Luc o *forțase* să petreacă o noapte în oraș se terminase în pat.

— Nu știu, zise ea în cele din urmă. Deși ea fusese cea care provocase flirtul de ziua națională, trebuia să îl facă să înțeleagă clar că așa ceva n-avea să se mai întâmple și trebuia să o facă fără să zică lucrurilor pe nume și reușind să își păstreze măcar o urmă de demnitate. Cred că se poate. Atâta vreme cât suntem de acord că e vorba *doar* de club…

— *Bien sûr!* Nici nu-mi trece prin cap să cred altceva.

— Bine, s-ar părea că-i rost de o distracție minunată, zise April și se întrebă dacă pentru Luc nu conta deloc ce se petrecuse între ei. Probabil că avea combinații și întâlniri care nu-l angajau la nimic în

fiecare zi a săptămânii. Asta măcar explica veșnicul lui surâs ironic. Fără să pomenim de talentele lui din budoar.

— Vin să te iau la zece, spuse el. Să-ți pui pantofi solizi, potriviți pentru o plimbare pe jos.

Și cu asta încheie conversația.

April își petrecu restul dimineții încercând fără prea mult elan să corecteze catalogul. La prânz vizită o *fromagerie* din apropiere, cumpără cea mai mare și mai mirositoare bucată de brânză și o mâncă dând pe gât un pahar de Pouilly-Fume. Masa perfectă, deși timp de câteva ore după aceea a tot simțit gustul brânzei în gură.

Luc a sosit la ușa ei cu cincisprezece minute întârziere după ceas, dar cu treizeci de minute mai devreme decât îi era obiceiul. Privindu-l cum arăta în hol, în niște blugi negri, cu un pulover cam larg și cu părul ondulat care veșnic părea netuns, April se simți din nou nostalgică. Îi reamintea de băieții cam bleguți cu care avea întâlniri când era la liceu, privilegiații care nu înțeleseseră că le făcea o favoare. Cei care o făceau pe April să creadă că avea în fața ei o viață lungă și minunată, unde nu conta de care parte din procentajul jumătate-jumătate ar fi avut parte.

— *Bonjour,* îi spuse April și zâmbi. Simțea o dorință inexplicabilă de a-l mângâia pe păr.

— *Tu es belle.*

— *Merci.* April făcu o reverență în glumă. Era nostim limbajul ăsta. În America ziceai cuiva „ce frumos *arăți*”. În Franța ziceai „ce frumoasă *ești*”, fără ocoliș. Nu că arată, că pare, fără condiție temporală.

— *Tu es prête?* Luc îi întinse brațul.

— *Oui.* April zâmbi larg și îl luă de braț.

Au ieșit pe stradă și au luat-o în jos spre primul arondisment. Pe măsură ce înaintau, Luc a întrebat-o despre înmormântare, despre

tatăl ei și despre Brian. Ea a descoperit că era în stare să-i răspundă la întrebări fără să i se pară c-ar fi o tortură. Se surprinsese chiar și pe ea însăși.

— Deci vezi bine, zise Luc când ea termină. Aveam dreptate. A fost o poveste de dragoste. Între părinții tăi. Între părinți și copiii lor. Ce familie norocoasă ai avut!

— N-aș zice că norocos poate să rimeze cu Alzheimer. Dar aveam... Avem... o relație specială. Și mă mândresc cu ce a făcut tata pentru ea.

April s-a oprit din mers o clipă.

— Îți vine să crezi? Arătă spre clădirea care era în fața lor, iconica piramidă iluminată noaptea. Îți vine să crezi că de data asta n-am petrecut nici măcar o secundă înăuntru?

— *Mon Dieu!* La ce e bun un turist ca tine, care nici măcar Luvrul nu-l vizitează? Ar fi vremea să ți se retragă pașaportul. Mi se face rușine pentru toată nația ta.

— Ar trebui să ți se facă pentru diplomele mele de istoria artei. Mă duceam tot timpul cât am trăit aici. Cel puțin de câteva ori pe săptămână. Făcea parte din programul meu obișnuit. Și de data asta? Nici măcar o dată.

— Ei, s-ar zice că ai fost puțin cam preocupată, zise Luc. Oricum, cel mai bun lucru când ești la Paris este să faci chestii pe care nu le-ai mai făcut înainte.

— Atunci trebuie să considerăm un succes călătoria asta. Am făcut multe lucruri pe care nu le mai făcusem înainte, zise ea, apoi roși ca focul. Da, făcuse multe la Paris, iar Luc nu făcea parte dintre cele mai puțin importante. Oricum, ne lipsim de Luvru astă-seară. În locul lui, hai la ghilotină, *monsieur!* Tăiați-i capul femeii ăsteia!

April și-a trecut o mână prin dreptul gâtului și s-a urnit din loc. Luc a ridicat ochii spre cer, a râs și a urmat-o în jos, spre Sena.

Pășind pe Pont du Carroussel, April s-a oprit să zică ceva, dar a descoperit că Luc nu mai era în spatele ei.

— Luc! l-a strigat ea văzând că o luase de-a lungul Senei spre Port du Louvre. Trebuie să traversăm aici!

— Nu, nici gând. Putem să o luăm pe o cale mai bună.

— Ăsta-i drumul cel mai bun, mormăi April, căci picioarele îi erau deja pline de bășici. Alergă ca să-l prindă din urmă. Port du Louvre e superb și foarte parizian și tot ce vrei, dar e oare calea cea mai eficientă?

— *Eficientă!* Port du Louvre e un scop în sine, *ma chérie.* Și mai încolo e încă un pod, un pod mai bun ca să traversezi apa. Le Pont des Arts. Îl cunoști?

— *Bien sûr!* Cine nu-l cunoaște?

Pont des Arts e un pod pentru pietoni, care leagă Luvrul de Academia Franceză, de pe celălalt mal. Deși podul propriu-zis e de lemn, balustradele parcă formează un gard din lanțuri de fier frumos împletite. Podul e celebru pentru priveliștea superbă a fluviului și pentru aerul lui artistic și romantic. A fost pictat de Renoir, iar acum se picta pe el aproape în mod constant. În timpul zilei, nu mergeai nici doi pași fără să dai de un șevalet.

Dar poate, mai presus de orice, Le Pont des Arts e cunoscut pentru lacătele fixate pe balustradele de metal. Urmând o lungă tradiție, perechile de îndrăgostiți atârnau „lacăte ale iubirii" de bare, drept simbol al legăturii lor eterne. Unele erau enorme, altele aveau cifru, precum cele care se pot vedea în vestiarele sălilor de sport. Altele erau pictate sau aveau înscrise pe ele versuri. Uneori era prinsă de o bară și câte o buclă de păr.

— Mă bucur că-l știi, zise Luc și o luă pe pod. Altfel aș fi jenat. *Madame* Vogt, am ceva pentru dumneata.

Se opri și scoase din buzunar un lăcățel de culoare aurie.

— Un lacăt al iubirii? întrebă April cu inima galopându-i. Asta era o trădare mai teribilă decât să te culci cu cineva.

— Așa s-ar zice, răspunse Luc. Dar nu e ce cred unii și-alții. Nu-i nevoie să semnifice chiar asta, înțelegi? Poate, dar nu e obligatoriu.

Îi puse lacătul în palma care îi tremura ușor.

— Am scris pe el inițialele tale, spuse el. Doar ale tale. Sper să-ți amintești că nu sunt un bursuc care să te hărțuiască pe teme sexuale.

April încercă să râdă, dar sunetul îi rămase undeva în gât.

— O să te întorci la New York, zise el. Și o să îți reiei viața cu *le grand m'sieu*. O să fii fericită. Mai fericită decât înainte.

— Eu nu sunt așa de sigură, murmură April.

— Vizita în California. Când te-ai întors, ai zis că o să fii fericită. N-ai povestit nimic, dar asta mi-ai spus totuși. Zâmbi un pic dus pe gânduri, în jurul ochilor i se formaseră mici riduri. Te rog să nu te întristezi, *ma belle!* E bine așa. Nu toată lumea ajunge unde și-ar dori cu adevărat.

— Nu sunt tristă, spuse April. Doar că… Nu-s în stare să explic ce simt.

— Nu-i nevoie. Eu înțeleg. Te înțeleg perfect. Acoperi lacătul cu mâna. Ți-am adus lacătul ăsta ca să-ți aduci aminte.

Deși te vei întoarce la New York, acasă la tine, Parisul va rămâne de-a pururi o părticică din tine.

— E nemaipomenit de drăguț, spuse April. Era atât de emoționată, că singurul lucru pe care-l putea face era o glumă. Dar poate că știi că primăria trimite lucrători să le taie în mod regulat, nu? Asta o să rămână o părticică din Paris doar vreo zece zile.

Luc râse dându-și capul pe spate.

— Veșnic practica *madame* Vogt. La urma urmelor, ce contează?

Asta-i viața, efemeră, trecătoare. Chiar dacă ceva dispare, nu înseamnă că nici n-a fost.

— Mulțumesc, Luc. Zâmbi și se aplecă să-l îmbrățișeze și să-l sărute pe amândoi obrajii. Înseamnă mult pentru mine.

— Iar tu ai însemnat mult pentru mine.

April nu mai știa ce să spună. Se opri în loc privind lacătul care sclipea la lumina felinarelor. Luc o împunse în coaste îndemnând-o să meargă.

Ca în transă, April îl urmă de-a lungul podului spre al cincilea arondisment, întâi la Guillotine, în cele din urmă la Caveau des Oubliettes, Groapa Uitaților, deși nimic din ce se întâmplase în orașul ăsta, sau între ea și Luc, n-avea să fie vreodată dat uitării.

Capitolul LXVIII

— Am ajuns, spuse Luc, când intrară pe ușa clubului La Guillotine.

— Superb. Seamănă mult cu un pub englezesc.

— Doar că nu rămânem la parter. Îi arătă capătul camerei. Le Caveau des Oubliettes. Coborâm. În Groapa Uitaților.

Coborâră împreună o serie de trepte umede, înguste, prost luminate, ornamentate cu niște cătușe și lanțuri ruginite. Apoi intrară într-o încăpere căreia doar podeaua de pământ îi lipsea ca să fie chiar o pivniță. După câte zicea Luc, fusese cândva sala de așteptare a celor care urmau să fie executați, așa că numele i se potrivea aproape perfect. Lui April i se părea că într-adevăr miroase a moarte. Ceva între urină și vomă, *non?*

Pivnița nu avea decât douăsprezece mese, multe dintre ele erau ocupate. April își alese un scaun, iar Luc sosi cu două pahare de vin.

Se așeză și el și își trase scaunul mai aproape. April se sperie o clipă la gândul că încă mirosea a brânză, de la prânz.

— Deci, spuse el când muzicienii se instalau pe scenă. Înainte să înceapă orchestra și să nu ne mai putem auzi, am să îți dau o veste bună. Agnès Vannier e gata.

— Ce înseamnă că e gata? spuse ea cu un glas egal. De data asta nu. Nu voia să își facă iar iluzii. Gata să adoarmă? Să moară? Să danseze?

— Să danseze? *De quoi parles tu?* Înseamnă gata. Putem să mergem s-o vedem oricând.

April râse, un râs-plâns cam isteric. Acum că ea era, practic, cu un picior în avion, sigur că femeia voia să-i vorbească. Luc numea asta o veste bună, și chiar ar fi fost dacă totul n-ar fi devenit atât de complicat. April nu mai putea rămâne în Paris nici măcar o secundă în plus. Pe deasupra, titlul inevitabil de „Colecție privată" dat licitației însemna că, pentru doamna Vannier, Marthe și lucrurile ei nu reprezentau decât un subiect de bârfa între femei bătrâne.

— *Ça va?* Arăți de parcă ai avut un atac de *hystérie.*

— Așa am eu noroc. Eu trebuie să plec, iar ea e gata. Și, te rog, fără glume despre lipsa mea de interes față de starea sănătății doamnei Vannier. Am înțeles că mă consideri încăpățânată și lipsită de inimă din pricina meseriei.

— *Je ne comprends pas! Am* senzația că nu mă asculți. Putem să mergem s-o vedem. Noi doi. Tu și cu mine.

— Dar plec în trei zile. April se uită la ceas. În două.

— Știu. Așa că o s-o vedem înainte să pleci.

— Crezi că e cu putință? se chiori ea la el. E weekend. Eu plec luni. Devreme.

— Cred c-am zis c-o putem vedea de mai multe ori decât ar fi trebuit, dată fiind capacitatea ta de a pricepe.

— Putem s-o vedem, repetă April.

— *Oui.*

— E-adevărat?

— *Oui.*

— Adevărat-adevărat?

— *Oui, oui.* Doar n-ai surzit! încep să-mi fac griji.

April așteptă să-i intre bine în minte știrea. *Madame* Vannier. Aveau să se ducă la *madame* Vannier, moștenitoarea lui Lisette, stăpână pe toate mărturiile fizice despre viața lui Marthe. April putea în fine să capete niște răspunsuri. Răspunsuri care puteau să nu însemne nimic pentru Sotheby's sau pentru cei care vor licita, dar care contau pentru ea.

— Nu pot… zise ea, parcă era brusc amețită, beată. Nu știu ce să zic. Renunțasem la idee. Îmi zisesem că n-o să se mai întâmple niciodată.

— Luând în considerare programul tău, a trebuit s-o grăbesc un pic pe *madame* Vannier, zise Luc. A amuzat-o grozav cât interes porți acestei afaceri.

— Sunt convinsă că a amuzat-o. Ridică ochii spre tavan. Probabil că mă consideră o adevărată țicnită. Totuși, nu-mi pasă. Doar asta așteptam.

— E adevărat că ai urmărit cu încăpățânare acest scop, zise Luc râzând.

— Mai urmăream și alte câteva lucruri, spuse April și zâmbi și ea. Dar *madame* Vannier era în capul listei. Depline dezvăluiri, deși probabil asta n-o să ajute cu nimic felului în care se va tine licitația. În ciuda eforturilor mele, firma nu cedează și e inutil să-i mai îmboldesc în momentul de față. Așa că pot să continui eu să urlu despre proveniență, n-o să fie decât un *merde.* Nu pentru Sotheby's vreau s-o văd, ci pentru mine.

— Deci n-o să mai insiști pentru licitație? Să-i faci să accepte ca licitația să poarte numele lui Marthe?

— Nu. April luă o gură de vin. Am lăsat-o baltă.

— Ai lăsat-o baltă? Asta nu sună deloc a americanca mea favorită.

— Asta e, dădu April din umeri. Pe scenă un bărbat cânta niște note la saxofon. Am tot încercat, dar m-am împotmolit. Nu poți să te lovești cu capul de același zid chiar la nesfârșit.

— Și dacă n-ar mai fi niciun zid? Dacă a trecut prin el altcineva?

— Cred că te încurci iar în expresii.

— Nu folosesc nicio metaforă. Încerc să-ți dau niște știri, niște informații despre licitația asta pentru care îți bați tu capul.

— Atenție! Dacă ar fi o licitație care să se ocupe de lovituri de capete, asta ar implica niște albume de muzică și niște atomizoare cu soluții pentru păr. Dar hai, spune, la ce licitație te referi? Una dintre cele cu piese de la Marthe?

— Da, într-un fel.

— Care? Mobilă sau tablouri sau poate toată argintăria, cutiile aurite și curiozitățile?

— Niciuna dintre astea. Unica. În octombrie. Cuprinzând toate obiectele acumulate de *madame* de Florian.

— Despre ce vorbești?

— Va fi o licitație care-i va purta numele, Avril. Exact cum ai vrut tu.

April se uită la chipul lui Luc, așteptându-se la o expresie ironică sau la o ocheadă, sau la ceva care să-i indice că făcea pe nebunul. Trebuie că făcea pe nebunul. Asta era genul lui.

— N-ai haz, zise ea.

— Nu încerc să am haz.

Tocmai atunci a scârțâit un instrument. April a scuturat din cap, ca și cum voia să-și limpezească creierul.

— Acum câteva săptămâni o păsărică mi-a spus… începu Luc.

— Te rog nu mai încerca să te folosești de expresii americane, zău. Ce păsărică? Cine ți-a spus, ce?

— Păsărică nu e o expresie, cred eu. Strânse buzele concentrat. A zis că o cheamă Păsărică. Cel puțin așa cred c-a zis.

— Birdie! căscă gura April. Era oare cu putință? Avea Luc idee despre cine vorbea? Asistenta mea! Cu ea ai vorbit?

— Da, da. A spus că e asistenta ta.

— Când? De ce? Ce s-a întâmplat? Cum de-a avut măcar…

— Doar i-ai trimis jurnalul lui Marthe, *non?* întrebă Luc cu o notă de dezaprobare în glas. Nu eram la curent că le-ai dat și altcuiva.

— Da. April își drese glasul. Așa e. Doar pentru a le pune la dosarul nostru. Și pentru cercetări. Birdie face cercetări pentru mine. Proveniență.

— Iar începi cu asta?

— Și nu-ți face griji, am folosit metoda potrivită de a scana documente vechi.

— *Avril…*

— Bine, splendid. I le-am trimis. *Copiile,* atenție! Pentru dosarele noastre, da, dar și din cauza curiozității mele nestăpânite. I le-am arătat și tatălui meu, și lui frate-miu și uneia dintre fiicele mele vitrege, și nu regret. Îmi pare rău, dar nu.

— Ei bine, spuse Luc și luă o gură de vin. Nu-i rău că ești așa gură-spartă.

— Observ că Luc Thebault își etalează din plin stilul cuceritor…

— Vorbesc serios. Ai făcut cunoscute asistentei tale aceste documente și se pare că ea avea același punct de vedere ca tine în privința licitației.

— *Bien sûr!* Sigur! Are un creier în cap. Dar tot nu înțeleg de ce a vorbit cu tine.

El dădu din umeri.

— M-a sunat. Mi-a spus ce trebuie să fac.

— Ce vrei să zici?

— Poți avea multă influentă dacă ameninți să te duci la altă firmă. Obții exact genul de licitație pe care îl dorești.

— Ai amenințat că te adresezi altei case? spuse April, începând iar să râdă.

— *Per* sfatul lui Birdie, da, asta am făcut. Ea mi-a dat o estimare a valorii întregii averi și eu am avut grijă să calculez comisionul și primele care s-ar pierde dacă licitația nu reunea totul. Desigur că principalul lucru a fost tabloul lui Boldini. Poate-i permit lui Olivier să pună deoparte ceva curiozități, dar nu pe Boldini.

— Era un joc primejdios. Dar, Sfinte Doamne, inteligent.

April își goli plămânii de aer. Avea senzația aia ciudată pe care o ai când eviți o ciocnire cu altă mașină sau când nu te-a călcat un taxi.

— *Madame* Vannier a fost foarte recunoscătoare, spuse Luc. Când Birdie a explicat cât ar genera licitația dacă ar reuni toate lucrurile. Și cu privire la jurnal, care explică proveniența, *non?* Exact așa cum ai spus tu. Pentru că am aflat că toate lucrurile astea îi aparțineau fiicei, până acum necunoscută, a lui Victor Hugo.

— E adevărat, spuse April, încuviințând cu toată sinceritatea. Știu că ai crezut că proveniența era o scuză, poate chiar era la un anumit nivel, dar nimic altceva nu e mai important la o licitație. Iar Marthe de Florian are proveniența cea mai fascinantă de care am dat vreodată în meseria mea.

— Dacă nu îți dădeai tu silința, dacă nu ai fi ținut la proveniență cu încăpățânare, n-ar fi vorba de o licitație unică, zâmbi Luc. În semn al recunoștinței ei, *madame* Vannier a zis că pot să-ți ofer ceva.

Luc căuta în rucsacul lui de piele, în vreme ce April încerca să

îngurgiteze toate informațiile. Licitația cu numele lui Marthe. Atenția, presa, opiniile individuale. Toată frenezia pe care o merita.

— Pentru tine, zise Luc și îl răsturnă pe masă pe Mickey Mouse.

April rămase cu gura căscată.

— A fost un cadou de la Boldini pentru Lisette Quatremer. *Madame* Vannier ține să ți-l ofere ție.

Fără să se gândească, April întinse mâna, apucă păpușa și o strânse la piept. Deși tot mai mirosea a praf și a vechituri, Mickey era superb.

— Ești sigur? întrebă April. E o relicvă, o parte din moștenire, probabil ar aduce multe mii de dolari de la colecționarul potrivit.

— Ce înseamnă un lucru moștenit dacă nu are o semnificație pentru persoana care posedă acel lucru?

April simți că i se umplu ochii de lacrimi. A trecut ceva timp până a putut să dea drumul păpușii. Chiar când pe scenă a urcat un bărbat ca să salute spectatorii, April tot nu reușise s-o facă.

În vreme ce instrumentele au început să se acordeze, Luc își trase scaunul mai aproape și îi puse o mână pe picior. Ea duse o mână în jos și își împleti degetele cu ale lui. Gestul era prietenesc în mare parte, dar purta și greutatea celor ce se întâmplaseră între ei. Imediat April își aminti de prima oară când îl văzuse pe Luc cu o țigară în gură, în apartamentul plin de praf, când ea se întreba cum naiba avea să se ocupe de toată aglomerarea aia de obiecte și cum avea să se descurce cu întreaga harababură din acel apartament și din viața ei.

April se gândi și la prima masă luată împreună, la Café Zephyr, când aproape căzuse peste gărdulețul acela scund. Se gândi la restaurantul de pe acoperiș, la Galeriile Lafayette, la momentul în care înțelesese în fine că Luc nu era doar un avocat ironic, îndrăzneț și plin de sine. Și la alte restaurante, la alte convorbiri, la toate orele

petrecute în apartamentul lui Marthe, când îi explicase lui Luc de ce fiecare piesă era atât de specială. Și, desigur, la ziua națională a Franței, la cazarmă, la dormitorul ei. Fusese desigur o greșeală, dar una pe care April nu regreta complet că o făcuse.

Se aplecă spre Luc. De-acum muzica era prea tare pentru vorbe.

— Mulțumesc, spuse ea. Pentru tot. Pentru fiecare lucru, mai mic sau mai mare.

— Hei, eu n-am făcut nimic, zise el. Ne-am distrat bine, nu-i așa?

April încuviință, mușcându-și buza, în vreme ce îi curgeau lacrimi pe obraji.

— Ei, dulcea mea *Avril.* Fără lacrimi. Nu s-a terminat. Nu se va termina niciodată. Iar mâine urmează partea cea mai minunată. Făcu o pauză și îi strânse mâna și mai tare. Mâine… Mâine mergem la Agnès.

Capitolul LXIX

New York Times
MME. CHARCOT CERE DIVORȚUL
Nepoata lui Victor Hugo
își acuză soțul de neglijență

Paris, 15 februarie – Jeanne Charcot, *née* Hugo, nepoata lui Victor Hugo, a înaintat tribunalului parizian o cerere de divorț împotriva soțului ei, dr. Jean Charcot, fiul celebrului neurolog și conducător al expediției franceze în Antarctica, pe motive de neglijență.

Cererea trezește un interes foarte viu în cercurile pariziene, unde amândouă părțile sunt bine cunoscute.

Madame Charcot a avut un precedent divorț, fiind, înaintea

căsătoriei cu dr. Charcot, soția lui Léon Daudet, fiul cel mare al lui Alphonse Daudet. La scurtă vreme după căsătoria cu Charcot, acesta a avut un schimb de cuvinte cu Léon Daudet într-un teatru, care a dus la un duel în care Charcot a fost ușor rănit.

Charcot a părăsit Franța cu mai mult de un an în urmă cu intenția de a atinge Polul Sud. Recent au apărut zvonuri privind un posibil rezultat dezastruos al expediției. Actualmente, o expediție de salvare este în curs de organizare.

Capitolul LXX

Paris, 4 iunie 1905

Doamne Sfinte, cum de-au evoluat lucrurile în halul ăsta? Am făcut ceva oribil azi, cu adevărat oribil. Nu știu dacă am să mi-o iert vreodată.

Totul a început cu Boldini și cu una din dispozițiile lui mohorâte. Nu-i întotdeauna așa? Simt un gol în stomac doar la gândul de a povesti scena, dar trebuie s-o fac. Mintea îmi merge prea iute, cuvintele curg din mine. Trebuie să le pun undeva.

Cum să explic dispoziția asta a lui? Ce se întâmplă e că parizienii au cam terminat cu marele Giovanni Boldini, maestrul șfichiuitului. Ca niște oi, se iau în turmă după colecționarii americani, o situație din capul locului stupidă. Nu-mi pot închipui din mațele cărui acolit al diavolului a ieșit ideea că americanii au gust. „Mațele” e cuvântul cel mai potrivit. Căci au un discernământ de căcat. Din păcate, nu știu care american s-a trezit într-o bună dimineață și a decis că Boldini nu mai e la modă. Înainte nici nu existai dacă nu te picta Boldini. Acum nimeni nu mai vrea să fie pictat de el.

Cretinii ăștia sunt cu toții îndrăgostiți de Pablo Picasso, nebunul

ăla idiot din Spania, care nu se știe cum a convins o americancă, pe Gertrude Stein, să îi cumpere tablourile. Individul are mai multe nume decât Jeane Hugo Daudet-Charcot, chiar dacă adaugi și vreunul nou pe care l-o purta după ce divorțează de Jean-Baptiste și se căsătorește iar cu cine știe ce biet lunatic pe care l-o găsi la ușa ei sau în dormitor.

În ce-l privește pe *monsieur* Picasso, e cunoscut în mod oficial drept Pablo Diego José Francisco de Paula Juan Nepomuceno Maria de los Remedios Cipriano de la Santisima Trinidad Ruiz y Picasso.

Numai asta și spune cam tot ce trebuie să știi despre el! Nebun și extrem de plin de el. Nu doar că și-a găsit o binefăcătoare în *mademoiselle* Stein, de o bogăție pe care n-a revărsat-o nimeni asupra lui Boldini, care n-a avut nevoie de o americancă urâtă ca să-și facă un nume, dar *monsieur* Picasso, pe deasupra, utilizează un publicist! Nu-i vorba de nimeni altul decât de caraghiosul de Apollinaire, cu părul lui creț și cu un rubin pe degetul cel mic, dar are un publicist! Toată lumea crede că Apollinaire e tare cultivat și bogat. Dar nu arată așa decât pentru că-l îmbracă maică-sa! O știu din sursă sigură!

Ieri-seară Boldini a venit la mine la masă. Era prea tulburat ca să mănânce în atelierul lui, înconjurat de tablouri, de toate lucrurile acelea cândva frumoase, care dintr-odată erau imaginea eșecului. Știind în ce hal de deprimare poate să ajungă, am trimis-o la plimbare pe bucătăreasă imediat ce a terminat de gătit masa. Voi deretica eu singură în casă pe urmă. Nu-mi place să fac curat, iar de când am amorțelile astea la încheieturile mâinilor și la brațe, mi-e mai greu decât oricând, dar nu asta mi-era mie grija. I-am dat liber știind foarte bine că aveam de curățat mai mult decât niște farfurii în seara aia.

Boldini s-a așezat la masă, dar a refuzat să mănânce, parcă era un

ied bolnav de gripă. L-am rugat să se trezească, să nu se mai vaite și să caute o soluție. Poate c-ar putea să își schimbe stilul de a picta. Poate ar trebui să plece la Londra să execute niște comenzi. Domnul știe că englezii o să aibă nevoie de cel puțin zece ani să se dumirească ce-i cu moda asta tâmpită, timp în care la Paris moda se va întoarce iar la Boldini!

Ei bine, el a continuat să bombăne și să tot bea vin. Béatrice era în camera de alături, încercând fără succes să termine un puzzle. Între mârâituri și lamentări, Boldini arunca priviri lungi spre ea. Eu am știut ce se va întâmpla chiar înainte să se întâmple.

— Nu progresează deloc, a zis el, terminând ultima sticlă de vin din casă, ceea ce arată cât era de beat, căci la mine e întotdeauna vin de rezervă.

— Ce vrei să spui? am întrebat și m-am șters la gură cu un șervețel.

— Ai spus că o să meargă mai târziu, că o să vorbească mai târziu și că o să citească mai târziu. Are acum șase ani și jumătate și mai târziul ăsta n-a venit încă. Arată ca o fetiță mare, dar e tot bebeluș!

— Boldini! am sărit eu. Nu vorbi așa de tare! Béa o fi prostuță, dar e copilul cel mai dulce de pe lume. Eu mă simt binecuvântată că o am. *Amândoi* suntem binecuvântați.

— Spui asta doar pentru că e ascultătoare și face tot ce-i comanzi. Ea te crede perfectă. Presupun că *tu* chiar ai noroc. N-o să știe niciodată cum ești cu adevărat.

— Ai spus destule! l-am repezit eu și am trântit furculița în farfurie, dar nu prea tare, date fiind problemele pe care le am cu articulațiile. Nu accept conversația asta meschină.

— Spune-mi, Marthe, de ce e înceată?

— A fost o naștere grea, i-am spus eu, cu o voce tremurândă. Doar erai acolo.

— Da. S-a născut cu mare dificultate, nu-i așa? A fost foarte ciudat.

— A venit cu ambele piciorușe înainte. Nu știu de ce mă bați la cap cu asta.

Dar știam. Știam exact.

— Da, dar e posibil ca, oricare ar fi fost poziția, un copil născut prematur să nu fie chiar atât de greu de scos.

— Ce să zic, eu nu sunt doctor, am zis eu și m-am ridicat să strâng farfuriile. Și nici tu nu ești.

— Ah, da, dar dr. Pozzi este, și el mi-a spus că Béatrice era al naibii de mare pentru un copil cu numărul presupus de luni de gestație.

M-am uitat în altă direcție. Îmi tremura buza.

— Nu e copilul meu, nu-i așa, Marthe?

Fără să-i răspund, am plecat la bucătărie și m-am apucat să spăl vasele. Am curățat și-am frecat, în vreme ce Boldini continua să urle: „Nu-i a mea!" A devenit atât de violent, că până și Béa a început să plângă. A fugit în dormitorul ei și a trântit ușa.

— Acum ești fericit? am țipat eu, revenind în sufragerie. Ai scos-o din fire pe unica persoană din lume care nu-și iese niciodată din fire!

— Spune-mi adevărul, Marthe! Nu vreau decât adevărul!

— Splendid! i-am răspuns, surprinsă de acest cuvânt. Nu aveam de gând să mărturisesc. Nu ești tu cel care a plantat sământa. Dar să nu cumva să greșești, *tu ești* tatăl ei.

— Nu mai sunt!

Boldini a împins scaunul care apoi s-a răsturnat și s-a lovit de un perete. Și-a luat haina și a luat-o spre ușă.

Am încercat să mă agăț de el, dar m-a împins. A zis că s-a terminat totul între noi și că nu are de gând să ne mai întrețină. A

fost nevoie de ani întregi, și-apoi de Béatrice, ca să-l conving pe Boldini să arunce câțiva bănuți spre noi. El nu e singura noastră sursă de venit. Mai sunt câțiva care contribuie, nu cel din urmă fiind Clem, politicianul cunoscut cu porecla de „Morsa". Cu toate acestea, fundătura financiară în care ne-a adus Boldini e cu adevărat adâncă, să nu mai zic de cea sentimentală. Azi-noapte n-am închis un ochi încercând să construiesc un plan.

Ar trebui să dau de Jean-Baptiste, m-am gândit eu, să-l amenință că povestesc de unde se trage Béatrice, dar asta nu-i o soluție. Mai întâi ar trebui să-l găsesc. Celebrul Gentleman Polar și-a petrecut ultimii doi ani în Antarctica și se presupune că-i dispărut pe mare. Chiar dacă n-ar fi dispărut, ar trebui măcar să-i pese. Divorțul de Jeanne va fi pronunțat foarte curând. Este un aventurier iubit, concetățenii o să-i ierte orice abatere. Prin urmare, dacă eu îl acuz, nu pierde mare lucru. Presupun că asta vine din faptul că trăiește pe un vapor.

Complet nefericită când s-au ivit zorii, am făcut singurul lucru pe care-l puteam face. Vai, Doamne, ce greu îmi e să mă gândesc la asta acum! Am umplut valiza roz a lui Béatrice cu rochițele și păpușile ei favorite, am comandat o trăsură și am plecat amândouă pe drumul lung care duce afară din oraș.

Am ajuns la casa pentru înapoiați mintal puțin înainte de ora unu. Aveam fața scăldată în lacrimi, mici râulețe săpaseră canale prin fardul meu alb și nu puteam vorbi de atâtea suspine. Béa, preafericita Béa, se uita doar la mine, cu ochii ei mari și negri, limpezi și plini de încredere. Zâmbea și mă strângea de mână.

— Draga mea, i-am spus eu înainte să ne dăm jos din trăsură. Asta e o școală minunată. Mamei o să-i lipsești teribil, dar o să înveți multe aici! Aici o să te educe, o să te învețe să vorbești și eventual o să te învețe și o meserie. Poate cizmăria, tâmplăria sau grădinăritul.

Când vei fi mare, te întorci la Paris, la mama, și îți găsim o slujbă de funcționară sau de muncitoare. O să trăim împreună tot restul vieții. Ce crezi, iubirea mea?

Ea a clipit din ochi fericită, cum făcea întotdeauna. Vai, inimioara mea!

Am coborât din trăsură și am mers la biroul principal, unde am completat tot felul de formulare. Directorul mi-a arătat apoi căminul. Mi-au sărit în ochi bezna, tot metalul din jur, saltelele pătate de urină. Începusem deja să-mi pierd încrederea.

Ultima oprire a fost la terenul de joacă. Aici era locul unde trebuia să-i dau drumul și s-o trimit în lume fără mine. Se presupunea că o să mă liniștesc, căci aici toți copiii zâmbeau, păreau fericiți, chicoteau la soare. Mie însă aproape că mi-a venit să vomit.

Copiii se suiau pe structurile acelea, se împiedicau în propriile picioare, le curgea salivă pe la colțurile gurilor. Încercau de două, de trei sau de mai multe ori același exercițiu, dar nu reușeau, nu reușeau niciodată, nu pricepeau bine ce-i de făcut. Nimeni nu se ducea să-i ajute.

A fost prea mult pentru mine.

— Ei bine, *madame* de Florian, mi-a spus directorul. E momentul să-i dați drumul fiicei dumneavoastră. Lăsați-o să fie liberă și să învețe printre cei care sunt ca ea.

Am încetat s-o mai strâng de mână cam o jumătate de secundă.

Apoi am strâns-o din nou.

Luând-o în brațe, m-am întors și-am fugit la trăsură, am lăsat în urmă totul și pe toți, chiar și valiza ei roz. Adevărul e că n-aș fi putut s-o păstrez. De fiecare dată când aș fi văzut-o, mi-ar fi fost silă de mine.

Ne-am întors la Paris spre seară, eu cu copila strânsă la piept tot timpul drumului ca s-o protejez de legănatul și hurducăielile

trăsurii. Nu aveam idee ce o să facem după asta, e sigur că nici acum nu știu. Știu doar că am nevoie de Béatrice lângă mine. Cât despre restul, mă voi lămuri eu cu timpul.

Capitolul LXXI

Paris, 14 august 1914

S-ar fi spus că toată presiunea acumulată în ultimele luni, în ultimii ani chiar, a fost brusc eliberată cu un zgomot care s-a auzit în întreaga lume. Da, zgomotul e oribil și puternic, chiar un pic înfricoșător, dar în tot Parisul se simte o enormă senzație de ușurare.

Germania a declarat în cele din urmă război. Asta e o veste bună, pentru că oricum știam că vine războiul. Trupele germane invadaseră până acum Franța de două ori. După cum scriu ziarele, declarația i-a forțat să își asume formal agresiunea. Așa ceva nu va fi privit cu ochi buni de țările din jur, și nici de cele de peste mări.

Mai mult decât atât, speranța e nutrită sub formă de răzbunare. Poate că izbutim în sfârșit să ne răzbunăm pentru războiul franco-prusac! În clipa în care a fost difuzată știrea, lumea a ieșit să danseze pe stradă! Au început petreceri prin toate restaurantele, prin sălile de dans și în aproape fiecare piață publică. Peste tot o enormă mulțime! Unii au pornit să defileze în trăsuri și pe cai albi. Plângeau de bucurie. Oamenii se îmbrățișau până și cu rudele cu care nu mai întrețineau relații. Se vindeau flori la toate colțurile de stradă. Era o mare nuntă în care eram toate mirese.

Prins în vârtejul ăsta de bune sentimente e chiar și Giovanni Boldini. Când nu lucrează la vreun portret, cum ar fi vreunul dintre mult prea numeroasele tablouri care o înfățișează pe bogata italiancă, *donna* Franca Florio, vine să ne vadă. Deși a respins-o de

nenumărate ori pe Béatrice, nu poate să se țină la distanță de noi mai mult de câteva săptămâni. În toți anii ăștia de când suntem împreună (aproape) ca soț și soție, a îndrăgit-o foarte mult.

Cel puțin acum Boldini admite fără ocoliș că Béatrice îi lipsește. În ce mă privește, nu mă include în aceeași categorie. Cred că s-au strâns prea multe între noi. Dar acum ce pot eu să fac? Deși îmi cer iertare pentru tot, nu-mi pare rău de nimic.

Ce domnișoară drăguță poate să fie Béatrice a mea! De curând a învățat de una singură să citească și să scrie! Ce lucru nemaipomenit! Observațiile ei sunt mai aproape de cele ale unei fetițe de șase ani decât ale unei femei de aproape șaisprezece, dar eu n-am crezut vreodată că vom ajunge măcar până aici. Deși n-o să ajungă niciodată o savantă, ea rămâne pentru totdeauna Béatrice a mea.

Și mai e ceva ce as tine să notez, însă nu-mi aduc aminte cuvintele pe care voiam să le folosesc. În plus, mâinile mele! Le merge mai rău ca niciodată, iar acum amorțeala începe să-mi cuprindă și fața. Un așa-zis doctor mi-a pus diagnosticul de „falcă Phossy”, ceva ce apare la femeile care lucrează în fabrică. De vreme ce eu n-am avut niciodată de-a face cu așa ceva, singura concluzie logică e că doctorul e un șarlatan.

După Boldini, amorțeala îmi cuprinde uneori și creierul. Acum două săptămâni a distrus două portrete ale *donnei* Franca Florio într-un moment în care îi era silă de el însuși, dar a dat vina pe mine. A zis că aș fi dat buzna în atelierul lui și că m-a cuprins nebunia, pretinzând că o înfățișau pe Jeanne Hugo. Ce tupeu să mă acuze astfel! Ca și cum aș face eu așa ceva! Ca și cum le-aș putea confunda pe cele două! Nu arată deloc la fel. Poate că Boldini suferă de un *creier* Phossy, de la vopselele alea pe care le folosește!

Cu toate acestea, simt că mă apasă anii. Nu sunt bătrână, dar nici

tânără (ha!). Dar cum am împlinit patruzeci de ani anul ăsta, e timpul să măresc cantitatea de henna și de creme de albit tenul. Există încă bărbați de fermecat și facturi de plătit. Toate acestea mă obosesc atât de cumplit uneori, mă obosesc cumplit, atât de cumplit…

Capitolul LXXII

Paris, 10 februarie 1919

E o vreme rece și umedă. Nu mi-am îngăduit astăzi să cumpăr cărbune pentru foc, să încălzesc apartamentul ăsta plin cu lucrurile mele. Fac cârcei la mână când mâzgălesc cuvintele acestea. Mi-e frică să nu mi se lipească degetele de stilou.

Orașul e mort. Copacii, animalele, până și războiul, care părea atât de promițător, s-a terminat. Încă mai sunt transportate acasă mii de trupuri, familiile speră să-i mai vadă măcar o dată pe cei dragi, chiar dacă tot ce primesc e doar un cadavru. Oare ce s-a întâmplat cu Parisul pe care îl iubeam cândva? Cel plin de aurării și de catifele? Câtă vreme Parisul e mort, și sufletul i-a pierit.

Așa e și inima mea, fiica mea, Béatrice. Și ea e moartă. E ori ironic, ori potrivit, ori complet necinstit că o fată care s-a luptat să intre în lume încă de la naștere să piară în același fel. A curs sânge, atât de mult sânge, și până la urmă n-au salvat-o. Dacă ar mai fi fost în viață doctorul Pozzi, poate că ar mai fi trăit și Béatrice a mea, sufletul meu. Dar s-a dus, iar eu am rămas cu alt copil, Elisabetta. Lisette e numele pe care dorea Béa să i-l dea când a fost sigură, atât de sigură, că avea să nască o fetiță.

Eu mi-am crescut copilul. Nu sunt gata să fiu iar mamă. Nu mai am resurse și nici cum să le capăt. Așa cum se prăbușește lumea din

jur, tot așa mi se duce și mie frumusețea. O să trebuiască să-mi reduc pretențiile sau să încep să vând lucrurile minunate pe care mi le-au oferit Clemenceau, *Le Comte.*, Giovanni Boldini…

Boldini. De-abia pot să-i scriu numele. El, bărbatul pe care l-am iubit mai toată viața mea, bărbatul care revenise în viața feerică pe care o creasem pentru mine și Béatrice. El mi-a salvat viața o dată, doar ca să mi-o distrugă mai târziu. Când Giovanni s-a întors, am crezut că a venit pentru amândouă. Din păcate, lui Giovanni nu eu îi lipseam, ci Béa, însă îi lipsea într-un fel cu totul nepotrivit. Boldini i-a făcut copilul. El a omorât-o.

El a pretins că e o neînțelegere la mijloc. Marguérite spune că am născocit eu totul. Ce ar fi fost oare de neînțeles? Ori de născocit? Nimic din tot ce ar spune el n-o să poată drege ceva. Ca să mă împace, mi-a dat portretul pe care mi-l făcuse cu atâția ani (zeci de ani!) în urmă. A fost ultimul lui dar de despărțire, pe care am căutat imediat să-l vând guvernului francez. Dar nu-mi dau nimic pe el. Atât de neînsemnat a devenit.

Una peste alta, mizerabilul m-a lăsat cu un tablou care nu-mi folosește la nimic, cu o fiică moartă și cu un copil pe care nu-l vreau și de care nu pot să am grijă. Așa că trebuie să fac ce n-am fost în stare mai înainte. Mâine o duc la azil. Poate să fie o sentință dură pentru un copil atât de mic, dar nu pot s-o păstrez. Sentimentele pe care le am sunt mai rele decât indiferența și mult mai negre. Nu e vina ei, dar, ca și Boldini, ea mi-a omorât-o pe Béa.

Directorul azilului, de-o mai fi acolo, era un om bun. El îi învață meserii pe copii ca să devină oameni folositori în societate. E mai mult decât pot face eu pentru ea. La urma urmelor, dacă aș fi lăsat-o acolo pe Béa, ar mai fi încă în viață.

Acum, pentru că împachetez lucrușoarele lui Lisette pentru drum, mă podidește plânsul. Nu, le spun eu lacrimilor, rămâneți

deoparte. Nu e vreme pentru regrete. Marguérite sosește. Vine cu mine. Cu ajutorul ei, o să am destul curaj să o las acolo. De data asta nu mă mai uit înapoi.

Capitolul LXXIII

Au făcut drumul acela lung până la Sarlat-la-Canéda în mașina lui Luc, un BMW M6. Vântul a transformat părul lui April într-un soi de gard viu. Nu o dată s-a gândit ea că distanța era destul de mare și că, dacă ar fi fost în Statele Unite, ar fi insistat să ia avionul. Totuși a fost întru câtva mulțumită că a durat mult călătoria.

Faptul că Lisette lăsase în paragină apartamentul era în sfârșit de înțeles. Când propria ei bunică o părăsise la azil, era firesc să se ferească și ea să aibă de-a face cu bibilurile și cu tablourile ei. Totuși lui April îi părea rău pentru Marthe, oricât de brutal fusese actul ei. O iubise atât de mult pe fiica sa încât probabil că numai o depresie teribilă o împinsese să o abandoneze pe Lisette. Singurul om în care Marthe a avut încredere o trădase în felul cel mai cumplit cu putință, iar asta dusese la moartea ființei pe care ea o iubise ca pe ochii din cap.

— Până și în mașină lucrezi fără încetare, remarcă Luc când intrau de pe autostradă pe un drum șerpuitor, unde explodau culori, când roșu, când galben, apoi verde pe margini, totul sub un cer turcoaz. Chiar comparat cu California, efectul era prea puternic pentru ochii lui April.

— Încerc să-mi stabilesc întrebările pentru întrevedere, spuse April. Dar nu reușesc deloc.

— De ce nu vrei, cum ziceți voi, să te lași luată de val?

— Nu luată, dusă! Și, când mă gândesc cât am bătut-o la cap pe

biata femeie bolnavă ca s-o întâlnesc, trebuie să fiu pregătită. Nici măcar nu prea știu cu ce să încep. La început mă preocupau mobilele, tablourile, toate lucrurile uluitoare din apartament. Mă întrebam de ce *madame* Quatremer a lăsat totul în urmă. Acum nu mi se mai pare important.

Mângâia teancul de caiete din poală.

— Acum doar de ele îmi pasă, spuse ea. Restul poveștii lui Marthe. Jurnalul mi-a spus foarte mult, dar caietele sunt foarte distanțate în timp, iar spre sfârșit lipsesc perioade lungi. Îmi trebuie umplutura, lucrurile petrecute între aceste perioade. Sper că *madame* Vannier le cunoaște.

— Iar eu, zise Luc zâmbind, ca întotdeauna, sper să capeți ce dorești.

În vreme ce își continuau drumul plin de ocolișuri prin peisajul de țară, April închise ochii și se rezemă de spătar. Asemenea drumului întortocheat, mintea ei începu să vagabondeze. Se trezi gândindu-se la maică-sa. Îi revedea chipul, ochii verzi, nasul lat și plat, pistruii de pe obraji. La moarte, pistruii dispăruseră de mult, lumina fluorescentă din spital fusese o tristă alternativă a soarelui californian.

Aproape ațipise.

— Zâmbești, îi întrerupse Luc visarea. Întinse o mână și îi mângâie un braț. Ce te amuză?

— Nu e amuzament, răspunse April și întoarse capul spre el. Îi zâmbi, o umbră de surâs obosit. Mă gândeam, visam oare? Mă gândeam la mama.

— În legătură cu ce?

— În legătură cu animalele.

— Cu animalele? De ce? Aveați o mulțime de animale de casă?

— Nu, în familia Potter nu era permis nimic din lumea animală,

nici cu pene, nici cu blană. Nici măcar aripioare de pește! Brian a adus odată acasă un peștișor auriu luat de la bâlciul regional. Mama i-a cerut să-l ducă înapoi. La bâlci! Pe la noi nu ești bine văzut dacă cei care țin standuri la bâlci te consideră ciudat. April râse. Cu toate acestea, mama iubea animalele. Dacă găsea vreun câine, sau vreo pisică oloagă prin cartier, se ocupa cu mare grijă de ele. Am văzut-o bandajând coada unei pisici, iar unui câine i-a improvizat o atelă dintr-o riglă tăiată și bandă adezivă. Odată a încercat să-i facă respirație artificială unei păsări care se izbise de fereastra salonului.

— A mers?

— Cred că de fapt a făcut să-i explodeze plămânii. Mi-amintesc cum plângeam la ușă.

— Biata, mitica de *Avril!* zise Luc.

— Biata, mititica de April are dreptate! Mama era și foarte directă, aproape indecent de directă. O femeie din vecini avortase spontan, iar mama ne-a povestit într-o duminică, la masă, că vecina născuse nu un copil, ci o enormă bilă păroasă cu dinți. Am crezut că tata o să leșine.

— Pare să fi fost o femeie amuzantă. Poate că mi-ar fi plăcut de ea la fel de mult cum îmi place de tine. Îi aruncă o ocheadă.

— Am pus pe hârtie toate astea, poveștile astea, amintirile noastre. Uitasem cât de nemaipomenită era. În mintea mea se fixase imaginea unei matroane dure, care nu bea niciodată alcool și care respecta toate regulile. Acum stau pe gânduri. Dacă s-ar fi născut ceva mai târziu, putea să fi ajuns o hipioată, un spirit liber. Sau dacă nu s-ar fi căsătorit cu un ofițer de marină.

— Dar tu, ce-ar fi fost dacă nu te căsătoreai cu un om din lumea finanțelor? o întrebă el.

— Eu eram de multă vreme eu când a apărut el. Îmi schimbasem viața! Mașina asta n-are un radio? Un iPod?

April se aplecă și începu să răsucească toate butoanele de care dădea cu mâna.

— Aia e ventilația, i-a spus Luc tocmai când ea a primit un jet de aer în față.

— Fă și tu ceva util și pune niște muzică. April se lăsă iar pe spătar și închise ochii. Am nevoie să mă gândesc.

În câteva secunde, April recăzu în spațiul strâmt dintre vis și realitate, în care ceea ce e în afară se amestecă cu ce e înăuntru. Simțea mirosul țigării lui Luc și în același timp îi apărea în minte imaginea maică-sii și a lui Marthe, la bar, împingând un pahar de absint spre un bărbat care semăna cu Troy.

Când deschise ochii, crezu că moțăise vreo zece minute. Ceasul îi spuse că trecuse mai degrabă o oră. Luc o zgâlțâia de un picior.

— Suntem la Sarlat, zise el. Poate vrei să te înviorezi înainte să ajungem.

— De ce? întrebă ea și își îndreptă spatele. Își simțea gura cleioasă. E nevoie?

Coborî oglinda și căută în geantă ceva care să treacă drept machiaj. Doar dacă Marthe ar fi călătorit în timp și i-ar fi schimbat geanta, ar fi existat vreo posibilitate să găsească ceva care să o „înviorează" în groapa aia plină cu foi volante și cu un mare număr de stilouri.

— Aha! Am dat de un ruj care trebuie că are vreo opt ani și despre care nu știu nici măcar de unde vine, anunță April și dădu la iveală un tub roz, lucios și cam turtit. Să dea Domnul să nu-l fi aruncat aici vreunul cu herpes!

— Ai zis tu cuvântul „herpes"?

Înainte ca April să poată da un răspuns convenabil, fu izbită de peisajul de afară.

— Nemaipomenit! Asta e Sarlat? E de-adevăratelea?

Satul era uimitor. O capsulă de timp, un loc medieval cu clădiri de gresie gălbuie, cu acoperișuri țuguiate și cu străzi cu piatră cubică. Aproape că te lua pe sus cu ciudățenia lui, ca într-un parc de distracții.

— S-a reconstruit totul sau cum? s-a interesat ea tot uluită. Ori așa a fost dintotdeauna?

— Dintotdeauna, cred.

Luc viră și continuă pe o alee care ar fi fost mai potrivită pentru o motoretă de ocazie. April se ținea de scaun cu amândouă mâinile, în vreme ce Luc naviga cu pricepere printre cutii de gunoi, oameni și capre.

În curând ajunseră într-o altă ultimă alee după care trecură pe un drum de țară, o potecă lungă și dreaptă, înconjurată de câmpuri verzi. La capătul drumului era o casă pătrată de piatră. April scoase un mic icnet de uimire. Trebuie că era casa lui Agnès Vannier. Drumul se înfunda.

Capitolul LXXIV

Cu toate că afară era cald, Agnès Vannier era instalată în fața focului din șemineu, cu o cuvertură de catifea pe genunchi. La picioare avea o mare cutie tapițată.

Nu era nicio îndoială că era în vârstă și că fusese nu de mult bolnavă. Prin pulover i se vedeau umerii firavi și oasele ca niște degete, brațele subțiri și le ținea încrucișate, așa cum își țin lăcustele piciorușele. Prin puful de păr alb-blonziu i se vedea pielea capului ca de marmură roz. Ochii aproape transparenți erau de un albastru înghețat.

— Bun venit la mine acasă, spuse ea în franceză, după ce o

servitoare sau menajeră le dăduse drumul în casă.

— Mulțumim că ne primiți, răspunse April, nesigură dacă să se apropie de femeia de pe scaunul din lemn de trandafir sau să rămână la câțiva metri distanță. Este pentru mine o mare plăcere să ne aflăm aici!

Madame Vannier o privi drept în ochi.

— N-o să vorbesc englezește, spuse ea.

— *Ce n 'est pas un probleme.* April se apropie de Luc. Se simțea stingheră, nesigură și îi venea să se agațe de el, să-l ia de mânecă, de curea, de marginea buzunarului.

— Putem să ne așezăm? întrebă Luc în franceză, apoi arătă spre o bancă îngustă, cu tapițerie albă, un obiect pentru două persoane îndrăgostite de pe vremea când oamenii nu erau prea grași.

— Vă rog, spuse Agnès și, cu un mic zâmbet care îi făcu colțurile gurii să se ridice, îi pofti să se așeze.

— Aș dori din nou să vă spun că apreciem mult faptul că ne oferiți din timpul dumneavoastră ca să stăm de vorbă, spuse April. Se obliga să vorbească rar, să numere câteva respirații între cuvinte. Când vorbea franțuzește și era emoționată, April trebuia să aibă grijă să nu uite să respire. Mă numesc April Vogt, iar pe *monsieur* Thébault, de bună seamă, îl cunoașteți.

— Da, Luc. Își atinse pandantivul cu un mic safir pierdut în gropița formată de gâtul slab. Chipeșul avocat. Deci, *madame* Vogt, spuneți-mi de ce ați făcut tot drumul ăsta?

— Să încep deci… April și-a dres vocea și a scos din geantă caietele jurnalului. Voiam să vi le înapoiez în persoană. Vă sunt recunoscătoare că le-ați împrumutat casei noastre de licitații. Ne-au fost de mare ajutor ca să stabilim proveniența obiectelor din apartament.

April îi înmână jurnalele doamnei Vannier, care le aruncă pe

măsuța de lângă ea și chicoti. Sunetul nu venea din gât, ci de undeva, dintr-un loc mai adânc, mai umed, poate că din plămânii asediați de pleurezie.

— Luc mi-a comunicat că veți răspunde în felul ăsta, spuse *madame* Vannier. Despre proveniență.

— Da, așa e. April își îndepărtă o șuviță de păr de pe față. E adevărat. Așa că vă mulțumesc încă o dată.

— Ați mulțumit suficient. Își atinse ușor tâmplele cu buricele degetelor. Vă rog să vă opriți.

— Da, doamnă, voiam doar să exprim…

— Ce părere aveți despre jurnal?

— Ah, ă, eu… Mie mi-a plăcut enorm, răspunse April. L-am adorat. Aș fi vrut să fie mai multe caiete. Marthe de Florian a fost o femeie fascinantă.

— Fascinantă, ăsta e cuvântul. *Madame* Vannier chicoti din nou. Sunetul o făcu pe April să tremure. Apoi se mută mai aproape de foc. Nu-mi rămâne mult timp, pe ziua de azi sau pe pământ. Așa că hai să vorbim, nu? Ce ați fi dorit să aflați? Ca să determinați mai ușor… proveniența.

April își cufundă iar mâna în geantă să dea de un stilou, încercă vreo trei pe foile ei galbene de luat notițe înainte să dea de unul bun.

— Întrebările mele sunt numeroase, spuse April și se uită la Luc pentru ajutor. El dădu din umeri. Ea avea rolul principal, părea să spună el. El doar cumpărase biletul. Dar prima e cum intrați dumneavoastră în toată povestea asta.

— *Madame* Vogt, ați venit să puneți întrebări despre mine? Sau poate vreți să aflați câte ceva despre Marthe și despre Lisette?

— Am venit să aflu totul, de fapt.

— O să ajungem și la mine. Dar nu-mi vine să răspund la asta.

Nu imediat.

— *All right*, hmmm, zise April, momentan revenind la limba engleză, în vreme ce i se învârteau toate în minte. Ce voia *realmente* April să întrebe? Avea măcar vreo idee?

— *Madame* Vogt…

— Iertați-mă, spuse ea. Încerc să-mi formulez gândurile. Vedeți, am înțeles destul de multe mulțumită jurnalelor. Arătă cu capul spre măsuță. Cred că aș dori acum să umplu golurile.

Luc tuși. April întoarse capul în direcția lui. Oare îi adresa un avertisment? Sau era vorba doar de efectele nocive ale tutunului?

— Sunt curioasă, spuse *madame* Vannier. Ce credeți că ați înțeles?

— Nu totul, de bună seamă, dar înțeleg mai bine relațiile personale, dragostea lui Marthe pentru Giovanni Boldini și motivele furiei pe care i-o stârnea Jeanne Hugo. Înțeleg acum și de ce Lisette, pardon, *madame* Quatremer, a lăsat neatins apartamentul.

— Și de ce a făcut-o? întrebă *madame* Vannier.

— Ei bine, în ciuda tuturor lucrurilor, în ciuda faptului că Marthe o iubise atât de mult pe Béatrice, sunt convinsă că *madame* Quatremer s-a simțit într-o mare măsură părăsită, deoarece a fost dată spre adopție la o vârstă atât de fragedă.

Dată spre adopție. Suna mult mai bine decât abandonată la un azil pentru înapoiați mintali. Dar, cel puțin la sfârșit, Marthe o considerase pe Lisette membru al familiei. Simțise că are o datorie față de ea. Altfel Marthe nu i-ar fi lăsat lui Lisette Quatremer apartamentul cu toate comorile din el.

— Dată spre adopție? spuse *madame* Vannier. Asta nu-i adevărat.

— Dar în jurnal… April arătă spre măsuță. Se uită la Luc. El dădu iar din umeri. Se uită din nou la mada*me Van*nier, care continua să o ațintească cu ochii aproape fluorescenți. Marthe a scris că o duce pe nepoata ei la azil. Că nu se putea ocupa singură de ea.

— Sigur, partea a doua e sigur adevărată, spuse *madame* Vannier cu un ușor surâs ironic. Dar nu, în cele din urmă nu a dus-o acolo. Așa plănuise, dar buna ei prietenă a convins-o să facă altfel.

— Buna prietenă? Vreți să ziceți Marguérite?

Madame Vannier încuviință, iar pe fața lui April apăru un zâmbet larg.

— Desigur, era logic ca Marguérite să intre în joc, zise April, copleșită de gândul ăsta. Numai Marguérite ar fi putut s-o ajute pe Marthe să ia hotărârea cea bună.

— Deci ați ajuns s-o apreciați pe draga de Marguérite.

— Da! Absolut! A fost o prietenă nemaipomenită, nu-i așa?

— Așa e. Eu una nu știu cum de reușea să se înțeleagă cu ilustra Marthe de Florian, spuse *madame* Vannier, rostind teatral cuvintele. Din fericire pentru Béa, din fericire pentru Lisette, Marguérite își luase de bunăvoie sarcina să se îngrijească de ea.

— De cine? De Lisette sau de Béa?

— Într-un fel de amândouă. Dar mă refeream la Marthe.

— Cum așa, la Marthe? Nu s-a ocupat nimeni de ea. Sigur că da, avea clienții ei care-i procurau bunuri materiale, dar se descurca remarcabil de una singură. Nu credeți? A venit la Paris fără o lețcaie și și-a construit o viață. Doar să vedeți ce era în apartamentul ei! Era apartamentul unei femei bogate. O ducea foarte bine, nu credeți?

April se uită spre Luc cam a zecea oară. Cel puțin așa i se părea. De câte ori avea să spună „nu credeți”, doar-doar o va aproba vreuna din persoanele de față?

— Dacă judecăm viața cuiva în funcție de ceea ce posedă, atunci presupun că aveți dreptate, spuse în cele din urmă *madame* Vannier. Doar că eu prefer să judec altfel. Marthe a fost o mamă teribilă, îngrozitor de egoistă.

— Pardon? Lui April i se urcă în obraji un val de căldură. Nu

credeți că sunteți prea aspră?

— Sau poate că nu suficient de aspră! După normele din ziua de azi, ar trebui să fie considerată mamă abuzivă, neglijentă – în cel mai fericit caz. Mai ales după normele dumneavoastră americane.

— N-aveți dreptate! strigă April și sări în picioare.

Luc încercă să o apuce de braț, dar nu reuși. Ea smulse caietele de pe măsuță.

— Am citit toate astea, zise ea fluturându-le. Nu cuprind toate zilele, nici toți anii, dar eu o cunosc pe femeia asta. Poate că sună a curată nebunie, dar am sentimentul că o cunosc.

— Așa? Vocea doamnei Vannier era aspră ca o foaie de șmirghel. April se simțea ca un copil admonestat. Spuneți-mi, de ce credeți că numai unele dintre caiete s-au găsit în apartament? Ce s-o fi întâmplat cu celelalte?

April dădu din umeri.

— Presupun că același lucru care se întâmplă cu orice documente de acum o sută de ani. S-au pierdut ori au fost distruse, dacă nu cumva chiar aruncate.

Un zâmbet diabolic apăru pe fața doamnei Vannier.

— Da, distruse. Au fost distruse. De Lisette. După ce a murit Marthe.

— Ce spuneți? zise April, aproape scuipând cuvintele. Credeam că ea n-a trecut prin apartamentul acela de șaptezeci de ani!

— N-a trecut. Marthe de Florian a murit în 1935. Lisette a plecat din Paris în 1940. Între datele acestea au fost câțiva ani în care a avut suficient timp să umble prin lucrurile ei, să se debaraseze de ce nu voia să vadă. Ziceți că pentru dumneavoastră scrisorile și vorbele acestea au fost importante? Ei bine, pentru Lisette au însemnat totul. Ca și dumneata, ea a încercat să pună bucățelele de istorie unele lângă altele ca să înțeleagă lucrurile pe care nu putea să le înțeleagă.

— Dar nu fusese acolo? Avusese în jur toate persoanele acelea, pe bunica ei, pe Marguérite. Nu cunoștea toată povestea?

— Vai, *madame* Vogt, spuse Agnès și începu să râdă.

Râsul i se schimbă într-o tuse care se transformă în sughițuri, care i-au adus în jur patru persoane nevăzute până atunci. Cineva prepară un ceai cu miere. April era înghețată, iar Luc îi freca spatele. Ceilalți se agitau și se învârteau în jurul bătrânei doamne.

— Vă cer iertare, spuse *madame* Vannier, odată ce toată agitația se termină și asistenții dispărură în decorul de unde ieșiseră. Sunt pe ultima mea sută de metri. Unde eram?

— Spusesem eu ceva care v-a produs o criză de isterie. Dar dacă nu puteți continua, înțeleg.

— Ah, da? Isterie. *Madame* Vogt, ați aflat până acum cu siguranță că orice persoană are mai multe fațete decât se vede sau decât permite acea persoană să se vadă.

— Dar…

— Șșșttt. Destul. Ați venit să găsiți piesele lipsă? Ei bine, piesa lipsă e Lisette. Nu v-ați dat seama? Are și ea istoria ei.

Capitolul LXXV

Agnès Vannier, Parisul de dinaintea războiului

Elisabetta de Florian arăta întocmai ca bunica ei. Avea păr ondulat, negru, ca al ei, ochi negri și același nas lung, mândru. Lisette nu-l putea suferi.

Nu voia să semene cu femeia care o crescuse, toată numai ochi sălbatici și disperați. *Grand-mère* era înfricoșătoare, greu de prevăzut, pisoi o clipă, tigru furios în clipa următoare. Mai mult decât de toanele ei, Lisette era înfricoșată de șirul neîntrerupt de

bărbați care intrau și ieșeau din apartamentul lor. Acești așa-ziși gentlemeni erau de obicei brutali și adesea violenți și aproape întotdeauna beți. Ori de câte ori venea vreunul în lipsa lui *grand-mère,* Lisette ascundea cartea lui de vizită după un tablou sau într-un sertar.

— A trecut cineva pe-aici cât am lipsit? întreba *grand-mère.*

— Nu, răspundea Lisette. A fost liniște ca la morgă.

Niciodată nu era mare lucru de mâncare. *Grand-mère* cina la restaurant cu bărbații aceia, acei intruși, și venea acasă mirosind a grăsime de pui sau a ceva mai înțepător. Pe măsură ce treceau anii, pântecul lui *grand-mère* se transforma din plat în pufos, apoi în ceva care atârna. Îi trebuia din ce în ce mai mult timp pentru îmbrăcat dimineața, căci încerca să-și vâre brațele grase în mânecile unor rochii care nu mai erau la modă de mulți ani.

— Mi-e cam foame, îi spunea Lisette adesea.

— Să văd ce pot să fac, îi răspundea întotdeauna *grand-mère.* Dar e greu să pui mâna pe ceva bani în ziua de azi. Trebuie să ne descurcăm cât mai bine cu puținul pe care-l avem și să continuăm să ne pregătim pentru ce-i mai rău.

Când *grand-mère* lipsea din apartament, Lisette cerceta lucrurile pe care le avea bunica ei. Le studia, era geloasă pe solidaritatea care se crease între ele, pe locul lor nemuritor în lume. Era vorba de vaze și de candelabre și de tablouri, un milion de relicve colecționate, acumulate, puse unele peste altele. Îți inspirau doar ideea de exces, așa că tânăra Lisette se mira de ce nu-și permiteau să și mănânce.

O dată, când *grand-mère* a lipsit de acasă câteva zile, Lisette a dus un candelabru la casa de amanet din colțul străzii și l-a vândut pe o nimica toată. Știa că valora de vreo cinci ori mai mult decât îi plătise piticul ăla unsuros, dar în momentul acela mai important era un stomac plin.

Când se întorsese acasă, *grand-mère* trecuse pe lângă vitrina casei de amanet și recunoscuse piesa care provenea din apartamentul ei. Cum de îl recunoscuse printre celelalte piese exact la fel, Lisette n-avea să știe niciodată. După ce îl atacase pe proprietar cu un baston (care fusese cândva al prim-ministrului și era acum al ei) și îl acuzase de hoție, tratându-l de „ovrei ticălos”, *grand-mère* aflase că propria ei nepoată îl vânduse.

Grand-mère sosise ca o furtună acasă, urlând că o să-i taie capul. Lisette, știind că bunică-sa nu se mai putea mișca prea ușor, se baricadase după niște mobile. Era un avantaj pe care-l prezenta apartamentul aglomerat, erau multe locuri unde te puteai ascunde.

— Lucrurile o să meargă mult mai rău de-acum încolo! striga *grand-mère.* E nevoie să economisim orice bănuț! Trebuie să ne pregătim pentru ce-i mai rău! încă n-au sosit vremurile cele mai grele!

Lisette nu înțelegea nimic. Bunica ei păstra toate obiectele astea pentru zile negre, dar afară era de mult beznă.

Pe măsură ce treceau anii, *grand-mère* își pierdea atât compasiunea, cât și claritatea minții. Adesea țipa la Lisette fără motiv. Pretindea că fata a zis ceva ce nu zisese sau că se culcase cu cineva pe care ea nici măcar nu-l cunoștea. În ciuda profesiei bunicii ei, când era acuzată pe teme sexuale, Lisette nici măcar n-avea idee la ce se referea Marthe. Știa doar că era vorba de ceva ce ea nu făcuse niciodată.

Certurile începeau întotdeauna pe tonul cel mai ridicat. Lisette se învățase să se ascundă după un dulap și să aștepte să treacă furtuna. *Grand-mère* urla câteva minute bune, apoi se oprea dintr-odată, uneori chiar în mijlocul unei fraze, de parcă i se smulseseră din gât corzile vocale. O parte a feței îi îngheța pe dinafară, cealaltă îi cădea pe jumătate și se topea ca ceara.

Când a împlinit zece ani, Lisette știa că în viața ei erau doar două persoane pe care putea conta, Giovanni Boldini, vechi prieten cu *grand-mère,* și prietena ei încă și mai veche, Marguérite. *Grand-mère* refuza să vorbească cu Boldini, vrajba dintre ei dura de mulți ani, dar Marguérite o dusese pe Lisette să-l cunoască. Ea îi spusese lui Lisette că, oricând ar avea nevoie de cineva, ea, Marguérite, era pe-aproape, ca și bărbatul acesta, pictorul Boldini. În anii următori, dacă era flămândă, prea singură sau tristă, Lisette se ducea la una din aceste două persoane. Își petrecea multe nopți în camera de oaspeți a unuia sau a altuia și multe ore de fericire la masa lor.

Boldini a murit când Lisette avea doisprezece ani, dar Marguérite a rămas în viața ei. Marguérite a hrănit-o când îi era foame, ea i-a cârpit hainele, ea a învățat-o să citească. Tot Marguérite a învățat-o pe Lisette să fie ea însăși, nu ceea ce voiau oamenii să vadă în ea. Era o lecție pe care *grand-mère* n-o învățase niciodată.

Când bunica ei a murit în 1935, a fost pentru ea aproape o ușurare. Lisette era scutită de scandaluri și avea toată libertatea cu privire la ceea ce se găsea în apartament. Lisette nu era pricepută la evaluarea mobilelor, înțelegea însă care le era adevărata valoare, reprezentau libertatea ei.

În câteva luni de la moartea lui *grand-mère,* Lisette își făcuse drum prin aglomerarea aceea de mobile, selectând piesele după suma pe care credea că o poate obține și după ușurința cu care puteau fi transportate. Marguérite îi vorbise de o casă locală de licitații, Sotheby's. Ei ar lua toate lucrurile la un preț substanțial. Lisette nu avea nimic altceva de făcut decât să pregătească obiectele pentru vânzare. Părea destul de ușor, dar nu a apucat să meargă atât de departe.

A început cu dulapul cel mai greu din apartament. Lisette petrecuse atâta timp ascunzându-se după el, încât i se părea că e cel

mai simplu să se despartă de el. Adică așa își închipuia, până ce l-a deschis și a găsit înăuntru caietele cu jurnalul bunică-sii. Erau câteva duzini de caiete, poate o sută, dacă nu chiar mai multe, toate scrise de la prima până la ultima pagină, legate cu funde colorate și neatinse. Cel puțin pentru o vreme.

Femeia care scrisese acel jurnal nu era acea *grand-mère* pe care o cunoscuse Lisette. Avea o prospețime, mai cu seamă în primii ani, o strălucire la care Lisette nu se așteptase. Marthe nu însemna doar istericale sau scrisorele sentimentale. *Grand-mère* știuse cum să iubească. Îl iubise pe Boldini. O iubise pe Marguérite. O iubise pe Béatrice. O iubea până și pe Lisette.

Citind jurnalele, care-i stârniseră mai multe lacrimi decât se așteptase, Lisette a rupt pagină după pagină din caiete. Păstra paginile care-o făceau să zâmbească sau care o ajutau să priceapă ceva, pe celelalte le arunca în foc, unde scoteau scântei, pocneau și se transformau în cenușă.

Lisette a lăsat mereu pe a doua zi inventarierea lucrurilor rămase de la *grand-mère*. E caraghios cât de repede a doua zi devenea ziua de ieri, apoi săptămâna trecută, apoi n-a mai fost timp. În scurtă vreme a venit anul 1940, iar Lisette, care avea atunci douăzeci și unu de ani, n-a mai apucat să hotărască cum să se debaraseze de lucrurile numeroase lăsate de *grand-mère* cu mai bine de cinci ani în urmă. Asemenea restului țării, avea griji mai mari decât să se ocupe de scaunele stil Ludovic XVI.

În anul acela naziștii au invadat Franța. *Blitzkrieg-u*! a început în mai, iar Parisul a căzut la puțin timp. Ziarele au publicat fotografiile lui Hitler pozând triumfător în fața Turnului Eiffel, de parcă venise în vacanță. Pe 14 iunie, Lisette a stat pe trotuar alături de ceilalți cetățeni și a văzut trupele germane mărșăluind prin orașul lor. Unii priveau împietriți de oroare. Alții plângeau. Cu toții se întrebau ce

avea să devină țara lor, ce-aveau să devină familiile lor.

Din pură întâmplare, Lisette s-a trezit stând lângă o femeie în vârstă, îmbrăcată într-o haină lungă, neagră, din blană de nurcă. Și doar din întâmplare s-a întors înspre această femeie și a recunoscut-o pe Jeanne Hugo. Văzând-o, pe Lisette au trecut-o fiorii. *Grand-mère* avea în apartamentul ei nu mai puțin de o sută de fotografii de-ale lui Jeanne. Ceea ce văzuse doar pe hârtie, se afla dintr-odată în fața ei, însuflețit.

— Scuzați-mă, i-a spus Lisette lui Jeanne Hugo. Nu era o persoană îndrăzneață, dar războiul care de-abia începuse își pusese amprenta asupra ei. Nu-mi face plăcere să vă deranjez într-un moment teribil ca acesta, dar presupun că de fapt e cel mai potrivit moment să vă spun ce aș avea de spus. Dumneavoastră și cu mine suntem rude.

Jeanne s-a întors, cu ochii cât cepele, cu fruntea brăzdată de o mie de riduri.

— Pardon?

— Vedeți, eu am descoperit de curând că străbunicul meu era Victor Hugo, bunicul dumneavoastră! Și iată, stăm aici, umăr la umăr!

Lisette nu a menționat că bunicul ei era chiar fostul soț al lui Jeanne. Se gândea că era o revelație care nu putea fi primită cu plăcere.

Din păcate, dacă Lisette anticipase un zâmbet sau un cuvânt amabil de orice fel, s-a înșelat amarnic.

— Credeam că ești moartă! a țipat la ea doamna îmblănită. Câțiva oameni au întors privirile spre ele, chiar și doi soldați germani care fumau lângă un felinar.

— Ce vreți să ziceți cu asta? Lisette a încercat să se dea înapoi, dar trecătorii se îngrămădiseră, nu putea să mai plece. Moartă? Ce

vreți să spuneți?

— Ești curva aia de la Folies! Marthe de Florian! Ți-ai vândut sufletul diavolului ca să rămâi tânără!

Grand-mère avea ochi sălbatici uneori, însă ochii lui Jeanne îi făcea să pară un heleșteu într-o zi de vară. Albul ochilor ei devenise sângeriu, iar pupilele îi erau atât de mărite, încât, dacă te uitai la ele, simțeai cum cazi într-o groapă adâncă.

— Vai, îmi pare rău, a exclamat Lisette și a râs, un râs nervos. Nu, eu nu sunt Marthe de Florian, sunt nepoata ei. Eu sunt fata lui Giovanni Boldini. Aflase asta cu vreo trei ani în urmă, dar îi plăcea încă să audă cum i se rostogoleau cuvintele pe limbă. Totul i se părea proaspăt și nou. Cred că v-a pictat împreună cu fiul dumneavoastră cândva. Și pe bunicul meu îl cunoașteți…

— Sigur că-l cunosc pe bunică-tău! a cârâit ea. E Léon Blum! Un ovrei! Un ovrei amar, arogant, malițios, dezordonat, nesănătos și nepriceput!

În vreme ce Lisette rămăsese țintuită locului, cu gura căscată, Jeanne a făcut ceva de neimaginat. S-a repezit spre cei doi germani care fumau pe-aproape și se bucurau de paradă.

— Lata aia de colo e ovreică! Și m-a furat! Iar eu sunt nepoata lui Victor Hugo! Vă cer s-o arestați pe loc!

Cu toate că e greu de crezut că le-ar fi păsat lor de relația ei cu Victor Hugo, e posibil totuși să fi auzit vag de el, așa că cei doi au coborât de unde se aflau și s-au apropiat prevăzători de Lisette, curioși. Poate că plănuiau să-i vorbească, poate că aveau de gând să o aresteze sau să-i facă orice altceva. Lisette auzise zvonuri, Doamne, auzise tot felul de zvonuri. N-a mai așteptat să afle. Cu o forță pe care nu și-o cunoscuse până atunci, i-a împins pe cei din jur, s-a strecurat prin mulțime și a ieșit pe o stradă dosnică, unde nu se strânsese lumea. Și-a scos pantofii și a luat-o la goană pe străduțele

laterale și printre clădiri, până a ajuns acasă. Nici nu s-a întors să vadă dacă o urmărea cineva.

Cu inima bătându-i să-i spargă coșul pieptului, s-a sprijinit de ușa încuiată a apartamentului și a trebuit să stea o vreme așa ca să se convingă că era în siguranță. Așteptându-se să audă un ciocănit, când nimic nu s-a întâmplat după cinci, după zece, după douăzeci de minute, a încercat să își potolească respirația, măcar pe moment, pentru că de atunci încolo n-a mai respirat niciodată liniștit. Lisette și-a dat seama că dacă rămânea la Paris, însemna să aștepte, timp de un milion de secunde care se vor târî cu greu, să bată cineva la ușa ei. N-avea de gând să trăiască la fel ca *grand-mère,* veșnic cu frica în sân, așteptând să vină vremuri și mai grele.

Adunându-și câteva lucruri, Lisette a venit mai întâi la mine acasă, și, împreună cu mine și cu mama, a plecat la Marguérite. De când murise tata și noi ne zbăteam să trăim. La Paris nu aveam perspective bune. Auzeam că oamenii plecau la țară și ne gândeam că poate și noi ar trebui să facem la fel.

Marguérite ne-a salvat, ca și pe Marthe, de nenumărate ori. Ne-a ajutat să plecăm la familia ei, în sudul Franței. Vedeți dumneavoastră, ea nu era puștoaica pe care-o credea Marthe când a cunoscut-o la procesiunea nupțială a lui Jeanne. Nu, ea era o fetiță dintr-o familie bogată, care se hotărâse să devină ea însăși.

La mai puțin de o săptămână, Franța a semnat un armistițiu cu Germania în același vagon de tren în care Germania semnase capitularea în 1918. N-a fost nevoie decât de șase săptămâni ca să se prăbușească țara întreagă. Noi ne-am făcut planul să rămânem în casa lui Marguérite doar câteva luni, cel mult un an. Dar am rămas toată viața. Lisette nu s-a mai simțit niciodată în stare să se ducă înapoi. În definitiv, n-a avut niciodată nevoie de lucrurile lui Marthe.

Ați observat plăcuța de pe ușă? Cea pe care scrie „Quatremer”? Era numele de familie al lui Marguérite, iar Lisette l-a adoptat. Ne-a spus că făcea asta de frică să n-o acuze iar cineva că ar fi evreică. Conform pamfletelor care se distribuiau prin Paris, trăsăturile ei corespundeau cu cele ofensatoare.

Dar noi am înțeles cu toții care era de fapt adevărul. Lisette a luat acel nume pentru că Marguérite a fost persoana care aducea cel mai mult cu o mamă pentru ea. Și, mai mult, Lisette a luat acel nume pentru că Marguérite a fost unica persoană care știa ce înseamnă să o iubești pe barmanița de la Folies, pe dificila, dar minunata *Grand-mère.*

Capitolul LXXVI

Luc și April nu-și aduseseră nimic de dormit. Și nici periuțe de dinți. Avuseseră intenția să plece înainte de lăsarea serii, dar nu ținuseră cont de povara emoțională a poveștii doamnei Vannier. Nu-și dăduseră seama că povestea o va obosi atât de tare, încât va trebui să se retragă la culcare înainte ca ei să mai poată pune vreo întrebare.

Așa că April și avocatul ei își petrecură noaptea îmbrăcați, unul lângă altul, pe o saltea care parcă era un pat de cărămizi. April își ținu ambele mâini așezate pe piept, în vreme ce Luc sforăia ușor lângă ea. Ea număra fiece minut, fiece oră, controla tot timpul ora pe telefon, abia așteptând să poată sta din nou de vorbă cu *madame* Vannier.

Când se iviră zorii, April era în picioare. L-a trezit și pe însoțitorul ei. El a salutat-o amețit și a întrebat-o ce oră era. April i-a reamintit că trăsătura cea mai minunată a celor în vârstă era că se

scoală odată cu găinile.

Deși era de-abia ora șase când April și Luc au apărut în bucătărie, *madame* Vannier își aștepta oaspeții la o masă rotundă, roșie.

— *Bonjour,* spuse April și rămase surprinsă să își audă vocea răgușită.

— Cum ne simțim în dimineața asta? întrebă *madame* Vannier, înmuind un pliculeț de ceai în ceașca ei. Ați dori niște ceai sau niște cafea?

— Cafea, ar fi minunat, spuse April. Pot s-o fac eu.

— E gata făcută, spuse o voce din spatele ei.

April tresări. Era o altă asistentă de-a doamnei Vannier, în poziție de drepți lângă cafetieră. April se uită la Luc, care se freca la ochi în ușă, cu părul vâlvoi.

— *Merci,* spuse April și își puse propria persoană, agitată peste poate, pe un scaun. Observă că lângă *madame* Vannier, de data aceasta pe masă, era cutia care seara fusese la picioarele ei.

— Ați primit toate răspunsurile dorite? întrebă *madame* Vannier cu un mic râs înfundat. Acum, că v-am spus și povestea lui Lisette?

— Nu, acum am și mai multe întrebări.

— Mă gândeam eu.

Luc împinse un scaun între ele. Dădu să aprindă o țigară. April întinse o mână și o acoperi.

— Nu poți fuma aici! spuse ea.

— Parcă am un flashback.

— Nu-i nimic. *Madame* Vannier iar râse pe înfundate. Americanii, *non*?

— *Oui,* americanii. Luc scutură din cap. April îi făcu semn pe sub masă cu vârful piciorului.

— Spuneți-mi, *madame* Vogt, ce alte întrebări mai aveți? Femeia luă o înghițitură de ceai. Se auzi cum i se scurge pe gât ca apa

printr-o țeavă.

— De fapt, aș vrea să știu mai multe despre starea mentală a lui Marthe înainte de moarte.

April se gândea la mama ei și la felul în care Sandy Potter ar fi putut să nu fie bine înțeleasă dacă s-ar h aflat în apartamentul respectiv în acel an, și nu în San Diego, în cu totul alt moment, și cu un bărbat care îi purta de grijă.

— Știu că Lisette avea niște sentimente cam amestecate pentru ea, continuă April. Lucru cu totul de înțeles, dată fiind copilăria tulburată pe care a avut-o. Totuși mă întreb… Când am citit jurnalul, Marthe mi s-a părut cu totul diferită, mai cu seamă la început, de cea descrisă de dumneavoastră. Dimpotrivă, privind unele pagini de mai târziu… Să zicem că acum văd lucrurile altfel decât înainte. Cred că Boldini avea dreptate, își pierdea mințile. Mă tot gândesc, mă întreb: credeți c-ar fi cu putință ca Marthe să fi avut Alzheimer?

— Alzheimer? Toate cutele de pe fața doamnei Vannier se adunaseră parcă într-un buchet.

— Mama a avut asta, explică April. De fapt, prima oară când am văzut portretul lui Marthe, el m-a făcut să mă gândesc la mama, iar acum mă gândesc din nou. Mama n-a trecut prin schimbări de dispoziție violente, cel puțin eu n-am văzut la ea așa ceva, dar boala asta poate afecta buna stare mentală a cuiva, simțul de orientare. Mă gândesc că probabil a avut…

— Nu a avut Alzheimer, spuse *madame* Vannier, ca și cum ar fi fost doctor sau i-ar fi făcut ea însăși autopsia.

— S-ar putea să fie un lucru dificil de depistat, dar, realmente, nu-i imposibil…

Agnès băgă mâna în cutie și scoase un tub mic și alb, genul de flacon care putea să conțină până într-o sută de grame de cremă de față la două sute de dolari. Doar că ăsta era vechi, mic, și acoperit pe

la capete de un strat gros de materie albă, parcă era ghips. *Madame* Vannier i-l dădu.

— Ce-i ăsta? întrebă April, răsucindu-l în mână.

— Celebra cremă de față a lui Marthe.

— Ah, da, crema de albit tenul. April zâmbi. Tare mi-ar fi plăcut să-i văd direct efectul. Probabil că arăta ridicol, mai cu seamă când îmbătrânise. Nu pierdea nicio ocazie să-și pună straturi întregi pe față.

— Citiți ce scrie pe dos.

— Pardon?

— Ingredientele. Pe dosul tubului.

April îl întoarse. Citi primul rând și nu mai avu nevoie să continue. *Du plomb.*

— Plumb? Își punea cremă cu plumb pe față?

— Da, în fiecare zi. De mai multe ori pe zi. Probabil că asta o omorât-o. La început i-a paralizat fața, apoi, rapid, și mintea. Otrăvirea cu plumb de dragul frumuseții. Fetele care munceau în fabrici erau otrăvite cu plumb din cauza condițiilor de muncă. Se poate spune că asta a pățit și Marthe.

— Vai! April trânti flaconul pe masă și-și șterse mâinile pe pantaloni. Biata Marthe!

— Bietele de ele, toate, zise *madame* Vannier cu un oftat. Luc continua să pufăie între ele. Arăta ca naiba, ca după o noapte de beție. Nu era o persoană care să se scoale în zorii zilei, își zise April.

— Lisette a mai avut vreun contact cu familia Hugo? întrebă April. Poate când s-a terminat războiul…

— Nu, Jeanne Hugo a murit în 1941.

— Dar ceilalți? Erau familia ei. E o moștenire importantă, aș zice. Cel puțin pentru Marthe era important.

— Când Lisette a plecat din Paris, *a plecat!* Nu-i păsa ei ce se

întâmplase cu șaizeci de ani în urmă într-un orfelinat. Și, dat fiind felul în care a cunoscut-o pe Jeanne, nu putea să-și pună mari speranțe de viitor în familia extinsă a lui Hugo.

— Nu pot să o învinovățesc! spuse April. Maicile i-au făcut mai degrabă un deserviciu explicându-i de unde se trage, spunându-i ce nu avea nicicând să poată obține. Asta a dus-o pe Marthe la o adevărată obsesie.

— Descendența poate adesea să fie o sabie cu două tăișuri, *non?* Uneori îți spune prea multe. Așa-zisa proveniență de care vorbești dumneata nu e întotdeauna ceva bun. Am fost confruntată cu așa ceva de multe ori de-a lungul anilor.

— Din partea familiei Hugo?

— Din partea propriei mele familii.

— Îmi cer scuze, spuse April, uitându-se chiorâș, nelămurită. Dar nu mi-e familiar numele de Vannier.

— Nu există niciun motiv să vă fie. Era numele de fată al mamei mele și nu înseamnă nimic pentru istoricii îndrăzneți de la casele de licitație. *Madame* Vannier zâmbi zeflemitor.

Dar ați recunoaște numele ei de femeie măritată. Vă amintiți de tabloul pe care l-ați găsit în apartament? Cel pe care îl considerați atât de valoros?

— Vai, Doamne, nu-mi spuneți că nu-i un Boldind spuse April și își lovi capul de masă. N-ar putea suporta asta.

— Nicio grijă, e un Boldini, spuse *madame* Vannier și din nou scoase un chicotit ca un urlet de hienă. Capul sus, *madame* Vogt, nu vreți să vă uitați la mine când puneți astfel de întrebări?

April își ridică de pe masă capul.

— Slavă Domnului, zise April, cu un glas gâtuit. Mi s-ar fi înălțat în fața un munte de probleme dacă spuneați altceva.

— Doamne ferește! spuse *madame* Vannier și își pocni pieptul cu

palma. N-aș vrea în ruptul capului să vă creez *dumneavoastră* probleme. Nu vă faceți griji, *ma chérie.* Este un Boldini. O spun cu toată autoritatea, căci și eu sunt o Boldini.

Capitolul LXXVII

După ce dăduse pe față faptul că ea însăși era o Boldini, *madame* Vannier începu din nou să se sufoce. Asta aduse un întreg grup nou de infirmiere din bucătărie. Acum sosiseră însă cu o baterie completă de echipament medical, inclusiv cu un tub portabil de oxigen. Uitându-se la *madame* Vannier, care respira sub mască, April își zise că și ea ar fi avut nevoie de una. Și răsuflarea ei devenise greoaie după toate cele auzite.

Madame Vannier era fiica lui Boldini, fiica legitimă. La optzeci și șapte de ani, veșnicul arțăgos Boldini se hotărâse să se stabilească o dată pentru totdeauna. Voia o soție și o familie, în ciuda datei înaintate din calendar. La masa de nuntă, Boldini s-a scuzat pentru vârsta lui înaintată și a rămas celebru pentru ce-a spus: „Nu e vina mea că sunt atât de bătrân, e ceva ce mi s-a întâmplat așa, deodată”. Maestrul tehnicii șfichiuitului a fost în stare să mai conceapă încă un copil înainte de a se stinge de pneumonie la mai puțin de optsprezece luni de la nuntă.

— Să vă aducem ceva? întrebă April după ce un tip cu înfățișare de spaniol împinse afară din cameră căruciorul cu tubul de oxigen. Niște apă? Sau să ieșim din cameră…

— Nu, mă simt bine, spuse *madame* Vannier și se reașeză în fotoliul ei. Avea din nou o ceașcă de ceai în mână și le oferea zâmbetul ei rece și calm, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Acum ați aflat și rolul meu în povestea asta, locul pe care îl ocup.

— Este o moștenire uimitoare, spuse April. Trebuie că sunteți foarte mândră de tatăl dumneavoastră.

— Nu l-am cunoscut deloc. *Madame* Vannier dădu din umeri. A murit când eram foarte mică, iar ca fetiță, nu mi-a păsat prea mult de viața lui artistică. Ca mulți copii, n-aveam cum să fi înțeles. Așa că „mândră" nu e cuvântul corect. Am ajuns să-l apreciez, totuși. Trebuie să mărturisesc că simt o anumită satisfacție când una dintre picturile lui se vinde cu preț mare la o licitație. După cum zicea mama, fie binecuvântată, tot ce voise el în viață fusese să fie adorat pentru talentul lui.

— Mama dumneavoastră, începu April, amintindu-și de ce-i spuseseră Marc și Olivier. Ea a scris despre tabloul din apartament, e corect?

— Da, încuviință *madame* Vannier. Amănuntul acesta v-a ajutat pentru a stabili proveniența, *non?*

— Cu privire la Boldini, *asta* a fost proveniența, spuse April.

— Ar fi fost încântată să vă ajute. Mama l-a iubit, în ciuda personalității lui excentrice.

— Avea un suflet bun, spuse April. Probabil că ar fi emoționat să afle că fiicele lui au locuit sub același acoperiș și s-au îngrijit una de alta timp de atât de mulți ani. Sângele lui, copiii lui, continuând fără el.

Madame Vannier zâmbi. Nu era zâmbetul ei condescendent, zeflemitor, ci unul abia schițat, cu buzele strânse, un zâmbet plin de tristețe și regret.

— Ne-ar fi iubit pe amândouă, spuse ea. Dar numai una din noi era din sângele lui.

— Ați spus că era tatăl dumneavoastră.

— Așa e, într-adevăr.

— Aha. Cuvintele o izbiseră pe April ca un șut în coaste.

Credeți… Vă gândiți că Lisette nu era fiica lui? Credeam că erați surori. Surori vitrege? De aceea erați atât de apropiate.

— Eram surori, spuse *madame* Vannier înclinând capul. Dar nu de sânge. Oftă din rărunchi. O lacrimă i se scurse din colțul ochiului și îi rămase pe obraz ca un strop de ploaie pe o petală de trandafir.

— Atunci de ce-a zis Marthe că el era tatăl ei? întrebă April.

— Nu știu de unde i-o fi venit ideea, răspunse *madame* Vannier. Dar ea era încredințată că așa e. Chiar și Lisette a fost convinsă după ce a citit jurnalul lăsat de *grand-mère.* De-asta a venit la noi când a trebuit să părăsească Parisul. Eu eram cu mult mai mică, asta ați înțeles. Lisette considera că era de datoria ei să se ocupe de mine, la fel cum Marthe a crezut că ea trebuia să se ocupe de Marguérite. Și Marguérite a crezut că era sarcina ei să se ocupe de Marthe. Până la urmă, eu mă bucur că a fost așa. Mă bucur că iluzia unei familii a adus-o lângă mine.

Madame Vannier întoarse capul și se uită pe fereastră. Geamul îi reflecta chipul lunguieț. April trăgea de-un fir uzat al pantalonului, așteptând ca doamna Vannier să își adune forțele și să continue.

— Lisette așa a vrut să creadă, spuse Agnès Vannier tot cu ochii pe fereastră. Ca și Marthe, dorea să aibă o familie, o istorie. Ca noi toți. Din păcate, s-a făcut un test ADN post-mortem. Ar fi trebuit să nu mă ocup de așa ceva. *Madame* Vannier trase zgomotos aer pe nas. Îi mai curseră pe obraji câteva lacrimi. Mama a insistat întotdeauna că nu era adevărat, iar tata a jurat că nici măcar n-a atins-o pe fata aia. Pe Béatrice.

— Și-atunci cine e tatăl lui Lisette? întrebă April. Dacă n-a fost Boldini, atunci cine?

— Béatrice a crescut la Folies. S-a jucat cu păpușile ei sub tejgheaua barului. Mai târziu, când s-a făcut mare, s-a distrat în lojele dansatoarelor cu machiajul și cu vopselele lor de păr. Oricine

putea să fi fost tatăl lui Lisette. Și vreau să zic, literalmente oricine. O fată frumoasă și handicapată mental într-un cabaret? Vă întreb: câte scenarii se pot imagina?

— Multe, spuse April coborând bărbia în piept. Multe.

— Acum o să vă rog să mă scuzați, spuse *madame* Vannier brusc. Se ridică cu greu de la masă. Trebuie să fac o pauză. Toate acestea m-au cam extenuat.

Fără să își fi luat rămas-bun sau să fi dat vreun semn că ar reveni, își puse ceașca în chiuvetă și porni șchiopătând pe culoar.

— Da' știu că am avut o mulțime de informații, spuse Luc după ce nu se mai auziră pașii bătrânei doamne. Foarte multe.

April mormăi ceva în loc de răspuns. Era confuză și i se făcuse foame. *Madame* Vannier îi dăduse răspunsuri la toate întrebările, dar nu era deloc ce își dorise ea.

— Nu pot să cred că Marthe a sfârșit așa, spuse ea în cele din urmă. Era înconjurată de atâția oameni și a murit cu mintea dusă, în deplină obscuritate.

— Toți murim în obscuritate, comentă Luc. Ne ducem singuri. Spune-mi, Avril, tu ce credeai că ai să afli aici?

— Habar n-am. Cum s-a încheiat totul.

— Pentru tine, sau pentru Marthe? *Ça fait rien.* Oricum, nu există încheiere. Viața merge înainte, lumea merge înainte, din semințele semănate cresc plante. Dar Marthe de Florian are mult noroc, *non?* În ciuda nebuniei. Nu mulți dintre noi au norocul ca o savantă frumoasă să se ocupe de ce-am făcut noi cu un secol înainte. Marthe o să aibă parte de o licitație de răsunet. Portretul ei are să fie cumpărat de cine știe ce filfizon bătrân cu un milion de euro sau poate chiar mai mult. După cum văd eu lucrurile, ea are parte de o soartă mai bună decât mulți dintre noi.

Luc își stinse țigara.

— Te rog, nu-mi vorbi de numere din șapte cifre, mormăi April. Nu știu ce mă fac dacă tabloul ăla nu se vinde la prețul pe care-l merită.

— Proveniența, *ma belle.* Proveniența.

În momentul acela, în bucătărie păși tiptil cineva, o asiatică îmbrăcată într-un chimono. Ea le-a spus că *madame* Vannier se retrăsese pe ziua aceea. Le-a spus că era convinsă că se descurcă singuri să-și găsească drumul spre ieșire și înapoi spre Paris, cu un accent deosebit pe „înapoi la Paris".

— Cu alte cuvinte, suntem dați afară fără prea multă ceremonie, murmură April când femeia se retrăsese din cameră. Aveți grijă să nu vă lovească ușa când ieșiți.

— Aveți grijă să nu vă lovească ușa când ieșiți! Vai, ce mult îmi place expresia asta! Intră pe loc în colecția mea de expresii americane!

S-au ridicat. April a mai aruncat o privire bucătăriei doamnei Vannier (a lui Lisette și a lui Marguérite) și a ieșit în vârful picioarelor.

— Oricum, pentru noi e cel mai bun moment să plecăm, spuse Luc când ajunseră în holul de la intrare. Deschise larg ușa mare de stejar și rămase pe prima treaptă. Soarele dimineții îi bătea în păr. Ochii lui căprui deveniseră aproape verzi. Aproape că nu avem suficient timp. Ești gata să pleci din Sarlat?

— Puțin îmi pasă de Sarlat. April își ridică geanta și o aruncă pe umărul drept. Avionul meu pleacă peste douăsprezece ore. Trebuie să mă pregătesc să părăsesc Parisul!

— Nicio grijă. O să te întorci.

April zâmbi și coborî treptele. Geanta ei enormă era acum mult mai ușoară, fără veșnic prezentele caiete ale lui Marthe. Era ciudat să o simtă goală. Era ciudat să simtă că și-a terminat treaba și că în

douăzeci și patru de ore avea să fie înapoi, în Statele Unite.

Încercă să vadă cu ochii minții plecarea din casa doamnei Vannier, sosirea la Paris, pe Luc chemând pentru ea un taxi la colțul străzii. Apoi ea în spatele șoferului, în vreme ce taxiul o lua spre ieșirea din oraș, iar Parisul rămânând tot mai în urmă. Auzea chiar și zgomotul motoarelor avionului și simțea podeaua ca de carton a avionului, gustul de aer stătut în nări și-n gură, locul ei fiind la fereastră, întotdeauna la fereastră. Motoarele aveau să accelereze, iar avionul va zbura peste Paris, un milion de luminițe sclipitoare dedesubt.

Apoi avionul ateriza la New York. Părea incredibil, chiar dacă aterizarea era scopul numărul unu. April încerca să simtă cum va fi când va ieși din avion și va traversa marea de călători. Se vedea stând la coada lungă, șerpuitoare, din fața biroului vamal. Și-apoi?

Dacă își va ține promisiunea, Troy avea s-o aștepte la ieșire. Dacă va fi acolo, îi va lua valiza (de data aceasta ea o să-l lase să i-o ducă) și îi va pune un braț în jurul umerilor. Împreună vor găsi o modalitate să își înceapă călătoria prin noua lor viață veche.

„Jumătate-jumătate”, spuseseră ei pe plaja din Coronado. Nu era lucru sigur, dar procentajul era mult mai bun decât crezuse April. Mai cu seamă pentru două ființe care își câștigau existența făcând estimări, fie în finanțe, fie în lumea mobilei. Ce putea să pară o probabilitate slabă pentru cei mai mulți era înțeleasă de ei ca fiind mult mai mare. Nu jucau zaruri, era vorba de cincizeci de puncte câștigate cu greu, care aveau valoarea efortului depus. Și era un început foarte solid.

April își reaminti ezitările ei când pusese prima oară piciorul în apartamentul lui Marthe și se uitase la mobilele pline de praf, împinse unele peste altele în grupuri și ferite de tot ce era exterior apartamentului. Atunci i se păruse teribil de greu să evalueze atât

de multe obiecte, și îndeosebi să înțeleagă rostul și valoarea lor. Cu toate acestea, April mersese până în pânzele albe și obținuse ce căutase. Ceea ce conta era proveniența. Conta istoria. Dar ele nu puteau garanta ce urma să se întâmple.

Căsnicia ei nu era mai puțin covârșitoare, nu era mai puțin tulbure. Însă de data aceasta știa ce fel de curaj e necesar și de câtă onestitate e nevoie ca să ajungă la rădăcini săpând până ce mâinile sângerează și unghiile se rup. După ce dăduse de cap haosului din apartamentul lui Marthe, haosul din viața ei nu mai părea atât de teribil. Pentru că valoarea era acolo. În cazul lui Marthe de Florian, mulți contribuiseră să i-o definească, într-al lor, numai ei doi aveau nevoie să o descopere.

Capitolul LXXVIII

OBIECTE DIN COLECȚIA
DOAMNEI DE FLORIAN
Piese importante de mobilă continentală
Obiecte de artă și decorative

MARTHE DE FLORIAN: Introducere

Apartamentul a fost închis înainte de cel de-al Doilea Război Mondial timp de șaptezeci de ani, înainte ca autoarea acestor rânduri, ca și mulți dintre licitatori, să se fi născut.

Primăvara trecută, când am intrat în apartamentul din al nouălea arondisment care-i aparținuse lui Marthe de Florian, am fost intimidată de numărul mare al pieselor din fața mea și de frumusețea lor. Fiecare epocă importantă, de la George II și Ludovic

XVI încoace, era reprezentată, nicio categorie de mobilă continentală sau de obiecte de artă nu lipsea. A fost și rămâne pentru mine cea mai mare și mai valoroasă masă de bunuri aparținând unei singure familii.

Acum, cu multe luni mai târziu, încă mă întreb dacă am văzut cu adevărat apartamentul și piesele minunate din el, niciodată scoase la vânzare. Prima privire mi-a dezvăluit o lume roz, aurită, iar lucrurile și istoria lor m-au vrăjit pe măsură ce le cunoșteam. Echipa noastră a dat de un șir neîntrerupt de comori, toate însuflețite de jurnalele personale din care au fost reproduse fragmente în acest catalog.

Numele ei poate să nu le fie cunoscut licitatorilor, dar fosta ocupantă a apartamentului și autoarea jurnalelor, Marthe de Florian, a fost o curtezană pariziană care a murit în 1935. Fiind una dintre cele mai celebre *demi-mondaines* din perioada numită *Belle Époque*, ea a fost frecventată de persoane de renume, cum ar fi omul de stat Georges Clemenceau, contele Robert de Montesquiou și portretistul Giovanni Boldini, unul dintre tablourile importante ale acestuia fiind inclus în bunurile puse în vânzare la această licitație.

Madame de Florian a lăsat tot ce conținea apartamentul nepoatei ei, Elisabetta Quatremer. Când naziștii au intrat în Paris în 1940, *madame* Quatremer a încuiat apartamentul, a fugit din oraș și nu s-a mai întors niciodată, deși chiria a fost în continuare plătită pe timpul următorilor șaptezeci de ani.

Madame Quatremer a murit la începutul acestui an la Sarlat și persoana care a crescut ca și cum i-ar fi fost soră a contactat casa Sotheby's pentru vânzarea colecției la licitație. Suntem incredibil de onorați să ne ocupăm de această licitație. Eu mi-am dat toată silința să înțeleg magia fiecărei piese și sper că *madame* de Florian ar fi mulțumită.

Printre piesele pe care le-am îndrăgit cel mai mult se numără o pereche de ouă de struț pictate, o oglindă stil Napoleon III, aurită, împreună cu consola ei, ambele provenind dintr-un palat din Cairo, și un set de comode în serpentină, din mahon, stil George III, într-o stare atât de bună, încât ar putea fi considerate noi. Dacă n-ar avea peste două sute de ani.

Deși n-ar trebui, poate, să-mi aleg o piesă favorită, o să o fac, așa că vă mărturisesc că e vorba de portretul doamnei de Florian, pictat de Giovanni Boldini. Orice colecționar cât de cât experimentat înțelege semnificația unui Boldini ca atare, dar acest tablou este important pentru motive aflate dincolo de persoana creatorului lui. Nu numai că tabloul apare pe piață pentru prima oară, fapt deloc lipsit de însemnătate, dar este și prima dată când lumea artelor află de existența lui.

Să aprofundăm. Un Giovanni Boldini: e vorba de cel mai mare portretist din *Belle Époque* și de un tablou necunoscut lumii, necunoscut chiar și celor plătiți să știe totul când e vorba de așa ceva.

În afară de Boldini, calitatea colecției sfidează orice descriere, fiecare piesă fiind seducătoare, fiecare obiect fiind neatins de dinaintea celui de-al Doilea Război Mondial. Pregătiți-vă deci să fiți fermecați și cuceriți de lemnul de stejar și de aurării, de argint, dar mai cu seamă de însăși Marthe de Florian. Nu vă lăsați totuși în întregime subjugați de farmecul ei, căci competiția va fi dură. Nu veți dori ca ultimul zgomot al ciocănelului să vă prindă în plină reverie.

April Vogt,
Prim-vicepreședinte,
expertă în mobila franceză și continentală

EPILOG

April ținea volumul în mână: trei mii de loturi, trei kilograme de hârtie fină, lucioasă, tot ce lăsase după ea o femeie. Colecția „*Madame* Marthe de Florian” era gata pentru sala de licitație.

Din cauza volumului enorm de obiecte, fragmentaseră licitația în șaisprezece sesiuni care se vor desfășura timp de o săptămână. În zilele precedând deschiderea licitației, negustori și colecționari din lumea întreagă veniseră la Paris pentru a participa la expoziții private, la dineuri între VIP și la toate întâlnirile adiacente cerute de un eveniment de o asemenea importanță. Persoane cu greutate se întâlneau, în vreme ce în jurul lor roiau în pantofii lor roșii, cu tocuri înalte, atrăgătoarele specialiste de la serviciul clienți.

Seara deschiderii era cea mai însemnată, se scoteau la licitație obiectele cele mai importante, cu prețurile cele mai mari. Primele lucruri vândute dădeau tonul pentru restul licitației. Era necesar ca vâlva inițială să fie cea mai puternică pentru a atrage și mai mulți interesați. Așa că, deși erau în joc trei mii de loturi, succesul întregii licitații se sprijinea pe prima, cea mai importantă, tabloul lui Boldini. În catalog fusese estimat la un milion de euro. Ca să fie un succes, tabloul care o reprezenta pe Marthe de Florian trebuia să fie vândut pentru cel puțin un milion două sute.

April se agita într-una dintre lojile pentru VIP, urmărindu-l pe Olivier cum verifică microfonul. Diverși muncitori aranjau scaunele la parter, măsurând distanța optimă dintre ele cu metrul. Cei care se ocupau de licitația prin telefon verificau tonul aparatelor și, cu toate că erau în frac sau în rochii de seară, se așezau uneori în patru labe ca să inspecteze vreo conexiune defectă. În curând ușile aveau să se deschidă, lăsând să intre o mie de persoane.

Incapabilă să stea pe scaun, April pășea de colo-colo, pe lângă ferestrele fațadei, aranjând perdelele. În spatele ei era Peter. Lângă Peter era Troy, care întorcea paginile catalogului și se încrunta când vedea prețurile acelea mari. Chiar așa? Cincizeci de mii pentru un scaun vechi? Nu producea niciun venit, nicio EBITDA! Ca și cum câștigul înainte de plățile reprezentând dobânda, taxele, deprecierea și amortizarea nu însemna nimic. Modelele lui financiare ar fi consemnat completa depreciere a întregului apartament al lui Marthe, deci l-ar fi considerat fără nicio valoare. Ea ar fi contestat totuși felul lui de a gândi în afaceri.

Cu două rânduri mai în spate stătea Birdie și lângă ea o femeie pe care April o considera cea mai importantă dintre cei care purtau titulatura de *very important person*, cel puțin în privința licitației. Era Agnès Vannier, însoțită de cuvertura ei albă de catifea, de infirmierele ei și cu o jumătate de zâmbet viclean pe buze.

April aștepta nerăbdătoare să înceapă licitația. Îi privea pe fereastră pe jurnaliștii îngrămădiți jos. Reprezentanții casei de licitație îi îndreptau pe reporteri spre secția unde se stătea în picioare și care era separată de restul sălii cu o frânghie roșie. Licitatorii începuseră să umple sala.

Odată așezați, toți consultau catalogul. De unde era cocoțată, April urmărea mulțimea, mai cu seamă se uita la cei din primele rânduri, cei de la care se aștepta îndeosebi să intre în competiție pentru obiectele cele mai scumpe. Ea era în stare să distingă acea tensiune nervoasă pe care licitatorii o manifestau cu câteva momente înainte de a ridica paleta. Erau mulți cei care se agitau în sala aia, nu numai cei din primele rânduri.

La ora șapte, Olivier urcă pe podium. Nu putea s-o vadă prin geamul dublu al lojei, dar April ridică totuși degetele mari de la ambele mâini în semn de succes, deși se încuraja mai degrabă pe

sine decât pe el.

— Bună seara, doamnelor și domnilor, spuse el. Bine ați venit la Sotheby's și la licitația de astă-seară Colecția „Marthe de Florian". Cred că o veți găsi la fel de remarcabilă pe cât am considerat-o noi. Câteva reguli înainte să începem.

Agitația mulțimii se intensifică în vreme ce Olivier recita regulile ofertelor și condițiile vânzării. Finalmente, după menționarea taxelor, comisioanelor, primelor, făcu un gest spre tabloul instalat pe scena rotativă, scăldat în lumină, reprezentând-o pe Marthe, sclipitoare în toată gloria rochiei ei roz. Dacă ar fi putut vedea și ea aparatele de fotografiat, dacă ar fi simțit fervoarea, erupția de urale! Nici cel mai mare spectacol de la Folies nu s-ar fi putut compara cu asta.

— Lotul numărul unu, spuse Olivier și bătu cu ciocănelul în masă.

Apoi începu. Marthe de Florian își începuse drumul.

— La cinci sute de mii de euro? spuse el. Oferă cineva cinci sute de mii? Cine oferă o jumătate de milion?

Sala rămase în tăcere. April simți cum i se urcă inima în gât. Își ținu respirația tot uitându-se la cei atât de agitați înainte, încercând să-i influențeze cu gândul să înceapă oferta.

— Cinci sute de mii de euro, spuse din nou Olivier. Oferă cineva cinci sute de mii?

Ceva scârțâi în spatele ei. April se întoarse și-l văzu pe Luc Thebault strecurându-se pe ușă. Se propti în spatele doamnei Vannier. April zâmbi. Nu fusese sigură că avea să apară.

— Jumătate de milion aici, spuse Olivier văzând o paletă ridicată. April respiră de ușurare și-l simți pe Luc dând din cap în spatele ei. Șase sute de mii de euro? Oferă cineva șase sute de mii?

În momentul acela a început excitația. Tot ce fusese pregătit la

petreceri și recepții, până și prezența acelor femei cu busturi proeminente, se manifestă cum era de așteptat. Izbucni isteria. Paletele începură să se ridice.

— Șapte sute cincizeci de mii. Aici.

— Opt sute de mii. Aici.

— Nouă sute de mii. Aici.

— Un milion. Aici.

Ajunseseră la suma estimată. April respiră din nou și închise ochii. Tabloul acesta, pe care guvernul francez nu voise să-l cumpere…

„Astă-seară ești cea mai cunoscută femeie din Paris, Marthe. Bucură-te."

Cifrele continuau să urce. Un milion o sută. O paletă se ridică pentru un milion două sute, cifra magică la care April considera că vânzarea este o reușită. Poate că celebritatea nou găsită a lui Marthe va dura mai mult de o noapte.

Gura lui Olivier se mișca din ce în ce mai repede. Paletele săreau în sus și mai frecvent. Erau și oferte prin telefon, operatorii se chinuiau să țină pasul. Mulțimea era în plină excitație.

Când oferta a sărit peste un milion și jumătate, April a aplaudat. S-a uitat în spate și l-a văzut pe Troy în picioare, era lângă ea și încuraja spectacolul de parcă era la un eveniment sportiv, nu în fața unei opere de artă.

Cifra ajunse la două milioane de euro. April țipă, îi crescuse pulsul ca la o cursă, amețise. Se întoarse spre *madame* Vannier, care stătea satisfăcută în scaunul ei cu rotile.

— La două milioane o sută, am terminat? Atenție. Ultima șansă la două milioane o sută, spuse Olivier. Apoi, în vreme ce toată sala își ținea respirația, pronunță: Vândut! Două milioane o sută de mii de euro. Pentru licitatorul numărul trei sute treizeci și patru.

April avea impresia că o să leșine. Chiar o credea cu putință.

Toată sala izbucni în aplauze. Oamenii săreau de pe scaune, iar Marthe primi astfel o ovație extraordinară cu toată lumea în picioare timp de două minute, trei minute, patru minute, și altele încă. April fusese cândva la un meci de baseball din competiția Super Bowl. Entuziasmul și uralele nu fuseseră nici pe departe asemănătoare cu ce se întâmpla aici. Două milioane o sută de mii de euro, aproape trei milioane de dolari.

— Ai reușit! spuse Troy și o îmbrățișa. Fir-ar să fie, ce palpitant a fost! Ai reușit!

— Nu. Nu eu. April se dădu înapoi. Marthe a reușit, numai Marthe. Și ăsta-i doar începutul. Sunt încă mii de loturi. Nu-mi vine să cred. Zău că nu-mi vine să cred.

Pe podium, Olivier anunța lotul numărul doi. Cu picioarele moi, April se prăbuși pe scaun. Troy mai aplaudă un moment și se așeză lângă ea. O sărută pe obraz.

— Superbă treabă, dragă, spuse el. Superbă.

Loturile următoare continuară să fie disputate în același mod rapid, entuziasmul era din ce în ce mai mare, reverberând între pereți și în sus, spre loji. Paletele săreau ca niște focuri de artificii. Tabla cu prețuri licărea. Cifrele, în toate valutele folosite, se împrăștiau pe tablă în vreme ce April lua notițe cu gura întredeschisă din pricina emoției. La sfârșitul serii fuseseră vândute 150 de obiecte. Deși sumele, după cum se așteptaseră, n-au mai atins nivelul lui Boldini, au fost mai toate ridicate de portretul lui Marthe și poate și datorită fragmentelor din jurnale, presărate prin catalog.

La sfârșit, April n-a notat „nevândut" în dreptul nici unui obiect. Tot ce se prezentase din colecție fusese vândut. Recordul ei pentru o singură seară fusese până acum de nouăzeci și unu la sută. Dar astă-seară era de sută la sută.

Când a răsunat ultimul ciocănel al serii, April a sărit în picioare. Cu toții s-au îmbrățișat. Nu avea toate datele în fața ochilor, dar știa că fusese cea mai reușită licitație pusă pe roate de departamentul ei. Poate că Sotheby's nu avea să-l mai considere minor de acum înainte.

— *Madame* Vannier, spuse April când reuși în fine să-și potolească respirația, când toate îmbrățișările și sărutările se terminaseră și cele mai multe persoane din loja de sus plecaseră. Cifrele acestea sunt fără precedent!

— A fost foarte palpitant, încuviință ea. Nu mă așteptam să mă distrez așa de bine.

— Eu mă bucur că ați putut veni, spuse April în vreme ce doi infirmieri o ajutau pe *madame* Vannier să se ridice din scaunul cu rotile.

În picioare, *madame* Vannier își netezi rochia ei de un bleumarin irizat, apoi își atinse cerceii cu safire și diamante care-i trăgeau în jos lobii urechilor. Zâmbi, cu chipul arătând brusc cu zece, cu douăzeci de ani mai tânăr. Părul alb îi strălucea sub candelabru.

— Trebuie să recunosc, spuse ea, a fost foarte palpitant. Acum văd de ce manifești atâta entuziasm pentru munca dumitale. E plăcut să știu că tablourile tatălui meu nu sunt chiar atât de lipsite de valoare, atât de demodate. Cred c-ar fi fost mulțumit.

— Lipsite de valoare? Nici vorbă! Bazat pe prețul de vânzare, puțini artiști au mai multă valoare. Tatăl dumneavoastră a atins un record astă-seară. Un record pentru propriile sale tablouri. Asta știu sigur.

Madame Vannier clipi. Serios. Îi întoarse umezi spre April, iar lui April i se înnodă stomacul. N-ar fi trebuit să facă remarci atât de personale despre un obiect, să-l facă pe cel care-l vindea să regrete că l-a pus în vânzare.

— Tatăl dumneavoastră – începu April să zică, dar cuvintele parcă i se lipeau de cerul gurii – cert, e cam târziu, dar știți că am fi putut aranja să-l păstrați? Nu erați obligată să vindeți tabloul. Erau o sumedenie de alte obiecte, după cum vedeți. Mă preocupă faptul că poate n-am prezentat asta clar.

Nu trebuia să zică așa ceva și nici altceva pe tema asta. Dacă Peter ar mai fi fost în lojă, putea s-o împingă pe fereastra de sticlă dublă.

— Nu, *madame* Vogt, îi spuse Agnès chicotind. Nu țineam la acest tablou în mod particular. Doream banii. Aveam nevoie de bani.

April își îndreptă privirea spre Luc, bărbatul care era pentru ea veșnicul barometru parizian, și observă cu ce mare grijă încerca să nu i se vadă pe față zâmbetul. Femeia voia banii, dar April nu putea să sublinieze ceea ce era evident, și anume că licitația va genera o sumă pe care *madame* Vannier n-ar fi putut s-o cheltuie în tot restul vieții ei.

— Știu ce credeți, spuse *madame* Vannier și râse din nou. Că sunt prea în vârstă ca să am nevoie de toți banii ăștia, *non?* O să mor în curând. Ce risipă!

— Sigur că nu! Nu sunteți deloc în vârstă!

— Asta nu-i câtuși de puțin adevărat. Sunt excesiv de bătrână. Dar nu vreau să am bani pentru bijuterii sau pantofi. Râse ușor și arătă spre papucii ei de mătase din picioare. Tabloul, Boldini, nimeni nu știa de existența lui înainte, *non?*

— Așa e, spuse April. A fost un șoc pentru toată lumea.

— Giovanni Boldini mai are o pânză bine ascunsă, *ma chérie.* E în posesia unui investitor privat și n-a trecut niciodată printr-o casă de licitații.

— Asta-i destul de obișnuit. Multe dintre tablourile lui Boldini sunt în posesia unor persoane fizice.

— Da, dar numai câțiva știu de existența acestuia. Andréas! se

răsti *madame* Vannier. Unde mi-e haina? Sunt gata de plecare. Aș dori să mi se pună haina pe umeri imediat!

— Ce tablou? întrebă April. Eu le cunosc cam pe toate.

— Pe acesta nu-l știți, spuse *madame* Vannier și se strecură în haină, o jachetă maro închis, de nurcă. E un tablou care o reprezintă pe mama. Cu mine la sân.

— Alt tablou necunoscut al lui Boldini?

— *Oui.* Iar acum o să am în fine fonduri ca să-l pot cumpăra de la acel investitor privat.

April râse, din șoc și nervozitate, amestecate cu încă ceva sentimente greu de exprimat. Mai era un tablou de Giovanni Boldini pe lume, iar Agnès Vannier plănuia să pună mâna pe el.

— Cred că nu e nevoie să vă spun, dar prețul obținut azi nu vă va ajuta la negocieri, spuse April, încă râzând.

— Probabil că ai dreptate, spuse Agnès cu o scânteie în ochi. Dar și al meu are – cum zici dumneata? Ah, da, tabloul ăsta are o proveniență foarte fascinantă.

După ce-și înfășură o eșarfa în jurul gâtului, *madame* Vannier îl apucă de braț pe unul din cei doi asistenți și o luă încetișor spre ieșirea din lojă, lăsând-o pe April mirată la culme și pe Luc, ca de obicei, zâmbind ironic.

— Văd ce calculezi, spuse Luc. Erau primele vorbe pe care i le adresa în toată seara. Speri să capeți prima pentru acea vânzare.

— Nu-i deloc adevărat. Vreau și comisionul.

Troy apăru în spatele lor, chicotind și clătinând din cap.

— *Monsieur*, o cunoașteți destul de bine pe soția mea. Ați mai pomenit așa pungășie? Să-i facturezi și pe vânzători, și pe cumpărători? întinse mâna. Sunt Troy Vogt. Nu cred că ne-am cunoscut.

— Deci acesta este *le grand m'sieu*. Ce plăcere! Luc Thebault.

— *Le grand m'sieu.* La un moment dat, unul din voi va trebui să-mi spună ce înseamnă. Oricum, vă mulțumesc că ați avut grijă să nu aibă necazuri vara asta. Am apreciat.

— *Ce n 'est pas un probleme.* Am făcut ce-am putut. Ce păcat că n-ați putut veni în vizită.

— Se va rectifica asta cât de curând, spuse Troy. Nu v-a spus? O să ne mutăm la Paris la anu'.

— La Paris? exclamă Luc, și o expresie ciudată îi apăru pe față. O privi scurt pe April printre gene. Ce noutate fantastică, e prima dată când aud asta. Dar ce contează, bravo! Știu că soția dumneavoastră e în culmea fericirii aici.

— Asta și urmărim, spuse Troy. Să fie în culmea fericirii.

— *Avril!* spuse Luc aproape cântând. Să nu-mi spui și mie o astfel de noutate!

— Ce să zic, nimic nu-i săpat în piatră. Așteptăm încă aprobarea finală de la biroul parizian… April lăsă vorbele să se piardă. Dar unde e… Sunt surprinsă că nu ai adus o prietenă… Vreau să zic, cum de nu e aici Delphine? April se întoarse spre Troy. Trebuie s-o cunoști pe prietena lui. Și ea e în finanțe, dar e persoana cea mai uimitoare pe care ai putea să ți-o imaginezi.

— Aha, superb! Mi-ar face plăcere s-o cunosc! spuse Troy cu un pic prea mult entuziasm, era clar că se bucură că francezul ăsta avea legături și cu altcineva, nu doar cu soția lui.

— Din păcate, spuse Luc și surâse trist, Delphine nu mai e. Nu mai face parte din lumea mea, în orice caz. Dădu din umeri înainte ca vreunul din cei doi să-și exprime compasiunea. *Cest la vie.* Uneori lucrurile nu iau cursul pe care îl dorești.

Se auzi soneria unui telefon. Olivier telefona de jos. Prima seară se terminase. April ar trebui să coboare. Fusese spectacolul pe care-l organizase ea și el dorea să aibă partea ei de glorie. În plus, dacă

transferul la biroul din Paris se realiza, April avea nevoie să-i cunoască pe toți cei care contau în Europa.

— Olivier vrea să mă duc jos, spuse April. Inima continua să i se zbată din pricina excesului de adrenalină.

— Foarte bine, spuse Luc. Ne vedem mâine.

— Da, mâine.

— Încântat că te-am cunoscut, amice, zise bărbatul ei american, mare și frumos.

— Da, OK, și eu la fel, amice.

Zâmbind, April își luă geanta. Se uită înăuntru ca să fie sigură că erau acolo: un nou set de scrisori și documente. Nu atât de vechi ca jurnalele lui Marthe, n-aveau decât câteva zeci de ani, în comparație cu cei o sută de ani ai jurnalelor, dar erau mai valoroase, cel puțin pentru April.

Hârtiile nu veneau din averea nu știu cui, ci de la tatăl ei. Părinții lui April fuseseră totuși mari rozători de hârtie, cel puțin în privința corespondenței spre și din Vietnam. Exista chiar și un jurnal. Timp de atâția ani, April întrebase de mobile și de bibelouri. Nu-i dăduse prin cap să întrebe de scrisori.

Coborâră scările. April afișa un zâmbet care părea să nu i se mai șteargă de pe față. Troy se opri. Se aplecă spre urechea lui April, care brusc simți un suflu rece pe spinare.

— Când ne mutăm, crezi c-o să fie nevoie să-mi implantez păr pe piept? Pentru că, uitându-mă în jur, mă întreb dacă am să pot vreodată să fiu acceptat printre ei.

— Dacă totul merge cum trebuie, lipsa de păr pe piept va fi cea mai mică dintre problemele tale.

— Așa spui tu… Ridică ochii și scoase un mârâit prefăcut. După ce-am stat toată ziua până în gât între mobile și toți franțujii ăștia…

April râse.

— Se poate și mai rău.

Îl depăși și se lansă în zgomotul dens de voci din sală. Oamenii o înconjurau din toate direcțiile. Cei care-i doreau numai bine o sărutau și-i strângeau mâna, iar Troy o sprijinea cu o mână pe spate. Îi venea să se întoarcă spre el, să-l roage să o sprijine tot restul serii. Să-l roage să rămână. Apoi April își aduse aminte. Nu era nevoie să-l roage. Nu exista niciun motiv să creadă că n-ar rămâne.

MULȚUMIRI

N-ar fi fost de scris niciun fel de mulțumiri, de fapt n-ar fi existat nicio carte, dacă Barbara Poelle n-ar fi tras fără odihnă toate sforile posibile și imposibile pentru ca ea să existe, și asta cu un talent deosebit. Îți mulțumesc, Barbara, nu doar pentru că mi-ai trimis articolul care a inspirat cartea, dar și pentru că ai avut încredere în mine, pentru că ai stat lângă mine în momentele grele și m-ai făcut întotdeauna să mă simt de parcă aș fi fost unica ta clientă.

Mulțumesc editoarei mele, o persoană de o inteligență și de o cultură neegalate, Katie Gilligan, care a înțeles încotro porneam la drum cu April Vogt înainte să fi știut eu însămi. Îți apreciez entuziasmul, privirea pătrunzătoare și dibăcia cu care m-ai împins înainte, așa cum nici nu-mi imaginam. Cu mare bucurie aș bea o sticlă de vin (sau două) cu tine (și cu Barbara) în orice zi a săptămânii, lângă un porc întreg, împreună cu tot ce se pune pe margine.

Echipa de la Thomas Dunne Books/St. Martin's Press a muncit fără preget în culise ca să respectăm termenul scurt de publicare. Mulțumesc celor cu care am avut de-a face direct, ca și celor cu care n-am putut să mă întâlnesc, dar în special lui Sally Richardson, pentru sprijinul dat din primele momente, ca și lui Melanie Ford, pentru că a ținut pe calea cea bună atât întregul proiect, cât și pe mine (răspunzând în același timp la nenumăratele mele întrebări de debutant înfricoșat). Agenta mea, Katie Bassel, a intrat în cursă imediat ce cartea a aterizat pe masa ei. Îți mulțumesc pentru talentul, inteligența și îndemânarea cu care te-ai ocupat de schimbările de ultimă oră și de toate dramele. O mare parte din mulțumiri îi e datorată redactorului cărții, Sue Llewellyn. Parcă ai

venit pe lume special pentru a te ocupa de acest manuscris.

Mulțumirile mele se cuvin de asemenea lui Jeb Spencer, lui Sig Anderman, lui Jonathan Corr și în special lui Ed Luce pentru cea mai bună treabă „de zi cu zi” (dar și de noapte și de weekend) pe care ar fi putut s-o facă cineva. Cred că mulți ar fi surprinși cum te antrenează și te inspiră viața unei întreprinderi.

Inspirația este bunul cel mai de preț al unui scriitor și nimeni nu m-a inspirat pe mine mai mult decât trei autori: Tammy Greenwood, Allison Winn Scotch și Amy Hatvany. Vă mulțumesc pentru sfaturile permanente, pentru încurajări și pentru sprijin.

Nu pot rosti cuvântul „sprijin” fără să-i mulțumesc lui Karen Freeman Landers, care îmi este prietenă de treizeci de ani. Îți mulțumesc ție, Karen, pentru că mi-ai servit de placă de rezonanță și că astfel ai resimțit alături de mine emoțiile produse de participarea la fiecare dintre meciurile echipei Chargers. Am avut noroc să te am tot timpul lângă mine.

Trebuie să-l menționez și pe Jen McGlothlin (cunoscut și sub numele de Jenny Walker), primul meu partener la scris și coautor al unui număr infinit de imitații ale romanelor din seria „Liceul din Sweet Valley”. Mă tot întreb cum de nu au decolat ele deloc. Îi mulțumesc și lui Aileen Dowd Brill pentru sfaturi și pentru lectura unei mulțimi de manuscrise de-a lungul timpului.

Atât de mulți prieteni au participat la cartea aceasta și la procesul scrierii ei! Direct sau prin Internet… De la cei din Clubul Cărții (Michelle Campbell, Denisia Chatfield, Leesa Davis, Lisa Gal, Kerri Merson, Suzanne Miller, Heather Olson, Sabrina Park, Kat Peppers, Kerry Rooney, Jenna Scarafone, Dede Watson), la echipa meu fidelă „William și Mary” (o urare specială pentru Jes Singer), de la grupurile de pe Facebook și până la minunata populație din Cardiff-by-the-Sea, vă mulțumesc tuturor, vă mulțumesc. Dintotdeauna am

avut reticențe când venea vorba de a împărtăși cuiva ceea ce scriam, dar am fost atât de agreabil întâmpinată, încât îmi pare rău că n-am început s-o fac mai de mult. Le sunt întru totul recunoscătoare.

În aceeași măsură în care am câștigat loteria prieteniei, pot zice că am câștigat și la cea familială, poate chiar mai mult. Îi mulțumesc tatălui meu, Tom Gabie, primul scriitor pe care l-am admirat, pentru că mi-a transmis înclinația lui, încurajându-mă să scriu de mică, dar, firește, și pentru că, de felul lui, este plin de umor și de multe alte calități.

Îi mulțumesc și mamei mele, Laura Gabie, deși un simplu mulțumesc mi se pare insuficient. Sprijinul pe care mi l-ai dat nu poate fi comparat cu nimic. Mă bizui pe tine acum la fel de mult ca în copilărie, deși în alte feluri. Într-un cuvânt, tu ești tot ce poate fi mai minunat.

Am avut de asemenea norocul să fi avut lângă mine un frate și o soră, inteligenți și plini de haz, care au făcut ca mesele noastre în familie să fie vesele și să-mi ofere nenumărate amintiri. Ție, Brian Gabie, îți mulțumesc pentru că mi-ai îngăduit să te aleg drept prototip pentru personajul meu, Brian. Sper să-l consideri destul de plăcut. Iar ție, sora mea, Lisa Gabie Wheatley, îți mulțumesc pentru sprijin, pentru că mi-ai citit unele dintre primele povestiri și pentru că mi-ai insuflat dorința arzătoare de a mă realiza.

Recunoștința mea se îndreaptă către întregul clan Gabie, din California în Oklahoma, în New York și către toți cei risipiți împrejur. Lumea e un loc mai bun atâta vreme cât voi toți faceți parte din ea. O mie de mulțumiri și socrilor mei, Pat și Tony Bilski. Sunteți persoanele care m-au încurajat cel mai mult fără să mă judece, chiar dacă am scris despre o prostituată. (Iertare!) în fine, mulțumesc dragei mele mătuși, Janet Yergler Rickerson. Sunt plină de admirație și de respect față de încurajarea, încrederea și inspirația

pe care le-ai adus multora.

Iar fiicelor mele… Unde-aș fi fără voi două? Paige, prostuța și inteligenta mea cea dulce, primul meu copil! Mulțumesc că ai fost alături de mine când citeam, și că mi-ai ușurat sarcinile de mamă. Îmi pare rău că nu poți încă să citești cartea asta. O să scriu ceva special pentru tine în curând. Îți mulțumesc și ție, Georgia, piersicuța mea, la numai șapte ani nu ești pentru prima oară menționată alături de cei cărora le aduc mulțumiri, îți mulțumesc că luminezi (și faci să fie amuzantă) lumea asta în fiecare zi și faci comentarii și observații care merită să fie citate în presa de toate felurile. Ești o forță. N-aș putea spune altceva despre tine.

Numele soțului meu e înscris la începutul cărții, ceea ce este cât se poate de firesc, deoarece tot ce e minunat în viața mea a început cu el. D.B., îți mulțumesc că mă faci să râd, că mă ajuți să rămân concentrată și că nu-ți rotești ochii spre tavan decât din când în când. Îmi pare rău că în istoriile mele toți soții sunt nemaipomenit de idioți. Îți promit că într-o bună zi o să scriu ceva despre un contabil chipeș, serios și totodată cât se poate de simpatic.

Drept încheiere, dragi cititori care ați parcurs această carte, sau care n-o s-o faceți, vă mulțumesc pentru că descoperiți lumi noi și le împărtășiți cu alții. Vă mulțumesc pentru că vorbiți despre ele și pentru legăturile care s-au creat astfel. Vă doresc multe alte călătorii și un drum cât mai scurt până la următoarea voastră carte favorită.

Familia Hugo extinsă

